

Omgevingseffectrapport Omgevingsvisie Weert

Gemeente Weert

<oktober 2023>

Contactpersoon Arcadis

JASPER VAN BRUCHEM

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

Contactpersonen gemeente Weert

**ROY THIJSSSEN
KARIN VAN DE WATER**

Gemeente Weert
Postbus 950
6000 AZ Weert
Nederland

Inhoudsopgave

Samenvatting	8
1 Aanleiding en doel	17
1.1 Aanleiding	17
1.2 Doel van het OER	17
1.3 Toelichting m.e.r.-procedure	18
1.4 Opbouw van het OER	18
2 De omgevingsvisie van de gemeente Weert	19
2.1 Omgevingsvisie Weert	19
2.2 Doelen van de gemeente Weert	19
3 Inleiding	21
3.1 Aanleiding	21
3.2 Procesbeschrijving en leeswijzer	21
4 Ruimtelijke vraagstukken	23
4.1 Inleiding	23
4.2 Woonopgave	23
4.2.1 Inleiding	23
4.2.2 Probleemanalyse	24
4.2.2.1 Demografie en woningmarkt	24
4.2.2.2 Kwantitatieve en kwalitatieve woonopgave	25
4.2.3 Oplossingsrichtingen	27
4.2.3.1 Verdichting en stadsvernieuwing	27
4.2.3.2 Uitbreiding	28
4.2.4 Conclusies en aanbevelingen	28
4.3 Bedrijvigheid	29
4.3.1 Inleiding	29
4.3.2 Probleemanalyse	30
4.3.2.1 Kenschets van bedrijvigheid	30
4.3.2.2 Kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar bedrijvigheid	31
4.3.3 Oplossingsrichtingen	32
4.3.3.1 Verdichting op huidige bedrijventerreinen	32
4.3.3.2 Nieuw bedrijventerrein	33
4.3.4 Conclusies en aanbevelingen	33

4.4	Energietransitie	34
4.4.1	Inleiding	34
4.4.2	Probleemanalyse	35
4.4.2.1	Huidige energiemix	35
4.4.2.2	Energievraag en opgave	36
4.4.3	Oplossingsrichtingen	38
4.4.3.1	Elektriciteit	38
4.4.3.2	Warmte	42
4.4.4	Conclusies en aanbevelingen	44
5	Botsproeven en ruimteclaims	46
5.1	Inleiding	46
5.2	Botsproeven per deelgebied	47
5.2.1	Binnenstad	47
5.2.1.1	Toelichting knelpunten en koppelkansen	47
5.2.1.2	No-regret maatregelen	50
5.2.2	Woonwijken	51
5.2.2.1	Toelichting knelpunten en koppelkansen	51
5.2.2.2	No-regret maatregelen	53
5.2.3	Werkgebieden (bedrijventerreinen)	53
5.2.3.1	Toelichting knelpunten en koppelkansen	53
5.2.3.2	No-regret maatregelen	55
5.2.4	Dorpen	56
5.2.4.1	Toelichting knelpunten en koppelkansen	56
5.2.4.2	No-regret maatregelen	57
5.2.5	Buitengebied	57
5.2.5.1	Knelpunten	57
5.2.5.2	No-regret maatregelen	61
5.3	Ruimteclaims	61
6	Passende beoordeling	63
6.1	Inleiding en werkwijze	63
6.1.1	Inleiding	63
6.1.2	Wettelijk kader	63
6.2	Werkwijze	63
6.2.1	Afbakening en methode	63
6.3	Afbakening en reikwijdte van te beoordelen maatregelen	65
6.4	Effectbeoordeling	67
6.4.1	Woningbouw	68

6.4.1.1	Beleidsmaatregelen	68
6.4.1.2	Effectbeoordeling	68
6.4.1.3	Mogelijke mitigerende maatregelen	69
6.4.1.4	Effectbeoordeling na toepassing maatregelen	69
6.4.2	Verdichting en uitbreiding bedrijventerreinen	70
6.4.2.1	Beleidsmaatregelen	70
6.4.2.2	Effectbeoordeling	70
6.4.2.3	Mogelijke mitigerende maatregelen	70
6.4.2.4	Effectbeoordeling na toepassing maatregelen	71
6.4.3	Recreatie en toerisme nabij en in natuurgebieden	71
6.4.3.1	Beleidsmaatregelen	71
6.4.3.2	Effectbeoordeling	71
6.4.3.3	Mogelijke mitigerende maatregelen	72
6.4.3.4	Effectbeoordeling na toepassing maatregelen	72
6.4.4	Aanleg van warmtenet	72
6.4.4.1	Beleidsmaatregelen	72
6.4.4.2	Effectbeoordeling	72
6.4.4.3	Mogelijke mitigerende maatregelen	73
6.4.4.4	Effectbeoordeling na toepassing maatregelen	73
6.5	Conclusie	73
6.5.1	Samenvatting effectbeoordelingen	73
6.5.2	Toepassing van deze Passende beoordeling en kennisleemten	74
6.5.3	Eindconclusie	75
7	Beoordeling op doelbereik	76
7.1	Inleiding	76
7.2	Beoordeling	78
7.2.1	Balans in de groei van wonen en werken	78
7.2.1.1	Cultuurhistorie en archeologie	78
7.2.1.2	Externe veiligheid	78
7.2.1.3	Wonen	79
7.2.1.4	Maatschappelijke voorzieningen	80
7.2.2	Iedereen doet mee	80
7.2.2.1	Gezonde leefomgeving	80
7.2.2.2	Gezondheid	81
7.2.2.3	Sociale cohesie en inclusiviteit	82
7.2.3	Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit	82
7.2.3.1	Droogte en wateroverlast	82
7.2.3.2	Water en bodem leidend	83
7.2.3.3	Biodiversiteit	83

7.2.4	Duurzaam en innovatief leven en ondernemen	84
7.2.4.1	Cultureel aanbod en evenementen	84
7.2.4.2	Energietransitie	84
7.2.4.3	Recreatie en toerisme	85
7.2.4.4	Circulaire economie	86
7.2.5	Goed ontsloten en verweven met de regio	86
7.2.5.1	Fietsen	86
7.2.5.2	Verkeersveiligheid	87
7.2.5.3	Bereikbaarheid	88
7.2.5.4	Duurzame mobiliteit	88
8	Conclusies en aanbevelingen	90
8.1	Inleiding	90
8.2	Conclusies	90
8.3	Aanbevelingen	90
8.3.1	Balans in de groei van wonen en werken	91
8.3.1.1	Cultuurhistorie en archeologie	91
8.3.1.2	Externe veiligheid	91
8.3.1.3	Wonen	92
8.3.1.4	Maatschappelijke voorzieningen	93
8.3.2	Iedereen doet mee	93
8.3.2.1	Gezondheid en gezonde leefomgeving	93
8.3.2.2	Sociale cohesie en inclusiviteit	94
8.3.3	Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit	94
8.3.3.1	Droogte en wateroverlast	94
8.3.3.2	Water en bodem leidend	95
8.3.3.3	Biodiversiteit	96
8.3.3.4	Landschap	97
8.3.4	Duurzaam en innovatief leven en ondernemen	97
8.3.4.1	Energietransitie	97
8.3.4.2	Recreatie en toerisme	98
8.3.4.3	Circulaire economie	99
8.3.4.4	Bedrijvigheid	99
8.3.5	Goed ontsloten en verweven met de regio	101
8.3.5.1	Fietsen	101
8.3.5.2	Verkeersveiligheid	101
8.3.5.3	Bereikbaarheid	102
8.3.5.4	Duurzame mobiliteit	102
8.4	Milieuwetgeving onder de Omgevingswet	103
8.4.1	Inleiding	103

8.5	Monitoring	106
Bijlage 1 Eerste beoordeling maatregelen Passende beoordeling		109
	Binnenstad	109
	Wijk 110	
	Werkgebieden	111
	Dorpen 112	
	Buitengebied	113
Bijlage 2 Beschrijving van relevante Natura 2000 gebieden		115
	Sarsven en de Banen	115
	Weerter- en Budelerbergen en Ringselven	116
	Natura-2000 gebieden Noord-Oost Limburg	118
Bijlage 3 Foto van de Leefomgeving van de gemeente Weert		Fout! Bladwijzer niet
	gedefinieerd.25	

Samenvatting

Het OER voor de Omgevingsvisie Weert is gelijktijdig opgesteld met de ontwerp Omgevingsvisie en heeft gedurende dit traject waardevolle informatie opgeleverd voor de Omgevingsvisie. De bevindingen van het OER zijn hieronder per hoofdstuk samengevat.

H1 Aanleiding en doel

De gemeente Weert stelt een Omgevingsvisie op. Hierin wordt het ruimtelijke beleid van de gemeente in de periode tot 2030 op hoofdlijnen beschreven, met een doorkijk naar 2035-2040. Onderdeel van de besluitvormingsprocedure is het Omgevingseffectrapport (OER). Het OER is een strategisch milieueffectrapport (planMER) en heeft tot doel om het beleid in de Omgevingsvisie concreter en passender bij de ambities van de gemeente te maken. Daarnaast is een doel van het OER om belangen vanuit milieu en leefomgeving mee te laten wegen bij de beleidskeuzes van de gemeente en om deze afweging expliciet te maken. Het OER wordt gelijktijdig met de ontwerp Omgevingsvisie ter visie gelegd, en zal ook aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) worden voorgelegd voor een verplicht toetsingsadvies.

Deze OER voor de Omgevingsvisie beschrijft naast de gevolgen voor de leefomgeving ook het doelbereik van maatregelen voor opgaven die van oudsher geen onderdeel zijn van de m.e.r.-procedure zoals energie, de woonopgave en klimaatadaptatie. Het meenemen van deze thema's zorgt voor een vernieuwende m.e.r. aanpak, waardoor niet van MER maar van OER wordt gesproken.

Het OER geeft tijdens het besluitvormingstraject van de Omgevingsvisie inzicht in de mate waarin ambities in verschillende beleidsvelden strijdig met elkaar zijn of elkaar juist versterken. Ook beoordeelt het OER of de beleidsvoornemens in voldoende mate bijdragen aan het vervullen van de ambities. Hierbij is het voorgenomen beleid binnen de ontwerp Omgevingsvisie tegen de referentiesituatie afgezet. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (= ontwikkeling zonder Omgevingsvisie). Deze referentiesituatie is voor veertiental ruimtelijke beleidsvelden beschreven in de Foto van de Leefomgeving van Weert (opgenomen in bijlage 3).

Daarnaast is een Passende beoordeling opgesteld als risicobeoordeling voor de vergunbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Dit in het kader van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in en rondom de gemeente.

Het doel van de beoordelingen in dit OER is om de Omgevingsvisie indien nodig tijdig bij te kunnen sturen.

H2 De omgevingsvisie van de gemeente Weert

In de strategische visie 'Verwonder je in de groene thuishaven Weert' staat het streefbeeld voor Weert in 2030 beschreven. De Omgevingsvisie is de uitwerking van de strategische visie en beschrijft de doelen en oplossingsrichtingen voor de fysieke leefomgeving. De sociale, ecologische en economische thema's zijn in samenhang beschreven. In de strategische visie staan een vijftal waarden beschreven die nu en in 2030 belangrijk zijn. Deze waarden vormen het uitgangspunt voor de uitwerking van de Omgevingsvisie Weert.

1. **Goed wonen voor elke doelgroep:** Weert biedt voor ieder wat wils op het gebied van woningtypen en locatie, voor elk inkomen en met passende voorzieningen en activiteiten.
2. **Iedereen doet mee:** als beroep op ieders deelname aan de samenleving, voortbouwend op het sterke sociale weefsel; wat ook betekent dat mensen die dat niet op eigen kracht kunnen worden geholpen of opgevangen.
3. **De aanwezigheid en functie van groen, door natuurlijke en landschappelijke kwaliteit** (inclusief haar cultuurhistorie), ook in de woon- en werkomgeving, en met betekenis voor soortenrijkdom (biodiversiteit), economie, energiegebruik, educatie, gezondheid en opvang van de gevolgen van klimaatverandering.
4. **Duurzaam en innovatief ondernemen en leven:** in een groen Weert, met haar natuurlijke en landschappelijke kwaliteit, mag je verwachten dat bedrijvigheid (meer) circulair, energieneutraal en duurzaam is. Dat wil zeggen goed voor het milieu, maar ook voor mensen en medewerkers, en in balans met een gezonde economische ontwikkeling. En daarnaast dat mensen zich inspannen om duurzaam te wonen, werken en beleven.
5. **Goed ontsloten en verweven met de regio, tot over de provincie- en landsgrenzen heen.** Niet alleen inzake mobiliteit, maar ook in samenwerking, trekken we gezamenlijk op in een krachtige regio. Voor de buurgemeenten blijft Weert ook een centrumfunctie vervullen, voor de regio de functie van netwerkstad.

De concept Omgevingsvisie die getoetst is in dit OER is gebaseerd op bestaand beleid van de gemeente Weert, het coalitieakkoord en inzichten opgedaan uit de brede participatie. Het OER geeft mogelijk aanleiding voor aanscherpingen of verbeteringen van de Omgevingsvisie.

H3 Inleiding

Hoofdstuk 3 is de start van het hoofdrapport dat door Arcadis is opgesteld. Dit hoofdrapport is onderdeel van het OER en gericht op de beoordeling van het voorgenomen beleid. Het hoofdrapport bestaat uit de hoofdstukken 3 tot en met 8 en bijlage 1 en 2. Door Arcadis is in dit hoofdstuk een procesbeschrijving en een leeswijzer voor dit hoofdrapport opgenomen.

H4 Ruimtelijke vraagstukken

Voor de drie belangrijkste sectorale ruimtelijke vraagstukken op het gebied van wonen, bedrijvigheid en energietransitie is in dit hoofdstuk geanalyseerd wat er nodig is om de ambities van de gemeente te realiseren in de periode tot 2030, met een doorkijk naar 2040. Voor de drie vraagstukken zijn de volgende stappen gezet:

- a) **Inleiding** – een beschrijving van de vraagstelling van het ruimtelijke vraagstuk, met verwijzingen naar gemeentelijke beleidsstukken die de vraagstelling ondersteunen en de onderzoeksvragen waarop ingegaan wordt. De onderzoeksvragen zijn als volgt geformuleerd voor de drie onderzochte gebieden:
 - **Wonen**
Maakt het woonprogramma van de gemeente afgezet tegen demografische ontwikkelingen het noodzakelijk om op termijn aanvullende inbreidings- of uitbreidingslocaties te realiseren?
 - **Bedrijvigheid**
Onderbouwt de ontwikkeling van de regionale vraag naar ruimte voor bedrijvigheid, afgezet tegen kansen voor inbreiding op de huidige bedrijventerreinen, de noodzaak voor een nieuw bedrijventerrein?
 - **Energietransitie**
Is er voldoende ruimte voor de opwek van duurzame elektriciteit op particuliere en bedrijfsdaken om aan de ambities uit de Weerter Routekaart Energietransitie te kunnen voldoen? Of zal er ruimte in het buitengebied aangesproken moeten worden?
- b) **Probleemanalyse** – een beschrijving van de huidige situatie en de vastgestelde plannen van de gemeente die bijdragen aan het oplossen van het ruimtelijke vraagstuk. Hierin wordt zo kwantitatief en gebiedsgerichte geprognosticeerd hoe de situatie er in 2030 en 2040 uitziet en wat dit betekent voor de opgave. Uit de probleemanalyse blijkt het volgende voor de drie onderzochte gebieden:
 - **Wonen**
Er is sprake van een autonome bevolkingsgroei. Hierbij neemt met name het aantal 65-plussers sterk toe. Dit heeft zijn weerslag in de kwalitatieve woonbehoefte (aanpassingen aan de woning of zorgwoningen). Daarnaast heeft de gemeente Weert, los van het tegemoetkomen aan de woonvraag van de autonoom groeiende bevolking, de ambitie om bij te dragen aan de regionale en landelijke woonopgave vanuit de Brainportregio en de Nationale Woon- en Bouwagenda.
 - **Bedrijvigheid**
De kwantitatieve vraag voor Weert ligt tussen de 21 en 44 hectare bedrijvigheid voor de periode 2022 tot en met 2030. Er is een kwalitatieve mismatch tussen het beperkte uitgeefbare aanbod en de geprognosticeerde vraag. Voor het MKB is het probleem dat deze sector niet kapitaalkrchtig genoeg is om kavels te betalen in een markt waarin grote vraag is naar bedrijventerreinen.
 - **Energietransitie**
De opgave aan lokaal opgewekte duurzame elektriciteit bedraagt 315 TJ per jaar voor 2030 en naar verwachting 1.235 TJ per jaar voor 2040. Dit is echter een schatting op hoog abstractieniveau.
- c) **Oplossingsrichtingen** – in deze paragraaf wordt ingegaan op de manieren waarop het ruimtelijke vraagstuk opgelost kan worden. Daarbij gaat het bij wonen en bedrijvigheid om inbreiding versus uitbreiding, waarbij er al concrete locaties besproken worden. Voor energietransitie gaat het om alternatieven om voldoende duurzame energie op te wekken.
 - **Wonen**
De gemeente schat in dat er een potentie is voor 1.000 woningen in bestaand stedelijk gebied door inbreiding op vrijkomende locaties en circa 1.000 woningen door uitbreiding van het stedelijk gebied. Naast

inbreiding zal ook stadsvernieuwing plaatsvinden. De wijken waar stadsvernieuwing nu in voorbereiding is, zijn Keent en Moesel.

- **Bedrijvigheid**

Er zijn mogelijk kansrijke locaties voor uitbreiding van / nieuwe bedrijventerreinen op het grondgebied van de gemeente Weert en mogelijk biedt de gemeente Nederweert ook kansen voor een nieuw bedrijventerrein. Nader onderzoek moet uitwijzen in hoeverre er kansen voor een nieuw bedrijventerrein zijn.

- **Energietransitie**

De potentie van zonnepanelen op particuliere- en bedrijfsdaken is veel te laag om aan de ambitie uit de Routekaart te voldoen. Daarom zou voor 2030 nog 0-110 hectare aan zonneveld nodig zijn en voor 2040 nog 145-560 hectare. Daarbij speelt ook de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet een grote rol. De komende zeven jaar zullen ongeveer 17.000 woningen geïsoleerd moeten worden naar energielabel B om de ambitie uit de Routekaart te halen dat in 2030 alle woningen in de gemeente aardgasvrij-proof moeten zijn.

d) Conclusies – in deze paragraaf worden vanuit de voorgaande conclusies getrokken en worden de onderzoeksvragen beantwoord.

- **Wonen**

In verband met de kwalitatieve woonbehoefte moeten er levensloopbestendige sociale huurwoningen gerealiseerd worden door nieuwbouw dan wel toegevoegd worden door aanpassing van bestaande woningen/complexen. Hierbij is hoogbouw wellicht onvermijdelijk. Verder zal nader onderzoek moeten plaatsvinden naar potentiële kansen voor woninguitbreidingen aan de randen van de stad.

- **Bedrijvigheid**

Voor wat betreft het behouden/creëren van ruimte voor lokale MKB is de gemeente gevoelig voor ontwikkelingen in de toekomst. Het advies is daarom een nieuw bedrijventerrein te overwegen. Dit moet echter goed afgewogen worden tegen andere belangen vanuit omgevings- en milieuaspecten zoals landschap, natuur, mobiliteit en leefbaarheid. Het voordeel is dat bij een nieuw bedrijventerrein een nieuw bestemmingsplan opgesteld wordt, en dat de gemeente hier dus meer invloed heeft op de invulling met gewenste bedrijvigheid dan op de al bestaande bedrijventerreinen.

- **Energietransitie**

Om te voldoen aan de ambitie uit de Routekaart zal het op termijn noodzakelijk worden om forse zonnevelden in het buitengebied aan te gaan leggen. Een randvoorwaarde daarbij is dat het elektriciteitsnet verzaagd wordt door de netbeheerder.

Van de ambitie uit de Routekaart dat in 2030 alle woningen in de gemeente aardgasvrij-proof moeten zijn wordt ingeschat dat deze onhaalbaar is omdat daarvoor veel geld en menskracht nodig is.

H5 Botsproeven en ruimteclaims

In dit hoofdstuk worden de voorgenomen beleidsmaatregelen uit het Finaal Perspectief tegen elkaar afgewogen om een beeld te vormen van de dwarsverbanden die er zijn tussen verschillende typen ruimtelijke ontwikkelingen. Deze stap staat bekend als de *botsproeven*, en het doel hiervan is om de gemeente meer inzicht te geven in ontwikkelingen die gaan knellen met elkaar en/of met andere doelen van de gemeente. Dit inzicht leidt ertoe dat de te maken keuzes omdat niet alles overal kan, helder worden. De botsproeven zijn in een aantal stappen uitgevoerd:

1. Per deelgebied is een kruistabel gemaakt waarbij de beleidsmaatregelen uit het Finaal Perspectief afgezet zijn tegen de in de Foto opgenomen beleidsvelden.
2. In de kruistabel is aangegeven welke dwarsverbanden er bestaan tussen beleidsmaatregelen en beleidsvelden. Daarbij kan het gaan om conflicterende ruimteclaims of negatieve effecten die ten gevolge van een ontwikkeling optreden op andere beleidsterreinen; maatregelen kunnen elkaar uiteraard ook versterken of ze kunnen voor meerdere beleidsvelden tot positieve effecten leiden. De dwarsverbanden zijn kleur gecodeerd volgens het schema in onderstaande tabel.
3. Voor de beleidsmaatregelen waarvoor geldt dat er naar verwachting substantiële negatieve effecten op andere beleidsterreinen optreden (oranje of rood in onderstaande tabel) en voor de beleidsmaatregelen die leiden tot substantiële positieve effecten op meerdere beleidsvelden (groen in onderstaande tabel) is in dit hoofdstuk per deelgebied een toelichting op de beoordeling gegeven. Hierbij is aangegeven waar kansen en risico's liggen en in hoeverre de beleidsmaatregel voldoende concreet was om te kunnen beoordelen.

4. De overige beleidsmaatregelen, dus de beleidsmaatregelen zonder negatieve effecten (geel of rood) of ruimteclaims (oranje), kunnen aangemerkt worden als *no-regret*, waarmee we bedoelen dat ze zonder negatieve effecten op andere beleidsvelden uitgevoerd zouden kunnen worden. Uiteraard spelen andere zaken als kosten, uitvoerbaarheid en draagvlak ook mee, deze zijn geen onderdeel van de beoordeling.

Stoplichtmodel scores en motivering

Score	Motivering
	De maatregel heeft geen effect op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.
	De maatregel heeft een positief effect op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.
	De maatregel heeft zowel positieve als negatieve effecten op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.
	De maatregel heeft een ruimteclaim en conflicteert met ruimteclaims van opgaven binnen dit beleidsveld.
	De maatregel heeft een negatief effect op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.

Botsproeven

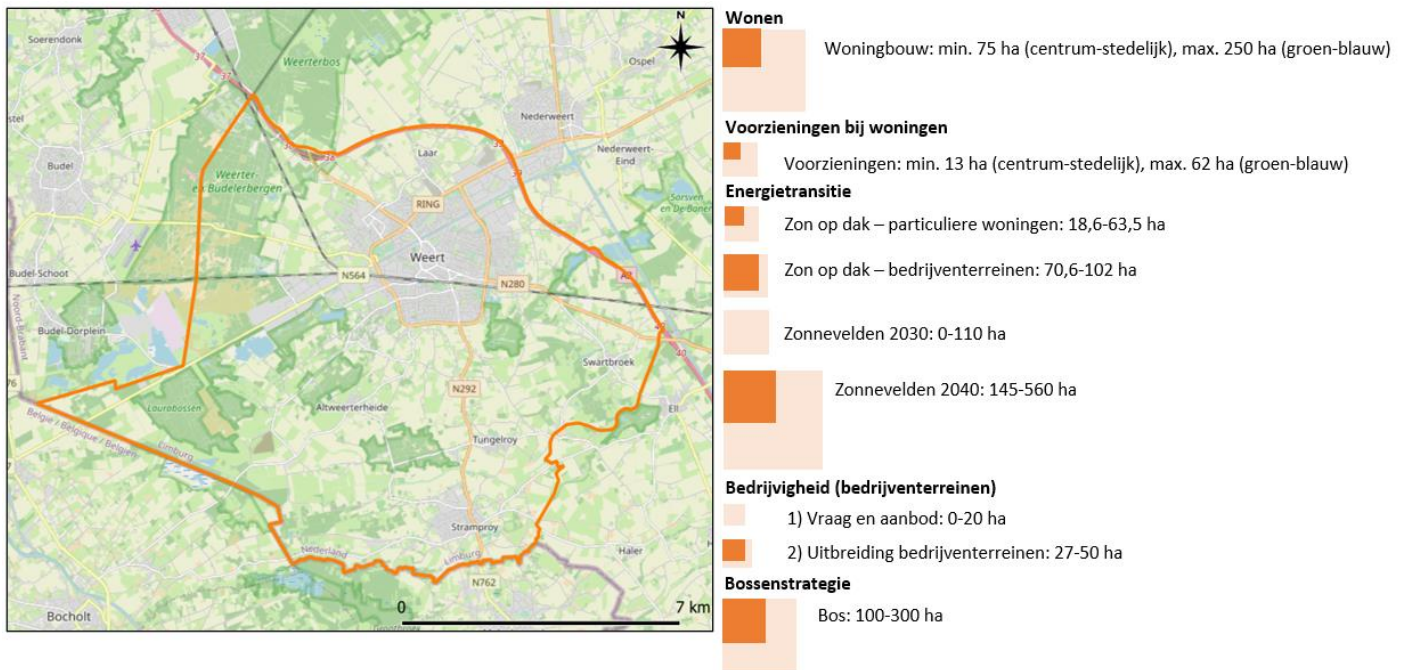
Uit de botsproeven komen voor de 5 deelgebieden (binnenstad, woonwijken, bedrijventerreinen, dorpen en buitengebied) de maatregelen die in potentie conflicteren met andere maatregelen en/of doelen, of juist belangrijke meekoppelkansen vormen. In hoofdstuk 8 worden hierover aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn in deze samenvatting opgenomen bij de samenvatting van hoofdstuk 8.

Ruimteclaims

Voor de doelen van de gemeente die voldoende concreet zijn om aan te rekenen is in beeld gebracht hoe groot de bandbreedte aan te verwachten ruimteclaims is. Daarbij gaat het om de volgende ruimtelijke ontwikkelingen:

- Een woningbouwopgave volgens drie typen woonmilieus, inclusief bijbehorende ruimte voor maatschappelijke voorzieningen;
- Bedrijvigheid, met de bandbreedte in de lange-termijn ontwikkeling van de vraag naar bedrijvigheid en de benodigde ruimte op mogelijk kansrijke uitbreidingslocaties;
- De energietransitie, met zon op dak en de restopgave aan zonnevelden in 2030 en 2040;
- De vraag naar de aanleg van meer bos die mogelijk in het kader van de landelijke bossenstrategie een rol gaat spelen in de toekomst.

Er is een visuele weergave gemaakt van de ruimteclaims. Het doel van deze kaart is dat met één oogopslag te zien is hoe groot de verschillende ruimteclaims zijn en of en hoe dit binnen de gemeente past. Omdat de precieze omvang van de opgaven vaak nog niet duidelijk is, en de wijze waarop de opgaven ruimtelijk ingevuld gaat worden ook niet, is in de kaart gewerkt met bandbreedtes.

Kaart met de ruimteclaims voor verschillende opgaven die op schaal weergegeven zijn. Voor de opgaven waarvoor sprake is van een bandbreedte, is deze weergegeven door middel van het licht-oranje vlak.

De kaart laat zien dat met name de vraag naar zonnevelden in de periode tot 2040 lastig inpasbaar zal zijn, en dat er behoorlijk veel inbreiding nodig is om de tientallen ha aan woningen binnen bestaand stedelijk gebied te kunnen onderbrengen. Ook de ruimte die mogelijk nodig is voor de aanleg van nieuw bos zal ergens in het buitengebied gevonden moeten worden zal gaan knellen met bestaande bestemmingen.

H6 Passende beoordeling

Het opstellen van een Passende beoordeling is verplicht bij een Omgevingsvisie die beleid bevat waarvan het op voorhand niet uit te sluiten is dat negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000 gebieden op kunnen treden. De Passende beoordeling sluit aan bij dat van de zeer globaal geformuleerde voornemens in de Omgevingsvisie. Dat betekent dat risico's op effecten alleen op hoofdlijnen en kwalitatief in beeld kunnen worden gebracht. De Passende beoordeling heeft daarmee het karakter van een kwalitatieve risicobeoordeling. Er wordt dus geen gebruik gemaakt van modelberekeningen in bijvoorbeeld Aerius. In plaats daarvan is voor alle beleidsmaatregelen beoordeeld in hoeverre ze kunnen leiden tot negatieve effecten (vermesting, versnippering, verdroging, etc.) op Natura 2000 gebieden. De beleidsmaatregelen waarvoor dit geldt, zijn gegroepeerd in vier categorieën ruimtelijke ontwikkelingen. Voor iedere categorie is beschreven welke beleidsmaatregelen hieronder vallen, is beoordeeld welke effecten mogelijk optreden, welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn, en of deze naar verwachting afdoende zijn om het risico op schade af te dekken.

Uit de Passende Beoordeling kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Door het bouwen van ruim 3.700 woningen waaronder deels het herontwikkelen of bouwen van ongeveer 2.000 zorgwoningen kunnen er ook na de uitvoering van de voorgestelde mitigerende maatregelen risico's op aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden plaatsvinden. Nader onderzoek op het moment dat plannen concreter worden, dient uit te wijzen in hoeverre mitigerende maatregelen nodig zijn.
- Verdichting en uitbreiding van bedrijventerreinen kan leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden. Voor kansrijke uitbreidingslocaties geldt dat de risico's op negatieve effecten groter zijn naarmate de locatie dichterbij een Natura 2000-gebied ligt.
- Het verbeteren van de toegankelijkheid van natuurgebieden in de gemeente zal daar leiden tot een toename in recreatiedruk. De aanleg van nieuwe infrastructuur kan leiden tot versnippering van habitats, en een toename van recreanten kan leiden tot verstoring van dieren. Dit kan leiden tot het verdrijven van soorten uit hun leefgebied. Ook kan dit leiden tot stress en energieverlies. Deze effecten zijn naar verwachting niet mitigeerbaar.

- Voor de aanleg van een warmtenet kunnen de risico's op de meeste negatieve effecten worden beperkt door het toepassen van (mitigerende) maatregelen en/of gerichte aanpassingen aan de detailontwerpen. Verdere studies zijn nodig wanneer de maatregelen concreter worden. In de projectfase moet ook specifiek een uitgebreide en gedetailleerde Passende beoordeling worden opgesteld met daarin alle aanlegeffecten.
- Tijdelijke effecten tijdens de aanlegfase van deze maatregelen kunnen, zoals de huidige uitvoeringspraktijk leert, vrijwel altijd afdoende voorkómen of gemitigeerd worden.

H7 Beoordeling op doelbereik

Het voorgenomen beleid uit de concept Omgevingsvisie wordt in dit hoofdstuk getoetst op doelbereik. Dit betekent dat per doel beoordeeld is of (en zo mogelijk in welke mate) de voorgenomen maatregelen een bijdrage leveren aan de gestelde doelen. Uit het Finaal Perspectief zijn op basis van de botsproeven relevante beleidsmaatregelen gededuceerd. De doelen zijn verdeeld over de vijf Weerter Waarden en ondergebracht onder relevante beleidsvelden uit de Foto van de Leefomgeving.

Deze beoordeling brengt in beeld in hoeverre doelstellingen haalbaar zijn en welke beleidsmaatregelen hier een bijdrage aan leveren. Deze beleidsmaatregelen worden in dit hoofdstuk beoordeeld. De beoordeling is afgezet tegen de opgaven bepaald in de referentiesituatie. De referentiesituatie is de situatie die onafhankelijk van het beleid uit de concept Omgevingsvisie plaatsvindt (huidige situatie + autonome ontwikkeling, zoals beschreven in de Foto van de Leefomgeving). Op basis van het kwaliteitsniveau van de referentiesituatie is door middel van expert judgement beoordeeld of de beleidsmaatregelen voldoende concreet geformuleerd zijn en of ze perspectief bieden op het behalen van de doelen. De beoordeling heeft daarmee een behoorlijk hoog abstractieniveau en kent drie kwaliteitsniveaus, welke in onderstaande samengevat worden.

Kwaliteitsniveau	Toelichting
Positief (+)	De beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief zijn helder geformuleerd en het is duidelijk welke ingrepen op welke locaties zullen worden getroffen. Daarmee dragen de beleidsmaatregelen naar verwachting substantieel bij aan het realiseren van het doel.
Neutraal (0)	De beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief zijn niet concreet genoeg geformuleerd om te kunnen beoordelen of ze bijdragen aan het realiseren van het doel en/of er zijn onvoldoende maatregelen geformuleerd om te kunnen stellen dat het doel gerealiseerd kan worden.
Negatief (-)	Op basis van de beschrijving van de beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief zijn zodanig abstract geformuleerd dat ze eigenlijk als ambities beschouwd moeten worden. Het is daarmee niet mogelijk om het doelbereik van de maatregelen te kunnen beoordelen.

In hoofdstuk 8 worden hierover aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn hieronder opgenomen bij de samenvatting van hoofdstuk 8.

H8 Conclusie en aanbevelingen

In dit afsluitende hoofdstuk wordt op basis van de beoordelingen en analyses samengevat welke adviezen en aanbevelingen er vanuit het OER afgegeven worden richting het Omgevingsvisiespoor. Daarbij kan het gaan om onvoldoende concreet geformuleerde beleidsmaatregelen of om beleidsmaatregelen die naar verwachting onvoldoende doelbereik hebben om aan de doelen te gaan voldoen. Ook kan het gaan om aanbevelingen voor vervolgonderzoek, te maken keuzes omdat niet alles overal kan, of aanbevelingen om ambities bij te stellen omdat ze met de voorziene maatregelen niet haalbaar blijken te zijn. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin een doorkijk is opgenomen naar de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie en naar de wijze waarop het OER een rol kan spelen in het monitoring gedurende de rest van de beleidscyclus.

Hieronder zijn voor ieder van de beleidsvelden die binnen de vijf Weerter waarden vallen de belangrijkste aanbevelingen opgenomen.

Balans in de groei van wonen en werken

Cultuurhistorie en archeologie

Geef in de Omgevingsvisie aan of de maatregel "het huidige karakter van de bebouwing in Weert behouden en de identiteit te versterken" zich alleen richt op het beschermde gebouwde erfgoed, of dat hij ook betrekking heeft op bebouwing die in de huidige situatie geen beschermde status heeft.

Externe veiligheid

Geef in de Omgevingsvisie aan wat het streefbeeld is en hoe de gemeente gaat sturen op het beperken van externe veiligheidsrisico's.

Wonen

- Geef in de Omgevingsvisie de ambities met betrekking tot in- en uitbreiding aan en maak een goede afweging tussen potentiële in- en uitbreidingslocaties. Hierbij is het van belang om een goede afweging te maken tussen effecten vanuit verschillende beleidsvelden/omgevingsaspecten. Voor inbreidingslocaties gaat het om mogelijk negatieve effecten op met name bereikbaarheid, stedelijk groen en klimaatadaptatie. Voor uitbreidingslocaties is de ligging ten opzichte van uitvalswegen, Natura 2000 gebieden en bedrijventerreinen van belang.
- Er is een groeiende mismatch tussen type woningen dat beschikbaar is en waar vraag naar is (m.n. voor doelgroep inkomensafhankelijke ouderen). Neem dit aandachtspunt in de Omgevingsvisie op en geef aan hoe de gemeente tegemoet gaat komen aan deze ontwikkelende vraag naar zorgwoningen in de sociale huursector.
- Geef in de Omgevingsvisie aan waar en onder welke voorwaarden verdicht gaat worden.
- Geef in de Omgevingsvisie aan of de gemeente normen op gebied van met name geluid in de binnenstad gaat differentiëren.

Iedereen doet mee

Gezondheid en gezonde leefomgeving

- Onderzoek waar kansen en risico's met betrekking tot ruimtegebruik liggen voor het aanleggen van ecologische corridors (aders met vergroening en water) in het stedelijke gebied.
- Geef in de Omgevingsvisie (of in de onderzoeken die naar aanleiding van de Omgevingsvisie of het nog op te stellen Omgevingsplan uitgevoerd zullen worden) zo mogelijk kwantitatief en gebiedsgericht aan welke ambities de gemeente heeft op het gebied van lucht, geluid en geur en welke beleidsmaatregelen ze hiervoor gaat treffen. Maak hierbij gebruik van het milieumengpaneel zoals beschreven in paragraaf 8.4.1 van het OER.

Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit

Droogte en wateroverlast

Geef in de Omgevingsvisie aan hoe de gemeente neerslag beter in de wijken wil houden en of ze voorbeeldregels vanuit de Handreiking klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen wil overnemen in het nog op te stellen Omgevingsplan.

Water en bodem leidend

- Er wordt aanbevolen om een analyse van de Kamerbrief Water en Bodem Sturend te maken en in beeld te brengen wat de beleidsuitspraken in deze brief betekenen voor de Omgevingsvisie van Weert.
- Er wordt aanbevolen om een analyse uit te voeren om gebruiksfuncties en knelpunten in de ondergrond in beeld te brengen. Daarbij kan de gemeente gebruik maken van de handreiking Bodem en Ondergrond in de Gemeentelijke Omgevingsvisie
- Geef in de Omgevingsvisie aan welk streefbeeld de gemeente heeft qua watersysteem, en welke rol ze wil spelen in het bewerkstelligen hiervan.

Biodiversiteit

- Er wordt aanbevolen om in de Omgevingsvisie aan te geven welke rol de gemeente wil spelen in de transitie naar een natuurinclusieve vorm van landbouw
- Om duidelijkheid aan de agrariërs te geven, wordt geadviseerd om in de Omgevingsvisie aan te geven hoe breed de zone is waarbinnen geen intensieve landbouw of veehouderij toegestaan is, en wat de gemeente gaat doen om dit te bewerkstelligen.
- Geef in de Omgevingsvisie aan dat een Passende beoordeling uitgevoerd is en beschrijf hoe negatieve effecten van voorgenomen beleid op Natura 2000 gebieden gemitigeerd gaan worden.
- Er wordt aanbevolen om in de Omgevingsvisie al aan te geven in hoeverre de gemeente de Handreiking klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen wil gaan volgen.

Landschap

Er wordt aanbevolen om in de Omgevingsvisie een kader op te stellen waarin de landschapszones gedefinieerd worden en waarin per zone aangegeven wordt welke ruimtelijke ontwikkelingen vergunbaar worden.

Duurzaam en innovatief leven en ondernemen

Energietransitie

- Er wordt aanbevolen om ófwel de ambitie op het gebied van energietransitie bij te stellen, ófwel om in de Omgevingsvisie aan te geven waar mogelijk wel ruimte is voor het plaatsen van zonnepanelen.
- Zet in de Omgevingsvisie in op het efficiënter benutten van bedrijfsdaken, en zoek naar mogelijkheden om de invloed van de gemeente om dit doel te realiseren te vergroten.
- Geef in de Omgevingsvisie aan hoe de gemeente om wil gaan met de problematiek van de netcongestie (te weinig ruimte op het elektriciteitsnetwerk).
- Er wordt geadviseerd om de ambitie voor 2030 met betrekking tot de verduurzaming van de woningvoorraad af te zwakken of om aanvullende beleidsmaatregelen met een groter doelbereik in de Omgevingsvisie op te nemen.
- Voer meer onderzoek uit naar de vraagstukken die spelen rondom de aanleg van een warmtenet voordat deze beleidsmaatregel in de Omgevingsvisie opgenomen wordt.

Recreatie en toerisme

- Er wordt aanbevolen om te onderzoeken in hoeverre evenementen tot negatieve effecten kunnen leiden en hoe de gemeente om wil gaan met deze spanningsvelden.
- Geef in de Omgevingsvisie aan hoe en onder welke voorwaarden de gemeente landschapstoerisme wil stimuleren en hoe ze om wil gaan met het spanningsveld tussen recreatie en natuurbescherming.

Circulaire economie

- Geef in de Omgevingsvisie aan welk streefbeeld de gemeente heeft met betrekking tot circulariteit en welke rol de gemeente voor zichzelf ziet in de realisatie van dit streefbeeld.

Bedrijvigheid

- Geef in de Omgevingsvisie aan hoe de gemeente om wil gaan met vragen vanuit de markt naar ruimte voor bedrijvigheid, ook in relatie tot het behoud van instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000 gebieden.
- Er wordt geadviseerd om in de Omgevingsvisie te overwegen om ruimte te bieden aan de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein. Daarbij dient naast het economische belang ook goed afgewogen te worden of een bedrijventerrein wenselijk is vanuit andere omgevingsaspecten (natuur, landschap, leefbaarheid, etc.), welk type bedrijvigheid de gemeente op in wil zetten, en welke locaties kansrijk zijn voor een nieuw bedrijventerrein, ook vanuit Natura 2000 wetgeving (zie Passende beoordeling).
- Geef indien mogelijk de voorkeur aan lokale MKB en/of aan bepaalde sectoren zoals energietransitie, digitalisering en circulaire economie.
- Onderzoek waar kansen op vergroening in combinatie met verdichting liggen, en geef in de Omgevingsvisie aan waar deze kansen liggen en welke sturingsfilosofie de gemeente gaat hanteren.
- Er wordt aanbevolen om als in de Omgevingsvisie ingezet wordt op een nieuw bedrijventerrein met circulaire bedrijven en een materialen hub, gedegen onderzoek uit te voeren naar de locatiekeuze hiervoor.

Goed ontsloten en verweven met de regio

Fietsen

Onderzoek voor of in navolging van de Omgevingsvisie waar huidige knelpunten liggen en welke ingrepen nodig zijn om de 10-minuten stad te stimuleren.

Verkeersveiligheid

- Er wordt aanbevolen om de doelstelling voor het aspect Verkeersveiligheid te actualiseren, mogelijk op basis van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030.
- Er wordt geadviseerd om in de Omgevingsvisie de belangrijkste doelen en beleidsmaatregelen vanuit het Mobiliteitsplan te beschrijven.

Bereikbaarheid

- Geef in de Omgevingsvisie aan welk streefbeeld de gemeente precies heeft voor het centrum en welk samenhangend beleid bij gaat dragen aan dit doel. Maak hiervoor gebruik van de adviezen in het *Tekstkader Mobiliteit in de binnenstad* op blz. 50 van het OER.
- Er wordt aanbevolen om het effect van verdichting op de lokale bereikbaarheid mee te nemen in de afweging van verdichtingslocaties.

Duurzame mobiliteit

De gemeente spreekt in de Weerter Routekaart Energietransitie een forse ambitie uit om in 2030 de energiebehoefte van mobiliteit op lokale en regionale wegen met 30 tot 50% te beperken in vergelijking met de situatie in 2020. Er wordt aanbevolen om de ambitie af te zwakken of om aanvullende beleidsmaatregelen met een groter doelbereik te treffen.

1 Aanleiding en doel

1.1 Aanleiding

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2024 in werking. Deze bundelt 26 losse wetten op het terrein van bouwen, wonen, natuur, water en milieu in één wet met als doel om de inrichting van de leefomgeving meer in samenhang vorm te geven. De Omgevingswet verplicht iedere gemeente tot het opstellen van een lokale Omgevingsvisie. In een Omgevingsvisie wordt een integrale doorkijk naar toekomstige, lange termijn opgaven op verschillende beleidsvelden geschetst: ruimte, energie, water, milieu, natuur en landschap zijn hier voorbeelden van. De Omgevingsvisie richt zich op de gehele fysieke leefomgeving. In de Omgevingsvisie legt de gemeente vast welke opgaven zij voor zichzelf ziet, welke ambities hieraan gekoppeld worden, en hoe de vastgestelde beleidsdoelen gehaald gaan worden.

De gemeente Weert stelt momenteel de Omgevingsvisie op. Deze zal naar verwachting in het voorjaar van 2024 vastgesteld worden. Hierin wordt het ruimtelijke beleid van de gemeente in de periode tot 2030 op hoofdlijnen beschreven, met een doorkijk naar 2035-2040. Om hierbij de belangen van de fysieke leefomgeving mee laten wegen is het voorliggend Omgevingseffectrapport (OER) opgesteld. Doordat de omgevingsvisie de kaders stelt voor toekomstige ontwikkelingen met (mogelijk significante) effecten op de leefomgeving, is het doorlopen van de milieueffectrapportage (m.e.r.) en het opstellen van een Milieueffectrapport (MER)¹ verplicht.

Het OER is een strategisch milieueffectrapport (planMER) dat in beeld brengt in hoeverre ambities van de gemeente in samenhang realiseerbaar zijn en wat de effecten van het beleid in de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving zijn. Het OER wordt gelijktijdig met de ontwerp Omgevingsvisie ter visie gelegd, en zal ook aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) worden voorgelegd voor een verplicht toetsingsadvies.

1.2 Doel van het OER

Het milieueffectrapport (MER) is een instrument dat al decennialang gebruikt wordt bij de (her)inrichting van de fysieke leefomgeving. Een MER brengt in beeld welke milieugevolgen een plan gaat hebben voordat er een besluit over genomen is om op die wijze het milieubelang volwaardig mee te laten wegen in de besluitvorming. Deze OER voor de Omgevingsvisie heeft een bredere insteek. Zo wordt ook integraal gekeken naar onder andere de energietransitie, woon- en werklocaties, klimaatadaptatie en recreatie. Het meenemen van deze thema's zorgt voor een vernieuwende m.e.r. aanpak, waardoor niet van MER maar van OER wordt gesproken. Het OER sluit dan ook beter aan bij de reikwijdte van de omgevingsvisie dan het MER.

Het OER heeft tot doel om het beleid in de Omgevingsvisie concreter en passender bij de ambities van de gemeente te maken. Daarnaast is een doel van het OER om belangen vanuit milieu en leefomgeving mee te laten wegen bij de beleidskeuzes van de gemeente en om deze afweging expliciet te maken. Het OER geeft tijdens het besluitvormingstraject van de Omgevingsvisie inzicht in de mate waarin ambities in verschillende beleidsvelden strijdig met elkaar zijn of elkaar juist versterken. Ook beoordeelt het OER of de beleidsvoornemens in voldoende mate bijdragen aan het vervullen van de ambities en worden aanbevelingen gegeven voor de verdere uitwerking.

Onderdeel van het OER is daarnaast een Passende Beoordeling die opgesteld is als risicobeoordeling voor de vergunbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente in het kader van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000 gebieden in en rondom de gemeente. Het doel van de beoordelingen in dit OER is om de Omgevingsvisie indien nodig tijdig bij te kunnen sturen. Het OER en de Passende Beoordeling sluiten aan op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. De effectbeoordeling is kwalitatief van aard.

Dit OER bouwt voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) die op 15 maart 2022 door het college is vastgesteld. De NRD beschrijft het voornemen om een OER uit te voeren en de aanpak van de effectbeoordeling. Ook zijn de ambities waaraan getoetst is samengevat en beschrijft de NRD de beoordelingsmethodiek en de vervolgprocedure.

¹ Het is gebruikelijk de afkortingen (de) m.e.r. en (het) MER te gebruiken. De afkorting m.e.r. met kleine letters en puntjes ertussen staat voor de volledige procedure, de milieueffectrapportage. MER met hoofdletters, zonder puntjes staat voor het milieueffectrapport, het rapport dat hierbij opgesteld wordt.

1.3 Toelichting m.e.r.-procedure

De gemeente Weert heeft ervoor gekozen om ondersteunend aan haar Omgevingsvisietraject een m.e.r.-procedure te doorlopen. Er vindt wisselwerking plaats tussen de beoordeling op doelbereik en milieueffecten binnen de m.e.r.-procedure en de inhoudelijke uitwerking van de Omgevingsvisie en de twee sporen zijn daardoor nauw met elkaar verweven. De m.e.r.-procedure zelf kent een aantal procedurestappen:

1. Kennisgeving over het voornemen tot het doorlopen van de m.e.r.-procedure voor de Omgevingsvisie via de publicatie van de NRD. Deze kennisgeving is op 23 maart 2022 gepubliceerd;
2. Inspraak en advies over de reikwijdte en het detailniveau van het OER (planMER); Tijdens de inspraakprocedure werd 1 zienswijze(n) ingediend door de LLTB. Er heeft een gesprek plaatsgevonden en de op- en aanmerkingen zijn verwerkt.
3. Uitwerking van het OER in samenhang met de concept Omgevingsvisie. Deze stap vond plaats van 2022 tot en met 2023;
4. Ter inzage leggen van OER en ontwerp Omgevingsvisie gedurende 6 weken;
5. Inspraak over het OER en de ontwerp Omgevingsvisie (gedurende de 6 weken dat deze ter inzage liggen);
6. Toetsingsadvies door de Commissie m.e.r. over het OER;
7. Vaststelling van de Omgevingsvisie door de gemeenteraad van Weert;
8. Bekendmaking van het besluit.

De Commissie m.e.r. adviseert de gemeente Weert over de doorlopen m.e.r.-procedure. De Commissie m.e.r. is onafhankelijk en bestaat uit deskundigen op het gebied van milieu, duurzaamheid, natuur en leefomgeving en beoordeelt de volledigheid, objectiviteit en accuraatheid van voorliggend OER. Na de inspraakperiode op het OER brengt zij haar advies uit.

Eventueel ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. kunnen aanleiding geven tot het bijstellen van de Ontwerp Omgevingsvisie.

1.4 Opbouw van het OER

Dit OER begint met een beknopte samenvatting gevolgd door dit hoofdstuk waarin de aanleiding en het doel van het OER beschreven is. Hierna volgt het hoofdrapport, wat bestaat uit de hoofdstukken 3 tot en met 8 en bijlage 1 en 2. Dit hoofdrapport is door Arcadis opgesteld en is gericht op de beoordeling van het voorgenomen beleid. Voor de belangrijkste ruimtelijke, sectorale vraagstukken die in de gemeente Weert spelen, is door Arcadis geanalyseerd welke maatregelen nodig zijn en waar deze logisch kunnen landen. Daarna is voor deze vraagstukken beoordeeld of ze in samenhang met andere ruimtelijke opgaven uitvoerbaar zijn en hoe verschillende locaties tegen elkaar afgewogen kunnen worden. In § 3.2. van het hoofdrapport is een leeswijzer opgenomen waarin de hoofdstukken uit het hoofdrapport kort beschreven zijn.

Tot slot is als bijlage 3 de Foto van de Leefomgeving van Weert opgenomen. De leefomgevingsfoto is een analyse van de kwaliteiten van de fysieke leefomgeving van Weert. De leefomgevingsfoto vormt een belangrijk naslagwerk voor de fysieke leefomgeving. Het geeft inzicht in bestaande kwaliteiten en aandachtspunten en vormt daarmee een belangrijke basis voor de beoordeling van de referentiesituatie. De referentiesituatie is de toekomstige situatie, waarbij rekening wordt gehouden met autonome trends en ontwikkelingen. Aan de hand van een indeling in een veertiental ruimtelijke beleidsvelden is op basis van openbare informatie, bestaand beleid en eerder uitgevoerde onderzoeken de fysieke leefomgeving van Weert beschreven. De leefomgevingsfoto vormt een belangrijk naslagwerk voor de beoordeling van de referentiesituatie. Het voorgenomen beleid binnen de concept Omgevingsvisie is tegen de referentiesituatie afgezet.

2 De omgevingsvisie van de gemeente Weert

Dit hoofdstuk gaat over de Omgevingsvisie van de gemeente Weert. In paragraaf 2.1 wordt beschreven op welke wijze de Omgevingsvisie tot stand komt. Paragraaf 2.2 beschrijft de doelen uit Omgevingsvisie, waaraan de huidige situatie, autonome ontwikkeling en het nieuwe beleid getoetst zijn.

2.1 Omgevingsvisie Weert

Het opstellen van een Omgevingsvisie is een omvangrijk traject, waarbij bestaand beleid geïnventariseerd wordt, ambities en opgaven worden geformuleerd, de toekomstagenda bepaald wordt en voor ieder beleidsveld het langetermijnbeleid wordt vastgesteld. De Omgevingsvisie richt zich op de komende decennia en maakt belangrijke keuzes over de toekomstige ruimtelijke ordening binnen alle beleidsvelden van de gemeente. Bestuurders, burgers, bedrijven, ketenpartners en andere maatschappelijke organisaties zijn vanuit de geest van de Omgevingswet bij het opstellen van de Omgevingsvisie nauw betrokken, de fase van participatie is in het voorjaar van 2023 afgerond.

In de strategische visie 'Verwonder je in de groene thuishaven Weert' staat het streefbeeld voor Weert in 2030 beschreven. De Omgevingsvisie is de uitwerking van de strategische visie en beschrijft de doelen en oplossingsrichtingen voor de fysieke leefomgeving. De sociale, ecologische en economische thema's zijn in samenhang beschreven. In de strategische visie staan een vijftal waarden beschreven die nu en in 2030 belangrijk zijn. Deze waarden vormen het uitgangspunt voor de uitwerking van de Omgevingsvisie Weert.

1. **Goed wonen voor elke doelgroep:** Weert biedt voor ieder wat wils op het gebied van woningtypen en locatie, voor elk inkomen en met passende voorzieningen en activiteiten.
2. **Iedereen doet mee:** als beroep op ieders deelname aan de samenleving, voortbouwend op het sterke sociale weefsel; wat ook betekent dat mensen die dat niet op eigen kracht kunnen worden geholpen of opgevangen.
3. **De aanwezigheid en functie van groen, door natuurlijke en landschappelijke kwaliteit** (inclusief haar cultuurhistorie), ook in de woon- en werk omgeving, en met betekenis voor soortenrijkdom (biodiversiteit), economie, energiegebruik, educatie, gezondheid en opvang van de gevolgen van klimaatverandering.
4. **Duurzaam en innovatief ondernemen en leven:** in een groen Weert, met haar natuurlijke en landschappelijke kwaliteit, mag je verwachten dat bedrijvigheid (meer) circulair, energieneutraal en duurzaam is. Dat wil zeggen goed voor het milieu, maar ook voor mensen en medewerkers, en in balans met een gezonde economische ontwikkeling. En daarnaast dat mensen zich inspannen om duurzaam te wonen, werken en beleven.
5. **Goed ontsloten en verweven met de regio, tot over de provincie- en landsgrenzen heen.** Niet alleen inzake mobiliteit, maar ook in samenwerking, trekken we gezamenlijk op in een krachtige regio. Voor de buurgemeenten blijft Weert ook een centrumfunctie vervullen, voor de regio de functie van netwerkstad.

De Omgevingsvisie is een verdere uitwerking van deze visie voor de fysieke leefomgeving en helpt ons naar die toekomst toe te werken met een doorkijk naar 2040. De Omgevingsvisie Weert biedt een inhoudelijk, procesmatig en samenhangend kader voor de ontwikkeling van onze gemeente. Op 21 september 2021 heeft de gemeenteraad Omgevingsvisie fase 0 vastgesteld. Dit document was een eerste aanzet waarin bestaand beleid, trends en ontwikkelingen zijn geanalyseerd. Vervolgens is de gemeente aan de slag gegaan met fase 1 en het participatieproces. Er is gesproken met belangengroepen, ketenpartners, college en raad. De uitkomst van het toekomstbeeld wordt breed gedragen.

De concept Omgevingsvisie die getoetst is in dit OER is gebaseerd op bestaand beleid van de gemeente Weert, het coalitieakkoord en inzichten opgedaan uit de brede participatie. Het OER geeft mogelijk aanleiding voor aanscherpingen of verbeteringen van de Omgevingsvisie.

2.2 Doelen van de gemeente Weert

De Omgevingsvisie van Weert richt zich op 2035. De opgaven voor Weert zijn verdeeld in vijf delen. Deze delen zijn hieronder opgenomen en onder ieder deel staan de doelen beschreven.

1. Beheerste groei vanuit eigenheid – Goed wonen voor elke doelgroep;

- We bouwen extra woningen bovenop de prognose.
- We behouden en versterken cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed.
- We zorgen voor een gezonde en veilige woon- en leefomgeving.
- We stimuleren ontmoeting: voorzieningen zijn toegankelijk, dichtbij en bereikbaar.

2. Weert: stad in het groen – Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit;

- Weert is energieneutraal in 2040.
- Water en bodem zijn leidend bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- We zetten in op effectief beheer stedelijk afvalwater.
- We zetten in op een gezond watersysteem weerbaar tegen droogte en wateroverlast.
- We versterken en herstellen biodiversiteit.
- We zetten in op een inclusieve en toegankelijke openbare ruimte en recreatieve voorzieningen.

3. Positief gezond Weert - Iedereen doet mee;

- Méér inwoners hebben een gezonde leefstijl die toegankelijk is en uitdaagt tot gezond gedrag.
- We werken aan een woon- en leefomgeving waarin samenredzaamheid, ontmoeten en inclusiviteit centraal staat.
- We werken aan een gezond leefklimaat met een zo goed mogelijke luchtkwaliteit en zo min mogelijk geluidsoverlast.

4. Ruimte voor creatief en innovatief ondernemerschap – Duurzaam en innovatief leven en ondernemen;

- In 2030 gebruikt Weert 50% minder primaire grondstoffen.
- Toerisme en recreatie is duurzaam, divers, groen en rijk aan cultuurhistorie.
- We geven ruimte aan het culturele leven en evenementen.

5. Sterk verbonden met de regio – Goed ontsloten en verweven met de regio.

- Weert is een 10-minutenstad per fiets.
- Het aandeel energiebehoefte t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd.
- In 2030 heeft iedereen toegang tot een verkeersveilig mobiliteitssysteem.
- We zijn optimaal verbonden met steden en campussen in en buiten de regio.

Naast de vijf delen heeft Weert een nadere uitwerking beschreven op basis van vijf deelgebieden. Ieder deelgebied kent zijn eigen doelen:

1. Binnenstad

- Vitale binnenstad.
- Versterken identiteit.
- Klimaatadaptief centrum.
- Behoud van goede bereikbare binnenstad.

2. Woonwijken Weert

- Versterken sociale structuren en ontmoetingen; goede mix van doelgroepen in woonwijken.

3. Bedrijventerreinen

- Bedrijven die passen in het DNA van Weert faciliteren in haar ruimtevrage.
- Waar mogelijk intensiveren en verduurzamen van de bedrijventerreinen.
- Gezonde economische omgeving op het gebied van arbeidsmarkt.

4. Dorpskernen

- Behoud van het dorpse karakter met respect voor identiteit, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

5. Buitengebied

- Vitaal buitengebied

3 Inleiding

3.1 Aanleiding

De gemeente Weert werkt aan haar ontwerp Omgevingsvisie. Hierin wordt het ruimtelijke beleid van de gemeente in de periode tot 2030 op hoofdlijnen beschreven, met een doorkijk naar 2035-2040. De gemeente is eind 2021 begonnen met het opstellen van de ontwerp Omgevingsvisie. Daarvoor heeft zij stedenbouwkundig bureau PosadMaxwan betrokken voor inhoudelijke en procesondersteuning en participatie. Het resultaat van deze samenwerking is een *Finaal perspectief* met daarin een vijftal Weerter waarden en een set beleidsmaatregelen die bijdragen aan het versterken van deze waarden. Het *Finaal perspectief* vormde mede de input voor een ambtelijk en bestuurlijk proces dat tot doel had te komen tot een gedragen ontwerp Omgevingsvisie.

Voor de Omgevingsvisie wordt een ontwerpend Omgevingseffectrapport (OER) opgesteld. Het OER is een formele milieueffectrapportage (m.e.r.-procedure) en heeft tot doel om het beleid in de Omgevingsvisie concreter en passender bij de ambities van de gemeente te maken. Daarnaast is een doel van het OER om belangen vanuit milieu en leefomgeving mee te laten wegen bij de beleidskeuzes van de gemeente en om deze afweging expliciet te maken. Het OER wordt gelijktijdig met de ontwerp Omgevingsvisie ter visie gelegd, en zal ook aan de Commissie van het milieueffectrapport (Commissie m.e.r.) worden voorgelegd voor een verplicht toetsingsadvies.

De gemeente stelt het OER in eigen beheer op en heeft Arcadis gevraagd om de onderdelen die gericht zijn op de beoordeling van het voorgenomen beleid uit te voeren. Dit betekent dat de gemeente penvoerder is voor de samenvatting, de inleidende hoofdstukken 1 en 2 en de beschrijving van de referentiesituatie in de Foto van de Leefomgeving (bijlage 3), en daarnaast de regie voert over het rapport. Voorliggend rapport vormt daarmee de input voor een onderdeel van het OER.

3.2 Procesbeschrijving en leeswijzer

Arcadis heeft hoofdstukken geschreven die onderdeel van het OER worden. Voor de belangrijkste ruimtelijke, sectorale vraagstukken die in de gemeente spelen, is geanalyseerd welke maatregelen nodig zijn en waar deze logisch kunnen landen. Daarna is voor deze vraagstukken beoordeeld of ze in samenhang met andere ruimtelijke opgaven uitvoerbaar zijn en hoe verschillende locaties tegen elkaar afgewogen kunnen worden. Concreet heeft dit tot de volgende hoofdstukken geleid:

4. Ruimtelijke vraagstukken

Voor de drie belangrijkste sectorale ruimtelijke vraagstukken op het gebied van wonen, bedrijvigheid en energietransitie is geanalyseerd wat er nodig is om de ambities van de gemeente te realiseren in de periode tot 2030, met een doorkijk naar 2040. Voor de drie vraagstukken zijn de volgende stappen gezet:

- a) Inleiding – een beschrijving van de vraagstelling van het ruimtelijke vraagstuk, met verwijzingen naar gemeentelijke beleidsstukken die de vraagstelling ondersteunen en de onderzoeksvragen waarop ingegaan wordt. Onderzoeksvragen zijn als volgt geformuleerd:
 - Wonen - de onderzoeksvraag voor wonen is of het woonprogramma van de gemeente afgezet tegen demografische ontwikkelingen het noodzakelijk maakt om op termijn aanvullende inbreidings- of uitbreidingslocaties te realiseren.
 - Bedrijvigheid - de onderzoeksvraag voor bedrijvigheid is of de ontwikkeling van de regionale vraag naar ruimte voor bedrijvigheid afgezet tegen kansen voor inbreiding op de huidige bedrijventerreinen de noodzaak voor een nieuw bedrijventerrein onderbouwt.
 - Energietransitie - de onderzoeksvraag voor de energietransitie is of er voldoende ruimte voor de opwek van duurzame elektriciteit op particuliere en bedrijfsdaken is om aan de ambities uit de Weerter Routekaart Energietransitie te kunnen voldoen of dat er ruimte in het buitengebied aangesproken zal moeten worden.
- b) Probleemanalyse – een beschrijving van de huidige situatie en de vastgestelde plannen van de gemeente die bijdragen aan het oplossen van het ruimtelijke vraagstuk. Hierin wordt ook zo kwantitatief en gebiedsgerichte geprognosticeerd hoe de situatie er in 2030 en 2040 uitziet en wat dit betekent voor de opgave.
- c) Oplossingsrichtingen – in deze paragraaf wordt ingegaan op de manieren waarop het ruimtelijke vraagstuk opgelost kan worden. Daarbij gaat het bij wonen en bedrijvigheid om inbreiding versus uitbreiding, waarbij er al concrete locaties besproken worden. Voor energietransitie gaat het om alternatieven om voldoende duurzame energie op te wekken.

- d) Conclusies – in deze paragraaf worden vanuit de voorgaande conclusies getrokken en worden de onderzoeksvragen beantwoord.

5. Botsproeven en ruimteclaims

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld of de doelen die de gemeente in haar ontwerp Omgevingsvisie opneemt in samenhang te realiseren zijn. Het doel van de botsproeven is daarmee om de keuzes die de gemeente moet maken omdat niet alles overal kan, zo concreet mogelijk in beeld te brengen. Voor de gebouwde omgeving en het buitengebied zijn vanuit verschillende beleidsvelden de benodigde en voorziene ruimtelijke ontwikkelingen samengevat en zijn mogelijke knelpunten en meekoppelkansen hiertussen beschreven. Daarbij wordt voor het buitengebied gebruik gemaakt van kaarten met daarop de zonering zoals de gemeente die opneemt in de Omgevingsvisie en conditionerende factoren vanuit natuurbescherming, geur, geluid en gezondheid. Deze kaarten worden daarnaast gebruikt om een locatieafweging te doen voor de ruimtelijke vraagstukken op het gebied van wonen en bedrijvigheid. Het hoofdstuk sluit af met een overzicht van de ruimteclaims vanuit verscheidene doelen en ruimtelijke ontwikkelingen.

6. Passende beoordeling

Het opstellen van een Passende beoordeling is verplicht bij een Omgevingsvisie die beleid bevat waarvan het op voorhand niet uit te sluiten is dat negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000 gebieden op kunnen treden. De Passende beoordeling wordt aansluitend op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie opgesteld en heeft het karakter van een kwalitatieve risicobeoordeling. Er wordt dus geen gebruik gemaakt van modelberekeningen in bijvoorbeeld Aeries. In plaats daarvan is voor alle beleidsmaatregelen beoordeeld in hoeverre ze kunnen leiden tot negatieve effecten (vermesting, versnippering, verdroging, etc.) op Natura 2000 gebieden. De beleidsmaatregelen waarvoor dit geldt, zijn gegroepeerd in vier categorieën ruimtelijke ontwikkelingen. Voor iedere categorie is beschreven welke beleidsmaatregelen hieronder vallen, is beoordeeld welke effecten mogelijk optreden, welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn, en of deze naar verwachting afdoende zijn om het risico op schade af te dekken.

7. Beoordeling op doelbereik

Het voorgenoemd beleid uit de concept Omgevingsvisie is in het planMER getoetst op doelbereik. Dit betekent dat per doel beoordeeld is of (en zo mogelijk in welke mate) de voorgenoemde maatregelen een bijdrage leveren aan de gestelde doelen. Uit het Finaal Perspectief zijn op basis van de botsproeven relevante beleidsmaatregelen gedestilleerd. De doelen zijn verdeeld over de vijf Weerter Waarden en ondergebracht onder relevante beleidsvelden uit de Foto van de Leefomgeving. Deze beoordeling brengt in beeld in hoeverre doelstellingen haalbaar zijn en welke beleidsmaatregelen een bijdrage hieraan leveren. De beoordeling is afgezet tegen de opgaven bepaald in de referentiesituatie (huidige situatie + autonome ontwikkelingen) die onafhankelijk van het beleid uit de concept Omgevingsvisie plaatsvindt. Op basis van het kwaliteitsniveau van de huidige situatie en de verandering die optreedt in de periode tot 2040 (de autonome ontwikkeling) is door middel van expert judgement beoordeeld of de beleidsmaatregelen voldoende zijn om de gestelde doelen te behalen. De beoordeling is positief (+), neutraal (0), of negatief (-).

8. Conclusies en aanbevelingen

Dit afsluitende hoofdstuk bevat de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de voorgaande hoofdstukken. Daarbij kan het gaan om aanbevelingen voor vervolgonderzoek, te maken keuzes omdat niet alles overal kan, of aanbevelingen om ambities bij te stellen omdat ze met de voorziene maatregelen niet haalbaar blijken te zijn. Het hoofdstuk sluit af met een aanbeveling voor een monitoringsprogramma.

4 Ruimtelijke vraagstukken

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt drie belangrijke, thematische vraagstukken voor het ruimtelijke beleid van de gemeente Weert. Eerst wordt voor de woonopgave geanalyseerd hoe het woningbouwprogramma van de gemeente er voor de komende jaren uit ziet en in welke mate de groeiende en vergrijzende bevolking op termijn aanleiding geeft tot het realiseren van een nieuwbouwwijk. Daarna wordt voor de bedrijventerreinen in de gemeente beschreven hoe het aanbod opgebouwd is, welke ontwikkelingen in de vestiging van nieuwe bedrijven de laatste jaren plaatsgevonden hebben, of er nog voldoende in te vullen ruimte op de bedrijventerreinen in de gemeente is om aan de vraag te kunnen voldoen, en of er op basis van een gebrek aan ruimte op termijn de aanleg een nieuw bedrijventerrein nodig zou zijn. Het laatste vraagstuk richt zich op de energietransitie, waarvoor de ambities uit de Weerter Routekaart Energietransitie aan de hand van de huidige en toekomstige vraag naar elektriciteit en de huidige opwek van duurzame stroom vertaald zijn naar een kwantitatieve opgave voor de opwek van duurzame stroom voor 2030 en 2040. Voor deze opgave wordt de potentie van verschillende alternatieven in beeld gebracht. Deze analyse leidt tot een bandbreedte van de potentie van op te wekken duurzame elektriciteit op bedrijfsdaken, particuliere daken en zonnevelden.

De uitkomsten van deze sectorale beoordelingen leiden tot adviezen en aanbevelingen voor de gemeente en ze vormen ook mede de input voor de botsproeven in hoofdstuk 5.

4.2 Woonopgave

4.2.1 Inleiding

In deze beoordeling van de woonopgave van de gemeente Weert is de woonvraag vanuit de demografische ontwikkelingen gekwantificeerd en zijn ontwikkelingen in de vraag afgezet tegen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Op die manier is onderzocht of inbreiding en stadsvernieuwing afdoende is, of dat uitbreiding op termijn nodig zal blijken te zijn.

In het coalitieprogramma 2022-2026 van de gemeente Weert is 'Goed wonen voor elke doelgroep' het eerste speerpunt.² Daarbij worden in de periode 2022 t/m 2025 1.000 woningen gerealiseerd; daarnaast zijn er 1.000 woningen in planvoorraad waarvoor de bestemmingsplannen zijn vastgesteld en/of de planprocedures zijn doorlopen. Weert kent een groeiend inwoneraantal, onder meer door de groei van de Brainportregio, en wil tegemoet komen aan de veranderende woonwensen van de nieuwe inwoners. Daar behoort ook de bouw van extra woningen in het kader van de Nationale Woon- en Bouwagenda toe.

Door vergrijzing en ontgroening vindt ook een verandering in de kwalitatieve woonbehoefte van haar inwoners plaats. Op 1-1-2022 waren er in de gemeente 23.340 woningen, waarvan het percentage eengezinswoning (73,4%) hoger ligt dan landelijk gemiddeld (63,8%). Ook het aantal koopwoningen in Weert is met 65,5% hoger dan landelijk gemiddeld (57,1%). Het percentage huur particulier (10,8%) en sociale huur (23,3%) ligt dus lager dan gemiddeld in Nederland.³ Het huidige aantal woningen is niet voldoende om de groei van het aantal huishoudens voor de komende jaren op te vangen. Deze groei zal tot 2035 doorzetten (prognose Etil 2021) en Weert neemt vanaf 2021 tot 2038 met ruim 1.200 huishoudens toe. Dit is met name groei van eenpersoonshuishoudens.

Uit de beoordeling is gebleken dat de kwantitatieve woonopgave tot 2030 relatief klein is, aangezien de planvoorraad voldoende is om in de groei van het aantal huishoudens te voorzien. Daarentegen kent Weert een grote kwalitatieve woonopgave die met name ligt op het snijvlak van levensloopbestendige woningen en sociale huur. Hierin bestaat anno 2022 een tekort en dit zal in de komende jaren alleen maar groter worden. De huidige planvoorraad en potentiële inbreidingslocaties zijn naar verwachting niet voldoende om in de kwalitatieve woningbehoefte te voorzien. Daarnaast speelt mee dat de jaarlijkse prognoses keer op keer worden bijgesteld waardoor de groei van het aantal huishoudens groter is dan eerder was voorzien. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de prognoses van Etil beleidsarm zijn.

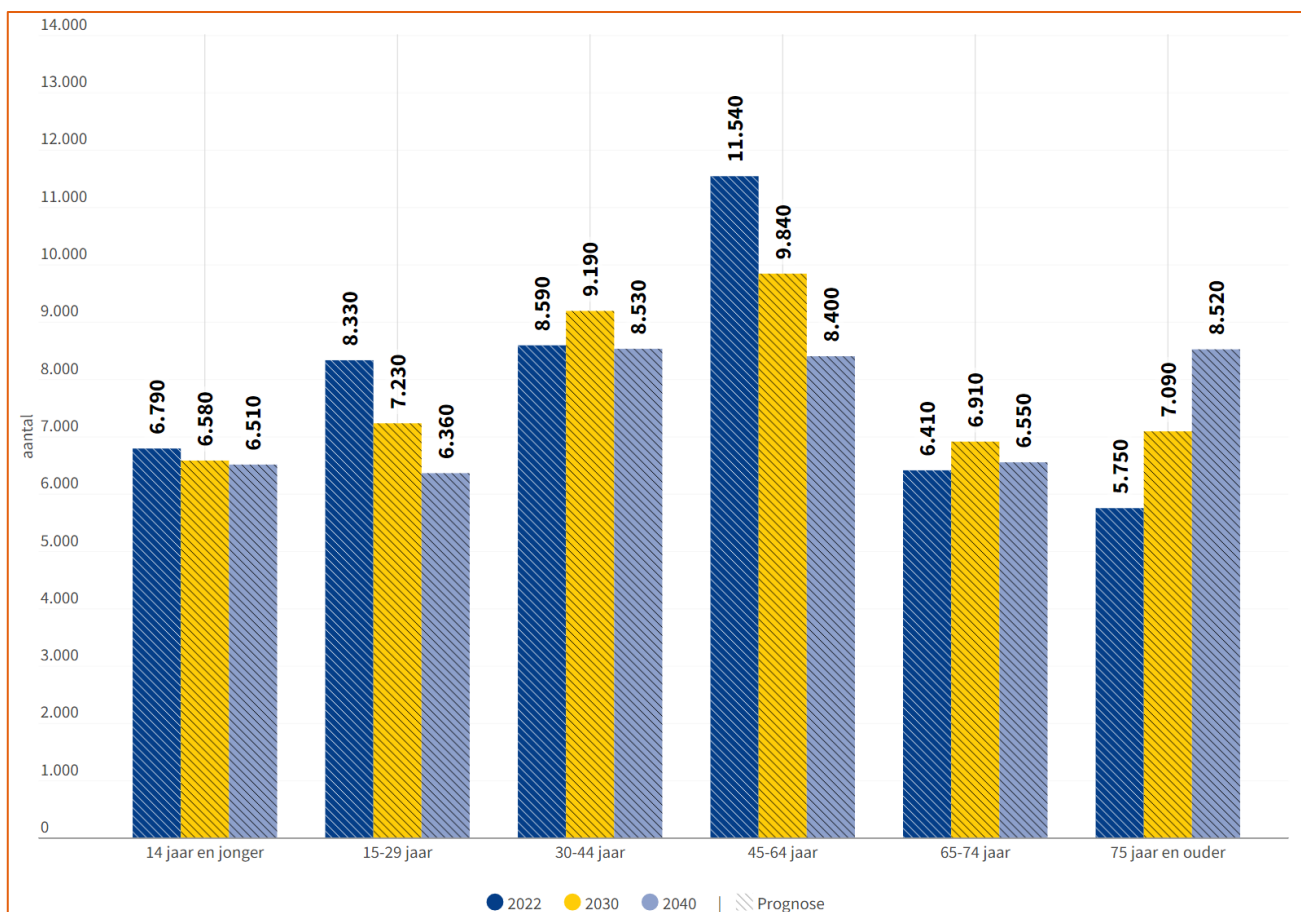
² <https://www.weert.nl/downloads/Coalitieprogramma%202022-2026.pdf>

³ <https://weert.incijfers.nl/dashboard/wonen>

4.2.2 Probleemanalyse

4.2.2.1 Demografie en woningmarkt

De gemeente Weert is aan het vergrijzen en de komende jaren zal het aandeel 65+'ers sterk toenemen. Figuur 1 laat de verandering van de bevolking naar leeftijdsklassen zien. Met name de groep 75 jaar en ouder zal fors toenemen, waar de groepen 15-29 jaar en 45-64 jaar juist fors zullen afnemen.⁴

Figuur 1 bevolking Weert naar leeftijdsklassen in aantallen - 2022-2040 (ABF Research – Primos prognose 2022)

Weert zal van 2021 tot 2028 op basis van de prognose Etil 2021 nog met 1.236 huishoudens toenemen, waarvan 75% eenpersoonshuishoudens en 25% tweepersoonshuishoudens. De onderstaande tabel laat de verandering per leeftijdsgroep zien tussen 2021-2030 en tussen 2030-2040. Het aantal jongerenhuishoudens zal tot 2030 licht toenemen, maar daarna tot 2040 fors afnemen. Het aantal 35-65 jaar huishoudens neemt vanaf 2021 gestaag af. De seniengroep neemt echter sterk toe. Kanttekening hierbij is wel dat prognoses de neiging hebben in de loop der tijd te veranderen. De trend tot 2030 is daarmee betrouwbaarder dan die voor 2030-2040. De vergrijzing van Weert blijft echter substantieel en ziet zijn weerslag in de kwalitatieve woonbehoefte.

Tabel 1 verandering huishoudens per leeftijdsdoelgroep in Weert⁵

	2021-2030		2030-2040	
	Verandering	Totaal 2030	Verandering	Totaal 2040
15-35 jaar	+140	3.383	-514	2.868
35-65 jaar	-609	11.032	-491	10.541
65+	+1.721	9.471	+940	10.412

⁴ <https://weert.incijfers.nl/dashboard/prognoses>

⁵ Cijfers op basis van Primos prognose, Etil prognose en weertincijfers.nl. Aangezien deze websites continu herzien worden, ontbreekt een actuele link naar de bron.

De leeftijdsdoelgroep 65+ kan verder opgedeeld worden in 65-75, 75-85 en 85+. De eerste twee doelgroepen zijn vaak nog relatief goed ter been en kunnen grotendeels met kleine aanpassingen in de woning zelfstandig blijven wonen. De doelgroep 85+ heeft echter vaak meerdere beperkingen. Voor deze groep zullen zorgwoningen ontwikkeld moeten worden. Tabel 2 geeft de verandering in huishoudens voor deze leeftijdsdoelgroepen weer. Samengevat is de prognose dat de groep 65+ met 1.721 personen toeneemt tot 2030 en met 940 personen tussen 2030-2040, waarbij deze groei met name bestaat uit 75-85 en 85+'ers bestaat. Voor deze groepen is de kwalitatieve behoefte het belangrijkste.

Tabel 2 verandering huishoudens leeftijdsdoelgroepen 65+ in Weert

	2021-2030	2030-2040
65-75 jaar	+451	-160
75-85 jaar	+732	+555
85+ jaar	+538	+545

4.2.2.2 Kwantitatieve en kwalitatieve woonopgave

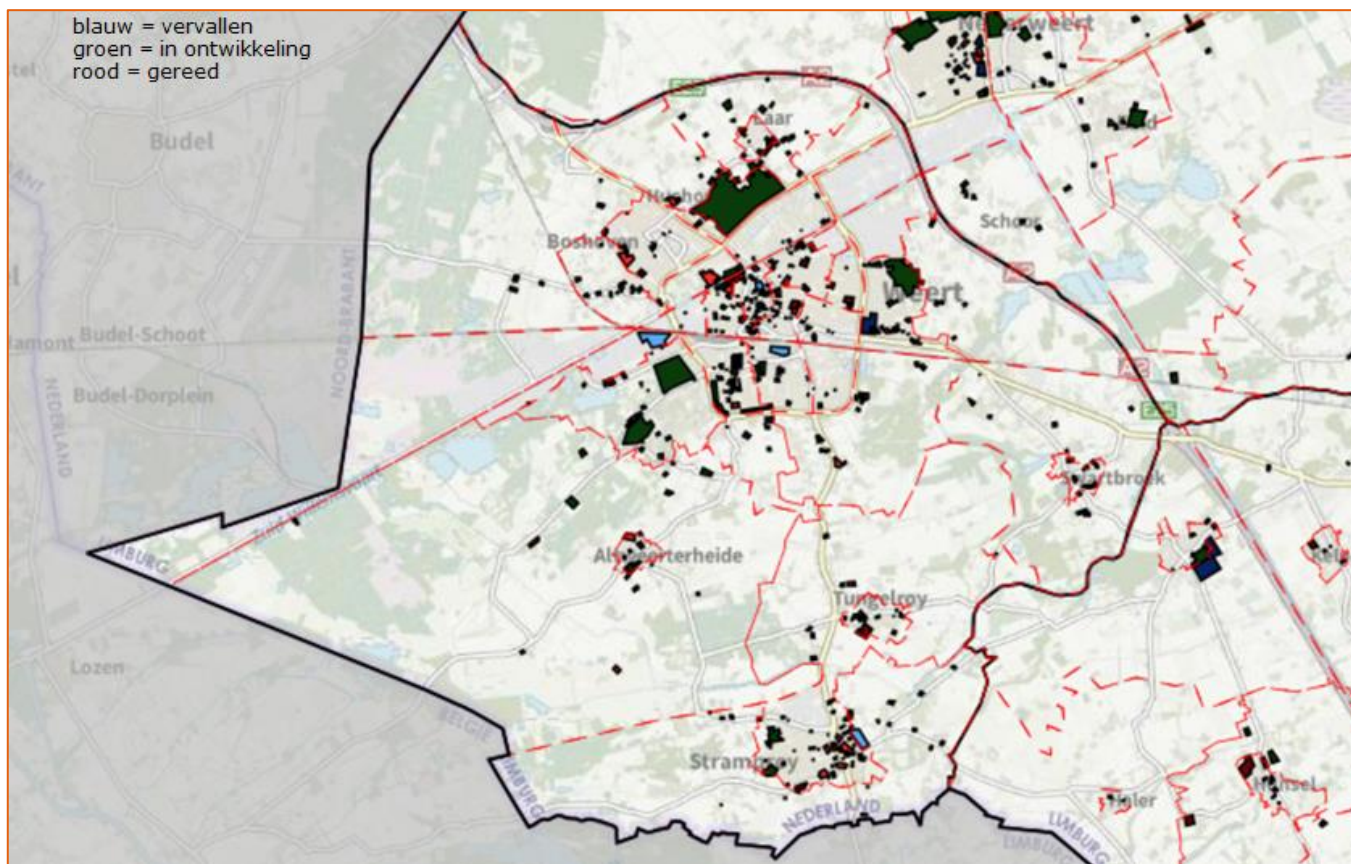
Deze paragraaf gaat in op de woonopgave die voortkomt uit de autonome bevolkingsgroei. Zoals in paragraaf 4.2.1 als gesteld is, heeft de gemeente los van het tegemoetkomen aan de woonvraag van de autonoom groeiende bevolking de ambitie om bij te dragen aan de regionale en landelijke woonopgave vanuit de Brainportregio en de Nationale Woon- en Bouwagenda.

Zoals in paragraaf 4.2.2.1 genoemd is, zal Weert vanaf 1-1-2022 tot 2038 autonoom met ruim 1.200 huishoudens groeien, waarvan driekwart eenpersoonshuishoudens. Daartegenover staat een woningbouwprogramma dat per 1-1-2022 uit 1.745 woningen bestaat. De kwantitatieve woonopgave in Weert is daarmee relatief klein, aangezien de netto plancapaciteit (nieuwbouw minus sloop) op dit moment 155% bedraagt. Landelijk is de verhouding tussen netto plancapaciteit en de verwachte netto uitbreiding van de woningvoorraad gemiddeld 145% in de periode 2022 t/m 2030.⁶ Het kabinet zet in op een plancapaciteit van 130%.⁷ Er lijkt in Weert dus een extra buffer te zijn om aan de kwantitatieve woonopgave tot 2030 te voldoen.

De onderstaande kaart uit de Foto van de Leefomgeving toont de woningbouwlocaties in de gemeente Weert. Er zijn veel groene vlakken, locaties in ontwikkeling, rondom en in de kern van Weert.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/06/17/inventarisatie-plancapaciteit-voorjaar-2022>

⁷ <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/versnellen-woningbouw>

Figuur 2 woningbouwlocaties gemeente Weert per 1-1-2022 (bron: Foto van de Leefomgeving)

Naast de kwantitatieve woonopgave, heeft Weert ook een kwalitatieve woonopgave. Deze opgave komt voort uit de sterke groei van het aantal senioren/ouderen in de gemeente. De vraag naar levensloopbestendige woningen, die voor een groot deel via sociale huur beschikbaar dienen te worden gemaakt, neemt daarmee sterk toe als ook vormen van woningen met mogelijkheid voor zorg/ondersteuning.

In de Foto van de Leefomgeving staat, op basis van het woningbehoefteonderzoek uit 2018, beschreven, dat de verwachting is dat in de periode tot 2030 de grootste uitval gaat ontstaan bij de woningtypen portieketagewoningen zonder lift, tussenwoningen en 2-onder-1-kap woningen. De kwalitatieve woningbehoefte verplaatst zich grotendeels naar de categorieën appartementen met lift en grondgebonden levensloopbestendige woningen. In het woningbehoefteonderzoek staat beschreven dat er ongeveer 2.000 woningen verspreid over deze typen nodig zijn, waarvan 22% in de koopsector, 13% in de vrije huursector en 65% in de sociale huursector.⁸ De grootste opgave ligt dus in het geschikt maken van woningen voor senioren/ouderen (appartementen met lift en grondgebonden levensloopbestendige woningen) in de sociale huursector dan wel nieuwbouw in deze categorie. In 2023 wordt opnieuw een regionaal woningbehoefteonderzoek uitgevoerd.

Van de totale behoefte van 2.000 woningen voor de seniorendoelgroep is een behoefte van 65% sociale huur, oftewel 1.300 woningen. Hiervan zijn in de periode 2018 tot en met 2021 113 woningen gerealiseerd. Tot 2030 moeten dus nog bijna 1.200 appartementen met lift of grondgebonden levensloopbestendige woningen met sociale huur gebouwd worden of bestaande complexen dienen hiertoe aangepast te worden. Van de plancapaciteit van 1.745 woningen is 59% koopwoning, 26% particuliere huur en 15% sociale huur. Het merendeel van deze 15%, 232 van de 262, is als levensloopbestendige woning in de planvoorraad opgenomen. Daarmee is er nog een grote resterende opgave van ongeveer 960 levensloopbestendige sociale huurwoningen in de periode tot 2030. Deze kan deels opgevangen worden door het geschikt maken van bestaande woningen/complexen.

⁸ <https://www.weert.nl/Downloads/Structuurvisies/Woningmarktonderzoek/Woningmarktonderzoek%20-%20-%20Rapportage%20Weert.pdf>

Hoewel de grootste zorgvraag bij ouderen ligt is een deel van de zorgwoningenvraag specifiek. De ouderenzorgorganisatie schat de behoefteontwikkeling in de periode van 2020 tot 2030 op een groei van 96 woningen voor beschermd wonen voor psychogeriatric, van 58 woningen voor beschermd wonen voor somatiek, en van 240 woningen in de categorie beschut wonen (zelfstandig wonen met zorg in de buurt).

4.2.3 Oplossingsrichtingen

4.2.3.1 Verdichting en stadsvernieuwing

In paragraaf 4.2.2 is de woonopgave in kaart gebracht. In deze paragraaf worden mogelijke oplossingen voor deze opgave beoordeeld. De gemeente spreekt in haar Coalitieprogramma de ambitie uit om jaarlijks netto 250 woningen te bouwen tot en met 2025. Dit zijn 100 tot 125 woningen meer dan nodig is om de autonome groei op te vangen. Hierbij zet de gemeente in op het toevoegen van woningen in het stedelijk woonmilieu, waarbij in delen van de stad verbetering en vernieuwing plaatsvindt. Oftewel, de hoofdoplossingsrichting voor haar kwantitatieve woonopgave ziet de gemeente in verdichting en stadsvernieuwing. Ook haar kwalitatieve woonopgave past binnen deze oplossingsrichting. De gemeente heeft de nadrukkelijke wens om woningen voor verschillende doelgroepen (jong en oud) sociale huurwoningen en koopwoningen te mengen. Daarnaast vindt uitbreiding van de stad plaats in Laarveld. In de dorpen vindt uitbreiding plaats aan de randen.

De gemeente schat in dat er een potentie is voor 1.000 woningen in bestaand stedelijk gebied door inbreiding op vrijkomende locaties en circa 1.000 woningen door uitbreiding van het stedelijk gebied. De ambitie is om in te zetten op zowel inbreiding als uitbreidingslocaties. Hierbij wordt een potentiële, theoretische verdeling van 33% sociale huur, 26% midden huur en 41% koop mogelijk geacht.

Naast inbreiding zal ook stadsvernieuwing plaatsvinden. De wijken waar stadsvernieuwing nu in voorbereiding is, zijn Keent en Moesel. In deze wijken staan 650 portieketage sociale huurwoningen die aan technische en verduurzamings-maatregelen toe zijn. In de gebiedsvisie voor Keent-Moesel staat dat vanwege de grote opgave met betrekking tot sociale huurwoningen, er gekozen is om het huidige aantal sociale huurwoningen in Keent en Moesel te behouden en om de balans van woningen in de wijk te verbeteren door het toevoegen van middeldure huur- en betaalbare koopwoningen woningen.⁹ De voorziene nieuwbouw is inzichtelijk gemaakt in Figuur 3. Daarbij zullen appartementencomplexen en woningen, in ieder geval nieuwbouw, toegankelijk zijn en aanpasbaar voor eventuele Wmo en zorg gerelateerde voorzieningen. Het is de bedoeling dat de huidige bewoners van deze wijken kunnen blijven wonen in deze wijken, indien zij dat willen. Gezien de vergrijzing in Weert is het aannemelijk dat hiermee aan een deel van de kwalitatieve opgave zal worden bijgedragen. Het is echter waarschijnlijk dat stadsvernieuwing in Keent en Moesel niet volledig zal bijdragen aan het oplossen van de kwalitatieve opgave, en dat er aanvullend maatregelen genomen dienen te worden.

⁹ <https://www.weert.nl/Downloads/Keent%20Moesel/Keent-Moesel%2002%20Gebiedsvisie.pdf>

Figuur 3 voorziene stadsvernieuwing Keent-Moesel (Gebiedsvisie Keent-Moesel, 2021)¹⁰

4.2.3.2 Uitbreiding

Er zijn potentiële kansen voor woninguitbreidingen aan de randen van de stad. Hier zal nader onderzoek naar moeten plaatsvinden, in verband met haalbaarheid en mogelijke (milieu)belemmeringen. De gemeente heeft het voornemen om actief in te spelen op kansen die zich voordoen, om zo ook in de behoefte aan grondgebonden woningen te kunnen voorzien. Dit vormt een aanvulling op inbreidingslocaties, waar vaker gestapelde woningen zullen worden gerealiseerd.

4.2.4 Conclusies en aanbevelingen

De prognose is dat Weert de komende jaren nog groeit met 1.236 nieuwe huishoudens tot 2038. Daarna gaat het aantal huishoudens naar verwachting afnemen. De planvoorraad van 1.745 woningen per 1-1-2022, met hoofdzakelijk inbreiding, is puur kwantitatief voldoende om deze groei op te vangen. Daarmee lijkt er geen noodzaak te zijn voor een uitleglocatie met eengezinswoningen in de periode tot 2040. Dit dient echter wel gemonitord te worden en mogelijk verandert het beeld als prognoses veranderen of de planvoorraad niet gerealiseerd wordt.

Bovenstaande onderbouwing is echter gestoeld op demografische prognoses voor de gemeente Weert. Vanuit Rijk en provincie zijn er echter belangen om extra woningbouw te realiseren. Zo is in maart 2022 de Nationale Woon- en Bouwagenda door het Ministerie van BZK gepubliceerd. Hierin wordt de ambitie uitgesproken om in de periode tot 2030 in totaal 900.000 woningen in Nederland te bouwen, waarvan tweederde in de categorie sociaal en betaalbaar. De Nationale Woon- en Bouwagenda is in de loop van 2022 verder uitgewerkt in de vorm van een zestal programma's.

De opgave voor provincie Limburg bedraagt in de periode 2022 tot en met 2030 26.550 woningen en er is een ambitie van 20.000 woningen geformuleerd. De aantallen zijn gebaseerd op de planvoorraad per 1 januari 2022. In de Woondeal is 1 januari 2023 als uitgangspunt genomen, hierbij is voor de provincie Limburg een totale opgave van ruim 44.500 woningen geformuleerd, waarvan 16.500 woningen (en sloop van 1.350 woningen) voor de periode 2022 tot 2025 en 28.000 woningen (en sloop van 8.300 woningen) in de periode 2025 tot en met 2030. Hierin is voor Weert een totaal aantal van ruim 3.100 woningen opgenomen waarvan ruim 1.050 woningen voor de periode 2022 tot 2025 en 2.050 woningen (en sloop van 650 woningen) voor de periode 2025 tot en met 2030.

¹⁰ <https://gemeenteraad.weert.nl/Vergaderingen/Raadsc commissie-Samenleving-en-Inwoners/2021/19-januari/19:30/Presentatie-informatiebijeenkomst-raad-19-januari-2021.pdf>

Er ontstaat waarschijnlijk een mismatch tussen de woningen die gebouwd zullen worden en de behoefte van huidige en nieuwe inwoners. Weert vergrijsd en kent reeds een (toenemend) tekort aan sociale huurwoningen. Tot 2030 zal de leeftijdsgroep 65+ met 1.721 personen toenemen. Van deze groep zijn er in totaal 538 85+'ers. Tussen 2030 en 2040 neemt de bevolking nog eens met 940 personen toe, waarvan 545 85+'ers. Een groot deel van deze groep valt ook in de doelgroep voor sociale huur. Door deze demografische verschuiving ontstaat de komende jaren een (groter) tekort aan sociale huurwoningen en levensloopbestendige woningen. Daarnaast zullen er ook meer woningen geschikt voor specifieke doelgroepen (psycho-geriatrie, somatiek, beschut wonen) in Weert nodig zijn. Weert kent daarom een grote kwalitatieve woonopgave. Op basis van de huidige plannen en schattingen moeten er voor 2030 nog 960 levensloopbestendige sociale huurwoningen gerealiseerd worden door nieuwbouw dan wel toegevoegd worden door aanpassing van bestaande woningen/complexen.

De conclusies en aanbevelingen die hieruit volgen zijn:

- Zorg dat alle nieuw gebouwde woningen levensloopbestendig zijn of gemaakt kunnen worden (is ook geborgd via het Bouwbesluit)
- Pas een deel van de bestaande sociale huurwoningen aan naar wonen geschikt voor zorg.
- Pas waar mogelijk bestaande plannen aan.
- Vergroot het aandeel sociale huur op de potentiële inbreidingslocaties/nieuwe plannen.
- Bij vasthouden aan de focus op inbreiding en verdichting, is hoogbouw wellicht onvermijdelijk. Dit kan overigens wel tot meekoppelkansen leiden voor onder meer de toegang tot maatschappelijke voorzieningen, bereikbaarheid en duurzame warmtevoorziening.

4.3 Bedrijvigheid

4.3.1 Inleiding

Voor de hoofdoopgave bedrijventerreinen is in samenwerking met de gemeente Nederweert inzichtelijk gemaakt wat de huidige vraag naar bedrijventerreinen is en vanuit welke sectoren deze vraag komt, zowel de kwantitatieve en als de kwalitatieve vraag. Daarnaast is gekeken naar het huidige aanbod van bedrijventerreinen en in hoeverre deze aansluit bij de vraag. Uit deze analyse blijkt dat de vraag is toegenomen. Voor deze toegenomen vraag is geanalyseerd in welke mate twee oplossingsrichtingen, inbreiding op bestaande bedrijventerreinen en uitbreiding met één of meerdere nieuwe bedrijventerreinen, noodzakelijk zijn om de vraag tegemoet te komen.

In het coalitieprogramma 2022-2026 van de gemeente Weert staat de ambitie voor aantrekkelijke en goed bereikbare bedrijventerreinen beschreven: *'Weert heeft prachtige bedrijventerreinen op aantrekkelijke en goed bereikbare locaties met hoogwaardige bedrijven. Weert is een aantrekkelijke gemeente voor bedrijven om zich te vestigen gezien de bereikbaarheid via weg, spoor en water. We zien de komende jaren een tekort ontstaan aan geschikte bedrijfskavels voor nieuwe of groeiende ondernemers. We willen gevestigde (MKB-) ondernemers graag een plek blijven bieden in Weert'*.¹¹

In het coalitieprogramma staat ook dat onderzoek dient te worden of uitbreiding of herinrichting van bedrijventerreinen mogelijk is. Daarnaast dient onderzoek te worden of de huidige verkeersafwikkeling en diens autonome ontwikkeling voldoende zijn om de goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen te borgen. De ambitie van de coalitie met betrekking tot bedrijventerreinen is dus driedelig:

1. Voldoende bedrijventerreinen voor gevestigde hoogwaardige MKB-bedrijven;
2. Aantrekkelijke bedrijventerreinen voor gevestigde hoogwaardige MKB-bedrijven;
3. Goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen.

In het finaal perspectief van de Omgevingsvisie (2022) staat dat Weert in 2030 meer circulair, energieneutraal en duurzaam is. Dit geldt ook voor de bedrijvigheid in Weert. Daarnaast ziet de gemeente een groeiende vraag naar bedrijventerreinen. Verdichting wordt hier als de hoofdoplossing gezien. Vanuit het finaal perspectief wordt uitbreiding enkel als optie gezien als dit noodzakelijk is voor het faciliteren van de circulaire economie. Het doel is om extreme groei te voorkomen. Specifiek dient gekeken te worden hoe verdozing van de A2-zone tegengegaan kan worden. Het

¹¹ <https://www.weert.nl/downloads/Coalitieprogramma%202022-2026.pdf>

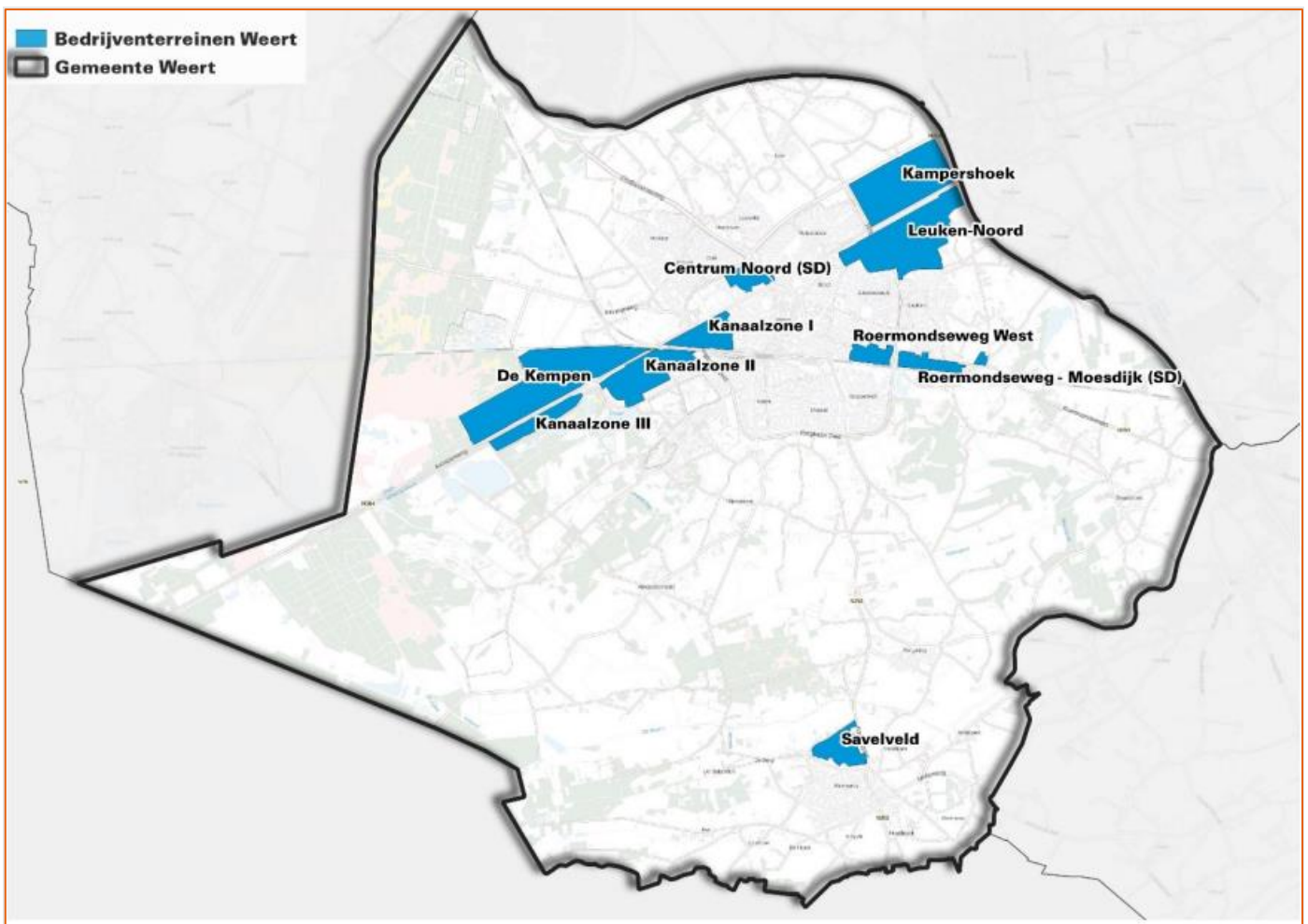
finaal perspectief van de Omgevingsvisie, met als zichtjaar 2030, sluit daarmee met betrekking tot bedrijventerreinen slecht aan op het coalitieprogramma.

4.3.2 Probleemanalyse

4.3.2.1 Kenschets van bedrijvigheid

Figuur 4 toont de huidige bedrijventerreinen in de gemeente Weert. Samen zijn zij goed voor ongeveer 442 hectare netto areaal en huisvesten ruim 750 bedrijven, die gezamenlijk werk bieden aan circa 11.300 personen. Dat is 45% van de totale werkgelegenheid in de gemeente (landelijk gemiddelde is 30-35%). Het aantal werkzame personen op bedrijventerreinen is dus hoog en bedrijventerreinen vertegenwoordigen een belangrijke rol in de economie van Weert. Daarnaast liggen de op bedrijventerreinen kansen voor o.a. energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en automatisering/robotisering van de industrie.

Het Stec groep rapport (2022) adviseert daarom ook dat de focus met betrekking tot bedrijventerreinen moet liggen op het toekomstbestendig houden en maken van bestaande terreinen en het vraaggericht toevoegen van plekken met meerwaarde. Zeker gezien het huidige markttechnisch geschikt aanbod beperkt is en er op de korte termijn sprake kan zijn van schaarste.

Figuur 4 bedrijventerreinen gemeente Weert (bron: Stec Groep, 2020)*

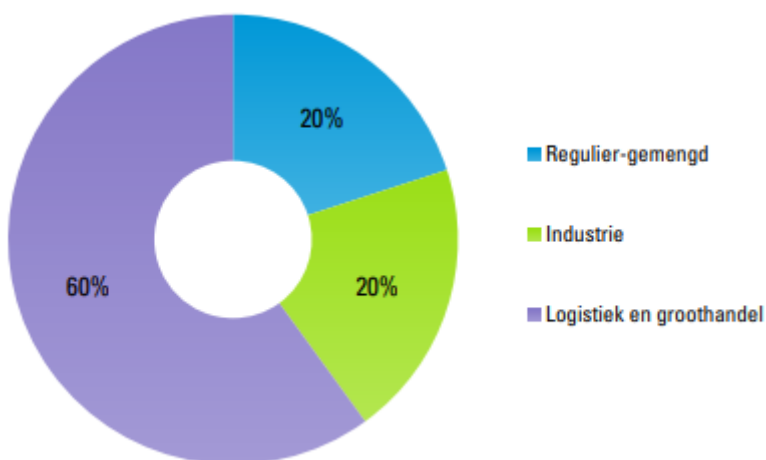
In de onderstaande tabel staat informatie over de bedrijventerreinen beschreven.¹² De bedrijvigheid in Weert is gevarieerd en gemengd met zware industrie, hoogwaardige industrie, kantoren, en logistiek.

Tabel 3 grootte en type bedrijventerreinen in Weert (bron: parkmanagement-weert.nl)

Bedrijventerrein	Netto hectare	Aantal bedrijven	Bijdrage werkgelegenheid	Type bedrijven
De Kempen	96 ha	>40	>1350 werkenden	Grootschalige, zware industrie
Kampershoek	65 ha	>100	>2300 werkenden	Hoogwaardige industrie, (groot)handel, transport en logistiek
Kampershoek 2.0 (in ontwikkeling)	57 ha	5 (in ontwikkeling)	In ontwikkeling	Logistieke campus
Kanaalzone I en II	63 ha	>50	>1200 werkenden	Gemengde bedrijvigheid
Kanaalzone III	24 ha	>15	>450 werkenden	Grootschalige, zware industrie
Leuken-Noord	77 ha	>120	>2500 werkenden	Gemengde bedrijvigheid
Savelveld Stamproy	23 ha	>30	>500 werkenden	Handel en nijverheid
Weert Centrum Noord	12 ha	>60	>950 werkenden	Kantorenpark
Weerter Boulevard	25 ha	>85	>350 werkenden	Gemengde bedrijvigheid

4.3.2.2 Kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar bedrijvigheid

De kwantitatieve vraag volgens de Stec Groep prognose voor Weert ligt tussen de 21 en 44 hectare voor de periode 2022 tot en met 2030. In het onderzoek wordt de ruimtebehoefte van bedrijventerreinen verdeeld over de uitbreidingsvraag in drie hoofdsegmenten: logistiek en groothandel, industrie en regulier gemengd. MKB behoort tot het regulier gemengde segment, en is actief in sectoren zoals verhuur, bouw en dienstverlening.

Figuur 5 Uitbreidingsvraag indicatief verdeeld naar drie hoofdsegmenten (bron: Stec Groep 2022)

Er is een kwalitatieve mismatch tussen het beperkte uitgeefbare aanbod en de geprognosticeerde vraag. Veel kavels zijn niet geschikt voor logistiek aangezien deze sector kavels van >2 ha nodig heeft. Ook voor de industrie is het lastig om uit te breiden aangezien de industrie honkvast is door investeringen in vaste activa en veel kavels vaak niet voldoen vanwege zware milieueisen. Voor het MKB is het probleem dat deze sector niet kapitaalkrchtig genoeg is om kavels te betalen in een markt waarin grote vraag is naar bedrijventerreinen.

¹² <https://parkmanagement-weert.nl/bedrijventerrein/>

*NB: bedrijventerreinen Kampershoek 2.0 en Havenweg ontbreken op deze kaart.

4.3.3 Oplossingsrichtingen

4.3.3.1 Verdichting op huidige bedrijventerreinen

In het onderzoek 'Werklocaties Limburg 2021' van de provincie Limburg staan kerncijfers over werklocaties van de gemeente Weert.¹³ De locaties zijn in

Tabel 4 beoordeeld met groen (terstond uitgifbare ruimte), geel (onder optie), en rood (geen vrije ruimte). Deze cijfers zijn geactualiseerd met de cijfers van het hard planaanbod uit het Stec Groep rapport (2022).

Tabel 4 Kerncijfers werklocaties Weert in ha (november 2022)

Bedrijventerrein	Vrije ruimte*	Bruto	Netto	Rest-capaciteit	Vrije kavels	Terstond uitgifbaar	Niet terstond uitgifbaar	Opties	Terstond uitgifbaar	Terstond uitgifbaar actualisatie nov. '22
Centrum noord		14,6	11,3	1,1	0,8	0,8**	-	0,1**	0,8**	0,6
Kampershoek 2.0		72,1	56,3	18,7	10,0**	14,6**	2,1	8,8**	14,6**	5,8
Roermondseweg-Moesdijk		17,8	13,8	0,7	0,7	0,7	-	-	0,7	
Savelveld		24,6	23,3	0,6	0,6	0,6	-	-	0,6	
De Kempen		118,3	97,1	1,4	-	1,2**	-	1,2**	1,2**	0
Kanaalzone I		27,5	22,1	1,5	-	1,5	-	1,5	1,5	0
Kanaalzone II		49,1	41,4	12,3	-	12,3	-	12,3**	12,3	0
Leuken-Noord		98,1	76,8	2,7	-	2,7	-	2,7	2,7	0
Kampershoek		87,7	64,4	-	-	-	-	-	-	-
Kanaalzone III		23,0	22,0	-	-	-	-	-	-	-
Roermondseweg West		13,4	10,4	-	-	-	-	-	-	-
Vrakker		1,5	1,3	-	-	-	-	-	-	-

* Groen = terstond uitgifbare ruimte, geel = onder optie, rood = geen vrije ruimte

** Geactualiseerde cijfers op basis van Stec rapport (2022).

Het uitgifbaar aanbod in Weert is versnipperd en bestaat vooral uit restkavels. Kleine kavels zijn beschikbaar op Centrum Noord voor dienstverlening en kleine kavels op de Roermondseweg-Moesdijk en Savelveld. De enige locatie waar nog grotere kavels terstond uitgifbaar zijn, is Kampershoek 2.0. Dit bedrijventerrein is in ontwikkeling en wordt op dit moment met name gebruikt door logistieke bedrijven (DHL, Heylen). Kampershoek 2.0 was een locatie voor MKB-bedrijven, maar deze bedrijven rendeerden daar niet. De gemeente heeft daarvoor gekozen om logistieke bedrijven toe te staan op deze locatie. In de afgelopen jaren is er een nieuwe vraag vanuit de MKB ontstaan, maar zijn de gronden vergeven. Op de Kanaalzone II is het oude Philipscomplex gesloopt en het terrein is beschikbaar gemaakt voor de markt¹⁴. De voormalige locatie van Roto Smeets op Kanaalzone I is ook een mogelijke plek waar herontwikkeling plaats kan vinden. Daarnaast is ruimtewinst te behalen door onbenutte bouwgronden te benutten voor bedrijvigheid (Stec Groep, 2022).

Na overleg met de betrokken gemeentelijke beleidsmedewerkers in november 2022 bleek echter dat de cijfers uit het Stec Groep rapport achterhaald zijn en dat het merendeel van de uitgifbare ruimte in tabel 4 inmiddels vergeven is. Een actualisatie van de cijfers uit het Stec Groep rapport is opgenomen in de laatste kolom van tabel 4. De snelle ontwikkelingen in ruimtegebruik op de bedrijventerreinen in Weert laat zien dat de regionale vraag naar bedrijvigheid volatiel is.

¹³ https://www.limburg.nl/publish/pages/212/rapport_werklocaties_2021.pdf

¹⁴ <https://www.weert.nl/kanaalzone-ii>

4.3.3.2 Nieuw bedrijventerrein

Uit de prognose van de ruimtevrage en de verkenning van de bestaande voorraad bedrijventerreinen van de Stec groep blijkt dat er in het lage scenario op basis van de EIB-raming sprake is van een overaanbod (circa 8,5 hectare) en in het hoge scenario sprake is van een tekort (circa 20,5 hectare). Daarmee is het niet met zekerheid uit te sluiten dat een nieuw bedrijventerrein overbodig is. Er zijn mogelijk kansrijke locaties voor uitbreiding van/nieuwe bedrijventerreinen op het grondgebied van de gemeente Weert; mogelijk biedt de gemeente Nederweert ook kansen voor een nieuw bedrijventerrein. Nader onderzoek moet echter verder uitwijzen in hoeverre er kansen voor een nieuw bedrijventerrein zijn.

4.3.4 Conclusies en aanbevelingen

Het Stec groep rapport benoemt drie belangrijke redenen waarom in de gemeente de focus moet liggen op het toekomstbestendig houden en maken van bedrijventerreinen. Ten eerste vertegenwoordigt de bedrijventerreinenvoorraad een grote economische en werkgelegenheidswaarde. Ten tweede liggen op bedrijventerreinen kansen en opgaven op het gebied van de energietransitie, digitalisering en de circulaire economie. Ten derde is het huidige markttechnisch geschikte aanbod beperkt, waardoor er op de korte termijn sprake kan zijn van schaarste. Uitbreiding door middel van de aanleg van een nieuw bedrijventerrein is een mogelijke oplossing. Echter, in het lage scenario van de prognose van de ruimtevrage is er sprake van overaanbod (ca. 8,5 ha) en in het hoge scenario een sprake van tekort (ca. 20,5 ha). Tegelijkertijd is er nog ongeveer 35 hectare aan vrije ruimte die weliswaar versnipperd is, maar mogelijk wel voor een deel gebruikt kan worden om aan de vrage te voldoen. De noodzaak voor een nieuw bedrijventerrein vanuit vrage en aanbod kan daarmee niet overtuigend onderbouwd worden.

Het Stec Groep rapport ziet twee opties voor de gemeente om op te sturen. De eerste optie is intensivering op bestaande bedrijventerreinen, waardoor de benodigde uitbreidingsruimte afneemt. Intensivering heeft echter als nadelen dat het van de gemeente vraagt om een goede planning en een nauw betrokken en aansturende rol in het toewijzen van ruimte op bedrijventerreinen en dat hier relatief hoge kosten mee gemoeid zijn. Anderzijds biedt inbreiding ook kansen voor het realiseren van een kwaliteitsimpuls op bestaande bedrijventerreinen doordat verrommeling tegengegaan wordt en de gemeente bedrijven kan verplichten tot vergroening en het treffen van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie op de bedrijventerreinen.

De tweede optie is om als gemeente selectiever om te gaan met het toelaten van nieuwe bedrijven op bestaande bedrijventerreinen. De logistieke sector vormt 60% van de vrage naar ruimte voor bedrijvigheid. Daarnaast voelt de gemeente de invloed van de Brainportregio rondom Eindhoven, bijvoorbeeld doordat aan ASML gelieerde bedrijvigheid zich recent gevestigd heeft op het Kampershoeck 2.0 terrein. Door dit soort ontwikkelingen dreigt verdringing van de lokale MKB. De gemeente Weert zet daarom in op het faciliteren van MKB, hoofdzakelijk hoogwaardige MKB die reeds gevestigd is in de regio. Waar de grootste vrage naar bedrijventerreinen komt vanuit de logistieke sector zet de gemeente juist in op het tegengaan van verdozing en extreme groei. Indien de gemeente er dus voor kiest om geen nieuwe logistieke bedrijven toe te laten, neemt de vrage naar nieuwe bedrijvigheid met grofweg 60% af.

Concluderend kunnen we stellen dat er afhankelijk van de economische groei in de periode tot 2030 een lichte afname of een toename van de vrage naar bedrijvigheid in de gemeente is. Van deze vrage wordt 60% door de sector logistiek gevormd, waarvan de gemeente overweegt om deze geen uitbreidingsruimte toe te kennen omdat ze zich wil richten op het MKB. Een deel van de vrage vanuit het MKB kan waarschijnlijk ingevuld worden door inbreiding op bestaande bedrijventerreinen. Echter, ontwikkelingen gaan erg snel en er is weinig schuifruimte op en tussen bedrijventerreinen. De gemeente is wat betreft het behouden/creëren van ruimte voor lokale MKB gevoelig voor onverwachte ontwikkelingen in de toekomst. Het advies is daarom vanuit economisch oogpunt om een nieuw bedrijventerrein te overwegen. Dit moet echter goed afgewogen worden tegen andere belangen vanuit omgevings- en milieuaspecten zoals landschap, natuur, mobiliteit en leefbaarheid. Het voordeel hiervan is dat bij een nieuw bedrijventerrein een nieuw bestemmingsplan opgesteld wordt, en dat de gemeente hier dus meer invloed heeft op de invulling met gewenste bedrijvigheid dan op de al bestaande bedrijventerreinen.

4.4 Energietransitie

4.4.1 Inleiding

In deze beoordeling is de huidige en toekomstige energievraag (2030) geanalyseerd en is een inschatting gemaakt in hoeverre met de huidige en benodigde duurzame energie-opwek voldaan kan worden aan de ambities die door de gemeente in de Weerter Routekaart Energietransitie en in Transitie Visie Warmte (TVW) gesteld zijn. De analyse maakt dus onderscheid tussen stroom en warmte. Bovendien is gekeken hoe de alternatieve oplossingsrichtingen voor duurzame energieopwekking zich tot elkaar verhouden. In deze paragraaf wordt een trend beschreven. Gezien snelle ontwikkelingen in de energietransitie en de afhankelijkheid van bestaande gegevens is het niet mogelijk om volledig actueel te zijn in de cijfers.

In 2020 is de Weerter Routekaart Energietransitie door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de ambities van Weert en de rol van de gemeente in de energietransitie beschreven. De hoofdambitie luidt: Weert is energieneutraal in 2040. Voor 2030 zijn tussendoelen opgesteld:

- Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof.
- Voor elk gebouw is duidelijk hoe het aardgasvrij wordt.
- De helft van de lokale hernieuwbare elektriciteitsopwekking is gerealiseerd (voor verduidelijking zie 4.4.2.2).
- Het aandeel energiebehoefte t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd.

In het coalitieprogramma 2022-2026 van de gemeente Weert worden de ambities uit de Weerter Routekaart Energietransitie bevestigd. Het voorgenomen beleid richt zich hoofdzakelijk op energiebesparing: de hoogste prioriteit is het zo goed mogelijk isoleren van alle woningen in Weert. Hier ligt een grote rol voor particulieren, die via de Warm Wonen winkel geïnformeerd kunnen worden over maatregelen die zij zelf kunnen nemen. Met betrekking tot duurzame opwekking van energie heeft de gemeente de voorkeur voor zon-op-dak en het zo min mogelijk gebruiken van agrarische gronden. De Weerter Routekaart Energietransitie stelt wel duidelijk dat de gemeente Weert gebruik maakt van het principe van de zonneladder. Hierbij worden eerst daken, onbenutte terreinen in de gebouwde omgeving en gronden met een primair andere functie ingezet voor de opwek van zonne-energie, voordat landbouw- en natuurgronden ingezet zullen worden. De Routekaart stelt daarbij ook dat hier niet genoeg oppervlak van beschikbaar is en dat aanvullend 200 à 300 ha zonneveld nodig is.

Detailniveau en onzekerheden

Om meer inzicht te geven in de kansen en beperkingen van verschillende alternatieven voor de opwekking van duurzame energie is in dit hoofdstuk getracht zo kwantitatief mogelijk in beeld te brengen hoe groot de huidige vraag is, hoeveel duurzame energie er al opgewekt wordt, hoe de omvang van de energievraag zich de komende decennia gaat ontwikkelen, en wat de potentie van de alternatieve opwekmethoden is. Het is daarbij voor de lezer van belang om zich te realiseren dat het hierbij gaat om aannames en berekeningen op hoofdlijnen. Daarbij zijn veel onzekerheden, onder meer:

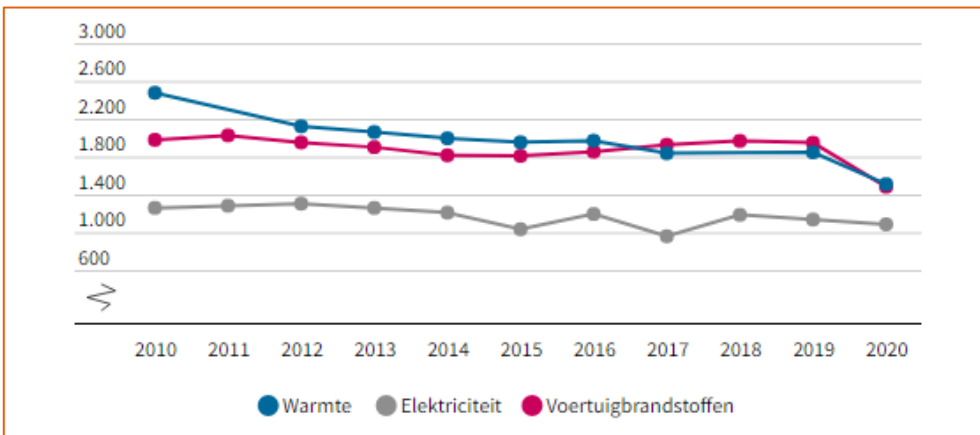
- De informatie over de huidige opwekking van duurzame energie is onvolledig onder meer vanwege snelle ontwikkelingen op het vlak van zon op dak.
- De ontwikkeling van de energievraag in de komende decennia is onzeker en hangt af van veel factoren zoals de bevolkingsgroei, de mate waarin apparaten duurzamer worden en de ontwikkeling van de energieprijzen.
- De potentie van de alternatieve opwekmethoden is onzeker en hangt af van een groot aantal factoren zoals het aantal daken dat geschikt is voor de plaatsing van zonnepanelen, de ontwikkeling van het vermogen dat met een zonnepaneel opgewekt wordt en het aantal bedrijven en inwoners dat de komende decennia kiest voor het realiseren van een zonnedak.

Ondanks de brede bandbreedte van onzekerheid rondom de berekeningen in dit hoofdstuk, geven de kwantitatieve analyses wel meer inzicht in de verhouding tussen verschillende alternatieve methoden om duurzame elektriciteit op te wekken. De analyses helpen de belangrijkste vraag in dit hoofdstuk te beantwoorden: is er voldoende potentie voor de opwekking van zonne-energie op de daken in de gemeente om geen zonnevelden in het buitengebied aan te hoeven leggen?

4.4.2 Probleemanalyse

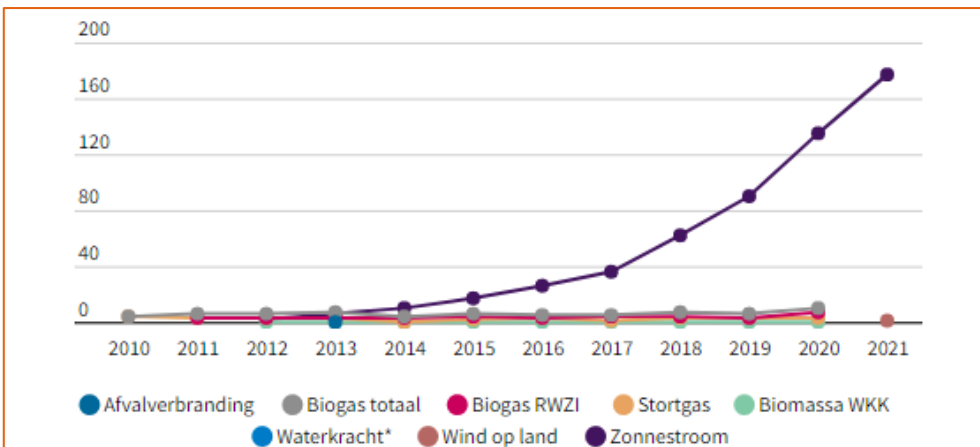
4.4.2.1 Huidige energiemix

In 2020 was het energieverbruik in de gemeente Weert 4.075 TJ. Verdeeld over energiedragers is dit 1.509 TJ voor warmte, 1.482 TJ voor voertuigbrandstoffen en 1.084 TJ voor elektriciteit.¹⁵

Figuur 6 Energieverbruik naar toepassing Weert (Klimaatmonitor 2020)

Slechts 7,9% van de verbruikte energie in de gemeente Weert in 2020 werd hernieuwbaar opgewekt. Het totaal aan bekende opgewekte hernieuwbare energie in 2020 was 324 TJ. In deze energiemix bedroeg het percentage bekende hernieuwbare elektriciteit 13,3% (144 TJ) in het totaal verbruikte elektriciteit, hernieuwbare warmte 6,1% (92 TJ) en hernieuwbare brandstoffen 5,9% (88 TJ). Voor elektriciteit zijn de meest recente gegevens 177 TJ aan zonnestroom in 2021 en ca. 108 TJ aan windenergie per 2022¹⁶. Figuur 7 laat een sterke stijging van het opgewekte vermogen via zonnestroom zien in de laatste jaren. De verwachting is dat deze trend doorzet. Er zijn geen recentere gegevens bekend voor hernieuwbare warmte en brandstoffen.

Figuur 7 Bekende hernieuwbare elektriciteit Weert (Klimaatmonitor 2021)

Sinds juni 2022 is het Windpark Weert geopend met drie windturbines. Het Windpark Weert bestaat uit drie windturbines van 4,2 MW per stuk en een verwachte stroomopbrengst van 30.000 MWh per jaar (108 TJ/jaar).

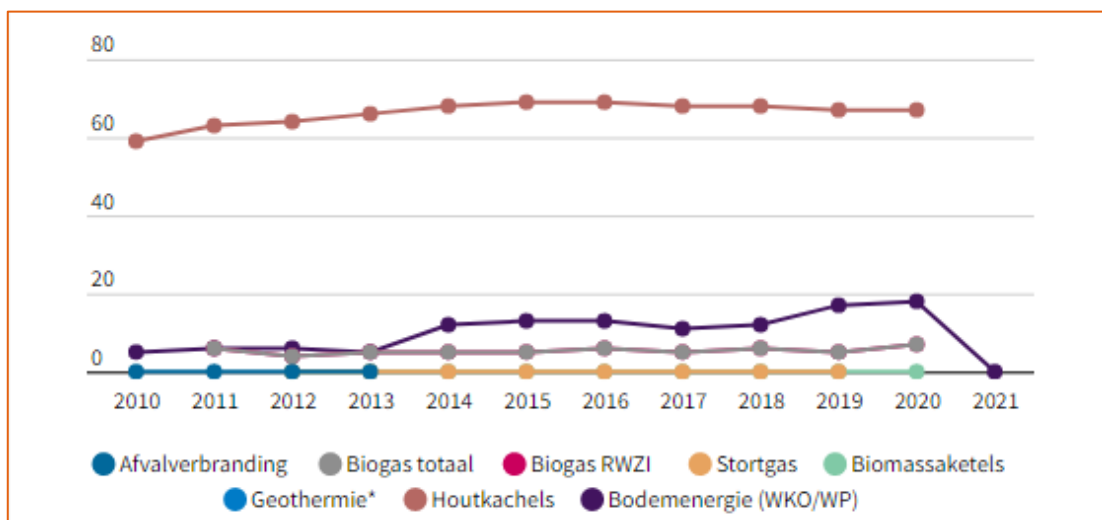
Er is voor 65,5 MW aan zonnepanelen opgesteld in Weert. Hiervan wordt 39,6 MW geleverd door grote systemen van 15 kW of meer en 25,8 MW door kleine systemen van minder dan 15 kW. Alleen systemen van 15 kW of meer tellen

¹⁵ <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/energieverbruik>

¹⁶ <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/hernieuwbare-energie>

mee voor de RES doelstelling van 35 TWh hernieuwbare energie op land, maar voor de doelstelling uit de Weerter Routekaart Energietransitie tellen alle systemen mee.¹⁷ Kortom, met 65,5 MW aan zonnestroom en 12,6 MW aan windenergie is de totaal bekende hernieuwbare elektriciteitsopwekking in Weert 78,1 MW: 177 TJ aan zonnestroom en 108 TJ aan windenergie, dus 285 TJ in totaal.

Voor hernieuwbare warmte zijn houtkachels de grootste bron met 67 TJ in 2020. WKO draagt 18 TJ bij en biogas en biogas uit RWZI samen 14 TJ. Samen bedraagt dit 99 TJ, een klein deel van het totale verbruik van 1.509 TJ voor warmte.¹⁸ De duurzaamheid van houtstook staat echter discussie¹⁹. Op dit moment lopen nog onderzoeken naar alternatieve opwekmethode zoals aquathermie.

Figuur 8 Bekende hernieuwbare warmte Weert (Klimaatmonitor 2021)

Met betrekking tot voertuigbrandstoffen was het verbruik in 2020 1.482 TJ; een kanttekening hierbij is dat ook het brandstofverbruik op de A2 hierin meegerekend wordt. Het brandstofverbruik exclusief de snelweg bedraagt ongeveer 800 TJ per jaar. Het doel van de gemeente Weert is om het aandeel energiebehoefte t.b.v. mobiliteit significant te reduceren. Dit vraagt echter om grote ingrepen, zoals het autovrij maken van de binnenstad en hoge leges voor parkeervergunningen. De mate van elektrificatie van personen- en vrachtverkeer in de komende 20 jaar is namelijk een ontwikkeling die sterk landelijk gedreven is. Voor deze elektrificatie is ook extra hernieuwbare elektriciteit nodig. Berekend is dat in 2040 een extra 59 GWh (ca. 212 TJ) elektriciteit nodig is, oftewel ca. 65 ha zonneweide. Mede daarom is het wenselijk enerzijds in te zetten op lopen en fietsen en OV, maar anderzijds in te zetten op elektrificatie van de auto. De gemeente kan hiervoor alternatieven aantrekkelijker maken, zoals fietsen.²⁰

4.4.2.2 Energievraag en opgave

De gemeentelijke ambitie voor 2040 luidt: 'Weert is in 2040 energieneutraal. Dat wil zeggen: de jaarlijkse energiebehoefte voor wonen, ondernemen, mobiliteit (excl. snelweg, spoorweg en kanaal) is gelijk aan de jaarlijkse hernieuwbare opwekking'¹⁹. Onze interpretatie van de Weerter Routekaart en de wijze waarop dit afgestemd is met de projectleider is dat de energiebehoefte gedefinieerd wordt als de totale energiebehoefte minus de lokaal opgewekte energie. In 2040 moet de volledige energiebehoefte bestaan uit hernieuwbare energie, waarvan ongeveer de helft van de beoogde energiebehoefte lokaal moet worden opgewekt. De andere helft zal voorzien moeten worden door andere hernieuwbare energiebronnen buiten de gemeente zoals Wind op Zee. In de Routekaart is ook een tussenambitie voor 2030 opgenomen om 600 TJ (grotendeels een vijfde van het totale doel voor 2040) aan hernieuwbare energieopwekking lokaal op te wekken.

¹⁷ <https://www.regionale-energiestrategie.nl/vragen/vragen+-+het+resultaat/1337814.aspx>

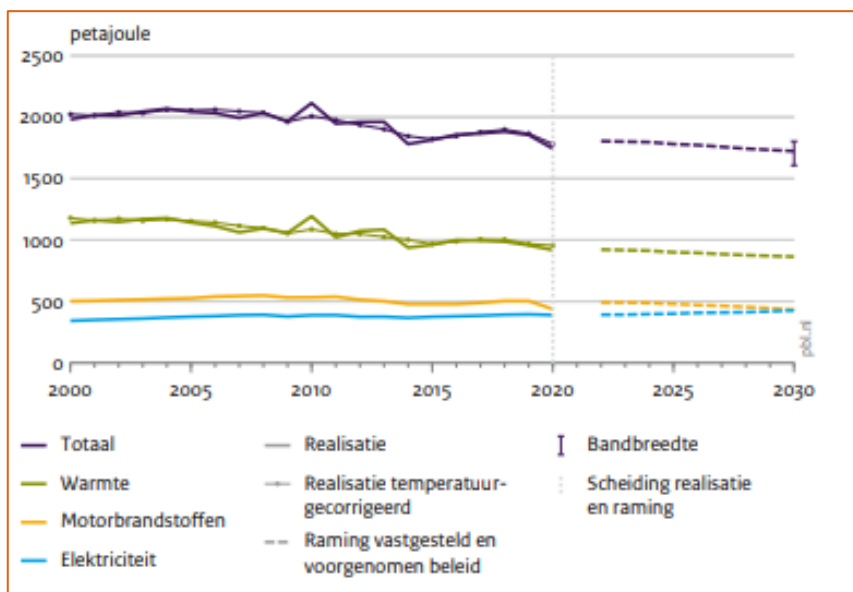
¹⁸ <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/hernieuwbare-energie>

¹⁹ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-effecten-ontwerp-klimaatkoord_3619_1.pdf

²⁰ Weerter Routekaart Energietransitie (2020)

Volgens de Weerter Routekaart Energietransitie zal bij de uitvoering maximaal drie jaar vooruit gekeken en wordt de aanpak jaarlijks geanalyseerd en bijgesteld. De ontwikkeling van de energievraag laat zich namelijk lastig voorspellen en is afhankelijk van vele variabelen. Enerzijds neemt Weert vanaf 2021 tot 2038 nog met ruim 1.200 huishoudens toe, wat een grotere energievraag met zich meebrengt. Anderzijds zullen efficiëntere apparaten zorgen voor een afname van energieverbruik. Ook vinden er verschuivingen plaats in de energiebronnen, zoals de transitie van fossiele voertuigbrandstoffen naar elektriciteit.

Er zijn geen prognoses over de toekomstige energievraag in de gemeente Weert. Er zijn wel landelijke prognoses: het PBL schat bij het voorgenomen Rijksbeleid dat de daling van het energieverbruik in Nederland en dus ook in de gemeente Weert gematigd zal doorzetten en voornamelijk door een daling van het verbruik van warmte in de gebouwde omgeving zal komen. Echter zal het verbruik van elektriciteit toenemen.²¹

Figuur 9 finaal energieverbruik per gebruikstype 2000-2030 (PBL, 2021)

Op basis van de gegevens van het PBL en de eerdere berekeningen in deze paragraaf kan een beeld geschetst worden over de toename van elektriciteitsverbruik en de benodigde hernieuwbare opwek. Dit is een schatting op hoog abstractieniveau. De PBL prognose voor elektriciteitsverbruik in Nederland verwacht een stijging van elektriciteitsgebruik in PJ van 389 in 2020 naar 427 in 2030. Dit komt neer op een verwachte procentuele stijging van ca. 10%. Het elektriciteitsverbruik van de gemeente Weert in 2020 was 1.084 TJ. Een stijging van 10% betekent een verbruik van 1.192 TJ in 2030, oftewel 32,5 tot 54 ha extra zonneweide.

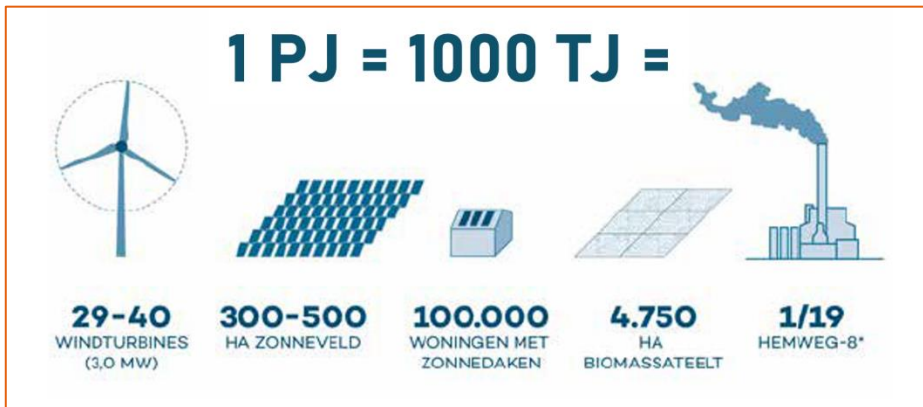
De energietransitie opgave van de gemeente Weert beslaat het gat tussen de ambitie voor 2040 (en tussenambitie voor 2030) en geprognosticeerde energievraag enerzijds en de huidige duurzame opwek anderzijds. Met betrekking tot elektriciteit is de huidige bekende duurzame opwek 285 TJ. Het tussendoel voor 2030 is 600 TJ aan lokaal opgewekte hernieuwbare energie. De opgave bedraagt dus $600 - 285 = 315$ TJ voor 2030 en (naar verwachting) $1.550 - 315 = 1.235$ TJ voor 2040.

²¹ <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2021-klimaat-en-energieverkenning-2021-4681.pdf>

4.4.3 Oplossingsrichtingen

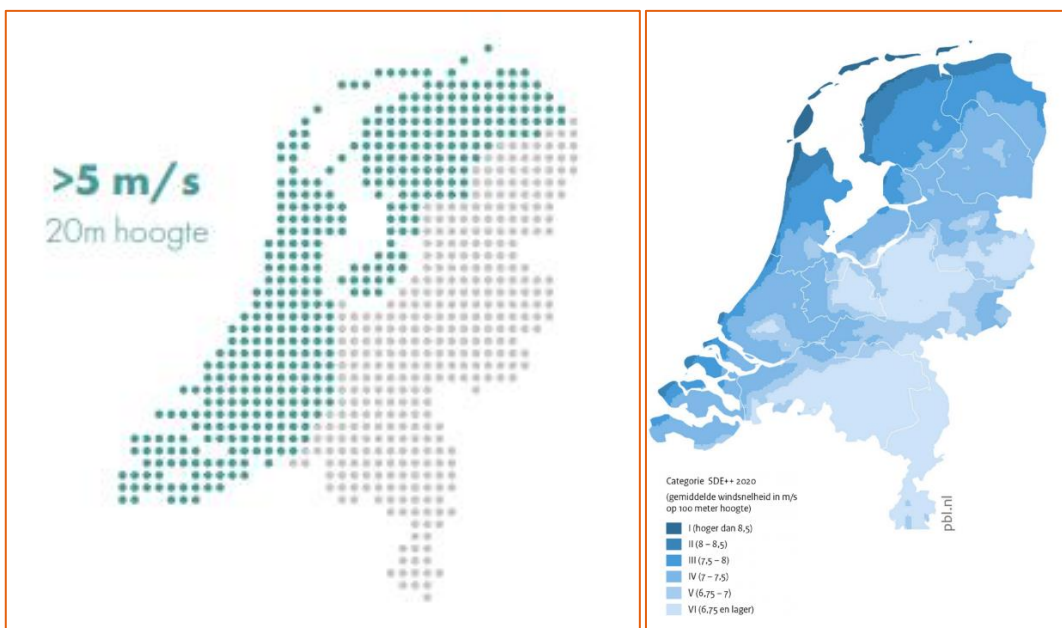
4.4.3.1 Elektriciteit

In paragraaf 4.4.2 zijn de energietransitie-opgaven voor hernieuwbare elektriciteit en warmte in kaart gebracht. In deze paragraaf worden mogelijke oplossingen voor deze opgaven beoordeeld. De onderstaande figuur helpt inzichtelijk te maken wat de hernieuwbare opwekkingopgave van 600 TJ in 2030 en ca. 1.550 TJ in 2040 (bij gelijke energievraag) in de praktijk inhoudt.

Figuur 10 rekenfiguur ruimtevraag hernieuwbare energie-opwekmethode (Posad Maxwan, 2021)

Uitbreiding van windenergie is niet mogelijk in de gemeente Weert. Enerzijds zijn hoge windturbines met een groter vermogen niet mogelijk vanwege de nabijheid van een Belgische vliegbasis. Anderzijds lijkt het dat de gemiddelde windsnelheid in de gemeente Weert onvoldoende is om kleine windmolens, met een vermogensrange tussen 5 kW en 900 kW, rendabel te maken (Stowa, 2020).²² Dit is echter een landelijk onderzoek; onderzoeken naar de rentabiliteit van kleine windturbines specifiek op het Weerter grondgebied zijn niet uitgevoerd.

Figuur 11 mogelijkheden windenergieopwek (Stowa, 2020)

Omdat een uitbreiding van de bestaande windturbines in Weert niet mogelijk is en de coalitie zich richt op zon-op-dak, is de ruimtevraag voor opgave berekend. Zoals aangegeven in de probleemanalyse van dit hoofdstuk bedraagt de

²² <https://edepot.wur.nl/537699>

opgave 315 TJ aan duurzame elektriciteitsopwekking voor 2030. Dit komt neer op een combinatie van 31.500 woningen met zonnedaken en ca. 95-160 ha aan bedrijfsdaken.

Zon op particulier dak

Op 1-1-2022 waren er in de gemeente 23.340 woningen, waarvan een deel al zon-op-dak heeft²³. De woningvoorraad groeit autonoom in de periode tot 2030 naar grofweg 25.000 woningen (zie 4.2). Hoeveel woningen zon op dak hebben, is niet bekend en voor dit planMER is daarom een aanname gedaan. Een zonnepaneel wekt gemiddeld 370 Watt aan vermogen op²⁴. Ervan uitgaande dat een gemiddeld zonnedak van een woning 8 panelen bevat, wordt er per woning grofweg 3 kW aan vermogen opgewekt. Kleine systemen van minder dan 15 KW wekken in de gemeente Weert in totaal 25,8 MW aan vermogen op. Indien deze groep puur bestaat uit zonnedaken op particuliere woningen, zouden er ongeveer 8.600 woningen met zon op dak in de gemeente zijn. Dit getal is waarschijnlijk te hoog, omdat ook bedrijfsdaken tot 40 panelen binnen deze groep vallen. Aangenomen dat tussen 30% en 70% van het vermogen binnen deze groep opgewekt wordt door dit type kleine bedrijfsdaken, is er een bandbreedte van tussen 30% en 70% van het totaal van 8.600 woningen met zon op dak. Naar verwachting hebben tussen 3.000 en 6.000 woningen in Weert in de huidige situatie daarmee al een zonnedak.

De resterende potentie van zon op dak in de gemeente is onzeker vanwege meerdere factoren:

- Ten eerste is het huidige aantal woningen met zon op dak niet bekend, de grove inschatting hierboven komt op een bandbreedte van tussen 3.000 en 6.000 woningen uit.
- Ten tweede beschikt niet iedere woning over een eigen dak. Woningen die onderdeel van een appartementencomplex zijn, delen een dak en kunnen daardoor niet individueel meegeteld worden als kandidaat voor een zonnedak. In de gemeente Weert wordt 24% van de woningvoorraad (5.400 woningen) gevormd door appartementen²⁵. Onder de aanname dat een gemiddeld appartementencomplex tussen twee en drie verdiepingen telt, beschikken deze 5.400 woningen over slechts 1.800 tot 3.600 daken die mogelijk geschikt zouden zijn als zonnedak.
- Ten derde zijn niet alle daken vanwege de ligging (schaduwwerking, hoek opzichte van de zon, aanwezigheid van bomen) geschikt voor zonnepanelen. Via www.zonnedakje.nl is voor sommige gemeenten informatie beschikbaar over de geschiktheid van daken vanuit de ligging. Voor de gemeente Weert is geen informatie beschikbaar, maar we nemen aan dat de het gemiddelde per gemeente grofweg gelijk zal zijn. Op basis van ervaringen uit andere gemeenten lijkt 80% tot 90% van de daken geschikt voor zonnepanelen.
- Ten vierde hebben niet alle inwoners van de gemeente de middelen om zonnepanelen aan te schaffen of zijn zij hier niet in geïnteresseerd. We nemen aan dat tussen 30% en 70% van de inwoners van de gemeente op termijn wel het initiatief neemt tot het installeren van zonnepanelen op hun dak.

Tabel 5: de bandbreedte van het maximale aantal huizen dat potentieel geschikt is als zonnedak

Parameter	Maximaal	Minimaal
Aantal woningen in 2030	25.000	25.000
Aantal woningen met zonnedak	6.000	3.000
Aantal daken op appartementencomplexen	3.600	1.800
Aandeel daken dat geschikt is als zonnedak	90%	80%
Aandeel inwoners dat zonnepanelen installeert	70%	30%
Aantal potentiële zonnedaken	12.700	3.700
Resterende potentie particuliere zonnedaken	130 TJ / jaar	40 TJ / jaar

Door bovenstaande onzekerheden en bandbreedtes te combineren, kan een bandbreedte van het maximale aantal huizen dat potentieel geschikt is als zonnedak bepaald worden (Tabel 5). Deze bandbreedte ligt grofweg tussen 3.700

²³ <https://weert.inciifers.nl/dashboard/wonen>

²⁴ <https://natuurenmilieu.nl/doe-mee/wonen/zonnepanelen-op-het-dak/#:~:text=In%20Nederland%20moet%20je%20de,dus%20zo'n%20315kWh%20op.>

²⁵ <https://www.weert.nl/Downloads/Structuurvisies/Woningmarktonderzoek/Woningmarktonderzoek%20-%20Rapportage%20Weert.pdf>

en 12.700 woningen. Ervan uitgaande (zie Figuur 10) dat een gemiddeld zonnedak op een woning 10 GJ aan elektriciteit per jaar opwekt, bedraagt de potentie van particuliere zonnedaken in de gemeente dus tussen grofweg 40 en 130 TJ per jaar.

Zon op bedrijfsdaken

Naast zonnepanelen op particuliere daken, zijn bedrijfsdaken een tweede alternatief om dienst te doen als zonnedak. Onderstaande paragraaf geeft daarom op vergelijkbare wijze als de berekening voor de resterende potentie van particuliere daken een inschatting van de potentie van bedrijfsdaken voor de opwekking van duurzame elektriciteit in de gemeente. In tegenstelling tot kleine daken, tellen grote bedrijfsdaken (gedefinieerd als systemen van meer dan 15 kW) wel mee in het RES-bod voor de regio Noord- en Midden-Limburg. In de RES 1.0²⁶ staan echter geen gegevens over de huidige opwek en de potentie van bedrijfsdaken voor de opwekking van zonne-energie. Om toch tot een bandbreedte van de potentieel duurzame op te wekken stroom op bedrijfsdaken is een alternatieve werkwijze gevolgd, welke hieronder beschreven wordt.

De totale hoeveelheid opgewekte duurzame stroom in Weert bedraagt 177 TJ per jaar. Hiervan wordt 40% (70 TJ, 25,6 MW uit 65,5 MW) op kleine daken opgewekt. Ervan uitgaande dat tussen 30% en 70% hiervan op woningdaken wordt opgewekt (zie Tabel 5), wordt tussen 70% en 30% (~50 en ~20 TJ) op kleine bedrijfsdaken opgewekt. In totaal wordt er in de gemeente dus in de huidige situatie tussen grofweg 130 en 160 TJ aan duurzame elektriciteit opgewekt.

Voor de resterende potentie is gekeken naar een aantal bepalende factoren:

- Met behulp van een ruimtelijke analyse in QGIS is een berekening gemaakt van het totale oppervlak aan bedrijfsdaken in de gemeente Weert. De resultaten hiervan staan weergegeven in Tabel 6. In totaal is er ongeveer 126 hectare aan bedrijfsdak in de gemeente.
- Het aandeel van bedrijfsdaken dat geschikt is of geschikt te maken is wat betreft ligging en draagkracht bedraagt ongeveer 85%²⁷.
- Het aandeel van een bedrijfsdak dat daadwerkelijk belegd wordt met zonnepanelen is geschat op tussen 70% en 90%. Niet het volledige oppervlak wordt namelijk gebruikt voor de plaatsing van zonnepanelen in verband met onder meer looppaden tussen de panelen door, andere constructies op het dak, en de afstand tot de rand van het dak.
- Zonnepanelen worden, afhankelijk van de ligging van het dak, gemonteerd met een hoek tussen 0° en 35° ten opzichte van het dak. Hoe hoger de montagehoek, hoe verder zonnepanelen uit elkaar geplaatst moeten worden. Bij een hoek van 0° liggen zonnepanelen zo goed als aaneengesloten en kunnen er 6.000 panelen van 1,65 m² per hectare gemonteerd worden. Bij een hoek van 35° is er plek voor 2.200 panelen per hectare.
- Theoretisch gezien is de ideale montagehoek voor zonnepanelen 35 graden, mits de zonnepanelen pal op het zuiden geplaatst worden. Naarmate de zonnepanelen meer naar het oosten of westen geplaatst worden is een kleinere montagehoek wenselijk voor een goede opbrengst. Zo heeft een oost- west montagesysteem doorgaans een montagehoek van 10 graden. De zonnepanelen krijgen op deze manier meer zon- uren en leveren meer op²⁸.

Tabel 6; de oppervlaktes van bedrijventerreinen en bedrijfsdaken in de gemeente Weert.

Bedrijventerrein	Oppervlakte (ha)	Oppervlakte daken (ha)
Kampershoek	88	24
Kampershoek 2.0	55	21
Leuken Noord	56	15
<u>Roermondseweg</u>	11	4
Centrum Noord	12	2
<u>Vrakker</u>	2	1
Kanaalzone 1	19	7
Kanaalzone 2	57	8
De Kempen	119	33
Kanaalzone 3	26	4
<u>Savelveld</u>	29	8
Totaal	474	126

²⁶ <https://www.resnml.nl/media/2021-04/Consultatiedocument-RESNML.pdf>

²⁷ <https://www.topsectorenergie.nl/nieuws/met-kleine-aanpassing-85-van-de-nederlandse-grote-daken-geschikt-voor-zonnepanelen>

²⁸ <https://voltasolar.nl/kenniscentrum/advies/zonnepanelen-plat-dak/#>

- Zonnepanelen met een lagere montagehoek hebben als nadeel dat ze niet optimaal ten opzichte van de zon liggen. Er treedt een rendementsverlies van gemiddeld 9% op. Dit rendementsverlies wordt kleiner naarmate de montagehoek de optimale hoek van 35° nadert²⁹.

De opwekking per hectare aan dak ligt, bovenstaande factoren meenemend, in het meest gunstige geval op grofweg 6,6 TJ per jaar en in het meest ongunstige geval op 2,7 TJ per jaar. De totale opwekcapaciteit van bedrijfsdaken in de gemeente varieert daarmee tussen ongeveer 190 TJ en 670 TJ per jaar. De resterende potentie ligt dus tussen 60 en 610 TJ per jaar.

Tabel 7: factoren die van invloed zijn op het potentieel van op te wekken zonne-energie op bedrijfsdaken in de gemeente Weert.

Parameter	Maximaal	Minimaal
Huidige opwek op bedrijfsdaken	160 TJ	130 TJ
Totale oppervlakte bedrijfsdaken	126 ha	126 ha
Aandeel daken dat geschikt is als zonnedak	90%	80%
Aandeel geschikt dak dat belegd wordt met zonnepanelen	90%	70%
Dichtheid panelen aan de hand van montagehoek	6.000 / ha	2.200 / ha
Rendementsverlies door montagehoek	9%	0%
Opwekking per hectare aan dak	6,6 TJ / jaar	2,7 TJ / jaar
Totale opwekcapaciteit	673 TJ / jaar	190 TJ / jaar

Restopgave zonnevelden in buitengebied

Ervan uitgaande dat er, naaste de bestaande windmolens, niet meer windenergie bij komt in Weert, ligt er om de in de Routekaart uitgesproken ambities mogelijk te maken voor 2030 en zeker voor 2040 een restopgave voor de opwekking van duurzame energie in het buitengebied. De opgave voor 2030 bedraagt de opwekking van grofweg 315 TJ per jaar aan duurzame elektriciteit, die voor 2040 bedraagt ongeveer 1.235 TJ per jaar. De resterende potentie van particuliere daken bedraagt tussen 40 en 130 TJ per jaar, en die van bedrijfsdaken ligt tussen 60 en 610 TJ per jaar. Tezamen zouden de daken in de gemeente daarmee tussen 100 en 740 TJ per jaar aan duurzame elektriciteit op kunnen wekken. Een kanttekening hierbij is dat de potentie van gemeentelijk vastgoed niet meegerekend is. Gezien het aandeel gemeentelijke gebouwen ten opzichte van de totale gebouwde omgeving, zal het wel meenemen van gemeentelijke vastgoed bovenstaand beeld niet ingrijpend veranderen.

In Tabel 8 zijn bovenstaande potenties samengebracht en afgezet tegen de omvang van de opgaven voor 2030 en 2040. De uitkomst hiervan laat zien dat er voor 2030, afhankelijk van de daadwerkelijke resterende potentie van particuliere en bedrijfsdaken, tussen 0 en 110 hectare aan zonneveld nodig is om aan de ambitie uit de Routekaart te voldoen. Voor de ambitie van 2040 ligt deze opgave met tussen 145 en 560 hectare een stuk hoger.

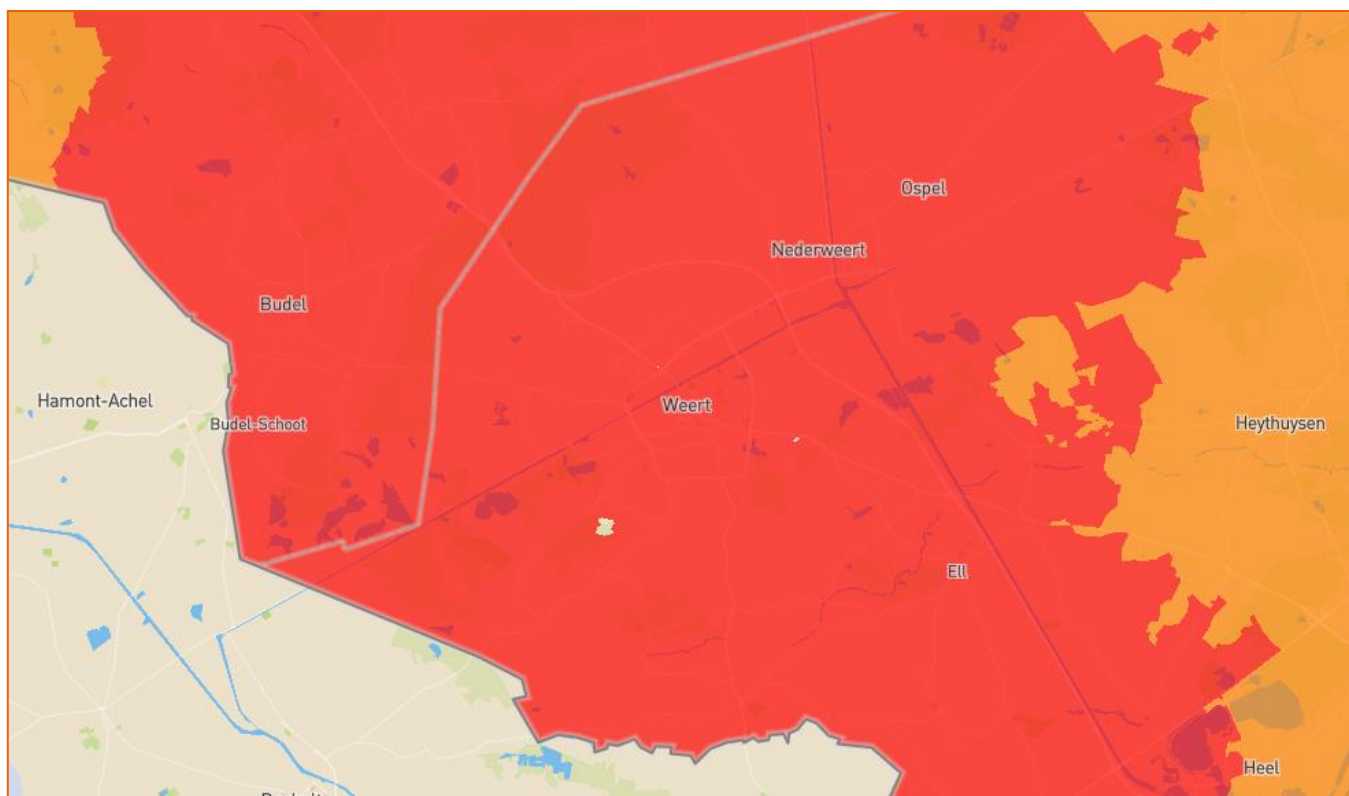
Tabel 8: bijdrage per bron van duurzame stroom en omvang van de restopgaven.

	2030		2040	
	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal
Opgave	315 TJ / jaar	315 TJ / jaar	1.215 TJ / jaar	1.215 TJ / jaar
Particulier dak	40 TJ / jaar	130 TJ / jaar	40 TJ / jaar	130 TJ / jaar
Bedrijfsdak	60 TJ / jaar	610 TJ / jaar	60 TJ / jaar	610 TJ / jaar
Restopgave	215 TJ / jaar	-425 TJ / jaar	1.115 TJ / jaar	475 TJ / jaar
Zonnevelden	65 – 110 ha	0 hectare	340 – 560 ha	145 – 240 ha

²⁹ <https://www.zonnepanelen-info.nl/blog/zonnepanelen-op-platte-daken-8-punten/>

Verzwarend van het elektriciteitsnet

Een voorwaarde voor de extra hernieuwbare elektriciteitsopwekking is de mogelijkheid om deze elektriciteit terug te leveren aan het net. Op dit moment is het elektriciteitsnet rondom Weert vol, zoals Figuur 12 aangeeft.³⁰ Ook voor zware, industriële afname van elektriciteit zijn er recentelijk congestieproblemen in Noord-Brabant en Limburg. Dit belemmert de elektrificatie van de industrie. TenneT heeft in juli 2022 haar landelijke investeringsplan³¹ gepubliceerd. In het plan staat dat het aardingsstelsel op station Kelpen-Nederweert in 2025 omgebouwd gaat worden en dat er naar verwachting in 2029-2031 een derde circuit aangelegd gaat worden op het 150 kV hoogspanningsnet tussen Buggenum en Nederweert. Deze informatie is niet eenduidig te interpreteren, maar het lijkt er dus op dat een substantiële versterking van het elektriciteitsnet rondom de gemeente Weert nog minimaal zeven jaar op zich zal laten wachten.

Figuur 12 netcapaciteit elektriciteitsnet rondom Weert (2022)

4.4.3.2 Warmte

De Weertse Routekaart Energietransitie stelt tot doel dat in 2030 alle woningen in de gemeente aardgasvrij-proof zijn. De gemeente definieert dit als overeenkomend met een Rc van minimaal 2,5 m²K/W van vloer of gevel of dak afzonderlijk en een gemiddelde warmteweerstand Rc >3 m²K/W van alle schilconstructies en HR++ isolerende beglazing. Dit komt volgens de Foto van de Leefomgeving grofweg overeen met energielabel B. De opgave om dit doel te bereiken, bedraagt daarmee de isolatie van ongeveer 17.000 woningen voor 2030. Hiervoor is veel geld en menskracht nodig. De gemeente kan slechts beperkt sturen op deze ambitie. De inschatting in deze beoordeling is dat het tempo van ca. 2.500 woningen per jaar vanaf 2023 tot 2030 onhaalbaar is.

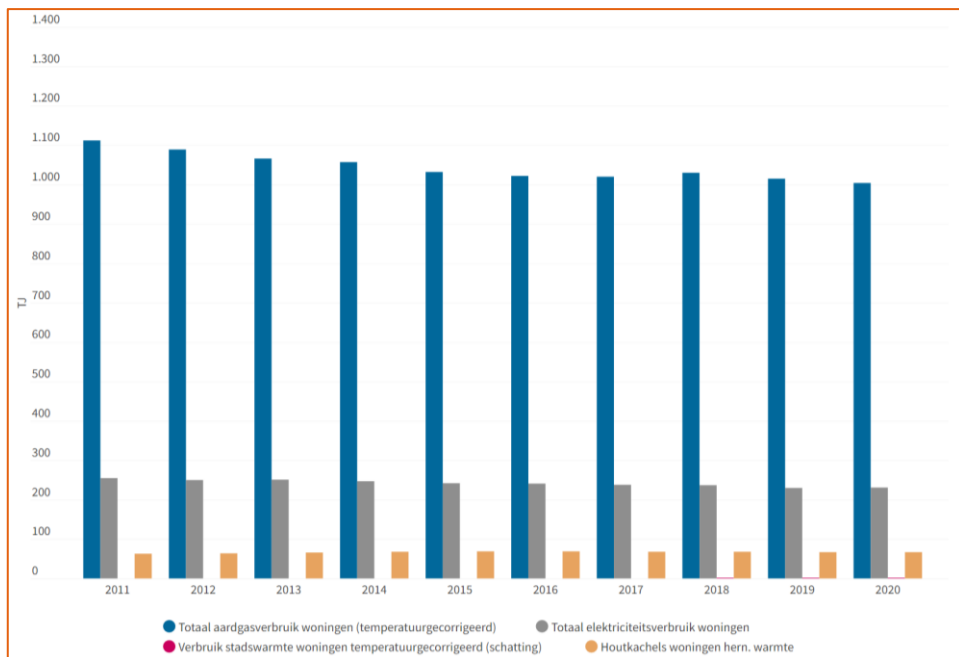
Het actieprogramma van de Transitie Visie Warmte bestaat uit vier punten:

- Kwartiermaker die onderzoekt welke rol de gemeente neemt in de ontwikkeling van o.a. een evt. warmtenet;
- Samenwerking met woningcorporaties, Enexis en Weert-Energie wordt verder uitgebreid;

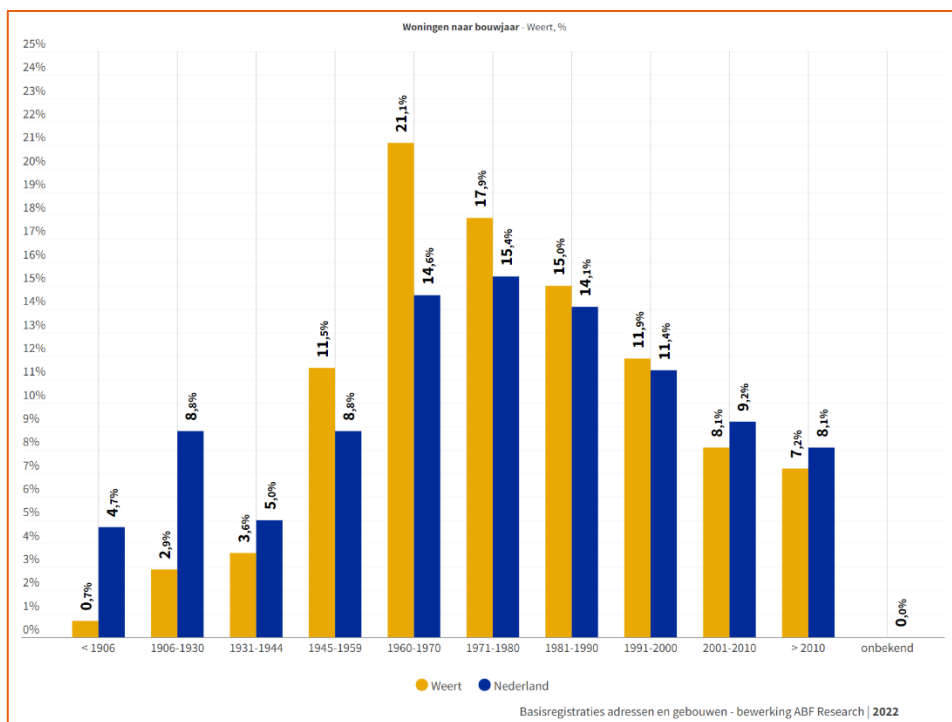
³⁰ <https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/>

³¹ <https://energiea-binary-external-prod.imgix.net/e09YylmaglGNxOXhc6FvsIMgr8s.pdf?dl=Concept-investeringsplan+Tennet+net+op+land.pdf>

- Warm Wonen Weert blijft de motor voor energiebesparing. Aandacht voor elektrisch koken, hybride warmtepompen en isolatie toekomstige warmtebron;
- Eigen vastgoed gemeente krijgt een voorbeeldrol.

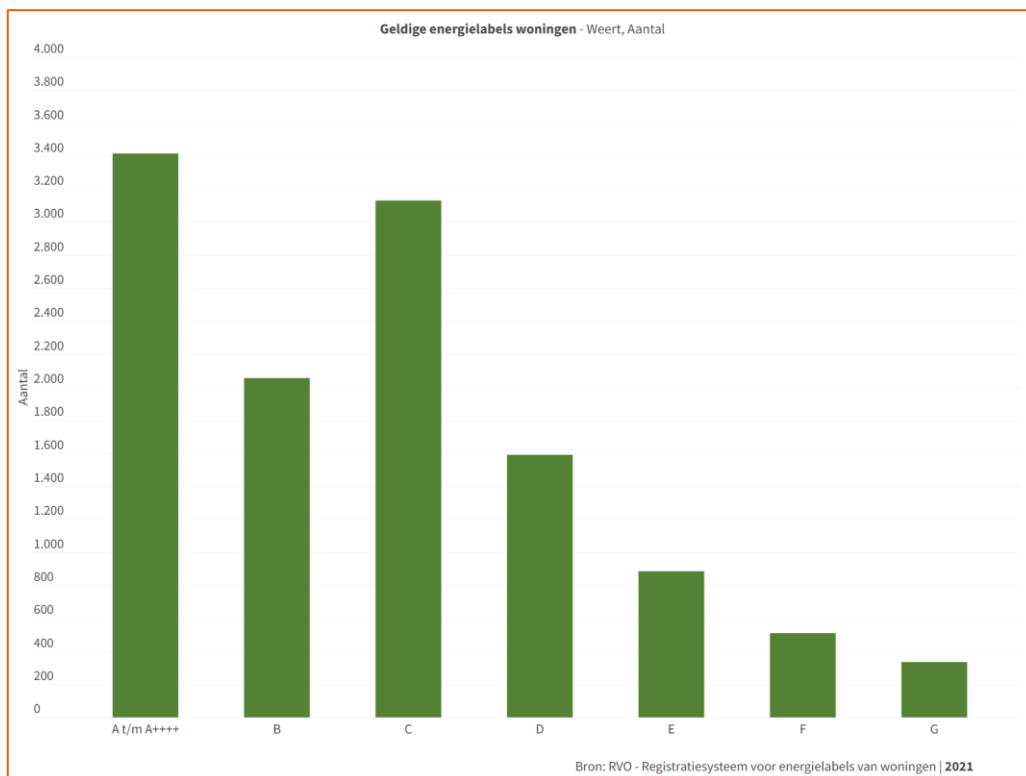

Figuur 13 Totaal energieverbruik woningen Weert in TJ (Klimaatmonitor, 2020)

Figuur 14 woningen naar bouwjaar Weert (weert in cijfers, 2022)³²

³² <https://weert.incijfers.nl/dashboard/wonen>

Figuur 15 geldige energielabels woningen Weert (2021)

4.4.4 Conclusies en aanbevelingen

De gemeente Weert spreekt in de Weerter Routekaart Energietransitie de ambities uit om in 2040 energieneutraal te zijn en om in 2030 alle gebouwen aardgasvrij te maken en de helft van de lokale hernieuwbare elektriciteitsopwekking te realiseren. Daarbij wordt de ambitie op het gebied van energieneutraliteit gedefinieerd als duurzaam opwekken van minimaal evenveel energie als de jaarlijkse energiebehoefte voor wonen, ondernemen en mobiliteit (exclusief snelweg, spoorweg en kanaal). De formulering van deze ambitie leidt niet tot een eenduidige berekening van de omvang van de opgave voor de gemeente omdat het begrip energiebehoefte niet duidelijk gedefinieerd is. Voor dit rapport wordt ervan uitgegaan dat de energiebehoefte berekend kan worden door de lokaal opgewekte energie af te trekken van de totale energievraag en (op basis van de Foto van de Leefomgeving) dat de helft van de totale energievraag in 2040 lokaal en duurzaam opgewekt moet worden. De tussenambitie voor 2030 beslaat de opwek van in totaal 600 TJ per jaar aan duurzame elektriciteit.

Duurzame elektriciteit

In de huidige situatie wordt voor zover bekend in totaal 285 TJ per jaar opgewekt aan duurzame elektriciteit op zonnedaken en door de drie windturbines in de gemeente. De opgaven voor 2030 en 2040 bedragen daarmee respectievelijk grofweg 300 TJ en 1.200 TJ. Hiervoor zijn de volgende alternatieven denkbaar:

- Windenergie: deze opgave kan niet ingevuld worden door middel van windenergie vanwege een Belgische vliegbasis ten zuiden van de gemeente en een ontoereikende gemiddelde windsnelheid om kleine windturbines rendabel te maken.
- Zon op particulier dak: de resterende potentie van zon op particulier dak hangt af van onder meer het huidige aantal woningen met een zonnedak, het aandeel daken dat geschikt is als zonnedak en het aandeel van de inwoners die besluit tot de installatie van zonnepanelen. De resterende potentie komt uit op een bandbreedte van 40 tot 130 TJ per jaar;
- Zon op bedrijfsdaken: de resterende potentie van zon op bedrijfsdaken hangt af van het totale oppervlak aan bedrijfsdaken in de gemeente, het aandeel daken dat geschikt is als zonnedak en technische parameters zoals de dichtheid van de panelen en het rendementsverlies aan de hand van de montagehoek. Vanwege de onzekerheid van deze factoren is de bandbreedte van totale resterende potentie vrij groot: 190 tot 670 TJ per jaar.

Indien de resultaten van bovenstaande analyse opgeteld en afgezet worden tegen de opgaven voor 2030 en 2040 blijft er een doelgat over ter waarde van minimaal 0 en maximaal 110 hectare zonnenveld voor 2030, en minimaal 145 en maximaal 560 hectare zonnenveld voor 2040. Indien de gemeente Weert aan haar ambitie om energieneutraal te worden wil voldoen, zal het op termijn noodzakelijk worden om forse zonnenvelden in het buitengebied aan te gaan leggen. Een randvoorwaarde daarbij is dat het elektriciteitsnet verzaagd wordt door de netbeheerder.

Duurzame warmte

De ambitie van de gemeente op het gebied van duurzame warmte is om voor 2030 alle woningen aardgasvrij-proof te maken, grofweg overeenkomend met een energielabel van minimaal B. Om deze ambitie te verwezenlijken dienen de komende zeven jaar ongeveer 17.000 woningen geïsoleerd te worden. Het handelingsperspectief van de gemeente is echter beperkt en het doelbereik van de voorgenomen maatregelen zal hoogstwaarschijnlijk onvoldoende zijn om een realistisch perspectief op het behalen van de doelstelling te bieden. Het beleid van de gemeente richt zich namelijk op het stimuleren van inwoners om hun woning te verduurzamen door als gemeente een voorbeeldrol aan te nemen en door als gemeente samen te werken aan verduurzamingsprojecten met woningcorporaties en energiebedrijven. Zonder directe rol van de gemeente in de financiering en uitvoering blijft de gemeente te zeer afhankelijk van de bereidheid van individuele huishoudens om hun woning te verduurzamen. Het advies is dan ook om de ambitie voor 2030 af te zwakken of om aanvullende beleidsmaatregelen met een groter doelbereik in de Omgevingsvisie op te nemen.

5 Botsproeven en ruimteclaims

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de voorgenomen beleidsmaatregelen uit het Finaal Perspectief tegen elkaar afgewogen om een beeld te vormen van de dwarsverbanden die er zijn tussen verschillende typen ruimtelijke ontwikkelingen. Deze stap staat bekend als de *botsproeven*, en het doel hiervan is om de gemeente meer inzicht te geven in ontwikkelingen die gaan knellen met elkaar en/of met andere doelen van de gemeente. Dit inzicht leidt ertoe dat de te maken keuzes omdat niet alles overal kan, helder worden. De botsproeven zijn in een aantal stappen uitgevoerd:

1. In een bij dit rapport opgeleverd Excelmodel is per deelgebied een kruistabel gemaakt waarbij de beleidsmaatregelen uit het Finaal Perspectief afgezet zijn tegen de in de Foto opgenomen beleidsvelden.
2. In de kruistabel is aangegeven welke dwarsverbanden er bestaan tussen beleidsmaatregelen en beleidsvelden. Daarbij kan het gaan om conflicterende ruimteclaims of negatieve effecten die ten gevolge van een ontwikkeling optreden op andere beleidsterreinen; maatregelen kunnen elkaar uiteraard ook versterken of ze kunnen voor meerdere beleidsvelden tot positieve effecten leiden. De dwarsverbanden zijn kleur gecodeerd volgens het schema in Tabel 9.
3. Voor de beleidsmaatregelen waarvoor geldt dat er naar verwachting substantiële negatieve effecten op andere beleidsterreinen optreden (oranje of rood in Tabel 9) en voor de beleidsmaatregelen die leiden tot substantiële positieve effecten op meerdere beleidsvelden (groen in Tabel 9) is in onderstaand hoofdstuk per deelgebied een toelichting op de beoordeling gegeven. Hierbij is aangegeven waar kansen en risico's liggen en in hoeverre de beleidsmaatregel voldoende concreet was om te kunnen beoordelen.
4. De overige beleidsmaatregelen, dus de beleidsmaatregelen zonder negatieve effecten (geel of rood) of ruimteclaims (oranje), kunnen aangemerkt worden als *no-regret*, waarmee we bedoelen dat ze zonder negatieve effecten op andere beleidsvelden uitgevoerd zouden kunnen worden. Uiteraard spelen andere zaken als kosten, uitvoerbaarheid en draagvlak ook mee, deze zijn geen onderdeel van de beoordeling.

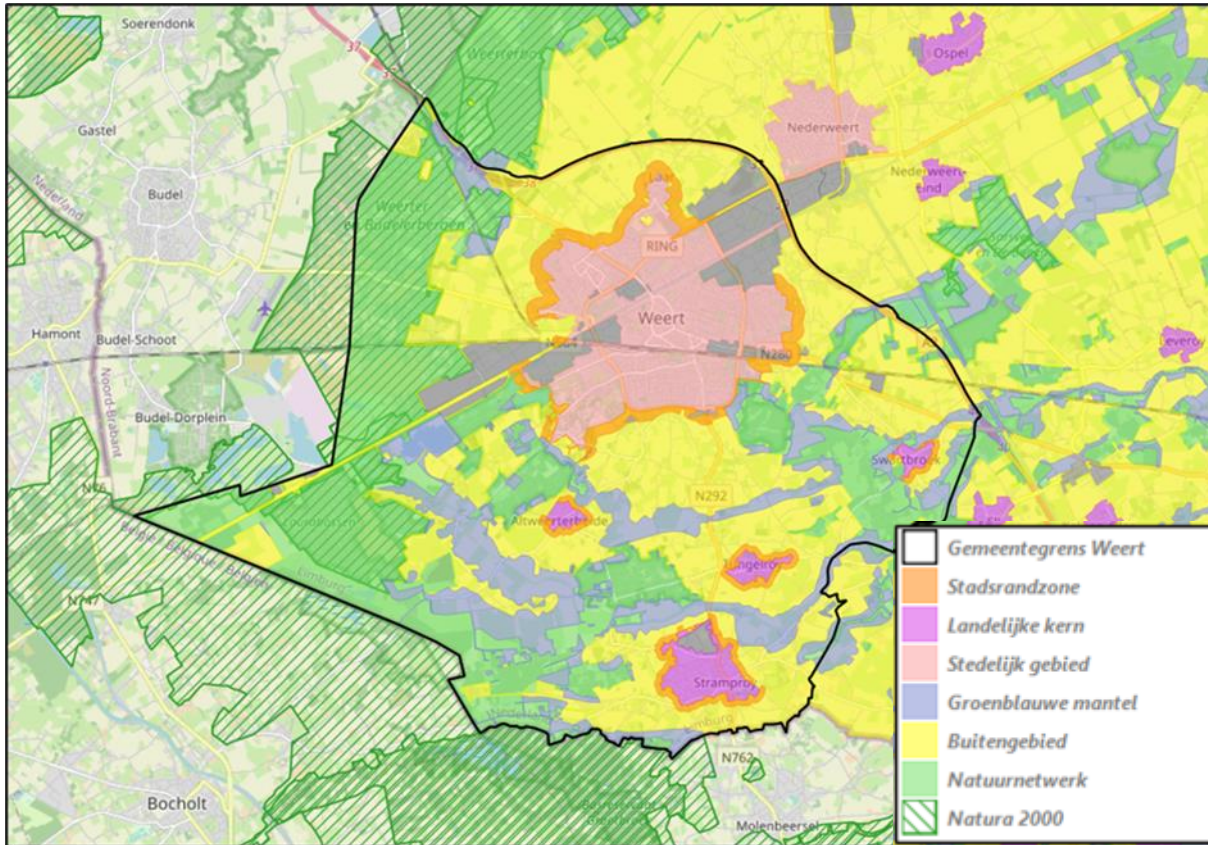
Tabel 9 Stoplichtmodel scores en motivering

Score	Motivering
	De maatregel heeft geen effect op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.
	De maatregel heeft een positief effect op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.
	De maatregel heeft zowel positieve als negatieve effecten op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.
	De maatregel heeft een ruimteclaim en conflicteert met ruimteclaims van opgaven binnen dit beleidsveld.
	De maatregel heeft een negatief effect op één of meerdere opgaven van dit beleidsveld.

Naast de botsproeven is voor de doelen van de gemeente die voldoende concreet zijn om aan te rekenen in beeld gebracht hoe groot de bandbreedte aan te verwachten ruimteclaims is. Daarbij gaat het om de volgende ruimtelijke ontwikkelingen:

- Een woningbouwopgave volgens drie typen woonmilieus (paragraaf 4.2), inclusief bijbehorende ruimte voor maatschappelijke voorzieningen;
- Bedrijvigheid, met de bandbreedte in de lange-termijn ontwikkeling van de vraag naar bedrijvigheid en de benodigde ruimte op mogelijk kansrijke uitbreidingslocaties (paragraaf 4.3);
- De energietransitie, met zon op dak en de restopgave aan zonnevelden in 2030 en 2040 (paragraaf 4.4);
- De vraag naar de aanleg van meer bos die mogelijk in het kader van de landelijke bossenstrategie een rol gaat spelen in de toekomst.

5.2 Botsproeven per deelgebied

Figuur 16 de ligging van de verschillende deelgebieden die de gemeente voor haar Omgevingsvisie onderscheidt

5.2.1 Binnenstad

5.2.1.1 Toelichting knelpunten en koppelkansen

Uit de botsproeven komen voor het deelgebied Binnenstad de volgende maatregelen die in potentie conflicteren met andere maatregelen en/of doelen, of juist belangrijke meekoppelkansen vormen.

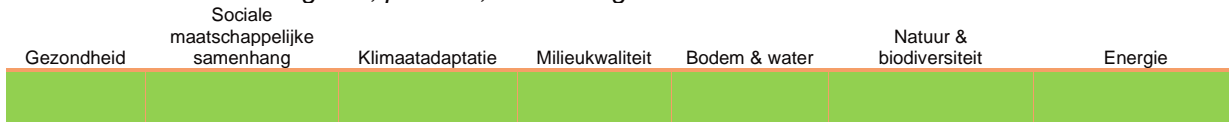
Opwaarderen openbare ruimte: parkeren verplaatsen (naar hubs, werkgebieden, ...); meer ruimte ontmoeting en groen

Gezondheid	Veiligheid	Wonen	Sociale maatschappelijke samenhang	Klimaat-adaptatie	Milieu-kwaliteit	Bodem en water	Ruimtelijke kwaliteit	Economische vitaliteit	Bereikbaarheid	Recreatie en toerisme

Het terugdringen van parkeren op maaiveld in de binnenstad kan de gemeente veel ruimte opleveren op een plek waar de druk op de beschikbare ruimte vanwege de centrale ligging erg hoog is. Binnensteden lenen zich bij uitstrek voor het inzetten op langzaam verkeer (fietsen, wandelen) doordat het aanbod aan maatschappelijke voorzieningen op gebied van cultuur en retail recreanten aantrekt. De binnenstad is vrijwel altijd uitsluitend een bestemming en heeft een beperkte doorvoerfunctie voor verkeer, waarbij de nadruk ligt op herkomst- en bestemmingsverkeer. Het inzetten op een autoluw centrum levert grote kansen op voor het toevoegen van andere functies, bijvoorbeeld op het gebied van stedelijk groen. Per parkeerplaats neemt een auto al snel zo'n 12 m² aan ruimte in, en een rijdende auto neemt ongeveer 80 m² per persoon aan ruimte in. Een randvoorwaarde voor het wegnemen van ruimte voor de auto in de binnenstad is het op loopafstand van de binnenstad vinden van ruimte voor bezoekers om hun auto te kunnen parkeren; mogelijk is de mobiliteitshub nabij het station die in het Mobiliteitsplan Weert 2030 beschreven zijn hiervoor een oplossing. Een ander aandachtspunt bij deze maatregel is laden en lossen, bijvoorbeeld door de bevoorrading van restaurants en winkels in het centrum en verhuizingen. Mogelijk kan hier met venstertijden gewerkt gaan worden

en kunnen grote vrachtwagens voor bevoorrading vervangen worden door kleinere elektrische busjes. Ook moet voorkomen worden dat de binnenstad in zijn economische functie aangetast wordt indien de bereikbaarheid teveel lijdt onder het verplaatsen van parkeerplaatsen.

Benutten van m2 daken: groen, panelen, ontmoeting

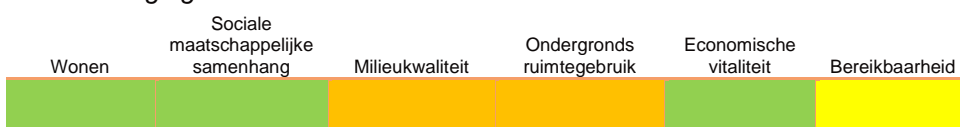
Het gebruik van daken in het stedelijk gebied voor de plaatsing van zonnepanelen, sedum of hoogwaardiger groen, is een grote kans om door meervoudig ruimtegebruik meerdere maatschappelijke functies in een gegeven gebied te plaatsen. Zonnedaken op woningen kunnen mogelijk 40 tot 130 TJ (zie paragraaf 4.4.3) bijdragen van de benodigde 315 TJ om aan de in de Weerter Routekaart Energietransitie gestelde ambities voor de opwekking van duurzame elektriciteit te voorzien. Groene daken kunnen een bijdrage van grofweg 10% leveren aan het verminderen van de druk op het riool tijdens en na hevige piekbuien. Onderzoek van de TU Eindhoven³³ heeft laten zien dat groene daken nauwelijks helpen met het tegengaan van hittestress in goed geïsoleerde huizen en dat in plaats daarvan ingezet moet worden op simpelere en goedkopere oplossingen als zonweringen. De woningen/gebouwen in de binnenstad zijn over het algemeen oud en niet goed/optimaal geïsoleerd. Een aandachtspunt bij deze maatregel is de beperkte invloed van de gemeente op het aanleggen van deze vaak dure voorzieningen. Het initiatief hiervoor blijft liggen bij individuele woningeigenaren en woningbouwcorporaties, de gemeente kan initiatieven ondersteunen door middel van advies of subsidies.

Verdichten op aangewezen plekken

Verdichting binnen het bestaande stedelijke gebied levert verscheidene kansen en risico's op. Door te verdichten hoeft geen ruimte in het buitengebied aangesproken te worden die ook gebruikt zou kunnen worden voor andere doeleinden als landbouw, natuur of de opwekking van duurzame energie. Binnen het stedelijke gebied leidt verdichting tot extra druk op de ruimte, waardoor het risico ontstaat dat het aandeel stedelijk groen en de daarmee samenhangende effecten op het gebied van onder meer klimaatadaptatie, leefbaarheid, gezondheid en biodiversiteit kleiner wordt. Ook kan verdichting leiden tot een grotere druk op de ontsluitingswegen van het centrum en daarmee tot meer congestie en overlast in de omliggende wijken. Het dichter clusteren van woningen levert aan de andere kant mogelijk wel kansen op voor collectieve duurzame verwarming, de bereikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen, en de ambitie van de gemeente om een 10-minuten stad te worden. Het is echter de vraag of er zonder grootschalige herontwikkelingen en zonder verder in te leveren op het aandeel stedelijk groen ruimte in het centrum te vinden voor verdichting. Door bestaande panden te herbestemmen kan verdicht worden zonder verdere aanspraak te maken op de beschikbare ruimte voor andere functies. Daarnaast vormt hoogbouw een kans om te verdichten en op maaiveldniveau ruimte vrij te houden voor andere functies; de kansrijkheid van gebieden voor hoogbouw vereist wel aanvullend onderzoek.

Functiemenging in de binnenstad toestaan

Het toestaan van functiemenging in de binnenstad levert kansen op voor de woonopgave indien bedrijfspanden omgezet worden naar woningen. Dit is nu al mogelijk en dit blijft mogelijk. Door leegstaande panden een nieuwe functie te geven, wordt de binnenstad levendiger en nemen sociale veiligheid en sociale cohesie toe. Dit kan ook een impuls betekenen voor de economische vitaliteit van het centrum. Een aandachtspunt bij functiemenging is het bewaken van de kwaliteit van de leefomgeving van inwoners, bijvoorbeeld doordat geluid in bewoonde straten in het

³³ <https://innovationorigins.com/nl/bert-blocken-tue-groene-daken-zijn-weinig-effectief-tegen-hittestress/>

centrum 's avonds door horecabezoekers of door evenementen tot overlast kan leiden. De gemeente kan hiermee omgaan door gedragsregels op te stellen en te handhaven en door de normen te differentiëren afhankelijk van de plek in het stedelijk gebied. Ook is het ondergrondse ruimtegebruik een aandachtspunt bij deze ontwikkeling; de druk op de ondergrond is groot en woningen kunnen ondergronds andere eisen hebben dan winkelpanden.

Op plekken waar hittestress het ergst is vergroenen

Deze maatregel staat in het Finaal Perspectief beschreven onder het deelgebied Dorpen; uit overleg met de gemeente blijkt dat hij beter past bij de binnenstad en werklocaties. Daarom is de maatregel naar dit deelgebied verplaatst. In de Foto van de Leefomgeving wordt beschreven dat de verscheidene bedrijventerreinen in de gemeente en het centrum van Weert het meest gevoelig voor hittestress zijn. Vergroening helpt op deze plekken door bijvoorbeeld omwonenden en werknemers een verkoelende, schaduwrijke plek te bieden. In het centrum van Weert is echter weinig vrije ruimte over om bomen te kunnen plaatsen die via transpiratie en schaduwwerking een verkoelend effect hebben. Deze opgave botst daarom met alle andere maatschappelijke functies in dit gebied, zowel bovengronds (infrastructuur, woningen en ander vastgoed, speelplekken, ..) als ondergronds (kabels en leidingen, toekomstig regenwaterriool, toekomstige warmtenetten). Op bedrijventerreinen is vaak meer ruimte beschikbaar, maar hier is de invloed van de gemeente beperkt tot de openbare ruimte.

Differentiëren in geluidnormen

Deze maatregel staat in het Finaal Perspectief beschreven onder het deelgebied Buitengebied; uit overleg met de gemeente blijkt dat differentiatie van geluidnormen niet alleen daar speelt, maar dat deze ontwikkeling beter tot zijn recht komt in de deelgebieden binnenstad, woonwijken en dorpen. Daarom is de maatregel naar dit deelgebied verplaatst. De gemeente mag binnen de Omgevingswet tot op zekere hoogte geluidnormen differentiëren, maar dient zich daarbij wel aan de Rijksomgevingswaarden te houden. Uit contact met de gemeente blijkt dat met deze maatregel niet ingezet wordt op het toestaan van hogere geluidniveaus in bepaalde gebieden, maar dat de gemeente juist inzet op een verbetering door in met name woongebieden en het buitengebied strengere geluidnormen door te voeren. In de binnenstad en nabij bedrijventerreinen, wegen en het spoor kunnen geluidnormen juist iets minder streng worden. Afhankelijk van de situatie levert dit positieve effecten op voor gezondheid en milieukwaliteit ten koste van de aantrekkelijkheid van een gebied voor bedrijvigheid, of de vice versa situatie.

In stadsrandzone meer wonen toelaten obv bestaande structuur, op juiste plekken de hoogte in durven gaan

Deze maatregel staat in het Finaal perspectief beschreven onder het deelgebied Buitengebied. Uit overleg met de gemeente blijkt hij echter beter te passen bij het deelgebied Binnenstad, daarom is hij hierheen verplaatst. De gemeente geeft aan een deel van haar woonopgave in de als stadsrandzone gedefinieerde gebieden te willen laten landen. Het realiseren van meerlaagse gebouwen biedt kansen voor het invullen van de woonopgave. Nieuwe appartementencomplexen bieden kansen voor collectieve, duurzame verwarming doordat ze goed geïsoleerd zijn en een hoge woningdichtheid hebben. In vergelijking met de bouw van grondgebonden woningen blijft bij hoogbouw meer ruimte binnen het stedelijk gebied over voor andere maatschappelijke functies. Deze maatregel leidt daarmee in vergelijking met dezelfde woningbouwopgave die door middel van grondgebonden woningen gerealiseerd wordt tot kansen voor de bevordering van stedelijk groen en kan daardoor een positief effect op gezondheid, klimaatadaptatie en natuur en biodiversiteit hebben. Hoogbouw en het daarmee samengaande concentreren van de bevolking kan echter leiden tot een afname in bereikbaarheid omdat er ook ruimte nodig is voor parkeergelegenheid, en de ontsluitingswegen van deze ontwikkelgebieden drukker bezet zullen gaan worden. Ook kan hoogbouw aan de randen

van de stad het aangezicht van Weert vanuit het buitengebied veranderen en de beleving van het landschap nabij de stadsrandzone ten slechte veranderen.

Lagere parkeernorm toepassen in combinatie met inzet op mobiliteitshubs. Maaiveld parkeren terugdringen. Bij nieuwbouw alleen deelauto's mogelijk

De beoordeling van deze maatregel wordt gegeven in onderstaand tekstkader 'Mobiliteit in de binnenstad'.

Maximale inzet op de mens: Singel niet voor doorgaand verkeer.

De beoordeling van deze maatregel wordt gegeven in onderstaand tekstkader 'Mobiliteit in de binnenstad'.

Tekstkader Mobiliteit in de binnenstad

In de aanloop naar dit rapport hebben binnen het team van Arcadis enkele werksessies met verkeerskundigen plaatsgevonden die tot doel hadden om nader te verkennen hoe de ambities met betrekking tot mobiliteit in de binnenstad van Weert beoordeeld zouden kunnen worden. Hiervoor is het Finaal Perspectief gebruikt als input, en onderstaande beschouwing richt zich dus uitsluitend op de maatregelen zoals die daarin beschreven zijn. De conclusies van deze beschouwing is dat de maatregelen in het Finaal Perspectief erg algemeen en niet gebiedsgericht geformuleerd zijn. Dit wordt hieronder nader toegelicht. Parallel aan het Finaal Perspectief wordt binnen de gemeente echter hard gewerkt aan het uitwerken van maatregelen om de parkeernorm terug te brengen en om autoverkeer in de binnenstad te kunnen verminderen, waarbij ook het effect van ingrepen op de verkeersstructuur en het aanbieden van aantrekkelijke alternatieven voor de auto onderdeel van het onderzoek zijn. Ons advies is om de uitkomsten van dit verkeerskundige onderzoek en het beleid dat hieruit voortkomt goed te beschrijven in de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie wordt daarmee kaderstellend voor de verdere ontwikkelingen in de mobiliteitsstructuur binnen de gemeente.

Indien de gemeente de verkeersdruk op de Singel wil verminderen, vraagt dit om de uitwerking van een samenhangend maatregelenpakket waarbij in de uitwerking van het plan onderscheid gemaakt wordt tussen doelgroepen (bewoners, bezoekers en werknemers). Dit maatregelenpakket dient onderbouwd te worden op basis van parkeerdrukmetingen en doelgroepenonderzoek. Samenhangende maatregelen zijn de volgende

5.2.1.2 No-regret maatregelen

De onderstaande maatregelen staan wat betreft effecten op andere omgevingsaspecten op zichzelf of hebben uitsluitend positieve effecten op andere omgevingsaspecten. Ze kunnen daarmee vanuit deze benadering beschouwd worden als no-regret maatregelen:

- Energieopwek integreren (lantaarns, schuttingen, daken, etc.)
- Inzet op groene gevels
- Evenementen voorzien van duurzame stroom
- Compact kernwinkelgebied met een zo goed mogelijke mix van wonen, winkelen, werken, horeca en evenementen
- Leegstaande winkels buiten het kernwinkelgebied omzetten naar woningen
- Openstellen 'binnenkanten': binnenhoven, privé binnenplaatsen, etc.
- Verbind culturele plekken: heldere entrees langs cultureel lint
- Nodig culturele dependances uit grote steden in omgeving uit
- Meer inzet op fiets- en ov bereikbaarheid

5.2.2 Woonwijken

5.2.2.1 Toelichting knelpunten en koppelkansen

Uit de botsproeven komen voor het deelgebied Woonwijken de volgende maatregelen die in potentie conflicteren met andere maatregelen en/of doelen. Dikgedrukte maatregelen worden ook separaat beoordeeld in de Passende beoordeling (zie 6.4).

Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, 10-minuten stad stimuleren

Gezondheid	Veiligheid	Sociale maatschappelijke samenhang	Milieukwaliteit	Bereikbaarheid

Door in te zetten op een verbetering van het fietsnetwerk, hoopt de gemeente mensen uit de auto en op de fiets te krijgen. De positieve gevolgen hiervan zijn dat de gezondheid van mensen en luchtkwaliteit zal verbeteren en ook een verbetering van de verkeersveiligheid doordat er minder snelheidsverschil tussen verkeersdeelnemers zal zijn. Dit levert minder ernstige verkeersslachtoffers op. Onder de voorwaarde dat het verbeteren van het fietsnetwerk niet ten koste van de infrastructuur voor auto's gaat, leidt dit tot positieve effecten voor de brede bereikbaarheid. Het is op basis van informatie in de Foto van de Leefomgeving echter niet te beoordelen hoe ingrijpend de maatregelen in Weert moeten zijn om deze ambitie te verwezenlijken en deze kansen en risico's kunnen dus niet verder onderbouwd worden.

Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan

Wonen	Klimaatadaptatie	Bodem en water	Ondergronds ruimtegebruik	Natuur en biodiversiteit	Ruimtelijke kwaliteit	Energie	Economische vitaliteit	Bereikbaarheid
					<i>Hoogte</i>			

In totaal neemt het aantal huishoudens in Weert toe met 1.200 in de periode tot 2038. Het woningbouwprogramma in de gemeente bestaat uit 1.745 woningen. De gemeente schat in dat er binnen het stedelijke gebied op vrijkomende locaties potentie is voor de toevoeging van 1.000 (zie 4.2.3.1). Onderdeel hiervan is grootschalige stadsvernieuwing in de wijken Keent en Moesel. Het is onduidelijk of hoogbouw onderdeel uitmaakt van deze plannen.

Verdichting binnen het bestaande stedelijke gebied levert verscheidene kansen en risico's op. Door te verdichten hoeft geen ruimte in het buitengebied aangesproken te worden die ook gebruikt zou kunnen worden voor andere doeleinden als landbouw, natuur of de opwekking van duurzame energie. Binnen het stedelijke gebied leidt verdichting tot extra druk op de ruimte, waardoor het risico ontstaat dat het aandeel stedelijk groen en de daarmee samenhangende effecten op het gebied van onder meer klimaatadaptatie, leefbaarheid, gezondheid en biodiversiteit kleiner wordt. Ook kan verdichting leiden tot een grotere druk op ontsluitingswegen van wijken en daarmee tot meer congestie en overlast door geluid. Het dichter clusteren van woningen levert aan de andere kant mogelijk wel kansen op voor collectieve duurzame verwarming, deelconcepten op het gebied van mobiliteit, de bereikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen, en de ambitie van de gemeente om een 10-minuten stad te worden. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Mogelijkheden voor transformatie en sloop/nieuwbouw benutten tbv verdichting

Wonen	Klimaatadaptatie	Bodem en water	Natuur en biodiversiteit	Grondstoffen en circulariteit	Bereikbaarheid

Transformatie en sloop/nieuwbouw bieden, vergeleken met verdichting door inpassing van woningen binnen de huidige structuren, grote kansen voor de gemeente om meerdere maatschappelijke opgaven te combineren. Het integraal herontwikkelen van een groter gebied stelt de gemeente namelijk in staat om een gebied met een schone lei te herindelen, waarbij voldoende ruimte voor groen, ontmoeting, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen gereserveerd kan worden. Door deze plekken te benutten om de hoogte in te gaan, worden deze kansen nog groter. Een aandachtspunt is uiteraard dat de balans tussen verschillende woonvormen en doelgroepen (sociale en

particuliere huur, goedkope-middeldure-dure koop) bewaakt blijft om alle inwoners een passende woning aan te kunnen bieden.

Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

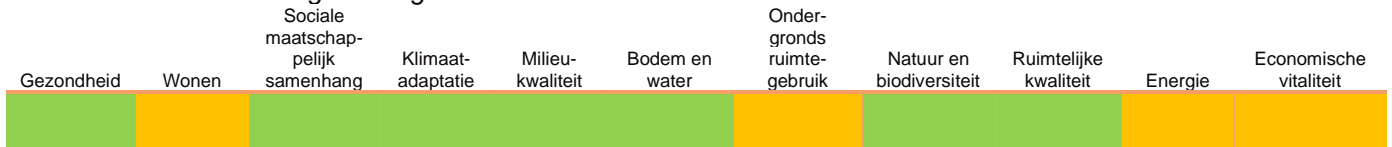
Aanleggen warmtenet bij vervanging riool

Het koppelen van de aanleg van een warmtenet aan werkzaamheden die in komende jaren aan het riool plaats gaan vinden, heeft als voordeel dat de straat slechts eenmaal opengelegd hoeft te worden. Er dienen wel verscheidene belangrijke zaken verder uitgewerkt te worden voordat de gemeente over kan gaan tot de grootschalige aanleg van warmtenetten. Zo is (het gebrek aan) ruimtelijke ordening in de ondergrond van stedelijke omgevingen in Nederland een belangrijk vraagstuk: de ondergrond wordt al gebruikt voor onder meer kabels en leidingen en boomwortels. Het is dus de vraag in hoeverre een gemiddeld straatprofiel breed genoeg is om alle maatschappelijke voorzieningen in de ondergrond te kunnen herbergen als hier een warmtenet aan toegevoegd wordt. Daarnaast dient er een bron van duurzame warmte (geothermie, restwarmte) gevonden te worden om het warmtenet te voeden.

Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Groen-blauwe dooradering toevoegen/ verbeteren voor mens en dier

Ecologische corridors maken van buitengebied door woonwijken naar centrum als een spinnenweb

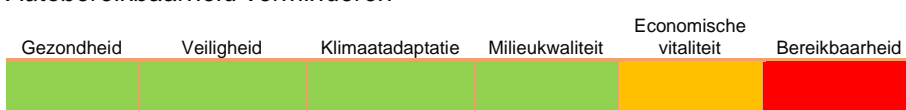

Het toevoegen van groene linten en water binnen het stedelijk gebied leidt afhankelijk van het type groen (verblijfsgroen, klimaatgroen, biodiversiteitsgroen) tot positieve effecten op het gebied van biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en leefbaarheid. Tezamen met de ambitie van de gemeente om door middel van inbreiding aan de woonopgave te voldoen, is het echter de vraag of er in Weert voldoende ruimte is voor het toevoegen van groen-blauwe aders. Ruimte voor aaneengesloten linten zal bovendien nog lastiger te vinden zijn dan voor losse plukken groen en water.

Minder maaiveld parkeren, meer autovrije gebieden

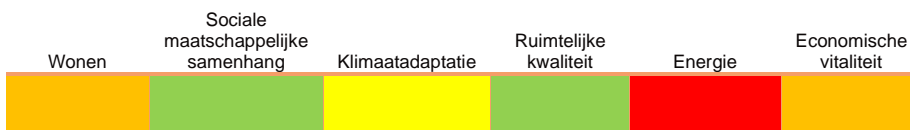
Autobereikbaarheid verminderen

Het terugdringen van parkeren op maaiveld kan de gemeente veel ruimte opleveren die voor andere doeleinden ingezet zou kunnen worden. Per parkeerplaats neemt een auto al snel zo'n 12 m² aan ruimte in, en een rijdende auto neemt ongeveer 80 m² per persoon aan ruimte in. Binnen het profiel van een straat binnen een woonwijk is in de regel een strook van in totaal ongeveer 4 meter breed gereserveerd voor het parkeren van auto's. Het weren van het

parkeren van auto's levert daarmee kansen op om deze strook anders in te zetten, waarbij groen een logische keuze zou zijn vanuit de voordelen voor klimaatadaptatie, leefbaarheid, gezondheid en het aanzicht van de straat. Het bezwaar tegen deze ambitie is uiteraard dat de meeste gezinnen in Nederland autobezitter zijn en dat de gemeente bereidheid bij haar inwoners zal moeten vinden om op enige afstand van de woning de auto te parkeren; zo kunnen er meerdere kleinschalige en voor een aantal straten geclusterde parkeervoorzieningen aangelegd worden. Er van uitgaande dat een groot deel van de inwoners haar auto niet van de hand zal doen, zal daarnaast op loopafstand van de woonwijken ruimte gevonden moeten worden voor (grootschalige) parkeerfaciliteiten zoals een parkeerdek of -garage. Stadsvernieuwing en uitbreiding aan de randen van de stad bieden wellicht mogelijkheden; het inpassen van dergelijke bouwwerken zonder sloop zal moeilijk blijken te zijn.

Huidig karakter bebouwing zoveel mogelijk behouden, en identiteit versterken

Het behouden van het bestaande karakter van bebouwing leidt tot een behoud van aanwezige historisch-culturele waarden van het stedelijke gebied. Het grote risico is dat de gemeente andere ontwikkelingen hierdoor op slot zet, omdat er bijvoorbeeld in waardevol gebouwd erfgoed geen verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd mogen worden zoals het plaatsen van zonnepanelen op het dak, het aanleggen van een groen dak, of het isoleren van het pand. Dit vormt een risico voor de ambitie van de gemeente om meer duurzame elektriciteit op te wekken, zeker onder de voorwaarde dat Weert geen extra windturbines kan plaatsen en liever geen zonnenvelden in het buitengebied plaatst.

5.2.2.2 No-regret maatregelen

De onderstaande maatregelen staan wat betreft effecten op andere omgevingsaspecten op zichzelf of hebben uitsluitend positieve effecten op andere omgevingsaspecten. Ze kunnen daarmee vanuit deze benadering beschouwd worden als no-regret maatregelen:

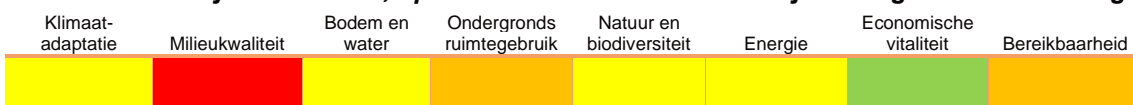
- Maatschappelijk vastgoed 0-op-de-meter
- Mensen uitdagen om zelf ook aan de slag te gaan, tuinen te vergroenen
- Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen
- Waar mogelijk ruimte sparen/ vrijmaken voor groen en ontmoeten
- Schoolpleinen openen ook buiten schooltuin, pleinen vergroenen
- Ommetjes door het groen van en naar voorzieningen
- Meer ruimte voor groen, ontmoeten en klimaatadaptatie, verminderen verharding
- Neerslag beter in wijken houden
- Verdichten rondom voorzieningen, kwaliteit en ov knooppunten
- Inzetten op circulaire woonwijk

5.2.3 Werkgebieden (bedrijventerreinen)

5.2.3.1 Toelichting knelpunten en koppelkansen

Uit de botsproeven komen voor het deelgebied Werkgebieden de volgende maatregelen die in potentie conflicteren met andere maatregelen en/of doelen. Dikgedrukte maatregelen worden ook separaat beoordeeld in de Passende beoordeling (zie 6.4).

Verdichten bedrijventerreinen, op zo'n manier dat er ruimte blijft voor groenontwikkeling en klimaatadaptatie

In de gemeente ligt ruim 440 ha aan bedrijventerrein. Uit paragraaf 4.3 blijkt dat de kwantitatieve vraag naar bedrijventerreinen in de periode 2022 t/m 2030 tussen 21 en 44 hectare ligt, waarbij 60% van de vraag bij de logistieke sector ligt, 20% bij de industrie en de overige 20% bij regulier-gemengde bedrijven. Hier wordt ook beschreven dat er sprake is van veel dynamiek op de bedrijventerreinen en van een kwalitatieve mismatch tussen het uitgeefbare

aanbod en de vraag. Het is daarom moeilijk om een inschatting te geven van hoeveel van de vraag ingepast kan worden op bestaande bedrijventerreinen, maar onder bovenstaande aannames is het niet aannemelijk dat de vraag op de huidige bedrijventerreinen ingepast kan worden. Dit laat de voorwaarde dat er ruimte voor groenontwikkeling en klimaatadaptatie moet overblijven nog buiten beschouwing. Zonder grootschalige herinrichtingen van bedrijventerreinen lijkt dit daarmee een onhaalbare maatregel. Bij een grootschalige herinrichting van bestaande bedrijventerreinen zou onderzocht kunnen worden of meerlaagse bedrijvigheid een mogelijkheid is. Door op bedrijventerreinen de hoogte in te gaan blijft meer ruimte voor groen en klimaatadaptatie op maaiveld over, en de schaduwwerking van hoge gebouwen kan mogelijk bijdragen aan het tegengaan van hittestress op plekken in de nabijheid.

Indien verdichting wel plaatsvindt, zal dit mogelijk leiden tot diverse negatieve effecten op andere omgevingsaspecten. Vervoersstromen zullen in omvang toenemen, zowel voor personen- als voor goederenvervoer, en de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen kan hiermee onder druk komen te staan. Meer milieubelastende activiteiten kunnen leiden tot een verslechtering van de milieukwaliteit, en verdichting leidt in eerste instantie tot een afname van ruimte voor groen en daarmee klimaatadaptatie en gezondheid. Een aandachtspunt is het ondergronds ruimtegebruik; op bedrijventerreinen dient voldoende ruimte in de ondergrond gevonden te worden voor de inpassing van kabels en leidingen, boomwortels en eventuele civieltechnische maatregelen om wateroverlast te voorkomen. Indien verdicht wordt op bedrijventerreinen, maar er geen maatregelen ten behoeve van groenontwikkeling en klimaatadaptatie genomen worden, leidt dit tot risico's op verdergaande hittestress in bedrijfspanden (fabriekshallen etc.) en daarmee tot een verlies aan arbeidsproductiviteit en mogelijk gezondheidsrisico's bij werknemers. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Uitbreiding areaal alleen mogelijk om circulaire economie te faciliteren, strenger uitgiftebeleid

De gemeente geeft aan dat ze nieuwe bedrijventerreinen alleen wil ontwikkelen onder de voorwaarde dat hier bedrijven gevestigd worden die hun productie volgens een circulariteitsprincipe hebben ingericht. De gemeente geeft niet aan hoe groot dit uitbreidingsareaal zou zijn en waar kansrijke locaties voor uitbreiding zijn; in de analyse die in paragraaf 4.3 uitgevoerd is, blijken mogelijk vanuit de ontsluiting vanaf het Rijks- en provinciale wegennet kansrijke uitbreidingslocaties te liggen ten noorden en oosten van Weert.

Met beperkte mogelijkheden tot inbreiding kan deze randvoorwaarde voor uitbreiding van bedrijventerreinen leiden tot een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven in de gemeente. Tegelijkertijd biedt deze maatregel een kans voor de gemeente om zich te profileren op het vlak van de transitie naar een circulaire economie en kan dit imago juist gunstig zijn voor het vestigingsklimaat. Door strenge voorwaarden aan uitbreiding te verbinden, worden bovendien negatieve effecten op gezondheid, milieukwaliteit en natuur en concurrerende ruimtevragen op het vlak van energie, landbouw en natuur voorkomen. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Let op verdozing van het landschap, entrees van de stad moeten aantrekkelijk blijven/ gemaakt worden

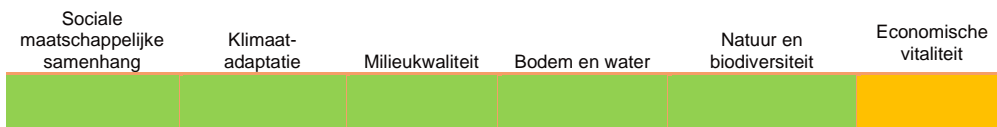
We nemen aan dat met verdozing van het landschap bedoeld wordt dat de gemeente voornemens is te sturen op het niet of beperkt vergunnen van de bouw van nieuwe bedrijfshallen voor de logistieke sector. Vanuit het oogpunt van werkgelegenheid zijn distributiecentra weinig efficiënt wat betreft ruimtegebruik; de bijdrage aan de economische vitaliteit van de gemeente is daarmee beperkt. Grote bedrijfshallen hebben negatieve gevolgen voor landschap en de ruimte voor de agrarische sector. Ze kunnen zowel een knelpunt als een kans voor de energietransitie vormen; in principe concurreren bedrijfshallen op weinig aantrekkelijke locaties in het buitengebied met ruimte voor zonnepanelen, aan de andere kant bieden de grote dakoppervlakken ook een kans om grote hoeveelheden zonnepanelen te plaatsen.

Parkeren gestapeld waar mogelijk

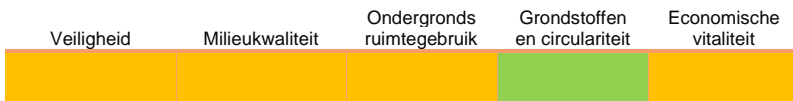
Meerlaagse parkeergelegenheden kunnen twee vormen aannemen: ondergrondse of bovengrondse parkeergarages. Ondergrondse parkeergarages botsen mogelijk met andere functies in de ondergrond. Daarbij gaat het niet alleen om infrastructuur (kabels, leidingen en mogelijk toekomstige warmtenetten), maar parkeergarages kunnen ook belemmeringen voor grondwaterstromen vormen. Indien parkeergarages bovengronds gebouwd worden, hebben ze, afhankelijk van de afwerking, een negatief effect op landschap en ruimtelijke kwaliteit.

Vergroenen bedrijventerreinen, klimaatadaptief, aantrekkelijke plekken om pauze te houden

De bevoegdheid van de gemeente om zelfstandig te besluiten tot vergroening van bedrijventerreinen beperkt zich tot de openbare ruimte, waar er op bedrijventerreinen vaak niet veel van is. Voor bedrijfslocaties zelf zal de gemeente afhankelijk blijven van de initiatieven van individuele bedrijfseigenaren; de gemeente kan bedrijventerreinen uiteraard wel met advies en mogelijk subsidies ondersteunen. Om een aantrekkelijke plek te creëren waar werknemers hun pauze kunnen doorbrengen op hete dagen, is het noodzakelijk om in te zetten op opgaand groen, bijvoorbeeld in een parkachtige setting. Zoals hierboven ook beschreven staat, is het de vraag of het streven naar verdichting op bedrijventerreinen samen kan gaan met vergroening; beide doelen claimen immers immers dezelfde schaarse ruimte.

Materialen hub voor het recyclen en/of opslag van materialen

De ontwikkeling van een materialenhub biedt kansen voor de gemeente om zich regionaal te profileren en daarmee bedrijven die bezig zijn met de circulaire economie aan te trekken. Hiervoor is echter wel ruimte nodig, die de gemeente mogelijk wil verschaffen door uitbreiding van een circulair bedrijventerrein mogelijk te maken. Een nieuw bedrijventerrein maakt gebruik van ruimte die nu voor andere doeleinden bestemd is, zoals landbouw of natuur. Uit paragraaf 4.3.3.2 blijkt dat er locaties zijn die mogelijk kansrijk zijn voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein ten noorden en oosten van de kern van Weert. Deze locaties zullen tegen elkaar afgewogen moeten worden op het moment dat de gemeente serieus overweegt om een nieuw bedrijventerrein aan te leggen. De ligging van het nieuwe bedrijventerrein ten opzichte van Natura 2000 gebieden is een specifiek aandachtspunt. Een ander belangrijk aspect is bereikbaarheid; een materialenhub zal leiden tot een toename aan vrachtverkeer dat grondstoffen af- en aanvoert. Bij het overwegen of de gemeente een materialenhub wil ontwikkelen, dient het effect op het lokale wegennet als belangrijke factor meegewogen te worden. Een locatie aan één van de ringbanen in de gemeente is een mogelijke logische locatie. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

5.2.3.2 No-regret maatregelen

De onderstaande maatregelen staan wat betreft effecten op andere omgevingsaspecten op zichzelf of hebben uitsluitend positieve effecten op andere omgevingsaspecten. Ze kunnen daarmee vanuit deze benadering beschouwd worden als no-regret maatregelen:

- Goede, veilige fiets- en wandelverbindingen, afgescheiden van logistiek vervoer: combineer fietsnetwerk met econetwerk
- Dubbelgebruik van parkeerterreinen voor evenementen, parkeren voor het centrum, etc.
- Benutten van m2 daken: groen, panelen, terras, etc.
- Ecologisch bermbeheer (mits veilig vormgegeven)
- Bedrijven benutten elkaars warmte; energiebesparing
- Behandel werkgebieden als aantrekkelijke entree van de stad: representatieve gevels, kunst, etc.
- Werkgebieden ontsluiten met duurzame mobiliteitsoplossingen (goede fietspaden en fietsparkeervoorzieningen en ov met bijvoorbeeld shuttlebussen)

- Stimuleren vernieuwende concepten en broedplaatsen

5.2.4 Dorpen

5.2.4.1 Toelichting knelpunten en koppelkansen

Uit de botsproeven komen voor het deelgebied Dorpen de volgende maatregelen die in potentie conflicteren met andere maatregelen en/of doelen. Dikgedrukte maatregelen worden ook separaat beoordeeld in de Passende beoordeling (zie 6.4).

Landschapstoerisme stimuleren

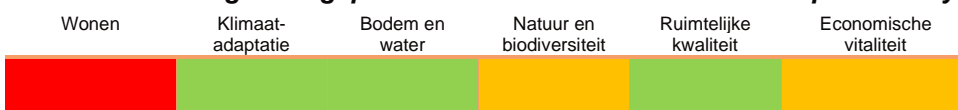
Het stimuleren van landschapstoerisme leidt in het geval van succes tot een toename van fietsers, wandelaars, motorrijders en automobilisten in het buitengebied. Mogelijk nemen ook mogelijkheden voor verblijfsrecreatie toe doordat bestaande vakantieparken uitgebreid worden, nieuwe vakantieparken ontwikkeld worden en/of er campings en B&B's in het buitengebied ontwikkeld worden. De toename in recreatie zal zich naar verwachting met name concentreren in en nabij de natuurgebieden in het noordwesten en zuidoosten van de gemeente en kan hierdoor leiden tot negatieve effecten op dieren en planten in Natura 2000 gebieden en gebieden die onder het Natuurnetwerk en de groenblauwe mantel vallen. Ook kan de maatregel leiden tot een grotere druk op het wegennetwerk in het buitengebied. De formulering van deze maatregel beschrijft dit niet, maar mogelijk zou het stimuleren van landschapstoerisme specifiek voor het gebied rondom de IJzeren Man veel van de risico's op natuurgebieden wegnemen. De gemeente dient dit goed in de Omgevingsvisie af te kaderen. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Groene en blauwe verbindingen de dorpen in brengen, dorpen in het groen, geen versteend eiland

Groenere dorpen met meer water als zichtbaar element hebben een positief effect op de leefomgeving. Het juiste groen op de juiste plek maakt de woonomgeving aantrekkelijker en gezonder voor mens, dier en de biodiversiteit. Meer verblijfsgroen maakt de woonomgeving aantrekkelijker en gezonder en is bovendien vaak goed voor de biodiversiteit. Indien groen vormgegeven wordt als wadi's en andere typen plekken waar water in de grond kan infiltreren, is het ook gunstig voor het verwerken van hemelwater na hevige piekbuien. Hoog opgaand groen biedt bescherming tegen hittestress, en onderzoek toont aan dat vastgoed in een groene omgeving in waarde stijgt. Voor vergroening is echter veel ruimte nodig op plekken waar in de huidige situatie alle ruimte al vergeven is aan onder meer woningen, maatschappelijke voorzieningen, infrastructuur en parkeerplekken. Het is daarom lastig om in bestaande bebouwde gebieden serieus te vergroenen, zeker als dit in combinatie met een inbreidingsopgave plaats moet vinden. Er zal in dit soort gebieden gezocht moeten worden naar multifunctioneel ruimtegebruik, bijvoorbeeld op daken, en creatieve oplossingen en financiering zijn hier van groot belang. Uitbreidings- of grootschalige herontwikkelingsprojecten lenen zich beter voor het vergroten van het aandeel groen in de stedelijke omgeving. Voor bestaande woonomgevingen zal de gemeente harde keuzes moeten maken tussen verschillende functies.

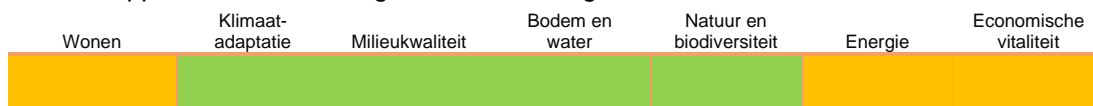
Uitbreiding woningvoorraad in het landschap is in principe niet toegestaan, enkel voor alternatieve woonvormen die goed ingepast kunnen worden in het landschap zoals tiny houses, circulaire woningen

Deze maatregel beschermt enerzijds het landschap waaronder natuurgebieden en agrarische gebieden door geen nieuwe bebouwing toe te staan. Anderzijds kan de maatregel wel leiden tot nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied

die wat ruimtebeslag betreft kunnen concurreren met andere maatschappelijke functies. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Ha bos koppelen aan ha woningbouwontwikkelingen

Het realiseren van meer bossen in de gemeente leidt tot positieve effecten op natuur en biodiversiteit, landschap en ruimtelijke kwaliteit, recreatie (indien ze ontsloten worden voor publiek), klimaatadaptatie en milieukwaliteit. Afhankelijk van de ligging ten opzichte van werk- en woonlocaties kunnen bossen ook een mitigerende maatregel voor omgang met hittestress zijn. De grootschalige aanplant van bossen knelt wat ruimtevragen betreft wel met ruimteclaims vanuit andere maatschappelijke opgaven, zoals de opwekking van duurzame energie en de landbouw.

5.2.4.2 No-regret maatregelen

De onderstaande maatregelen staan wat betreft effecten op andere omgevingsaspecten op zichzelf of hebben uitsluitend positieve effecten op andere omgevingsaspecten. Ze kunnen daarmee vanuit deze benadering beschouwd worden als no-regret maatregelen:

- Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, ook grensoverschrijdend
- Snel en veilig fietsen. Niet alleen naar Weert maar ook tussen de dorpen onderling
- Versterken cultureel historische elementen en identiteit dorpen
- Ontmoetingsplekken toevoegen (aan de hand van vraag bewoners). Zoals dorpsmoestuin
- Veilig en compleet wandelnetwerk
- Diervriendelijke verlichting
- Maatschappelijk vastgoed 0 op de meter
- Multifunctioneel activiteitengebouw in elk dorp als er genoeg draagvlak is
- Groen schoolplein
- Terugbrengen trage wegen in combinatie met diervriendelijk bermbeheer
- Zorgconcepten stimuleren, deze hebben baat bij rust en ruimte van het buitengebied
- Collectieve buurttaxi, voldoende bushaltes. Draagvlak proberen te behouden

5.2.5 Buitengebied

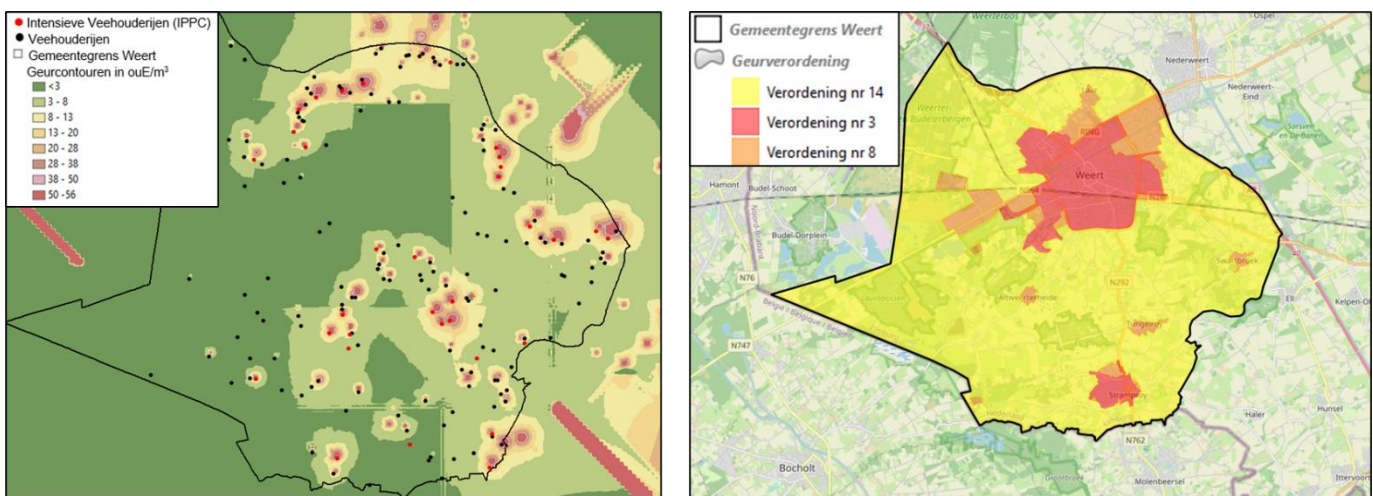
5.2.5.1 Knelpunten

Uit de botsproeven komen voor het deelgebied Buitengebied de volgende maatregelen die in potentie conflicteren met andere maatregelen en/of doelen. Dikgedrukte maatregelen worden ook separaat beoordeeld in de Passende beoordeling (zie 6.4).

Differentiëren in geurnormen

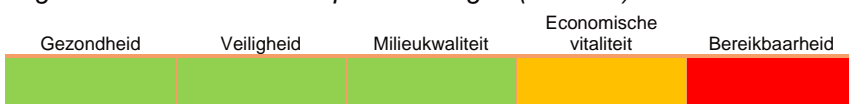

De gemeente wil afhankelijk van het type gebied geurnormen evalueren en mogelijk actualiseren door het actualiseren van de geurverordening. Deze maatregel komt voort uit de gemeentelijke landbouwvisie en betreft de huidige situatie in het buitengebied, waar met name door de aanwezigheid van intensieve veehouderijen in het oosten en noorden van de gemeente enkele locaties zijn waar geurcontouren hoge waarden aannemen. Op een aantal plekken dicht bij veehouderijen wordt hierdoor niet aan de geurverordening voldaan (Figuur 17; geurcontouren en de ligging van (intensieve) veehouderijen in de gemeente Weert (links) met de geurverordening (rechts)). Bij het differentiëren van geurnormen wordt rekening gehouden met de omgeving omdat in het buitengebied een hogere geurnorm acceptabel is dan in bijvoorbeeld de bebouwde kom. Daarnaast dient er een belangenafweging gemaakt te worden, waarbij strengere geurnormen enerzijds voor positieve gevolgen voor de milieukwaliteit en gezondheid van de inwoners zorgen, en anderzijds strenge geurnormen ertoe kunnen leiden dat de ontwikkeling van de bedrijven teveel beperkt wordt en gewenste nieuwe geurgevoelige functies niet mogelijk zijn. Daarom zal per locatie een afweging plaats moeten vinden.

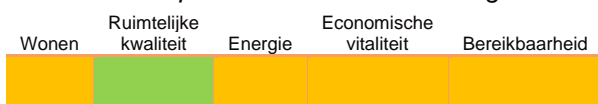
Figuur 17; geurcontouren en de ligging van (intensieve) veehouderijen in de gemeente Weert (links) met de geurverordening (rechts)

Lagere maximumsnelheid op lokale wegen (60 km/u)

In het buitengebied van Weert is het belangrijkste knelpunt de menging van zwaar vrachtverkeer met fietsers. Dit kan leiden tot risicovolle situaties, en daarom kiest de gemeente ervoor om op punten waar deze routes overlappen vrijliggende voorzieningen aan te leggen. Ook kan de maximumsnelheid voor motorvoertuigen verlaagd worden. Het verlagen van de maximumsnelheid op wegen leidt naar verwachting tot een toename in verkeersveiligheid en daarmee (met name voor fietsers en voetgangers) gezondheid. Ook zal door een afname in emissies van luchtverontreinigende stoffen vanuit de uitlaat en minder geluidsoverlast de milieukwaliteit verbeteren. Het verlagen van de maximumsnelheid kan echter wel leiden tot iets langere reistijden, en dit kan een negatief effect op het vestigingsklimaat en daarmee de economische vitaliteit van de gemeente hebben.

Kwaliteit vooropstellen in alle ontwikkelingen

Deze randvoorwaarde die de gemeente wil gaan stellen in ontwikkelingen is erg abstract geformuleerd. Indien hij ingevuld zou worden vanuit de bescherming van landschap en cultuurhistorie, kan dit beperkingen opleggen voor andere ruimtelijke opgaven op het gebied van wonen, de opwekking van duurzame elektriciteit en de aanleg van infrastructuur. Dit kan tot effecten op het vestigingsklimaat binnen de gemeente leiden.

Stikstof reductie nabij Natura 2000 gebieden, ecosysteemdiensten voor boeren om natuurinclusieve landbouw te stimuleren

Het streven naar een reductie van stikstof uitstotende activiteiten nabij Natura 2000 gebieden door agrariërs te stimuleren hun bedrijfsvoering meer natuurinclusief te maken leidt tot positieve effecten voor de milieukwaliteit (luchtkwaliteit en geur), de kwaliteit van bodem en (oppervlakte- en grond)water, natuur en biodiversiteit, en de circulaire ambities van de gemeente. Ook kan natuurinclusieve landbouw de aanblik van het landschap ten positieve veranderen doordat grote groene vlakken vervangen worden door rijker geschakeerde akkers. Indien de gemeente dwingend op gaat treden richting agrariërs, kan dit hen uiteraard wel beperken in hun bedrijfsvoering.

Inzet op functiemenging en een ander type bedrijvigheid (zorg / wonen / recreatie / opslag / werken), maar wel uitgaande van een groene en stille omgeving

Het is niet duidelijk op welk type bedrijvigheid deze maatregel slaat en welke ontwikkelingen de gemeente specifiek op welke plek voor zich ziet. Als functies veranderen, zijn er potentieel risico's op gezondheid, veiligheid en economische vitaliteit. Het is wel niet zo dat er in het buitengebied op alle plekken andere functies mogelijk zijn. Nieuwe initiatieven moeten op hun merites worden beoordeeld. Voorop moet wel staan dat het functies betreffen die in het buitengebied thuishoren. Deze maatregel wordt verder beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

Natuurinclusieve landbouw wordt ondersteund door te werken met ecosysteemdiensten. Het is belangrijk om de bewoning en levendigheid van het buitengebied op peil te houden

De gemeente spreekt met deze beleidsmaatregel de ambitie uit om op een andere manier naar de rol van de agrarische sector te gaan kijken. Door landbouw vanuit ecosysteemdiensten te benaderen, wordt de focus voor deze sector deels verlegd van de bijdrage die de agrarische sector aan de economie levert naar de bijdrage die geleverd wordt aan natuurlijke systemen. Vanuit deze benadering wordt het beperken van negatieve effecten door intensief ruimtegebruik, een kunstmatig lage grondwaterstand en het gebruik van (kunst)mest en pesticiden een belangrijkere opgave. Binnen het huidige economische systeem zal dit leiden tot minder productieve en winstgevendende landbouwgronden en meer druk op de agrariërs in Weert. De maatregel zou, indien succesvol toegepast, echter wel leiden tot positieve effecten op milieu, natuur en biodiversiteit, vitaliteit van de bodem, kwaliteit van bodem- en oppervlaktewater en de ervaring van het buitengebied door bezoekers.

Het buitengebied wordt vernat om droogte tegen te gaan. Dat betekent een hogere grondwaterstand, natuurlijke oevers en waterberging

Het verhogen van de grondwaterstand en het aanleggen van natuurlijke oevers en buffergebieden voor waterberging vraagt om ruimte in het buitengebied die nu voor andere doeleinden gebruikt wordt. Het is aannemelijk dat deze maatregel daardoor een negatief effect op de agrarische sector zal hebben. Daar komt bij dat het verhogen van de grondwaterstand ertoe zal leiden dat agrariërs later in het voorjaar hun land op kunnen met zware voertuigen. Indien de bedrijfsvoering van deze agrariërs ongewijzigd blijft, leidt dit mogelijk tot opbrengstenderving. Vernatting en bredere natuurlijke oevers leiden echter wel tot kansen voor natuur en biodiversiteit alsmede bodem en water. Een kanttekening bij deze maatregel is dat de gemeente slechts beperkt invloed op de grondwaterstanden in het buitengebied heeft en dat ze in overleg met het waterschap zal moeten treden voor deze maatregel.

In natuurgebieden gelden daarnaast strengere geluid en geurnormen dan elders in het buitengebied

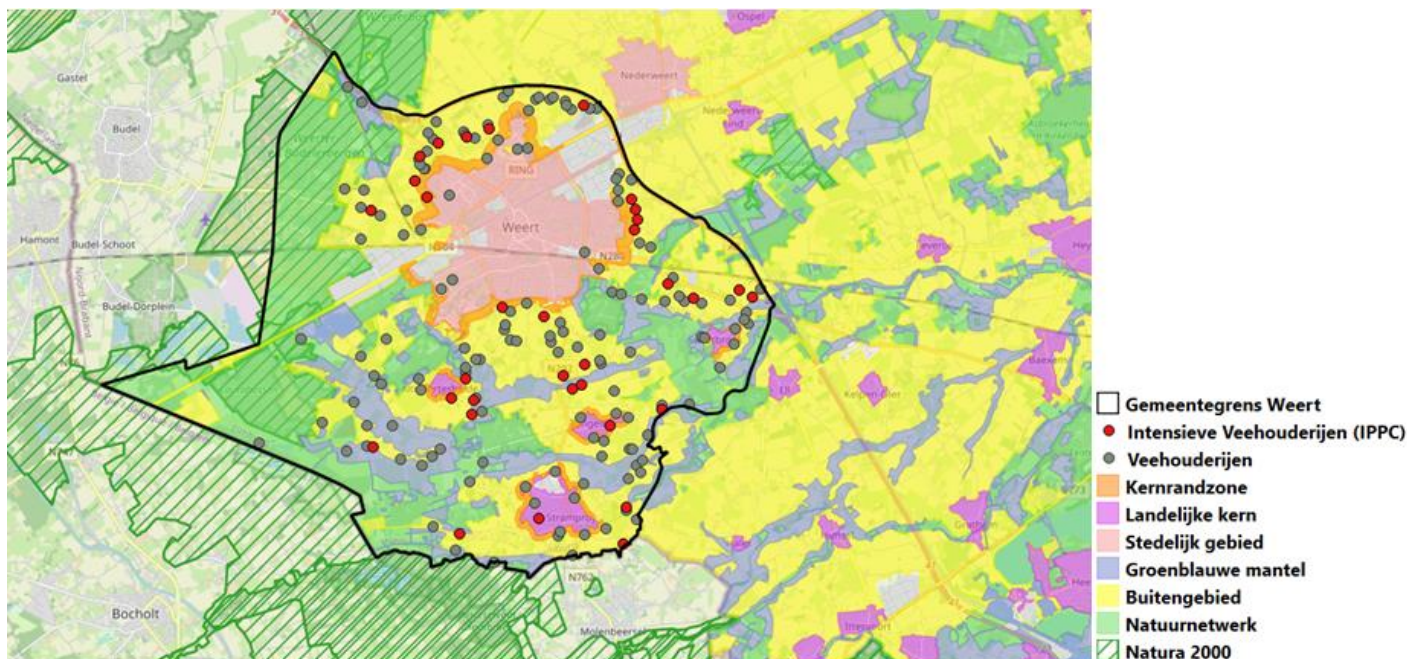

Strengere geluidnormen in natuurgebieden leiden tot positieve effecten op natuur en biodiversiteit, onder meer doordat dieren minder snel verstoord worden en dit kan leiden tot het verdrijven van soorten uit hun leefgebied alsmede stress en energieverlies. Daarmee bestaat de kans dat soorten niet voldoende energie hebben om succesvol een jong groot te brengen. Het toepassen van hogere normen op gebied van geluid kan leiden tot beperkingen in de bedrijfsvoering van agrariërs en van bedrijven met een hogere milieucategorie waardoor een negatief effect op de economische vitaliteit van de gemeente kan ontstaan. Er zijn geen geurgevoelige objecten in natuurgebieden, dus strengere geurnormen hier hebben weinig zin.

Rondom natuurgebieden komt een zone waarin geen intensieve landbouw of veehouderij plaats kan vinden

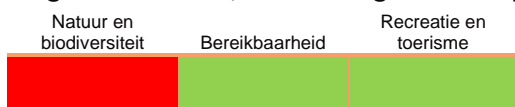

De gemeente specificereert in deze maatregel niet of het hier gaat om alle als natuur geclassificeerde gebieden (de zones Natura 2000, Natuurnetwerk en groenblauwe mantel in Figuur 22) of alleen de Natura 2000 gebieden in de gemeente. Ook is niet duidelijk hoe groot de zone rondom de natuurgebieden dient te worden. In Figuur 18 zijn de zones die zoals de gemeente die opneemt in de Omgevingsvisie en de ligging van veehouderijen op kaart weergegeven. Hieruit blijkt dat er verscheidene intensieve veehouderijen direct naast gebieden uit het Natuurnetwerk en de groenblauwe mantel liggen, met name nabij de Tungelerwallen en de Leukerbeek. Ook liggen er meerdere intensieve veehouderijen nabij het Natura 2000 gebied Weerter- en Budelerbergen. Natuurondersteunende veehouderij nabij Natura 2000 gebieden is wel mogelijk.

Figuur 18; de ligging van (IPPC) veehouderijen in de gemeente Weert

De toegankelijkheid van natuurgebieden wordt sterk verbeterd. Dat betekent inzet op ontsluiting met langzaam verkeer, maar ook goede fietsparkeervoorzieningen

De verbetering van de toegankelijkheid van natuurgebieden heeft een positief effect op de bereikbaarheid en op het beleidsveld recreatie en toerisme. Wel zal hierdoor de recreatiedruk in de natuur toenemen, wat tot meer overlast voor dieren zal leiden. Deze maatregel wordt ook beoordeeld in de Passende beoordeling (6.4).

5.2.5.2 No-regret maatregelen

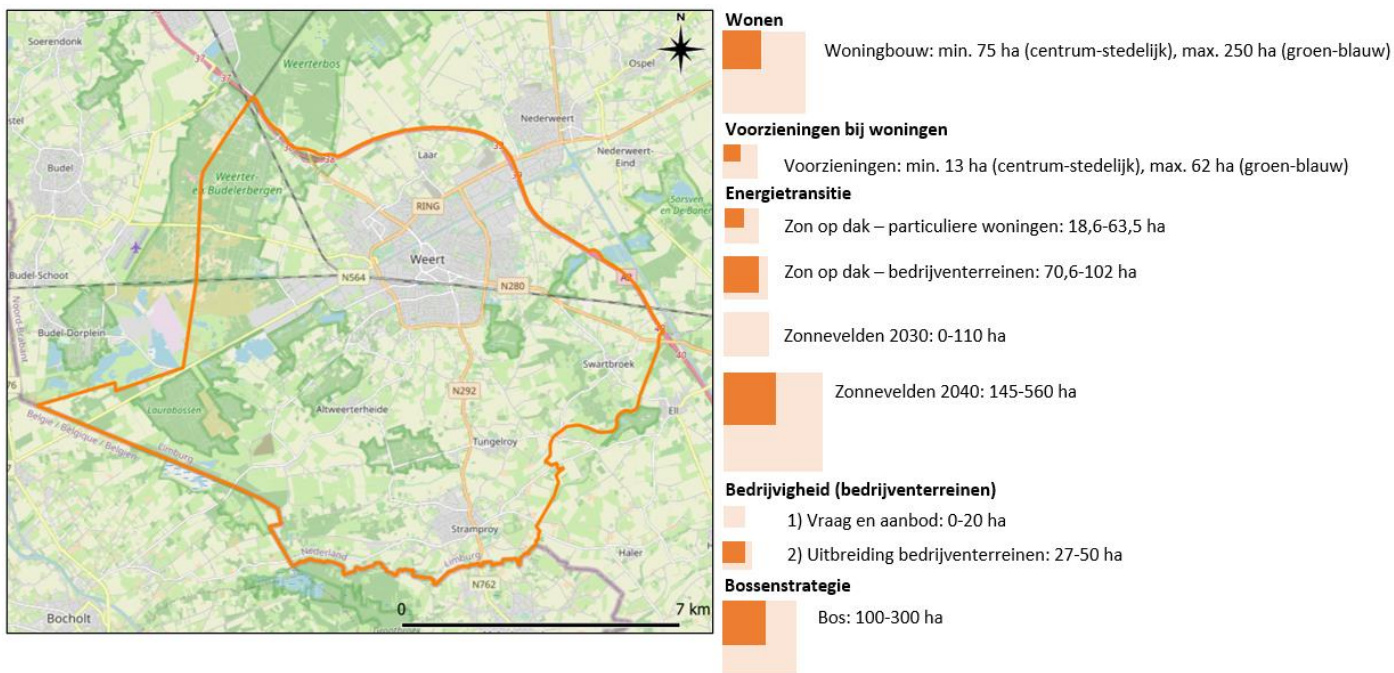
De onderstaande maatregelen staan wat betreft effecten op andere omgevingsaspecten op zichzelf of hebben uitsluitend positieve effecten op andere omgevingsaspecten. Ze kunnen daarmee vanuit deze benadering beschouwd worden als no-regret maatregelen:

- Fietsroutes naar en fietsparkeren bij bestemmingen verbeteren;
- Terugbrengen trage wegen (zandpaden);
- Cultuurhistorie benutten (verhalen vertellen);
- Ecologische verbindingen over de Zuid-Willemsvaart;
- Oog voor vrijkomende agrarische bebouwing;
- Kleinschalige recreatie ruimte geven als dit past in de omgeving.

5.3 Ruimteclaims

Vanuit de ruimtelijke vraagstukken in hoofdstuk 4 is in Figuur 19 een visuele weergave gemaakt van de bijbehorende ruimteclaims voor woningbouw, energietransitie en bedrijvigheid. Bij deze weergave zijn ook de vraag voor maatschappelijke voorzieningen per woonmilieu en de vraag vanuit de bossenstrategie meegenomen. Het doel van deze kaart is dat met één oogopslag te zien is hoe groot de verschillende ruimteclaims zijn en of en hoe dit binnen de gemeente past. Omdat de precieze omvang van de opgaven vaak nog niet duidelijk is, en de wijze waarop de opgaven ruimtelijk ingevuld gaat worden ook niet, is in de kaart gewerkt met bandbreedtes. Zo worden de grenzen van de bandbreedte voor woningbouw bepaald door de bouw van 3.745 woningen via een hoogstedelijk model (50 woningen/ha) enerzijds en via een groen-blauw model (15 woningen/ha) anderzijds. De realiteit zal ergens tussen deze grenzen gaan liggen.

De kaart laat zien dat met name de vraag naar zonnevelden in de periode tot 2040 lastig inpasbaar zal zijn, en dat er behoorlijk veel inbreiding nodig is om de tientallen ha aan woningen binnen bestaand stedelijk gebied te kunnen onderbrengen. Ook de ruimte die mogelijk nodig is voor de aanleg van nieuw bos zal ergens in het buitengebied gevonden moeten worden, en zal gaan knellen met bestaande bestemmingen.

Figuur 19; de ruimteclaims voor verschillende opgaven die op schaal weergegeven zijn. Voor de opgaven waarvoor sprake is van een bandbreedte, is deze weergegeven door middel van het licht-oranje vlak.

6 Passende beoordeling

6.1 Inleiding en werkwijze

6.1.1 Inleiding

De gemeente Weert heeft de Omgevingsvisie opgesteld voor de kernen Weert, Stramproy, Altweeterheide, Tungalroy, Swartbroek en Laar. De Omgevingsvisie bevat nieuwe richtinggevendende beleidskeuzes en beschrijft de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen in de gemeente Weert, waaronder het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied. Indien het voorziene beleid en de activiteiten in een plan, zoals in de omgevingsvisie, kunnen leiden tot significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden, dan moet volgens de Wet natuurbescherming (Wnb) een Passende beoordeling worden opgesteld. Wettelijke plannen, waarvoor een Passende beoordeling op grond van de Wnb nodig is, zijn bovendien mer-plichtig (artikel 7.2a Wet milieubeheer eerste lid).

Onderdeel van het planMER voor de omgevingsvisie is daarom een Passende beoordeling die de mogelijke effecten van het voorgenomen beleid op de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden beschrijft en beoordeelt. Deze Passende beoordeling is in dit rapport opgenomen, en is zelfstandig leesbaar naast het planMER.

6.1.2 Wettelijk kader

Deze Passende beoordeling vloeit voort uit de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden, waaronder Natura 2000-gebieden. Deze gebieden worden aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrictlijn. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrictlijn.

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000 ten aanzien van plannen en projecten die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen die daarvoor van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen en anderzijds projecten. Bij de Omgevingsvisie gaat het om een plan. De artikelen 2.7 en 2.8 van de Wnb bevatten de procedures die moeten worden gevolgd bij besluitvorming over plannen die van invloed kunnen zijn op Natura 2000. Een bestuursorgaan stelt volgens artikel 2.7 lid 1 een plan, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, een Passende beoordeling op. Het bestuursorgaan, in dit geval is dat de raad van de gemeente Weert, stelt het plan uitsluitend vast indien uit de Passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van betrokken Natura 2000-gebieden niet zal aantasten.

6.2 Werkwijze

6.2.1 Afbakening en methode

Het abstractieniveau van de Passende beoordeling sluit aan bij dat van de zeer globaal geformuleerde voornemens in de Omgevingsvisie. Dat betekent dat risico's op effecten alleen op hoofdlijnen en kwalitatief in beeld kunnen worden gebracht. De Passende beoordeling heeft daarmee het karakter van een risicobeoordeling. Deze is richtinggevend voor de uitwerking van de voornemens in concrete kaders, voorwaarden, maatregelen en activiteiten in vervolgtrajecten, waarmee mogelijk significant negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden van concrete projecten die voortkomen uit deze voornemens kunnen worden voorkomen.

Van belang daarbij is of in dit stadium aannemelijk kan worden gemaakt dat de risico's op significante gevolgen in de beleidsuitwerking in voldoende mate kunnen worden beperkt door het treffen van mitigerende maatregelen of het toepassen van afstemmingskaders of, wanneer dit onvoldoende mogelijk is, de betreffende beleidsuitspraken een zogenaamde ADC-toets kunnen doorstaan. De ADC-toets is de laatste stap die doorlopen kan worden nadat uit een passende beoordeling naar voren is gekomen dat significante negatieve effecten op de Natura 2000 gebieden niet (volledig) uitgesloten kunnen worden.

De ADC-toets heeft een streng toetsingskader dat in de Wet Natuurbescherming (art 2.8, lid 4) is opgenomen. De 3 voorwaarden waaraan een project moet voldoen, zijn dat:

- A: er geen alternatieven zijn,
- D: sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang,
- C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Dit zijn belangrijke factoren om de Omgevingsvisie, vanuit de invalshoek van de Wet natuurbescherming, vast te kunnen stellen. Beoordeling van de mitigeerbaarheid/beheersbaarheid van effecten en een eventuele doorkijk naar de ADC-toets maken dan ook deel uit van deze Passende beoordeling.

Omdat er in de vijf deelgebieden sprake is van een groot totaal aantal beleidsvoornemens, heeft voor deze Passende beoordeling een selectie plaatsgevonden. Voor de beleidsvoornemens waarover nog niet eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden in voorgangers van de Omgevingsvisie, is beoordeeld in hoeverre ze op voorhand kunnen leiden tot risico's op effecten op Natura 2000 gebieden in de omgeving en of deze maatregelen voldoende concreet zijn om deze risico's te kunnen beschrijven. Deze voornemens kunnen effect hebben op één of meerdere Natura-2000 gebieden. Een beschrijving van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden is opgenomen in Bijlage B.

In Bijlage 1 is per voornemen uit de Omgevingsvisie beoordeeld of op voorhand kan worden uitgesloten dat deze leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken. Dit is het geval wanneer als gevolg van dit voornemen veranderingen in Natura 2000-gebieden optreden die niet negatief kunnen zijn voor de (ecologische condities voor) habitattypen en soorten die verbonden zijn aan de Natura 2000-gebieden. Voornemens die alleen kunnen leiden tot positieve gevolgen voor de ecologische condities die in deze gebieden relevant zijn, hoeven in de Passende beoordeling niet te worden onderzocht. In paragraaf 6.4 van de Passende beoordeling vindt vervolgens een effectbeoordeling plaats van de voornemens waarvoor significant negatieve gevolgen in Bijlage 1 niet konden worden uitgesloten. Die effectbeoordeling bestaat per voornemen uit de volgende onderdelen:

1. Effectbeschrijving

Per geselecteerd voornemen zijn de (risico's op het optreden van negatieve) effecten beschreven op de Natura 2000-gebieden die door dat voornemen beïnvloed kunnen worden. Omdat de voornemens in de Omgevingsvisie zeer globaal zijn omschreven, zijn de effecten van de voornemens bepaald op basis van expert judgement. Alle uitspraken over milieueffecten zijn (beknopt) gemotiveerd.

2. Effectbeoordeling

Per voornemen zijn de (risico's op het optreden van negatieve) effecten beschreven op de Natura 2000-gebieden die door dat voornemen beïnvloed kunnen worden. Omdat de voornemens in de Omgevingsvisie zeer globaal zijn omschreven, zijn de effecten van de voornemens bepaald op basis van expert judgement en gebiedskennis van ecologen van Arcadis. Waar mogelijk is dit onderbouwd met literatuur, waaronder recente Passende beoordelingen voor projecten en plannen die vallen binnen de beleidsthema's van de Omgevingsvisie. Alle uitspraken over milieueffecten zijn (beknopt) gemotiveerd.

3. Mitigerende maatregelen

Voor de situaties (d.w.z. effecten van specifieke voornemens in specifieke (groepen van) Natura 2000-gebieden) waarvoor niet kan worden uitgesloten dat er een aantasting van de natuurlijke kenmerken kan optreden, is aangegeven welke mogelijkheden er zijn voor het treffen van mitigerende maatregelen die een dergelijke aantasting voorkomen of (in ieder geval) verminderen tot een niveau waarbij geen sprake meer is van een significant negatief gevolg. Daarbij wordt een oordeel gegeven over de verwachte effectiviteit van deze maatregelen. Hierbij is het uitgangspunt dat de best beschikbare technieken (BBT) kunnen worden toegepast op het moment dat deze risico's optreden, en dat deze maatregelen daarom uitvoerbaar zijn. De maatregelen worden nog niet in detail beschreven, omdat dit niet aansluit bij de globale omschrijving van de voornemens. Er is geen beoordeling gemaakt van kosteneffectiviteit. Aangenomen wordt dat wanneer maatregelen te kostbaar zijn, deze voornemens niet, op andere wijze of op basis van een ADC-toets zullen worden uitgevoerd.

4. Effectbeoordeling na mitigatie

De effecten zijn opnieuw beoordeeld met inachtneming van mitigerende maatregelen. Er is een inschatting gemaakt van de effectiviteit van mitigatie, maar dit dient nog wel te worden geverifieerd in Passende beoordelingen op detailniveau van de afzonderlijke projecten die uit de voornemens voortkomen. Dit levert een overzichtstabel

van de effecten van de voornemens voor (groepen van) instandhoudingsdoelstellingen in het betreffende Natura 2000-gebied, rekening houdend met de mitigatie. Hierbij is onderstaande stoplichtbenadering toegepast (Tabel 10). Voor de voornemens met een rood stoplicht is een korte doorkijk naar de ADC-toets gegeven.

Tabel 10; de stoplichtbenadering binnen deze Passende beoordeling

Kleur	Aard en mitigeerbaarheid van effecten
	Geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden, of alleen positieve effecten op Natura 2000-gebieden.
	Aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan niet worden uitgesloten, maar is naar verwachting bij uitvoering van specifieke projecten mitigeerbaar of beheersbaar via afwegingskaders, protocollen of andere instrumenten. In geval effecten onvoldoende kunnen worden beperkt, kunnen deze projecten toch doorgang vinden omdat nu nog niet de verwachting is dat deze een zogenaamde ADC-toets niet zouden kunnen doorstaan.
	Aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan niet worden uitgesloten, mitigatie en/of succesvol doorlopen van een ADC-toets is naar huidig inzicht niet mogelijk.

Een beschouwing over cumulatieve effecten op verschillende niveaus van de voornemens is nog niet mogelijk in deze Passende beoordeling. Bij cumulatieve effecten moet worden beoordeeld wat het effect van een voorgenomen activiteit is in combinatie met projecten die een Wnb-vergunning hebben en nog niet (volledig) zijn uitgevoerd. De aard, omvang, locatie en timing van de projecten die op grond van de voornemens in de Omgevingsvisie kunnen worden uitgevoerd is in de meeste gevallen nog onzeker. Daardoor is nu niet vast te stellen welke toekomstige projecten (die bovendien nu veelal nog niet bekend en zeker niet vergund zijn) een cumulatief effect hebben met de uitwerking van de Omgevingsvisie. Een dergelijke cumulatietoets hoeft, juridisch gezien, dan ook pas plaats te vinden op het moment van vergunningverlening. Dat is nu nog niet aan de orde.

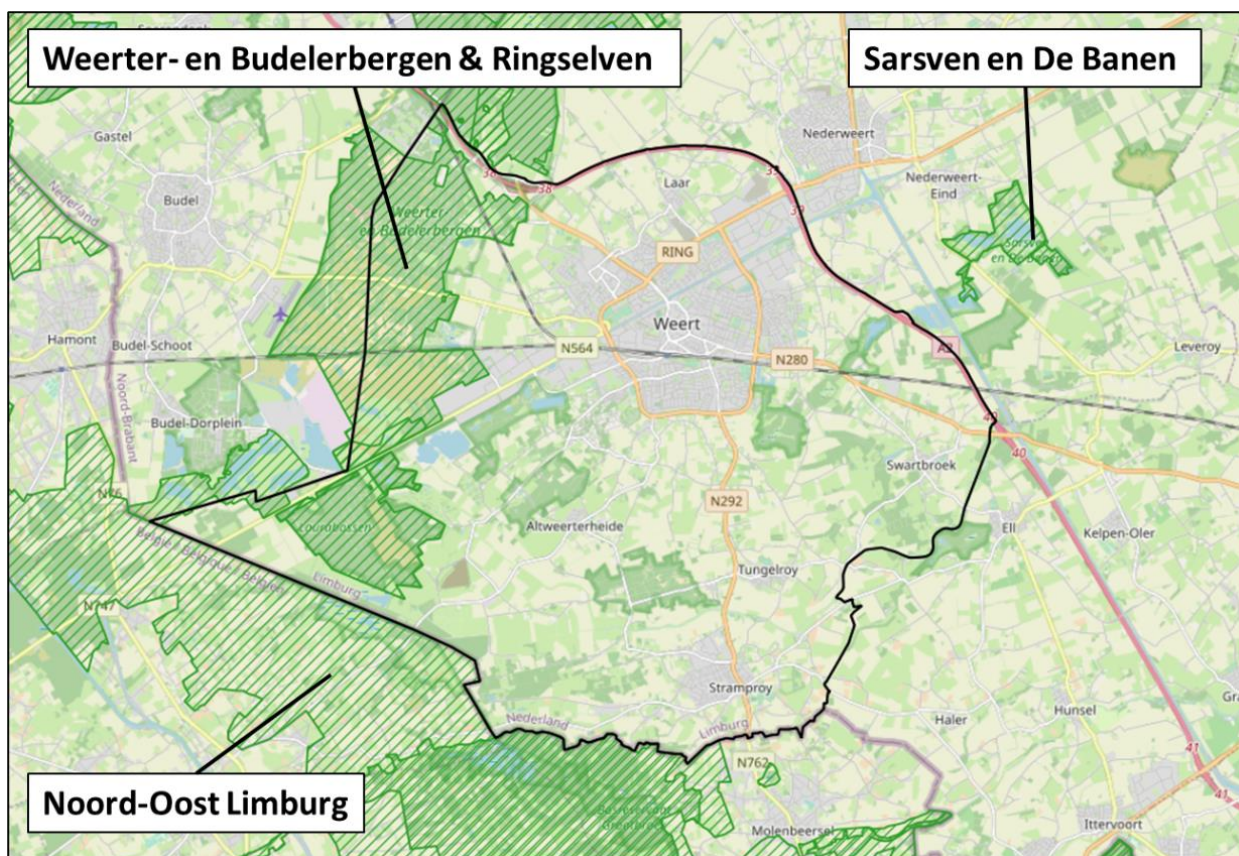
6.3 Afbakening en reikwijdte van te beoordelen maatregelen

In bijlage 1 is aangegeven voor welke maatregelen negatieve effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten en voor welke niet. De maatregelen met mogelijk negatieve gevolgen zijn geselecteerd voor de effectbeoordeling. Van de wel meegenomen maatregelen wordt een reikwijdte ten aanzien van Natura 2000-gebieden bepaald. De maatregelen in de Omgevingsvisie zijn over het algemeen nog zeer globaal omschreven. Om die reden zijn deze maatregelen nog niet duidelijk gerelateerd aan specifieke gebieden. Daarom is de beoordeling (ook) niet op het niveau van afzonderlijke Natura 2000-gebieden uitgevoerd. In Figuur 20 is een kaart opgenomen met de Natura 2000 gebieden die behandeld worden in deze Passende beoordeling.

De volgende effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden worden onderscheiden:

- **Oppervlakteverlies:** bij oppervlakteverlies vindt door verandering van functie van een gebied een afname van de oppervlakte van habitats en/of leefgebieden plaats. Het treedt bijvoorbeeld op als woningen worden gebouwd of recreatievoorzieningen worden aangelegd in een Natura 2000-gebied.
- **Versnippering:** versnippering treedt bijvoorbeeld op wanneer een weg wordt aangelegd die twee deelgebieden van elkaar scheidt, en waardoor deze minder goed bereikbaar worden voor dieren. Er is dan sprake van het uiteenvallen van het leefgebied van soorten. Uitgangspunt voor deze Passende beoordeling is echter dat de voornemens niet leiden tot aanleg van voorzieningen binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden.
- **Verzuring:** verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van stikstof (stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃)). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie. Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten, zoals bijvoorbeeld amfibieën en reptielen die voor hun voortplanting afhankelijk zijn van wateren met een niet al te lage zuurgraad.

- **Vermesting:** vermisting is in dit geval de 'verrijking' van ecosystemen door stikstofdepositie, die ontstaat door stikstofemissies tijdens het gebruik van bedrijven, woningen, industrie en infrastructuur. Het gaat daarbij om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden). Een overmaat aan stikstof leidt tot verzuuring en verarming van vegetaties en daarvan afhankelijke faunagemeenschappen, en is daardoor negatief voor veel Natura 2000- gebieden.
- **Verdroging:** verdroging van natuur is het gevolg van het optreden van lagere grondwaterstanden en/of afname van de toestroming van grondwater (kwel). Habitattypen en leefgebieden die afhankelijke zijn van natte tot vochtige condities, al dan niet in samenhang met kwel, nemen af in kwaliteit wanneer het milieu droger wordt. Afname van kwel draagt bovendien bij aan verzuring van het milieu, omdat basenrijk water zorgt voor het instandhouden van een goede buffercapaciteit. Ook de compensatiemaatregelen voor verdrogingseffecten, zoals het inlaten van gebiedsvreemd water in laagveenmoerassen om waterstanden op peil te houden, hebben vaak negatieve gevolgen, bijvoorbeeld door eutrofiëring.
- **Verstoring door geluid, licht, optische verstoring, trilling en mechanische effecten:** veel dieren, en dan met name zoogdieren en vogels, zijn gevoelig voor hoge niveaus van geluid, licht en trillingen en van aanwezigheid en bewegingen van mensen en door mensen gebruikte werktuigen. Verstoring leidt tot hogere stressniveaus, aanpassing van natuurlijk gedrag en uiteindelijk tot effecten op de populaties van soorten (wegtrekken uit gebieden, verhoogde sterfte en verminderd voortplantingssucces). Verstoring door geluid, licht en optische verstoring ontstaat bijvoorbeeld door een toename van wegverkeer (geluid), licht uit woonwijken en industrieterreinen en de aanwezigheid van beweging van mensen, auto's, schepen e.d. (optische verstoring). Verstoring door trilling en mechanische effecten vindt bijvoorbeeld plaats bij boor- of heiwerkzaamheden.

Figuur 20; een kaart met de ligging van de Natura 2000 gebieden die in deze Passende beoordeling zijn beoordeeld

6.4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk vindt de feitelijke effectbeoordeling plaats per maatregel. Binnen de Natura 2000-gebieden zijn alleen de maatregelen beoordeeld waarvoor effecten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten. In Tabel 11 zijn voor de in de Passende beoordeling mee te nemen maatregelen alle mogelijke effecten weergegeven. Dit zijn effecten die algemeen van toepassing zijn bij dergelijke maatregelen en hierbij is nog niet specifiek gekeken naar de situatie voor de gemeente Weert. Omdat veel maatregelen overlappen, zijn ze gebundeld in vier typen.

Tabel 11; de effectbeoordeling voor de type ontwikkelingen en bijbehorende maatregelen

Type ontwikkeling	Deelgebied	Beleidsmaatregelen	Effecten					
			Oppervlakte-verlies	Versnippering	Verzuring en vermessing	Verdroging	Verstoring door geluid, licht en	Verstoring door trilling en mechanische
Woningbouw	Wijken Dorpen Buitengebied Verspreid	Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan Meer levensloopbestendige woningen In de stadsrandzone meer wonen toelaten obv bestaande structuur, op de juiste plekken de hoogte in durven gaan Realisatie van 1.000 woningen via inbreiding en 1.000 via uitbreiding						
Verdichting en uitbreiding bedrijventerreinen	Werkgebieden Buitengebied	Verdichten op bedrijventerreinen, maar op zo'n manier dat er ruimte blijft voor groenontwikkeling en klimaatadaptatie Uitbreiding areaal alleen mogelijk om circulaire economie te faciliteren, strenger uitgiftebeleid Materialen hub voor het recyclen en/of opslag van materialen Inzet op functiemenging en een ander type bedrijvigheid (zorg / wonen / recreatie / opslag / werken), maar wel uitgaande van een groene en stille omgeving						
Recreatie en toerisme nabij en in natuurgebieden	Dorpen Buitengebied	Landschapstoerisme stimuleren De toegankelijkheid van natuurgebieden wordt sterk verbeterd. Dat betekent inzet op ontsluiting met langzaam verkeer, maar ook goede fietsparkeervoorzieningen						
Aanleg van warmtenet	Wijken	Aanleggen warmtenet bij vervanging riool						

Voor de effectbeoordeling is aangenomen dat in Natura 2000 gebieden geen gebouwen gebouwd of wegen aangelegd worden, en dat er altijd wordt gewerkt binnen milieunormen. Daarom is verontreiniging niet meegenomen als effect.

In de volgende paragrafen zijn per type ontwikkeling de volgende stappen doorlopen:

- Een eerste beoordeling van de effecten van de maatregel op Natura 2000-gebieden.
- Een overzicht van mogelijkheden voor het treffen van (mitigerende) maatregelen dan wel planaanpassingen, of instrumenten waarmee effecten kunnen worden voorkomen (op hoofdlijnen aangeduid).
- Een eindbeoordeling van de mate van de risico's op aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden.

6.4.1 Woningbouw

6.4.1.1 Beleidsmaatregelen

De gemeente beschrijft in de Omgevingsvisie meerdere maatregelen die gebundeld kunnen worden onder de ruimtelijke ontwikkeling woningbouw. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

1. Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan
Uit de analyse naar vraag en aanbod op de woningmarkt die beschreven is in paragraaf 4.2 blijkt dat er een woningbouwprogramma van in totaal 1.745 woningen in de gemeente Weert is. Deze woningen worden gerealiseerd door inbreiding; vooralsnog is geen sprake van een uitbreiding van de bebouwde kom. Daarnaast heeft de gemeente de ambitie om naast het al bestaande woningbouwprogramma nog ongeveer 1.000 woningen te realiseren middels inbreiding en 1.000 woningen via uitbreiding. Locaties hiervoor zijn nog niet concreet in beeld
2. Meer levensloopbestendige woningen
Uit paragraaf 4.2 blijkt dat er in totaal in 2040 ongeveer meer 2.000 zorgwoningen nodig zijn dan het huidige aanbod. De gemeente zal om aan deze opgave te voldoen naast nieuwbouw ook in moeten zetten op herontwikkeling van bestaand vastgoed. Ook hiervoor geldt dat er vooralsnog sprake is van uitsluitend inbreiding in bestaande woongebieden.
3. In de stadsrandzone meer wonen toelaten op basis van bestaande structuur, op de juiste plekken de hoogte in durven gaan
Deze maatregel valt samen met maatregel 1 en 2. In de Omgevingsvisie wordt niet beschreven waar de woningen gerealiseerd worden en waar meerlaags gebouwd gaat worden. In de Passende beoordeling wordt ervan uitgegaan dat een uitbreiding van woongebieden plaatsvindt.

6.4.1.2 Effectbeoordeling

Zoals blijkt uit paragraaf 4.2.2.2 is al sprake van een fors woningbouwprogramma in de gemeente Weert. In de stukken die Arcadis voorgelegd heeft gekregen is niet duidelijk in hoeverre dit woningbouwprogramma los staat van de maatregelen die beschreven worden in paragraaf 6.4.1.1 en of de Omgevingsvisie nieuwe besluiten omtrent woningbouw doet. Op basis van de informatie die aangeleverd is voor de beoordeling, is niet duidelijk geworden waar inbreiding plaats gaat vinden en om welke woningaantallen het daarbij gaat. Inbreidingslocaties liggen op een afstand van minimaal 2 km van het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied (zie ook Figuur 21). De ervaring leert dat dit een afstand is waarop negatieve effecten ten gevolge van stikstofdepositie niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Waarschijnlijk zijn eventuele negatieve effecten naar aanleiding van de bouw van woningen in bestaande stedelijke gebieden daarom mitigeerbaar. Voor de uitbreidingslocatie(s) die de gemeente ambiert, geldt ook dat ze op geruime afstand van Natura 2000 gebieden geplaatst zouden moeten worden. Naast de ligging ten opzichte van Natura 2000 gebieden, is het van belang om effecten van de nieuwe woonwijk op bijvoorbeeld vervoersbewegingen nabij Natura 2000 gebieden in beeld te brengen.

Hoewel de woningen op geruime afstand van Natura 2000 gebieden gebouwd gaan worden, kunnen effecten van verstoring niet uitgesloten worden. De bouw van enkele duizenden woningen kan resulteren in verzuring en vermisting door N-depositie uit de lucht, verontreiniging, verdroging, en verstoring door geluid, licht en optische verstoring na de bouw. Tijdens de bouw kan dit leiden tot verzuring en vermisting door N-depositie uit de lucht en tot verstoring door trilling en mechanische effecten. Een groot aandeel van de effecten is overigens niet zozeer afkomstig

van de woningen zelf, maar ook van de toevoeging van menselijke activiteiten die dat met zich brengt. Denk dan aan verstoring, verontreiniging van het oppervlaktewatersysteem en aan verdroging als er meer drinkwater nodig zou zijn. De stoplichtbeoordeling is **oranje**.

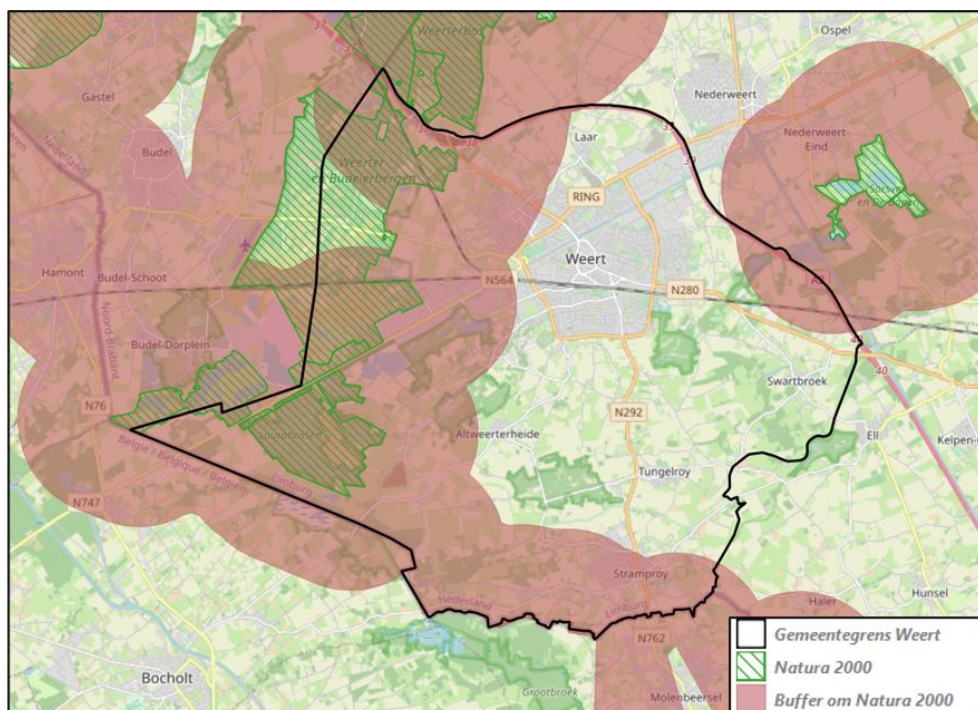
6.4.1.3 Mogelijke mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten tijdens en na de realisatie van woningen op nabijgelegen Natura 2000 gebieden te voorkomen, kunnen mitigerende maatregelen worden getroffen. Daarbij hangt het type maatregel en de specifieke invulling hiervan sterk af van de uitwerking van de woningbouwplannen. De Passende beoordeling is daarom beperkt tot het doen van suggesties van mitigerende maatregelen op hoofdlijnen:

- Het niet of beperkt afgeven van vergunningen van woningen die relatief dichtbij (stikstofgevoelige) Natura 2000-gebieden gebouwd worden. De niet nader gespecificeerde inbreidingsplannen die in de Omgevingsvisie beschreven worden, zijn op moment van schrijven nog onvoldoende concreet uitgewerkt om te kunnen bepalen of hiervoor een noodzaak is. Op het moment dat plannen verder uitgewerkt worden, kan het nodig zijn om een ADC-toets uit te voeren, waarvan Aeriusberekeningen aan emissie en depositie van stikstof een onderdeel kunnen zijn. Afhankelijk van de uitkomsten van deze toets kan de gemeente ertoe besluiten om geen of beperkt vergunningen af te geven.
- Het stimuleren van woningbouw met emissiearm materieel, beperken van geluid, en het stellen van eisen aan milieu categorieën.

6.4.1.4 Effectbeoordeling na toepassing maatregelen

Vanwege het aanzienlijke aantal woningen in de planvoorraad, de ambitie om een deel van de woonopgave te realiseren middels uitbreiding, de nabije afstand tot Natura 2000 gebieden, en het ontbreken van concreetheid van de maatregel blijft de stoplichtbeoordeling **oranje**.

Figuur 21; een overzicht van Natura 2000 gebieden met op de kaart een buffer van 2 km om de gebieden heen

6.4.2 Verdichting en uitbreiding bedrijventerreinen

6.4.2.1 Beleidsmaatregelen

De gemeente beschrijft in de Omgevingsvisie meerdere maatregelen die gebundeld kunnen worden onder de ruimtelijke ontwikkeling verdichting en uitbreiding van bedrijventerreinen. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- 1. Verdichten op bedrijventerreinen, maar op zo'n manier dat er ruimte blijft voor groenontwikkeling en klimaatadaptatie**
 Uit paragraaf 4.3 blijkt dat de kwantitatieve vraag naar bedrijventerreinen in de periode 2022 t/m 2030 tussen 21 en 44 hectare ligt, waarbij 60% van de vraag bij de logistieke sector ligt, 20% bij de industrie en de overige 20% bij regulier-gemengde bedrijven. Er is sprake van veel dynamiek op de bedrijventerreinen en er is een kwalitatieve mismatch tussen het uitgifbare aanbod en de vraag. Het is daarom moeilijk om een inschatting te geven van hoeveel van de vraag ingepast kan worden op bestaande bedrijventerreinen. In Figuur 4 is een kaart met bestaande bedrijventerreinen opgenomen.
- 2. Uitbreiding areaal alleen mogelijk om circulaire economie te faciliteren, strenger uitgiftebeleid**
 De gemeente geeft aan dat ze nieuwe bedrijventerreinen alleen wil ontwikkelen onder de voorwaarde dat hier bedrijven gevestigd worden die hun productie volgens een circulariteitsprincipe hebben ingericht. De gemeente geeft niet aan hoe groot dit uitbreidingsareaal zou zijn en waar kansrijke locaties voor uitbreiding zijn.
- 3. Materialen hub voor het recyclen en/of opslag van materialen**
 Uit de ontwerp Omgevingsvisie blijkt niet dat het hier gaat om inbreiding op een bestaand bedrijventerrein of dat deze materialen hub op een uitbreidingslocatie zou moeten komen te liggen. De wens van de gemeente om de circulaire economie te faciliteren in maatregel 2 doet vermoeden dat de hub gekoppeld zou worden aan de uitbreidingslocatie. Van deze aanname wordt in deze Passende beoordeling uitgegaan.
- 4. Inzet op functiemenging en een ander type bedrijvigheid (zorg / wonen / recreatie / opslag / werken), maar wel uitgaande van een groene en stille omgeving**
 Deze maatregel is erg breed en niet nader omschreven. Het is niet duidelijk waar meer functiemenging plaats gaat vinden en tot welke potentieel natuurbelastende activiteiten dit gaat leiden. Mogelijk vallen hier bouwactiviteiten in het buitengebied onder die vergelijkbaar zijn met de activiteiten onder maatregelen 1 t/m 3.

6.4.2.2 Effectbeoordeling

Wanneer bedrijventerreinen uit- of ingebreed gaan worden dan kan dit in de aanlegfase leiden tot verzuring en vermisting door N-depositie uit de lucht, verdroging, en verstoring door geluid, licht en optische verstoring. Deze effecten kunnen ook na de bouw optreden door een toename in economische activiteiten en vervoersbewegingen. De exacte invulling van de wijze waarop uit- en inbreiding van de huidige bedrijventerreinen plaats gaat vinden is niet bekend. Daarbij geldt dat bedrijventerreinen die dichterbij Natura 2000 gebieden liggen tot grotere negatieve effecten op deze gebieden gaan leiden. De veranderingen in vervoersbewegingen van verkeer van en naar de bedrijventerreinen zijn ook van invloed. De invulling van de maatregelen binnen deze ruimtelijke ontwikkeling is echter onvoldoende concreet beschreven om een dergelijke beoordeling mogelijk te maken.

Een uit- of inbreiding van de huidige bedrijventerreinen door deze maatregelen kan resulteren in de hierboven genoemde effecten. Daarom is de stoplichtbeoordeling **oranje**.

6.4.2.3 Mogelijke mitigerende maatregelen

Indien de gemeente overweegt om bedrijventerreinen te intensiveren en/of uit te breiden, dient nader onderzoek naar de te verwachten negatieve effecten op Natura 2000 gebieden uitgevoerd te worden. Mogelijk zijn maatregelen om deze effecten te mitigeren op dat moment nodig. Bij de maatregelen binnen deze ruimtelijke ontwikkeling hangt de keuze voor mitigerende maatregelen sterk af van de verwachte uitwerking. Maatregelen moeten zijn gericht op het lokaal beschermen van kwetsbare habitattypen en populaties. Te denken valt aan:

- Uitbreiding en intensivering van bedrijventerreinen zo ver mogelijk bij stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden vandaan.
- Bij de uitbreiding van bedrijventerreinen gebruik maken van emissiearm materiaal, beperken van geluid, inzetten op een duurzame inrichting van bedrijventerreinen en het stellen van eisen aan milieu categorieën.
- Beperken van stikstofuitstoot door aanpassing van het productieproces en/of afvangen van stikstof (de-nox).

6.4.2.4 Effectbeoordeling na toepassing maatregelen

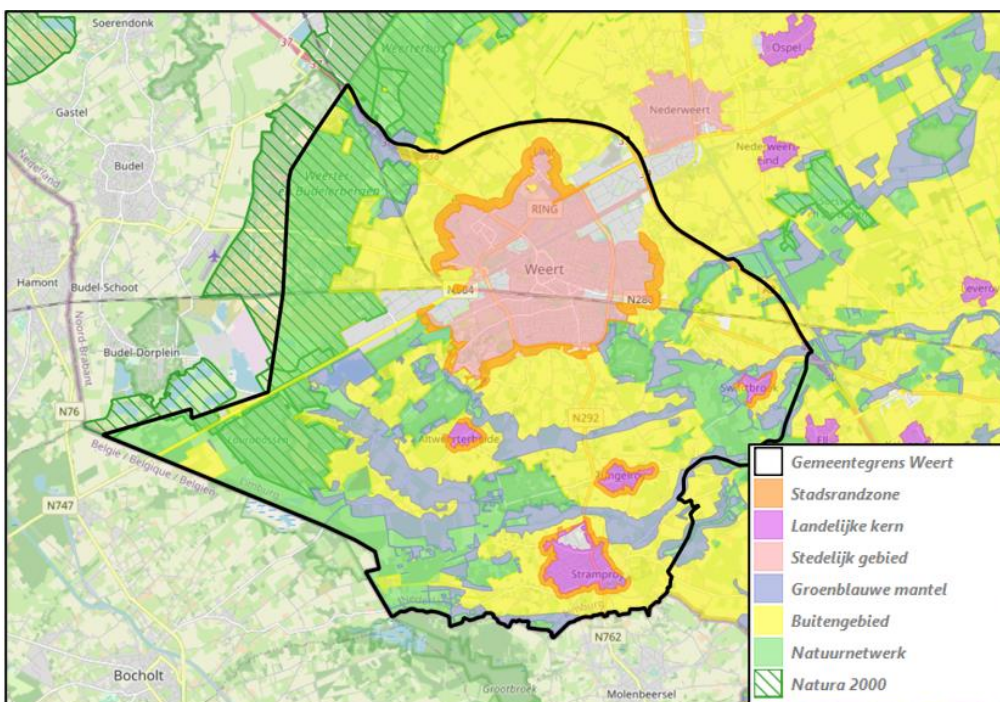
De stoplichtbeoordeling is na het toepassen van mitigerende maatregelen **groen**, met als kanttekening dat dichterbij het Natura 2000 gebieden naar verwachting meer maatregelen nodig hebben om negatieve effecten op de natuur te mitigeren.

6.4.3 Recreatie en toerisme nabij en in natuurgebieden

6.4.3.1 Beleidsmaatregelen

De gemeente beschrijft in de Omgevingsvisie meerdere maatregelen die gebundeld kunnen worden onder de ruimtelijke ontwikkeling recreatie en toerisme nabij en in natuurgebieden. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

1. Landschapstoerisme stimuleren
Deze beleidsmaatregel staat genoemd in het deelgebied Dorpen. Uit overleg met de gemeente blijkt dat het gaat om het ontwikkelen van verborgen parels in het buitengebied zoals het Urneveld op de Boshoverheide, en het uitbreiden van recreatieve routestructuren in het buitengebied. De maatregel is verder niet gespecificeerd en het is dus niet helder hoe de gemeente dit wil gaan stimuleren, en waar in de gemeente extra activiteiten plaats zouden gaan vinden.
2. De toegankelijkheid van natuurgebieden wordt sterk verbeterd. Dat betekent inzet op ontsluiting met langzaam verkeer, maar ook goede fietsparkeervoorzieningen.
De gemeente specificeert niet of het hierbij ook om Natura 2000 gebieden gaat, of alleen om natuurgebieden die tot het Natuurnetwerk en de groenblauwe mantel (zie Figuur 22) behoren. Deze Passende beoordeling gaat ervan uit dat de maatregel alle natuurgebieden, dus inclusief Natura 2000, beslaat.

Figuur 22; de ligging van de verschillende deelgebieden die de gemeente voor haar Omgevingsvisie onderscheidt

6.4.3.2 Effectbeoordeling

Door het aanleggen van nieuwe fiets- en wandelpaden nabij of door de Natura 2000-gebieden in de gemeente kan er sprake zijn van oppervlakteverlies of van versnippering. Er kan dan tevens aantasting plaatsvinden van foerageergebied of rustgebied van doelsoorten waardoor negatieve effecten op habitattypen, broedvogelsoorten, niet-

broedvogelsoorten en Habitatrichtlijnsoorten kunnen optreden. Het risico van toename van stikstofdepositie (en dus verzuring) zal beperkt worden doordat emissies tijdens het bouwen veroorzaakt door mobiele werktuigen en tijdens de gebruiksfase door verkeer steeds geringer wordt door verschoning van materieel en het wagenpark.

Na de aanleg van nieuwe paden door of nabij een Natura 2000-gebied, vindt mogelijk verstoring plaats door geluid door de aanwezigheid van (meer) mensen en de aanwezigheid van meer fietsers en wandelaars, licht afkomstig van lantaarnpalen en optische verstoring door de aanwezigheid van meer mensen. Bij de bouwwerkzaamheden tijdens de aanlegfase nabij of in de Natura 2000-gebieden kan tevens sprake zijn van verstoring door trilling en mechanische effecten. Dit kan leiden tot het verdrijven van soorten uit hun leefgebied. Ook kan dit leiden tot stress en energieverlies. Daarmee bestaat de kans dat soorten niet voldoende energie hebben om succesvol een jong groot te brengen. Hoewel de mate van deze effecten op populatie- en instandhoudingsdoelstellingniveau momenteel nog niet te duiden valt, doordat onbekend is hoe de gemeente Weert precies invulling wil geven aan deze ruimtelijke ontwikkeling, kunnen significante effecten op instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden niet worden uitgesloten.

6.4.3.3 Mogelijke mitigerende maatregelen

Bij de nadere uitwerking van dit voornemen kan een aantal mitigerende maatregelen getroffen worden, ofwel als onderdeel van het plantontwerp ofwel als mitigerende maatregel om negatieve effecten van het voornemen te voorkomen. Bij dit specifieke voornemen hangt de keuze voor maatregelen sterk af van de verwachte uitwerking. Maatregelen moeten zijn gericht op het lokaal beschermen van kwetsbare habitattypen en populaties. Te denken valt aan:

- Uitbreiding van fiets- wandelpaden buiten Natura 2000-gebieden en buiten de invloedssfeer van Natura 2000-gebieden.
- Afscherming fiets- en wandelpaden van Natura 2000-gebieden met bijvoorbeeld (geluids)schermen.
- Afsluiten van de wandel- en fietspaden tijdens het broedseizoen/voortplantingsseizoen.

6.4.3.4 Effectbeoordeling na toepassing maatregelen

Een toename van de recreatiedruk in de in en om de gemeente gelegen Natura 2000 gebieden kan slechts beperkt gemitigeerd worden met de maatregelen die in bovenstaande paragraaf benoemd worden. Versnipperingseffecten door de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden kan echter niet gemitigeerd worden, en dit geldt ook voor verstoringseffecten van een toename van fietsers en wandelaars in Natura 2000 gebieden. De beoordeling blijft daarom **oranje**.

6.4.4 Aanleg van warmtenet

6.4.4.1 Beleidsmaatregelen

De gemeente beschrijft in de ontwerp Omgevingsvisie dat ze in het deelgebied Wijken vervangingsopgaven voor het riool wil gebruiken om warmtenetten aan te leggen. Deze maatregel wordt niet verder ruimtelijk gespecificeerd en ook is niet duidelijk met welk type warmte de warmtenetten gevoed gaan worden.

6.4.4.2 Effectbeoordeling

In de Omgevingsvisie en de Weerter Routekaart Energietransitie³⁴ spreekt de gemeente de ambitie uit om in 2040 energieneutraal te worden en om in 2030 alle gebouwen aardgasvrij te maken. Daarvoor is als maatregel in de Omgevingsvisie de aanleg van een warmtenet opgenomen. Dit warmtenet zal gevoed moeten worden met warmte vanuit een duurzame bron. Indien hiervoor bijvoorbeeld WKO systemen gebruikt zouden worden, kunnen ondanks de afstand van de woongebieden tot nabijgelegen Natura 2000 gebieden effecten van verdroging niet uitgesloten worden. Er kan dan mogelijk namelijk sprake zijn van negatieve effecten op het grondwater en het is niet op voorhand uit te sluiten dat deze doorwerken tot in de Natura 2000 gebieden. De stoplichtbeoordeling is daarom **oranje**.

³⁴ <https://www.warmwoneninweert.nl/images/pdf/Weerter-Routekaart-Energietransitie.pdf>

6.4.4.3 Mogelijke mitigerende maatregelen

Het detailniveau waarop de maatregel om warmtenetten aan te leggen in de Omgevingsvisie beschreven is, is onvoldoende om gericht aan te kunnen geven welke mitigerende maatregelen de gemeente dient te treffen om negatieve effecten op Natura 2000 gebieden te voorkomen. Indien de gemeente ervoor kiest om warmtenetten aan te leggen en deze te voeden met warmte vanuit WKO systemen, dient de gemeente in ieder geval onderzoek uit te voeren naar mogelijke negatieve effecten op nabijgelegen Natura 2000 gebieden. Aan de hand hiervan kunnen gerichte mitigerende maatregelen getroffen worden. Daarnaast wijst onderzoek³⁵ uit dat er een zone van minimaal 500 meter buiten Natura 2000 gebieden aangehouden dient te worden voor grondwateronttrekkingen zoals WKO-systemen.

6.4.4.4 Effectbeoordeling na toepassing maatregelen

De stoplichtbeoordeling is na het toepassen van mitigerende maatregelen **groen**.

6.5 Conclusie

6.5.1 Samenvatting effectbeoordelingen

In deze Passende beoordeling is beoordeeld of er risico's zijn dat uitvoering van maatregelen in de Omgevingsvisie leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van Nederlandse Natura 2000-gebieden. Op basis van een zeeproces zijn uiteindelijk vier maatregelen in deze Passende beoordeling betrokken.

Uit de beoordelingen blijkt dat voor deze ruimtelijke ontwikkelingen risico's bestaan op significant negatieve gevolgen voor instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. De ernst van deze gevolgen kan in de sommige gevallen worden gemitigeerd. De beoordeling na mitigatie is voor twee van de vier typen ruimtelijke ontwikkeling groen en in twee gevallen oranje. Dit betekent dat, mits er rekening mee wordt gehouden in het ontwerp, geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden optreedt (groen). Of dat effecten bij uitvoering van specifieke projecten momenteel niet te duiden zijn of zodanig mitigeerbaar of beheersbaar zijn, dat ze mogelijk alsnog uitgevoerd kunnen worden zonder aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden (oranje).

Op het moment dat ontwikkelingen gelijkend op die in Tabel 12 verder uitgewerkt worden, dient onderzocht te worden tot welke negatieve effecten op Natura 2000 gebieden de activiteiten gaan leiden, in welke mate deze effecten te beperken zijn, en of de ontwikkelingen met deze maatregelen vergunbaar worden. Dit onderzoek dient de vorm van een Passende beoordeling te zijn, met een hoger detailniveau dan deze strategische Passende beoordeling. Als uit de Passende beoordeling vervolgens naar voren komt dat significante negatieve effecten niet (volledig) uitgesloten kunnen worden, kan een ADC-toets een laatste mogelijkheid zijn. Een ADC-toets is de laatste stap die doorlopen kan worden voor toestemmingverlening.

³⁵ Tauw 2022, Grondwaterontrekking bij natuurgebieden

Tabel 12; Samenvatting van effectbeoordeling vóór en na toepassing van mitigerende maatregelen

Type ontwikkeling	Bijbehorende maatregelen	Effectbeoordeling	
		Vóór maatregelen	Na maatregelen
Woningbouw	Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan Meer levensloopbestendige woningen In de stadsrandzone meer wonen toelaten obv bestaande structuur, op de juiste plekken de hoogte in durven gaan		
Verdichting en uitbreiding bedrijven-terreinen	Verdichten op bedrijventerreinen, maar op zo'n manier dat er ruimte blijft voor groenontwikkeling en klimaatadaptatie Uitbreiding areaal alleen mogelijk om circulaire economie te faciliteren, strenger uitgiftebeleid Materialen hub voor het recyclen en/of opslag van materialen Inzet op functiemenging en een ander type bedrijvigheid (zorg / wonen / recreatie / opslag / werken), maar wel uitgaande van een groene en stille omgeving		*
Recreatie en toerisme nabij en in natuurgebieden	Landschapstoerisme stimuleren De toegankelijkheid van natuurgebieden wordt sterk verbeterd. Dat betekent inzet op ontsluiting met langzaam verkeer, maar ook goede fietsparkeervoorzieningen		
Aanleg van warmtenet	Aanleggen warmtenet bij vervanging riool		

* Geldt naar verwachting niet voor het terrein aan de noordzijde van Weert.

6.5.2 Toepassing van deze Passende beoordeling en kennisleemten

Deze Passende beoordeling heeft een relatief hoog abstractieniveau, dat aansluit bij het zeer globale niveau waarop maatregelen in de Omgevingsvisie zijn opgenomen.

In verband hiermee is het in de meeste gevallen niet mogelijk om nu al de zekerheid te verkrijgen dat uit de Omgevingsvisie voortkomende plannen en projecten de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet zullen aantasten. Deze Passende beoordeling geeft daarom vooral een overzicht van de maatregelen uit de Omgevingsvisie die kunnen leiden tot ecologische risico's voor Natura 2000-gebieden. Het document geeft in hoofdlijnen aan op welke wijze significante gevolgen kunnen worden voorkomen door treffen van mitigerende maatregelen. Deze Passende beoordeling heeft daarom vooral als doel om richting te geven aan verdere planuitwerking en onderzoek naar effecten van individuele initiatieven die uit de maatregelen zullen voortkomen. Er zijn mogelijkheden om deze vervolgotrajecten zo in te richten en uit te voeren dat uiteindelijk voorkomen kan worden dat Natura 2000-gebieden substantieel aangetast worden.

Voor alle in deze Passende beoordeling beoordeelde maatregelen geldt dat diepgaander en gedetailleerder onderzoek naar ecologische effecten nodig is bij verdere uitwerking van plannen en projecten. Ten tijde van de voorbereiding van de concreet uit te voeren projecten, zal veel meer kennis over effecten kunnen worden ingezet en benut dan momenteel het geval is. Dit zal tot een nuancering van de in deze Passende beoordeling opgenomen risico-inschattingen leiden, en de onzekerheid over aard en omvang van effecten sterk doen afnemen. Aard en omvang van effecten kunnen verschillen, afhankelijk van de daadwerkelijk locatie van maatregelen die uiteindelijk worden gekozen, en de wijze waarop deze gebieden worden ingericht en ontwikkeld. Voor alle maatregelen geldt dat bij de huidige beoordelingen de huidige Natura 2000-aanwijzingsbesluiten het uitgangspunt zijn geweest. Als instandhoudingsdoelen wijzigen kunnen effectbeoordelingen anders uitpakken.

6.5.3 Eindconclusie

De gemeente Weert werkt aan haar Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie bevat nieuwe richtinggevende beleidskeuzes en beschrijft de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling in de gemeente Weert, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied. Uit deze Passende Beoordeling kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Door het bouwen van ruim 3.700 woningen waaronder deels het herontwikkelen of bouwen van ongeveer 2.000 zorgwoningen kunnen er ook na de uitvoering van de voorgestelde mitigerende maatregelen risico's op aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden plaatsvinden. Daarbij gaat het om verzuring, vermesting en verstoring door geluid, licht, optische verstoring, trilling, en mechanische effecten. Nader onderzoek op het moment dat plannen concreter worden, dient uit te wijzen in hoeverre mitigerende maatregelen nodig zijn.
- Verdichting en uitbreiding van bedrijventerreinen kan leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden. Daarbij gaat het om verzuring, vermesting en verstoring door geluid, licht, optische verstoring, trilling, en mechanische effecten. Omdat een mogelijk kansrijke uitbreidingslocatie dicht bij Natura 2000 ligt dan de andere twee locaties, zullen risico's op negatieve effecten hier groter zijn.
- Het verbeteren van de toegankelijkheid van natuurgebieden in de gemeente zal daar leiden tot een toename in recreatiedruk. De aanleg van nieuwe infrastructuur kan leiden tot versnippering van habitats, en een toename van recreanten kan leiden tot verstoring van dieren. Dit kan leiden tot het verdrijven van soorten uit hun leefgebied. Ook kan dit leiden tot stress en energieverlies. Deze effecten zijn naar verwachting niet mitigeerbaar.
- Voor de aanleg van een warmtenet kunnen de risico's op de meeste negatieve effecten worden beperkt door het toepassen van (mitigerende) maatregelen en/of gerichte aanpassingen aan de detailontwerpen. Verdere studies zijn nodig wanneer de maatregelen concreter worden. In de projectfase moet ook specifiek een uitgebreide en gedetailleerde Passende beoordeling worden opgesteld met daarin alle aanlegeffecten.
- Tijdelijke effecten tijdens de aanlegfase van deze maatregelen kunnen, zoals de huidige uitvoeringspraktijk leert, vrijwel altijd afdoende voorkómen of gemitigeerd worden.

7 Beoordeling op doelbereik

7.1 Inleiding

De gemeente heeft voor de beleidsvelden die binnen de vijf Weerter waarden in de Omgevingsvisie vallen doelen opgesteld. Deze doelen zijn in Tabel 13 samengevat.

Tabel 13; de doelen van de gemeente die in dit hoofdstuk beoordeeld zijn

Thema	Beleidsveld	Doelen
Balans in de groei van wonen en werken	Cultuurhistorie en archeologie	Beleefbaar erfgoed Rijke geschiedenis en cultureel erfgoed koesteren
	Externe veiligheid	Waarborgen van omgevingsveiligheid Onnodige risico's worden weggenomen, ongewoon grote risico's worden vermeden en het aanvaarbaarheidsniveau van risico's wordt benoemd.
	Wonen	We onderzoeken in- en uitbreidingslocaties om de bouw van extra woningen mogelijk te maken.
		We stellen een woonprogramma op gericht op behoefte en doorstroming. De dorpen bouwen voor eigen behoefte
	Maatschappelijke voorzieningen	Voorzieningen moeten toegankelijk en (dichtbij) bereikbaar zijn. Voor een goede leefbaarheid en (sociale) gezondheid zijn voorzieningen voor sport, cultuur, onderwijs, zorg, welzijn en sociale basis, winkels en voldoende openbare toiletten essentieel.
Iedereen doet mee	Gezonde leefomgeving	We verbeteren milieukwaliteit en luchtkwaliteit We zetten in op vermindering van geluidhinder en waarborgen de externe veiligheid
	Gezondheid	We zetten in op een beweegvriendelijke en schone leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, om een ommetje te maken, om te ontmoeten. We zorgen voor voldoende schaduwplekken en ontmoetingsplekken Productie en aanbod van gezond en lokaal voedsel stimuleren
	Sociale cohesie en inclusiviteit	We gaan voor een solidaire samenleving in een omgeving waar onze inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen naar vermogen De behoefte en het talent van de inwoner staan centraal. Dit betekent dat mensen iets voor elkaar betekenen, dat er respect is voor elkaars eigenheid en dat er ruimte is voor individuele keuzes. De inwoner kan erop vertrouwen dat de gemeente voorziet in passende ondersteuning als deze nodig is.
Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit	Droogte en wateroverlast	We houden water vast en infiltreren dit lokaal
	Water en bodem leidend	We volgen de normen van het waterschap en de provincie. In kwetsbare gebieden wordt een extra prestatie verwacht
	Biodiversiteit	We leggen groen- en blauwe structuren vast. We werken aan een natuurinclusieve en circulaire landbouw. We stimuleren natuurinclusief bouwen.
Duurzaam en innovatief leven en ondernemen*	Cultureel aanbod en evenementen	Evenementen zijn belangrijk voor Weert. Ze zorgen voor levendigheid en sfeer in de gemeente, versterken sociale binding en ze voorzien in een omvangrijke behoefte aan ontspanning en vermaak
	Energietransitie	Weert is in 2040 energieneutraal; de jaarlijkse energiebehoefte voor wonen, ondernemen en mobiliteit (exclusief snelweg, spoorweg en kanaal) is gelijk aan de jaarlijkse hernieuwbare opwekking Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030 In 2030 is voor elk gebouw duidelijk hoe deze aardgasvrij wordt Er is de helft van de lokale hernieuwbare elektriciteitsopwekking gerealiseerd in 2030

	Recreatie en toerisme	We kunnen ons meten met het beste aanbod en de beste belevingen op drie sterke product-verhaallijnen: 1) erfgoed en landschap, 2) natuur en 3) water, fun en winkelen
		Onze sector verblijfsrecreatie is en blijft vitaal
		We groeien met minimaal 2% in toeristische bestedingen per jaar
	Circulaire economie	We werken aan circulaire landbouw.
		We stimuleren circulaire economie en stellen een aanpak op voor Weert.
Goed ontsloten en verweven met de regio	Fietsen	In dorpen en wijken ligt het accent op lopen en fietsen via aantrekkelijke netwerken.
		Voorzieningen liggen gemiddeld op 10 minuten loop- en fietsafstand.
	Verkeersveiligheid	In 2030 zijn er 50% minder klachten over verkeersveiligheid dan in 2020 In 2030 zijn er minimaal 50% minder verkeersslachtoffers onder fietsers In 2030 voldoet 100% van de wegen aan de essentiële herkenbaarheidskenmerken voor een duurzaam veilige weginrichting
	Bereikbaarheid	Weert heeft een centrale ligging tussen verschillende steden en campussen in. Liggend aan de A2 met een intercystation. Het versterken van deze verbindingen, ook grensoverschrijdend, maakt dat Weert een aantrekkelijk vestigingsplaats is en blijft.
	Duurzame mobiliteit	Het aandeel energiebehoefte t.b.v. mobiliteit is met 30 tot 50% gereduceerd in 2030

* In de doelen van de gemeente ontbreekt een ambitie op het gebied van bedrijvigheid op bedrijventerreinen en op gebied van de arbeidsmarkt.

Het voorgenomen beleid uit de concept Omgevingsvisie is in het planMER getoetst op doelbereik. Dit betekent dat per doel beoordeeld is of (en zo mogelijk in welke mate) de voorgenomen maatregelen een bijdrage leveren aan de gestelde doelen. Uit het Finaal Perspectief zijn op basis van de botsproeven relevante beleidsmaatregelen gedestilleerd. Deze beleidsmaatregelen worden in dit hoofdstuk beoordeeld, waarbij teruggegrepen wordt op de Foto van de Leefomgeving en de Ruimtelijke Vraagstukken in hoofdstuk 4.

Veel maatregelen zijn opgesteld als principe-maatregelen die niet ruimtelijk toebedeeld zijn en waarvan het niet duidelijk is wat de gemeente precies voor ogen heeft met de ingreep. Het is daarom niet mogelijk om een beoordeling van de invloed van de concept Omgevingsvisie op de beleidsvelden uit de Foto van de Leefomgeving uit te voeren. In plaats daarvan is door middel van expert judgement beoordeeld of de beleidsmaatregelen voldoende concreet geformuleerd zijn en of ze perspectief bieden op het behalen van de doelen uit Tabel 13. De beoordeling heeft daarmee een behoorlijk hoog abstractieniveau en kent drie kwaliteitsniveaus, welke in Tabel 14 samengevat worden.

Tabel 14; de kwaliteitsniveaus die gehanteerd worden bij de beoordeling van de beleidsmaatregelen uit het Finaal Perspectief

Kwaliteitsniveau	Toelichting
Positief (+)	De beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief zijn helder geformuleerd en het is duidelijk welke ingrepen op welke locaties zullen worden getroffen. Daarmee dragen de beleidsmaatregelen naar verwachting substantieel bij aan het realiseren van het doel.
Neutraal (0)	De beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief zijn niet concreet genoeg geformuleerd om te kunnen beoordelen of ze bijdragen aan het realiseren van het doel en/of er zijn onvoldoende maatregelen geformuleerd om te kunnen stellen dat het doel gerealiseerd kan worden.
Negatief (-)	Op basis van de beschrijving van de beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief zijn zodanig abstract geformuleerd dat ze eigenlijk als ambities beschouwd moeten worden. Het is daarmee niet mogelijk om het doelbereik van de maatregelen te kunnen beoordelen.

7.2 Beoordeling

7.2.1 Balans in de groei van wonen en werken

7.2.1.1 Cultuurhistorie en archeologie

De doelen voor het beleidsveld ‘cultuurhistorie en archeologie’ zijn ‘beleefbaar erfgoed’ en ‘rijke geschiedenis en cultureel erfgoed koesteren’. De verwachting is dat cultuurhistorisch erfgoed door ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals energietransitie, verstedelijking en vergroening, verder onder druk zal komen te staan de komende jaren. Het behoud van cultuurhistorisch erfgoed is daarvoor een passend doel. Hierbij is als maatregel voor de wijken ‘Huidig karakter bebouwing zoveel mogelijk behouden, en identiteit versterken’ geformuleerd. Dit is voor de huidige beschermde stads- en dorpsgezichten vastgelegd in de ‘Nota aanwijzing Gemeentelijke stads- en dorpsgezichten’. Het doelbereik is daarom neutraal (0).

De gemeente wil erfgoed daarnaast beleefbaar maken. In de binnenstad voorziet de gemeente de volgende maatregelen: ‘Verbind culturele plekken: heldere entrees langs cultureel lint’ en ‘Openstellen ‘binnenkanten’: binnenhoven, privé binnenplaatsen, etc.’. Dit zijn concrete maatregelen die een positief effect hebben op de beleefbaarheid van het cultuurhistorisch erfgoed in de binnenstad. Gemeentelijke en rijksmonumenten zijn beschermd onder de huidige wetgeving en het is zaak om ontwikkelingen die raken aan dit beschermde cultureel erfgoed goed te toetsen op mogelijk negatieve effecten. Onder deze voorwaarde kunnen monumenten beleefbaar blijven of gemaakt worden, met behoud van cultuurhistorische waarden. Voor de dorpen zijn de volgende maatregelen opgesteld: ‘Versterken cultureel historische elementen en identiteit dorpen’ en ‘landschapstoerisme stimuleren’. Deze twee maatregelen zijn niet concreet genoeg. Voor het buitengebied is de maatregel ‘Cultuurhistorie benutten (verhalen vertellen)’ opgesteld. Ook deze is niet concreet genoeg. Het doelbereik is daarom neutraal (0).

Tabel 15; de beoordelingstabel voor Cultuurhistorie en archeologie

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Rijke geschiedenis en cultureel erfgoed koesteren	Huidig karakter bebouwing zoveel mogelijk behouden, en identiteit versterken	Wijk	0
Beleefbaar erfgoed	Verbind culturele plekken: heldere entrees langs cultureel lint	Binnenstad	0
	Openstellen ‘binnenkanten’: binnenhoven, privé binnenplaatsen, etc.		
	Versterken cultureel historische elementen en identiteit dorpen	Dorpen	
	Landschapstoerisme stimuleren		
	Cultuurhistorie benutten (verhalen vertellen)	Buitengebied	

7.2.1.2 Externe veiligheid

In de Concept Omgevingsvisie zijn geen maatregelen opgesteld om de twee doelen voor externe veiligheid, ‘waarborgen van omgevingsveiligheid’ en ‘Onnodige risico’s worden weggenomen, ongewoon grote risico’s worden vermeden en het aanvaarbarkheidsniveau van risico’s wordt benoemd’, te behalen. In de Foto van de Leefomgeving is een toenemende bedreiging voor externe veiligheid geconstateerd. Daarom krijgen beide doelen een negatieve (-) beoordeling.

Tabel 16; de beoordelingstabel voor Externe veiligheid

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Waarborgen van omgevingsveiligheid	Geen	N.v.t.	-
Onnodige risico’s worden weggenomen, ongewoon grote risico’s worden vermeden en het aanvaarbarkheidsniveau van risico’s wordt benoemd.	Geen	N.v.t.	-

7.2.1.3 Wonen

Het eerste doel voor het beleidsveld wonen betreft het onderzoeken van in- en uitbreidingslocaties om de bouw van extra woningen mogelijk te maken. Dit doel richt zich op de kwantitatieve woonopgave van de gemeente. Dit rapport concludeert in paragraaf 4.2 dat de gemeente met inbreiding kan voldoen aan haar kwantitatieve opgave tot 2038. Wat betreft inbreiding zijn een aantal maatregelen opgesteld in de Concept Omgevingsvisie: 'In aanloopstraten kansen voor woningen in de plint benutten' en 'Leegstaande winkels buiten het kernwinkelgebied omzetten naar woningen' in de binnenstad, 'Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan' en 'Mogelijkheden voor transformatie en sloopnieuwbouw benutten tbv verdichting' in de wijken, en in het buitengebied 'In de stadsrandzone meer wonen toelaten obv bestaande structuur, op de juiste plekken de hoogte in durven gaan' (deze laatste maatregel hoort niet thuis in het buitengebied, maar in de binnenstad). Hoewel het onzeker is of met deze maatregelen genoeg woningen bijgebouwd zullen worden, zijn dit wel passende maatregelen. De beoordeling is daarom neutraal (0).

Het tweede doel is het opstellen van een woonprogramma gericht op behoefte en doorstroming. Dit woonprogramma wordt gebaseerd op het woningbehoefteonderzoek dat de gemeente Weert uit heeft laten voeren. Dit doel richt zich op de kwalitatieve woonopgave van de gemeente. Hier ligt ook het schuurpunt wat betreft wonen in Weert. Er is een toenemend tekort aan levensloopbestendige woningen en sociale huur. De maatregelen 'Zorgconcepten stimuleren, deze hebben baat bij rust en ruimte van het buitengebied', en 'Meer levensloopbestendige woningen' zijn enkel voor het deelgebied opgesteld. Het is niet duidelijk welke maatregelen de gemeente gaat treffen met betrekking tot haar kwalitatieve woonopgave in andere deelgebieden. De beoordeling voor dit doel is daarom negatief (-).

Het derde doel richt zich specifiek op het deelgebied 'dorpen'. Als maatregelen in de Concept Omgevingsvisie zijn hiervoor 'Uitbreiding woningvoorraad in het landschap is in principe niet toegestaan, enkel voor alternatieve woonvormen die goed ingepast kunnen worden in het landschap zoals tiny houses, circulaire woningen', 'Zorgconcepten stimuleren, deze hebben baat bij rust en ruimte van het buitengebied', en 'Meer levensloopbestendige woningen' opgesteld. De eerste maatregel is niet passend bij de dorpen, en zou zich moeten richten op vrijkomende agrarische bebouwing. De uitbreiding van de dorpen vindt plaats op basis van behoeften uit het woningbehoefteonderzoek. Naar verwachting kan de gemeente hiermee een passend woonaanbod voor haar inwoners in de dorpen blijven bieden. Het doelbereik voor dit doel is daarom positief (+) beoordeeld.

Tabel 17; de beoordelingstabel voor Wonen

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We onderzoeken in- en uitbreidingslocaties om de bouw van extra woningen mogelijk te maken.	In aanloopstraten kansen voor woningen in de plint benutten	Binnenstad	0
	Leegstaande winkels buiten het kernwinkelgebied omzetten naar woningen	Wijken	
	Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan		
	Mogelijkheden voor transformatie en sloopnieuwbouw benutten tbv verdichting	Buitengebied	
	In de kernrandzone meer wonen toelaten obv bestaande structuur	Binnenstad	
We stellen een woonprogramma op gericht op behoefte en doorstroming.	Zorgconcepten stimuleren, deze hebben baat bij rust en ruimte van het buitengebied	Buitengebied	-
	Meer levensloopbestendige woningen	Dorpen	
De dorpen bouwen voor eigen behoefte	Uitbreiding woningvoorraad in het landschap is in principe niet toegestaan, enkel voor alternatieve woonvormen die goed ingepast kunnen worden in het landschap zoals tiny houses, circulaire woningen	Buitengebied	-

	Zorgconcepten stimuleren, deze hebben baat bij rust en ruimte van het buitengebied		
	Meer levensloopbestendige woningen	Dorpen	

7.2.1.4 Maatschappelijke voorzieningen

Wat betreft maatschappelijke voorzieningen zijn twee doelen opgesteld: ‘Voorzieningen moeten toegankelijk en (dichtbij) bereikbaar zijn’ en ‘Voor een goede leefbaarheid en (sociale) gezondheid zijn voorzieningen voor sport, cultuur, onderwijs, zorg, welzijn en sociale basis, winkels en voldoende openbare toiletten essentieel’. De maatschappelijke voorzieningenstructuur in de gemeente Weert wordt gevormd door een groot, gevarieerd en toegankelijk aanbod van maatschappelijke accommodaties zoals wijkaccommodaties, verenigingsgebouwen, sportaccommodaties en scholen. De huidige structuur sluit goed aan bij de doelen die de gemeente hieraan stelt. De huidige structuur onder druk staat als gevolg van onder andere inefficiënt gebruik en lage bezettingsgraden van accommodaties, exploitatietekorten en gebrek aan vrijwilligers. Daarom vindt er op dit moment een herijking van de maatschappelijke voorzieningenstructuur plaats. Deze herijking moet leiden tot een toekomstbestendig en betaalbaar accommodatieaanbod voor zowel gemeente beheerders en gebruikers. In de Concept Omgevingsvisie zijn daarnaast maatregelen in relevante deelgebieden geformuleerd, zoals ‘Compact kernwinkelgebied met een zo goed mogelijke mix van wonen (op verdieping), winkelen, werken, horeca en evenementen’ voor de binnenstad, ‘Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen’ in de wijken. In de dorpen is als maatregel een ‘Multifunctioneel activiteitengebouw in elk dorp als er genoeg draagvlak is’ geformuleerd. Ook toegankelijkheid en bereikbaarheid wordt meegenomen in de maatregelen met ‘Ommetjes door het groen van en naar voorzieningen’ in de wijken en ‘Collectieve buurttaxi, voldoende bushaltes. Draagvlak proberen te behouden’ in dorpen. Daarom is het doelbereik voor beide doelen als positief (+) beoordeeld.

Tabel 18; de beoordelingstabel voor Maatschappelijke voorzieningen

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Voorzieningen moeten toegankelijk en (dichtbij) bereikbaar zijn.	Herijking van de maatschappelijke voorzieningenstructuur	Allen	+
Voor een goede leefbaarheid en (sociale) gezondheid zijn voorzieningen voor sport, cultuur, onderwijs, zorg, welzijn en sociale basis, winkels en voldoende openbare toiletten essentieel.	Compact kernwinkelgebied met een zo goed mogelijke mix van wonen, winkelen, werken, horeca en evenementen’ voor de binnenstad	Binnenstad	+
	Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen	Wijken	
	Multifunctioneel activiteitengebouw in elk dorp als er genoeg draagvlak is	Dorpen	

7.2.2 Iedereen doet mee

7.2.2.1 Gezonde leefomgeving

Voor het beleidsveld gezonde leefomgeving gaat het met name om luchtkwaliteit, geluidhinder en geurhinder. Externe veiligheid is in paragraaf 7.2.1.2 behandeld. De twee doelen zijn ‘We verbeteren milieukwaliteit en luchtkwaliteit’ en ‘We zetten in op vermindering van geluidhinder en waarborgen de externe veiligheid’. Op dit moment voldoet Weert (en overigens de rest van Nederland) niet aan de recente aangescherpte WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit en 13,5-18% van de inwoners van Weert ondervindt ernstige geluidhinder. In het buitengebied is daarnaast sprake van een matig tot slecht woon- en leefklimaat door geurhinder in de directe nabijheid van veehouderijen. De gemeente verwacht verbetering van luchtkwaliteit en geur, maar meer geluidhinder door verstedelijking. In de Concept Omgevingsvisie worden geen specifieke maatregelen opgesteld ten behoeve van het verbeteren van de lucht-, geluid-

en milieukwaliteit. In het buitengebied is daarentegen juist de maatregel opgenomen ‘In natuurgebieden gelden daarnaast strengere geluid en geurnormen dan elders in het buitengebied’. Wel is het aannemelijk dat andere maatregelen met betrekking tot het verminderen van autogebruik in de binnenstad en het toevoegen van groen een positief effect op luchtkwaliteit en geluidhinder. Dit effect is echter op dit moment niet te kwantificeren. De maatregelen zijn daarvoor niet concreet genoeg. De beoordeling op doelbereik van deze doelen is daarom negatief (-).

Tabel 19; de beoordelingstabel voor Gezonde leefomgeving

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We verbeteren milieukwaliteit en luchtkwaliteit	In natuurgebieden gelden daarnaast strengere geluid en geurnormen dan elders in het buitengebied	Hele gemeente	-
We zetten in op vermindering van geluidhinder en waarborgen de externe veiligheid	Zie hierboven	Woonwijken & werkgebieden	-

7.2.2.2 Gezondheid

Het beleidsveld richt zich met de doelen ‘We zetten in op een beweegvriendelijke en schone leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, om een ommetje te maken, om te ontmoeten’, ‘We zorgen voor voldoende schaduwplekken en ontmoetingsplekken’, en ‘Productie en aanbod van gezond en lokaal voedsel stimuleren’ op ontmoeten, bewegen en gezond voedsel. Daarvoor zijn zoals in de tabel aangegeven meerdere maatregelen opgesteld in alle deelgebieden. Wat betreft een beweeg- en ontmoetingsvriendelijke omgeving is weinig informatie bekend op basis van de Foto van de Leefomgeving, maar scoort de beweegvriendelijkheid van de omgeving rood. De opgave is lastig te kwantificeren, maar de maatregelen lijken passend, maar op het vergroenen en open houden van schoolpleinen na, niet concreet genoeg. Op dit doel scoort het doelbereik daarom neutraal (0). De maatregelen met betrekking tot voldoende schaduw- en ontmoetingsplekken zijn nog minder concreet, maar krijgen wel rode beoordelingen in de Foto van de Leefomgeving, en scoren daarom negatief (-). Ook voor het derde doel zijn geen concrete maatregelen opgesteld. Dit doel scoort daarom negatief (-).

Tabel 20; de beoordelingstabel voor Gezondheid

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We zetten in op een beweegvriendelijke en schone leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, om een ommetje te maken, om te ontmoeten.	Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen	Wijk	0
	Schoolpleinen openen ook buiten schooltuin, pleinen vergroenen		
	Ommetjes door het groen van en naar voorzieningen		
We zorgen voor voldoende schaduwplekken en ontmoetingsplekken	Opwaarderen openbare ruimte: parkeren verplaatsen (naar hubs, werkgebieden, ...); meer ruimte voor ontmoeting en groen.	Binnenstad	-
	Benutten van m2 daken: groen, panelen, ontmoeting.		
	Meer ruimte voor groen, ontmoeten en klimaatadaptatie, verminderen verharding	Wijk	
	Vergroenen bedrijventerreinen, klimaatadaptief, aantrekkelijke plekken om pauze te houden	Werkgebieden	
	Ontmoetingsplekken toevoegen (aan de hand van vraag bewoners). Zoals dorpsmoestuin	Dorpen	

	Op plekken waar hittestress het ergst is vergroenen		
Productie en aanbod van gezond en lokaal voedsel stimuleren.	Ontmoetingsplekken toevoegen (aan de hand van vraag bewoners). Zoals dorpsmoestuin.	Dorpen	-

7.2.2.3 Sociale cohesie en inclusiviteit

Wat betreft sociale cohesie en inclusiviteit zijn één groot doel opgesteld, dat opgedeeld kan worden in twee onderdelen: ‘We gaan voor een solidaire samenleving in een omgeving waar onze inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen naar vermogen’ en ‘De behoefte en het talent van de inwoner staan centraal. Dit betekent dat mensen iets voor elkaar betekenen, dat er respect is voor elkaars eigenheid en dat er ruimte is voor individuele keuzes. De inwoner kan erop vertrouwen dat de gemeente voorziet in passende ondersteuning als deze nodig is.’ Het eerste onderdeel richt zich op inclusiviteit en mee kunnen doen. Hierop is alleen de maatregel ‘Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen’ voor de wijk van toepassing. Deze maatregel is niet voldoende gericht op dit doel en niet concreet toetsbaar. In de Foto van de Leefomgeving komt dit onderwerp niet naar voren als een probleem. Het doelbereik is daarom neutraal (0) gescoord. Het tweede onderdeel is niet concreet genoeg om te toetsen en is daarom niet beoordeeld.

Tabel 21; de beoordelingstabel voor Sociale cohesie en inclusiviteit

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We gaan voor een solidaire samenleving in een omgeving waar onze inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen naar vermogen	Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen	Wijk	0
De behoefte en het talent van de inwoner staan centraal. Dit betekent dat mensen iets voor elkaar betekenen, dat er respect is voor elkaars eigenheid en dat er ruimte is voor individuele keuzes. De inwoner kan erop vertrouwen dat de gemeente voorziet in passende ondersteuning als deze nodig is.	N.v.t.	N.v.t	N.v.t.

7.2.3 Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit

7.2.3.1 Droogte en wateroverlast

Door klimaatverandering en verstedelijking neemt droogtestress en wateroverlast hoogstwaarschijnlijk toe. De gemeente stelt daarom als doel ‘We houden water vast en infiltreren dit lokaal’. In de stad wil de gemeente groen toevoegen in het profiel van de singel. Dit is een concrete maatregel. In de wijken wil de gemeente neerslag beter vasthouden. De gemeente maakt niet duidelijk op welke manier dit zal gebeuren. De meest concrete en ingrijpende maatregel is ‘Het buitengebied wordt vernat om droogte tegen te gaan. Dat betekent een hogere grondwaterstand, natuurlijke oevers en waterberging’ in het buitengebied. De gemeente zal gebiedsgericht en tezamen met waterschap en stakeholders af moeten wegen gaan worden hoe hoog de grondwaterstand moet gaan worden om een goede

balans te vinden tussen belangen vanuit landbouw, natuur en landschapsbeheer. De beoordeling voor dit thema is positief (+).

Tabel 22; de beoordelingstabel voor Droogte en wateroverlast

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We houden water vast en infiltreren dit lokaal.	Meer ruimte voor groen in het profiel van de singel voorkomt hittestress en bevordert waterhuishouding.	Binnenstad	+
	Neerslag beter in wijken houden	Wijk	
	Het buitengebied wordt vernat om droogte tegen te gaan. Dat betekent een hogere grondwaterstand, natuurlijke oevers en waterberging	Buitengebied	

7.2.3.2 Water en bodem leidend

Het doel voor 'water en bodem leidend' is om meer aandacht en ruimte te geven aan deze landschapselementen bij de ruimtelijke inrichting. In kwetsbare gebieden wordt een extra prestatie verwacht. De belangrijkste maatregel met betrekking tot water is 'Het buitengebied wordt vernat om droogte tegen te gaan. Dat betekent een hogere grondwaterstand, natuurlijke oevers en waterberging. Dit is een belangrijke maatregel, aangezien het beoordelingsaspect uit de Foto van de Leefomgeving 'grond- en oppervlaktewater' een oranje beoordeling krijgt. Er zijn echter geen maatregelen opgenomen met betrekking tot waterkwaliteit en KRW-doelstellingen. Er zijn ook geen maatregelen in de concept Omgevingsvisie opgenomen met betrekking tot bodemkwaliteit, terwijl bodemkwaliteit een oranje beoordeling krijgt voor de autonome ontwikkeling in de Foto van de Leefomgeving. De gemeente heeft wat betreft waterkwaliteit, bodemverontreinigingen en de ruimtelijke ordening van de ondergrond ook verantwoordelijkheden en kan niet enkel leunen op het waterschap en de provincie. Daarom krijgt de beoordeling op doelbereik voor dit thema een negatieve (-) beoordeling.

Tabel 23; de beoordelingstabel voor Water en bodem leidend

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We volgen de normen van het waterschap en de provincie. In kwetsbare gebieden wordt een extra prestatie verwacht.	Het buitengebied wordt vernat om droogte tegen te gaan. Dat betekent een hogere grondwaterstand, natuurlijke oevers en waterberging	Buitengebied	-

7.2.3.3 Biodiversiteit

Om het biodiversiteit te handhaven en te versterken wil de gemeente onder meer groenblauwe structuren ontwikkelen en vastleggen voor de ruimtelijke inrichtingen, natuurinclusief bouwen en de landbouw natuurinclusiever maken. De gemeente heeft hier in haar concept Omgevingsvisie voor de verschillende deelgebieden veel maatregelen opgenomen. Deze maatregelen zijn opgesomd in de bovenstaande tabel. De natuurinclusieve en circulaire landbouwmaatregelen zijn gericht op het buitengebied en het natuurinclusief bouwen in de binnenstad en wijk. Maatregelen met betrekking tot de groen-blauwe structuur zijn gericht op de deelgebieden buiten de binnenstad. De maatregelen zijn relatief concreet en dragen bij aan de doelen. Daarom krijgen alle doelen een positieve (+) beoordeling.

Tabel 24; de beoordelingstabel voor Biodiversiteit

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We leggen groen- en blauwe structuren vast.	Groen-blauwe dooradering toevoegen/ verbeteren voor mens en dier	Wijk	+

	Ecologisch bermbeheer (mits veilig vormgegeven)	Werkgebieden	
	Groene en blauwe verbindingen de dorpen in brengen, dorpen in het groen, geen versteend eiland	Dorpen	
	Ecologische verbindingen over de Zuid-Willemsvaart	Buitengebied	
We werken aan een natuurinclusieve en circulaire landbouw.	Stikstof reductie nabij natura 2000 gebieden, ecosysteemdiensten voor boeren om natuurinclusieve landbouw te stimuleren	Buitengebied	+
	Ruimte bieden aan nieuwe teelten Natuurinclusieve landbouw wordt ondersteund door te werken met ecosysteemdiensten. Het is belangrijk om de bewoning en levendigheid van het buitengebied op peil te houden		
We stimuleren natuurinclusief bouwen.	Inzet op groene gevels; herstel kwaliteit van historische plinten: faciliteer initiatieven als gevelkwaliteitsfonds	Binnenstad	+
	Benutten van m2 daken: groen, panelen, terras, etc	Wijk	

7.2.4 Duurzaam en innovatief leven en ondernemen

Het doel voor het thema ‘cultureel aanbod en evenementen’ is voornamelijk gericht op evenementen. Cultureel aanbod krijgt in de Foto een groene beoordeling. Het is daarom niet problematisch dat hierover geen specifiek doel is opgenomen. Er is wel een maatregel voor de binnenstad opgenomen: ‘Verbind culturele plekken: heldere entrees langs cultureel lint’. Dit lijkt een positieve maatregel om de huidige positie van het cultureel aanbod te versterken. In de Foto van de Leefomgeving is echter geen informatie opgenomen met betrekking tot evenementen. De enige maatregel met betrekking tot evenementen is het dubbelgebruik van parkeerterreinen van werkgebieden voor evenementen. Het is echter niet bekend of hier een huidig knelpunt bestaat. De beoordeling voor dit thema is neutraal (0).

7.2.4.1 Cultureel aanbod en evenementen

Tabel 25; de beoordelingstabel voor Cultureel aanbod en evenementen

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Evenementen zijn belangrijk voor Weert. Ze zorgen voor levendigheid en sfeer in de gemeente, versterken sociale binding en ze voorzien in een omvangrijke behoefte aan ontspanning en vermaak.	Dubbelgebruik van parkeerterreinen voor evenementen, parkeren voor het centrum, etc.	Werkgebieden	0

7.2.4.2 Energietransitie

De gemeente volgt voor de ambities op het gebied van de energietransitie de Weerter Routekaart Energietransitie. De maatregelen die de gemeente voorziet voor de opwekking van hernieuwbare elektriciteit dragen bij aan de ambitie. Ze worden echter neutraal beoordeeld omdat de gemeente tegelijkertijd aangeeft niet in te zetten op zonnenvelden in het buitengebied. De analyse in paragraaf 4.4.4 laat zien dat om de ambitie voor 2030 te behalen mogelijk geen zonnenvelden in het buitengebied nodig zijn, maar dat hiervoor de daken in de gemeente maximaal benut moeten worden. Aangezien de gemeente slechts beperkt invloed heeft op het plaatsen van zonnepanelen op particuliere en bedrijfsdaken, lijken de voorgenomen maatregelen niet afdoende om in 2030 de helft van de lokale energieopwekking te realiseren. Het doel voor 2040 is nog verder uit beeld.

Er zijn geen maatregelen opgenomen om gebouwen aardgasvrij-proof te maken. De Foto van de Leefomgeving laat zien dat er in totaal 17.000 woningen verduurzaamd dienen te worden naar minimaal energielabel B. Bij het ontbreken van beleid zal dit doel niet behaald worden.

Het doel dat zich erop richt om gebouwen aardgasvrij te maken, is onderbouwd met drie maatregelen. In principe dragen deze bij aan het realiseren van het doel; er zijn echter belangrijke kanttekeningen die het doelbereik beïnvloeden. Het aanleggen van een warmtenet bij de vervanging van het riool is een kans om hele wijken in één keer van het gas te halen. Hiervoor dient echter wel een passende, duurzame bron van warmte gevonden te worden, dient er draagvlak onder bewoners te zijn voor de ingrijpende aanpassingen die in de woningen nodig zijn, en dienen woningen voldoende geïsoleerd te zijn om over te kunnen stappen op de (naar verwachting) lagere temperatuur warmte (deze nuancering wordt overigens ook in de Foto van de Leefomgeving gegeven). Voor de maatregel waarbij bedrijven elkaars warmte benutten geldt dat de invloed van de gemeente om een dergelijk ecosysteem te realiseren beperkt is en dat het doelbereik daarmee erg onzeker is.

Tabel 26; de beoordelingstabel voor Energietransitie

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Er is de helft van de lokale hernieuwbare elektriciteitsopwekking gerealiseerd in 2030	Benutten van m ² daken: groen, panelen, ontmoeting	Binnenstad en werkgebieden	0
	Energieopwek integreren (lantaarns, schuttingen, daken, etc.)	Binnenstad	
	Evenementen voorzien van duurzame stroom	Binnenstad	
Weert is in 2040 energieneutraal; de jaarlijkse energiebehoefte voor wonen, ondernemen en mobiliteit (exclusief snelweg, spoorweg en kanaal) is gelijk aan de jaarlijkse hernieuwbare opwekking	<i>Zie maatregelen onder doel hierboven</i>		-
Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030	N.v.t.		-
In 2030 is voor elk gebouw duidelijk hoe deze aardgasvrij wordt	Aanleggen warmtenet bij vervanging riool	Wijken	+
	Maatschappelijk vastgoed 0-op-de-meter	Wijken en dorpen	
	Bedrijven benutten elkaars warmte; energiebesparing	Werkgebieden	

7.2.4.3 Recreatie en toerisme

Voor de vijf deelgebieden is in het Finaal Perspectief in totaal een groot aantal maatregelen opgenomen die zich richten op de drie product-verhaallijnen die in de Regionale Visie Recreatie en Toerisme Midden-Limburg onderscheiden worden. Het inzetten op een compact kernwinkelgebied draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de binnenstad van Weert voor mensen die een dagje komen winkelen doordat voorzieningen op korte afstand van elkaar (komen te) liggen en het centrum herkenbaarder, leesbaarder en levendiger wordt. Het inzetten op meer cultuur in de stad en het buitengebied, en de ambitie om landschapstoerisme te stimuleren en het wandelnetwerk veilig en compleet te maken, dragen bij aan het versterken van de product-verhaallijn *erfgoed en landschap*. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat maatregelen verder uitgewerkt zullen moeten worden om het effect op de aantrekkingskracht van Weert voor toeristen en recreanten beter te kunnen beoordelen. Het beter ontsluiten van natuurgebieden voor langzaam verkeer zal er zeker aan bijdragen dat Weert (nog) beter gaat scoren op de product-verhaallijn *natuur*. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat uit de Passende beoordeling blijkt dat een toename in recreatiedruk gemitigeerd zal moeten worden om negatieve effecten op Natura 2000 gebieden te voorkomen.

Tabel 27; de beoordelingstabel voor Recreatie en toerisme

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
------	-----------	------------	-------------

We kunnen ons meten met het beste aanbod en de beste belevingen op drie sterke product-verhaallijnen: 1) erfgoed en landschap, 2) natuur en 3) water, fun en winkelen	Compact kernwinkelgebied met een zo goed mogelijke mix van wonen, winkelen, werken, horeca en evenementen	Binnenstad	+
	Verbind culturele plekken: heldere entrees langs cultureel lint	Binnenstad	
	Nodig culturele dependances uit grote steden in omgeving uit	Binnenstad	
	Landschapstoerisme stimuleren	Dorpen en buitengebied	
	Veilig en compleet wandelnetwerk	Dorpen en buitengebied	
	Cultuurhistorie benutten (verhalen vertellen)	Buitengebied	
	Kleinschalige recreatie ruimte geven als dit past in de omgeving	Buitengebied	
	De toegankelijkheid van natuurgebieden wordt sterk verbeterd. Dat betekent inzet op ontsluiting met langzaam verkeer, maar ook goede fietsparkeervoorzieningen	Buitengebied	
We groeien met minimaal 2% in toeristische bestedingen per jaar	Zie bovenstaande maatregelen		+
Onze sector verblijfsrecreatie is en blijft vitaal	N.v.t.		0

7.2.4.4 Circulaire economie

Maatregelen met betrekking tot het doel ‘we werken aan circulaire landbouw’ zijn reeds besproken in de paragraaf biodiversiteit (zie 7.2.3.3). Met betrekking tot de transitie naar een circulaire economie worden concrete maatregelen voorgesteld voor de werkgebieden, zoals het inrichten van een materialenhub en door middel van strenger uitgiftebeleid circulaire bedrijvigheid faciliteren. Dit doel krijgt een positieve beoordeling (+). Echter, in de Foto is beschreven dat de huidige situatie wat betreft grondstoffen en circulariteit ‘rood’ is, vanwege het hoge gemiddelde restafval per inwoner. De landelijke doelstelling voor het scheiden van afval wordt niet gehaald. In de Foto is geen informatie opgenomen wat betreft duurzaam inkopen. De gemeente richt zich hiermee met name op een het circulair maken van haar bedrijvigheid, maar niet op haar afval- en inkoopbeleid. De gemeente zou hiervoor doelen op moeten stellen.

Tabel 28; de beoordelingstabel voor Circulaire economie

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
We werken aan circulaire landbouw.	Zie 7.2.3.3	Buitengebied	+
We stimuleren circulair economie en stellen een aanpak op voor Weert.	Bedrijven benutten elkaars warmte; energiebesparing	Werkgebieden	+
	Uitbreiding areaal alleen mogelijk om circulaire economie te faciliteren, strenger uitgiftebeleid		
	Materialen hub voor het recyclen en/of opslag van materialen		

7.2.5 Goed ontsloten en verweven met de regio

7.2.5.1 Fietsen

Wat betreft het doel ‘Voorzieningen liggen gemiddeld op 10 minuten loop- en fietsafstand’ geeft de Foto van de Leefomgeving aan dat er op dit moment een positieve referentiesituatie is. Het wandel- en fietsnetwerk krijgt echter een ‘oranje’ beoordeling in de huidige situatie, omdat voor het recreatieve wandelverkeer de routestructuren niet optimaal zijn in verbinding met de stedelijke omgeving en voor het fietsverkeer zijn een aantal routes onvoldoende

geschikt voor de elektrische fiets. De gemeente verwacht echter dat dit los van de maatregelen voorgesteld in de concept omgevingsvisie zal verbeteren. De maatregelen in de concept omgevingsvisie zijn nog niet voldoende concreet om te beoordelen. Gezien de positieve autonome ontwikkeling krijgen de doelen wel een positieve beoordeling (+).

Tabel 29; de beoordelingstabel voor Fietsen

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
In dorpen en wijken ligt het accent op lopen en fietsen via aantrekkelijke netwerken.	Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, 10-minuten stad stimuleren	Wijk	+
	Ommetjes door het groen van en naar voorzieningen		
Voorzieningen liggen gemiddeld op 10 minuten loop- en fietsafstand.	Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, ook grensoverschrijdend	Dorpen	
	Snel en veilig fietsen. Niet alleen naar Weert maar ook tussen de dorpen onderling		
	Veilig en compleet wandelnetwerk		
	Fietsroutes naar en fietsparkeren bij bestemmingen verbeteren	Buitengebied	

7.2.5.2 Verkeersveiligheid

In het Finaal Perspectief is een groot aantal maatregelen opgenomen dat direct of indirect tot doel heeft om de verkeersveiligheid voor met name langzaam verkeer te verbeteren. Daaronder vallen enkele maatregelen die ingrijpende gevolgen voor de bereikbaarheid en inrichting van de openbare ruimte hebben: het verminderen van de autobereikbaarheid door de parkeernorm in het centrum te verlagen, autoverkeer te knippen en meer autovrije gebieden in te stellen hebben een grote impact op de auto. Het verbeteren van het fiets- en wandelnetwerk binnen de stad en tussen de dorpen onderling vergt ingrijpende aanpassingen aan bestaande wegen en forse investeringen. Indien de gemeente met deze maatregelen en het aanpakken van specifieke knelpunten (ringbaan, routes naar lokale bestemmingen) weet te bewerkstelligen dat er een modal shift naar de fiets plaatsvindt en dat verkeerssituaties overzichtelijker worden, zal dat een positief effect op de verkeersveiligheid voor langzaam verkeer hebben. Naar verwachting is een groot deel van de uitwerking van de benodigde maatregelen bij het Mobiliteitsplan Weert 2030 belegd. Het doelbereik van deze maatregelen is daarmee positief beoordeeld.

Tabel 30; de beoordelingstabel voor Verkeersveiligheid

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
In 2030 zijn er minimaal 50% minder verkeersslachtoffers onder fietsers	Maximale inzet op de mens: Singel niet voor doorgaand verkeer. Bijvoorbeeld door te gaan werken met eenrichtingsverkeer en de parkeernorm in het centrum te verlagen.	Binnenstad	+
	Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, 10-minuten stad stimuleren	Wijk	
	Minder maaiveld parkeren, meer autovrije gebieden	Wijk	
	Autobereikbaarheid verminderen	Wijk	
	Goede, veilige fiets- en wandelverbindingen, afgescheiden van logistiek vervoer: combineer fietsnetwerk met econetwerk	Werkgebieden	
	Snel en veilig fietsen. Niet alleen naar Weert maar ook tussen de dorpen onderling	Dorpen	
	Routes naar lokale bestemmingen inrichten op langzaam verkeer, scholen, binnenstad	Dorpen	
	Knippen autoverkeer om sluiproutes te voorkomen en fietsveiligheid te verbeteren	Buitengebied	
	Oversteekbaarheid ringbaan verbeteren	Buitengebied	

	Lagere maximumsnelheid op lokale wegen (50 of 60 km/u)	Buitengebied	
In 2030 zijn er 50% minder klachten over verkeersveiligheid dan in 2020	Zie bovenstaande maatregelen		+
In 2030 voldoet 100% van de wegen aan de essentiële herkenbaarheidskenmerken voor een duurzaam veilige weginrichting	N.v.t.		?

7.2.5.3 Bereikbaarheid

Het doel met betrekking tot bereikbaarheid is het versterken van de huidige (grensoverschrijdende) verbindingen om zo het vestigingsklimaat, voor wonen en werken, aantrekkelijk blijft. Dit doel gaat dus voornamelijk over de bereikbaarheid van en naar Weert, niet de bereikbaarheid binnen de gemeente. Voor dit doel is alleen de maatregel ‘voldoende OV verbindingen naar werkgebieden’ opgenomen. Deze maatregel is niet concreet en daarom krijgt dit thema een neutrale (0) beoordeling.

Tabel 31; de beoordelingstabel voor Bereikbaarheid

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Weert heeft een centrale ligging tussen verschillende steden en campussen in. Liggend aan de A2 met een intercitystation. Het versterken van deze verbindingen, ook grensoverschrijdend, maakt dat Weert een aantrekkelijk vestigingsplaats is en blijft.	Voldoende OV verbindingen naar werkgebieden	Werkgebieden	0

7.2.5.4 Duurzame mobiliteit

De gemeente stelt zich in de Weerter Routekaart Energietransitie tot doel om in 2030 de energiebehoefte van mobiliteit op lokale en regionale wegen met 30 tot 50% te beperken in vergelijking met de situatie in 2020. Dit is een forse ambitie waar de gemeente slechts beperkt invloed op heeft. De rol van de gemeente is beperkt tot het faciliteren van duurzaam vervoer door de beschikbaarheid van laadpalen en tankstations voor waterstof, het stimuleren van duurzaam vervoer door adviezen, campagnes en eventuele subsidies, en het inzetten op een betere ontsluiting van bestemmingen met openbaar vervoer. Het potentiële doelbereik van een modal shift naar openbaar vervoer is echter beperkt: van alle vervoersbewegingen in middelgrote steden vindt gemiddeld zo'n 3% per bus, trein, tram of metro plaats. Zelfs als de gemeente dit aandeel weet te verdubbelen, zal dat maar voor een klein deel bijdragen aan de doelstelling voor 2030.

De mate waarin de inwoners en bedrijven in Weert overstappen naar duurzame vervoersmiddelen wordt echter voor het overgrote merendeel gedreven door ontwikkelingen die buiten de invloedssfeer van de gemeente vallen. Economische en technische ontwikkelingen in combinatie met beleid op nationaal en Europees schaalniveau hebben een veel grotere invloed op het wagenpark dan gemeentelijk beleid. De maatregel om werkgebieden beter te ontsluiten voor fietsen en bussen is daarmee ontoereikend om substantieel bij te dragen aan het verwezenlijken van deze ambitie.

Tabel 32; de beoordelingstabel voor Duurzame mobiliteit

Doel	Maatregel	Deelgebied	Beoordeling
Het aandeel energiebehoefte t.b.v. mobiliteit is met 30 tot 50% gereduceerd in 2030	Werkgebieden ontsluiten met duurzame mobiliteitsoplossingen (goede fietspaden en fietsparkeervoorzieningen en ov met bijvoorbeeld shuttlebussen)	Werkgebieden	-

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt op basis van de bovenstaande beoordelingen en analyses samengevat welke adviezen en aanbevelingen er vanuit het Omgevingseffectrapport afgegeven worden richting het Omgevingsvisiespoor. Daarbij kan het gaan om onvoldoende concreet geformuleerde beleidsmaatregelen gaan of om beleidsmaatregelen die naar verwachting onvoldoende doelbereik hebben om aan de doelen te gaan voldoen. Ook kan het gaan om keuzes die de gemeente moet gaan maken omdat niet alle doelen overal te behalen zijn. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin een doorkijk naar de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie en naar de wijze waarop het Omgevingseffectrapport een rol kan spelen in het monitoring gedurende de rest van de beleidscyclus.

8.2 Conclusies

Voordat we in paragraaf 8.3 ingaan op de aanbevelingen per beleidsveld, geven we vanuit het Omgevingseffectrapport eerst enkele algemene adviezen aan het Omgevingsvisiespoor:

1. De **Foto van de Leefomgeving** die in eigen beheer door de gemeente opgesteld is, bevat veel informatie die de breedte van de Omgevingsvisie goed afdekt. Sterke aspecten van de Foto zijn dat de beoordeling zoveel mogelijk navolgbaar gemaakt is ieder beleidsveld onder te verdelen in deelaspecten en voor deze deelaspecten zo kwantitatief mogelijke meetlatten op te stellen voor de toekenning van kwaliteitsniveaus. Wat opvalt is dat de hoeveelheid informatie die beschreven is sterk wisselt per beleidsveld. Om enkele voorbeelden te noemen: er is een GIS-analyse gemaakt van de bushaltes in de gemeente en de 400 meter-zone hieromheen, waarmee de gebiedsgerichte ontsluiting duidelijk zichtbaar gemaakt wordt, en voor het beleidsveld *ruimtelijke kwaliteit* is een uitgebreide beschrijving van de landschappen in Weert opgenomen. Daar staat tegenover dat informatie voor de aspecten *duurzame energieopwekking* en *aardgasvrij-proof* erg spaarzaam is. We adviseren om de beleidsvelden in de Foto van de Leefomgeving waarvoor nog informatie ontbreekt, aan te vullen.
2. De **doelen voor de Omgevingsvisie** (Tabel 13) sluiten niet goed aan op de Foto van de Leefomgeving. Meerdere beleidsvelden die in de Foto van de Leefomgeving opgenomen zijn, komen niet terug in de doelen. Voor enkele voor de Omgevingsvisie cruciale beleidsvelden lijken daarnaast ook doelen te ontbreken. Daarbij gaat het om ambities op het gebied van bedrijvigheid en werkgelegenheid, landschap, en natuurbescherming. We adviseren om hier wel doelen voor op te stellen.
3. De **beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief** zijn erg algemeen geformuleerd en lijken niet altijd op gemeente Weert toegespitst te zijn. Het is daarom moeilijk om een beoordeling van het doelbereik uit te voeren omdat voor het merendeel van de maatregelen niet beschreven is welke ingrepen precies plaatsvinden, waar dit gebeurt, en hoe de gemeente om wil gaan met spanningsvelden die zullen ontstaan tussen verschillende ruimtelijke ontwikkelingen. Ook lijken voor belangrijke doelen passende maatregelen te ontbreken. Zo is het doel op het gebied van energietransitie om in 2030 de helft van de lokale hernieuwbare elektriciteitsopwekking te realiseren; beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief beperken zich tot het benutten van daken, het integreren van energieopwek in lantaarns, schuttingen en daken, en het voorzien van evenementen van duurzame stroom. Beleidsmaatregelen die zich richten op bedrijventerreinen en het buitengebied worden niet genoemd. We adviseren om voor de ontwerp Omgevingsvisie de beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief aan te scherpen door ze gebiedsgerichter en concreter te maken. De Omgevingsvisie dient ook in te gaan op de spanningsvelden die ontstaan tussen verschillende ruimtelijke ontwikkelingen en de gemeente dient aan te geven welke keuzes ze gaat maken op plekken waar niet alle doelen gerealiseerd kunnen worden.

8.3 Aanbevelingen

In onderstaande paragrafen zijn voor ieder van de beleidsvelden die binnen de vijf Weerter waarden vallen de belangrijkste conclusies uit de Foto van de Leefomgeving samengevat en zijn op basis van de analyses in hoofdstukken 4 t/m 7 de belangrijkste aanbevelingen opgenomen.

8.3.1 Balans in de groei van wonen en werken

8.3.1.1 Cultuurhistorie en archeologie

Voor het beleidsveld Cultuurhistorie en archeologie komen we tot de volgende adviezen en aanbevelingen:

- In het Finaal Perspectief wordt gesteld dat het huidige karakter van de bebouwing in Weert zoveel mogelijk behouden en dat de identiteit versterkt dient te worden. Deze beleidsuitspraak kan grote gevolgen hebben voor de ontwikkelmogelijkheden in de stedelijke omgeving. Afhankelijk van de invulling van deze beleidsmaatregel zijn ontwikkelingen die mogelijk geraakt worden de stadsvernieuwing die nodig is om de woningvoorraad te verduurzamen en aan te passen aan de veranderende vraag, de mogelijkheid om een groen dak aan te leggen of zonnepanelen op het dak te plaatsen, en het isoleren van een pand. Bestaand vastgoed dat een beschermde status heeft, wordt al binnen de *Nota aanwijzing gemeentelijke stads- en dorpsgezichten* vastgelegd. Dit geldt niet voor niet beschermde bebouwing in Weert. **We bevelen aan om indien deze maatregel opgenomen wordt in de Omgevingsvisie aan te geven of hij zich richt op uitsluitend het beschermde gebouwde erfgoed, of dat hij ook betrekking heeft op bebouwing die in de huidige situatie geen beschermde status heeft.**

Tabel 33; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld cultuurhistorie en archeologie vallen

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Cultuurhistorie en erfgoed	+ In de gemeente zijn cultuurhistorische objecten verspreid aanwezig die grotendeels van middelhoge tot hoge waarden zijn.	0 Door ontwikkelingen van het stedelijk weefsel, druk op de beperkte ruimte, steeds krappere subsidiebudgetten, hogere uitvoeringskosten, en door opgaves als de energietransitie en klimaatadaptatie kunnen de cultuurhistorische waarden worden aangetast.
Archeologie	+ De archeologische waarde en verwachting in de bodem is bijna overal middelhoog tot zeer hoog.	+ Er is kans op een verslechterende trend vanwege de verwachte druk op de ondergrond door o.a. verstedelijking, klimaatadaptatie en de landbouwtransitie.

8.3.1.2 Externe veiligheid

Voor het beleidsveld Externe veiligheid komen we tot het volgende advies:

- De gemeente wil de omgevingsveiligheid waarborgen en onnodige risico's wegnemen. Uit de Foto van de Leefomgeving blijkt dat 0,5% van het grondgebied van de gemeente binnen de 10^{-6} risicocontour valt, en dat dit aandeel naar verwachting toe gaat nemen. Er staan in het Finaal Perspectief echter geen maatregelen benoemd die zich richten op het beperken van deze risico's. **Geef in de Omgevingsvisie aan wat het streefbeeld is en hoe de gemeente gaat sturen op het beperken van externe veiligheidsrisico's.**

Tabel 34; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld externe veiligheid vallen

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Externe veiligheid	0 Het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} contour valt gelijk is aan 0,5%.	0 Het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour valt zal naar verwachting toenemen. Hoewel het beleid zich richt op het voorkomen van nieuwe en het oplossen van bestaande knelpunten, is niet uit te sluiten dat nieuwe knelpunten kunnen ontstaan.

8.3.1.3 Wonen

Voor het beleidsveld Wonen komen we tot de volgende adviezen en aanbevelingen:

- Puur kwantitatief gezien gaat de gemeente in de periode tot 2038 voldoende woningen bouwen om in de autonome bevolkingsgroei alle inwoners te kunnen voorzien van huisvesting. De gemeente heeft daarnaast ambities om bijdragen aan de regionale en nationale woonopgaven te leveren middels extra inbreiding en uitbreiding van 1.000 woningen ieder. Hiervoor dienen nog locaties gevonden te worden. Daarbij is het van belang om een goede afweging te maken tussen effecten vanuit verschillende beleidsvelden/omgevingsaspecten. Voor inbreidingslocaties gaat het om mogelijk negatieve effecten op met name bereikbaarheid, stedelijk groen en klimaatadaptatie. Voor uitbreidingslocaties is de ligging ten opzichte van uitvalswegen, Natura 2000 gebieden en bedrijventerreinen van belang. **Geef in de Omgevingsvisie de ambities met betrekking tot in- en uitbreiding aan en maak een goede afweging tussen potentiële in- en uitbreidingslocaties waarbij bovenstaande aspecten zo concreet mogelijk in beeld gebracht te worden.**
- Kwalitatief gezien is er een groeiende mismatch tussen het type woningen dat beschikbaar is en het type woningen waarnaar vraag is. Deze mismatch bevindt zich vooral in de doelgroep inkomensarme ouderen die op zoek zijn naar een sociale, gelijkvloerse huurwoning, mogelijk met zorgfunctie. Op basis van de huidige plannen en prognoses gaat het in de periode tot 2030 al om zo'n 960 woningen voor deze doelgroep. Mogelijk kunnen bestaande woningen omgebouwd worden of kan ingezet worden op een ander type nieuwbouw. **Neem dit aandachtspunt in de Omgevingsvisie op en geef aan hoe de gemeente tegemoet gaat komen aan deze ontwikkelende vraag naar zorgwoningen in de sociale huursector.**
- De gemeente geeft aan dat ze wil gaan verdichten op aangewezen plekken. Welke plekken hiermee bedoeld worden, is nog niet duidelijk. Verdichting leidt tot extra druk op binnenstedelijke ruimte, waardoor een risico ontstaat op verlies van stedelijk groen en de daarmee samenhangende effecten op klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid. Verdichting kan, als de gemeente ervoor kiest om in de hoogte te gaan bouwen, er anderzijds ook een kans vormen om juist meer groen en andere voorzieningen toe te voegen. Daarbij geldt wel dat deze kansen alleen verzilverd kunnen worden op plekken waar sprake is van grootschalige stadsvernieuwing. **Geef daarom in de Omgevingsvisie waar en onder welke voorwaarden verdicht gaat worden.**
- De gemeente zet in op een compact kernwinkelgebied met een mix van wonen, winkelen, werken, horeca en evenementen. Het is daarbij van belang om te onderkennen dat de kwaliteit van de leefomgeving voor inwoners van de binnenstad mogelijk achteruit gaat doordat overlast door bijvoorbeeld geluid toe kan nemen. De gemeente kan hiermee omgaan door de normen gebiedsgericht te differentiëren en meer geluid toe te staan in de binnenstad. **Geef in de Omgevingsvisie aan of de gemeente normen op gebied van met name geluid in de binnenstad gaat differentiëren.**

Tabel 35; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld wonen vallen

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Passend en toegankelijk woningaanbod	- De vraag naar woningen in Weert is groter dan het aanbod. Voor alle woningtypen overstijgt de vraag het aanbod overstijgt.	0 Het aanbod voor sociale huur blijft naar verwachting achter bij de vraag, maar op basis van het woningbouwprogramma gaat het aanbod bij de overige woningtypen naar verwachting wel in balans zijn met de vraag.
Duurzame woningen	- Het percentage woningen met een energielabel tussen de A++ en B ligt met 7% lager dan 50%. Het percentage woningen met een energielabel tussen de D en G is 85,6% en ligt daarmee boven de 50%.	0 Het percentage woningen met een energielabel tussen de A++ en B zal toenemen. Het percentage woningen met een energielabel tussen de D en G zal dalen: er kan echter niet met zekerheid aangegeven worden dat het percentage daalt naar minder dan 30%.

8.3.1.4 Maatschappelijke voorzieningen

Voor dit beleidsveld hebben we geen adviezen die we vanuit het OER mee willen geven. Uit de Foto van de Leefomgeving blijkt dat dit beleidsveld goed scoort en dat de gemeente geen belangrijke ontwikkelingen verwacht.

Tabel 36; kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor aspecten die onder het beleidsveld cultuurhistorie en archeologie vallen

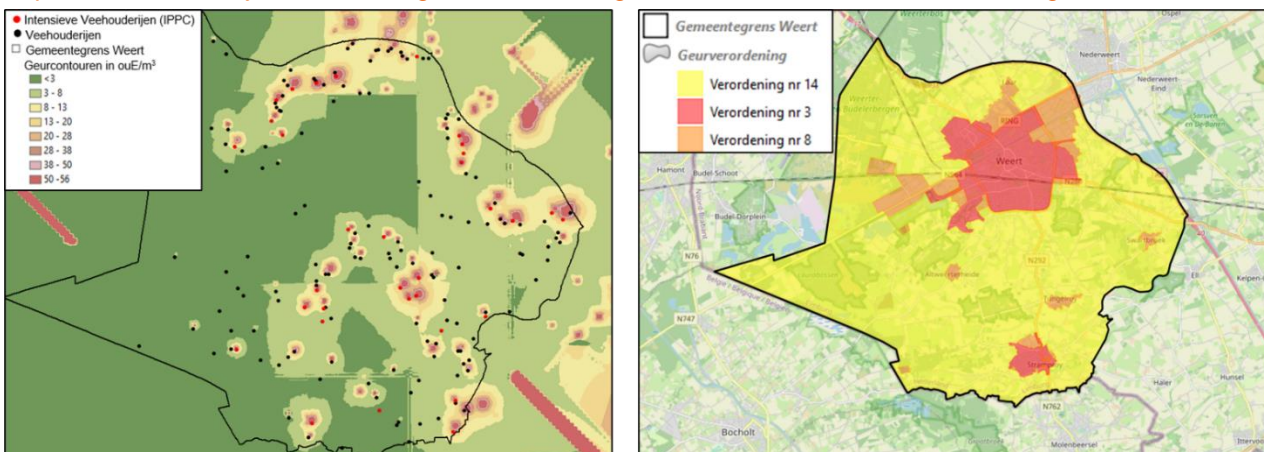
Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Voorzieningen- niveau	+ De afstand tot nagenoeg alle typen voorzieningen (onderwijs, winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn), behoudens horeca, is lager dan het landelijk gemiddelde.	+ Het beleid van de gemeente is niet specifiek gericht op het verkorten van de afstand naar verschillende typen voorzieningen. Het aanbod aan voorzieningen is voor een stad als Weert goed.

8.3.2 Iedereen doet mee

8.3.2.1 Gezondheid en gezonde leefomgeving

We komen tot de volgende adviezen voor het beleidsveld gezonde leefomgeving:

- De gemeente wil groen-blaue aders aanleggen in de stad en de dorpen en op deze manier ecologische corridors vanuit het buitengebied naar binnen realiseren. Dit zorgt voor een gezondere leefomgeving die bestendig is tegen wateroverlast, aantrekkelijker en beweegvriendelijker is, en bevorderend voor het stedelijk ecosysteem werkt. In combinatie met de ambitie om te verdichten, is het echter de vraag of er voldoende ruimte gevonden kan worden voor deze vergroening van de stad. Het vinden van ruimte voor aaneengesloten linten zal nog lastiger blijken te zijn dan als de gemeente in zou zetten op losse plukken groen en water. **Onderzoek daarom waar kansen en risico's met betrekking tot ruimtegebruik liggen voor het aanleggen van ecologische corridors in het stedelijke gebied.**
- Onderdeel van een gezonde leefomgeving is de waarborging van de milieukwaliteit. Daaronder vallen onder meer luchtkwaliteit, geluid en geur. In de Foto van de Leefomgeving wordt op deze aspecten ingegaan, en in de doelen van de gemeente staat beschreven dat de milieukwaliteit en luchtkwaliteit verbeterd worden en dat geluidhinder verminderd wordt. De beleidsmaatregelen in het Finaal Perspectief beperken zich echter tot het opleggen van een strengere geluid- en geurnorm in natuurgebieden. Regels omtrent de bescherming van de woonomgeving worden in het Finaal perspectief niet beschreven en gezien het effect van de veehouderij op fijnstof en geur (zie Figuur 17 en 23) is dit een belangrijke omissie. **Ons advies is om in de Omgevingsvisie zo mogelijk kwantitatief en gebiedsgericht aan te geven welke ambities de gemeente heeft op het gebied van lucht, geluid en geur en welke beleidsmaatregelen ze hiervoor gaat treffen. Overigens blijkt uit de Foto van de Leefomgeving dat het probleem beperkt is; slechts bij enkele woningen in het buitengebied is een overbelast situatie aangetroffen.**

Figuur 23; geurcontouren en de ligging van (intensieve) veehouderijen in de gemeente Weert (links) met de geurverordening (rechts)

Tabel 37; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld gezondheid en gezonde leefomgeving

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Gezonde leefstijl	0 Inwoners zijn gemiddeld even gezond als inwoners in buurgemeenten, met bewegingsarmoede en overgewicht als aandachtspunten.	0 Het op peil houden van de gezondheid van inwoners blijft een uitdaging voor de gemeente, onder meer op gebied van de stimulatie van een gezonde leefstijl en het werken aan een beweegvriendelijke omgeving.
Bereikbaarheid sport- en speelplekken	0 Weert is goed voorzien in sportvoorzieningen, maar scoort ondergemiddeld op het gebied van beweegvriendelijke omgeving.	0 Er is blijvende aandacht en op basis van de gezondheidscijfers zelfs juist meer aandacht nodig voor de beweegvriendelijke omgeving.

8.3.2.2 Sociale cohesie en inclusiviteit

Voor dit beleidsveld zijn er geen adviezen die we vanuit het Omgevingseffectrapport mee willen geven. De deelaspecten *leefbaarheid* en *maatschappelijke participatie* scoren goed, en de gemeente verwacht geen significante (negatieve) ontwikkelingen. Sociale cohesie en inclusiviteit is daarnaast een beleidsthema waar het milieueffectrapport zich maar beperkt op richt omdat het slechts een beperkte ruimtelijke component heeft.

Tabel 38; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld sociale cohesie en inclusiviteit

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Leefbaarheid	+ De leefbaarheid in de gemeente Weert scoort ruim voldoende. Er zijn echter wel delen van wijken (met name Keent, een deel van Moesel en deel van Groenewoud) waar de leefbaarheid onvoldoende of zwak scoort.	+ De verwachting is dat Weert als geheel 'ruim voldoende' blijft scoren voor wat betreft de leefbaarheid. De verwachting is dat de leefbaarheidsscore in wijken Keent en Moesel verbetert.
Maatschappelijke participatie	+ De bruto arbeidsparticipatie is in Weert vergelijkbaar met het Nederlands gemiddelde. Het percentage werklozen ligt iets onder het Nederlands gemiddelde.	+ Er wordt geen significante verandering verwachten ten opzichte van de huidige situatie.

8.3.3 Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit

8.3.3.1 Droogte en wateroverlast

We komen voor het beleidsveld Droogte en wateroverlast tot de volgende adviezen:

- De gemeente wil de singel vergroenen en neerslag beter in de wijken houden. Deze tweede stelling is als beleidsmaatregel opgenomen in het Finaal Perspectief, maar beschouwen wij meer als een doel. Het is namelijk niet duidelijk welke ingrepen de gemeente hiervoor gaat treffen. We wijzen de gemeente graag op de Handreiking decentrale regelgeving³⁶ over klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen, inrichten en beheren die het ministerie van BZK in december 2022 gepubliceerd heeft. Hierin staan voorbeelden van regels die de gemeente op kan stellen om de leefomgeving zo in te richten dat hij weerbaarder voor droogte, wateroverlast en hittestress wordt.

³⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/12/22/handreiking-decentrale-regelgeving-klimaatadaptief-en-natuurinclusief-bouwen-inrichten-en-beheren>

Geef in de Omgevingsvisie aan hoe de gemeente neerslag beter in de wijken wil houden en of ze voorbeeldregels vanuit de Handreiking klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen wil overnemen in het nog op te stellen Omgevingsplan.

Tabel 39; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld droogte en wateroverlast

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Droogte	0 Vanwege klimaatverandering krijgen we te maken met langdurige droge periodes en minder wateraanvoer van beken en rivieren. Dit betekent dat naar verwachting de grondwaterstand gaat zakken. Een dekkend grondwatermeetnet draagt bij om een beter beeld te krijgen van de grondwaterstanden. Op basis van deze kennis kunnen effectievere maatregelen getroffen worden.	0 De verwachting is dat als gevolg van klimaatverandering droogtestress zal toenemen. Omdat er nog onvoldoende meetgegevens beschikbaar zijn en er nog te weinig kennis is van de watersystemen in de bodem is dit een globale prognose met een bepaalde onzekerheidsmarge. Bij lange droogteperiodes kunnen waterlopen en kleine beken droog vallen.
Water-overlast	0 Op verschillende plekken treedt wateroverlast op bij zwaardere neerslag. Er zullen nog meer maatregelen en onderzoeken nodig zijn om te kunnen anticiperen op de klimaatontwikkelingen.	0 Snellere klimaatveranderingen met meer extreme neerslagsituaties zijn te verwachten. Het omvormen van gemengde tot gesloten watersystemen kost tijd en geld. Door de verwachte bevolkingsgroei en verstedelijking is de kans aanwezig dat het aantal getroffen en bij wateroverlast toeneemt.

8.3.3.2 Water en bodem leidend

We komen tot de volgende adviezen voor het beleidsveld gezonde leefomgeving:

- In het Finaal Perspectief staan geen beleidsmaatregelen die direct betrekking hebben op dit doel. In november 2022 is een Kamerbrief³⁷ gepubliceerd die invulling aan dit principe geeft. In de Kamerbrief staat een aantal richtlijnen die de Rijksoverheid oplegt aan lagere overheden. Een aantal richtlijnen is relevant voor de ruimtelijke ordening in de gemeente Weert. Daarbij gaat het om ruimtevragen voor waterberging, mogelijke nieuwe randvoorwaarden voor het onttrekken van grondwater, maatregelen met betrekking tot de waterkwaliteit, regie op de inrichting van de ondergrond, randvoorwaarden over efficiënt ruimtegebruik en bodemafdekking, behoud van waardevolle landbouwgronden en de toepassing van de maatlat voor een klimaatadaptieve en natuurinclusieve bebouwde omgeving bij nieuwbouw. **We bevelen aan om een analyse van de Kamerbrief Water en Bodem Sturend te maken en in beeld te brengen wat de beleidsuitspraken in deze brief betekenen voor de Omgevingsvisie van Weert.**
- Omdat de druk op de ondergrond in Nederland steeds groter wordt, is het cruciaal dat er een langetermijn visie op het gebruik van de bodem gevormd wordt. Door meer regie te nemen op de inrichting van de ondergrond, kan de gemeente voorkomen dat in de toekomst problemen optreden bij het inpassen van maatschappelijke opgaven op het gebied van warmtevoorziening, groen, klimaatadaptatie en infrastructuur. **We bevelen daarom aan om een analyse uit te voeren om gebruiksfuncties en knelpunten in de ondergrond in beeld te brengen. Daarbij kan de gemeente gebruik maken van de handreiking *Bodem en Ondergrond in de Gemeentelijke Omgevingsvisie*.**
- In het Finaal Perspectief wordt genoemd dat de grondwaterstand verhoogd wordt en dat er meer natuurlijke oevers en waterbergingsgebieden worden ingericht. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de gemeente een beperkte rol speelt in het bepalen van de grondwaterstand omdat dit grotendeels de verantwoordelijkheid van het waterschap is. Goed overleg met het waterschap en met stakeholders die belangen bij een bepaalde grondwaterstand hebben (agrariërs, natuurorganisaties) is cruciaal. **Geef in de Omgevingsvisie aan welk streefbeeld de gemeente heeft qua watersysteem, en welke rol ze wil spelen in het bewerkstelligen hiervan.**

³⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/25/water-en-bodem-sturend>

Tabel 40; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld bodem en water leidend

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Bodem-kwaliteit	0 Er zijn mogelijk nog verontreinigingen aanwezig die nog niet bekend zijn. Deze verontreinigingen zullen worden gesaneerd of beheerst.	0 Met huidig beleid zullen de verontreinigingen die in de toekomst ontstaan of aan het licht komen gesaneerd of beheerst worden, maar niet alle verontreinigingen zullen bekend zijn. Het stand still principe zorgt dat de kwaliteit van de bodem gelijk blijft of verbeterd.
Grond- en oppervlakt e-water	0 Om te bepalen wat de ecologische waarde en potentie binnen de kwetsbaarheidsklasse van een watergang is, zal altijd maatwerk nodig zijn. Nog niet bij alle watergangen is de situatie ecologisch acceptabel.	0 Door de uitbreiding van het grondwatermeetnet krijgen we meer inzicht in de ontwikkelingen van de grondwaterstanden. In het kader van KRW moeten nog maatregelen getroffen worden om de waterkwaliteit te verbeteren.

8.3.3.3 Biodiversiteit

Vanuit het Omgevingseffectrapport komen we tot de volgende adviezen:

- In het Finaal Perspectief staat de beleidsmaatregel beschreven om de emissie van stikstof nabij Natura 2000 gebieden te reduceren en om boeren te stimuleren hun bedrijfsvoering natuurinclusief te maken. Een natuurinclusieve vorm van landbouw heeft grote positieve effecten op de milieukwaliteit (luchtkwaliteit en geur), de kwaliteit van bodem en (oppervlakte- en grond)water, natuur en biodiversiteit, en de circulaire ambities van de gemeente. Ook kan natuurinclusieve landbouw de aanblik van het landschap ten positieve veranderen doordat grote groene vlakken vervangen worden door rijker geschakeerde akkers. Het is wel de vraag wat hier de rol van de gemeente is en hoe die samenhangt met de rol van provincie en Rijksoverheid. Daarnaast is er nog geen eenduidig streefbeeld van natuurinclusieve landbouw en is het daardoor ook lastig om aan te geven welke maatregelen hiervoor getroffen moeten worden. **We bevelen aan om in de Omgevingsvisie aan te geven welke rol de gemeente wil spelen in de transitie naar een natuurinclusieve vorm van landbouw.**
- Randon natuurgebieden komt een zone waarin geen intensieve landbouw of veehouderij plaats mag vinden. In Figuur 18 staan de veehouderijen in de gemeente op kaart aangeduid. Verscheidene intensieve veehouderijen liggen binnen een kilometer van Natura 2000 gebieden. Daarbij gaat het om veehouderijen tussen Weert en de Weerter- en Budelerbergen. Voor zover de gemeente nog niet in gesprek is met veehouders in deze gebieden, is het zaak om dit snel te doen. **Om duidelijkheid aan de agrariërs te geven, adviseren we om in de Omgevingsvisie aan te geven hoe breed de zone is waarbinnen geen intensieve landbouw of veehouderij toegestaan is, en wat de gemeente gaat doen om dit te bewerkstelligen.**
- In het kader van dit Omgevingseffectrapport is een Passende beoordeling uitgevoerd die tot doel had te onderzoeken welke risico's er binnen het voorgenomen beleid in het Finaal Perspectief zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000 gebieden. Dit onderzoek heeft de vorm van een kwalitatieve risico-inschatting gekregen. Beleidsmaatregelen waarvoor op voorhand niet uit te sluiten is dat ze kunnen leiden tot negatieve effecten op Natura 2000 gebieden zijn woningbouw, verdichting en uitbreiding van bedrijventerreinen, beleid gericht op het stimuleren van recreatie in natuurgebieden en de aanleg van warmtenetten. **Geef in de Omgevingsvisie aan dat een Passende beoordeling uitgevoerd is en beschrijf hoe negatieve effecten van voorgenomen beleid op Natura 2000 gebieden gemitigeerd gaan worden.**
- De gemeente wil natuurinclusieve bouw stimuleren door in te zetten op groene gevels. We wijzen de gemeente hierbij graag op de Handreiking decentrale regelgeving³⁸ over klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen, inrichten en beheren die het ministerie van BZK in december 2022 gepubliceerd heeft. Hierin staan voorbeelden van regels

³⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/12/22/handreiking-decentrale-regelgeving-klimaatadaptief-en-natuurinclusief-bouwen-inrichten-en-beheren>

die de gemeente op kan stellen om natuurinclusief bouwen te stimuleren en af te dwingen. Deze regels richten zich op het Omgevingsplan, maar we bevelen aan om in de Omgevingsvisie al aan te geven in hoeverre de gemeente de Handreiking klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen wil gaan volgen.

Tabel 41; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld biodiversiteit

Aspect	Huidige situatie		Autonome ontwikkeling
Biodiversiteit in natuurgebieden, stad en land	- Aan dit beoordelingsaspect wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'rood' toegekend.	0	Aan dit beoordelingsaspect wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend.
Soortenbescherming	- Aandacht voor biodiversiteit speelt bij zowel ruimtelijke ontwikkelingen als bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte een rol.	0	De druk op de beperkte open ruimte neemt toe en door ontwikkelingen zoals verdichting van het stedelijk weefsel neemt verstening toe. Daartegenover worden groen/blauwstructuren teruggebracht, en er wordt gewerkt aan een verrijking van de soortenrijkdom.

8.3.3.4 Landschap

Dit beleidsveld is toegevoegd aan de lijst die in Tabel 13 opgenomen staat. De gemeente heeft namelijk geen expliciete doelen geformuleerd ten aanzien van de bescherming van landschappelijke kwaliteit. Dit is een belangrijke ommissie; veel ontwikkelingen vormen potentieel een bedreiging voor het landschap, daarom is dit beleidsveld hier toegevoegd. We komen tot de volgende adviezen en aanbevelingen:

- Er zijn veel ruimtelijke ontwikkelingen die invloed hebben op het landschap in de gemeente: de mogelijke uitbreiding van bedrijventerreinen, een mogelijke nieuwe uitleglocatie voor woningen, de ontwikkeling van zonnevelden, ontwikkelingen in de agrarische sector, natuurontwikkeling waaronder de bossenstrategie, en recreatie zijn hier voorbeelden van. De gemeente geeft in het Finaal Perspectief of de doelen niet aan hoe ze het waardevolle landschap rondom Weert wil beschermen, terwijl de onderverdeling van het buitengebied in zones (waaronder natuur, groen-blauwe mantel en kernrandzones) wel kan fungeren als kader om regels op te stellen over welk type ontwikkelingen waar mogelijk zouden moeten zijn. Indien een dergelijk kader in de Omgevingsvisie opgesteld zou worden, zou dit ook het nog op te stellen Omgevingsplan helpen met het vaststellen van regels. De aanbeveling is dan ook om in de Omgevingsvisie een kader op te stellen waarin de landschapszones gedefinieerd worden en waarin per zone aangegeven wordt welke ruimtelijke ontwikkelingen vergunbaar worden.

8.3.4 Duurzaam en innovatief leven en ondernemen

8.3.4.1 Energietransitie

De gemeente volgt voor dit beleidsveld de doelen die in de Weerter Routekaart Energietransitie zijn opgenomen. Vanuit het Omgevingseffectrapport komen we tot de volgende adviezen:

- De gemeente geeft de voorkeur aan het gebruik van daken voor de opwekking van duurzame elektriciteit. De analyses in paragraaf 4.4 laten echter zien dat de potentie op het dakoppervlak in de gemeente naar verwachting onvoldoende is voor perspectief op het behalen van de doelen uit de Routekaart. Onder de aanname dat windturbines geen realistisch alternatief zijn, betekent dit dat de gemeente rekening moet houden met een restopgave van tot 110 ha aan zonnevelden om aan de opgave voor 2030 te voldoen. Voor de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn, bestaat de bandbreedte van benodigde zonnevelden uit tussen 145 en 560 ha. Daarbij geldt wel de kanttekening dat deze berekeningen erg onzeker zijn en op hoofdlijnen bezien moeten worden. Het advies is om ofwel de ambitie op het gebied van energietransitie bij te stellen, ofwel om in de Omgevingsvisie aan te geven waar mogelijk wel ruimte is voor het plaatsen van zonnevelden.
- De analyses in paragraaf 4.4 laten zien dat de bedrijfsdaken in de gemeente een substantiële bijdrage kunnen leveren aan de opwek van duurzame elektriciteit. Zet daarom in de Omgevingsvisie in op het efficiënter benutten

van bedrijfsdaken, en zoek naar mogelijkheden om de invloed van de gemeente om dit doel te realiseren te vergroten.

- Netcongestie is een acuut probleem in de regio en het lijkt erop dat substantiële verzwaring van het net pas rond 2030 plaats zal vinden. In de tussentijd leiden de problemen ertoe dat nieuwe bedrijven moeilijk aangesloten kunnen worden op het net. **Geef in de Omgevingsvisie aan hoe de gemeente om wil gaan met deze problematiek.**
- In de Weerter Routekaart Energietransitie wordt gesteld dat in 2030 alle woningen in de gemeente aardgasvrij-proof dienen te zijn, grofweg overeenkomend met minimaal energielabel B. De opgave om dit doel te bereiken bestaat uit de isolatie van ongeveer 17.000 woningen. Gezien de benodigde investeringen in tijd en menskracht en de beperkte invloed die de gemeente uit kan oefenen op de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad, is dit doel niet haalbaar. **Het advies is dan ook om de ambitie voor 2030 met betrekking tot de verduurzaming van de woningvoorraad af te zwakken of om aanvullende beleidsmaatregelen met een groter doelbereik in de Omgevingsvisie op te nemen.**
- Bij vervanging van riolering wil de gemeente onderzoeken of de aanleg van een warmtenet kansrijk is. Hiermee kunnen in één keer grote aantallen woningen van het gas gehaald worden. Er zijn echter enkele belangrijke zaken die eerst verder uitgewerkt moeten worden: de gemeente dient te onderzoeken of er plek in de ondergrond is voor een warmtenet, welke bron van duurzame warmte het warmtenet moet gaan voeden, en ook kunnen er randvoorwaarden zijn met betrekking tot de isolatie van woningen. Uit de Passende beoordeling blijkt dat er mogelijk sprake kan zijn van negatieve effecten op het grondwater in Natura 2000 gebieden. Een bufferzone van minimaal 500 meter rondom Natura 2000 gebieden voor grondwateronttrekking wordt aangeraden. **Voer meer onderzoek uit naar bovenstaande vraagstukken voordat deze beleidsmaatregel in de Omgevingsvisie opgenomen wordt.**

Tabel 42; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld energietransitie

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Energiebesparing	0 Verwacht wordt dat door groeiende bevolking de energiebehoefte toeneemt. Mede door zowel lokaal als nationaal beleid wordt er in de periode 2021/2022 een (minimale) shift van gas naar elektriciteit verwacht.	0 De doelstellingen van de gemeente zijn ambitieuzer dan nationale doelstellingen. Daarnaast bieden de nationale en provinciale overheid burgers de mogelijkheid subsidies aan te vragen voor energiebesparende activiteiten.
Duurzame energie-opwekking	0 Enkele nieuwe initiatieven en samenwerkingen zorgen voor een hoger aandeel (lokale) hernieuwbare energie, maar rekening houdend met de capaciteiten van het elektriciteitsnet en de beschikbare ruimte is een lokale opwek van 600 TJ in 2030 nog ver weg.	0 Door nationaal en provinciaal beleid worden burgers aangespoord om te investeren in alternatieve, duurzame bronnen van energie. Zonder gemeentelijk beleid wordt hier geen versnelling aan gegeven en worden de lokale doelstellingen naar verwachting niet (tijdig) behaald.
Aardgasvrij-proof	0 De klimaatmonitor geeft geen inzicht in individuele woningsituaties, wat het toekennen van een oordeel lastig maakt.	0 Verwacht wordt dat er door nationaal en provinciaal beleid wel voortgang kan worden geboekt op het isoleren/ventileren en aardgasvrij-proof maken van woningen, al zal dit niet voldoen aan de Weerter doelstellingen.

8.3.4.2 Recreatie en toerisme

Voor dit beleidsveld komen we tot het volgende advies:

- De gemeente stelt dat evenementen belangrijk voor Weert zijn en geeft hiermee te kennen dat ze het huidige aanbod aan evenementen graag in stand houdt. Uit de Foto van de Leefomgeving staat echter geen informatie

opgenomen over evenementen. Daarmee is het niet mogelijk om te beoordelen of er knelpunten met andere omgevingsaspecten optreden. Voor evenementen in de binnenstad zouden er bijvoorbeeld negatieve effecten op de leefbaarheid voor inwoners op kunnen treden vanuit onder meer geluidsoverlast, en ook zouden evenementen kunnen leiden tot verminderde bereikbaarheid. Voor evenementen in het buitengebied (Bospop) is niet duidelijk in hoeverre ze samen kunnen gaan met de ambitie om in natuurgebieden hogere geluidnormen op te leggen. **We bevelen daarom aan om te onderzoeken in hoeverre evenementen tot negatieve effecten kunnen leiden en hoe de gemeente om wil gaan met deze spanningsvelden.**

- De gemeente wil landschapstoerisme stimuleren, maar specificiert niet hoe en onder welke voorwaarden. Meer landschapstoerisme kan leiden tot een hogere recreatiedruk in onder meer Natura 2000 gebieden en gebieden in NNN-gebied. Uit de Passende beoordeling blijkt dat deze effecten mogelijk niet mitigeerbaar zijn en dat schade aan Natura 2000 gebieden op kan treden. Dit is een belangrijk aandachtspunt bij de ambitie om landschapstoerisme te stimuleren. Wat hier ook meespeelt is de beleidsmaatregel om de toegankelijkheid van natuurgebieden voor langzaam verkeer sterk te verbeteren. Dit kan leiden tot een hogere recreatiedruk in Natura 2000 gebieden. **Geef in de Omgevingsvisie aan hoe en onder welke voorwaarden de gemeente landschapstoerisme wil stimuleren en hoe ze om wil gaan met het spanningsveld tussen recreatie en natuurbescherming.**

Tabel 43; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld recreatie en toerisme

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Recreatie en toerisme	0 In de gemeente Weert zijn nog veel onbenutte potenties op gebied van toerisme en recreatie aanwezig.	+ Aan recreatie en toerisme wordt in de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend

8.3.4.3 Circulaire economie

Voor het beleidsveld circulaire economie komen we tot het volgende advies:

- De gemeente wil de circulaire economie stimuleren, maar onderscheidt in de Foto van de Leefomgeving alleen het aspect *afval*. Daarmee blijven de ambities om meer circulaire bedrijven aan te trekken buiten beeld. Voor het realiseren van ambities met betrekking tot circulariteit zal de gemeente voor een groot deel afhankelijk zijn van landelijke ontwikkelingen op gebied van techniek en regelgeving, bijvoorbeeld binnen het in ontwikkeling zijnde Nationaal Milieu Programma (NMP). De gemeente kan wel sturen op het aantrekken van bepaalde typen bedrijven die volgens een circulair principe werken. **Geef in de Omgevingsvisie aan welk streefbeeld de gemeente heeft met betrekking tot circulariteit en welke rol de gemeente voor zichzelf ziet in de realisatie van dit streefbeeld.**

Tabel 44; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld circulaire economie

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Afval	- Het aantal kg restafval per inwoner in de gemeente Weert ligt hoger dan het Nederlandse gemiddelde, en de landelijke doelstelling voor het scheiden van afval wordt niet gehaald.	0 De gemeente Weert voldoet enerzijds met haar beleid betreffende restafval niet aan de landelijk gestelde normen, maar gaat anderzijds wel nieuw beleid formuleren. Hiermee zet zij actief in op nascheiding om gestelde doelstellingen te behalen.

8.3.4.4 Bedrijvigheid

Dit beleidsveld is toegevoegd aan de lijst die in tabel Tabel 13 opgenomen staat. De gemeente heeft namelijk geen doelen geformuleerd ten aanzien van klassieke bedrijvigheid, terwijl dit wel een belangrijk beleidsveld is waar onder meer als onderdeel van de *Ruimtelijke vraagstukken* in hoofdstuk 4 uitgebreid aandacht aan wordt besteed. Voor het beleidsveld Bedrijvigheid komen we tot de volgende adviezen en aanbevelingen:

- Op basis van de analyses in hoofdstuk 4 en het in 2022 door Stec Groep uitgevoerde onderzoek naar de bedrijvenmarkt in de gemeente kunnen we stellen dat het voor de gemeente van belang is om bedrijven ruimte te blijven bieden om zich te vestigen. Daarbij blijkt uit de Passende beoordeling dat een toename aan bedrijvigheid door in- of uitbreiding mogelijk risico's op negatieve effecten op Natura 2000 gebieden vanuit vermessing, verdroging en verstoring met zich meebrengt. **Geef in de Omgevingsvisie aan hoe de gemeente om wil gaan met vragen vanuit de markt naar ruimte voor bedrijvigheid, ook in relatie tot het behoud van instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000 gebieden.**
- De regionale bedrijvenmarkt verandert snel en in de huidige situatie waarin veel bedrijventerreinen vol zitten, kan de gemeente moeilijk inspelen op ontwikkelingen in de vraag. De langere termijn prognoses laten zien dat er afhankelijk van economische ontwikkelingen sprake is van onzekerheid: de ruimtevraag varieert van 8,5 ha aan overaanbod tot 20,5 ha aan tekort aan ruimte voor bedrijvigheid op bedrijventerreinen. Het aanbod op bestaande bedrijventerreinen neemt snel af. Geredeneerd vanuit vraag en aanbod is de noodzaak voor een nieuw bedrijventerrein daarmee te onderbouwen. **Het advies is daarom om in de Omgevingsvisie te overwegen om ruimte te bieden aan de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein. Daarbij dient naast het economische belang ook goed afgewogen te worden of een bedrijventerrein wenselijk is vanuit andere omgevingsaspecten (natuur, landschap, leefbaarheid, etc.), welk type bedrijvigheid de gemeente op in wil zetten, en welke locaties kansrijk zijn voor een nieuw bedrijventerrein, ook vanuit Natura 2000 wetgeving (zie Passende beoordeling).**
- Een andere mogelijkheid om met bovenstaande opgave om te gaan is om selectiever om te gaan met de vraag naar bedrijvigheid. De grootste vraag (60%) komt namelijk voort vanuit logistieke bedrijven die weinig werkgelegenheid toevoegen en wel bijdragen aan de verdozing van het landschap die de gemeente juist tegen wil gaan. **In plaats daarvan kan de gemeente de voorkeur geven aan lokale MKB en/of aan bepaalde sectoren zoals energietransitie, digitalisering en circulaire economie.**
- In het Finaal Perspectief geeft de gemeente aan om in te zetten op verdichting op bedrijventerreinen op een wijze waarop er ruimte blijft voor groen en klimaatadaptatie. Gezien de mate waarin de huidige bedrijventerreinen vol zijn en de ontwikkelingen in de vraag naar ruimte voor bedrijvigheid, is er mogelijk onvoldoende ruimte te vinden voor de ontwikkeling van groenstructuren. Daarbij heeft de gemeente alleen directe invloed op de openbare ruimte en kan zij niet afdwingen dat bedrijfskavels vergroend worden. Het doelbereik van deze beleidsmaatregel is daarmee moeilijk te beoordelen. **Onderzoek waar kansen op vergroening in combinatie met verdichting liggen, en geef in de Omgevingsvisie aan waar deze kansen liggen en welke sturingsfilosofie de gemeente gaat hanteren.**
- In het Finaal Perspectief wordt gesproken over de aanleg van een materialen hub, mogelijk in combinatie met een uitbreiding van het areaal aan bedrijventerreinen om de circulaire economie te faciliteren. Potentiële locaties zullen tegen elkaar afgewogen moeten worden op het moment dat de gemeente overweegt om een nieuw bedrijventerrein aan te leggen, onder meer vanuit effecten op Natura 2000 gebieden, effecten op bereikbaarheid en de ligging ten opzichte van woongebieden. **De aanbeveling is om als in de Omgevingsvisie ingezet wordt op een nieuw bedrijventerrein met circulaire bedrijven en een materialen hub, gedegen onderzoek uit te voeren naar de locatiekeuze hiervoor.**

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Economische zelfredzaamheid	+ Het aantal personen met inkomensondersteuning ligt ruim onder het landelijk gemiddelde	+ De gemeente heeft beleid opgesteld om de economische zelfredzaamheid van haar inwoners te verbeteren en ziet hiervan resultaten. De verwachting is dat op termijn niet alle bedrijven overeind kunnen blijven.
Werkgelegenheid	+ Het aantal arbeidsplaatsen ligt in de gemeente hoger dan het landelijk gemiddelde	+ Er worden geen verschillen met de huidige situatie verwacht omdat de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg vanuit één gecoördineerde aanpak werkt aan een herstelprogramma voor het versterken van een krachtige arbeidsmarkt.
Kwaliteit en kwantiteit werklocaties	0 Er bestaat onzekerheid over de precieze vraag naar bepaalde typen bedrijventerreinen, zowel kwalitatief als kwantitatief.	0 Er bestaat onzekerheid over de precieze vraag naar bepaalde typen bedrijventerreinen, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Vitaliteit binnenstad	- De leegstand in het centrum is veel hoger dan de leegstand in vergelijkbare middelgrote centra	0	Transformatie, verkleining van het kernwinkelgebied en sfeerverhoging zullen naar verwachting de leegstand enigszins kunnen terugdringen, echter slechts gedeeltelijk.
Landbouw	- Het areaal aan agrarische gronden is de laatste vijf jaar met 2% afgenomen.	-	Onder invloed van Rijksmaatregelen (stoppersregelingen, stikstofbeleid) neemt het areaal agrarisch grondgebied de komende jaren naar verwachting verder af.

Tabel 45; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld bedrijvigheid

8.3.5 Goed ontsloten en verweven met de regio

8.3.5.1 Fietsen

Voor het beleidsveld Fietsen komen we tot de volgende adviezen:

- De gemeente zet in op het stimuleren van een 10-minuten stad waarbij alle belangrijke voorzieningen binnen 10 minuten per fiets bereikbaar zijn. Hiervoor zijn naar verwachting ingrijpende verbeteringen in het fietsnetwerk nodig, met name binnen de bebouwde kom. Het is echter onduidelijk waar huidige knelpunten liggen en welke ingrepen nodig zijn. **Onderzoek voor of in navolging van de Omgevingsvisie waar huidige knelpunten liggen en welke ingrepen nodig zijn om de 10-minuten stad te stimuleren.**

Tabel 46; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld fietsen

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Fietsnetwerk	0 Voor het fietsverkeer zijn een aantal routes in het buitengebied onvoldoende geschikt voor de elektrische fiets, en de Zuid-Willemsvaart vormt een fysieke barrière.	+ Aan dit beoordelingsaspect wordt in de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend.

8.3.5.2 Verkeersveiligheid

Voor het beleidsveld Verkeersveiligheid komen we tot de volgende adviezen:

- In de Foto van de Leefomgeving is dit aspect behoorlijk achterhaald: de doelstelling voor 2020 ligt ruim in het verleden en tegenwoordig is het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 de basis van de verkeersveiligheidsaanpak, met een nuldoelstelling in 2050. **We bevelen aan om de doelstelling voor het aspect Verkeersveiligheid te actualiseren, mogelijk op basis van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030.**
- Er is in het Finaal Perspectief een groot aantal maatregelen opgenomen die zich direct of indirect richten op het verbeteren van de verkeersveiligheid in Weert. Deze maatregelen zijn belegd in het Mobiliteitsplan van de gemeente. **Ons advies is om in de Omgevingsvisie de belangrijkste doelen en beleidsmaatregelen vanuit het Mobiliteitsplan te beschreven.**

Tabel 47; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld verkeersveiligheid

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Verkeersveiligheid	- Met 16 dodelijke slachtoffers in de laatste 5 jaars scoort Weert nu 'rood'.	- Vanuit de gemeente is er beleid vastgesteld waarin concrete acties worden ondernomen om op verkeersknelpunten verbeteringen door te voeren. Doordat bevolkingsgroei en diversificatie van weggebruikers optreedt en het aantal verkeersslachtoffers de afgelopen jaren is toegenomen, is een verbeterende trend niet in de lijn der verwachting.

8.3.5.3 Bereikbaarheid

Voor het beleidsveld Bereikbaarheid komen we tot de volgende adviezen:

- Er is in het Finaal Perspectief nog geen sprake van een eenduidige visie op wat de gemeente met het centrumgebied wil en er is nog geen samenhangend beleid voor dit gebied opgenomen. De gemeente wil inzetten op het terugdringen van parkeren in de binnenstad. Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn dat de gemeente alternatieven dient te bieden in de vorm van parkeergelegenheden op korte afstand van het centrum of aantrekkelijk alternatief vervoer, en dat het parkeerbeleid op wijkniveau gedifferentieerd dient te worden. In omliggende wijken dient namelijk een waterbedeffect voorkomen te worden waarin bezoekers van het centrum voor parkeren uitwijken naar omliggende wijken zonder betaald parkeren te voorkomen. **Geef in de Omgevingsvisie aan welk streefbeeld de gemeente precies heeft voor het centrum en welk samenhangend beleid bij gaat dragen aan dit doel. Maak hiervoor gebruik van de adviezen in het Tekstkader Mobiliteit in de binnenstad (pagina 34-35 van dit rapport).**
- In het Finaal perspectief is beschreven dat de gemeente de Kasteelsingel wil afsluiten voor doorgaand verkeer. Dit tast echter de logische verkeersstructuur aan, waardoor problemen elders op en rond de centrumring zullen gaan ontstaan. Bij andere varianten waarbij de singel open blijft voor verkeer maar er snelheidsbeperkingen opgelegd worden, zal ook enige sprake zijn van de toename van verkeer op andere routes door de stad. Deze ingreep zou van alle mogelijkheden leiden tot de minste toename van ongewenste verkeersdrukte elders in de stad. **Neem in de Omgevingsvisie op hoe de gemeente de Kasteelsingel af wil sluiten voor doorgaand verkeer en hoe ze gaat voorkomen dat elders negatieve afwikkeleffecten op de verkeersstructuur in de stad ontstaan.**
- De gemeente zet in op verdichting en het op de juiste plekken de hoogte in durven gaan. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de capaciteit van de lokale wegen om het toenemende aantal vervoersbewegingen die samenhangt met een hogere bevolkingsdichtheid te kunnen verwerken. **We bevelen daarom aan om het effect van verdichting op de lokale bereikbaarheid mee te nemen in de afweging van verdichtingslocaties.**

Tabel 48; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld bereikbaarheid

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Autobereikbaarheid	0 De gemiddelde afstand tot een hoofdweg ligt rond het landelijk gemiddelde, en de binnenstedelijke congestie ligt tussen de 20% en 50%.	+ Naar verwachting blijft de auto voornamelijk de meest gebruikte modaliteit. De gemeente Weert heeft concreet beleid om huidige congestie te verminderen. Door huidige en toekomstige projecten om (auto)bereikbaarheid te verbeteren wordt een positieve trend verwacht.
Openbaar vervoer	0 In de huidige situatie zijn weinig grote problemen te ontdekken in het aanbod van Arriva en NS. Er zijn voldoende halteplaatsen, maar door nieuwbouw blijft het een aandachtspunt. Tevens zijn niet alle haltes goed toegankelijk. Met 'het nieuwe normaal' moeten keuzes gemaakt worden en is de verwachting dat met name in dorpen er meer vervoer op maat nodig is om aan de vraag te blijven voldoen.	+ De komende jaren ontwikkelt station Weert zich tot mobiliteitshub voor de regio, o.a. door betere bereikbaarheid, toegankelijkheid, fietsenstallingen, en een Kiss&Ride.
Wandel- en fietsnetwerken	0 Voor het recreatieve wandelverkeer zijn de routestructuren niet optimaal in verbinding met de stedelijke omgeving.	+ Aan het beoordelingsaspect wandel- en fietsnetwerk wordt in de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend.

8.3.5.4 Duurzame mobiliteit

Voor het beleidsveld Duurzame mobiliteit komen we tot het volgende advies:

- De gemeente spreekt in de Weerter Routekaart Energietransitie een forse ambitie uit om in 2030 de energiebehoefte van mobiliteit op lokale en regionale wegen met 30 tot 50% te beperken in vergelijking met de situatie in 2020. De gemeente heeft hier echter slechts beperkt invloed op, met een rol die beperkt is tot het faciliteren van duurzaam vervoer door de beschikbaarheid van laadpalen en tankstations voor waterstof, het stimuleren van duurzaam vervoer door adviezen, campagnes en eventuele subsidies, en het inzetten op een betere ontsluiting van bestemmingen met openbaar vervoer. In het Finaal Perspectief wordt bovendien alleen de beleidsmaatregel genoemd om werkgebieden beter te ontsluiten voor fietsen en bussen. **Wij adviseren om deze ambitie af te zwakken of om aanvullende beleidsmaatregelen met een groter doelbereik te treffen.**

Tabel 49; de kwaliteitsniveaus met beknopte toelichting voor de aspecten die onder het beleidsveld duurzame mobiliteit

Aspect	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Duurzame slimme mobiliteit	- Het aantal elektrische auto's per 1000 inwoners ligt lager dan het landelijke gemiddelde.	0 Naar verwachting zal het aantal elektrische auto's per 1000 inwoners toenemen. Het is onzeker of dit boven het landelijke gemiddelde zal stijgen.

8.4 Milieuwetgeving onder de Omgevingswet

8.4.1 Inleiding

Tot slot willen we graag onder de aandacht brengen hoe de wetgeving omtrent de 'klassieke' milieuthema's onder de Omgevingswet gaat veranderen, en welke speelruimte gemeenten hebben om normen te differentiëren ten opzichte van de door het Rijk opgelegde normen. De klassieke milieuthema's hebben namelijk gemeen dat de wetgeving onder de Omgevingswet ingrijpend gaat veranderen en dat gemeenten andere instrumenten tot hun beschikking krijgen voor visievorming, regelgeving en het verstrekken van vergunningen.

In deze paragraaf gaan we achtereenvolgens in op de positie van Omgevingsvisie en Omgevingsplan in de beleidscyclus, de bestuurlijke afwegingsruimte die gemeenten krijgen in het stellen van omgevingswaarden, en ons advies voor wat betreft milieuthema's in de Omgevingsvisie.

Beleidscyclus

De Omgevingsvisie is onderdeel van de beleidscyclus die in Figuur 24 is weergegeven. Deze beleidscyclus start met het ontwikkelen van beleid; in de **Omgevingsvisie** legt de gemeente vast welke opgaven zij voor zichzelf ziet, welke kernkwaliteiten er in de gemeente zijn, en hoe de gemeente deze wil beschermen. De Omgevingsvisie vormt de basis voor de **Omgevingsplannen** waarin door middel van het concretiseren van **omgevingswaarden** (bijvoorbeeld een omgevingswaarde van 20 µg/m³ als gemiddelde per kalenderjaar voor zwaveldioxide) regels vastgelegd worden die gebruikt kunnen worden om vergunningaanvragen te toetsen. De Omgevingsvisie onder de Omgevingswet is hiermee vergelijkbaar met de huidige Structuurvisie, en het Omgevingsplan is vergelijkbaar met het bestemmingsplan.

Voor de Omgevingsplannen leggen hogere overheden (Rijk en provincie) **instructieregels** voor Omgevingsplannen op aan lagere overheden. Instructieregels zijn regels waarmee een bestuursorgaan aangeeft hoe een ander bestuursorgaan een taak of bevoegdheid moet uitoefenen. Deze regels staan voor het Rijk in hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving³⁹ (Bkl) en voor de provincie in hun omgevingsverordening. Voor de Omgevingsvisie is geen sprake van instructieregels. Op basis van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan kan de gemeente sectorale **programma's** (bijvoorbeeld op gebied van wonen of energie) in het leven roepen. Voor milieubelastende activiteiten kan het Rijk **algemene regels** opleggen om de schade aan milieu en leefomgeving te beperken. De vergunningverlening van ruimtelijke ontwikkelingen wordt voor complexe projecten met een publiek belang door Rijk, provincie of waterschap geregeld in **projectbesluiten**, en voor overige ontwikkelingen door de gemeente zelf via **Omgevingsvergunningen**. De Omgevingsvergunning is daarmee vergelijkbaar met de huidige vergunningen die de gemeente verstrekt voor de bouw van woningen, aanleg van wegen, bomenkap, etc.

³⁹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2018-292.html>

Na de realisatie van de vergunde ontwikkelingen, zijn overheden verantwoordelijk voor **toezicht en handhaving**. Ook is het de bedoeling dat de voortgang van de doelen die in de Omgevingsvisie vastgelegd zijn wordt **gemonitord en geëvalueerd** (hierin kan het planMER een belangrijke rol spelen). Uiteindelijk kan dat ertoe leiden dat delen van de **Omgevingsvisie** worden herzien. Deze wijzigingen dienen vervolgens door te werken in de **Omgevingsplannen** en de rest van de cyclus.

Bestuurlijke afwegingsruimte

In artikel 2.3 van de Omgevingswet wordt het **subsidiariteitsprincipe** beschreven. Dit principe gaat ervan uit dat het gemeentebestuur als eerstverantwoordelijke verantwoordelijk is voor het uitoefenen van de taken en bevoegdheden in de Omgevingswet, tenzij daarover andere regels zijn gesteld. Dit betekent dat gemeenten in principe een ruime bevoegdheid hebben om milieunormen in het Omgevingsplan op te nemen. Deze bevoegdheid wordt echter ingeperkt door middel van **instructieregels** die Rijk en provincie op kunnen leggen aan gemeenten. Ook is het Rijk bevoegd om **algemene regels** over activiteiten met gevolgen voor de fysieke leefomgeving op te leggen aan een ieder die milieubelastende activiteiten verricht zoals gedefinieerd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

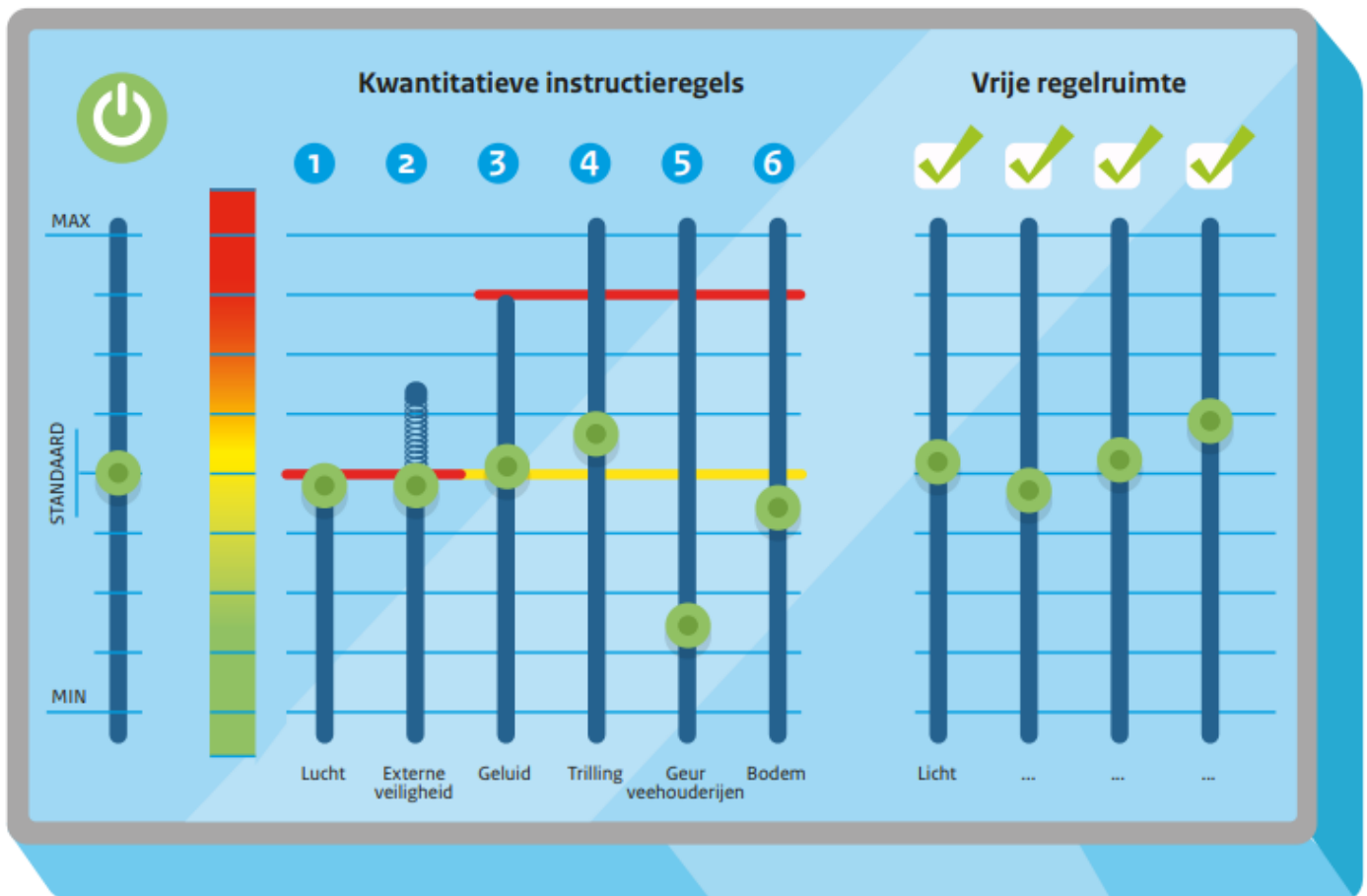

Figuur 24 Samenhang kerninstrumenten (Bron: IPLO)

In de instructieregels voor Omgevingsplannen die via het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) opgelegd kunnen worden aan gemeenten, zijn **rijksomgevingswaarden** opgenomen. Deze geven voor verschillende milieu- en leefomgevingsaspecten aan welk niveau de Rijksoverheid aanvaardbaar vindt voor de bescherming van de fysieke leefomgeving. Gemeenten kunnen voor sommige aspecten een **afwijkende omgevingswaarde** in het omgevingsplan opnemen. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van het milieumengpaneel in *Figuur 25*. De rode lijn geeft de maximale grenswaarde aan waarboven gemeente geen aanpassingen mag doen. Voor de aspecten **luchtkwaliteit, trilling, geur en bodemkwaliteit** geeft de door het Rijk afgegeven omgevingswaarde (geel) de mogelijkheid voor de gemeente om een nadere afweging te maken. De gemeente kan onderbouwd afwijken van de rijksomgevingswaarde, bijvoorbeeld omdat de door het Rijk aangegeven omgevingswaarde voor geur niet realistisch is in gebieden met veel intensieve veehouderijen. Voor **luchtkwaliteit en externe veiligheid** geven deze waarden een harde ondergrens aan, en wordt geen mogelijkheid aan gemeenten geboden om een slechtere kwaliteit dan de waarden vast te stellen. Wel mogen ze aanvullende of strengere waarden vaststellen. Er zijn ook aspecten, zoals **licht**, waar geen rijksomgevingswaarden voor zijn vastgesteld in het Bkl. Hier is de gemeente vrij om regels in het Omgevingsplan op te nemen.

Voor de beleidsvelden geur, luchtkwaliteit, geluid en externe veiligheid is het volgende vastgesteld wat betreft omgevingswaarden:

- Geur: geen omgevingswaarden vanuit Bkl.
- Lucht: wel rijksomgevingswaarden Bkl, alleen aanvullende & strengere omgevingswaarden toegestaan.
- Geluid: geluidsproductieplafond is een omgevingswaarde, mag worden afgeweken.
- Externe veiligheid: alleen aanvullend op strenger (met name plaatsgebonden risico).

Figuur 25 Het milieumengpaneel zoals dat gehanteerd kan worden in de omgang met omgevingswaarden.

Bron: <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/publish/library/219/ig-mengpaneel.pdf>

Advies

Zoals hierboven beschreven staat, geven Rijk en provincie geen instructieregels mee aan gemeenten voor de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie geeft wel de kaders aan die ten grondslag liggen aan de regels die in het Omgevingsplan opgenomen gaan worden. Concreet betekent dit dat de gemeente in de Omgevingsvisie bijvoorbeeld aangeeft dat ze het acceptabel vindt dat de geluidnorm in het centrum hoger ligt dan in de buitenwijken en de dorpen, of dat enige mate van trillingshinder in de spoorzone niet te vermijden is. In de Omgevingsvisie worden deze kaders nu nog niet aangegeven voor de thema's *geurhinder*, *luchtkwaliteit*, *geluidhinder* en *externe veiligheid*. We bevelen daarom het volgende aan wat betreft deze beleidsvelden:

1. Maak op basis van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) een inventarisatie van de instructieregels die door het Rijk opgelegd worden aan de gemeente.
2. Maak op vergelijkbare wijze een inventarisatie van de door de provincie in de provinciale omgevingsverordening opgelegde instructieregels.
3. Geef de instructieregels weer in een milieumengpaneel zoals weergegeven in *Figuur 25*, waarbij ook de maximale grenswaarde aangegeven wordt.
4. Stel een afwegingskader op om te bepalen of de gemeente voor bepaalde milieuaspecten af wil wijken van de rijksomgevingswaarden uit het Bkl. Dit afwegingskader kan onderscheidend zijn voor de deelgebieden die binnen de gemeente onderscheiden worden.
5. Vul het milieumengpaneel per deelgebied in en onderbouw de keuzes in de Omgevingsvisie of in de onderzoeken die naar aanleiding van de Omgevingsvisie of het nog op te stellen Omgevingsplan uitgevoerd zullen worden.

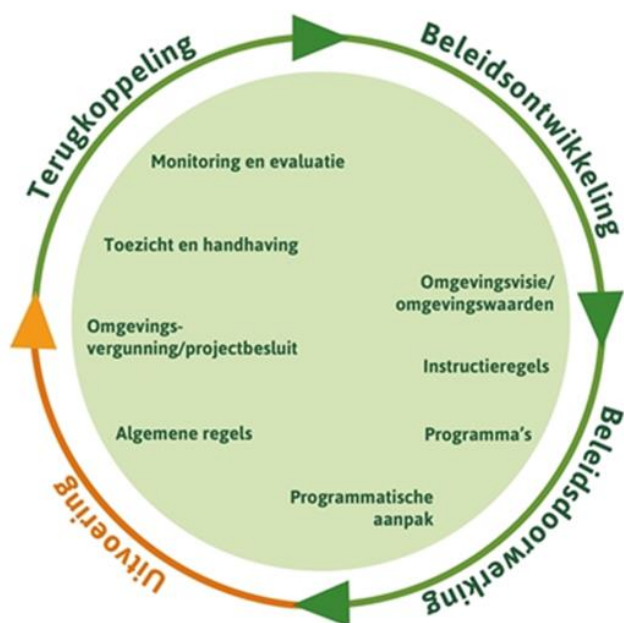
Informatiebronnen

Er is veel materiaal beschikbaar dat de gemeente als naslagwerk of inspiratie kan benutten. Op <https://iplo.nl/thema/> is een overzicht van onderwerpen uit de fysieke leefomgeving opgenomen die onder de Omgevingswet vallen. Per onderwerp (geluid, natuur, verkeersveiligheid, etc.) is informatie samengebracht over bijvoorbeeld de bruidsschat, de toepassing van regels, wettelijke instrumenten, en veranderingen op het gebied van regelgeving onder de

Omgevingswet. Via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn er wegwijzers⁴⁰ opgesteld die de minimale benodigde acties voor de Omgevingswet aangeven. Ook heeft de VNG verscheidene handreikingen opgesteld die concrete voorbeelden geven van veranderingen onder de Omgevingswet. Een voorbeeld hiervan is een memo dat door Omgevingsdienst West-Holland opgesteld is en dat beschrijft wat gemeenten en provincie voor en na de inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten regelen op het gebied van geluid⁴¹.

8.5 Monitoring

Een omgevingsvisie is onderdeel van een beleidscyclus waarvan het in de omgevingsvisie in beeld brengen van omgevingswaarden en ontwikkelrichtingen de eerste stap is. Deze ontwikkelrichtingen worden de komende jaren verder uitgewerkt in het omgevingsplan, dat onder meer vastlegt welke ontwikkelingen vergunning plichtig worden. Het omgevingsplan kan vervolgens verder worden uitgewerkt in programma's. Na uitvoering van de programma's wordt geëvalueerd en gemonitord in hoeverre de ambities van de gemeente behaald zijn en of er reden is om het lange-termijn beleid dat in de omgevingsvisie vastgelegd is, bij te sturen. Dit kan een reden zijn om de omgevingsvisie te herijken, waarmee de beleidscyclus opnieuw doorlopen wordt. Een schematische voorstelling van de beleidscyclus is gegeven.

Figuur 26 De beleidscyclus van Omgevingsvisie naar uitwerking in programma's, vastlegging in omgevingsvergunning en monitoring. Bron: <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/algemene-artikelen/beleidscyclus>

Dat de omgevingsvisie onderdeel is van de beleidscyclus, betekent dus dat hij niet 'af' is op het moment dat hij vastgesteld wordt. Het is juist de bedoeling dat een omgevingsvisie een levend proces is dat continu herijkt en bijgesteld wordt als doelen behaald worden en nieuwe ontwikkelingen zich voordoen. De gemeente kan er daarom voor kiezen om periodiek de voortgang van de Omgevingsvisie te monitoren en indien nodig de Omgevingsvisie te herijken.

Belangrijke vragen bij het monitoren van de voortgang van de omgevingsvisie zijn:

- Komt het voorspelde doelbereik van het voorgenomen beleid in de omgevingsvisie overeen met de beoordeling en draagt het voldoende bij aan het vervullen van de gestelde ambities?
- Dient de beoordeling in het planMER aangepast te worden als nieuwe informatie beschikbaar komt?
- Maken de antwoorden op bovenstaande vragen het nodig om de omgevingsvisie bij te stellen?

⁴⁰ <https://vng.nl/artikelen/wegwijzers-minimale-acties-omgevingswet>

⁴¹ <https://vng.nl/sites/default/files/2021-03/odwh-memo-geluid-onder-de-omgevingswet-september-2020-1.pdf>

Een monitoringsprogramma voor de omgevingsvisie richt zich op de ambities die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. In deze herijking kan voorliggend planMER een belangrijke rol spelen. De Foto van de Leefomgeving die als onderdeel van dit planMER opgesteld is, bevat namelijk voor veel beleidsvelden indicatoren die kwantitatief zijn en die in het kader van een herijking van de Foto van de Leefomgeving periodiek eenvoudig te actualiseren zijn. In Tabel 50 wordt op basis van de kwantitatieve indicatoren in de Foto van de Leefomgeving een voorzet voor een monitoringsprogramma gegeven. Uiteraard kunnen in de loop der tijd indicatoren aangescherpt worden als meer informatie beschikbaar komt of als ambities veranderen.

Tabel 50; een aanzet voor het monitoringsprogramma op basis van de kwantificeerbare indicatoren uit de Foto van de Leefomgeving

Beleidsveld	Aspect	Indicator	Bron
Gezondheid	Bereikbaarheid sport- en speelplekken	Score voor bereikbaarheid sport- en speelplekken t.o.v. landelijk gemiddelde	www.sportbewegenincijfers.nl
Veiligheid	Externe veiligheid	Het aandeel landoppervlakte dat onder een 10-6 risicocontour valt	Risicokaart
	Fysieke en sociale veiligheid	Score voor alle indicatoren (diefstal/verduistering en inbraak, gewelds- en seksuele misdrijven, onveiligheidsbeleving) t.o.v. landelijk gemiddelde	CBS
	Verkeersveiligheid	Aantal verkeersdoden (5 jaar cumulatief) per 100.000 inwoners	ViaStat Online – ongevallen module
Wonen	Duurzame woningen	Benchmark energielabel woningen in de gemeente Weert t.o.v. Nederland in %	Weert in Cijfers; RvO
	Voorzieningen niveau	Afstand tot verschillende typen voorzieningen (onderwijs, horeca en winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn) t.o.v. landelijk gemiddelde	CBS
Sociaal maatschappelijke samenhang	Leefbaarheid	Score leefbarometer t.o.v. landelijk gemiddelde	www.leefbarometer.nl
	Maatschappelijke participatie	Percentage arbeidsparticipatie en vrijwilligerswerk t.o.v. landelijk gemiddelde	Weert in Cijfers; CBS
Milieukwaliteit	Luchtkwaliteit	Luchtkwaliteit t.o.v. wettelijke grenswaarden (Wet Milieubeheer) en WHO-advieswaarden	Atlas van de Leefomgeving; Monitoringstool NSL
	Geluidhinder	Percentage inwoners dat ernstige geluidhinder ondervindt	Atlas van de Leefomgeving
Ruimtelijke kwaliteit	Openbare ruimte	Areaal aan openbaar groen per inwoner t.o.v. 2021	Groene Stad Challenge
Energie	Energiebesparing	Benchmarking huidige energiebehoefte t.o.v. 2019/2020	Klimaatmonitor; Weerter Energietransitie Monitor
	Duurzame energieopwekking	Benchmarking huidige hernieuwbare opwek van energie t.o.v. 2019/2020	Klimaatmonitor
	Aardgasvrij-proof	Benchmarking van huidig aantal aardgasvrij-proof woningen t.o.v. 2019/2020	Klimaatmonitor; Weerter Routekaart Energietransitie
Grondstoffen en circulariteit	Afval	Hoeveelheid restafval per inwoner t.o.v. landelijke doelstelling; percentage gescheiden afval t.o.v. landelijke doelstelling	
Economische vitaliteit	Economische zelfredzaamheid	Aantal personen met bijstandsuitkering (per 1000 inwoners, vanaf 18 jaar) t.o.v. landelijk gemiddelde	CBS
	Werkgelegenheid	Aantal arbeidsplaatsen (per 1000 inwoners) t.o.v. het landelijk gemiddelde	UWV; www.weert.incijfers.nl

	Vitaliteit binnenstad	Leegstandspercentage t.o.v. landelijk gemiddelde middelgrote centra	Locatus
	Landbouw	Benchmark totale oppervlakte agrarisch grondgebruik t.o.v. 5 jaar geleden	CBS Statline
Bereikbaarheid	Autobereikbaarheid	Gemiddelde afstand tot ontsluitingswegen t.o.v. landelijke gemiddelde; mate van binnenstedelijke congestie	Telos PBL; TomTom Traffic Index
	Duurzame slimme mobiliteit	Score voor alle indicatoren (modal split, aantal elektrische auto's per 1000 inwoners, aantal deel auto's per 1000 inwoners) t.o.v. landelijk gemiddelde	Klimaatmonitor; CROW
	Openbaar vervoer	Percentage woningen binnen een straal van 350 meter van een bushalte	
Recreatie en toerisme	Toerisme en recreatie	Overnachtingscijfers	BsGW

Bijlage 1 Eerste beoordeling maatregelen Passende beoordeling

In de tabellen in deze bijlage is aangegeven voor welke maatregelen negatieve effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten en voor welke niet. De maatregelen met mogelijk negatieve gevolgen zijn geselecteerd voor de effectbeoordeling. Van de wel meegenomen maatregelen wordt een reikwijdte ten aanzien van Natura 2000-gebieden bepaald.

In onderstaande tabellen staat aangegeven welke maatregelen niet worden meegenomen in de Passende beoordeling. Door het uitvoeren van deze maatregelen vindt geen oppervlakteverlies plaats van omliggende Natura 2000-gebieden. Er vindt geen versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door licht, geluid of trillingen, optische verstoring of verstoring door mechanische effecten plaats door de maatregelen op omliggende Natura 2000-gebieden. Tevens is er geen sprake van externe werking van bovengenoemde maatregelen. Deze maatregelen hebben daardoor geen significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Daarom worden de effecten van die maatregelen niet onderzocht in deze Passende beoordeling.

Binnenstad

Maatregel	Mogelijk negatief effect op Natura 2000 gebied?	Meenemen in Passende beoordeling?
Opwaarderen openbare ruimte: parkeren verplaatsen (naar hubs, werkgebieden, ...); meer ruimte voor ontmoeting en groen.	Nee	Nee
Benutten van m2 daken: groen, panelen, ontmoeting.	Nee	Nee
Inzet op groene gevels; herstel kwaliteit van historische plinten: faciliteer initiatieven als gevelkwaliteitsfonds	Nee	Nee
Ruimte op het riool is beperkt. Juist in de binnenstad verlangt klimaatbestendigheid om ingrepen op maaiveld in de openbare ruimte en op daken.	Nee	Nee
Meer ruimte voor groen in het profiel van de singel voorkomt hittestress en bevordert waterhuishouding.	Nee	Nee
Energieopwek integreren (lantaarns, schuttingen, daken, etc.)	Nee	Nee
Evenementen voorzien van duurzame stroom	Nee	Nee
Verdichten op aangewezen plekken	Nee	Nee
Compact kernwinkelgebied met een zo goed mogelijke mix van wonen, winkelen, werken, horeca en evenementen	Nee	Nee
In aanloopstraten kansen voor woningen in de plint benutten	Nee	Nee
Focus van evenementen in het centrum op kleinschaligheid	Nee	Nee
Functiemenging in de binnenstad toestaan	Nee	Nee
Leegstaande winkels buiten het kernwinkelgebied omzetten naar woningen	Nee	Nee
Openstellen 'binnenkanten': binnenhoven, privé binnenplaatsen, etc	Nee	Nee

Verbind culturele plekken: heldere entrees langs cultureel lint	Nee	Nee
Nodig culturele dependances uit grote steden in omgeving uit	Nee	Nee
Lagere parkeernorm toepassen in combinatie met inzet op mobiliteitshubs. Maaiveld parkeren terugdringen. Bij nieuwbouw alleen deelauto's mogelijk.	Nee	Nee
Maximale inzet op de mens: Singel niet voor doorgaand verkeer. Bijvoorbeeld door te gaan werken met eenrichtingsverkeer en de parkeernorm in het centrum te verlagen.	Nee	Nee
Meer inzet op fiets- en ov bereikbaarheid	Nee	Nee
P+R hub	Nee	Nee
Parkeergarages weghalen is niet overal realistisch; maar nieuwe invulling geven kan bij sommige misschien wel, deze ruimte inzetten voor bewoners	Nee	Nee

Wijk

Maatregel	Mogelijk negatief effect op Natura 2000 gebied?	Meenemen in Passende beoordeling?
Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, 10-minuten stad stimuleren	Nee	Nee
Woningen toevoegen door te verdichten of op juiste plekken de hoogte in te gaan	Ja	Ja
Langzaam verkeer in woonwijken stimuleren	Nee	Nee
Aanleggen warmtenet bij vervanging riool	Ja	Ja
Maatschappelijk vastgoed 0-op-de-meter	Nee	Nee
Groen-blauwe dooradering toevoegen/ verbeteren voor mens en dier	Nee	Nee
Mogelijkheden voor transformatie en sloopnieuwbouw benutten tbv verdichting	Nee	Nee
Minder maaiveld parkeren, meer autovrije gebieden	Nee	Nee
Parkeren clusteren icm locaties laadpalen	Nee	Nee
Meer ruimte voor groen, ontmoeten en klimaatadaptatie, verminderen verharding	Nee	Nee
Mensen uitdagen om zelf ook aan de slag te gaan, tuinen te vergroenen	Nee	Nee
Ontmoeten, spelen en groen wordt naar de mensen toegebracht. Wijkparken en schoolpleinen krijgen een nieuwe impuls met diverse	Nee	Nee

beplanting en speel- en sportmogelijkheden. Ook is er aandacht voor inclusieve voorzieningen		
Huidig karakter bebouwing zoveel mogelijk behouden, en identiteit versterken	Nee	Nee
Waar mogelijk ruimte sparen/ vrijmaken voor groen en ontmoeten	Nee	Nee
Schoolpleinen openen ook buiten schooltuin, pleinen vergroenen	Nee	Nee
Ommetjes door het groen van en naar voorzieningen	Nee	Nee
Ecologische corridors maken van buitengebied door woonwijken naar centrum als een spinneweb	Nee	Nee
Autobereikbaarheid verminderen	Nee	Nee
Groene gevels en daken stimuleren	Nee	Nee
Parkeerhubs introduceren	Nee	Nee
Neerslag beter in wijken houden	Nee	Nee
Voorzieningen circulair en ecologisch verduurzamen	Nee	Nee
Verdichten rondom voorzieningen, kwaliteit en ov knooppunten	Nee	Nee
Inzetten op circulaire woonwijk	Nee	Nee

Werkgebieden

Maatregel	Mogelijk negatief effect op Natura 2000 gebied?	Meenemen in Passende beoordeling?
Goede, veilige fiets- en wandelverbindingen, afgescheiden van logistiek vervoer: combineer fietsnetwerk met econetwerk	Nee	Nee
Dubbelgebruik van parkeerterreinen voor evenementen, parkeren voor het centrum, etc	Nee	Nee
Benutten van m2 daken: groen, panelen, terras, etc	Nee	Nee
Ecologisch bermbeheer (mits veilig vormgegeven)	Nee	Nee
Bedrijven benutten elkaars warmte; energiebesparing	Nee	Nee
Behandel werkgebieden als aantrekkelijke entree van de stad: representatieve gevels, kunst, etc	Nee	Nee

Verdichten op bedrijventerreinen, maar op zo'n manier dat er ruimte blijft voor groenontwikkeling en klimaatadaptatie	Ja	Ja
Uitbreiding areaal alleen mogelijk om circulaire economie te faciliteren, strenger uitgiftebeleid	Ja	Ja
Aan randen van woonwijken meer functiemenging toestaan	Nee	Nee
Werkgebieden ontsluiten met duurzame mobiliteitsoplossingen (goede fietspaden en fietsparkeervoorzieningen en ov met bijvoorbeeld shuttlebussen)	Nee	Nee
Mogelijkheden duurzame energie benutten	Nee	Nee
Let op verdozing van het landschap, entrees van de stad moeten aantrekkelijk blijven/ gemaakt worden	Nee	Nee
Behoud balans tussen werken en wonen	Nee	Nee
Parkeren gestapeld waar mogelijk	Nee	Nee
Stimuleren vernieuwende concepten en broedplaatsen	Nee	Nee
Vergroenen bedrijventerreinen, klimaatadaptief, aantrekkelijke plekken om pauze te houden	Nee	Nee
Materialen hub voor het recylen en/of opslag van materialen	Ja	Ja
Voldoende OV verbindingen naar werkgebieden	Nee	Nee

Dorpen

Maatregel	Mogelijk negatief effect op Natura 2000 gebied?	Meenemen in Passende beoordeling?
Fietsnetwerk verbeteren en compleet maken, ook grensoverschrijdend	Nee	Nee
Snel en veilig fietsen. Niet alleen naar Weert maar ook tussen de dorpen onderling	Nee	Nee
Versterken cultureel historische elementen en identiteit dorpen	Nee	Nee
Landschapstoerisme stimuleren	Ja	Ja
Groene en blauwe verbindingen de dorpen in brengen, dorpen in het groen, geen versteend eiland	Nee	Nee
Ontmoetingsplekken toevoegen (aan de hand van vraag bewoners). Zoals dorpsmoestuin	Nee	Nee
Veilig en compleet wandelnetwerk	Nee	Nee

Diervriendelijke verlichting	Nee	Nee
Versterken klimaatadaptatie en ecologie	Nee	Nee
Op plekken waar hittestress het ergst is vergroenen	Nee	Nee
Routes naar lokale bestemmingen inrichten op langzaam verkeer, scholen, binnenstad	Nee	Nee
Uitbreiding woningvoorraad in het landschap is in principe niet toegestaan, enkel voor alternatieve woonvormen die goed ingepast kunnen worden in het landschap zoals tiny houses, circulaire woningen	Nee	Nee
Ha bos koppelen aan ha woningbouwontwikkelingen	Nee	Nee
Maatschappelijk vastgoed 0 op de meter	Nee	Nee
Multifunctioneel activiteitengebouw in elk dorp als er genoeg draagvlak is	Nee	Nee
Groen schoolplein	Nee	Nee
Terugbrengen trage wegen in combinatie met diervriendelijk bermbeheer	Nee	Nee
Zorgconcepten stimuleren, deze hebben baat bij rust en ruimte van het buitengebied	Nee	Nee
Meer levensloopbestendige woningen	Ja	Ja
Collectieve buurttaxi, voldoende bushaltes. Draagvlak proberen te behouden	Nee	Nee

Buitengebied

Maatregel	Mogelijk negatief effect op Natura 2000 gebied?	Meenemen in Passende beoordeling?
Differentiëren in geluid- en geurnormen	Nee	Nee
Oversteekbaarheid ringbaan verbeteren	Nee	Nee
Lagere maximumsnelheid op lokale wegen (50 of 60 km/u)	Nee	Nee
Knippen autoverkeer om sluiproutes te voorkomen en fietsveiligheid te verbeteren	Nee	Nee
Fietsroutes naar en fietsparkeren bij bestemmingen verbeteren	Nee	Nee
Terugbrengen trage wegen (zandpaden)	Nee	Nee
Cultuurhistorie benutten (verhalen vertellen)	Nee	Nee

Terugbrengen bermen, houtkanten en sloten (water nabij)	Nee	Nee
Ecologische verbindingen over de Zuid-Willemsvaart	Nee	Nee
Kwaliteit vooropstellen in alle ontwikkelingen	Nee	Nee
Stikstof reductie nabij natura 2000 gebieden, ecosysteemdiensten voor boeren om natuurinclusieve landbouw te stimuleren	Nee	Nee
Oog voor vrijkomende agrarische bebouwing	Nee	Nee
Ruimte bieden aan nieuwe teelten	Nee	Nee
Inzet op functiemenging en een ander type bedrijvigheid (zorg / wonen / recreatie / opslag / werken), maar wel uitgaande van een groene en stille omgeving	Ja	Ja
Kleinschalige recreatie ruimte geven als dit past in de omgeving	Nee	Nee
In de stadsrandzone meer wonen toelaten obv bestaande structuur, op de juiste plekken de hoogte in durven gaan	Ja	Ja
Natuurinclusieve landbouw wordt ondersteund door te werken met ecosysteemdiensten. Het is belangrijk om de bewoning en levendigheid van het buitengebied op peil te houden	Nee	Nee
Het buitengebied wordt vernat om droogte tegen te gaan. Dat betekent een hogere grondwaterstand, natuurlijke oevers en waterberging	Nee	Nee
In natuurgebieden gelden daarnaast hogere geluid en geurnormen dan elders in het buitengebied	Nee	Nee
Rondom natuurgebieden komt een zone waarin geen intensieve landbouw or veehouderij plaats kan vinden	Nee	Nee
De toegankelijkheid van natuurgebieden wordt sterk verbeterd. Dat betekent inzet op ontsluiting met langzaam verkeer, maar ook goede fietsparkeervoorzieningen	Ja	Ja

Bijlage 2 Beschrijving van relevante Natura 2000 gebieden

De teksten in deze bijlage zijn afkomstig van www.natura2000.nl (geraadpleegd op 2 augustus, 2022) en <https://natura2000.vlaanderen.be/> (geraadpleegd op 4 augustus, 2022).

Sarsven en de Banen

Omschrijving

Het Sarsven en de Banen zijn twee naast elkaar gelegen heidevennen in Midden-Limburg. Het is een Peelrestant. Gezoned en in mozaïek met elkaar komen gemeenschappen voor van zeer zwak gebufferde wateren en van zwak gebufferde wateren. De venen worden deels gevoed met kwelwater uit omliggende hoge gronden. Het gebied is gelegen in één van de laagten die worden aangetroffen in de voedselarme zandafzettingen van het middenterras van de Maas. Plaatselijk komt moerasveen voor, variërend in diepte. Het bestaat uit een samenstel van venen, wilgen- en gageelstruweel, elzen- en berkenbroekbos en zowel natte als drogere graslanden.

Doelstelling

Op deze pagina ziet u een lijst met alle habitattypen en/of Habitatrichtlijnsoorten en/of broedvogel- en niet-broedvogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Voor al deze waarden is aangegeven wat de instandhoudingsdoelen in het gebied zijn. De doelen zijn geformuleerd in termen van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang (populatiegrootte of oppervlakte habitatype of leefgebied van de soort) en “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit (van het habitatype of het leefgebied van de soort). Verder is de relatieve bijdrage van het gebied aan het landelijk doel voor de betreffende waarde aangegeven en, indien van toepassing, de kernopgave met betrekking tot de waarde in het gebied.

Bij alle doelen staat de “status” aangegeven. In de meeste gevallen is dit “definitief”. Indien hier “ontwerp” staat, betekent dit dat het (wijzigings-)besluit waar dit doel in staat op dit moment ter inzage ligt of ter inzage heeft gelegen, maar daarna nog niet definitief vastgesteld is. Ook wordt aangegeven als een habitatype of soort verwijderd zal worden “definitief (in ontwerp verwijderd)” of als subtypen van habitattypen vervangen worden “ontwerp (vervanging doel subtype)”. In geval van “aanmelding” is het Habitatrichtlijngebied aangemeld voor de communautaire lijst, maar is er nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en zijn er nog geen doelen geformuleerd.

Habitatype	Habitatsubtype	Status doel	oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H3130 - Zwakgebufferde venen		definitief	>	>	C	6.02,W
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	ontwerp	>	>	C	
H4030 - Droge heiden		ontwerp	>	>	C	6.08

Weerter- en Budelerbergen en Ringselven

Omschrijving

Dit gebied bestaat uit de deelgebieden Weerterbos, Ringselven en Kruispeel (Habitatrichtlijngebied) en de Hugterheide en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied). Het Weerterbos is een oud bosgebied. Daarvoor was het een moerasgebied omgeven door heide en moeras. Het wordt gekenmerkt door een gecompliceerde bodemopbouw met leemarm en lemig dekzand en lokale veenontwikkeling. Soortenarme dennenaanplanten bepalen tegenwoordig in sterke mate het aanzien van het terrein. Op natte delen, in slenken en geïsoleerde laagtes staat relatief zuur berkenbroekbos. In deze laagten liggen vele watertjes en worden zwak gebufferde vennen hersteld. De Hugterheide ligt in Noord-Brabant en is een bosgebied dat voornamelijk bestaat uit grove dennen en is aangeplant op stuifzand. De stuifzanden zijn nog duidelijk te herkennen in het heuvelachtige terrein. Het naastgelegen gebied Hugterbroek en 'In den Vloed' aan de Limburgse zijde bestaan uit moeras en bos. De Weerter en Budelerbergen bestaan uit een aaneengesloten (naald)bosgebied met een centraal gelegen heide- en stuifzandterrein. Het Ringselven en de Kruispeel zijn gelegen aan weerszijden van de Zuid-Willemsvaart. Het Ringselven is een ven omgeven door moerasvegetaties. De Kruispeel bestaat uit berken- en elzenbroekbossen, met enkele vennen gelegen langs de Tungalroysche beek.

Doelstelling

Hieronder ziet u een lijst met alle habitattypen en/of Habitatrichtlijnsoorten en/of broedvogel- en niet-broedvogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Voor al deze waarden is aangegeven wat de instandhoudingsdoelen in het gebied zijn.

De doelen zijn geformuleerd in termen van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang (populatiegrootte of oppervlakte habitatype of leefgebied van de soort) en “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit (van het habitatype of het leefgebied van de soort). Verder is de relatieve bijdrage van het gebied aan het landelijk doel voor de betreffende waarde aangegeven en, indien van toepassing, de kernopgave met betrekking tot de waarde in het gebied.

Bij alle doelen staat de “status” aangegeven. In de meeste gevallen is dit “definitief”. Indien hier “ontwerp” staat, betekent dit dat het (wijzigings-)besluit waar dit doel in staat op dit moment ter inzage ligt of ter inzage heeft gelegen, maar daarna nog niet definitief vastgesteld is. Ook wordt aangegeven als een habitatype of soort verwijderd zal worden “definitief (in ontwerp verwijderd)” of als subtypen van habitattypen vervangen worden “ontwerp (vervanging doel subtype)”. In geval van “aanmelding” is het Habitatrichtlijngebied aangemeld voor de communautaire lijst, maar is er nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en zijn er nog geen doelen geformuleerd.

Habitattypen

Habitatype	Habitatsubtype	Status doel	oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	>	>	C	6.02,W
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	ontwerp	>	>	C	
H4030 - Droge heiden		ontwerp	>	>	C	6.08
H6410 - Blauwgraslanden		ontwerp	=	=	C	
H7150 - Pionierv egetaties met snavelbiezen		ontwerp	=	=	C	
H7210* - Galigaanmoerassen		definitief	=	>	A1	

H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	ontwerp	=	>	C
H91D0* - Hoogveenbossen	definitief	>	>	B1

Habitatrichtlijnsoorten

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
H1134 - Bittervoorn	ontwerp	=	=	=	C	
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1166 - Kamsalamander	definitief (in ontwerp verwijderd)	=	=	=	n.n.b.	
H1337 - Bever	ontwerp	=	=	=		

Broedvogels

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
A224 - Nachtzwaluw	definitief	18	=	=	C	
A246 - Boomleeuwerik	definitief	55	=	=	C	
A276 - Roodborsttapuit	definitief	20	=	=	C	

Natura-2000 gebieden Noord-Oost Limburg

- BE2200032 - Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Watering
- BE2200033 - Abeek met aangrenzende moerasgebieden
- BE2200034 - Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven

Omschrijving

Prachtige graslanden, natte ruigten, vijvers en broekbossen vormen een groen netwerk in de valleien van de Dommel, de Warmbeek en de Abeek. Daarnaast zijn kleinschalige landbouwlandschappen en een prachtig eikenberkenbos te vinden in de Itterbeekvallei. Het GrensPark Kempen~Broek, het Hageven en de Achelse Kluis omvatten de mooiste moeras- en heidegebieden aan weerszijden van de grens. De wateringen zijn cultuurhistorisch erfgoed. Kortom, dit zijn stuk voor stuk zeer waardevolle leefgebieden voor de meest bijzondere soorten.

Noord-Oost Limburg wordt ingedeeld in 3 habitatrictlijngebieden.

De Abeekvallei vormt een snoer van natuurpareltjes: de Abeekvallei vanaf het militair domein, Smeethof, De Luysen, St-Maartensheide, Stamprooierbroek, Hasselterbroek, Grootbroek, Zuurbeekvallei en De Zig. Deze gebieden bestaan grotendeels uit gevarieerde moeras- en heidegebieden.

Het Hageven met de Dommelvallei, de Beverbeekse heide, de Warmbeekvallei en de Wateringen. Het Hageven-De Plateaux en de Achelse Kluis-Leenderbos-Groote Heide zijn grote grensoverschrijdend heide- en bosgebieden.

De Itterbeekvallei omvat gebieden als de Brand en het Tösch-Langeren waarin goed bewaarde kleinschalige landbouwlandschappen met door houtkanten omgeven weilanden liggen. Samen met oude wateringen (Schootshei) en voormalige zandwinnings (Bergerven) vormt dit het zuidelijke deel van het GrensPark Kempen~Broek.

De valleien van de Abeek, Itterbeek, Warmbeek en Dommel bestaan tegenwoordig uit een mozaïek van broekbossen, vijvers en natte hooilanden (her en der nog 'blauwgrasland').

Op de overgangen naar de hogere gronden vinden we lokaal nog oude traditionele landbouwlandschappen zoals het coulisselandschap in Tösch-Langeren en De Brand.

Op de droge gronden domineren heide, duinen en naaldbossen het landschap.

Op verschillende plaatsen vinden we de karakteristieke 'wateringen' (Lozerheide te Bochelt, Wateringen te Lommel); oude bevoeiingsgebieden die beoogden om de arme gronden geschikt te maken voor landbouw. Tegenwoordig zien we hier vaak populierenbossen maar her en der ook nog de typische soortenrijke hooilanden.

Doelstelling

In Noord-Oost Limburg tref je 4 natuurlandschappen aan: het moeras-, bos-, heide- en bocagelandschap met graslanden. Het meest ambitieuze doel is het herstel van minstens 40 ha laagveenmoeras in het Stamprooierbroek, waar de meest zeldzame vogelsoorten broeden. Hiervoor moet er ruimte voor veel en zuiver water gemaakt worden. In de beekvalleien worden ruigten, broekbossen en natuurlijke beekprofielen tot doel gesteld. Waardevolle, vochtige graslanden worden niet meer (over)bemest en wemelen van de insecten, kleine zoogdieren, amfibieën, waardoor ze een rijk gevulde voorraadkamer zijn voor talrijke weidevogels en roofvogels. Ook zijn netwerken van kleine landschapselementen hier prioritair met het ultieme doel 10 broedparen grauwe klauwier. De galigaanmoerassen en bossen worden sterk uitgebreid. De heidegebieden zijn een complex van droge heide, landduinen, venige heide en vennen.

Habitattypen

Habitatype	Habitatsubtype	Status doel	oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende,		definitief	1,5 ha	>	

venige of lemige kleibodem (EU-Molinion)				
6510 - Laaggelegen schraal hooiland	ontwerp	54 ha	>	
9120_9190 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei en Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten	ontwerp	997 ha	>	
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior	ontwerp	978 ha	>	
2310_2330 - Psammofiele heide met Calluna- en Genistasoorten en Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	ontwerp	48 ha	>	
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojuncea	definitief	=	>	
4010_7150 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix en Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	ontwerp	=	>	
4030 - Droge Europese heide	definitief	>	>	
6230 - Soortenrijke	definitief		>	

heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	definitief
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho- Batrachion	definitief
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	definitief
7140 - Overgangs- en trilveen	definitief
7210 - Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en soorten van het Caricion davallianae	definitief
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior	definitief

Habitatype	Habitatsubtype	Status doel	oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige		definitief	1,5 ha	>	

kleibodem (EU-Molinion)					
6510 - Laaggelegen schraal hooiland		ontwerp	54 ha	>	
Habitatype	Habitatsubtype	Status doel	oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
9120_9190 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei en Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten		definitief	1,5 ha	>	
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior		ontwerp	54 ha	>	
Habitatype	Habitatsubtype	Status doel	oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion)		definitief	1,5 ha	>	
6510 - Laaggelegen schraal hooiland		ontwerp	54 ha	>	

Habitatrichtlijnsorten

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
A082 – Blauwe kiekendief	ontwerp	=	=	=	C	
Beekprik	definitief			>		
Bittervoorn	definitief			>		
Blauwborst						
Boomkikker	definitief	=	=	=		
Bruine kiekendief						
Drijvende waterweegbree	definitief (in ontwerp verwijderd)	=	=	=	n.n.b.	
Europese bever						
Gevlekte witsnuitlibel						

Gladde slang
Grote modderkruiper
Heikikker
Ijsvogel
Ingekorven vleermuis
Ingekorven vleermuis
Nachtzwaluw
Otter
Porseleinhoen
Roerdomp
Rugstreepad
Ruige dwergvleermuis
Spaanse vlag
Wespendief
Woudaap

Colofon

BEOORDELING PLANMER OMGEVINGSVISIE WEERT

KLANT

Gemeente Weert

AUTEUR

Thom Versteegen
Jasper van Bruchem

DATUM

1 mei 2023

STATUS

Definitief

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

T +31 (0)88 4261261

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[arcadis-nederland](https://www.arcadis-nederland.nl)

[arcadis_nl](https://twitter.com/arcadis_nl)

[ArcadisNetherlands](https://www.facebook.com/ArcadisNetherlands)

Bijlage 3 Foto van de Leefomgeving, gemeente Weert

Foto van de leefomgeving, gemeente Weert

Achtergronddocument OER Omgevingsvisie Weert

Status: Concept

Datum: 3 mei 2023

Titel document: Foto van de leefomgeving gemeente Weert
Status: Concept
Datum: mei 2023
Projectnaam: OER Omgevingsvisie Weert
Auteur(s): Roy Thijssen en Karin van de Water

Opgesteld door: diverse beleidsadviseurs gemeente Weert
Gecontroleerd door: Selma van Mensvoort
Datum: mei 2023

Inhoudsopgave

1.	Achtergrond en aanpak 'Foto van de leefomgeving'	3
1.1	Waarom een 'Foto van de leefomgeving'?	3
1.2	Aanpak 'Foto van de leefomgeving'	3
1.3	Vigerend omgevingsbeleid en relevante fysieke ruimtelijke ingrepen	7
2.	Samenvatting	10
3.	Gezondheid	12
3.1	Gezonde leefstijl	12
3.2	Bereikbaarheid sport- en speelplekken	15
3.3	Gezonde leefomgeving	17
4.	Veiligheid	19
4.1	Externe veiligheid	19
4.2	Fysieke en sociale veiligheid	22
4.3	Verkeersveiligheid	25
5.	Wonen	29
5.1	Passend en toegankelijk woningaanbod	29
5.2	Duurzame woningen	34
5.3	Voorzieningen niveau	36
6.	Sociaal maatschappelijke samenhang	38
6.1	Leefbaarheid	38
7.	Klimaatadaptatie	40
7.1	Wateroverlast	40
7.2	Hitte	52
7.3	Droogte	56
8.	Milieukwaliteit	61
8.1	Luchtkwaliteit	61
8.2	Geluidhinder	65
8.3	Geur	69
9.	Bodem en water	72
9.1	Bodemkwaliteit	72

9.2	Grond- en oppervlaktewater	74
10.	Natuur en biodiversiteit	82
10.1	Biodiversiteit in natuurgebieden, stad en land	82
10.2	Connectiviteit natuur	84
10.3	Soortenbescherming	86
11.	Ruimtelijke kwaliteit	88
11.1	Cultuurhistorie en erfgoed	89
11.2	Archeologie	93
11.3	Landschappelijke kwaliteit	95
11.4	Openbare ruimte	97
12.	Energie	99
12.1	Energiebesparing	99
12.2	Duurzame energieopwekking	101
12.3	Aardgasvrij-proof	102
13.	Grondstoffen en circulariteit	104
13.1	Afval	104
14.	Economische vitaliteit	107
14.1	Economische zelfredzaamheid	107
14.2	Werkgelegenheid	109
14.3	Kwaliteit en kwantiteit werklocaties	110
14.4	Vitaliteit binnenstad	112
14.5	Landbouw	114
15.	Bereikbaarheid	117
15.1	Auto bereikbaarheid	117
15.2	Duurzame slimme mobiliteit	120
15.3	Openbaar vervoer	122
15.4	Wandel- en fietsnetwerk	124
15.5	Ondergrondse infrastructuur	127
16.	Recreatie en toerisme	131
16.1	Toerisme en Recreatie	131

1. Achtergrond en aanpak 'Foto van de leefomgeving'

1.1 Waarom een 'Foto van de leefomgeving'?

In beeld brengen kwaliteit van de leefomgeving

Als vertrekpunt voor het omgevingseffectrapport (OER) van de omgevingsvisie van Weert is een 'Foto van de leefomgeving' opgesteld: het beeld hoe de Weerter leefomgeving er nu voor staat. Vervolgens is in beeld gebracht hoe de leefomgeving zich naar verwachting in de toekomst ontwikkelt (2030-2040). Dit toekomstbeeld is de autonome ontwikkeling, de verwachte toekomstige situatie bij voortzetting van het huidige beleid, rekening houdend met autonome trends (bijvoorbeeld klimaatverandering) en al genomen besluiten over ingrepen in de leefomgeving. Deze autonome ontwikkeling is de referentiesituatie voor het OER. De mogelijke effecten van het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie worden in beeld gebracht ten opzichte van deze referentiesituatie.

De foto van de leefomgeving laat zien bij welke leefomgevingsaspecten er nu en in de toekomst problemen en knelpunten optreden en welke autonome trends er daarin te verwachten zijn. Zo brengt het in beeld wat de kwaliteit is van de verschillende aspecten van de Weerter leefomgeving. Hiermee kan de foto van de leefomgeving bijdragen aan het aanscherpen van de Omgevingsvisie en het maken van keuzes voor nieuw strategisch beleid. In de foto van leefomgeving wordt de leefomgeving beschreven aan de hand van de thema's en indicatoren uit het beoordelingskader van het OER.

Basis voor effectbeoordeling OER

De referentiesituatie vormt het vertrekpunt voor de effectbeoordeling in het OER. Effecten van nieuw beleid worden in termen van kansen op positieve effecten en risico's op negatieve beschouwd ten opzichte van de referentiesituatie. Zo ontstaat een beeld van de te verwachten impact van het nieuwe beleid, inclusief mate van invloed dat het nieuwe (strategische) beleid heeft op autonome trends en ontwikkelingen ten opzichte van het bestaande beleid. In het OER wordt een samenvatting opgenomen van de 'foto van de leefomgeving' en het geheel wordt als bijlage bij het Oer opgenomen.

Basis voor monitoring

Gezien de onzekerheid over de wijze waarop het beleid uiteindelijk wordt uitgevoerd én onzekerheid over de implicaties die het beleid op lange termijn hebben voor de fysieke leefomgeving, is het belangrijk om gedurende de uitvoering van het beleid met monitoring 'vinger aan de pols te houden'. Ook voor deze monitoring is het belangrijk om een beeld te hebben van de uitgangssituatie waartegen autonome ontwikkelingen en het optreden van effecten, kansen en risico's kunnen worden afgezet. Deze beschrijving van de 'foto van de leefomgeving' biedt daarom ook een basis voor toekomstige monitoring.

1.2 Aanpak 'Foto van de leefomgeving'

1.2.1 De basis: beoordelingskader OER

De kwaliteiten van de leefomgeving en de effecten van de Omgevingsvisie worden in beeld gebracht aan de hand van het beoordelingskader (zie tabel 1.1). Het beoordelingskader volgt de brede en integrale benadering uit de Omgevingswet. Dit betekent dat naast de thema's binnen de fysieke leefomgeving het beoordelingskader ook sociale en economische thema's bevat. Met een dergelijk breed beoordelingskader kan het OER daadwerkelijk bijdragen aan een goede wegging van alle relevante belangen in de Omgevingsvisie van de gemeente Weert.

Het beoordelingskader is het resultaat van een analyse van opgaven in de fysieke leefomgeving, afstemming met het proces van raadpleging over de beoogde reikwijdte en detailniveau van het OER. Het beoordelingskader is gaandeweg binnen de procesaanpak van het OER verder aangescherpt ten opzichte van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, waarbij sommige indicatoren zijn opgesplitst of samengenomen. In het voorliggende rapport wordt per hoofdstuk een thema beschreven, met daarbij de indicatoren en onderbouwing bij toegekende kwaliteitsniveaus, de daarbij gehanteerde werkwijze en bronnen.

Laag	Thema	Indicatoren
People	Gezondheid	Gezonde leefstijl Bereikbaarheid sport- en speelplekken Gezonde leefomgeving
	Veiligheid	Externe veiligheid Fysieke en sociale veiligheid Verkeersveiligheid
	Wonen	Passend en toegankelijk woningaanbod Duurzame woningen Voorzieningen niveau
	Sociaal maatschappelijke samenhang	Leefbaarheid
Planet	Klimaatadaptatie	Wateroverlast Hitte Droogte
	Milieukwaliteit	Luchtkwaliteit Geluidhinder Geur
	Bodem en water	Bodemkwaliteit Grond- en oppervlaktewater
	Natuur en biodiversiteit	Biodiversiteit in natuurgebieden, stad en land Connectiviteit natuur Soortenbescherming
	Ruimtelijke kwaliteit	Cultuurhistorie en erfgoed Archeologie Landschappelijke kwaliteit Openbare ruimte
	Energie	Energiebesparing Duurzame energieopwekking Aardgasvrij-proof
Profit	Grondstoffen en circulariteit	Afval
	Economische vitaliteit	Economische zelfredzaamheid Werkgelegenheid Kwaliteit en kwantiteit werklocaties Vitaliteit binnenstad
	Bereikbaarheid	Auto bereikbaarheid Wandel- en fietsnetwerk Ondergrondse infrastructuur
	Recreatie en toerisme	Toerisme en recreatie

Tabel 1.1: Beoordelingskader uit OER Omgevingsvisie Weert

In de foto van de leefomgeving wordt het kwaliteitsniveau weergegeven in de huidige situatie en in de autonome situatie voor alle thema's en indicatoren. Het verschil tussen de autonome situatie en de huidige situatie geeft weer in hoeverre er sprake is van een negatieve of positieve autonome trend voor de verschillende indicatoren. De kwaliteitsniveaus zijn per indicator bepaald aan de hand van de definitie en de gehanteerde schaal voor de waardering van de huidige en autonome situatie, zoals hierna omschreven.

1.2.2 Aanpak beoordeling kwaliteiten van de leefomgeving

Definitie beoordelingsaspecten

Belangrijk bij de waardering van de kwaliteit van de leefomgeving aan de hand van de beoordelingsaspecten is de navolgbaarheid en reproduceerbaarheid van leefomgevingskwaliteiten.

De definitie van de beoordelingsaspecten is gebaseerd op de beschikbare informatie in de huidige situatie en autonome ontwikkeling (2030, aangevuld met een doorkijk naar 2040), de

(milieu)wetgeving, het beleid en expert judgement o.b.v. tijdreeksen (ontwikkelingen van de indicator over de afgelopen tijd) en geografische vergelijkingen (bijvoorbeeld landelijk gemiddelde cijfers en trends).

Per beoordelingsaspect is een beoordelingscriterium gedefinieerd. Voor de invulling van het beoordelingscriterium kunnen meerdere indicatoren gebruikt zijn.

Resultaten van beoordeling: kwaliteitsniveaus

Voorbeeld beoordelingsaspect, -criterium en indicatoren

Binnen het thema 'Gezondheid' is één van de beoordelingsaspecten 'Gezonde leefstijl en leefomgeving'. Het beoordelingscriterium daarbij is de mate van een gezonde leefstijl en de beweegvriendelijkheid van de leefomgeving. De gebruikte indicatoren bij het beoordelen van dit criterium zijn

- 1) mate van beweegvriendelijkheid van de leefomgeving en
- 2) aantal sportfaciliteiten en toegankelijkheid sportfaciliteiten.

De beoordeling van de aspecten resulteert per aspect in een kwaliteitsniveau: groen, oranje of rood. Per aspect is een schaallat gedefinieerd voor de toekenning van een kwaliteitsniveau. In zijn algemeenheid geldt: bij kwaliteitsniveau groen is sprake van een overwegend goede kwaliteit, er is geen sprake van overschrijding van wettelijke of beleidsnormen, knelpunten of anderszins. Bij rood is sprake van overwegend slechte kwaliteit, dat wil zeggen: er is sprake van overschrijding van normen of knelpunten. Bij oranje is er in zijn algemeenheid sprake van risico op normoverschrijding of knelpunten, de kwaliteit zit dan tussen groen en rood in.

Voor het zo objectief, navolgbaar en reproduceerbaar mogelijk toekennen van kwaliteitsniveaus zijn twee aspecten bepalend:

- a. beschikbare informatie en de status daarvan;
- b. beschikbare referentiewaarde voor het definiëren van kwaliteitsniveau groen, oranje, rood.

Per beoordelingsaspect is een schaallat voor de kwaliteitsniveaus gedefinieerd op basis van bovenstaande twee aspecten. De schaallat is gebaseerd op indicatoren die het meest tot de kern van het beoordelingsaspect behoren en waar goede informatie beschikbaar voor is om er een kwaliteitsniveau aan toe te kennen. Het kan voorkomen dat er indicatoren zijn bij een beoordelingsaspect wel in de beschrijving van de huidige situatie terugkomen, maar niet expliciet in de schaallat voor het kwaliteitsniveau. In dat geval behoort de indicator niet tot de kern van het beoordelingsaspect en/of is de beschikbare informatie niet voldoende geschikt om het te vertalen naar een schaallat.

Beschikbare informatie en status daarvan

Hierbij is onderscheid in:

1. Kwantitatieve informatie: dit betreft cijfermatige informatie, bijvoorbeeld data uit rekenmodellen of meetgegevens.
2. Kwalitatieve informatie: dit betreft niet-cijfermatige informatie, bijvoorbeeld kaartmateriaal met landschapstypen.
3. Expert-judgement: in dit geval is er geen kwantitatieve of kwalitatieve informatie beschikbaar en wordt teruggevallen op het oordeel van een vakexpert.

In zijn algemeenheid geldt dat kwantitatieve informatie het meest objectief, navolgbaar en reproduceerbaar is, en expert-judgement het minst. Kwalitatieve informatie zit er tussenin. Er is daarom naar gestreefd om de beoordeling zoveel mogelijk op basis van kwantitatieve informatie te baseren. Bij aspecten waar dat niet beschikbaar is, is teruggevallen op kwalitatieve informatie. Daar waar ook geen kwalitatieve informatie beschikbaar is, is teruggevallen op expert-judgement.

Bronvermelding

De leefomgevingskwaliteiten voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling zijn in beeld gebracht op basis van beschikbare (cijfermatige en kwalitatieve) informatie bij de gemeente Weert (<https://weert.incijfers.nl/dashboard/>), waarstaatjegemeente.nl, monitor Brede welvaart CBS, de Atlas van de leefomgeving, PlanMER NOVI, CBS Statline, Etil, www.leefbaarometer.nl, GGD Limburg Noord en het RIVM.

Per thema en indicator is in de navolgende hoofdstukken aangegeven welke bronnen specifiek zijn gebruikt. In de beschouwing van de autonome ontwikkeling zijn de gevolgen van verschillende trends en ontwikkelingen voor de verschillende indicatoren meegewogen, zoals technologische ontwikkelingen (zoals in mobiliteit en digitalisering), maatschappelijke ontwikkelingen (zoals ontwikkeling van de economie en het aantal huishoudens) en andere autonome trends die de kwaliteit van de fysieke leefomgeving beïnvloeden (zoals klimaatverandering). Ook is meegewogen wat de verwachte invloed is als het bestaande beleid wordt voortgezet. Waar mogelijk worden belangrijke onzekerheden expliciet benoemd (denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van schone, emissieloze voertuigtechnologie).

Beschikbare referentiewaarde voor het definiëren van groen, oranje, rood

Onder referentiewaarde wordt hier verstaan een waarde waaraan een kwaliteitsniveau wordt gerelateerd.

Hierbij is onderscheid gemaakt in:

1. wettelijke normen;
2. vastgestelde beleidsnormen of -doelstellingen;
3. advieswaarden van instituten (bijvoorbeeld GGD, RIVM, WHO);
4. vraag versus aanbod (vanuit maatschappij, markt);
5. benchmark ten opzichte van landelijk gemiddelde, tijdreeksen (ontwikkelingen van de indicator over de afgelopen tijd) en geografische vergelijkingen (cijfers en trends van vergelijkbare gemeenten of de provincie Limburg);
6. expert judgement.

Bovenstaande opsomming moet als rangorde gezien worden qua objectiviteit, navolgbaarheid en reproduceerbaarheid. Per beoordelingsaspect is het aflopen als een ladder, te beginnen bij 1 en eindigen bij 6. Daar waar er wettelijke normen beschikbaar zijn, zijn die gehanteerd. Bij afwezigheid van wettelijke normen is teruggevallen op vastgestelde beleidsnormen en zo verder. Daar waar geen enkele andere referentie beschikbaar is om een kwaliteitsniveau aan te relateren, is teruggevallen op expert-judgement. In de hoofdstukken met de resultaten van de beoordeling zijn telkens aan het begin de gehanteerde informatie en referentiewaarde gedefinieerd.

Voorbeeld schaalat kwaliteitsniveau: luchtkwaliteit

Binnen het thema 'Milieukwaliteit' is één van de beoordelingsaspecten 'Luchtkwaliteit'. Het beoordelingscriterium daarbij is de concentratie van en blootstelling aan fijnstof (PM₁₀, PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂).

Beschikbare informatie: kwantitatief, concentratiekaarten op basis van modelberekeningen.
Referentiewaarde: wettelijke normen (grenswaarden Wet milieubeheer) en gezondheidskundige advieswaarden (WHO).

Hiermee is voor dit aspect kwantitatieve informatie beschikbaar en wettelijke normen en gezondheidskundige advieswaarden als referentiewaarden voor de definitie van kwaliteitsniveaus. Op basis hiervan is de onderstaande schaalat voor kwaliteitsniveaus toegekend.

Kwaliteitsniveau	Luchtkwaliteit
Groen	Wettelijke grenswaarden worden overal behaald en WHO-advieswaarden worden (zo goed als) overal behaald.
Oranje	Wettelijke grenswaarden worden overal of bijna overal behaald, WHO-advieswaarden worden niet gehaald.
Rood	Op meerdere locaties worden wettelijke grenswaarden overschreden.

Tabel 1.2: Voorbeeld schaalat kwaliteitsniveau: luchtkwaliteit

Op basis van de beschikbare kwantitatieve informatie en de gedefinieerde schaalat is het kwaliteitsniveau toegekend voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Het toegekende kwaliteitsniveau is een gemeentebreed beeld, daar waar er specifieke relevante afwijkingen zijn van het gemeente brede beeld wordt dit in de onderbouwende beschrijving benoemd.

Waardering autonome ontwikkeling

Bij de beschouwing van indicatoren is een waardering gegeven aan de autonome ontwikkeling, op basis van een kwalitatieve inschatting van ontwikkelingen die optreden als gevolg van:

- De mate waarin autonome trends en ontwikkelingen leiden tot een vooruitgang of achteruitgang van de huidige situatie, zoals demografische veranderingen, klimaatveranderingen en veranderingen in de woningmarkt.
- De mate waarin voortzetting van bestaand (gemeentelijk) beleid leidt tot een vooruitgang of achteruitgang.
- De mate waarin besluiten over plannen, programma's en projecten die worden geïnitieerd door andere partijen zoals Rijkswaterstaat, het waterschap Limburg en omliggende gemeenten leidt tot een vooruitgang of achteruitgang.

Toekomstjaar autonome ontwikkeling

De Omgevingsvisie Weert is net als de strategische visie gericht op 2030. Aanvullend wordt er op onderdelen een doorkijk gegeven richting 2040.

1.3 Vigerend omgevingsbeleid en relevante fysieke ruimtelijke ingrepen

1.3.1 Samenhang met andere kaders

Bij het opstellen van de omgevingsvisie is rekening gehouden met regelgeving en beleid van andere overheden. Daarbij gaat het om beleid en besluiten die onderdeel zijn van de volgende plannen en programma's:

- *Europese regelgeving:*
 - M.e.r.-richtlijn,
 - Vogel- en Habitatrichtlijn,
 - NEC-richtlijn,
 - Kaderrichtlijn water,
 - Richtlijn luchtkwaliteit,
 - Europese Richtlijn Overstromingsrisico's,
 - Verdrag van Malta,
 - Verdrag van Granada,
 - Richtlijnen trillingen.
- *Nationale regelgeving en beleid:*
 - Wetten:
 - Wet ruimtelijke ordening (Wro),
 - Wet milieubeheer (Wm),
 - Wet natuurbescherming (Wnb),
 - Wet ammoniak en veehouderij (Wav),
 - Wet geurhinder en veehouderij (Wgv),
 - Wet geluidhinder (Wgh),
 - Waterwet,
 - Erfgoedwet 2016,
 - Wet archeologische monumentenzorg (Wamz),

- Wet bodembescherming (Wbb);
 - Woningwet
 - Omgevingswet (Ow)
- Besluiten:
 - Besluit ruimtelijke ordening (Bro),
 - Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Barro en Rarro),
 - Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (**Barim**)
 - Besluit emissiearme huisvesting (Beh),
 - Besluit externe veiligheid inrichtingen milieubeheer (Bevi, Revi),
 - Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb, Revb),
 - Besluit externe veiligheid Transport (Bevt, Revt),
 - Besluit bodemkwaliteit (Bbk),
 - Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW);
 -
- *Regelingen en Richtlijnen:*
 - Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)
 - Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv)
 - Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB),
 -
- *Nota's:*
 - Nationale Omgevingsvisie (NOVI),
 - Klimaatakkoord,
 - Energieakkoord.
- *Regionaal:*
 - Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI),
 - Omgevingsverordening Limburg 2014 van de Provincie Limburg (wordt na inwerking treden van de Omgevingswet vervangen door Omgevingsverordening Limburg 2021),
 - Waterbeheerprogramma waterschap Limburg,
 - Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025
 - Visie en Actieprogramma Recreatie en Toerisme Midden-Limburg,
 - Visie Midden-Limburg 'Het verbindend hart van Limburg',
 - Nota Bodembeheer Limburg Noord 2020-2029,
 - Waterketenplan Limburgse Peelen 2017 – 2021.
- *Gemeentelijk:*
 - 2e partiële herziening Structuurvisie Weert 2025,
 - Archeologiebeleid, zie www.weert.nl/archeologie,
 - Beleidsnota huisvesting internationale werknemers, actualisatie 2021,
 - Beoordeling marktkwaliteit en potentie werklocaties,
 - Bomenbeleidsplan 2012,
 - Citymarketing Weert,
 - Cultuurbeleid 2021-2024,
 - Economisch profiel Weert,
 - Gebiedsvisie Keent & Moesel,
 - Gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021,
 - Herijking beleid perifere en grootschalige detailhandel Weert,
 - Integraal veiligheidsbeleidsplan 2019 – 2022,
 - Kadernota Groen,
 - Landbouwvisie,
 - Mobiliteitsvisie,
 - Monumentenbeleidsplan,
 - Natuur- en landschapsvisie,
 - Nota 'de Aftrap', ontwikkelingen sportaccommodaties 2021 – 2030,
 - Nota evaluatie en herijking Hondenpoepbeleid,
 - Nota stads- en dorpsgezichten,
 - Notitie algemene voorzieningen 2020 Weert,
 - Notitie wijk- en buurtwinkelstructuur,
 - Onderzoek warenmarkt binnenstad Weert,
 - Positief gezond Weert 2021 – 2024,
 - Regionaal beleidskader werklocaties Midden-Limburg,
 - Regionaal beleidsplan sociaal domein 2020 – 2023,
 - Ruimtebehoefte onderzoek bedrijventerreinen,

- Speelruimteplan 2018 – 2027,
- Strategische visie 'Werken aan Weert 2030',
- Structuurvisie Weert 2025,
- Transitievisie warmte,
- Visie op de ontwikkeling van de structuur van boodschappencentra,
- Visie op het Stadshart, 1^e partiele herziening van de Structuurvisie Weert 2025,
- Visie waardevol groeien,
- Voorzieningenplan Stramproy,
- Voorzieningenplan Stedelijk gebied,
- Voorzieningenplan Altweerderheide,
- Voorzieningenplan Swartbroek,
- Weerter routekaart energietransitie,
- Weert weerbaar tegen ondermijning (plan van aanpak),
- Welstandsnota 2017.

1.3.2 Relevante fysiek ruimtelijke ingrepen

Onderstaand zijn relevante fysiek ruimtelijke ingrepen/ontwikkelingen in (of in de nabijheid van) de gemeente Weert opgesomd. Omdat over de ingrepen/ontwikkelingen inmiddels besluiten zijn genomen, maken ze onderdeel uit van de autonome ontwikkeling):

- Hornekwartier
- Keent-Moesel
- Laarveld
- Beekstraatkwartier

2. Samenvatting

Op basis van de beschikbare kwantitatieve informatie en de gedefinieerde schaal is in deze foto van de leefomgeving van Weert een kwaliteitsniveau toegekend voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling 2030. Dit is in de navolgende hoofdstukken per thema en beoordelingsaspect beschreven en verantwoord. Het toegekende kwaliteitsniveau is een gemeentebreed beeld, daar waar er specifieke relevante afwijkingen zijn van het gemeentebreed beeld wordt dit in de onderbouwende beschrijving benoemd.

De beoordeling van de aspecten resulteert per aspect in een kwaliteitsniveau: groen, oranje of rood. Per aspect is een schaal gedefinieerd voor de toekenning van een kwaliteitsniveau. In zijn algemeenheid geldt: bij kwaliteitsniveau groen is sprake van een overwegend goede kwaliteit, er is geen sprake van overschrijding van wettelijke of beleidsnormen, knelpunten of anderszins. Bij rood is sprake van overwegend slechte kwaliteit, dat wil zeggen: er is sprake van overschrijding van normen of knelpunten. Bij oranje is er in zijn algemeenheid sprake van risico op normoverschrijding of knelpunten, de kwaliteit zit dan tussen groen en rood in.

De resultaten van deze foto van de leefomgeving zijn samengevat weergegeven in onderstaande tabel. Hierin zijn de toegekende kwaliteitsniveaus per thema en beoordelingsaspect met de kleurcode groen, oranje of rood aangegeven.

Het verschil tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling 2030 geeft weer in hoeverre er sprake is van een negatieve of positieve autonome trend voor de verschillende indicatoren.

Aspect	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Gezondheid		
Gezonde leefstijl	Oranje	Oranje
Bereikbaarheid sport- en speelplekken	Oranje	Oranje
Gezonde leefomgeving	Groen	Groen
Veiligheid		
Externe veiligheid	Oranje	Oranje
Fysieke en sociale veiligheid	Oranje	Oranje
Verkeersveiligheid	Rood	Rood
Wonen		
Passend en toegankelijk woningaanbod	Rood	Oranje
Duurzame woningen	Rood	Oranje
Voorzieningen niveau	Groen	Groen
Sociaal maatschappelijke samenhang		
Leefbaarheid	Groen	Groen
Klimaatadaptie		
Wateroverlast	Oranje	Oranje
Hitte	Rood	Rood
Droogte	Rood	Rood
Milieukwaliteit		
Luchtkwaliteit	Oranje	Oranje
Geluidhinder	Oranje	Oranje
Geur	Oranje	Oranje
Bodem en water		
Bodemkwaliteit	Oranje	Oranje
Grond- en oppervlaktewater	Oranje	Oranje

Natuur en biodiversiteit		
Biodiversiteit in natuurgebieden, stad en land	Red	Yellow
Connectiviteit natuur	Yellow	Green
Soortenbescherming	Red	Yellow
Ruimtelijke kwaliteit		
Cultuurhistorie en erfgoed	Green	Yellow
Archeologie	Green	Green
Landschappelijke kwaliteit	Yellow	Yellow
Openbare ruimte	Green	Green
Energie		
Energiebesparing	Yellow	Yellow
Duurzame energieopwekking	Yellow	Yellow
Aardgasvrij-proof	Yellow	Yellow
Grondstoffen en circulariteit		
Afval	Red	Yellow
Economische vitaliteit		
Economische zelfredzaamheid	Green	Green
Werkgelegenheid	Green	Green
Kwaliteit en kwantiteit werklocaties	Yellow	Yellow
Vitaliteit binnenstad	Red	Yellow
Landbouw	Red	Red
Bereikbaarheid		
Auto bereikbaarheid	Yellow	Green
Duurzame slimme mobiliteit	Red	Yellow
Openbaar vervoer	Yellow	Green
Wandel- en fietsnetwerk	Yellow	Green
Ondergrondse infrastructuur	Red	Yellow
Recreatie en toerisme		
Recreatie en toerisme	Yellow	Green

Tabel 2.1: Samenvatting kwaliteitsniveau in huidige situatie en autonome ontwikkeling

De volgende hoofdstukken bevatten de volledige beschrijvingen voor alle beoordelingsaspecten. Hier wordt dan ook naar verwezen voor uitgebreide informatie over wat in deze samenvatting opgenomen is.

3. Gezondheid

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema gezondheid.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Gezonde leefstijl	De mate van een gezonde leefstijl	<ul style="list-style-type: none"> GGD gezondheidsmonitor gemeentelijk onderzoek bewegen 		
Bereikbaarheid sport- en speelplekken	Aantal en bereikbaarheid van sport- en speelplekken	<ul style="list-style-type: none"> nabijheid van sportvoorzieningen nabijheid sport- en speelplekken, wandel- en fietsroutes en buitengebied 		
Gezonde leefomgeving	Het percentage groen binnen de bebouwde kom	<ul style="list-style-type: none"> Atlas van de leefomgeving Groene stad challenge 		

Gezondheid is een rode draad in veel beleidsmatige thema's. Gezonde leefomgeving is in dit hoofdstuk niet specifiek uitgewerkt, maar komt terug in andere hoofdstukken zoals milieukwaliteit, sociaal maatschappelijke samenhang, bodem en water, natuur en biodiversiteit.

3.1 Gezonde leefstijl

3.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Gezonde leefstijl	
Status gebruikte informatie	<ul style="list-style-type: none"> Gemeentelijk onderzoek gezondheid en bewegen jeugd 0-12 jaar (2017) GGD Gezondheidsmonitor jeugd 2020 GGD Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2020
Beschikbare referentiewaarden	GGD gezondheidsmonitor jeugd en volwassenen provinciaal niveau, regionaal niveau en landelijk niveau.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Positief / goed
Oranje	Voldoende / matig
Rood	Negatief / onvoldoende

3.1.2 Huidige situatie

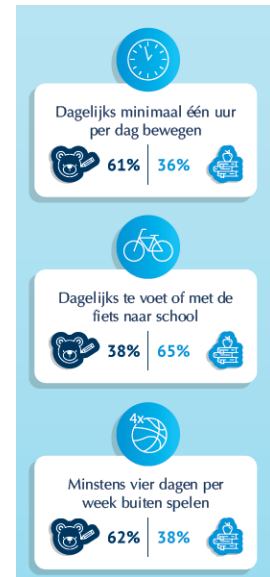
Gezondheid kinderen en jongeren

Kinderen

In de basis verkeren kinderen (0-12 jaar) in Weert in goede gezondheid. Bij een kleine groep kinderen (8%) is op jonge leeftijd (2-4 jaar) sprake van overgewicht. In de leeftijd 4-14 jaar zien we dat 16-19% overgewicht heeft, vaak met grote gevolgen voor het fysiek- en psychosociaal functioneren. Het merendeel sport wekelijks en iets meer dan de helft van de kinderen van 4-8 jaar beweegt dagelijks voldoende (conform de Nederlandse Norm Gezond Bewegen). Dit laatste is bij de kinderen van 9-12 jaar niet het geval, 36% beweegt minimaal één uur per dag. In deze leeftijdscategorie speelt 38% vier dagen in de week een keer buiten. Bij de groep 4-8 jarigen is dit 62%.

Jongeren

De meerderheid (83%) van de jongeren in Weert ervaart de eigen gezondheid als (zeer)goed. Het percentage jongeren dat voldoet aan de NNGB is bedraagt 18%. En groot deel jongeren (91%) gaat met de fiets naar school. Jongeren zijn over het algemeen (80% of meer) tevreden met de verschillende aspecten van hun leefomgeving (ov, openbare ruimte, hangplekken, sportmogelijkheden, voet- en fietspaden). Ruim 43% van de jongeren voelt zich (zeer) vaak gestrest door factoren.

Gezondheid Volwassenen

Volwassen inwoners van Weert beoordelen hun eigen gezondheid met gemiddeld een 7,2. Van volwassenen in de leeftijd 18-64 jaar voldoet 54% aan de NNGB en bij de groep 65+ is dit 76%. Er is bij veel volwassenen sprake van overgewicht. In de leeftijdsgroep 19-64 jaar heeft 48% overgewicht, voor de groep 65+ ligt dit percentage op 56%.

De impact van corona

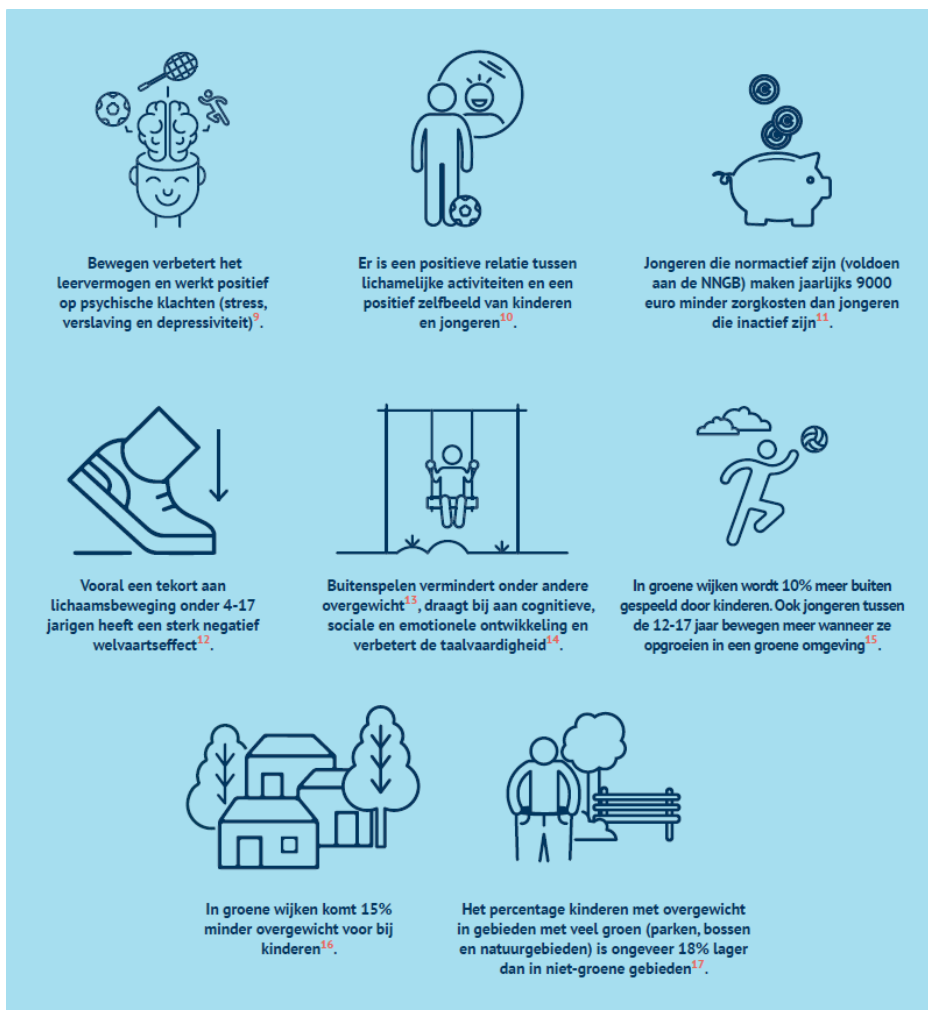
De impact van de coronapandemie op gezondheid en leefstijl van inwoners was groot. Landelijk en ook lokaal wordt door professionals in het veld een duidelijk beeld geschetst van onder andere meer overgewicht, meer bewegingsarmoede bij specifieke doelgroepen, minder sportdeelname, een sterke toename van eenzaamheid.

Beweegvriendelijke omgeving

We willen bewegen 'meer vanzelfsprekend maken', dit draagt immers bij aan de positieve gezondheid en fitheid van onze inwoners. Een beweegvriendelijke omgeving stimuleert, faciliteert en daagt uit om meer te bewegen. Maar een beweegvriendelijke omgeving is nog veel meer dan dat. We hebben als gemeente aandacht voor de aanwezigheid van groen en beweegvriendelijke elementen, zoals de toegankelijkheid, veiligheid en aantrekkelijkheid van de fysieke ruimte. We willen stimuleren tot meer actief transport (meer wandelen en fietsen, minder autoverkeer) en buitenspelen, beiden vanwege de positieve gezondheidseffecten. Het stimuleren van actief transport heeft een positief effect op de lokale luchtkwaliteit (win-win situatie).

Luchtverontreiniging heeft namelijk een grote impact op de gezondheid.

Uitstoot en lawaai van gemotoriseerd verkeer wordt voorkomen met daardoor minder hinder, hart- en vaatziekten, luchtwegaandoeningen en longkanker. Niet parkeren op straat en minder auto's geven bovendien ruimte voor een aangename leefomgeving. Een schonere lucht is een gezondere lucht! We verruimen de mogelijkheden voor sport en spel in de openbare ruimte.

Figuur 3.1 Belang van voldoende bewegen en gezonde leefstijl

Conclusie:

De gezondheid van onze inwoners is gemiddeld genomen goed. In vergelijking met regiogemeenten scoren we gelijkwaardig en volgens de norm. Toch is het wenselijk dat we inwoners stimuleren om voldoende te bewegen en te zorgen voor een gezonde leefstijl. Het aantal jongeren (12+) en volwassenen in Weert met bewegingsarmoede en overgewicht geeft daar aanleiding toe. Daarom wordt de kleur oranje toegekend.

3.1.3 Autonome ontwikkeling

Als gevolg van de corona epidemie was er een achteruitgang zichtbaar in de gezondheid van onze inwoners. Dit geldt zowel voor de jonge inwoners (jeugd, jong volwassenen) als voor de ouderen inwoners (volwassenen 18+ jaar). Het aantal mensen met overgewicht was toegenomen evenals het aantal mensen met motorische problematieken en beweegachterstanden. Naast het fysieke aspect van gezondheid was er ook een grote impact van corona op de geestelijke gezondheid van onze inwoners. Er kwamen meer mensen (jong en oud) met suïcidale gedachten, depressieve klachten en ook eenzaamheid was fors toegenomen. Daarnaast speelt armoede een rode draad in meer gezinnen dan pre-corona, mede ook gezien de recente energiecrisis. Het effect van armoede op de gezondheid van inwoners is groot. Mensen denken hierdoor vaak anders dan voorheen, maken andere keuzes (vaak niet de gezonde keuze) en hebben minder het vermogen om te denken aan de langere termijn en te werken aan een gezonde leefstijl. Juist deze doelgroep dient uitgedaagd te worden om te blijven bewegen en gezonde keuzes te maken. De openbare ruimte en een beweegvriendelijke omgeving zijn hierbij van essentieel belang.

Conclusie:

Het is en blijft een uitdaging om de gezondheid van onze inwoners op niveau te houden. De ontwikkelingen als gevolg van de corona epidemie zijn aanleiding om nog sterker in te zetten op interventies die een gezonde leefstijl stimuleren. Behoud van het huidige palet aan interventies op het gebied van gezondheid en beweegvriendelijke omgeving is onvoldoende om de impact van corona op te vangen. We beoordelen daarmee de situatie oranje.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat de gezondheid de komende jaren de nodige aandacht blijft vragen.

3.2 Bereikbaarheid sport- en speelplekken

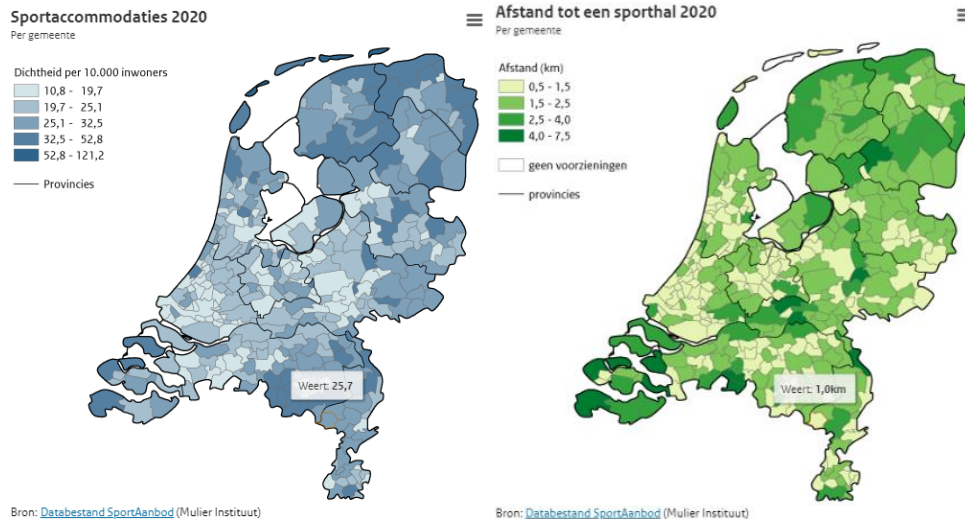
3.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Gezonde leefomgeving	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief
Beschikbare referentiewaarden	www.sportbewegenincijfers.nl
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Weert scoort hoger dan het landelijke gemiddelde met de bereikbaarheid tot sport- en speelplekken.
Oranje	Weert scoort rond het landelijke gemiddelde met de bereikbaarheid tot sport- en speelplekken.
Rood	Weert scoort lager dan het landelijke gemiddelde met de bereikbaarheid tot sport- en speelplekken.

3.2.2 Huidige situatie

Een gezonde, leefbare en veilige leefomgeving is als doel verankert in de maatschappelijke doelstelling van de Omgevingswet, en daarmee vanzelfsprekend onderdeel van de omgevingsvisie. Hierbij hoort ook dat er in de nabije omgeving van woonwijken, scholen en werklocaties voldoende mogelijkheid is om te bewegen en dat deze mogelijkheden uitnodigend zijn. De nabijheid van aantrekkelijke sport en speelplekken is van belang om mensen voldoende te laten bewegen, essentieel voor een gezonde en vitale samenleving.

Met veel groen, sportparken en natuurgebieden is Weert een goede plek voor buitensporten. Voor overdekte sporten heeft Weert voldoende sporthallen, commerciële fitnesscentra en faciliteiten voor aangepaste sporten. Weert had in het jaar 2020 25,7 sportaccommodaties per 10.000 inwoners. Dit is relatief hoog (21,5 gemiddeld in Nederland, bron sportenbewegenincijfers.nl). Met een gemiddelde afstand van 1,0 km tot een sporthal scoort Weert hoger dan het gemiddelde (1,6 km) in Nederland. De sportinfrastructuur in Weert is dus goed op orde, let wel dit zegt niets over de kwaliteit van de sportvoorzieningen.

Figuur 3.2 Dichtheid sportaccommodaties en afstand tot een sporthal

Op de schaal voor een beweegvriendelijke omgeving (met zaken als nabijheid sport- en speelplekken en wandel- en fietsroutes en buitengebied) scoort Weert in 2020 44 punten, dit is lager dan het landelijk gemiddelde (60). Er zijn weinig vanzelfsprekende, natuurlijke beweeg- en speelaanleidingen er is vooral veel traditioneel ruimtegebruik.

Conclusie:

Omdat Weert goed voorzien is in sportvoorzieningen (accommodaties) scoren we hierop groen. Op het gebied van beweegvriendelijke omgeving scoren we rood. Dit maakt dat over het gehele thema oranje wordt gescoord.

3.2.3 Autonome ontwikkeling

Het is van groot belang om bij alle ruimtelijke afwegingen die nu en in de toekomst worden gemaakt ten aanzien ruimte voor wonen en werken er altijd rekening wordt gehouden met de ruimte voor bewegen ('Beweeginclusief denken'). Want door de toenemende verstedelijking staat de openbare ruimte, groene ruimte en hiermee dus de beweegvriendelijke omgeving onder druk.

Conclusie:

Er is blijvende aandacht en op basis van de gezondheidscijfers zelfs juist meer aandacht nodig voor de beweegvriendelijke omgeving. Dit maakt dat over het gehele thema oranje wordt gescoord.

Doorkijk 2040

Ook in de toekomst blijft aandacht nodig voor de beweegvriendelijke omgeving en om dit blijvend mee te nemen in alle ruimtelijke afwegingen.

3.3 Gezonde leefomgeving

3.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Gezonde leefomgeving	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief
Beschikbare referentiewaarden	www.atlasleefomgeving.nl , beheersysteem gemeente Weert en Groene Stad Challenge 2022
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het percentage groen binnen de bebouwde kom is hoger dan het gemiddelde van Nederland
Oranje	Het percentage groen binnen de bebouwde kom is gelijk met het gemiddelde van Nederland
Rood	Het percentage groen binnen de bebouwde kom is lager dan het gemiddelde van Nederland

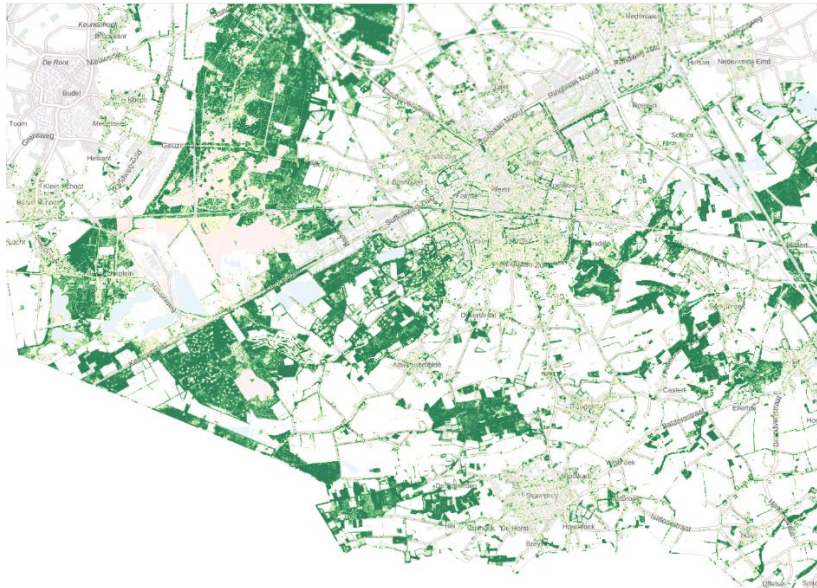
3.3.2 Huidige situatie

Weert is een middelgrote stad met daarom heen 6 kernen in een gevarieerde groene omgeving. Het aspect gezonde leefomgeving wordt bepaald door de mate en afstand tot openbaar groen. De leefbaarheid in een wijk of dorp neemt toe naar mate er meer groen en water aanwezig is. Alle natuurgebieden, (sport)parken, openbaar groen en tuinen dragen bij aan de gezonde leefomgeving. Openbare groengebieden binnen een afstand van 500 meter van de woning spelen een grote rol voor ontspanning, bewegen en ontmoeten. Voor het dagelijks gebruik van groen (spelen, luiëren en sporten) zijn openbare groengebieden (parken, bossen, natuurgebieden en dagrecreatieve terreinen) binnen een afstand van 500 meter van de woning van belang. Recent Europees onderzoek adviseert een maximale afstand van 300 meter tot stedelijk groen met een minimale afmeting van 1 hectare. (van den Bosch, et al. 2016). Weert heeft in totaal 2.582.818 m² aan gras- en kruidenvegetatie, 1.660.096 m² aan houtvegetatie en 22.956 bomen in de openbare ruimte staan.

Figuur 3.3: Groenkaart van de gemeente Weert (Atlas van de Leefomgeving)

Het groen bevindt zich niet alleen in de natuurgebieden in het buitengebied, maar ook in het stedelijk gebied is veel groen aanwezig. De binnenstad en de bedrijventerreinen hebben relatief gezien het minste groen. Particulier groen is niet meegenomen in dit overzicht. In sommige wijken zoals Rond de Kazerne zorgt dat voor veel extra groen.

Figuur 3.4: Bomenkaart van de gemeente Weert (Atlas van de leefomgeving)

Conclusie:

Gemeente Weert is een groene gemeente en het merendeel van de bewoners heeft op loopafstand toegang tot openbaar groen. De binnenstad van Weert vormt een knelpunt: er is hier vrijwel geen openbaar groen en is sterk verhard. Met een groenpercentage van 55% heeft Weert een hoger percentage dan 44% gemiddeld in Nederland. Hiermee behalen we het kwaliteitsniveau 'groen'.

3.3.3 Autonome ontwikkeling

De gemeente Weert werkt aan het opstellen van een Groen-blauwe agenda. Met deze agenda worden thema's als groen, klimaatadaptatie, gezondheid en biodiversiteit samengepakt. Daarnaast is het huidige beleid gefocust op het stimuleren van het vergroenen van tuinen, gevels en daken. Weert betreft inwoners en ondernemers bij de (her)inrichting en bij het onderhoud van openbaar groen. Bij (her)inrichtingen worden kansen voor openbaar groen meegenomen.

Conclusie:

De gemeente heeft het handhaven van het aandeel openbaar groen en met name het bomenbestand hoog in het vaandel staan. Het zoeken naar inbreidingslocaties om de woningbouwopgave te realiseren vormt een mogelijk knelpunt met ruimte voor openbaar groen. Ook in de toekomst houden wij vast aan het kwaliteitsniveau 'groen'.

Doorkijk 2040

De woningbouwopgave vormt een mogelijk knelpunt voor openbaar groen. De meest voor de hand liggende locaties zijn al bebouwd waarmee de druk op openbaar groen wordt verhoogd.

4. Veiligheid

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema veiligheid.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Externe veiligheid	De kans op en het risico van ongevallen in relatie tot de blootstelling, de nabijheid en de aanwezigheid van het aantal mensen	<ul style="list-style-type: none"> Aanwezigheid locaties die een potentieel groepsrisico vormen Aanwezigheid locaties die een potentieel plaatsgebonden risico vormen Aandeel landoppervlak dat onder 10^{-6} risicocontour valt 		
Fysieke en sociale veiligheid	De omvang van inbraken, diefstal, vandalisme en overlast	<ul style="list-style-type: none"> Aantal inbraken Misdrijven per 1000 inwoners Aantal diefstallen Ervaren overlast Aantal gevallen van vandalisme Veiligheid in de buurt 		
Verkeersveiligheid	Aantal verkeersdoden per 100.000 inwoners	Viastat online – ongevallen module		

4.1 Externe veiligheid

4.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Externe veiligheid	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> Aanwezigheid locaties die een potentieel groepsrisico vormen in en in directe nabijheid Weert [Risicokaart, 2022] Aanwezigheid locaties die een potentieel plaatsgebonden risico vormen in en in directe nabijheid Weert [Risicokaart, 2022]
Beschikbare referentiewaarden	Aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour ¹ valt
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour valt ligt beneden de 0,2%
Oranje	Het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour valt ligt tussen de 0,2% en de 0,6%
Rood	Het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour valt ligt boven de 0,6%

¹ Risicocontour (ofwel plaatsgebonden risico) geeft aan hoe groot in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

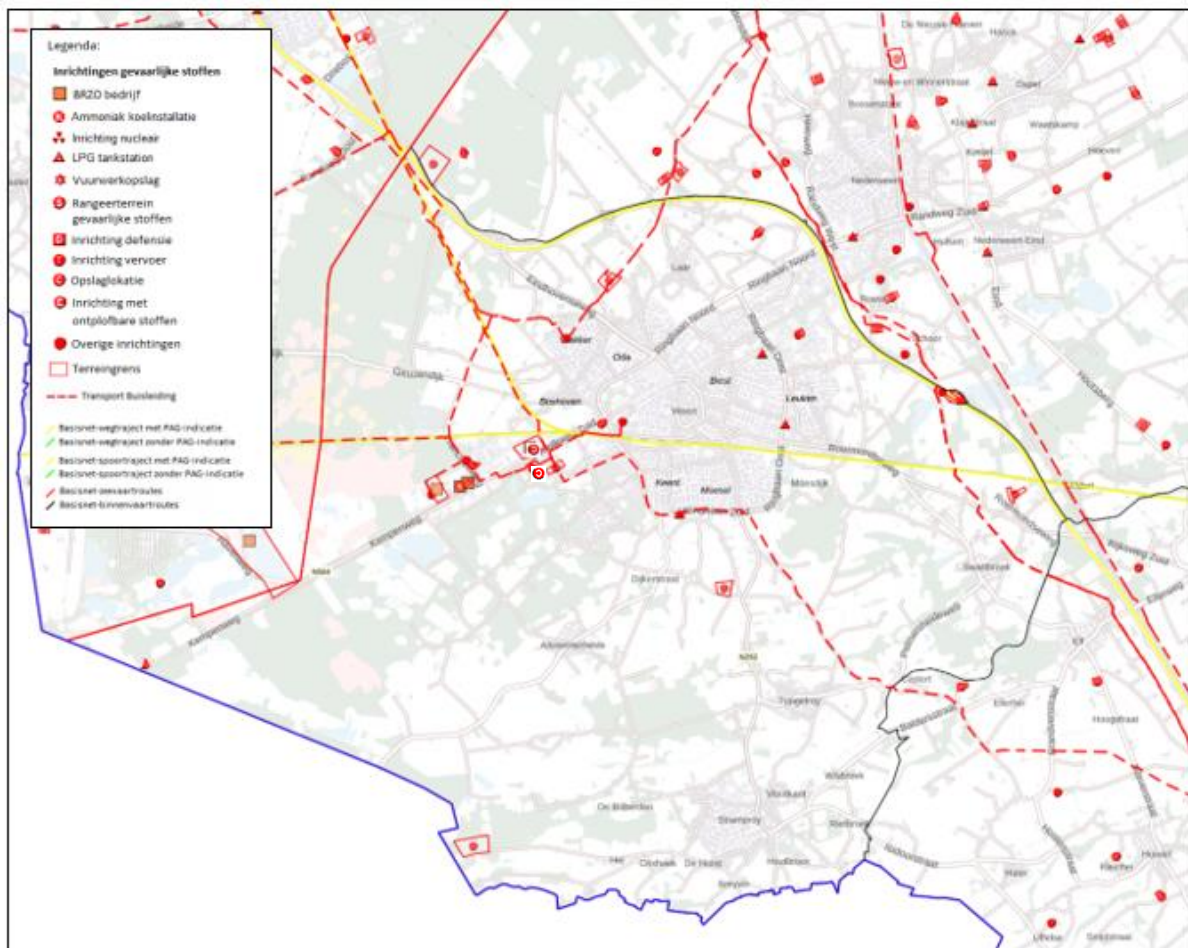
4.1.2 Huidige situatie

Externe veiligheid betreft de risico's voor de leefomgeving bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Risico's kunnen onderverdeeld worden in plaatsgebonden risico en groepsrisico. Het plaatsgebonden risico is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon overlijdt door een ongeluk met een gevaarlijke stof. Een plaatsgebonden risicocontour van 10⁻⁶ is dus de contour waarbij de kans 1 op een miljoen is dat iemand overlijdt ten gevolge van een ongeluk met een gevaarlijke stof. Het groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Dit betreft de verwachte omvang van een ramp.

In de gemeente Weert betreffen de externe risico's voornamelijk opslag van gevaarlijke stoffen en de aanwezigheid van buisleidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen. Het vervoer van gevaarlijke stoffen in Weert vindt plaats op de A2, de Ringbanen, de provinciale wegen en het spoor.

Er liggen enkele bedrijven in Weert die gevaarlijke stoffen opslaan of verwerken (de zogenaamde BRZO- en Bevi-inrichtingen) en staan er 3 windmolens in Weert. Daarnaast lopen er ondergrondse hogedruk aardgasbuisleidingen en een Naftaleiding door Weert.

In onderstaande figuur worden de grootste risico's in de gemeente Weert weergegeven [Risicokaart, 2022].

Figuur 4.1: Uitsnede van de gemeente Weert uit de Risicokaart, 2022.

Naast de risico's binnen de gemeente Weert zijn er bovenregionale risico's die het groepsrisico in de gemeente Weert beïnvloeden. De gemeente Weert valt binnen de Veiligheidsregio Limburg Noord. De Veiligheidsregio heeft in het regionaal risicoprofiel een inventarisatie en analyse van de in de veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden, geïnventariseerd. De risico-inventarisatie omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de soorten incidenten die zich daardoor kunnen voordoen. Belangrijke risico's in de veiligheidsregio betreffen: Ziektegolf (griep), gevaarlijke stoffen transport, klimaatadaptatie,

continuïteit van vitale infrastructuur, sociaal maatschappelijke risico's en branden bij verminderd zelfredzame personen.

Uit een analyse die is uitgevoerd door de gemeente Weert blijkt dat voor de indicator 'risicocontour' (aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour valt) 0,5% is.

Conclusie:

Omdat het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} contour valt gelijk is aan 0,5%, is het kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend.

4.1.3 Autonome ontwikkeling

Gelet op de bevolkingsprognose en de ontwikkelingen rondom risicobronnen (bijvoorbeeld het spoor) zal het groepsrisico ondanks de maatregelen op verschillende locaties in de gemeente Weert in de aankomende jaren toenemen.

Als er nieuwe ontwikkelingen zijn, zorgt de gemeente ervoor dat het belang van de externe veiligheid goed in beeld is. Zo'n ontwikkeling kan het bouwen van woningen of bedrijven zijn, maar ook het uitbreiden van een bedrijf. Daarbij wordt bekeken of een risico acceptabel is en of het mogelijk is op deze locatie. Mocht dit niet zo zijn dan dient een andere locatie te worden gezocht of kan bekeken worden of er maatregelen kunnen worden getroffen aan de risicobron. De gemeente kan ervoor zorgen dat het bestemmingsplan (en in de toekomst het Omgevingsplan) regelt dat er tussen een gevaarlijk object en bijvoorbeeld scholen of woningen voldoende afstand is. Zo kan de gemeente besluiten om alleen een omgevingsvergunning te verlenen als die afstand gegarandeerd is of er voldoende beschermende maatregelen worden getroffen. Het is vaak mogelijk om beschermende maatregelen te treffen in de omgeving en aan de bebouwing. Daarnaast is ook een belangrijk beoordelingscriterium of mensen kunnen vluchten van het risico vandaan en hulpdiensten incidenten kunnen bestrijden. Voor al deze zaken kunnen de ontwerp principes en kernwaarden veiligheid uit de bouwsteen veiligheid goed worden ingezet.

Bij de beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning toetst de gemeente op de volgende punten:

- Wat is het effect op het plaatsgebonden risico?
- Als de norm voor 'beperkt kwetsbare objecten' wordt overschreden, zijn er dan zwaarwegende redenen om toch aan deze ontwikkeling mee te werken?
- Wat is het effect op het groepsrisico?
- Is een groter groepsrisico in dit specifieke geval aanvaardbaar?
- Welke maatregelen worden getroffen om de effecten te voorkomen, beperken en incidenten te bestrijden?
- Zorgen ook plekken waar veel mensen buiten verblijven, zoals campings, evenementen terreinen, voor knelpunten voor externe veiligheid?

Of iets 'zwaarwegend' of 'aanvaardbaar' is hangt af van de specifieke omstandigheden, zoals het aantal personen dat een risico loopt en de zelfredzaamheid van deze personen, de aard van het risico, en de afstand tussen de bron en de plaats waar men risico loopt.

Verder brengt de energietransitie (met o.a. zonne- en windenergie en waterstof) nieuwe veiligheidsrisico's voor burgers en hulpverleners met zich mee. Dit vormt een aandachtspunt bij verdere invulling van het beleid hieromtrent. Leidingen en kabels liggen op minder dan 1 meter van het oppervlakte. Er is uitbreiding nodig van de infrastructuur op dit vlak waardoor het risico op incidenten kan toenemen. De veiligheidsrisico's dienen daarbij goed te worden meegenomen in deze ontwikkeling om aan de voorkant goed te kunnen sturen op veiligheid.

Conclusie:

Omdat het aandeel landoppervlakte dat onder een 10^{-6} risicocontour valt naar verwachting zal toenemen zijn er autonoom risico's voor het aspect externe veiligheid. Hoewel het beleid zich richt op het voorkomen van nieuwe en het oplossen van bestaande knelpunten, is het door wijzigingen in de regelgeving, aanpassingen in de rekenvoorschriften en toevoeging van nieuwe categorieën risicobronnen niet uit te sluiten dat nieuwe knelpunten kunnen ontstaan. Naar verwachting is er een verslechterende trend ten opzichte van de huidige situatie binnen het kwaliteitsniveau 'oranje'.

Doorkijk 2040

Voor externe veiligheid is het waarschijnlijk dat de geschetste verslechterende trend in 2030 zich voortzet richting 2040. Of het kwaliteitsniveau van oranje naar rood gaat is afhankelijk van ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de exacte beleidsinvulling na 2030.

4.2 Fysieke en sociale veiligheid

4.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Fysieke en sociale veiligheid	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief: <ul style="list-style-type: none">• Aantal inbraken• Misdrijven per 1000 inwoners• Aantal diefstallen• Ervaren overlast• Aantal gevallen van vandalisme• Veiligheid in de buurt
Beschikbare referentiewaarden	CBS
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Alle indicatoren (diefstal/verduistering en inbraak, gewelds- en seksuele misdrijven, onveiligheidsbeleving) beter dan het landelijke gemiddelde.
Oranje	Eén of meerdere indicatoren (diefstal/verduistering en inbraak, gewelds- en seksuele misdrijven, onveiligheidsbeleving) slechter dan het landelijke gemiddelde.
Rood	Alle indicatoren (diefstal/verduistering en inbraak, gewelds- en seksuele misdrijven, onveiligheidsbeleving) slechter dan het landelijke gemiddelde.

4.2.2 Huidige situatie

Veiligheid is een thema dat in veel ruimtelijke vraagstukken een rol speelt. Ook in de Omgevingsvisie is dit een thema dat van groot belang is en in alle andere thema's een rol speelt. Veiligheid is echter een breed en complex begrip. In ontwerpprocessen is het daarom belangrijk om goed af te bakenen welke vorm van veiligheid er precies bevordert moet worden.

Wat is veiligheid?

In de kern gaat veiligheid over bedreigingen ten aanzien van een persoon, object, organisatie of land. Het begrip veiligheid kan gebruikt worden om te benoemen wat deze bedreigingen zijn, hoe groot de kans op deze bedreigingen is (risico's), hoe wordt omgegaan met deze bedreigingen (opzoeken, vermijden of beschermen) of welke potentiële oorzaken aan- of afwezig zijn.

Er zijn twee manieren waarop veiligheid gemeten kan worden, namelijk door objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid. Objectieve veiligheid gaat om de feitelijke aan- of afwezigheid van een bedreiging; hoe vaak komt een gebeurtenis voor? Subjectieve veiligheid gaat over de mate waarin

iemand zich in zijn woon- en leefsituatie door misdrijven, overtredingen en ernstige overlast bedreigd voelt. Deze twee vormen van veiligheid hoeven niet in relatie met elkaar te staan. Er kan bijvoorbeeld een afname van het veiligheidsgevoel zijn door nieuwe vormen van ondermijning en criminaliteit (zoals cybercrime) terwijl de objectieve veiligheid juist toeneemt. Objectieve veiligheid is net als subjectieve veiligheid een manier om veiligheid te meten. De wijze waarop de inwoners van Weert onze gemeente waarderen is weliswaar subjectief, maar speelt wel een belangrijke rol in de wijze waarop inwoners de leefomgeving waarderen. Het is niet wenselijk om automatisch en alleen te focussen op objectieve veiligheid als het zijnde de 'echte' veiligheid, wanneer subjectieve veiligheid het werkelijke onderwerp is. Op deze manier loop je het risico tijd en geld te investeren in maatregelen die niet het gewenste effect hebben. Daarom is het van belang om dit van tevoren goed af te bakenen.

Fysieke en sociale veiligheid

Vaak worden fysieke veiligheid en sociale veiligheid tegenover elkaar gezet. Fysieke veiligheid houdt de bedreiging van gezondheid en goederen door allerhande ongevallen in de natuur of technologie in (Elffers & De Jong, 2004). Wanneer we bezig zijn met fysieke veiligheid zijn we bezig met hoe veilig je echt bent t.a.v. risicovolle activiteiten (denk aan neervallende takken, natuurrampen, brandveiligheid). Sociale veiligheid houdt bedreigingen van gezondheid en goederen door handelingen van derden in (Elffers & De Jong, 2004). Zaken zoals intimidatie, inbraak of terrorisme vallen bijvoorbeeld onder deze noemer. Bedreigingen komen van binnenuit en het gaat om misdrijven en overtredingen die tot conflicten leiden tussen (groepen) burgers (Bruinsma & Bernasco, 2004).

Fysieke veiligheid Weert

Er is extra aandacht voor de veilige leefomgeving en het inzetten op een sociaal en fysiek veilige leefomgeving wordt steeds belangrijker. Zo is het van belang de omgeving zo in te richten dat mensen ten tijden van een incident of evacuatie het gebied kunnen ontvluchten. Het maken van veilige routes naar centrale plekken is daarbij belangrijk. De inrichting moet zo zijn dat de gebouwen brandveilig zijn, de hulpdiensten het gebied goed kunnen bereiken, er voldoende bluswatervoorzieningen aanwezig zijn en altijd een snelle en effectieve hulpverlening kan plaatsvinden.

Weert kent ook veel natuurgebieden (zie figuur 4.2 hieronder). De veiligheid van onze woongebieden in relatie tot natuurbranden is een belangrijk aandachtspunt. We nemen maatregelen die erop gericht zijn onze woongebieden zo maximaal mogelijk te beschermen, maar houden bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven er ook rekening mee dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot (onaanvaardbare) risico's op brand en op de onbereikbaarheid door de hulpdiensten. Al met al blijft het voor onze gemeenten een prioriteit om (zich aandienende) veiligheidsrisico's met betrekking tot fysieke veiligheid naar de toekomst toe te blijven reduceren samen met de daarvoor aangestelde partners.

Figuur 4.2: Overzicht natuurgebieden in en nabij Weert.

Sociale veiligheid Weert

Veiligheid gaat ook over het voorkomen van criminaliteit. Ondermijning is hierin een groeiend punt van zorg. Met name leegstaande bebouwing, zowel in kernen als in het buitengebied, blijken aantrekkingskracht te hebben op criminele activiteiten. Dat betekent dat we mee denken bij het invullen of slopen van leegstaande locaties.

Het kwaliteitsniveau van het aspect sociale veiligheid wordt bepaald aan de hand van de volgende indicatoren: aantal inbraken, misdrijven per 1000 inwoners, aantal diefstallen, het ervaren van diverse vormen van overlast, vandalisme, veiligheid in de buurt, (huiselijk geweld), vermogenscriminaliteit (woninginbraken), overlast (door jongeren, woonoverlast, ondermijning (containerbegrip voor diverse vormen van georganiseerde misdaad), radicalisering en polarisatie en leefbaarheid in de wijken. De gemeente Weert heeft in het Integraal Veiligheidsbeleidsplan (IVP) het veiligheidsbeleid voor de gemeente Weert vastgelegd. In het IVP zijn de volgende prioriteiten vastgesteld:

1. De aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
2. De aanpak van High Impact Crimes;
3. Aandacht voor jeugd en veiligheid;
4. Aandacht voor een veilige woon- en leefomgeving;
5. De aanpak van horizontale fraude/cybercrime.

Inbraken, misdrijven, diefstal en vandalisme

Misdrijven en overlast zijn de afgelopen jaren afgenomen in de gemeente Weert. Het totaal aan geregistreerde misdrijven in de periode 2010-2021 is afgenomen van 4.285 naar 2.055. dit komt overeen met een daling van 89 naar 41 misdrijven per 1000 inwoners (CBS) een afname van 53,9%. Het aantal woninginbraken daalden naar 61 in 2021 (216 in 2012, 126 in 2016). Het aantal diefstallen en inbraken in bedrijven of kantoren is ook afgenomen van 90 in 2012 (62 in 2016) tot 24 in 2021. Het totaal aantal inbraken ligt lager t.o.v. het Nederlandse gemiddelde (CBS).

	Perioden					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Soort misdrijf	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Misdrijven, totaal	2455	2145	2300	2515	2425	2055
Diefstal/verduistering en inbraak	1170	960	1115	1105	895	640
Diefstal en inbraak met geweld	10	10	10	15	15	10
Diefstal en inbraak zonder geweld	1155	950	1105	880	880	630
Vernielingen, openbare orde/gezag	285	240	240	325	325	205
Vernieling en beschadiging	240	200	205	240	240	140
Vernieling aan auto	150	95	110	115	115	60
Vernieling aan openbaar gebouw	0	5	0	5	5	5
Vernieling, beschadiging (overig)	85	100	90	120	120	80
Brandstichting / ontploffing	10	10	5	10	15	15

Tabel 4.1: Aantal diefstallen en vernielingen periode 2016 – 2021 (CBS)

Conclusie:

Met 41 misdrijven per 1000 inwoners scoren we net iets lager dan het landelijke gemiddelde van 43 misdrijven per 1000 inwoners. Daarmee wordt de score 'oranje' toegekend. De misdaad verplaatst zich van het fysieke naar het digitale domein.

4.2.3 Autonome ontwikkeling

Integraal werken

Integraal werken is het uitgangspunt: samen wordt gewerkt aan een veilige gemeente. Het gaat daarbij om samenwerking tussen de verschillende gemeenten op diverse beleidsgebieden. En om samenwerking met de politie die haar werk meer en meer zal moeten doen in verbinding met andere publieke en private organisaties. Hiermee realiseer je de samenhang in de aanpak tussen de verschillende domeinen (zorg, sociaal, ruimtelijk en veiligheid) en externe partners, die nodig is voor het versterken van de veiligheid in de leefomgeving van onze inwoners.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is altijd maatwerk en zal door een verdere doorontwikkeling op de wijkgerichte veiligheidsaanpak meer vorm en inhoud dienen te krijgen. Burgers moeten in een eerder stadium betrokken worden bij gemeentelijke beleidsvraagstukken. Hierbij zal door de gemeente een verdere verbinding gezocht moeten worden met o.a. scholen, wijkraden, verenigingen. De wijkagenten en boa's zullen nog meer de verbinding op straat moeten zoeken. We krijgen hiermee een totaalbeeld van signalen en informatie, zodat er wijkgerichte acties opgezet kunnen worden. Deze dienen dan verder geborgd te worden in een jaarlijks uitvoeringsplan. Door middel van de PDCA cyclus worden de ondernomen acties gemonitord en waar nodig bijgestuurd.

Digitale criminaliteit

Digitale criminaliteit is Cybercrime + gedigitaliseerde criminaliteit. Cybercrime is criminaliteit met ICT als middel én doelwit. Gedigitaliseerde criminaliteit is 'ouderwetse' criminaliteit die een nieuwe impuls heeft gekregen door de opkomst van computertechnologie. Digitale criminaliteit is een thema dat in alle bovenstaande begrippen terug komt. Het heeft zowel met objectieve veiligheid als met subjectieve veiligheid te maken.

Digitale criminaliteit komt terug in zowel fysieke als sociale veiligheid. Er kan digitaal opgeroepen worden om in onze leefomgeving iets teweeg te brengen. Dit neemt bepaalde risico's met zich mee.

Doorkijk IVP 2023-2026

In het nieuwe IVP 2023-2026 zullen de prioriteiten zich waarschijnlijk richten op de aanhoudende polarisatie en radicalisering in onze samenleving, evenals de toenemende ondermijnende criminaliteit (georganiseerde misdaad en cybercrime).

Conclusie:

In de autonome ontwikkeling blijft de kleurscore 'oranje'

Doorkijk 2040

Naar verwachting zal ondermijnende criminaliteit (georganiseerde misdaad en cybercrime) blijvend onze aandacht vragen.

4.3 Verkeersveiligheid

4.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Verkeersveiligheid	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief
Beschikbare referentiewaarden	Viastat Online – ongevallen module. Aantal verkeersdoden (5 jaars cumulatief) per 100.000 inwoners
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	0 verkeersdoden per 100.000 inwoners
Oranje	0 tot 10 verkeersdoden per 100.000 inwoners
Rood	10 of meer verkeersdoden per 100.000 inwoners

4.3.2 Huidige situatie

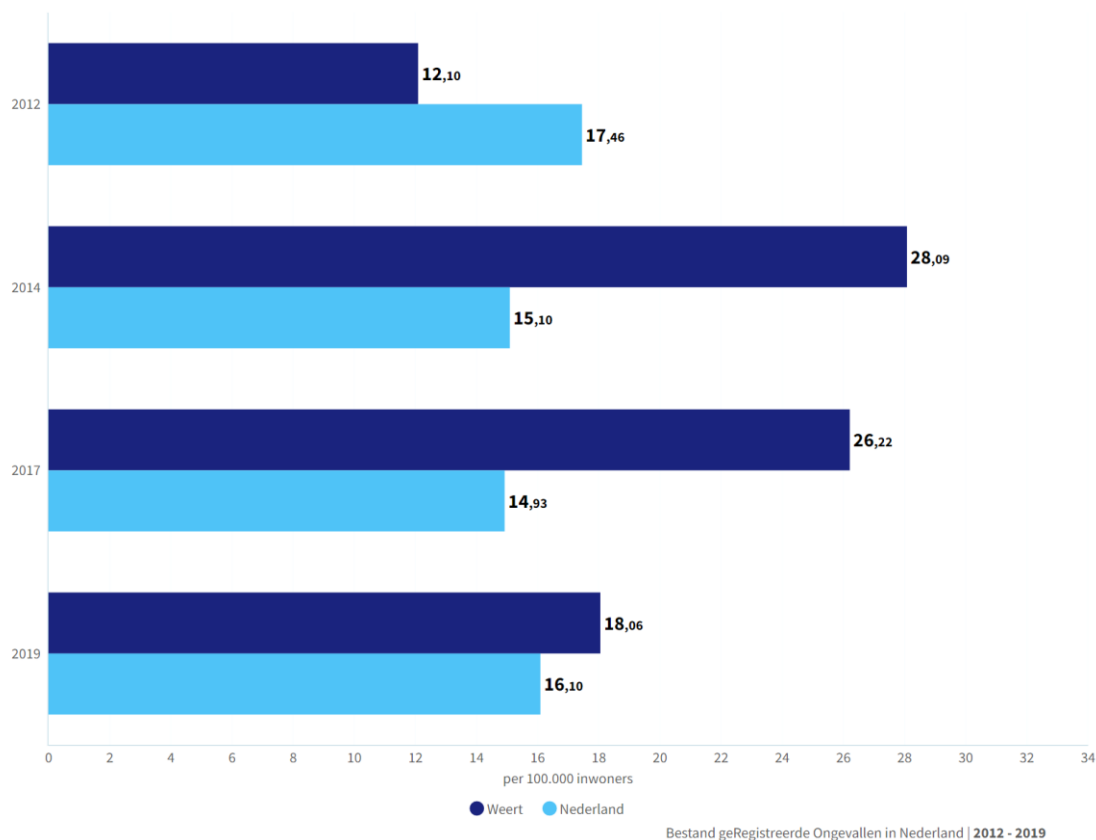
De verkeersveiligheid wordt beïnvloed door de fysieke infrastructuur en het gedrag van verkeersdeelnemers. Het aantal ernstig verkeersgewonden is de afgelopen tien jaar landelijk gezien gestegen met gemiddeld 2,5% per jaar. De meeste ongelukken in het verkeer gebeuren als gevolg van menselijke fouten. Aflleiding speelt een rol bij het ontstaan van 68% van de ongevallen. Eén van de bronnen van aflleiding is het gebruik van een smartphone of andere apparatuur tijdens verkeersdeelname. Ook worden de wegen steeds drukker met de diverse vormen van vervoer (speed pedelecs, zelfrijdende auto's, etc.), waardoor de kans op ongelukken wordt vergroot.

Het aantal geregistreerde verkeersongevallen in de gemeente Weert over de periode 2017-2021 is afgenomen (363 ongevallen in 2017 en 307 in 2021). In 2021 waren er door de politie 3 incidenten van rijden onder invloed geregistreerd dit is een afname ten opzichte van 2014 (13). Het aantal ongevallen op wegvakken binnen Weert in beheer van de gemeente en Rijkswaterstaat is afgenomen tussen 2017 en 2021 (gemeente van 263 naar 226, Rijkswaterstaat van 67 naar 46). De Provincie Limburg heeft een licht stijging doorgemaakt van 33 naar 35 ongevallen op wegen in hun beheer.

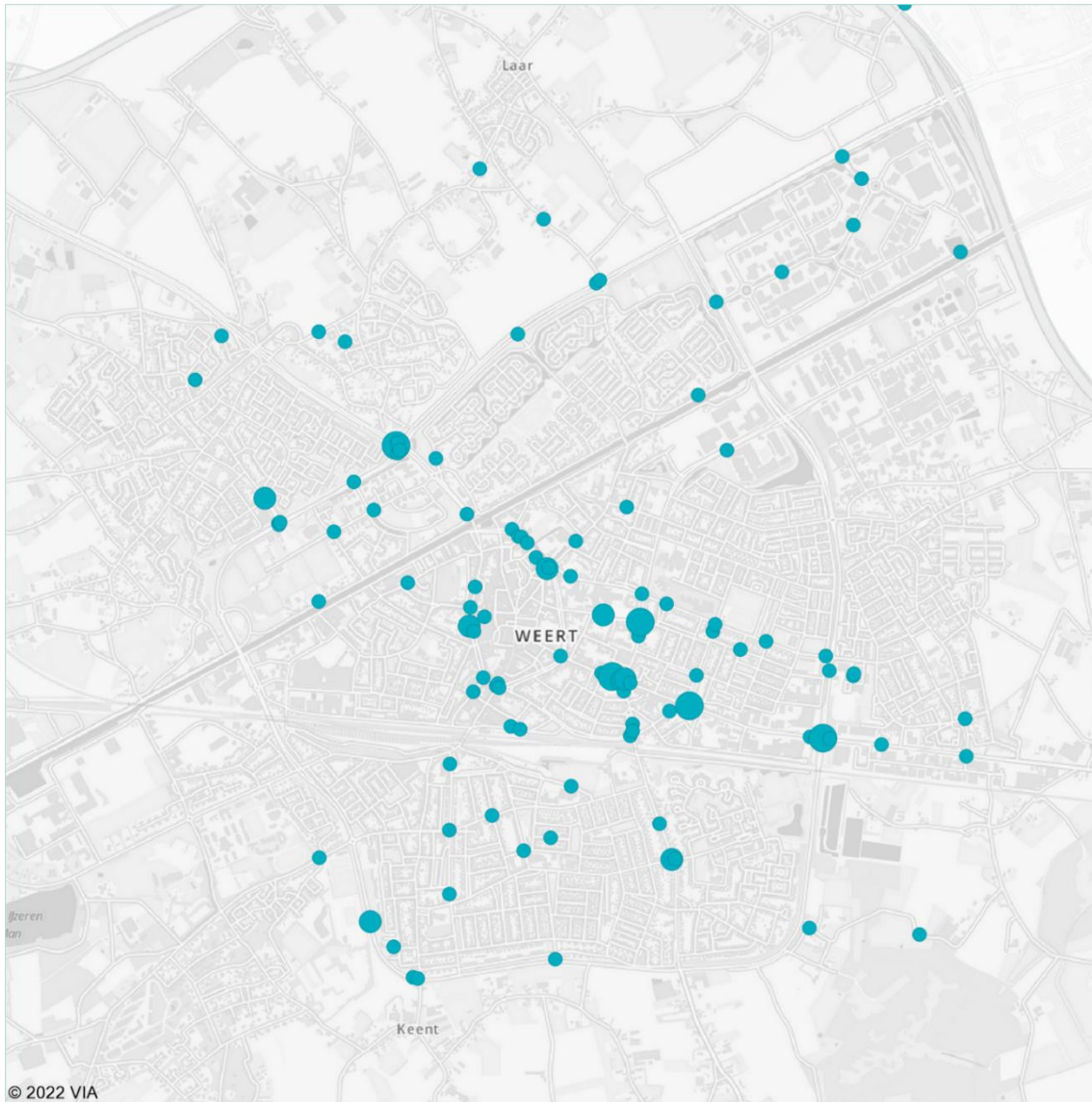
Het aantal ongevallen binnen- en buiten de bebouwde kom verhouden zich als volgt: binnen de bebouwde kom is het licht toegenomen van 126 ongevallen in 2017, naar 134 ongevallen in 2021. Buiten de bebouwde kom is het aantal ongevallen afgenomen van 115 in 2017, naar 97 in 2021. Het aantal niet geregistreerde ongevallen in deze categorie bedraagt 122 in 2017 en 76 in 2021.

Bij de verkeersongevallen zijn in 2017: 30 personen opgenomen in het ziekenhuis en kwamen 3 personen om het leven. In 2021 zijn 26 personen opgenomen in het ziekenhuis en kwamen 0 personen om het leven. De leeftijdscategorie die zowel in 2017 als ook in 2021 het vaakst bij een ongeval betrokken was is de leeftijd 25 t/m 39 jaar. In 2017: 148 keer en in 2021: 130 keer.

Aantal verkeersdoden (5 jaars cumulatief) Weert, per 100.000 inwoners in vergelijking met Nederland.

Figuur 4.3: Aantal ongevallen in Weert ten opzichte van Nederland.

● Aantal
 Eenheid Ongevallen
 Ongevallen van 01 januari 2014 t/m 16 mei 2022.

Figuur 4.4: Ongevallen in Weert van 1 januari 2014 t/m 16 mei 2022.

We verlagen waar mogelijk de maximumsnelheid

De kans op ernstig letsel bij een verkeersongeval is bij een snelheid van 30 km/u substantieel lager dan bij een snelheid van 50 km/u. Het verlagen van de maximumsnelheid heeft dus een groot positief effect op de verkeersveiligheid. Waar mogelijk brengen we de maximumsnelheid daarom terug van 50 naar 30 en van 80 naar 60 km/u. De 50 km/u wegen waar onvoldoende ruimte is voor vrijliggende fietspaden pakken we als eerste aan. We passen de weginrichting zo aan dat er minder doorgaand verkeer door deze smalle straten rijdt en dat de kans op ernstig letsel aanzienlijk kleiner wordt. Ook deze aanpassing in de weginrichting laten we zoveel mogelijk aansluiten bij de onderhoudsplanning van wegen en riolering. Het einddoel is dat alle wegen binnen de gemeente Weert binnen tien jaar voldoen aan de essentiële herkenbaarheidskenmerken voor een duurzaam veilige weginrichting. Bijkomend voordeel van het verlagen van de maximumsnelheid is dat dit leidt tot minder verkeerslawaai en minder uitstoot van schadelijke stoffen.

Conclusie:

Met 16 dodelijke slachtoffers in de laatste 5 jaar scoort Weert nu ' rood'.

4.3.3 Autonome ontwikkeling

Om de landelijke verkeersveiligheidsdoelstellingen voor 2020 te bereiken (maximaal 500 verkeersdoden en 10.600 ernstig verkeersgewonden) moeten landelijk jaarlijks een vermindering van het aantal verkeersdoden en verkeersslachtoffers. Het nationaal wetenschappelijk instituut voor verkeersveiligheid (SWOV) acht dat gezien de huidige ontwikkelingen niet realistisch. Dat blijkt ook uit de cijfers.

Technologische ontwikkelingen, zoals 'autonoom' en 'connected' rijden kunnen leiden tot een verkleining van de verkeersruimte. In potentie kan dit een positieve impact hebben op verkeersveiligheid vanwege een efficiënter verkeers- en transportsysteem en het door ontwikkelen van dynamisch verkeersmanagement. Hoe snel dit gaat, hoe goed de technologie ongelukken kan voorkomen en in hoeverre de nieuwe vervoerssystemen een eigen infrastructuur vereisen is nog onzeker.

Conclusie:

Vanwege meer verkeersdeelnemers door bevolkingsgroei en diversificatie van weggebruikers (meer snelheidsverschillen), is de verwachting dat het aantal verkeersongevallen ten opzichte van de huidige situatie niet zal afnemen. Mogelijk zijn er risico's op een toename van het aantal verkeersongevallen. Daardoor blijft Weert 'rood' scoren in de autonome ontwikkeling.

Dit is mede afhankelijk van de voortgang van technologische ontwikkelingen en specifieke gemeentelijke beleidsmaatregelen. We zien bijvoorbeeld nu al een toename in het aantal fietsongevallen in de leeftijdscategorie 70+. Dit vanwege het toegenomen gebruik van de elektrische fiets.

Vanuit de gemeente is er beleid vastgesteld waarin concrete acties worden ondernomen om op verkeerskundige knelpunten verbeteringen door te voeren. Dit kan op fysiek vlak door in te grijpen in de infrastructuur maar ook op campagnes te organiseren om het goed verkeersgedrag te bevorderen.

Doorkijk 2040

Ontwikkelingen als diversificatie van verkeersdeelnemers en autonoom rijden zullen naar verwachting na 2030 verder ontwikkeld zijn dan daarvoor. De mate waarin het verkeersbeleid daarin is mee ontwikkeld en in staat is om het risico op verkeersongevallen te verminderen is echter onzeker. Dat maakt dat het kwaliteitsniveau ook na 2040 nog rood zou kunnen zijn, maar we zetten in op 'oranje'.

5. Wonen

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema wonen.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteits-niveau huidige situatie	Kwaliteits-niveau autonome ontwikkeling 2030
Passend en toegankelijk woningaanbod	De kwaliteit en kwantiteit van de woning voorraad	<ul style="list-style-type: none"> Aanbod van woningen (sociale, middeldure en dure huur, goedkope, middeldure en dure koop). Vraag naar woningen (sociale, middeldure en dure huur, goedkope, middeldure en dure koop). 		
Duurzame woningen	Het aandeel duurzame woningen.	Energielabel woningen (energie index)		
Voorzieningen niveau	Het aanbod en de spreiding van voorzieningen binnen een gebied (scholen, winkels, horeca, cultuur, welzijn, recreatie, sport, zorg)	Afstand tot verschillende typen voorzieningen (onderwijs, winkels en horeca, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn) ten opzichte van het landelijk gemiddelde.		

5.1 Passend en toegankelijk woningaanbod

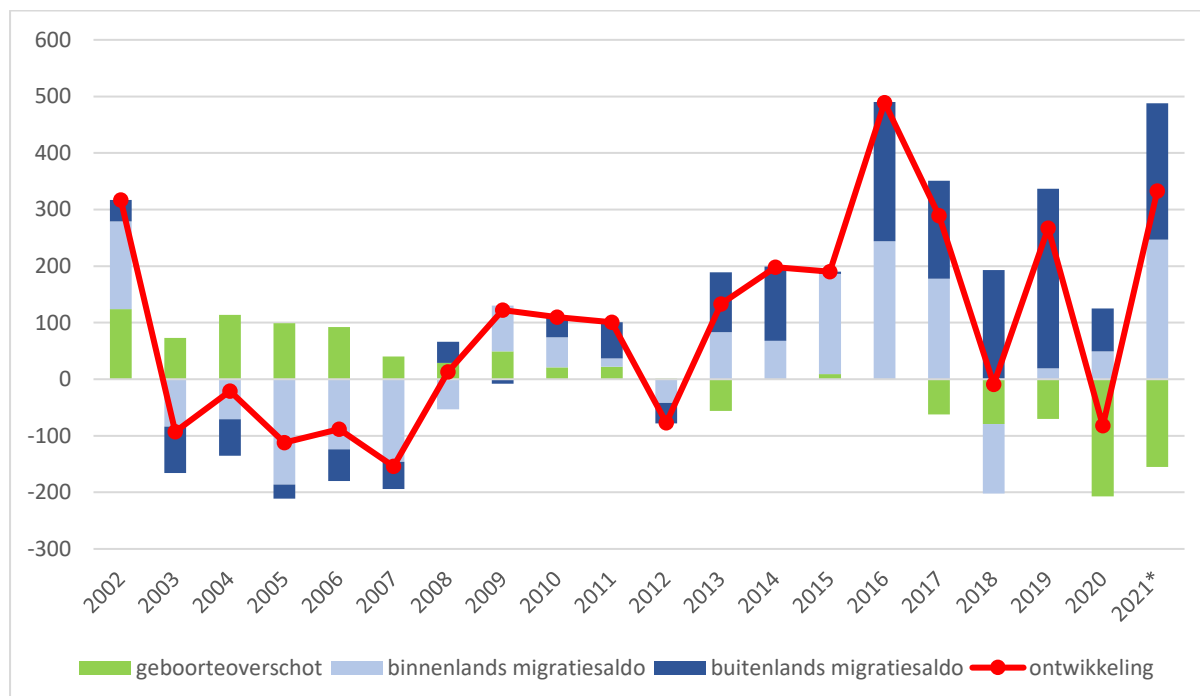
5.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Passend en toegankelijk woningaanbod	
Status gebruikte informatie	Aanbod van woningen (Funda, www.ThuisinLimburg.nl) Vraag naar woningen (MPG, monitor ThuisinLimburg.nl, PCM)
Beschikbare referentiewaarden	Vraag en aanbod op basis van de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 t/m 2025, prognose Etil 2021, woningbehoefteonderzoek Midden-Limburg uit 2018, Kadaster, Funda, CBS)
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Aanbod is voor alle woningtypen in balans met de vraag
Oranje	Vraag overstijgt voor een of meerdere woningtypen het aanbod
Rood	Vraag overstijgt voor alle woningtypen het aanbod

5.1.2 Huidige situatie

De omgevingsadressendichtheid van Weert is met 1.330 adressen per km² matig stedelijk, het landelijk gemiddelde is met 2.010 adressen per km² sterk stedelijk (bron: CBS). Het aantal woningen neemt elk jaar toe en bedraagt 23.340 woningen per 1-1-2022 (bron: CBS). De toename van woningen is het grootst in Weert stad. In de kernen Altweerderheide, Laar, Stramproy, Swartbroek en Tungalroy vindt uitbreiding plaats op basis van de behoefte. De

gemeente bestaat per 1-1-2020 uit 74% eengezinswoningen en 26% meergezinswoningen (bron: CBS). Onder eengezinswoningen vallen: rijtjeshuizen, 2^e-1-kapwoningen en vrijstaande huizen. Onder meergezinswoningen vallen: flats, galerij-, portiek-, beneden- en bovenwoningen, appartementen en woningen boven bedrijfsruimten mits deze zijn voorzien van een eigen toegangsdeur. De gemeente Weert heeft procentueel gezien meer eengezinswoningen en minder meergezinswoningen ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 64% eengezinswoningen en 36% meergezinswoningen (bron: CBS).

Figuur 5.1: Bevolkingsontwikkeling gemeente Weert 2002-2021 (Bron: CBS, bewerking gemeente Weert)

De bevolkingsontwikkeling fluctueert, waarbij we zien dat per saldo de groei van het aantal inwoners toeneemt, met name door een positief buitenlands migratiesaldo. Het geboorteoverschot is sinds 2012 negatief. Het binnenlands migratiesaldo neemt gemiddeld genomen toe.

	groei van 2021 tot top huishoudens (Etil 2021)	top in jaar (Etil 2021)	aan te houden groei van 2021 tot en met 2025 (Etil 2021)	ambitie jaarlijks te realiseren aantal woningen 2021 tot en met 2025	planvoorraad 1-1-2022
Echt-Susteren	339	2029	295	100-125	624
Leudal	870	2032	603	125-150	435
Maasgouw	168	2026	168	75-100	504
Nederweert	453	2036	265	75-100	525
Roerdalen	68	2025	67	75-100	486
Roermond	3.244	2043	1.432	325-350	2.588
Weert	1.236	2038	628	200-225	1.745
Midden-Limburg	5.387	2034	3.459	975-1.150	6.907

Tabel 5.1: Prognose toename aantal huishoudens Midden-Limburg en ambitie (Bron Etil 2021)

Ten aanzien van het beleidsveld Wonen wordt regionaal samengewerkt op de schaal van Midden-Limburg. Deze samenwerking heeft geleid tot regionaal woonbeleid, vervat in een regionale structuurvisie wonen. Deze structuurvisie wordt elke 4 jaar geactualiseerd. De toename van de woningvoorraad hangt direct samen met de verwachte toename van het aantal huishoudens. In de regio Midden-Limburg kent Weert de grootste woningvoorraadbehoefte na de gemeente Roermond. Daarnaast heeft elke gemeente in Midden-Limburg een ambitie om extra woningen te realiseren. Weert heeft de ambitie om jaarlijks netto 200-225 woningen te realiseren, bruto ca. 250 woningen).

Vraag koopwoningen

De huizenprijzen stijgen. De gemiddelde WOZ-waarde in Weert is € 256.000 in 2020, dit was € 204.000 in 2016. Het aantal aangeboden koopwoningen is afgenomen van 970 in 2016 en 290 in 2018 naar 182 (waarvan 110 in onderhandeling) in januari 2022. De krapte op de woningmarkt drijft de prijzen op. De positie voor starters en middeninkomens is moeilijk. De krapte-indicator (de verhouding tussen het aantal te koop staande woningen en het aantal verkochte woningen) is ongekend laag. Het percentage koopwoningen bedraagt 66%.

Vraag huurwoningen

Het aantal personen dat is aangewezen op een sociale huurwoning neemt toe. Eind 2020 stonden er 5.700 inwoners ingeschreven voor een sociale huurwoning, hiervan reageren ongeveer 1.750 inwoners actief op beschikbare woningen. 37% van de vrijkomende woningen is in 2021 via bemiddeling toegewezen. Ongeveer 57% van de actief woningzoekenden betreft een eenpersoonshuishouden. De wachtduur loopt verder op en bedraagt minimaal 6 jaar voor een appartement en ruim 10 jaar voor een eengezinswoning (informatie van ThuisinLimburg.nl). Het percentage sociale huurwoningen is 23%.

Woningen in de vrije huursector worden meestal verhuurd via lokale makelaars. Het aandeel vrije sector huurwoningen in Weert is 10%.

Conclusie:

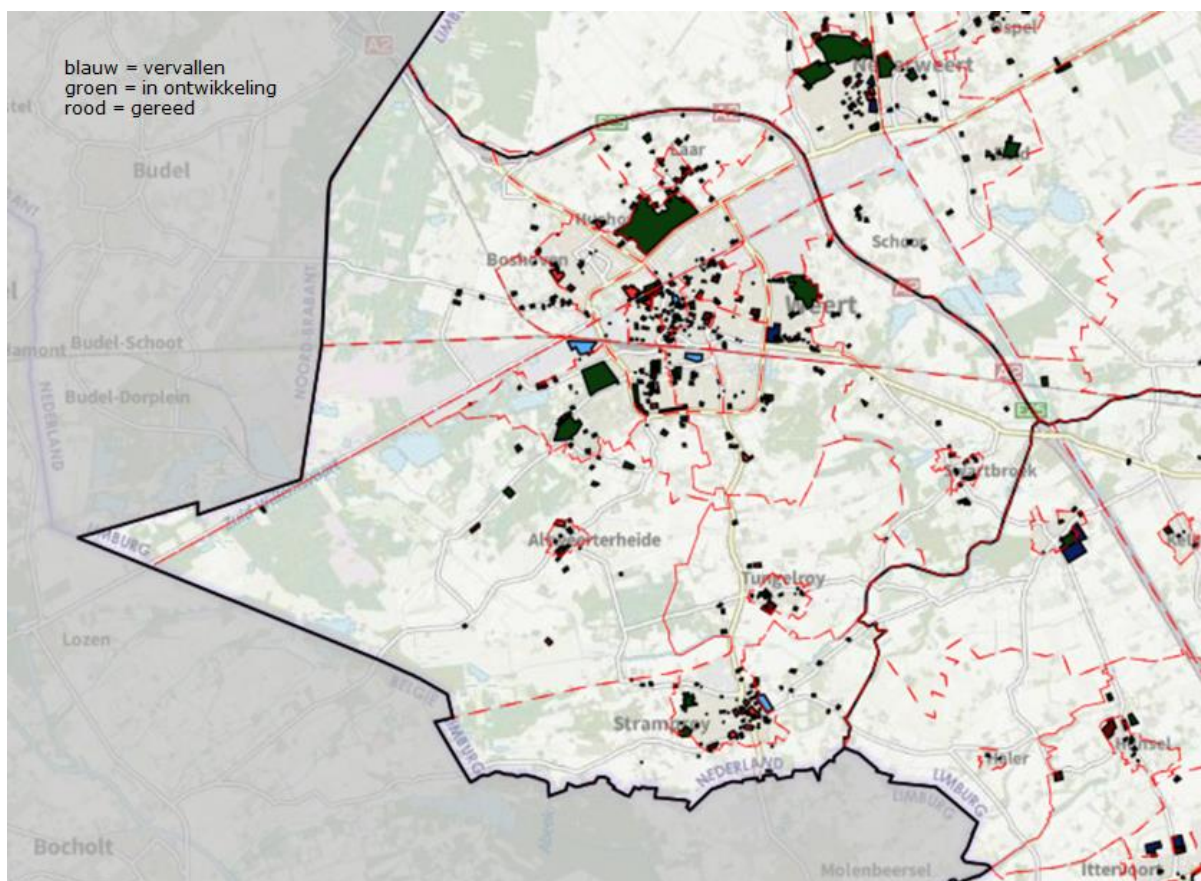
De vraag naar woningen in Weert is groter dan het aanbod. Omdat voor alle woningtypen de vraag het aanbod overstijgt is het kwaliteitsniveau 'rood' toegekend.

5.1.3 Autonome ontwikkeling

De gemeente Weert kent gemiddeld genomen een gestage groei van het aantal inwoners. Deze trend zal zich de komende jaren, volgens de prognose van Etil 2021, tot 2035 voortzetten. Weert groeit nog met 668 inwoners tot 51.012 inwoners in 2025 (bron prognose Etil 2021).

De groei van het aantal huishoudens wordt vooral bepaald door de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens (75%) en het aantal tweepersoonshuishoudens (25%). Weert neemt vanaf 2021 nog toe met 1.216 huishoudens tot de top van het aantal huishoudens in 2038. Het aantal jongerenhuishoudens (leeftijd 15-35) neemt toe met 140 tot 3.383 huishoudens in 2030. Het aantal huishoudens in de leeftijd 35-65 neemt af met 609 tot 11.032 huishoudens in 2030. Het aantal 65+-huishoudens neemt toe met 1.721 tot 9.471 in 2030. Steeds meer ouderen blijven zelfstandig wonen waardoor woningen aangepast dienen te worden.

De vergrijzing kent zijn weerslag op de kwalitatieve woningbehoefte. Grote behoefte is er aan levensloopbestendige woningen, grondgebonden en in de vorm van appartementen met lift, zowel in de huur- als in de koopsector. Dit type woningen is geschikt voor kleinere (1- en 2-pers. huishoudens). Daarnaast is er een aanvullende behoefte aan bouwkavels. Overschotten ontstaan op termijn in de categorieën portieketagewoningen zonder lift en tussenwoningen.

Figuur 5.2 woningbouwlocaties gemeente Weert

In de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 zijn de woningbouwambities van de gemeenten in Midden-Limburg, waaronder die van de gemeente Weert vastgelegd. Hierbij zijn de volgende opgaven voor Weert geformuleerd die inspelen op een passend en toegankelijk aanbod:

1. Voortzetting regulier woonbeleid door realisatie van woningbouwplannen uit de planvoorraadlijst.
2. Samenwerking met de woningcorporaties, gericht op het vergroten van het aandeel sociale huurwoningen.
3. Samenwerking met corporaties en zorgaanbieders aangaande de opgave wonen met zorg.
4. Ruimte blijven bieden voor woningbouw in de kernen op basis van de behoefte.
5. Faciliteren initiatieven gericht op nieuwe woonvormen.
6. Pilot circulair bouwen.
7. Uitbreiding woonwagencentrales.
8. Uitbreiding capaciteit short stay huisvesting internationale werknemers.
9. Transformatie en herontwikkeling leegstaand (commercieel) vastgoed in de binnenstad, in de woonwijken en in de kernen.

Passend wonen en de toekomstige vergrijzing is hierbij een aandachtspunt. (Nieuwe) woonvormen die het langer zelfstandig wonen mogelijk maken worden voorgestaan. Voor het langer zelfstandig wonen is het belangrijk dat naast een passende woning ook wonen en zorg optimaal op elkaar zijn afgestemd en dat in de woonomgeving voldoende voorzieningen aanwezig zijn.

De gemeente zet in op het toevoegen van woningen in het stedelijk woonmilieu, waarbij in delen verbetering en vernieuwing plaatsvindt. Daarnaast zet de gemeente in op transformatie van gebieden, om zo de woonkwaliteit en leefbaarheid te verbeteren. Het streven is waar mogelijk sociale huurwoningen te realiseren in de nieuwbouwprojecten. Dit is inclusief woningen voor bijzondere doelgroepen, zoals beschermd wonen en mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang.

De gemeente heeft een uitdrukkelijke wens om woningen voor verschillende doelgroepen (jonge en oud) sociale huurwoningen en koopwoningen te mengen. In wijken met weinig sociale huurwoningen kan een hoger percentage sociale huurwoningen worden toegevoegd. In wijken waar grotere concentraties sociale huurwoningen staan en waar ook sprake is van een stapeling van sociale problematiek en een lagere waardering van de leefbaarheid is het toevoegen van sociale huurwoningen maatwerk en kan gekozen worden voor een lager percentage. Het gaat hierbij met name om de wijken Keent, Moesel, Fatima en Groenewoud.

Zoals uit figuur 5.2 blijkt heeft de gemeente Weert de ambitie om jaarlijks netto 200-225 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad, dit zijn 100-125 woningen per jaar extra ten opzichte van de autonome groei. Deze ambitie is voor de jaren 2022 tot en met 2025 geformuleerd. Op basis van de prognose Etil 2021 zal de autonome groei daarna ongeveer 100 woningen per jaar zijn, tot 2030, waarna de groei gaat afvlakken. Afhankelijk van de werkelijke ontwikkelingen en bijgestelde prognoses wordt de ambitie in 2026 opnieuw bepaald.

In de gemeente zijn kansen voor duurzame verstedelijking op binnenstedelijke locaties. Hiermee kan de ambitie ten aanzien van woningbouw tot 2030 gerealiseerd worden. Met binnenstedelijk verdichten op de aangewezen locaties wil de gemeente bijdragen aan het verduurzamen van de stad en het bevorderen van de inclusiviteit. Het betreft de locaties zoals Beekstraatkwartier, Keent & Moesel, Horne Kwartier, SJG en vrijkomende sportlocaties. Deze locaties maken (nog) geen deel uit van de planvoorraad.

Het woningbouwprogramma bestaat per 1-1-2022 uit 1.745 woningen. Dit programma bestaat voor 59% uit koopwoningen (tegenover 66% in bestaande woningvoorraad), voor 26% uit vrije sector huurwoningen (tegenover 11% in de bestaande woningvoorraad) en voor 15% uit sociale huurwoningen (tegenover 23% in de bestaande woningvoorraad). De ambitie is aanvullende locaties voor sociale huurwoningen te vinden alsmede locaties voor wonen met de mogelijkheid voor zorg/ondersteuning, dit laatste overlapt met de opgave voor sociale huurwoningen.

Op basis van het woningbehoefteonderzoek uit 2018 is de verwachting dat in de periode tot 2030 de grootste uitval gaat ontstaan bij de woningtypen portieketagewoningen zonder lift, tussenwoningen en 2¹-kap woningen. De aanvullende kwalitatieve woningbehoefte bevindt zich grotendeels in de categorieën appartementen met lift en grondgebonden levensloopbestendige woningen. Er zijn ongeveer 2.000 woningen in deze typen nodig, waarvan 22% in de koopsector, 13% in de vrije huursector en 65% in de sociale huursector, bron Woningbehoefteonderzoek Midden-Limburg, zie www.weert.nl/structuurvisies. Daarnaast is er behoefte aan bouwkvavels. In 2023 wordt opnieuw een regionaal woningbehoefteonderzoek uitgevoerd en wordt de opgave geactualiseerd. Ten opzichte van 2018 blijkt uit de prognose Etil 2021 al dat de groei van het aantal huishoudens groter is en dat de krimp van het aantal huishoudens later plaatsvindt en langzamer verloopt.

Conclusie:

Autonoom blijft het aanbod voor sociale huur naar verwachting achter bij de vraag, hierdoor is kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. Omdat op basis van het woningbouwprogramma voor overige woningtypen het aanbod bij autonome ontwikkeling naar verwachting wel in balans gaat zijn met de vraag, is dit een verbetering ten opzichte van de huidige situatie waar het kwaliteitsniveau rood is.

Doorkijk 2040

Bij de nu verwachte afvlakkende bevolkingsgroei na 2030 zou de totale vraag naar woningen minder snel kunnen stijgen dan in de periode tot aan 2030. Het totaal aantal huishoudens neemt in de periode 2030-2040 toe met 193 (bron prognose Etil 2021). De verwachting is dat de veranderende vraag naar type woningen zal doorzetten doordat de verandering in bevolkingssamenstelling ook na 2030 doorzet. Dit maakt dat ook na 2030 risico is op disbalans tussen vraag en aanbod van woningen. Als gevolg van de vergrijzing verandert namelijk de kwalitatieve woningbehoefte. De verandering in de leeftijd van de verschillende huishoudensgroepen onderschrijft dit.

In de periode 2030-2040 zal het aantal huishoudens van 15-35 jaar afnemen met 514 tot 2.868 in 2040. Het aantal huishoudens in de leeftijd 35-65 jaar neemt af met 491 tot 10.541 huishoudens in 2040. Het aantal 65+ huishoudens neemt toe met 940 tot 10.412 huishoudens in 2040.

5.2 Duurzame woningen

5.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Duurzame woningen	
Status gebruikte informatie	Energielabel woningen (energie index), Weert in cijfers/RvO
Beschikbare referentiewaarden	Benchmark Energielabel woningen in de gemeente Weert t.o.v. Nederland in % (Weert in cijfers/RvO)
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het percentage woningen met energielabel C t/m G ligt onder de 10% en het percentage woningen met energielabel A++ t/m B ligt boven de 90%.
Oranje	Het percentage woningen met energielabel C t/m G ligt is 30% en/of het percentage woningen met energielabel A++ t/m B ligt rond de 70%.
Rood	Het percentage woningen met energielabel C t/m G ligt boven de 50% en het percentage woningen met energielabel A++ t/m B ligt onder de 50%

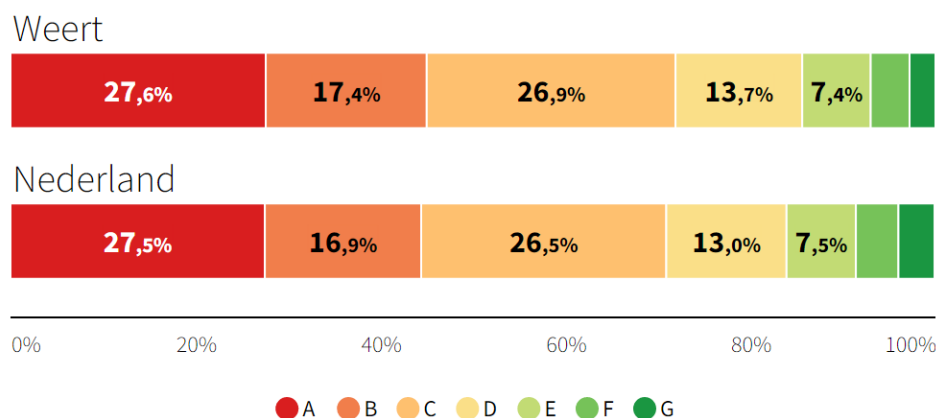
5.2.2 Huidige situatie

Verduurzaming van woningen kan op verschillende manieren, onder andere door de aanschaf van zonnepanelen of door het isoleren van het huis. Begin 2015 hebben alle huiseigenaren van de Rijksoverheid een voorlopig energielabel ontvangen. Het voorlopige label is een schatting. In de praktijk kan je woning een beter of slechter energielabel hebben. Het is gebaseerd op gegevens uit het Kadaster (type huis, grootte, bouwjaar) en op gegevens van vergelijkbare huizen. De vergelijkbare huizen komen uit een onderzoek uit 2006 naar het huizenbestand in Nederland. Zo kan worden ingeschat dat de kans groot is dat bijvoorbeeld een vooroorlogs huis inmiddels een hr-combiketel heeft en dubbel glas in de woonkamer. Als een huis wordt verkocht of bij nieuwe verhuur moet de eigenaar kunnen laten zien welk energielabel de woning heeft. Met een energielabel kunnen kopers en huurders in één oogopslag zien of een woning zuinig of onzuinig is. Een zuinige woning betekent een lagere energierekening, meer wooncomfort en minder CO₂-uitstoot. Het energielabel voor woningen geeft met de klassen A (groen, zeer zuinig) tot en met G (rood, zeer onzuinig) aan hoe energiezuinig een huis is in vergelijking met soortgelijke huizen. Een energiezuinig huis heeft goede isolatie, dubbel glas, energiezuinige verwarming en zonnepanelen. De Grenswaarden Energie-Index (EI) is een instrument waarmee de energieprestaties van een woning wordt weergegeven. De Energie-Index kent daarnaast een Energieprestatie-indicator die bestaat uit 7 letters zoals weergegeven is in figuur 5.3. Hoe kleiner het getal, hoe duurzamer de woning.

Grenswaarden Energie-Index (EI)	Energieprestatie-indicator
Kleiner of gelijk aan 1,20	A
1,21–1,40	B
1,41–1,80	C
1,81–2,10	D
2,11–2,40	E
2,41–2,70	F
Groter dan 2,70	G

Figuur 5.3: Energie Index en energielabel woningen

Weert is een stad met relatief veel woningen die gebouwd zijn in de jaren 1960 – 1980 van de vorige eeuw, te weten ruim 39%. Ruim 19% van de woningen dateert van de periode tot 1960. Figuur 5.4 laat zien dat Weert iets beter scoort dan het landelijk gemiddelde, echter dat in Weert toch 85,6 % van de woningvoorraad (ruim 17.000 woningen) een slecht energielabel heeft (D t/m G).

Figuur 5.4: Energielabel woningen gemeente Weert t.o.v. Nederland, bron Weert in Cijfers/RvO 2021

Conclusie:

Het percentage woningen met een energielabel tussen de A++ en B ligt met 7% lager dan 50%, het percentage woningen met een energielabel tussen de D en G is 85,6% en ligt daarmee boven de 50%. Dit leidt tot kwaliteitsbeoordeling 'rood'.

5.2.3 Autonome ontwikkeling

De gemeente zet in de periode tot 2030 in de Transitievisie Warmte in op het verduurzamen van woningen. In 2030 dienen alle woningen aargasvrij-proof te zijn. Dit betekent dat alle woningen goed geïsoleerd zijn, geventileerd worden en dat de kierdichting in orde is. Daarnaast is vastgelegd dat in 2030 voor alle woningen duidelijk is hoe de woningen aardgasvrij gemaakt kunnen worden.

In Weert staan per 1-1-2019 in totaal 22.769 woningen. De bijbehorende uitstoot bedraagt jaarlijks 81.001 ton CO₂. De totale uitstoot in de gemeente Weert bedraagt jaarlijks 341.738 ton CO₂.

Naar verwachting zal het percentage woningen met een energielabel A++ en B stijgen en het percentage woningen met een energielabel D tot en met G zal autonoom dalen. Hierbij is het van belang dat een concreet uitvoeringsprogramma opgesteld wordt.

De drie kernwaarden eerlijk, kansrijk en groen zijn uitgangspunt bij de verdere uitwerking. De betaalbaarheid is een aandachtspunt, mede omdat in Weert het eigen woningbezit relatief hoog is (65% is eigenaar bewoner), terwijl 48% van de huishoudens qua inkomen behoort tot de sociale doelgroep. De gemeente gaat er van uit dat de financiering van de verduurzamingsopgave met externe subsidies en bijdragen geborgd kan worden. Een risico zit bij beschikbare menskracht en materieel.

Conclusie:

Het percentage woningen met een energielabel tussen de A++ en B zal toegenomen zijn in 2030, het percentage woningen met een energielabel tussen de D en G zal autonoom dalen, echter er kan niet met zekerheid aangegeven worden dat het percentage daalt naar minder dan 30% in 2030. Dit is mede afhankelijk van de uitvoering en financiering. Dit leidt tot kwaliteitsbeoordeling 'oranje'.

Doorkijk 2040

Het is aannemelijk dat ook na 2030 het energielabel van woningen in de gemeente Weert zal verbeteren. In hoeverre deze verbetering doorzet is afhankelijk van het beleid na 2030.

5.3 Voorzieningen niveau

5.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Voorzieningen niveau	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief (CBS): <ul style="list-style-type: none">- Afstand tot onderwijs- Afstand tot horeca en winkels- Afstand tot culturele voorzieningen- Afstand tot voorzieningen voor gezondheidszorg en welzijn
Beschikbare referentiewaarden	Afstand tot verschillende typen voorzieningen (onderwijs, horeca en winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn) ten opzichte van het landelijk gemiddelde (CBS).
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	De afstand tot alle typen voorzieningen op een na (onderwijs, horeca en winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn) ligt onder het landelijke gemiddelde.
Oranje	De afstand tot twee of meer typen voorzieningen (onderwijs, horeca en winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn) ligt rond het landelijke gemiddelde.
Rood	De afstand tot alle typen voorzieningen (onderwijs, horeca en winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn) ligt boven het landelijke gemiddelde.

5.3.2 Huidige situatie

Adequate voorzieningen zijn maatschappelijke voorzieningen waartoe eenieder toegang zou moeten hebben. Onder het aspect voorzieningen beschouwen we voorzieningen op wijk, stad en regionaal niveau. In dit rapport worden voorzieningen op het gebied van onderwijs, horeca, winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn beschouwd. De gemeente Weert bestaat uit 17 wijken met in totaal 54 buurten deze kennen verschillende voorzieningen.

Onderwijsvoorzieningen

De gemiddelde afstand tot basisscholen en het voortgezet onderwijs ligt in de gemeente Weert op hetzelfde niveau respectievelijk lager dan het Nederlandse gemiddelde, namelijk 0,7 kilometer voor basisscholen (Weert en landelijk) en 2,3/2,4 km voor vmbo/havo-vwo in Weert ten opzichte van 2,5/3,3 km gemiddeld in Nederland in 2020. De afstand tot een kinderdagverblijf is in de gemeente Weert 0,7 kilometer. Dit is meer dan het Nederlandse gemiddelde, 0,6 km voor een kinderdagverblijf.

Horecavoorzieningen en winkels

De gemiddelde afstand tot een grote supermarkt is met 0,9 km in Weert gelijk aan het landelijk gemiddelde. De gemiddelde afstand tot horecavoorzieningen is met 1,0 km in Weert groter dan het landelijk gemiddelde (0,8 km). De meeste horecavoorzieningen liggen in de binnenstad of in de wijk- en buurtwinkelcentra.

Culturele voorzieningen

De gemiddelde afstand tot een bibliotheek bedraagt in Weert 1,9 km en is daarmee kleiner dan het landelijk gemiddelde van 2,0 km. De gemiddelde afstand tot een bioscoop bedraagt in Weert 2,7 km, deze afstand is beduidend kleiner dan het landelijk gemiddelde van 6,4 km.

Gezondheid en welzijn

De gemiddelde afstand tot een huisartsenpraktijk bedraagt in Weert 0,9 km en is daarmee korter dan het landelijk gemiddelde van 1,0 km. De gemiddelde afstand tot de huisartsenpost bedraagt in Weert 2,6 km en is daarmee korter dan het landelijk gemiddelde van 6,4 km. Ook e afstand tot een ziekenhuis is in Weert met 2,6 km aanmerkelijk korter dan het landelijk gemiddelde van 7,1 km.

Conclusie:

Omdat de afstand van nagenoeg alle typen voorzieningen (onderwijs, winkels, culturele voorzieningen, gezondheid en welzijn), behoudens horeca, lager is dan het landelijk gemiddelde, is het kwaliteitsniveau 'groen' toegekend.

5.3.3 Autonome ontwikkeling

Voorzieningenniveau

Het is de verwachting dat de druk op voorzieningen (zoals zorg) toe zal nemen door verandering van de bevolkingssamenstelling met een toename in vergrijzing. De vraag naar fysieke winkelruimte zal in de komende jaren verder afnemen, onder andere vanwege de opkomst van het online winkelen. Met name in de kernen zal het aantal voorzieningen naar verwachting afnemen, waardoor de leefbaarheid van de (kleinere) kernen onder druk komt te staan. Het beleid ziet op het zoveel mogelijk concentreren van regionale (centrum)voorzieningen in de binnenstad van Weert en de PDV locatie aan de Moesdijk. Dit beleid draagt bij aan de vitaliteit en daarmee de kwaliteit van stedelijke centra. Er is geen gemeentelijk beleid dat ingaat op de afstand tot de verschillende typen voorzieningen. De druk op de openbare ruimte en voorzieningen neemt toe, vooral in de centra van de steden. In combinatie met een autonome groei van het aantal inwoners bij een gelijkblijvend aantal voorzieningen neemt de druk op de kwaliteit van de voorzieningen toe. Het concentreren van voorzieningen zal naar verwachting leiden tot een betere kwaliteit (multifunctioneel ruimtegebruik). Echter, concentratie kan ertoe leiden dat de afstand tot verschillende typen voorzieningen op de ene plek zal verminderen en op een andere plek zal vergroten.

Onderwijsvoorzieningen

De gemeente Weert heeft de laatste decennia flink geïnvesteerd in de vernieuwing van basisscholen, in combinatie met kinderopvang en buitenschoolse opvang. Het blijft een opgave om in te spelen op veranderingen, zoals de afname van het aantal geboortes en de verschuiving van kinderaantallen per school/ buurt, hetgeen leegstand in de ene wijk en krapte in een andere wijk tot gevolg heeft.

Culturele voorzieningen

In Weert zijn culturele voorzieningen vooral in de binnenstad te vinden. Op de schaal van Weert is dit niet verwonderlijk.

Gezondheid en welzijn

De gemeente Weert streeft ernaar een inclusieve stad te zijn, waar iedere inwoner mee kan doen naar zijn/haar vermogen. Door de decentralisatie van taken naar de gemeenten, de extramuralisatie vanuit zorginstellingen waardoor inwoners vaker zelfstandig wonen en de vergrijzing worden de voorzieningen op het gebied van gezondheid en welzijn in de nabijheid van inwoners steeds belangrijker. Voor de doelgroepen in de maatschappelijke zorg die langer zelfstandig moeten wonen, is goedkope huisvesting nodig, soms geclusterd om de juiste ondersteuning te kunnen bieden en het liefst verspreid over de stad. Voor ouderen kunnen nieuwe woonvormen uitkomst bieden. Er dienen voldoende inloopmogelijkheden te zijn voor inwoners als die mensen die langer thuisblijven wonen om mee te doen aan activiteiten. Voor ouderen die slecht ter been zijn, is het belangrijk dat deze voorzieningen dichtbij zijn.

Conclusie:

Het beleid van de gemeente is niet specifiek gericht op het verkorten van de afstand naar verschillende typen voorzieningen. Ook het aanbod aan voorzieningen is voor een stad als Weert goed. Naar verwachting is er een gelijkblijvend kwaliteitsniveau ten opzichte van de huidige situatie binnen ('groen').

Doorkijk 2040

Het is aannemelijk dat voortzetting van het huidige beleid na 2030 zal leiden tot een gelijkblijvend kwaliteitsniveau tot aan 2040. Dit komt mede doordat de gemeente Weert niet inzet op nieuwe uitbreidingslocaties voor woningbouw en de focus ligt op inbreiding. Afstand tot voorzieningen zal hierdoor naar verwachting niet of nauwelijks toenemen. Afhankelijk van de ontwikkelingen met betrekking tot online winkelen en e-consults bestaat de kans dat fysieke voorzieningen in aantal afnemen waardoor afstand tot voorzieningen zal toenemen.

6. Sociaal maatschappelijke samenhang

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema sociaal maatschappelijke samenhang.

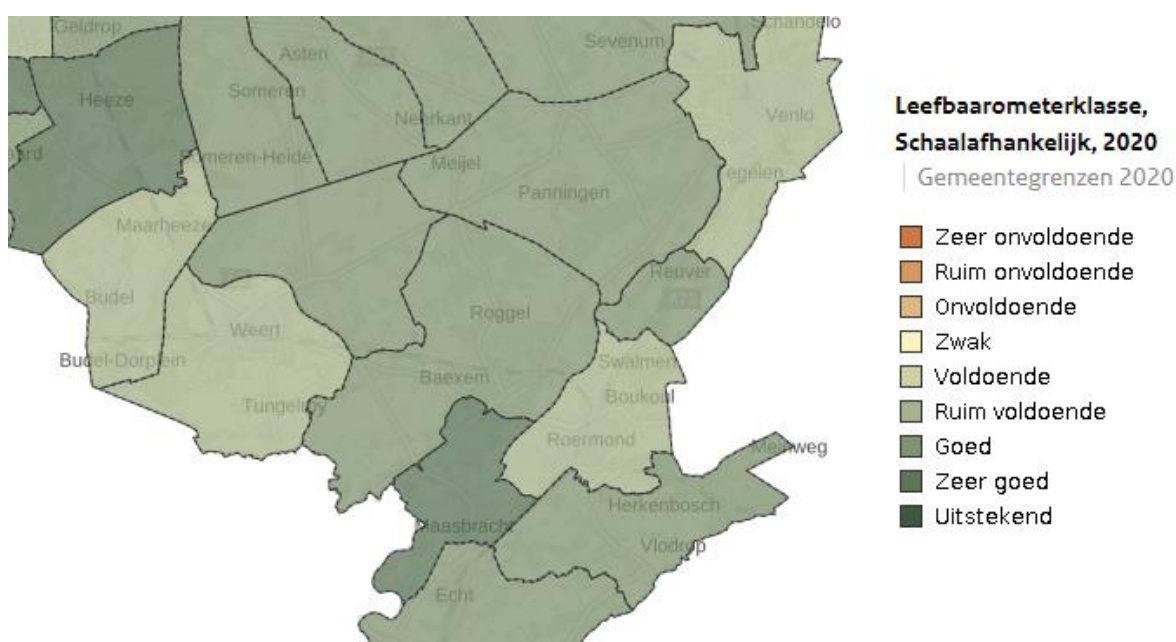
Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Leefbaarheid	Score op basis van de Leefbarometer	Indicatoren Leefbarometer		

6.1 Leefbaarheid

6.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

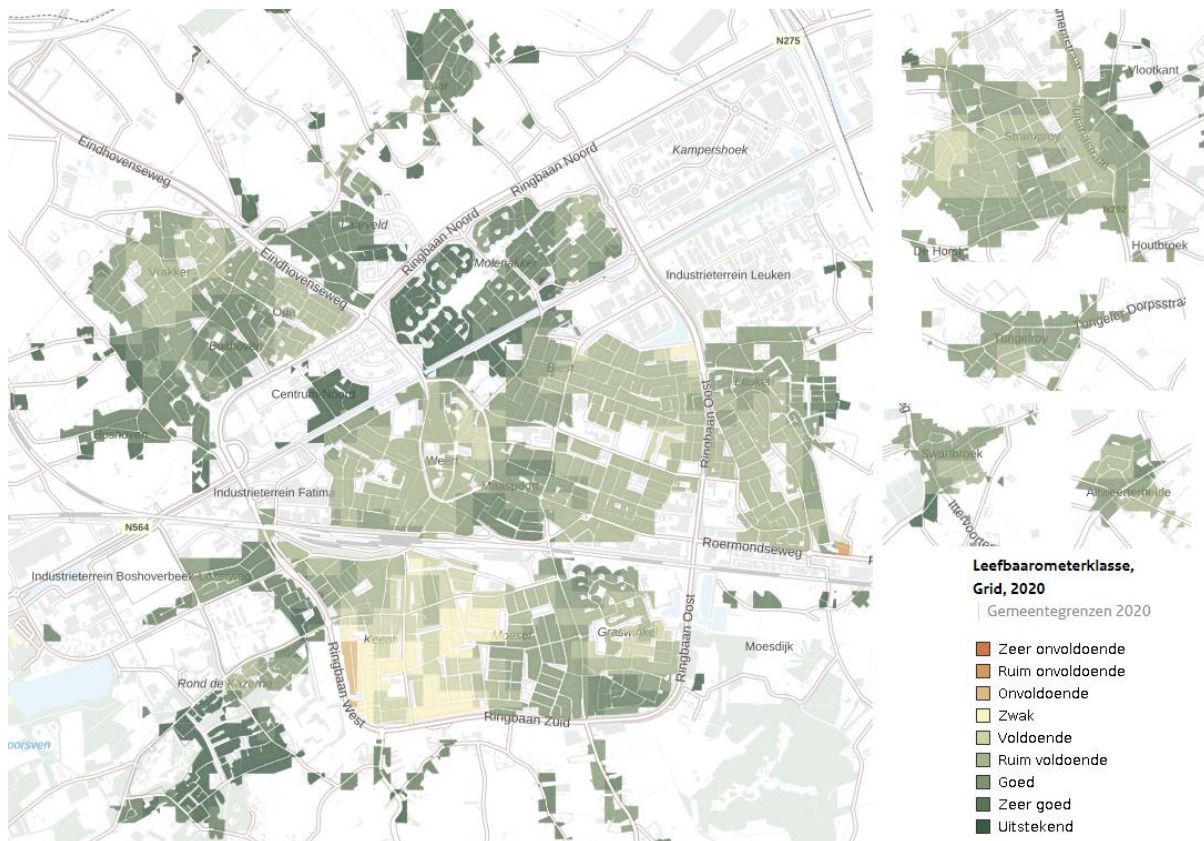
Leefbaarheid	
Status gebruikte informatie	Leefbarometer 2020, zie www.leefbarometer.nl
Beschikbare referentiewaarden	Ten opzichte van gemiddelde in Nederland, meting wordt frequent uitgevoerd
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Ruim voldoende, goed, zeer goed, uitstekend
Oranje	Zwak, voldoende
Rood	Zeer onvoldoende, Ruim voldoende, onvoldoende

6.1.2 Huidige situatie

Figuur 6.1: Uitsnede basiskaart gemeente niveau Leefbarometer 2020.

Weert scoort als geheel ruim voldoende ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Sinds 2012 is deze score voor de gehele gemeente stabiel. Gemiddeld genomen scoort Weert positief ten opzichte van het landelijk gemiddelde op de aspecten woningvoorraad, fysieke omgeving, sociale samenhang en overlast & onveiligheid. Op het aspect voorzieningen scoort Weert lager dan het landelijk gemiddelde.

Figuur 6.2: uitsnede basiskaart grid niveau Leefbaarometer 2020

Als we inzoomen op grid niveau dan zien we met name in grotere delen van de wijken Keent & Moesel en heel beperkt in de noordoostelijke hoek van Groenewoud een score van onvoldoende of zwak verschijnen op grond van de Leefbaarometer.

Conclusie:

De leefbaarheid in de gemeente Weert scoort ruim voldoende. Er zijn echter wel delen van wijken (met name Keent, een deel van Moesel en een klein deel van Groenewoud) waar de leefbaarheid onvoldoende of zwak scoort. Dit leidt tot kwaliteitsbeoordeling 'groen'.

6.1.3 Autonome ontwikkeling

De verwachting is dat Weert als geheel op het niveau van 'ruim voldoende' blijft scoren op basis van autonome ontwikkelingen.

De aanpak zoals is vastgelegd in de Gebiedsvisie Keent & Moesel zou moeten voorkomen dat de leefbaarheidsscore vermindert en juist een tegenstelde beweging op gang moeten brengen. De doorlooptijd is lang, in 2030 loopt het proces nog. De verwachting is dat de score in Keent & Moesel wel verbeterd is in 2030.

Conclusie:

De verwachting is dat Weert als geheel 'ruim voldoende' blijft scoren voor wat betreft de leefbaarheid op grond van de Leefbaarometer. De verwachting is dat de leefbaarheidsscore in de wijken Keent & Moesel verbetert als gevolg van de aanpak zoals vastgelegd in de Gebiedsvisie Keent & Moesel. Dit leidt tot kwaliteitsbeoordeling 'groen'.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat de leefbaarheidsscore in Weert op het niveau van 'ruim voldoende' gehandhaafd blijft.

7. Klimaatadaptatie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema klimaatadaptatie.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Wateroverlast	Kans op voorkomen en de gevolgen van wateroverlast	<ul style="list-style-type: none"> • Risicoplekken wateroverlast in de stad • Overstromingskans • Procentuele hoeveelheid verhard oppervlakte 		
Hitte	Mate van verhard / versteend oppervlak en bouwdichtheid vs. Oppervlak groen en water	<ul style="list-style-type: none"> • Stedelijk hitte eiland effect (UHI) • Hitterisico 		
Droogte	Mate van verhard / versteend oppervlak en bouwdichtheid vs. Oppervlak groen en water	Omvang gebieden met droogtestress		

7.1 Wateroverlast

7.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Wateroverlast	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief: <ul style="list-style-type: none"> • Klimaatatlas Waterpanel Noord; • Procentueel aandeel aangesloten verhard oppervlakte gemeente Weert.
Beschikbare referentiewaarden	Expert oordeel op basis van overstromingskans en expert oordeel op basis van het procentuele aandeel verhard oppervlakte.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Zelfs bij extreme neerslaggebeurtenissen (buien die 1 keer per 25 jaar vallen) blijft waterschade beperkt van omvang en wordt waterschade zoveel als mogelijk voorkomen.
Oranje	Er treedt wateroverlast op maar niet vaker dan 1 keer per 10 jaar. Waterschade komt niet of in zeer beperkte omvang voor.
Rood	Er treedt wateroverlast op, vaker dan 1 keer per 10 jaar. Waterschade wordt niet voorkomen en komt met enige regelmaat voor.

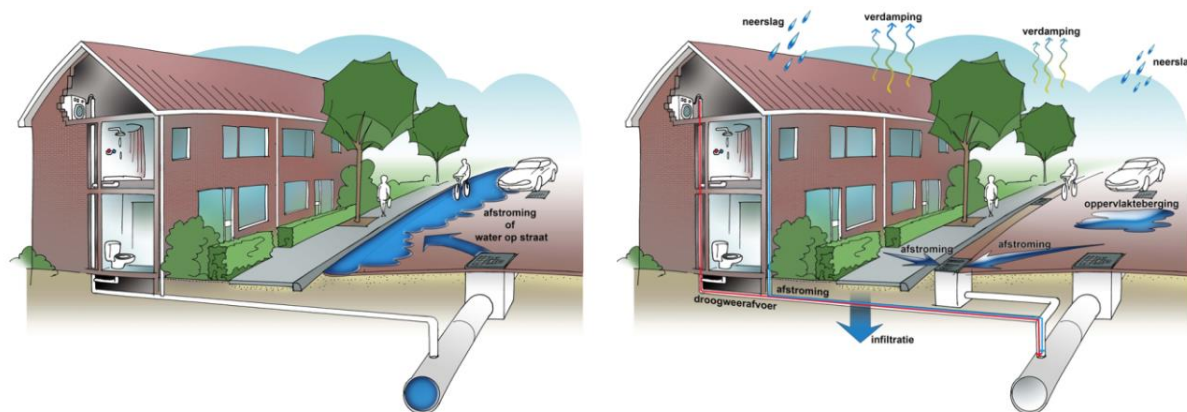
7.1.2 Huidige situatie

Wateroverlast

Door de klimatologische veranderingen krijgen we meer te maken met extreme weersituaties. Het risico op wolkbreuken en overvloedige regenval is daardoor hoger. Wateroverlast kan ontstaan als gevolg van hevige regenbuien in combinatie met een gebiedsinrichting die de hoeveelheden water niet op een veilige manier, zonder overlast kan verwerken. Dit kan ontstaan doordat de bovengrondse en/of ondergrondse watersystemen niet hierop berekend en ontworpen zijn. Dit kan ook mede het gevolg zijn van ruimtelijke ontwikkelingen zoals ongecontroleerde uitbreiding van het verharde oppervlak en te weinig opvangmogelijkheden voor het overtollige water. De situaties van hevige regenval en daarmee gepaard gaande overlast kan ook tot grote economische schade leiden in Weert. Een extreme neerslagsituatie kan zich overal voordoen. Denk hierbij aan de economische schade in Zuid- Limburg (Valkenburg) na de wateroverlast in 2021.

De effecten van wateroverlast worden beoordeeld aan de hand van de mate van verharding in een gebied, de opvangmogelijkheden in relatie tot de hoeveelheid en intensiteit neerslag. Extreme weersomstandigheden komen steeds vaker voor. De piek in de neerslagkarakteristiek is de laatste jaren toegenomen.

Een toename van de piekneerslag vergroot de kans op wateroverlast met name in dichtbebouwde gebieden, met bijbehorende schade.

Figuur 7.1: gescheiden riolering en infiltratie

Tabel 7.1 geeft de concentratie van verhard oppervlakte in de bebouwde kommen van de gemeente Weert weer en het afkoppelpcentage. Bomen, struiken, lage vegetatie en water in stedelijk gebied wordt gezien als 'onverhard'. In buurten met veel verharding is de kans op wateroverlast groter.

Het totale bruto oppervlak van de gemeente Weert is 10.546 hectare. Van het verharde oppervlak in Weert en de omringende dorpen is 632,6 hectare aangesloten op het gemengde rioolstelsel en 169,1 hectare afgekoppeld en aangesloten op het RWA-stelsel. In totaal is er sprake van 801,7 hectare verhard oppervlak in de bebouwde kernen.

Wat	Weert incl. Laarveld	Altweerderheide	Laar excl. Laarveld	Stramproy	Tungelroy	Swartbroek	Totaal
Verhard oppervlak GEM	539,7	6,1	8,9	58,2	11,6	7,5	632,6
Verhard oppervlak RWA	157,7	1,0	0,0	10,0	0,3	0,0	169,1
% afgekoppeld	29,2	0,16	0,00	0,17	0,03	0,00	0,27

Tabel 7.1: Verhard oppervlak per kern (GEM=gemengd, RWA is niet aangesloten op gemengd) en percentage afgekoppeld.

Het CBS heeft in 2015 [CBS, 2015b] het aandeel bebouwd terrein, semi-bebouwd, verkeersterrein, recreatieterrein, agrarisch terrein en bos en open natuurlijk terrein per gemeente in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat het volgende:

Totale oppervlakte:	10.546 ha.
Verkeersterrein (spoorterrein):	44 ha.
Bebouwd terrein (woonterrein):	848 ha.
Semi-bebouwd terrein (bouwterrein):	95 ha.
Recreatieterrein (sportterrein):	146 ha.
Agrarisch terrein (terrein voor glastuinbouw):	7 ha.
Bos en open natuurlijk terrein (bos):	1927 ha.
Binnenwater:	122 ha.
Buitenwater:	0 ha.

Klimaat-effectatlas

In opdracht van het regionaal samenwerkingsverband Waterpanel Noord is voor de regio Noord en Midden-Limburg een regionale klimaatatlas samengesteld. Deze is te vinden via <https://wpn.klimaatatlas.net/>.

Klimaatverandering

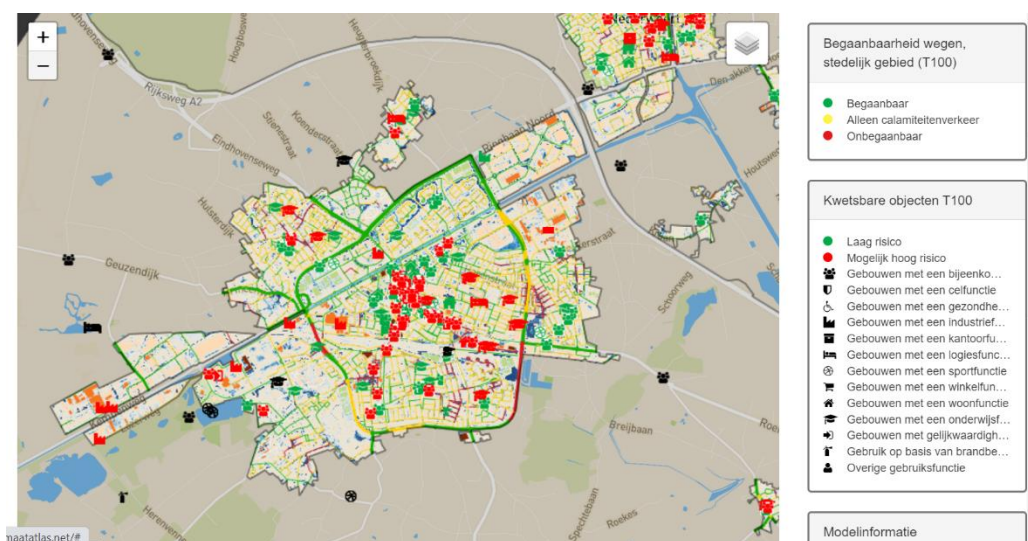
Het klimaat in Nederland verandert. Het KNMI verwacht hogere temperaturen, nattere winters, heviger regenbuien en kans op drogere zomers. Dit heeft gevolgen voor de stedelijke leefomgeving, bijvoorbeeld door meer wateroverlast, grondwaterproblemen en hittestress.

Klimaatopgave

Voor de klimaatopgave is deze klimaatatlas ingericht om te ondersteunen bij het in beeld brengen van de klimaatopgaven. Door het in beeld brengen van knelpunten en kwetsbaarheden kan de klimaatadaptatiestrategie concreet gemaakt worden en kunnen ook andere belanghebbenden zoals bewoners, bedrijven en belangengroepen betrokken worden bij de probleemanalyse en formulering van mogelijke oplossingen.

Opgave Europese Kaderrichtlijn Water

In het jaar 2000 heeft de Europese Unie de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld. Het doel hiervan is om uiterlijk in 2027 de watersystemen van de lidstaten in een goede toestand te hebben op het gebied van waterkwaliteit en de hierbij behorende ecologische elementen, zoals vissen, kleine waterdiertjes (=macrofauna), water- en oeverplanten. De opgaven om dit te realiseren worden uitgevoerd door rijk en provincie (o.a. wet- en regelgeving), gemeenten (o.a. aanpak rioolwater-overstorten), waterschap (o.a. verbeteren RWZI's, beekherstel, vergunningverlening en handhaving) en stakeholders (o.a. aanpak puntlozingen en diffuse verontreinigingsbronnen). Het realiseren van de doelen wordt gebiedsgericht uitgevoerd door middel van gebiedsprocessen (o.a. Nieuw Limburgse Peil) en in samenhang met de overige wateropgaven.

Figuur 7.2: Klimaat-atlaskaart wateroverlast: bron: wpn.klimaatatlas.net

Centrumgebied Weert

Het centrumgebied van Weert is hoger gelegen dan het omliggende gebied. Water stroomt daardoor relatief makkelijk weg uit het centrumgebied. Door de hoge verhardingsgraad kan echter toch plaatselijk wateroverlast ontstaan. In het centrum is weinig groen aanwezig en weinig opvangmogelijkheden voor overtollig hemelwater.

Voor een betere waterbalans is het een kans om water oppervlakkig naar de groene structuren te leiden, als zichtbaar element in de straten. Hiervoor moet de openbare ruimte op een andere wijze worden ingericht.

De kans dat wateroverlast ontstaat door overstromingen vanuit regionaal oppervlaktewater is niet groot omdat er relatief weinig oppervlaktewateren zoals bijvoorbeeld de Maas in Weert aanwezig zijn. De beken die Weert kent zoals de Tungelroyse beek liggen voornamelijk in het buitengebied.

Wateroverlastknelpunten

Om wateroverlast tegen te gaan is een meer-jaren-investeringsplanning (MIP) in het Gemeentelijke Rioleringsplan opgenomen dat uitgaat van een wijkgerichte aanpak en separate rioleringsprojecten. Door middel van grootschalig afkoppelen van hemelwater van het verharde oppervlak van de riolering wordt de riolering ontlast en wateroverlast tegengegaan.

De belangrijke gebiedsgerichte projecten die recent zijn uitgevoerd, in uitvoering zijn of nog moeten worden uitgevoerd zijn:

	Project	Status
1	Keent fase 1	Gereed
2	Keent fase 2	Later gepland i.v.m. gebiedsvisie Keent/Moesel
3	Moesel fase 1	Uitvoering gepland Q3 2022
4	Moesel fase 2	Uitvoering gepland 2023 i.v.m. gebiedsvisie Keent/Moesel
5	Roermondseweg	Gereed
6	Omgeving Graafschap Hornelaan-Fransiskanenstraat (=Biest fase 2)	Gepland in voorbereiding 2023
7	Omgeving Biest-Minderbroederslaan (Biest fase 1)	In voorbereiding, uitvoering gepland in Q2 2023
8	Omgeving Dr. Schaepmanstraat e.o.	In voorbereiding, uitvoering gepland in Q2 2023
9	Omgeving Kloosterstraat-Noorderlaan	Gepland in 2024 in voorbereiding

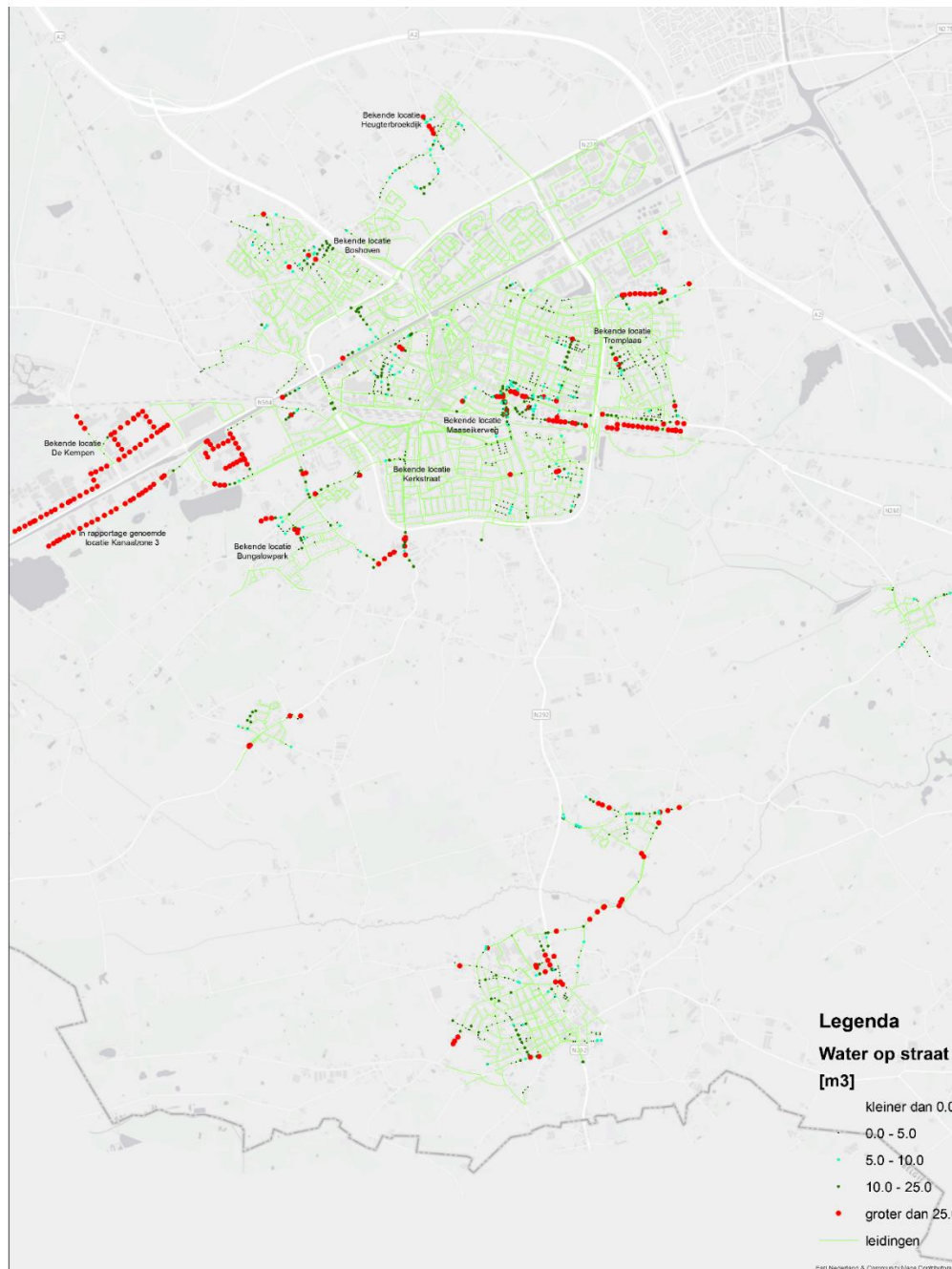
Tabel 7.2: Status gebiedsgerichte projecten

In de volgende tabel zijn de rioleringsprojecten opgenomen die uitgevoerd zijn, in uitvoering zijn of nog moeten worden uitgevoerd.

	Project	Status
1	Wateroverlast Heugterbroekdijk	Gereed
2	Buffer (riooldeel Stadsrandzone, incl. verbinding onder Ringbaan Zuid)	2022 in uitvoering
3	BRP maatregelen 2022-2026, afkoppelen bedrijventerreinen Starmproy	In uitvoering
4	Wateroverlast Boshoven	Gereed in 2022
5	Wateroverlast Bungalowpark	In voorbereiding, uitvoering gepland Q1 2023

Tabel 7.3: Status rioleringsprojecten

Bij het actualiseren van het Basisrioleringsplan is in 2018 een hydraulische doorrekening uitgevoerd op basis van de toenmalige gebiedsgegevens. Hieruit is een wateroverlast knelpunten analyse gemaakt die de wateroverlastlocaties in beeld brengt aan de hand van onderstaande tekening. Bij de actualisatie van het Basisrioleringsplan 2022 zal blijken wat de effecten van de bovengenoemde projecten zijn op de wateroverlastlocaties.

Figuur 7.3: Wateroverlast knelpunten kaart 2018 BRP.

De afvoercapaciteit van de rioolstelsels is gecontroleerd aan de hand van berekeningen met bui08 uit de Leidraad Riolerings. Deze bui heeft een omvang van 19,8 mm met een piekintensiteit van 40 mm/h (110 l/s/ha) en een duur van 60 minuten. Berekende knelpunten zijn getoetst aan klachten en waarnemingen uit de praktijk. Aanpassingen aan het rioolstelsel vanuit het oogpunt van afvoercapaciteit zijn in deze rapportage op basis deze bui vormgegeven. In de berekeningen is uitgegaan van vrije lozing van overtollig regenwater via de overstorten. Waar dat niet het geval is, wordt de waterstand meegenomen in de uitwerking van maatregelen (bijvoorbeeld in Boshoven, overstort Gouverneurlaan). In deze studie heeft geen toetsing plaatsgevonden in het kader van de stedelijke wateropgave waarbij ook het stedelijke oppervlaktewatersysteem in het model is opgenomen.

Hydraulische kenmerken afstroomgebieden Weert

Weert heeft 1 hoofdbemalingsgebied dat via vizzels ledigt naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Weert. In dit gebied zijn verschillende woonwijken gemengd aangesloten, ook is het vuilwater van gescheiden en verbeterd gescheiden gerioleerde wijken onder vrij verval aangesloten. Om de afstanden te overbruggen zijn enkele grote transportriolen aanwezig waarbij de Zuid-Willemsvaart gekruist is met 2 zinkers.

Op het hoofdgebied zijn 9 andere gemengde bemalingsgebieden in Weert aangesloten via een gemeentelijk gemaal: Bungalowpark, Oda II/III, Graswinkel, Dr. Schaezmanstraat, Moesdijk, Koekoeksweg, De Kempen, Bocholterweg 1 en 2. (Bijvoorbeeld Boshoven is onder vrij verval verbonden met hoofdgebied Weert en is daarom geen apart bemalingsgebied). Van deze gemengde gebieden hebben alleen Bungalowpark en Oda II/III een externe overstort. De overige gebieden hebben of interne overstorten naar het hoofdgebied of geen externe overstort. Er wordt ook water naar het hoofdgebied verpompt uit de VGS bemalingsgebieden: Molenakker, Kampershoek, Centrum Noord, Vrakker Noord, Vrakker Zuid-Midden, Parkhof. VGS bemalingsgebied Graswinkel pompt naar het gemengde stelsel van Graswinkel. Naast de bemalingsgebieden in Weert zelf prikken de kernen Altweerderheide, Laar, Swartbroek, Tungelroy en Stramproy ook in op het hoofdgebied van Weert. Deze kernen zijn in de volgende paragrafen beschreven.

De afvoer van de gemeente Nederweert vindt rechtstreeks plaats naar de RWZI Weert middels diverse WBL-gemalen en vindt niet plaats via het gemeentelijk rioleringsstelsel van de gemeente Weert. De gemengde rioolstelsels in Weert hebben 10 externe overstorten.

De overstort met de meeste emissie is de overstort van bergbezinkvoorziening (BBV) Slingersloot, via een grote inzamelleiding (bergingsvoorziening Houtstraatlossing/Ringbaan-Oost) komt het grootste deel van Weert hierop uit. De BBV zelf stort over op een groene berging met een helofytenveld. Ook de overstort in Boshoven - Oda II/III is voorzien van een BBV. De ontvangende watergangen in Weert zijn de Houtstraatlossing (6 overstorten), Nederweerder Riet, Hushoverbeek, Mastenbroek, Meilossing.

Afkoppelen in Weert

Weert heeft al op veel plekken het verharde oppervlak van de riolering afgekoppeld en gaat nog veel gebieden afkoppelen. In 2018 is met het opstellen van het Basisrioleringsplan (BRP) een inventarisatie gemaakt welke gebieden afgekoppeld zijn en in welke gebieden het hemelwater van het verharde oppervlak nog op het riool zijn aangesloten. Een en ander is te zien op onderstaande kaarten van Swartbroek, Altweerderheide, Stramproy, Tungelroy en Weert.

In 2023 wordt het Basisrioleringsplan geactualiseerd. Hierin wordt de balans opgemaakt en in beeld gebracht welke gebieden en hoeveel vierkante meters verhard oppervlak vanaf 2018 nog meer van de riolering zijn afgekoppeld. Deze informatie is van belang voor het bepalen van de actuele stand van zaken, de capaciteit van de riolering en de wateroverlastknelpunten.

Figuur 7.4: Type stelsel afvoer oppervlak Swartbroek

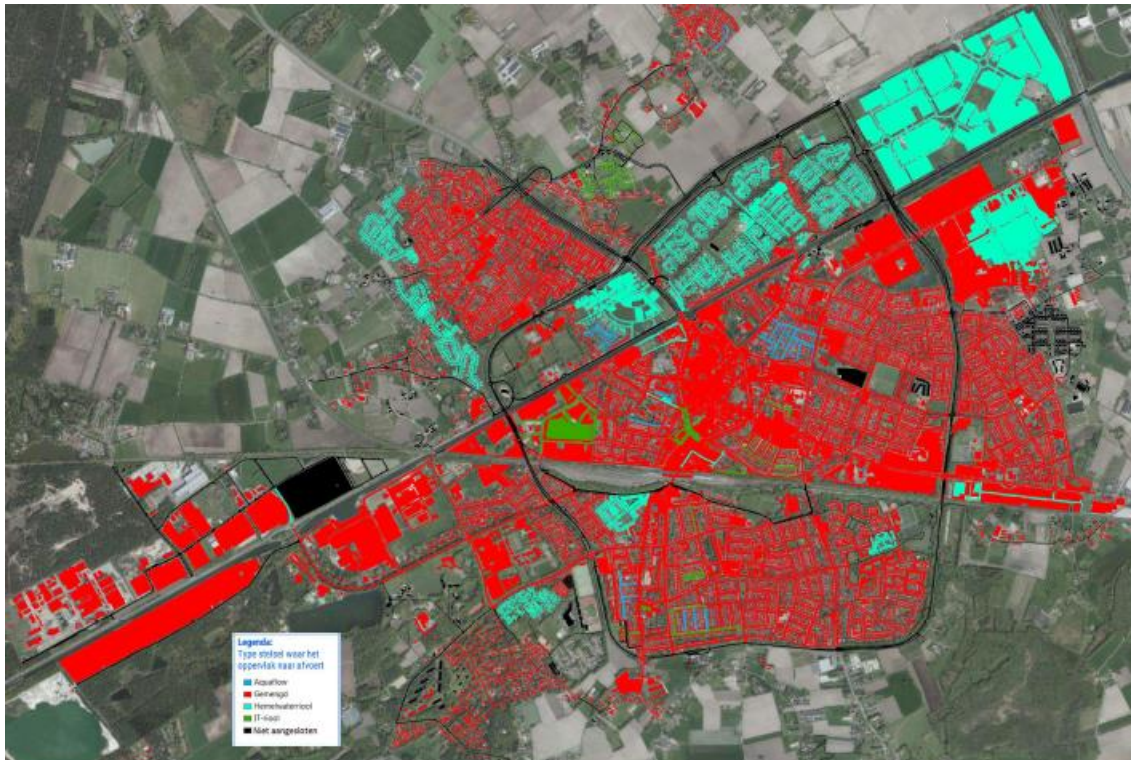
Figuur 7.5: Type stelsel afvoer oppervlak Altweerderheide

Figuur 7.6: Type stelsel afvoer oppervlak Stramproy

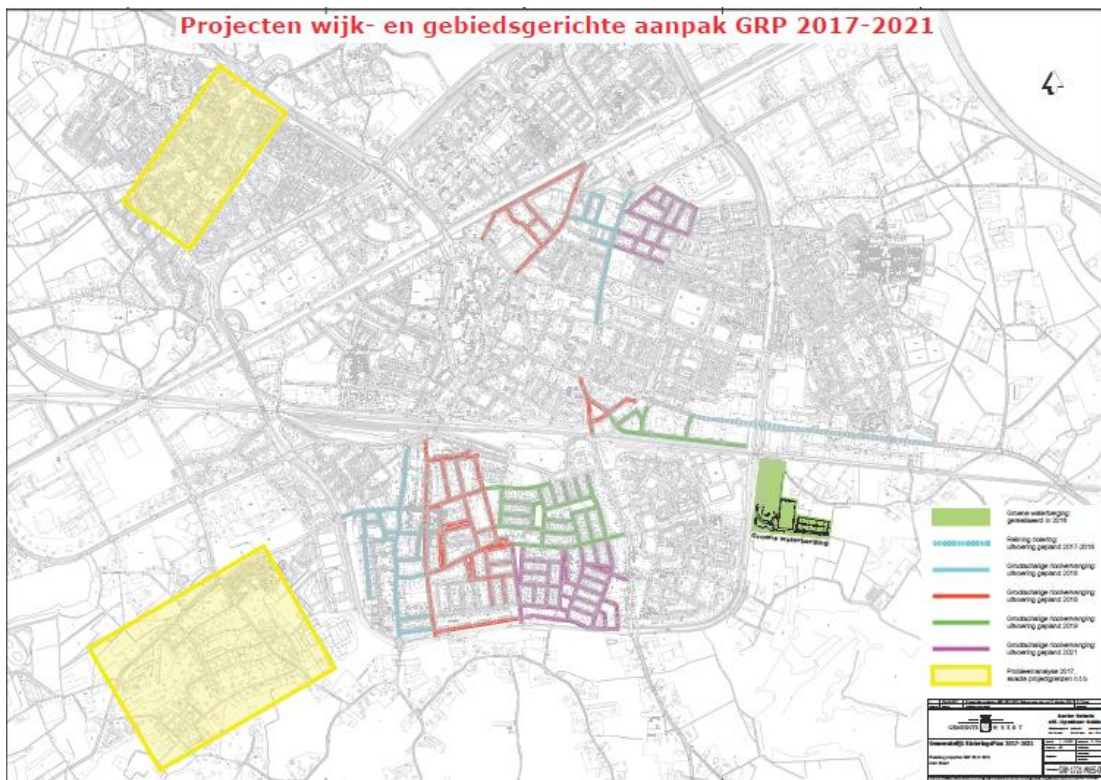

Figuur 7.7: Type stelsel afvoer oppervlak Tungelroy

Figuur 7.8: Type stelsel afvoer oppervlak Weert

Volgens het Gemeentelijke Rioleringsplan is gekozen voor een wijk- en gebiedsgerichte aanpak voor het vervangen van riolen waarbij tevens het verharde oppervlak zoveel als mogelijk wordt afgekoppeld van de riolering. Op onderstaande kaart is te zien welke gebieden dit betreft. Bij de actualisatie van het Gemeentelijke Rioleringsplan in 2022/2023 wordt deze kaart tevens geactualiseerd en gaan we de stand van zaken opmaken.

Figuur 7.9: Projecten wijk- en gebiedsgerichte aanpak GRP

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect wateroverlast wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat op verschillende plekken (zie de wateroverlastknelpuntenkaart) zichtbaar wateroverlast optreedt bij zwaardere neerslag. Aan de hand van een actualisatie van het GRP/BRP worden de aangesloten en afgekoppelde verharde oppervlakken opnieuw in beeld gebracht. Wanneer door het treffen van maatregelen het risico verdwijnt kan een kwaliteitsniveau 'groen' toegekend worden.

In de gemeente Weert zijn veel maatregelen en onderzoeken in de afgelopen planperiode van het GRP uitgevoerd en zullen nog maatregelen en onderzoeken nodig zijn om te kunnen anticiperen op de klimaatontwikkelingen. Om de voortgang in de gaten te houden is het noodzakelijk om het BRP frequent actueel en accuraat te houden. Naast de wateroverlastknelpunten krijgen we dan ook een actueel beeld van de emissie in relatie tot de waterkwaliteit / ecologie.

In 2023 wordt het GRP en BRP geactualiseerd in het kader van het opstellen van de Groen Blauwe Agenda. Daarbij wordt het GRP/BRP omgevormd tot het Waterprogramma (nieuwe benaming volgens de Omgevingswet) dat als thema wordt opgenomen in de Groen Blauwe Agenda.

Deze actualisatie laat zien wat de inspanningen hebben opgeleverd qua wateroverlast-knelpunten en welk effect deze hebben op het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de watersystemen in de gemeente Weert. Uit een nieuwe doorrekening van de watersystemen volgen maatregelen en inspanningen.

7.1.3 Autonome ontwikkeling

Doelstellingen Kaderrichtlijn water (KRW)

De Waterwet bepaalt welke normen worden gesteld voor de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren zijn ingericht. In de Kaderrichtlijn Water (KRW) is vastgelegd dat conform het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) het regionale watersysteem in 2027 aan de gestelde normen moet voldoen. Voor bebouwde gebieden binnen de bebouwde kom geldt de norm van 1/100 per jaar, vanwege de hoge economische waarde. Voor de overige gebieden worden de normen uit het NBW aangehouden. Rivieren krijgen tot 2050 te maken met een afname van de hoeveelheid water in de zomer en een toename in de winter. In Weert heeft de KRW vooral betrekking op de lozing van vervuild water uit het riool bij overstorten.

Gescheiden watersystemen

Door klimaatverandering (en temperatuurstijging) zal de intensiteit en de frequentie van hoosbuien verder gaan toenemen [STOWA, 2018]. De kans op wateroverlast in het stedelijk en het landelijk gebied neemt hierdoor toe en daarmee ook economische schade en overlast. De afgelopen jaren heeft de gemeente Weert meerdere initiatieven opgezet met als doel om het aandeel verhard oppervlakte terug te brengen. Zo is de stimuleringsregeling afkoppelen van kracht geworden waarmee burgers worden gestimuleerd om het verharde oppervlak af te koppelen van de riolering. Hiermee wordt ook gestimuleerd om daken te vergroenen. Het vergroenen van daken heeft een positieve impact op wateroverlast door stortbuien. Weert heeft naar schatting ongeveer 316 hectare dakoppervlak aangesloten op het gemengde riool. Gemeentelijke stimulering van ontstening en realiseren groene daken wordt richting 2030 doorgezet. Daarbij legt de gemeente Weert bij ruimtelijke ontwikkelingen, gescheiden rioolstelsels aan en koppelt daarmee het verharde oppervlak in de openbare ruimte af. Daarmee mag verwacht worden dat het aandeel verhard oppervlak dat aangesloten is op het gemengde riool in 2030 kleiner is dan het nu is.

Klimatologische ontwikkelingen en adaptatie

De aanpak van hittestress, droogte en wateroverlast maar ook het op peil houden en verbeteren van de waterkwaliteit, de biodiversiteit, de stikstof aanpak, energietransitie en dergelijke gaat invloed hebben op het in stand houden en ontwikkelen van bodem- en watersystemen binnen de waterketen. Deze ontwikkelingen en de aanpak gaan zich in verschillende omvang manifesteren. De opgaven waar de waterketenorganisaties voor aan de lat staan zijn naar verwachting groot en gaan meer (financiële) inspanningen vragen.

Regelgeving lozingen en grondwater onttrekking.

In het kader van de in werking treden van de Omgevingswet gaat de gemeente Weert de hemel- en grondwaterregelgeving actualiseren en aanpassen voor het Omgevingsplan. De verschillende watersystemen worden in beeld gebracht door middel van een watersysteemgebiedskaart. Daarbij wordt een gebieds-aanwijzingskaart opgemaakt. Op deze gebieds-aanwijzingskaart wordt aangegeven waar welke watersystemen zijn gelegen en welke regelgeving van toepassing is met betrekking tot onder meer het afkoppelen en infiltreren van hemelwater en bronneren en lozen van grondwater. Ook worden gebieden aangewezen waarin de verplichting wordt opgelegd om bij nieuwbouw het hemelwater volledig af te koppelen, op eigen terrein op te vangen en/of op het eigen terrein te infiltreren in de bodem. In elk geval het hemelwater op eigen terrein zodanig op te vangen en te verwerken zodat geen hemelwater geloosd op terrein derden (openbare ruimte). Daarnaast wordt in de bepalingen van het Omgevingsplan vastgelegd dat bij (ver)nieuwbouw het toegevoegde verhard oppervlak gecompenseerd moet worden door de aanleg van een waterberging.

Ruimtelijke planontwikkelingen

Bij een ruimtelijke planontwikkeling wordt zoveel als mogelijk voor een klimaat-adaptieve inrichting gekozen om in de toekomst beter voorbereid te zijn op extreme weersomstandigheden. De Groen Blauwe Agenda gaat hiervoor kaders en richtlijnen geven. We proberen zoveel als mogelijk het hemelwater te scheiden van de riolering en zichtbaar op te vangen. Wanneer dit niet mogelijk is dan wordt er gekozen voor een gescheiden buizenstelsel (apart hemelwaterleidingsstelsel naast het vuilwatersysteem). Hierdoor kunnen de piekmomenten bij extremere neerslag beter worden opgevangen. Het bestaande groen wordt meer benut en ook klimaat-adaptief ingericht (meer water absorberend vermogen). Daar waar mogelijk wordt meer groen aangelegd om wateroverlast, verdroging en hittestress tegen te gaan.

De Groen Blauwe Agenda

Voor de thema's Groen, Natuur & Landschap, Biodiversiteit, Water & Klimaatadaptatie wordt nieuw beleid geformuleerd. We gaan integraal de thema's aan elkaar koppelen en gebiedsgericht te werk. Het Waterprogramma (vervanging van Gemeentelijk Rioleringsplan en Basisrioleringsplan) gaat hier deel van uitmaken. Het streven is om de Groen Blauwe Agenda in 2023 door de gemeenteraad vast te laten stellen.

Doelstellingen worden bepaald voor de middellange (2030) en lange termijn (2050) en hiervoor wordt een uitvoeringsprogramma en een financieringsplan opgesteld. De ambitie is om in 2050 een Biodivers en Klimaat-adaptief Weert te bereiken. De stad Weert moet zichtbaar groener worden en de biodiversiteit moet worden vergroot. Meerdere doelen (zoals het creëren van extra groen en maatregelen om de effecten van extreme neerslag, hitte en verdroging te beperken) worden hierin stapsgewijs uiteengezet. De Groen Blauwe Agenda heeft een duidelijke relatie met de beleidsthema's Mobiliteit, Gezondheid, Energietransitie en Duurzaamheid.

Maatregelen voor een klimaatbestendige leefomgeving

Bij al onze werkzaamheden proberen we onze leefomgeving klimaatbestendig te maken. Klimaatverandering leidt tot vaker voorkomende hevige neerslag en meer hitte in de stad. Om onze water(opvang)systemen goed te laten functioneren en de extremen op te kunnen vangen moet hemelwater en groen daarom meer de ruimte krijgen.

Regionale samenwerking

Binnen Limburg en de regio Noord- en Midden-Limburg werken de overheden samen. Dit klimaatbestendig maken van onze leefomgeving is een langdurig en energiek proces dat door samen te werken effectiever kan worden opgepakt. We monitoren regionaal de gevolgen van klimaatverandering, brengen deze in beeld (wateroverlast-, hitte- en grondwaterstresskaarten) en treffen gerichte maatregelen om de eventuele negatieve gevolgen te beperken. Dit doen we binnen het samenwerkingsverband van Noord en Midden-zxxaLimburg (Limburgse Peelen en Venlo-Venray, LP-VV, Waterpanel Noord). De regionale ambitie is een volledig klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte in 2050. In samenspraak met de burgers, bedrijven, corporaties, zorginstellingen, scholen, stichtingen en andere overheden richten wij ons op een zo klimaatbestendige mogelijke inrichting van de ruimte.

Meenemen vroeg in de planontwikkeling

Water en Groen moeten meer ruimte krijgen bij planontwikkeling en/of beheeractiviteiten in de openbare ruimte. Dat kan op vele manieren, bijvoorbeeld door het toepassen van (hogere) stoepranden, verdiepte wegen/groenstroken, meer groene oases en groenstructuren en extra oppervlaktewateren/wadi's. Het is belangrijk om een inrichting te kiezen die past bij het gebied. Alleen in samenspraak met ruimtelijk ontwerpers, waterbeheerders, wegbeheerders, groenbeheerders, overheden zoals het Rijk, Provincie Limburg en het Waterschap Limburg, natuurorganisaties, stichtingen, scholen en andere betrokkenen (bewoners/bedrijven) kan een goede klimaatbestendige inrichting worden bereikt. In de breedte is het van belang dat al vanaf de allereerste stap in de planontwikkeling van een gebied alle beleidsmakers, stakeholders en belanghebbenden betrokken worden.

Autonome ontwikkelpunten voor een klimaatbestendige inrichting:

Houdt het water binnen het gebied waar het valt vast.

- Creëer bovengronds, voldoende ruimte voor water. Regelmatig vallen er buien die zwaarder zijn dan de wateropvangsystemen kunnen verwerken. Dit 'extra' water moet bovengronds veilig en zonder overlast opgevangen en verwerkt kunnen worden.
- Creëer een inrichting die het mogelijk maakt om het overtollige hemelwater op te vangen en op een natuurlijke wijze te laten afvloeien naar logische plekken waar het geen overlast tot gevolg heeft.
- Creëer oppervlakkige buffering in het wegprofiel. Het is geen probleem als water tijdelijk op straat blijft staan.
- Ontwerp een gebiedsinrichting waarbij het hemelwater zoveel als mogelijk zichtbaar blijft en voorkom vervuiling.
- Creëer multifunctionele gebieden zoals een verlaagd speelterrein dat naast recreatie ook een functie heeft als tijdelijke wateropvang. Of vegetatiedaken waarop ook zonnepanelen aangelegd worden en daarmee hitte tegengaan, wateropvangen en voor zonne-energie zorgen.

Ongeveer de helft van het stedelijk gebied is openbaar terrein, de andere helft is particulier terrein. Voor een totale klimaatbestendige inrichting van onze gemeente is het dus van belang om ook de particuliere terreinen zoveel als mogelijk klimaatbestendig te maken.

Particulieren willen wij stimuleren om duurzaam om te gaan met het hemelwater dat op eigen terrein valt. Wanneer een centrale hemelwateropvangvoorziening ontbreekt willen wij de eigenaren enthousiasmeren om zelf maatregelen te treffen. Dit enthousiasmeren doen wij door zelf het goede voorbeeld te geven, door middel van het geven van voorlichting en het verstrekken van subsidie. Daarnaast wordt het gemeentelijke beleid ook vertaald naar regelgeving en vergunningen.

Maatregelen aan overstorten

Het gemeentelijke waterbeleid is onder meer erop gericht om het aantal keren overstorten van gemengd rioolwater terug te dringen naar maximaal nul keren. Dit is niet altijd mogelijk en proberen we in elk geval het aantal keren te verminderen en de vervuilingsgraad per overstort te verminderen. Door het afkoppelen van het hemelwater van het gemengde watersysteem worden de overstortingen verminderd. Maatregelen die wij treffen worden afgestemd met het Waterschap Limburg. De afgelopen jaren zijn diverse maatregelen getroffen en zijn er maatregelen gepland. In 2022 wordt het Basisrioleringsplan (BRP) geactualiseerd en wordt de stand van zaken inzichtelijk. Dan kunnen we ook vaststellen of het gemeentelijke rioolstelsel voldoet aan de normen van de basisinspanning en de Kaderrichtlijn Water of dat er nog maatregelen getroffen dienen te worden, waar en in welke omvang.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect wateroverlast wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. Wij verwachten snellere klimaatveranderingen met meer extreme neerslagsituaties.

Weert is al geruime tijd aan de slag met het omvormen van gemengde watersystemen tot gescheiden watersystemen. Echter deze omvorming kan niet van de een op de andere dag gebeuren en kost tijd en financiële middelen.

In het Gemeentelijke- en Basisrioleringsplan 2018 is hiervoor de basis gelegd en zijn in de afgelopen periode maatregelen getroffen om het risico op wateroverlast tegen te gaan en vervuiling bij overstortingen te beperken. De Groen Blauwe Agenda waar het geactualiseerde GRP/BRP onderdeel van gaat uitmaken gaat verschillende beleidsthema's integraal verbinden en nieuwe kaders en richtlijnen stellen voor een gebiedsgerichte aanpak.

Echter door de verwachte bevolkingsgroei en het verstedelijken van de stad en omgeving is de kans aanwezig dat het aantal getroffen bij wateroverlast toch toeneemt. Tenzij het aandeel verhard oppervlak afneemt en de aanleg van gescheiden watersystemen substantieel is. Op basis hiervan is dit beoordelingsaspect als geheel 'oranje' toegekend geen 'groen'.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat de gevolgen van klimaatverandering ook na 2030 doorzetten en kunnen zorgen voor wateroverlast. De Groen Blauwe Agenda gaat invulling geven aan de thema's Water, Klimaatadaptatie, Groen, Natuur & Landschap en Biodiversiteit om de effecten van de klimaatverandering op te kunnen vangen. Echter is er ook sprake van woning- en bedrijventerreinenkrapte en een bevolkingsgroei waardoor stedelijke in- en uitbreiding te verwachten is. Gelet op de verschillende tempo's (aanpak en klimaatveranderingen) is het aannemelijk dat het aantal getroffen per hectare door wateroverlast vooralsnog niet afneemt en zelfs kan toenemen.

Nieuwbouwingebieden worden voorzien van duurzame gescheiden (afval)watersystemen.

In de Groen Blauwe Agenda gaan we kaders en richtlijnen vaststellen om meer te vergroenen in de verstedelijkte woongebieden en bedrijventerreinen.

7.2 Hitte

7.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Hitte	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief Regionale hitte risicokaart Klimaatstresstest Weert LIWA klimaatstresskaarten Waterschap Limburg
Beschikbare referentiewaarden	Wetenschappelijke literatuur over gezondheidseffecten door hitte, hiterisico geschaald op basis van verhoogde sterftekans
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Overal of bijna overal is op basis van de hitte risicokaart sprake van een acceptabel of geen hiterisico.
Oranje	Overal of bijna overal is op basis van de hitte risicokaart sprake van een risicovol hiterisico.
Rood	Overal of bijna overal is op basis van de hitte risicokaart sprake van een hoog hiterisico.

7.2.2 Huidige situatie

De kans op een zomerse dag en een hittegolf is vergeleken met het begin van de vorige eeuw sterk vergroot. Door de klimaatverandering zullen hete zomers en hittegolven (zoals die van 2018) frequenter en extremer voorkomen. Met het toenemen van het aantal zomerse dagen en hittegolven (met hoge nachtelijke temperaturen) neemt ook de kans toe op hittestress in stedelijk gebied. Daarnaast draagt verhard oppervlak bij aan hittestress in steden. Via de link, <https://wpn.klimaatatlas.net> wordt de impact van hittestress van onder meer de gemeente Weert zichtbaar. De plekken waar de kaart oranje en rood kleurt zijn de risicoplekken waar hittestress zich als eerste manifesteert.

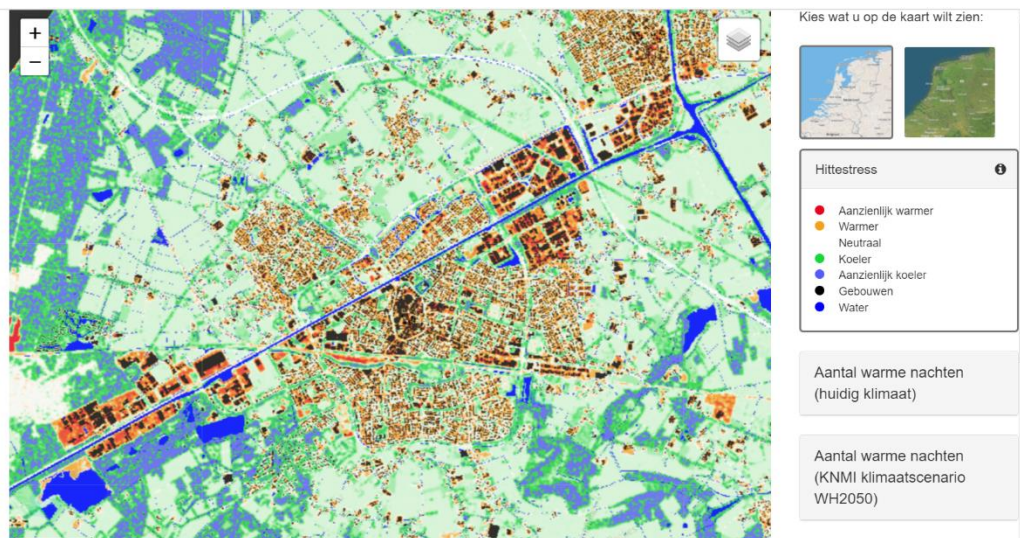
Zo kunnen vooral bij kwetsbare groepen als zieken en ouderen ernstige gezondheidsproblemen optreden die kunnen leiden tot de dood, kunnen infrastructuur en gebouwen schade oplopen door het uitzetten van (metalen) materialen, stijgt de vraag naar energie ten behoeve van koeling en kunnen er waterkwaliteitsproblemen ontstaan door opwarming van het oppervlaktewater.

Hittestress

Hittestress is een term die aangeeft dat een sterk verhoogde gevoelstemperatuur optreedt, die onaangenaam en zelfs schadelijk kan zijn voor mens en dier. De aanwezigheid van veel verhard oppervlak en de verhardingsmaterialen (zoals asfalt en bitumen op de platte daken) verhoogt de gevoelstemperatuur en daarmee de hittestress, terwijl de aanwezigheid van schaduw en groen deze verlaagt.

De kaartlaag 'Hittestress' geeft aan waar hittestress kan optreden tijdens zomerse dagen. De rode gebieden zijn zeer gevoelig voor hittestress, de blauwe gebieden nauwelijks.

Wanneer je de hittestresskaart raadpleegt kun je zien dat de hittestress op de bedrijventerreinen snel stijgt in warme periodes.

Figuur 7.10: Kaart hittestress Weert (bron: wpn.klimaatatlas.net: hittestress)

Bovenstaande kaart laat zien dat met name de bedrijventerreinen en de binnenstad van Weert gevoelig zijn voor hittestress bij oplopende temperaturen. Vaak zien we hier dat er veel versterking is en weinig groen en water.

De atlas geeft inzicht in zowel de huidige als de toekomstige situatie in 2050. Op basis hiervan wordt duidelijk waar de urgentie voor het nemen van maatregelen het hoogst is en waar maatregelen mogelijk zijn. Zo kan de gemeente Weert, het Waterschap Limburg, bedrijven, (zorg)instellingen, woningcorporaties en ook particulieren maatregelen nemen en kan de inrichting van de gemeenten meegroeien met het veranderende klimaat.

De klimaat-effectatlas geeft per gebied aan hoe de temperatuur zich manifesteert. Hoe roder, des te heter.

Hittestress kan effect hebben op beweegbare infrastructuur, zoals bruggen die niet meer opengaan. Zoals bij de hefbrug in Weert over de Zuid-Willemsvaart.

Figuur 7.11: Hefbrug Weert

Ook kan het de kans op legionella hoger worden doordat waterleidingen te heet worden en blauwalg ontwikkeling wordt versterkt. De mate van hittestress wordt mede bepaald door de soort materialen van de verharding en het percentage verharding ten opzichte van het al dan niet aanwezige groen en water.

Verstedelijkte gebieden warmen meer op dan groene gebieden. Dit verschil tussen stad en land (groen) wordt veroorzaakt doordat verharding in stedelijk gebied meer opwarmt. Vanwege de vaak beperkte aanwezigheid van groen in verstedelijkte gebieden is er minder sprake van een verkoelend effect, juist het tegenovergestelde. Materiaalgebruik en stedelijke inrichting (architectuur) biedt veel mogelijkheden om het opwarmende effect tegen te gaan.

In de klimaat-effectatlas is het aantal nachten dat de temperatuur boven de 20 graden blijft weergegeven. In het centrum-gebied van Weert komt de temperatuur nu gemiddeld iets minder dan 1 week per jaar niet onder de 20 graden. In 2050 is dit volgens het WH-scenario van het KNMI al meer dan 3 weken per jaar het geval.

Ouderen en kleine kinderen zijn de meest kwetsbare groep voor hittestress. Daarnaast zorgt hittestress voor een lagere arbeidsproductiviteit en heeft het effect op het recreatiegedrag van mensen in de buitenruimte.

Geconstateerd wordt dat ouderen in toenemende mate thuis blijven wonen en juist in centrum-gebieden goed zijn vertegenwoordigd. Voor met name de centrum-gebieden geldt dat meer groen en water in de buitenruimte gewenst is om hittestress tegen te gaan. Daarbij moet gebruik gemaakt worden van de toepassing van openbare ruimte producten die minder snel opwarmen dan de traditionele materialen. Vooral grote schaduw gevende bomen gaan lokaal hittestress tegen en zorgen voor het omlaag brengen van CO2 gehalte in de atmosfeer.

Figuur 7.11: Centrum Weert

Het centrum is sterk versteend en er zijn relatief weinig grote bomen aanwezig. De weinige bomen die er staan hebben doorgaans niet veel ruimte tot hun beschikking en kunnen niet groeien. Daarmee geven ze weinig schaduw. Het centrum is zoals dit nu is ingericht, is kwetsbaar voor hittestress.

Door het versterken van de singel als groenstructuur, kan meer verkoeling worden geboden. In de verstedelijkte kernen kunnen daarnaast schaduwrijke plekken worden gecreëerd, waarbij beter ruimte kan worden gemaakt voor enkele grote bomen dan vele kleine.

Groen en water hebben een verkoelend effect en zorgen voor verdampingskoeling. Onder groen worden bomen, struiken en lage vegetatie verstaan. Bij veel verharding is er minder verdamping door planten en warmteafdracht van het versteende materiaal, waardoor het warmer wordt. Door de aanwezigheid van gebouwen koelt het 's nachts ook minder snel af; de warmte blijft tussen gebouwen hangen. Ook in landelijke gebieden heeft extreme hitte nadelige effecten op de natuur, de biodiversiteit, de infrastructuur en de kwaliteit van het water.

Het stedelijk hitte-eiland effect is het gemiddelde luchttemperatuur verschil tussen de stedelijke en omliggende landelijke gebieden. Het stedelijk hitte-eiland effect is het sterkst 's nachts. Het zorgt ervoor dat de luchttemperatuur 's nachts minder daalt waardoor bijvoorbeeld gevoelige bevolkingsgroepen (baby's, kinderen, ouderen) gezondheidseffecten kunnen ondervinden. Te veel warmte kan leiden tot vermoeidheid, concentratieproblemen, duizeligheid en hoofdpijn.

Hittestress is gedefinieerd als het jaarlijkse gemiddelde temperatuurverschil dat ontstaat door het hitte eiland effect.

De ontwerp-/inrichtingskeuzes van de openbare ruimte en bebouwing zijn van invloed op de hittestress.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect hitte wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'rood' toegekend.

7.2.3 Autonome ontwikkeling

Volgens de KNMI-klimaatscenario's worden de zomers rond 2050 1 tot 2,3 °C warmer ten opzichte van de periode 1981-2010. Door de klimaatverandering komen hete zomers en hittegolven (zoals die van 2018) frequenter voor. De kans op hitte in het stedelijk gebied zal daarom toenemen. Dit zal negatieve gevolgen hebben voor de gezondheid van de mens en de arbeidsproductiviteit.

De gemeente Weert gaat met de Groen Blauwe Agenda invulling geven aan het 'uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie' en concrete ambities en doelstellingen op het gebied van het tegengaan van hittestress vaststellen. Doelstellingen in dit uitvoeringsprogramma worden onder meer het 'creëren van meer groen, de verbetering, ontwikkeling en aanleg van Groen

Blaauwe netwerkstructuren, het afvoeren van warmte door bijvoorbeeld natuurlijke ventilatie, het aanbrenge van objecten die voor verkoeling zorgen en het creëren van meer verkoelingsplekken (waterplekken of schaduw door bomen).

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect hitte wordt ook voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'rood' toegekend, met een gelijkblijvend niveau ten opzichte van de huidige situatie. Het hitte-risico in stedelijk gebied zal vanwege klimaatverandering naar verwachting verder toenemen. De huidige in het gemeentelijk beleid opgenomen klimaatadaptieve maatregelen zijn naar verwachting niet voldoende om tot een verbeterende trend te komen die sterker is dan de autonome invloed van klimaatverandering.

Door de klimaatveranderingen krijgen wij te maken met meer extremen. De omvang van de verharding en de verdichting hebben invloed op de opwarming van de omgeving maar ook de type verhardingssoorten zoals asfaltwegen en bitumendaken versterken het opwarmende effect.

Het anticiperen op hogere temperaturen kan door onze leef- en werkomgeving aan te passen en daarbij te kijken naar het veranderen van de inrichting (meer groen i.p.v. harde materialen, meer schaduw i.p.v. open verharde plekken tussen hoge gebouwen en keuze van andere verhardingstypen.)

Doorkijk 2040

De verwachting is dat de gevolgen van klimaatverandering (onder andere warmere zomers) na 2030 verder doorzetten. Het hiterisico in steden neemt dan niet af en kan afhankelijk van toekomstige beleidsinzet tot een verslechtering leiden ten opzichte van 2030.

De klimaatverandering kunnen wij als gemeente niet tegenhouden. Wij kunnen wel maatregelen in de openbare ruimte treffen die de gevolgen beperken en ervoor zorgen dat de omgeving leefbaar blijft. In de groen-blaauwe agenda worden ambities en doelstellingen om dit te bereiken vertaald naar concrete maatregelen.

Het anders inrichten van de openbare ruimte bij ruimtelijke ontwikkelingen en reconstructies waarbij meer ruimte komt voor groen en water en een ander soort verharding wordt toegepast draagt bij aan het verminderen van hittestress. Het tempo waarin dit kan plaatsvinden is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de financiële middelen maar ook de noodzaak en/of aanleiding/wens om gebieden qua inrichting aan te passen.

7.3 Droogte

7.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Droogte	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief Regionale klimaatstresskaarten droogte Waterpanel Noord LIWA klimaatstresskaarten Waterschap Limburg
Beschikbare referentiewaarden	Accurate referentiewaarden zijn nog niet beschikbaar vanuit het onlangs aangelegde regionale peilmeetnet.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Overal of bijna overal is op basis van de droogtestresskaart sprake van geen risico of een laag risico op droogtestress
Oranje	Overal of bijna overal is op basis van de droogtestresskaart sprake van een matig risico op droogtestress
Rood	Overal of bijna overal is op basis van de droogtestresskaart sprake van een hoog risico op droogtestress

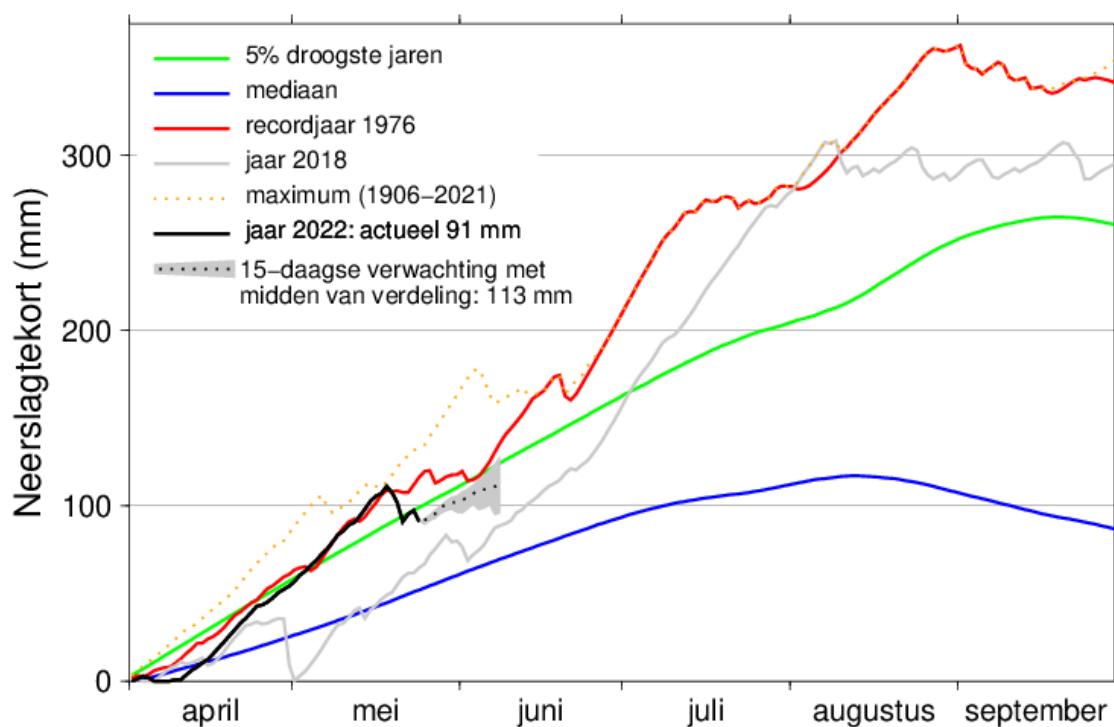
7.3.2 Huidige situatie

In de zomers zal Nederland vaker te maken krijgen met droogte [KNMI, 2011]. Zoet water wordt dan schaarser door een grotere watervraag. Als in droogteperiodes veel grondwater wordt

onttrokken (landbouw, bedrijfsmatig) kan droogtestress ontstaan. Droogtestress komt voor wanneer de bodem zo ver uitdroogt dat planten niet meer optimaal water kunnen opnemen en natuurlijke verdamping kan plaatsvinden. Dat kan voorkomen op bodems met een diepe grondwaterstand beneden het maaiveld en met een grove textuur, zoals grof zand waardoor grondwater sneller wegzakt in vergelijking met bijvoorbeeld leem/löss gronden. In Weert zijn er gebieden waarin het (grond)waterpeil beheerst wordt. Bij neerslagoverschot wordt het overtollige water afgevoerd. Bij neerslagtekorten wordt het (grond)water vastgehouden zodat het peil niet zakt. Droogtestress kan leiden tot een extreem hoge watervraag (voor peilbeheer, beregening, natuur, bedrijvigheid etc.). Hierdoor ontstaat ook, een verhoogd risico op berm- en natuurbranden. Op zware kleigrond kan ook droogtestress ontstaan. Droogtestress kan negatieve gevolgen hebben voor de gewasopbrengst in de landbouw, de natuur, bodemdaling en de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Droogte wordt beoordeeld aan de hand van de omvang van gebieden met droogtestress.

Neerslagtekort in Nederland in 2022

Landelijk gemiddelde over 13 stations

(c) KNMI, bijgewerkt 2022-05-25, 08:31 UT

Figuur 7.12: Neerslagtekort in Nederland (bron: KNMI)

De natuurlijke sponswerking van de bodem willen wij daar waar nodig verbeteren/herstellen en zoveel als mogelijk de beekdalen weer in haar natuurlijke vorm terugbrengen. We proberen maatregelen te treffen met name in het buitengebied, die het effect hebben dat natuurlijk (hemel)water, grondwater en beekwater meer wordt vastgehouden in drogere periodes en meer wordt opgevangen in bekkens in nattere periodes.

In de groenvoorzieningen in stedelijk gebied verdampt veel water. Daarnaast infiltreert er relatief weinig water in stedelijk gebied door de hoge verhardingsgraad in Weert. Hierdoor zakken grondwaterstanden sneller. In droge periodes kan daardoor een vochttekort ontstaan, vooral in infiltratiegebieden met een diepe grondwaterstand.

Figuur 7.13: effecten van hitte en droogte in tegenstelling tot koelere temperaturen en regen.

Grondwatermeetnet

De gemeente Weert heeft onlangs het grondwatermeetnet. Het kunnen beschikken over adequate informatie over hoe de grondwaterstanden zich ontwikkelen vergt een langere periode van metingen. Op termijn (jaren) verkrijgen we hiermee waardevolle informatie die herleid kan worden tot meer inzicht in het droger of natter worden van gebieden. Het grondwatermeetnet is nog relatief grofmazig en bestaat uit peilbuizen van de gemeente Weert en het Waterschap Limburg. Het verschil tussen de grondwaterstand en het maaiveld is in de gemeente Weert relatief klein. Met andere woorden, het grondwaterpeil is relatief ondiep op de meeste plekken. In Weert komen verschillende grondsoorten voor (veen, zand, klei en leem en mengsels hiervan) waarvan sommige weinig waterdoorlatend zijn.

Op sommige locaties zoals in de wijken Boshoven en Laarveld wordt grondwateroverlast ervaren. In Boshoven is er sprake van een afsluitende laag die op verschillende plekken doorboord is waardoor het grondwater is gestegen vanwege de opwaartse druk. Bij langdurige neerslag verergert de situatie waardoor grondwateroverlast ontstaat.

Het is van belang om het grondwatermeetnet in Weert uit te breiden en meetgegevens te verzamelen. Op basis van meetgegevens van de grondwaterstanden per peilbuis over een langere periode kan een beeld worden gevormd over de ontwikkeling van de grondwaterstand en de mate van verdroging of vernatting van de bodem.

Regionaal grondwatermeetnet

Vanuit de regionale samenwerking is onlangs een regionaal grondwatermeetnet aangelegd. Zo ook in de gemeente Weert. Bestaande grondwatermeetpunten zijn (her-)gebruikt en nieuwe grondwatermeetpunten zijn aangelegd. Via een geautomatiseerd meetsysteem worden frequent peilgegevens verzameld in een centraal gecoördineerd softwareprogramma. Op grond van deze gegevens kunnen over een periode van ongeveer 5 jaar de eerste betrouwbare grondwaterstand-analyses worden opgesteld. De gemeente Weert is voornemens om de kennis en expertise van de Waterleidingmaatschappij Limburg hiervoor in te zetten. Als semi-overheidspartner wordt hiervoor dan een samenwerkingsovereenkomst aangegaan.

Op grond van de meetgegevens kunnen analyses opgesteld worden en een beeld gevormd worden van de toekomstige verwachte ontwikkelingen van de grondwaterstand op locatie en de effecten hiervan op de omgeving. Uit deze analyse en prognose wordt inzichtelijker hoe de ondergrondse watersystemen functioneren, of er sprake is van een natuurlijke (spons)werking van de bodem en een natuurlijke waterbalans en geeft dit meer gefundeerde informatie voor het treffen van eventuele maatregelen gericht op een bepaald doel, zoals bijvoorbeeld het ontwateren van een te natte bodem in een woonwijk. Maar ook bijvoorbeeld het verhogen van de grondwaterstand in een agrarisch gebied, waarbij de bodem natter wordt om akkerbouw mogelijk te blijven houden.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect droogte wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau oranje toegekend.

Er zijn enige grondwaterstandgegevens bekend en toekomstprognoses gesteld gebaseerd op de aanname dat we vanwege de klimaatveranderingen te maken krijgen met drogere langdurige periodes in de zomer en minder water aanvoer van de beken en de grote rivieren. Dit betekent dat naar verwachting de grondwaterstand in zijn algemeenheid (niet overal) gaat zakken. Lokaal zijn er weer uitzonderingen waar juist sprake is van grondwaterstijging die gepaard kan gaan met wateroverlast, zoals in Boshoven.

Een fijnmazig en dekkend grondwatermeetnet met meetgegevens over een langere periode dragen bij om een beter beeld te krijgen van de ontwikkelingen van de grondwaterstanden en de relatie hiervan met de droogte. Op basis van meer kennis kunnen ontwikkelingen beter voorspeld worden en daarmee effectieve maatregelen ontwikkeld en getroffen worden.

7.3.3 Autonome ontwikkeling

Droge zomers

Naar verwachting zal door klimaatverandering het neerslagtekort toenemen. Droogte kan rond 2050 zo'n 5% tot 25% vaker voorkomen dan in de periode 1981-2010. Door de verwachte stijging in de temperatuur zal meer water verdampen en tijdens de zomers gaan er langere perioden plaatsvinden van droogte. Het KNMI heeft verschillende klimaatscenario's opgesteld. In twee van de vier scenario's neemt de frequentie van droge zomers toe.

Waterbeschikbaarheid buitengebied

Met het smelten van gletsjers in de Alpen verschuift het karakter van de rivieren van een smeltwaterrievier naar een regenrivier. Daardoor is er meer kans op lage rivier- en beekafvoeren die de zoetwaterbeschikbaarheid in Nederland beïnvloeden. Dit gaat onder meer een effect krijgen op de waterbeschikbaarheid in het buitengebied.

Het gecombineerde effect van deze ontwikkelingen is meer kans op hitte, meer kans op droogte en meer kans op beperking van (zoet)wateraanvoer. [STOWA, 2020]. Op het gebied van droogte heeft de gemeente Weert nog geen concrete doelstellingen en/of uitgesproken ambities. Dit thema gaat opgenomen worden in het programma van de Groen Blauwe Agenda die in 2023 voorgelegd gaat worden aan de gemeenteraad.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect droogte wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'rood' toegekend, met een verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de verwachting (met de kennis van nu) is dat als gevolg van klimaatverandering overwegend droogtestress zal toenemen.

Omdat er nog onvoldoende meetgegevens beschikbaar zijn en er nog te weinig kennis is van (het functioneren van) de watersystemen in de bodem is dit een globale prognose met een bepaalde onzekerheidsmarge.

Bij lange droogteperiodes geven de droogtestresskaarten (<https://wpm.klimaatatlas.net/>) aan dat waterlopen en kleine beken droog vallen.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat de gevolgen van klimaatverandering (onder andere warmere en drogere zomers) na 2030 verder doorzetten. Het droogterisico in steden en in het buitengebied neemt dan niet af en leidt mogelijk tot een verdere verslechtering ten opzichte van 2030.

Grondwatergegevens

Het is van belang om te beschikken over een adequaat grondwatermeetnet en te starten met het verzamelen van datameetgegevens van de grondwaterstanden. Over een periode van minimaal 5

jaar kunnen de eerste analyses gemaakt worden, een beter beeld verkregen worden over de situatie van de bodem- en de grondwatersystemen en het functioneren hiervan. Op grond van deze basisinformatie kan met andere informatiebronnen (KNMI, Stresstestenkaarten en dergelijke) en de waterketenpartners (Provincie Limburg, Waterschap Limburg, Waterleidingmaatschappij Limburg) bekeken worden welke maatregelen wij moeten gaan treffen om zo min mogelijk hinder te ervaren van de droogte en zoveel als mogelijk de negatieve effecten te beperken.

8. Milieukwaliteit

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema milieukwaliteit.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Luchtkwaliteit	Wettelijke grenswaarden en WHO-advies waarden	Luchtkwaliteit kaarten		
Geluidhinder	Percentage ernstig geluidgehinderden	GES-score GGD geluidbelastingkaarten		
Geur	Voor- en achtergrondbelasting geur	Berekende achtergrondbelasting geur		

8.1 Luchtkwaliteit

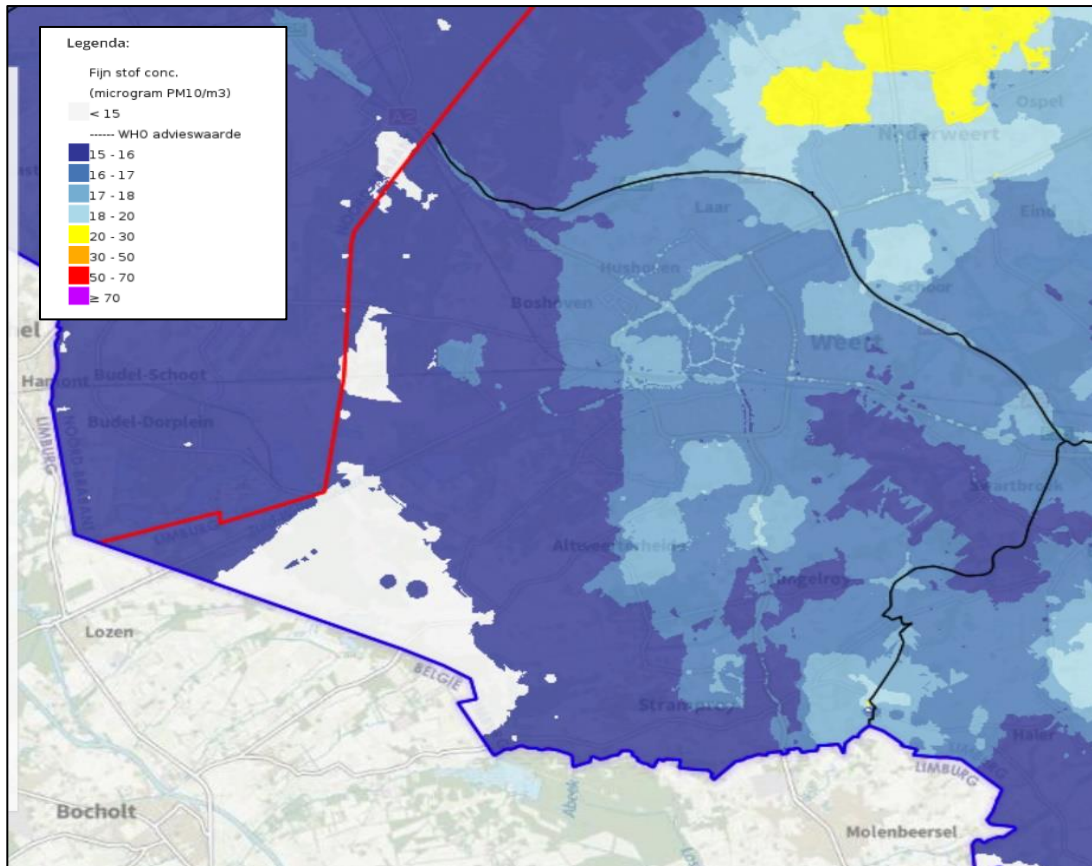
8.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Luchtkwaliteit	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> Luchtkwaliteit concentratiekaarten [Atlas van de leefomgeving, 2022] Monitoringstool van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)
Beschikbare referentiewaarden	Wettelijke grenswaarden (Wet Milieubeheer) en WHO-advieswaarden (PM10, PM2.5 en NO2)
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Wettelijke grenswaarden worden overal behaald en WHO-advieswaarden worden overal of bijna overal behaald
Oranje	Wettelijke grenswaarden worden overal of bijna overal behaald, WHO-advieswaarden worden niet gehaald
Rood	Op meerdere locaties worden wettelijke grenswaarden overschreden

8.1.2 Huidige situatie

De afgelopen decennia is de lucht in Nederland een stuk schoner geworden en voldoet nu vrijwel overal aan de Europese normen. Het huidige beleid is gericht op het halen van wettelijke grenswaarden. Hoewel de luchtkwaliteit grotendeels aan de normen voldoet, veroorzaakt luchtverontreiniging nog steeds aanzienlijke gezondheidsschade. Fijnstof in de lucht leidt in Nederland tot een levensduurverkorting van naar schatting twaalf maanden. Volgens de Gezondheidsraad leiden concentraties fijnstof, stikstofdioxide en ozon in de lucht naar schatting tot 12.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar [Gezondheidsraad, 2018].

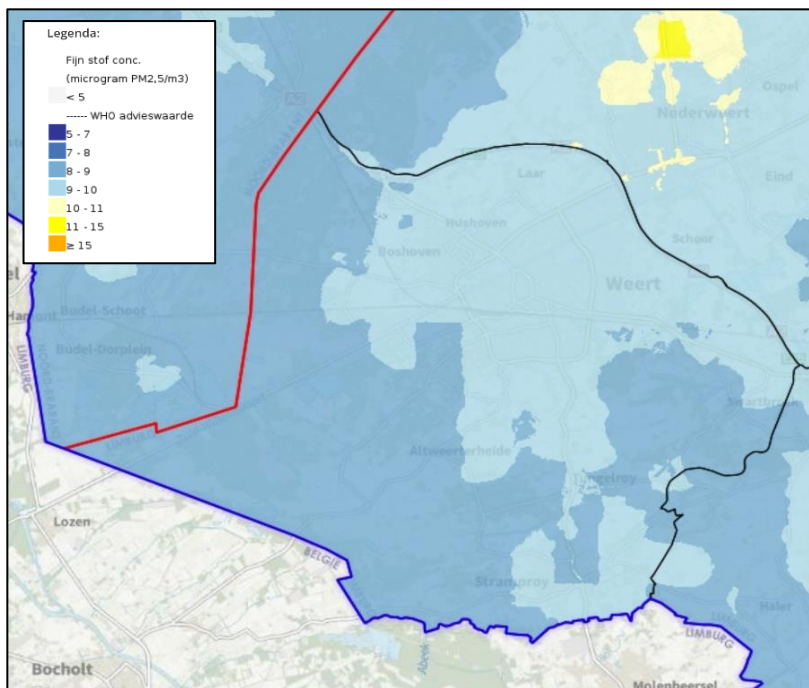
De onderstaande figuur 8.1 geeft de concentratie fijnstof (PM10) in 2020 in de gemeente Weert weer [Atlas van de leefomgeving, 2023]. De hoogste concentraties fijnstof bevinden zich langs druk bereden wegen (zoals de A2, de ringbanen en de Provinciale wegen), nabij veehouderijen en nabij de industrieterreinen. Een aantal van deze locaties liggen in de nabijheid van woningen en vormen daardoor een aandachtspunt voor de volksgezondheid. Er vindt nergens een overschrijding van de wettelijke grenswaarde plaats.

Figuur 8.1: Fijnstof concentratie (PM_{10}) in Weert in 2020 [Atlas van de leefomgeving, 2023]

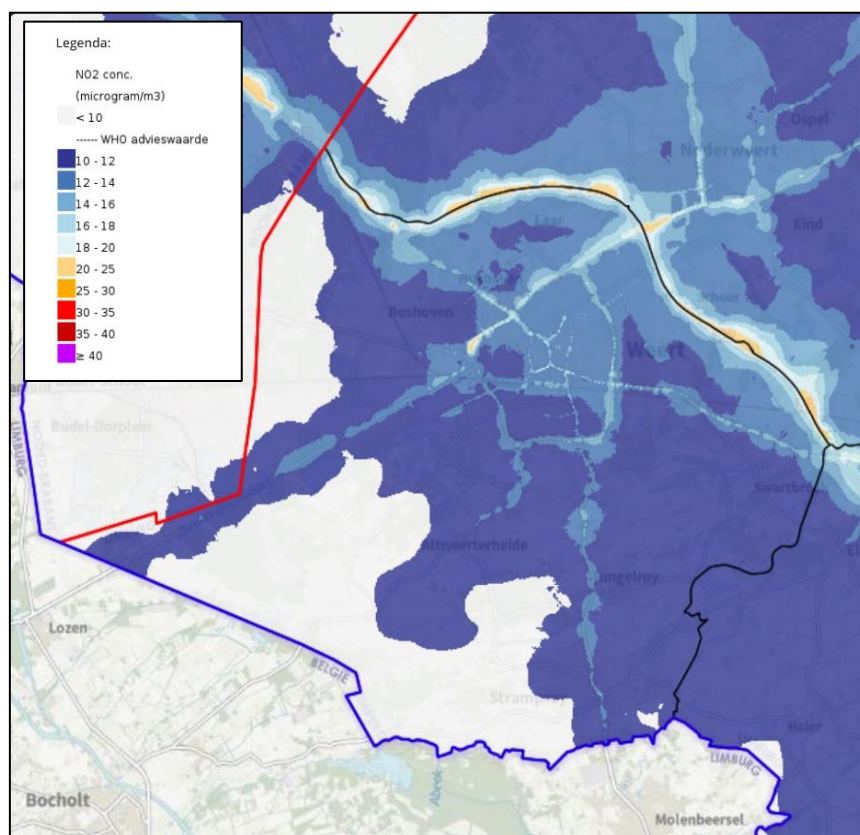
De onderstaande figuur geeft de concentratie ultrafijnstof ($PM_{2.5}$) in 2020 weer. Hoge concentraties $PM_{2.5}$ bevinden zich hoofdzakelijk bij de woonkernen, zoals Weert en Stramproy [Atlas van de leefomgeving, 2023].

Er vindt nergens een overschrijding van de wettelijke grenswaarde plaats.

Figuur 8.2: Ultrafijnstof concentratie ($PM_{2.5}$) in Weert in 2020 [Atlas van de leefomgeving, 2023]

Naast fijnstof (PM₁₀) en ultrafijnstof (PM_{2.5}) is stikstofdioxide (NO₂) van invloed op de volksgezondheid. In de onderstaande figuur is de stikstofdioxide concentratie (NO₂) in de gemeente Weert in 2020 weergegeven [Atlas van de leefomgeving, 2020]. De hoogste concentraties stikstofdioxide zijn gemeten langs de A2, nabij de Ringbanen en provinciale wegen. Er vindt geen overschrijding van de wettelijke grenswaarde plaats.

Figuur 8.3: Stikstofdioxide (NO₂) in de gemeente Weert in 2020 [Atlas van de leefomgeving, 2022]

Een aanzienlijk deel van de concentraties stikstofdioxide (NO₂), fijnstof (PM₁₀) en ultrafijnstof (PM_{2.5}) wordt veroorzaakt door bronnen buiten de gemeente Weert en Nederland. Daarmee is luchtvervuiling ook een nationale en internationale opgave.

De onderstaande tabel geeft de wettelijke grenswaarden en de WHO-advieswaarden van 2005 en 2021 weer voor luchtkwaliteit. Op basis van onderstaande tabel en de drie bovenstaande figuren blijkt dat bijna overal in de gemeente Weert wordt voldaan aan de WHO-advieswaarden van 2005, maar dat niet overal in de gemeente Weert wordt voldaan aan de WHO-advieswaarden van 2021. Dit geldt voor zowel de concentraties fijnstof (PM₁₀ en PM_{2.5}) als ook voor stikstofdioxide.

	Soort norm	Norm		
		WHO-advieswaarde 2005	WHO-advieswaarde 2021	Grenswaarde uit Wet Milieubeheer
Stikstofdioxide (NO ₂)	Jaargemiddelde	40 µg/m ³	10 µg/m ³	40 µg/m ³
Fijnstof (PM ₁₀)	Jaargemiddelde	20 µg/m ³	15 µg/m ³	40 µg/m ³
Ultrafijnstof (PM _{2.5})	Jaargemiddelde	10 µg/m ³	5 µg/m ³	25 µg/m ³

Tabel 8.1: Maximaal jaargemiddelde concentraties voor NO₂, PM₁₀ en PM_{2.5} – wettelijke grenswaarden en WHO-advieswaarden uit 2005 en uit 2021

Schone Lucht Akkoord

De gemeente Weert heeft zich aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA). Het doel van het SLA is om gezamenlijk de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Het akkoord bevat een pakket aan maatregelen om de lucht in Nederland schoner en gezonder te maken. Door het ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord streeft de gemeente Weert er naar dat binnen de gemeente Weert wordt voldaan aan de advieswaarden die de WHO in 2005 formuleerde (want die golden toen het SLA is gesloten en de stuurgroep van de SLA heeft geconcludeerd dat de nieuwe WHO-advieswaarden uit 2021 nog niet haalbaar zijn in 2030).

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect luchtkwaliteit wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat de fijnstofconcentraties (PM10) en ultrafijnstof (PM2.5) op meerdere locaties in de gemeente Weert niet voldoen aan de (recent aangescherpte) WHO-advieswaarden.

8.1.3 Autonome ontwikkeling

Er is een verbetering in het kwaliteitsniveau zichtbaar. Er wordt verwacht dat de concentraties van fijnstof (PM₁₀) en ultrafijnstof (PM_{2.5}), maar ook van stikstofdioxide (NO₂) autonoom (licht) zullen dalen. Het samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is verlengd tot het ingaan van de Omgevingswet om de resterende knelpunten op te lossen. In het Actieprogramma Luchtkwaliteit staan de maatregelen die zich richten op het beperken van de uitstoot van de industrie en het verkeer (over weg en water). In de onderstaande tabel zijn de hoogste concentraties langs wegen in 2020 en 2030 in de gemeente Weert weergegeven.

	Concentratie langs	Hoogste concentraties in µg/m ³	
		2020	2030
Stikstofdioxide (NO ₂)	A2	24,9	17,7
	Provinciale wegen	20,2	14,7
	Gemeentelijke wegen	24,6	17,1
Fijnstof (PM ₁₀)	A2	19,0	16,7
	Provinciale wegen	18,3	15,7
	Gemeentelijke wegen	18,6	16,1
Ultrafijnstof (PM _{2.5})	A2	10,0	8,1
	Provinciale wegen	9,9	8,0
	Gemeentelijke wegen	10,2	8,1

Tabel 8.2: Verwachte autonome afname (ultra) fijnstof en stikstofdioxide

De kwaliteit van de lucht is grotendeels afhankelijk van landelijke en internationale ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en technologische ontwikkelingen. Ontwikkelingen met betrekking tot het gebruik van duurzame energiebronnen kunnen een positieve bijdrage leveren aan de luchtkwaliteit, maar het is nog onzeker wat de effecten hier precies van zullen zijn. Tevens kan het gebruik van andere vormen van mobiliteit (b.v. elektrisch vervoer) een positief effect hebben. Daarnaast kan de overgang naar een circulaire economie door de ontwikkeling van nieuwe processen tot extra emissies leiden. Het is onzeker of de verslechterende trend van NO₂ doorzet de komende jaren.

Er is sprake van onzekerheid in de verslechterende trend van fijnstof (PM₁₀), ultrafijnstof (PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂). Door o.a. de verwachte toenemende bevolkingsdichtheid, voortgaande verstedelijking en groei van het verkeer zullen naar verwachting meer mensen worden blootgesteld aan een relatief hoger niveau concentratie van luchtverontreiniging. Het is daarmee de vraag of in 2030 de concentraties fijnstof voldoen aan de WHO-advieswaarden. Onzekerheden liggen in het al dan niet doorzetten van elektrisch rijden, de mate van verschoning van de (zee)scheepvaart, de gevolgen van de energietransitie en met name internationaal beleid ten aanzien van industrie, scheepvaart en wegverkeer van de afgelopen jaren richting 2030 zich zal doorzetten (vooral wat betreft fijnstof en ultrafijnstof).

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect luchtkwaliteit wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, met een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de luchtkwaliteit naar verwachting zal verbeteren door maatregelen die in het kader van het NSL en de verduurzamingstrend bij mobiliteit en energieopwekking.

Doorkijk 2040

Het is aannemelijk dat technologische ontwikkelingen met betrekking tot onder andere schone mobiliteit ook na 2030 doorzetten. De verwachting is dat door technologische ontwikkelingen en beleid op verschillende niveaus zal leiden tot een verdere verbetering van de luchtkwaliteit tot 2040.

8.2 Geluidhinder

8.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

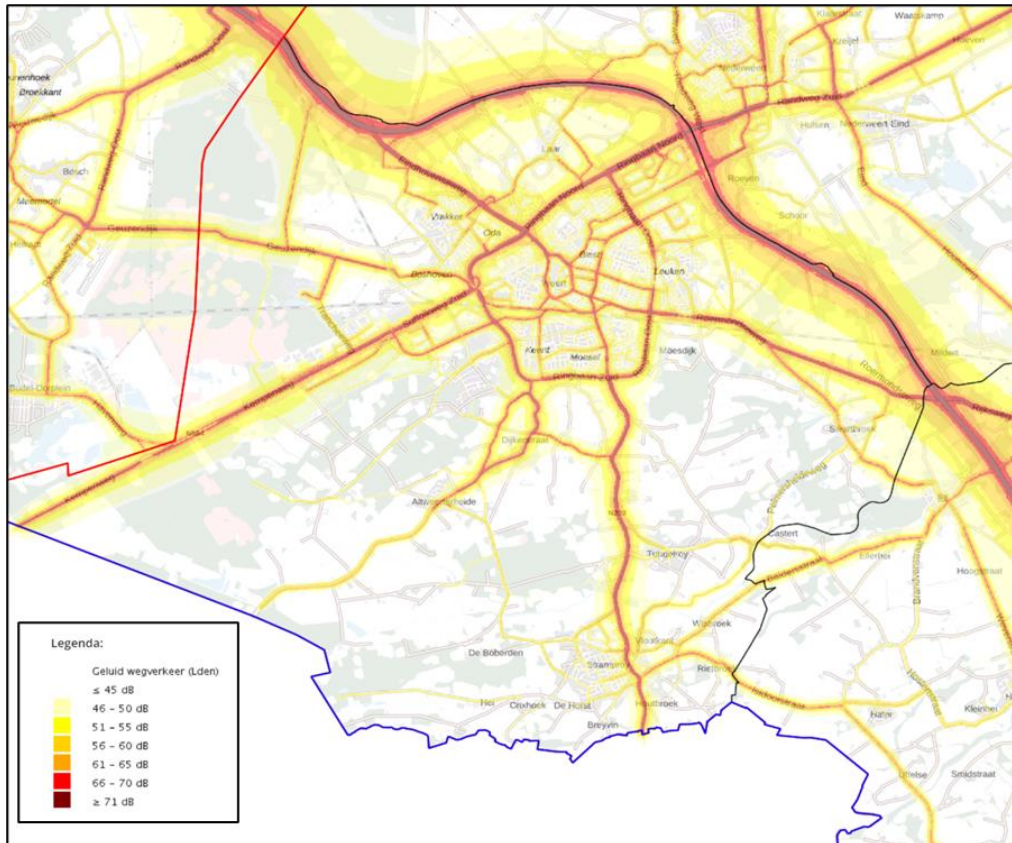
Geluidhinder	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief Geluidbelastingkaart [Atlas van de leefomgeving, 2022]
Beschikbare referentiewaarden	Expert judgement op basis van mate van geluidhinder in relatie tot geluidsniveaus. GES-score zoals opgesteld door GGD GHOR Nederland
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het percentage mensen dat ernstige hinder ondervindt is minder dan 5%. Dit komt overeen met een geluidsniveau van 55 dB en minder.
Oranje	Het percentage mensen dat ernstige hinder ondervindt ligt tussen de 5% en 25%. Dit komt overeen met een geluidsniveau tussen de 55 en 68 dB
Rood	Het percentage mensen dat ernstige hinder ondervindt is meer dan 25%. Dit komt overeen met een geluidsniveau van meer dan 68 dB.

8.2.2 Huidige situatie

Geluiden in de omgeving kunnen een grote bijdrage leveren aan de beleving van de leefomgeving. Te veel geluid is vaak onwenselijk of zelfs schadelijk. Gezondheidseffecten als slaapverstoring, gehoorschade, risico op hart- en vaatziekten of verminderd prestatievermogen en leerproblemen bij kinderen willen we uiteraard zoveel mogelijk voorkomen. Geluidhinder is gedefinieerd als het vaak of soms last hebben van geluid van wegverkeer, railverkeer, vliegtuigen, burens, industrie, bedrijvigheid, laden/lossen en spelende kinderen. Ernstige geluidhinder is een afgeleide van geluidhinder en gedefinieerd als het percentage mensen die geluidhinder beoordelen met een 7-10 op de schaal 0 (helemaal niet hinderlijk) tot 10 (heel erg hinderlijk).

Geluid afkomstig van wegverkeer

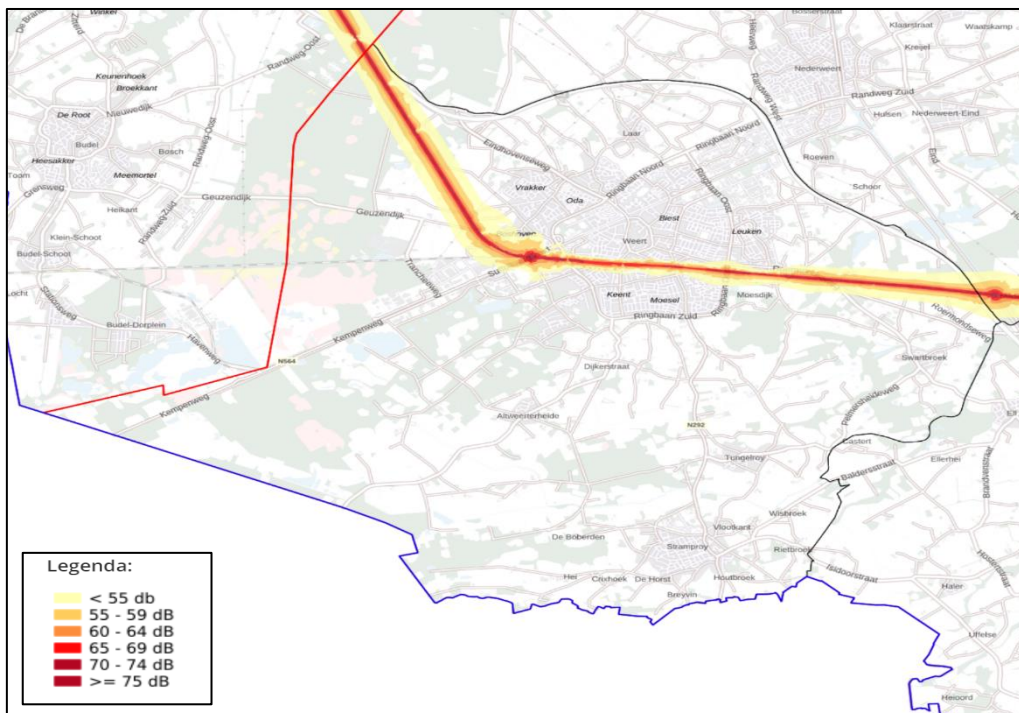
Onderstaande figuur 8.4 geeft de geluidbelasting in de gemeente Weert weer gedurende de dag-avond-nacht (Lden) afkomstig van het wegverkeer. De volgende geluidsbronnen vormen de geluidsbelasting in de gemeente Weert: rijkswegen; gemeentelijke en provinciale wegen; railverkeer. Uit onderstaande figuur kan geconcludeerd worden dat de grootste geluidbelasting en potentiële geluidhinder plaatsvindt rondom de A2, de Ringbanen en de provinciale wegen.

Figuur 8.4: geluidbelasting Weert afkomstig van wegverkeer gedurende de dag-avond-nacht (Lden)

Geluid afkomstig van railverkeer

Onderstaande figuur 8.5 geeft de geluidbelasting in de gemeente Weert weer gedurende de dag-avond-nacht (Lden) afkomstig van railverkeer. Deze geluidscontouren zijn afkomstig van de geluidscontouren van ProRail uit 2016. De spoorlijn van Eindhoven-Roermond-Maastricht is de spoorlijn door Weert welke zorgt voor de grootste geluidsbelastingen in de gemeente door Railverkeer.

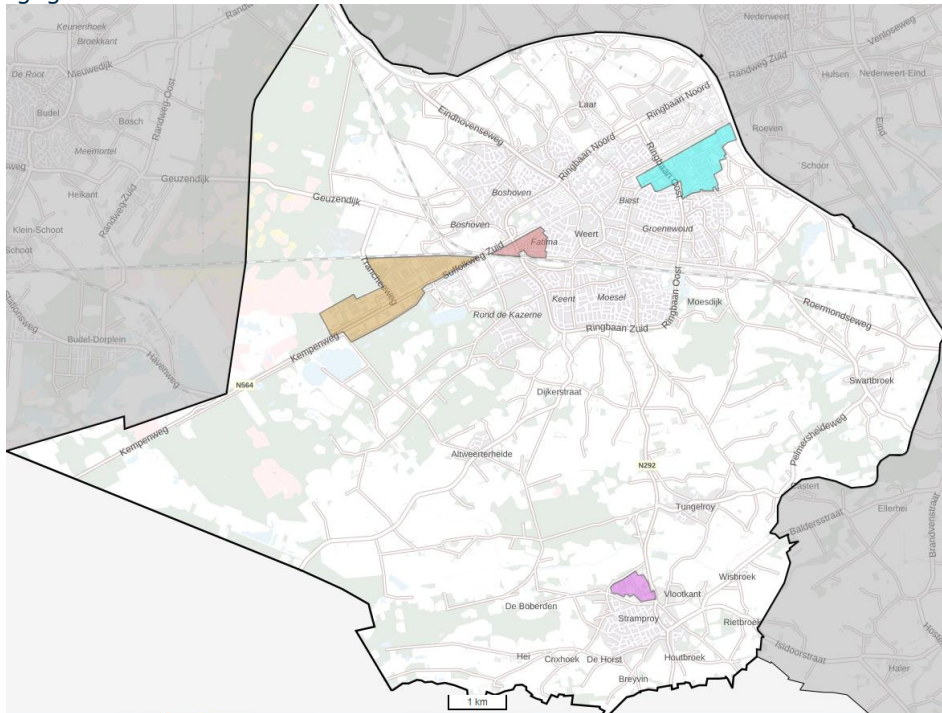
Figuur 8.5: geluidbelasting Weert afkomstig van railverkeer gedurende de dag-avond-nacht (Lden)

Tevens ligt in Weert nog de IJzeren Rijn. Over deze goederenspoorlijn van Weert naar België rijden niet dagelijks treinen. Over deze spoorlijn rijden per jaar enkele treinen. De geluidshinder van de IJzeren Rijn is hierdoor minimaal.

Geluid afkomstig van industrie en bedrijven

De gemeente Weert kent enkele gezoneerde industrieterreinen. Zonering van industrielawaai in het kader van de Wet geluidhinder (Wgh) is het ruimtelijk scheiden van industrieterreinen en geluidgevoelige objecten zoals woningen. Binnen de aangewezen zones worden geluidsgevoelige objecten enkel onder voorwaarden toegelaten.

De gemeente Weert kent een vijftal gezoneerde industrieterreinen, die in onderstaande figuur zijn weergegeven.

Figuur 8.6: ligging geluid gezoneerde industrieterreinen in Weert

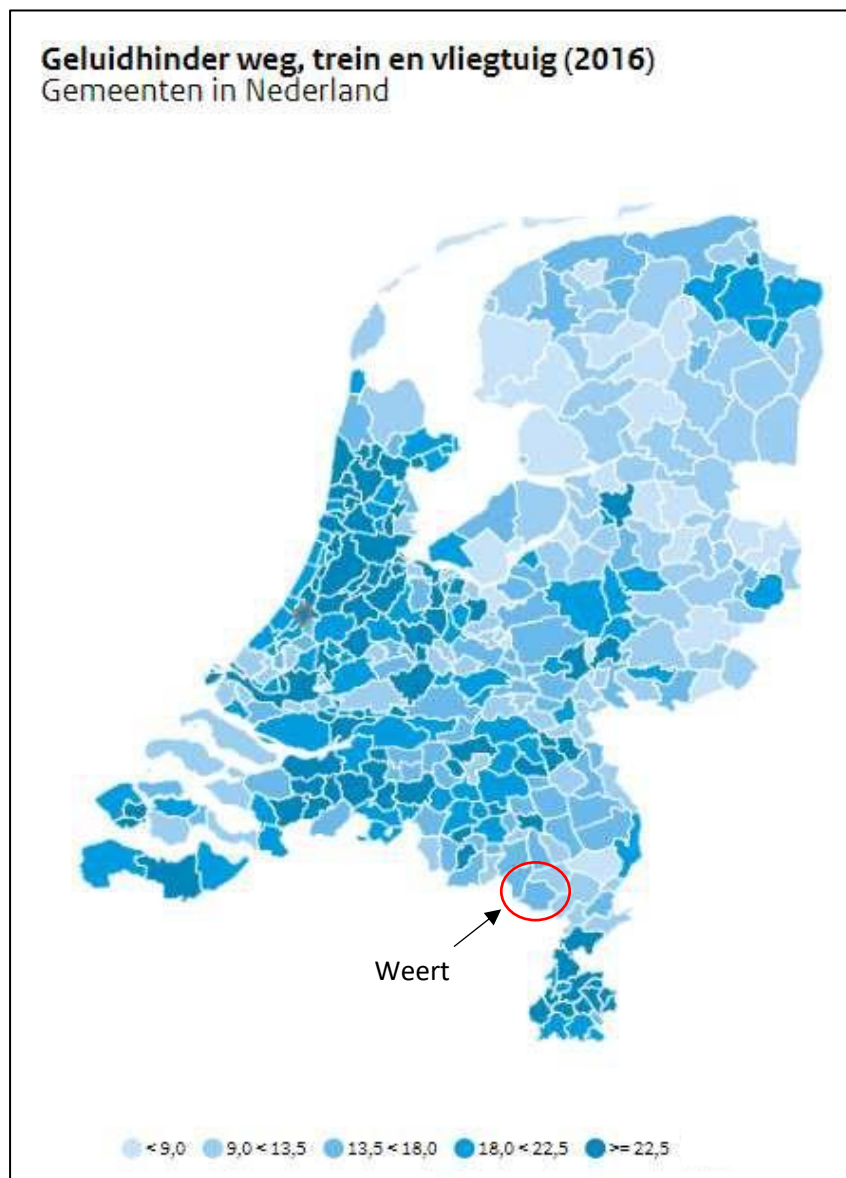
Voor het realiseren van een geluidgevoelige bestemming nabij een bedrijf dat niet gelegen is op een gezoneerd industrieterrein is de Wgh niet van toepassing. Wel dient hierbij een afweging gemaakt te worden over het akoestische klimaat en de mogelijke inperking van akoestische mogelijkheden in een bestemmingsplan. Voor de afweging kan gebruik worden gemaakt van de richtafstanden uit de VNG-handreiking bedrijven en milieuzonering. Op de website van Kenniscentrum InfoMil staat een nadere toelichting op de geluidssystematiek en richtafstanden die gehanteerd moeten worden bij het realiseren van geluidsgevoelige functies.

Geluid afkomstig van evenementen en horeca

Weert kent een dynamisch en bruisend centrum. Dit wordt bereikt door een veelheid aan horeca-activiteiten en evenementen. De keerzijde hiervan is hinder die door bewoners van het centrum worden ondervonden. Het uitgangspunt is een juiste balans tussen een levendig centrum en prettig wonen.

Ondervonden geluidhinder weg- en railverkeer

In Nederland ervaart gemiddeld 21,5 % van de inwoners ernstige geluidshinder, blijkt uit cijfers van PBL uit 2016. In de gemeente Weert ligt het percentage ernstig gehinderde tussen 13,5 en 18,0 % blijkt uit dezelfde cijfers van PBL. De geluidshinder in Weert ligt daarmee onder het landelijke gemiddelde. In de onderstaande figuur 8.7 is een overzicht van het percentage ernstig gehinderden in Nederland weergegeven.

Figuur 8.7: Percentage ernstig geluidgehinderden in Nederland

Maatregelen, zoals geluidsschermen langs snelwegen, toepassen van stillere wegdekken op wegen, het isoleren van woningen moeten leiden tot een vermindering van de geluidhinder. Ondanks deze maatregelen is de geluidbelasting de afgelopen jaren nauwelijks afgenomen. Dit komt vooral door de groei van het wegverkeer en de uitbreiding van het wegennet.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect geluidhinder wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat het percentage mensen dat ernstige geluidhinder ondervindt in de gemeente Weert tussen de 13,5 en 18,0 % ligt.

8.2.3 Autonome ontwikkeling

De waar te nemen trend is dat de 'geluiddeken' toeneemt, door meer verkeer, woningen en evenementen. Het wegverkeerslawaai kan gaan afnemen als er een groei is in elektrisch rijden. Aangezien bij hogere snelheid het bandengeluid bepalend is, heeft het elektrisch rijden ter hoogte van rijkswegen en provinciale wegen naar verwachting geen effect op de mate van geluidoverlast. Ook de ontwikkelingen van stillere banden en wegdekken zijn daarin al meegenomen. Daarnaast is de verwachting dat in de toekomst de geluidemissie van het bandengeluid vermindert. In de reken- en meetvoorschriften voor geluid wordt al rekening gehouden met het stiller worden van

verkeer door een toename van elektrisch rijden en met een lagere geluidemissie als gevolg van verminderd bandengeluid. In de praktijk kan het zijn dat bewoners in de toekomst wel minder geluidbelasting ervaren als gevolg van een toename in elektrisch rijden en stiller wegdek, waarmee de perceptie van geluidbelasting op de omgeving ten gevolge van wegverkeer afneemt. De geluidbelasting ten gevolge van wegverkeer kan daarentegen weer toenemen door de (naar verwachting hoge) groei van het verkeer en aanleg van nieuwe wegen.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect geluidhinder wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, gelijk aan de huidige situatie. Dit omdat door verstedelijking de geluiddeken naar verwachting toe zal nemen, daarentegen treft de gemeente Weert maatregelen om de geluiddeken te reduceren.

Doorkijk 2040

Bij een verwacht toenemend bevolkingsaantal na 2030 wordt de potentiële groep ernstig gehinderden door geluid groter. Kwaliteitsniveau oranje lijkt ook na 2030 aannemelijk. In hoeverre de trend wijzigt is afhankelijk van ontwikkelingen in geluidsreducerende technieken bij bijvoorbeeld motorvoertuigen en van de mate waarin de gemeente Weert na 2030 maatregelen treft om de geluiddeken te reduceren.

8.3 Geur

8.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Geur	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief Achtergrondbelasting geur veehouderijen in de gemeente Weert [Onderzoek M&A Omgeving BV, 2022]
Beschikbare referentiewaarden	Waarden uit in 2014 geactualiseerde handreiking Wet geurhinder en veehouderij
Schaallat kwaliteitsniveaus bij agrarische	
Groen	Milieukwaliteit zeer goed tot goed bij voorgrondbelasting tot 3 OU_E/m^3 en achtergrondbelasting tot 8 OU_E/m^3 (bij minder dan 10% geurgehinderden)
Oranje	Milieukwaliteit redelijk goed tot matig bij voorgrondbelasting tussen 4-10 OU_E/m^3 en achtergrondbelasting tussen 9-20 OU_E/m^3 (bij 10-20% geurgehinderden)
Rood	Milieukwaliteit tamelijk slecht tot extreem slecht bij voorgrondbelasting boven 11 OU_E/m^3 en achtergrondbelasting boven 21 OU_E/m^3 (bij meer dan 20% geurgehinderden).

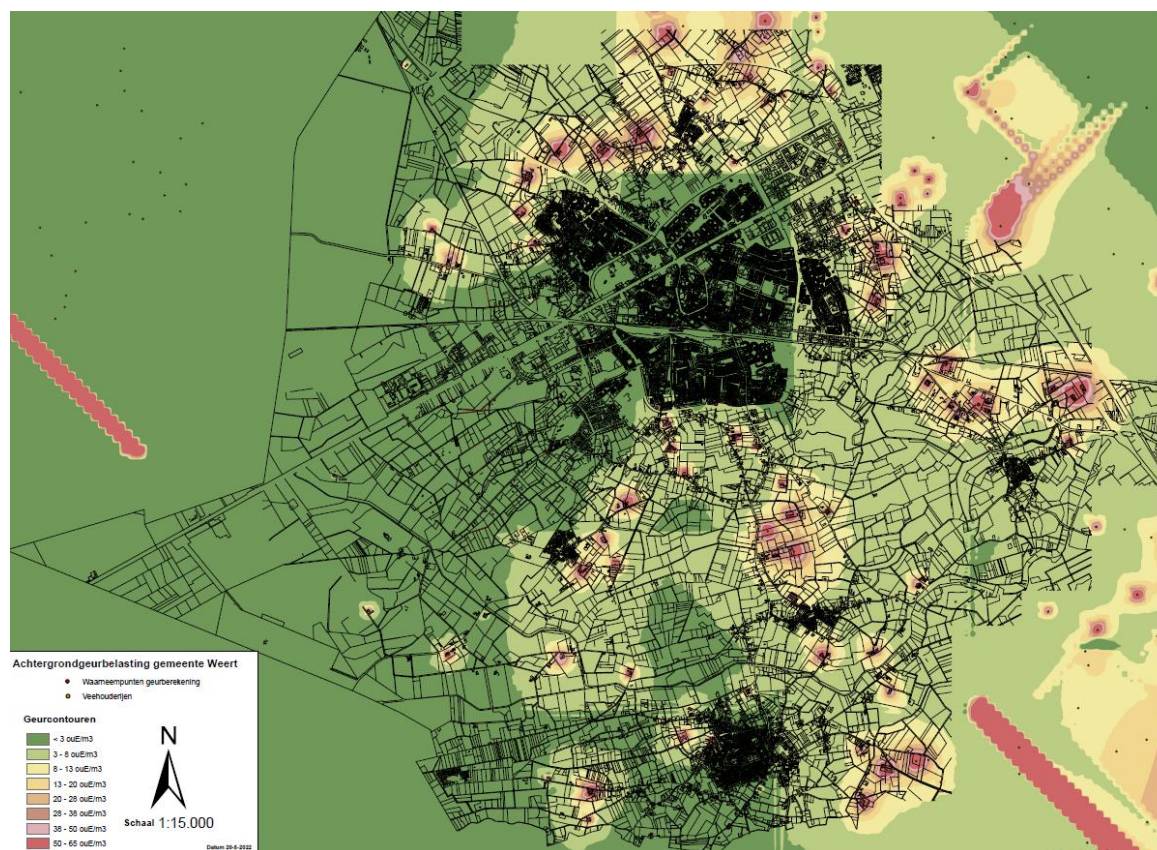
8.3.2 Huidige situatie

Geur is overal om ons heen en vaak wordt er nauwelijks beseft dat we verschillende geuren ruiken. Wanneer geur een negatief effect heeft wordt gesproken over geurhinder of geuroverlast. Als iemand geurhinder ervaart dan betekent dat nog niet dat het maatschappelijk of volgens de wetgeving onacceptabel is. Geur kan leiden tot gezondheidsklachten bijvoorbeeld als hinder bij het welbevinden of voor de dagelijkse bezigheden.

Geurbelasting veehouderijen

De geurbelasting van veehouderijen is de hoeveelheid geur, uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht (OU_E/m^3), die op een geurgevoelig object zoals een woning terecht komt. De Wet geurhinder veehouderijen maakt onderscheid tussen dieren met geuremissiefactoren en dieren zonder geuremissiefactoren. De gemeenteraad van Weert heeft op 23 april 2008 de 'Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Weert 2007' (hierna de verordening) met de bijbehorende gebiedsvisie vastgesteld. Met het vaststellen van de verordening is voor het buitengebied en voor de bestaande bebouwde kom in Weert en Stramproy aansluiting gezocht bij de standaardnormen uit de Wet geurhinder en veehouderij (respectievelijk 14 OU_E/m^3 voor het buitengebied en 3 OU_E/m^3 voor de bebouwde kom). Voor enkele gebieden is er voor gekozen om een afwijkende norm te hanteren van 8 OU_E/m^3 (voor de kernen Laar, Altweeterheide, Tungelroy en Swartbroek, toekomstig woongebied, bestaand bedrijventerrein en recreatieterreinen). Deze norm voor de individuele geurbelasting van een veehouderij wordt ook de voorgrondbelasting genoemd.

In vrijwel het gehele buitengebied zijn veehouderijen te vinden waarbij sprake is van geuremissie. Alleen in het westelijk gedeelte van de gemeente zijn geen of nauwelijks (intensieve) veehouderijen aanwezig. Onderstaande figuur geeft de beoordeling van het leefklimaat weer op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder. De achtergrondbelasting is de totale geurbelasting van alle veehouderijen samen.

Figuur 8.8: Achtergrondbelasting geur veehouderijen in Weert [Onderzoek M&A Omgeving BV, 2022]

Voor het inzichtelijk maken van de milieukwaliteit t.o.v. de achtergrondgeurbelasting is uitgegaan van de volgende classificaties:

Milieukwaliteit	Geurgehinderden [%]	Achtergrondbelasting [ouE/m ³]	Geurcontouren in kaart
zeer goed	< 5	< 3	< 3 ouE/m ³
goed	5 - 10	4 - 8	3 - 8 ouE/m ³
redelijk goed	10 - 15	9 - 13	8 - 13 ouE/m ³
matig	15 - 20	14 - 20	13 - 20 ouE/m ³
tamelijk slecht	20 - 25	21 - 28	20 - 28 ouE/m ³
slecht	25 - 30	29 - 38	28 - 38 ouE/m ³
zeer slecht	30 - 35	39 - 50	38 - 50 ouE/m ³
extreem slecht	35 - 40	51 - 65	50 - 65 ouE/m ³

Hieruit blijkt dat er in de kernen Weert en Stramproy sprake is van een goed tot zeer goed woon- en leefklimaat gelet op de mogelijke geurhinder van veehouderijen. In de kerkdorpen is sprake van een redelijk goed tot goed woon- en leefklimaat. In grote delen van het buitengebied is sprake van een redelijk goed tot goed woon- en leefklimaat, maar voor enkele woningen in het buitengebied die dicht bij een agrarisch bedrijf liggen kan er sprake zijn van een matig tot slecht woon- en leefklimaat. Dit is met name het geval bij woningen nabij stallen waarvan in het verleden door de Rijksoverheid de geurfactor is aangepast, zoals bij varkensbedrijven met een combiwassers en bij vleeskuikenbedrijven. Uit onderzoek was namelijk gebleken dat in sommige gevallen meer geur vrijkomt dan waarmee gerekend werd. Om er zeker van te zijn dat er geen nieuwe overbelaste situaties zouden ontstaan is daarom voor de zekerheid de geurfactor waarmee gerekend moet worden verhoogd voor deze bedrijven. Dit heeft ervoor gezorgd dat deze bedrijven rekentechnisch een hogere geurbelasting veroorzaken en in sommige gevallen ook een overbelaste situatie.

Geurbelasting industrie

De geurbelasting vanuit industriële bedrijven omvat met name mengvoeder- en levensmiddelenindustrie. Daarnaast bevinden zich nog een rioolwaterzuivering, kunststofrecyclingbedrijf en verzinkerij binnen de gemeente. Op kleinere schaal vindt emissie van geur plaats bij snackbars, restaurants en bakkerijen. Bovengenoemde bedrijven hebben de laatste jaren afdoende maatregelen getroffen waardoor het klachtenpatroon sterk gereduceerd is.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect geur wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. Hoewel bij het overgrote deel van de woningen sprake is van een redelijk goed tot zeer goed woon- en leefklimaat, zijn er nog woningen in het buitengebied met een matig tot slecht woon- en leefklimaat.

8.3.3 Autonome ontwikkeling

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt getoetst of deze voldoen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van geur. Daardoor zullen er geen woningen bij komen met een slecht tot zeer slecht woon- en leefklimaat.

Verder wordt bij een overbelaste geursituatie bij een agrarische bedrijf de zogenoemde 50% regeling toegepast. Als in zo'n situatie op één of meerdere stallen binnen het bedrijf een techniek wordt toegepast die de geuremissie reduceert, mag maar de helft van deze geurwinst worden gebruikt voor uitbreiding. In zo'n geval zal de overbelaste situatie dus afnemen.

Daarnaast zullen de komende jaren naar verwachting een aantal agrarische bedrijven stoppen. Al met al zal er naar alle waarschijnlijkheid een verbetering optreden.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect geur wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. Er zal waarschijnlijk wel een verbetering optreden ten opzichte van de huidige situatie.

Doorkijk 2040

In 2040 zullen naar verwachting nog meer agrarische bedrijven gestopt zijn.

Vanwege de wet- en regelgeving is het niet aannemelijk dat er na 2030 woningen bij komen met een slecht tot zeer slecht woon- en leefklimaat. Daarnaast is het waarschijnlijk dat de voor- en achtergrondbelasting af zal nemen door stoppende veehouderijen, waardoor het woon- en leefklimaat met betrekking tot geur zal verbeteren.

9. Bodem en water

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema bodem en water.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Bodemkwaliteit	Mate van bodemverontreiniging	Uitgevoerde bodem-onderzoeken		
Grond- en oppervlaktewater	Waterkwaliteitstoets	Gemiddelde grondwaterstand Waterkwaliteit riooloverstorten		

9.1 Bodemkwaliteit

9.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Bodemkwaliteit	
Status gebruikte informatie	Kwalitatief <ul style="list-style-type: none"> Uitgevoerde bodemonderzoeken
Beschikbare referentiewaarden	Deskundig beoordeling op basis van de Nota bodembeheer Limburg Noord 2020-2029 en de omgevingswet.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Er zijn (zo goed als) geen bodemverontreinigingen (humaan, ecologisch of met verspreidingsrisico) aanwezig
Oranje	Er zijn enkele bodemverontreinigingen (humaan, ecologisch of met verspreidingsrisico) aanwezig
Rood	Er zijn meerdere bodemverontreinigingen (humaan, ecologisch of met verspreidingsrisico) aanwezig

9.1.2 Huidige situatie

De gemeente Weert heeft in 2020 de Nota bodembeheer Limburg-Noord 2020-2029 vastgesteld. De Nota bodembeheer Limburg Noord 2020-2029 is een gemeenschappelijke nota van de 15 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten. In de Nota staat hoe de regio omgaat met bodemverontreiniging en welke mogelijkheden er zijn voor het toepassen en hergebruiken van grond. De Nota geeft regels en richtlijnen voor iedereen die bij het voorbereiden van projecten of het uitvoeren van bodemwerken rekening moet houden met de kwaliteit van de bodem.

De provincie Limburg is tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) en draagt de verantwoordelijkheid voor bodemsaneringsoperaties in de gemeente Weert tot die tijd. De locaties met onaanvaardbare risico's bij het huidige gebruik, zijn in het bodemsaneringsbeleid gedefinieerd als spoedlocaties. Dit betreft locaties waar sprake is van meer dan 25m² volume bodem of een bodemvolume grondwater van meer dan 100m³ en waar de interventiewaarde voor één stof wordt overschreden. Voor de inwerkingtreding van de omgevingswet zullen alle spoedlocaties zijn gesaneerd of de risico's zullen weggenomen/beheerst zijn op basis van een saneringsplan.

Momenteel is de globale bodemkwaliteit in de gemeente Weert op orde. Er zijn geen acute gezondheids- of ecologische aandachtspunten meer, omdat de bekende vervuilingen zijn gesaneerd of worden beheerst. Dit sluit niet uit dat er nog verontreinigingen aanwezig zijn die nog onbekend zijn. Verontreinigingen met zware metalen zijn wel een bekend probleem in de regio. In het verleden werden zinkassen vaak hergebruikt in de regio als (weg)funderingen of werden,

paden en opritten of erven. De mogelijkheid bestaat dus dat als gevolg daarvan bij een nieuwe ontwikkeling nog verontreinigingen met zware metalen worden aangetroffen.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect bodemkwaliteit wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat er mogelijk nog verontreinigingen aanwezig zijn die nog niet bekend zijn. Deze verontreinigingen zullen worden gesaneerd of beheerst indien deze doormiddel van een bodemonderzoek bij een ontwikkeling aan het licht komen.

9.1.3 Autonome ontwikkeling

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt gekeken of de bodem geschikt is voor het voor het beoogde gebruik. Als uit een bodemonderzoek blijkt dat er een ernstige verontreiniging aanwezig is zal deze gesaneerd of beheerst worden middels een saneringsplan. Ook bij calamiteiten zal de veroorzaker van een verontreiniging moeten zorgen dat deze verontreiniging zal worden gesaneerd.

Op het gebied van hergebruik van grond heeft de regio in de Nota bodembeheer Limburg Noord 2020-2029 vastgelegd dat hergebruik wordt toegestaan volgens het stand still principe. De Regio zet in op het voorkomen dat hergebruik van grond uit de specifieke regionale aandachtsgebieden leidt tot een verslechtering van de algemene regionale bodemkwaliteit. Met stand still wordt bedoeld dat de kwaliteit van de bodem op gebiedsniveau gelijk blijft of beter wordt.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect bodemkwaliteit wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. Het zal wel een verbetering zijn ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat vanwege huidig beleid de verontreinigingen die in de toekomst ontstaan of aan het licht komen gesaneerd of beheerst worden, maar niet alle verontreinigingen bekend zullen zijn. Verder zorgt het stand still principe van het hergebruik van grond dat de kwaliteit van de bodem gelijk blijft of verbeterd.

Doorkijk 2040

Vanwege de huidige wet- en regelgeving is het niet aannemelijk dat er na 2030 nieuwe ernstige verontreinigingen bijkomen of een verslechtering van de bodem zal plaatsvinden, waarmee ook na 2030 kwaliteitsniveau oranje waarschijnlijk is. De bodem wordt wel steeds schoner maar er zullen wel nog ernstige verontreinigingen uit het verleden ontdekt worden.

9.2 Grond- en oppervlaktewater

9.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Grond- en oppervlaktewater	
Status gebruikte informatie	Kwalitatief <ul style="list-style-type: none">Gemiddelde grondwaterstand ten opzichte van maaiveld op basis van Klimaatstresstesten (https://wpn.klimaatatlas.net/)Waterkwaliteitstoets gemengde riooloverstorten Weert Basisrioleringsplan 2018 (Waterschap Limburg)
Beschikbare referentiewaarden	<ul style="list-style-type: none">Expert judgement op basis van waterkwaliteitstoets
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	De gemiddelde grondwaterstand ligt in meer dan 95% van het bebouwde gebied tussen -0.5 en -1,5 meter t.o.v. maaiveld, waterkwaliteit voldoet op alle riooloverstorten
Oranje	De gemiddelde grondwaterstand ligt tussen de 75% en 95% van het bebouwde gebied tussen -0.5 en -1,5 meter t.o.v. maaiveld, waterkwaliteit is niet optimaal op meerdere riooloverstorten.
Rood	De gemiddelde grondwaterstand ligt in minder dan 75% van het bebouwde gebied tussen -0.5 en -1,5 meter t.o.v. maaiveld, waterkwaliteit voldoet niet op meerdere riooloverstorten

9.2.2 Huidige situatie

Grond- en oppervlaktewater

Een goede waterkwaliteit is belangrijk voor mens, natuur en bedrijven. Industrie en landbouw stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van het water. Schoon en gezond water is belangrijk voor mens, natuur en bedrijven. Het gaat dan om water waar niet te veel voedingsstoffen en geen vervuulende stoffen in zitten. In het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) werkt de Provincie Limburg samen met Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat aan de waterdoelen voor alle waterlichamen in Limburg. Voor deze oppervlaktewaterlichamen zijn kwaliteitsdoelen vastgesteld die uiterlijk in 2027 moeten zijn gerealiseerd. De KRW-doelen voor oppervlaktewater vallen uiteen in twee categorieën: chemische doelen voor prioritair stoffen (zeer giftige of moeilijk afbreekbare stoffen) en chemische doelen voor overige verontreinigende stoffen die mede de ecologische toestand bepalen.

De beoordeling van de ecologische toestand bestaat uit biologische en fysisch-chemische componenten, de hoeveelheid geloosde verontreinigde stoffen en de hydromorfologie van oppervlaktewateren. De ecologische kwaliteit wordt bepaald via een one-out-all-out-principe: wanneer één van de componenten een onvoldoende scoort, scoort het hele waterlichaam onvoldoende.

De beoordeling van de waterkwaliteit is gebaseerd op de waterkwaliteit bij de in Weert aanwezige riooloverstorten. Een riooloverstort is een opening van een gemengd rioleringsstelsel waar bij heftige regenval lozing plaats kan vinden op waterlopen om wateroverlast te voorkomen. Het verdunde afvalwater kan rechtstreeks of via een bufferbekken in een waterloop komen. Eén van de beleidsuitgangspunten is dat de waterkwaliteit niet achteruitgaat bij overstorten.

De in 2018 door het Waterschap Limburg (WL) uitgevoerde ecologische toetsing van de gemeentelijke overstorten in Weert is gebaseerd op de biologische waterkwaliteit afgestemd op de gemeentelijke overstort ontvangende watergangen en de kenmerkende aquatische levensgemeenschappen.

Milieutechnisch functioneren van de riolering in de huidige situatie

Het rioolmodel is doorgerekend met de reeks van het KNMI, De Bilt 1955-1964. Eerst is getoetst of aan de wettelijke verplichte buinormen T=2 en T=5 voldaan wordt. Vervolgens is per overstort met het waterschap bepaald of/welke verbeteringen wenselijk zijn voor de waterkwaliteit. Qua overstortfrequentie blijkt geen van de overstorten te voldoen aan de T=2 en T=5 richtlijnen. Daarom is per overstort door het waterschap aangegeven welke doelen er zijn vanuit de waterkwaliteit. Ter bepaling van de doelen voor de waterkwaliteit heeft het waterschap eerst de actuele waterkwaliteit beoordeeld. Dit op basis van beschikbare meetgegevens (o.a. de KRW-scores van de watergangen) óf bij het ontbreken daarvan op basis van een visuele veldtoets. Vervolgens is gekeken naar de gewenste levensgemeenschap en of de gemeentelijke overstort een belemmering vormt om dit streefbeeld te bereiken.

Bijlage 16 (onderdeel 'Ecologische verfijning afwegingskader overstorten op (zeer) kwetsbare - en minder kwetsbare watergangen') beschrijft de wijze waarop de afwegingen zijn gebaseerd. Door de samenhang en eigenschappen van een watergang met een ecologisch perspectief te bekijken is ernaar gestreefd om de middelen zo efficiënt en doelmatig mogelijk in te zetten.

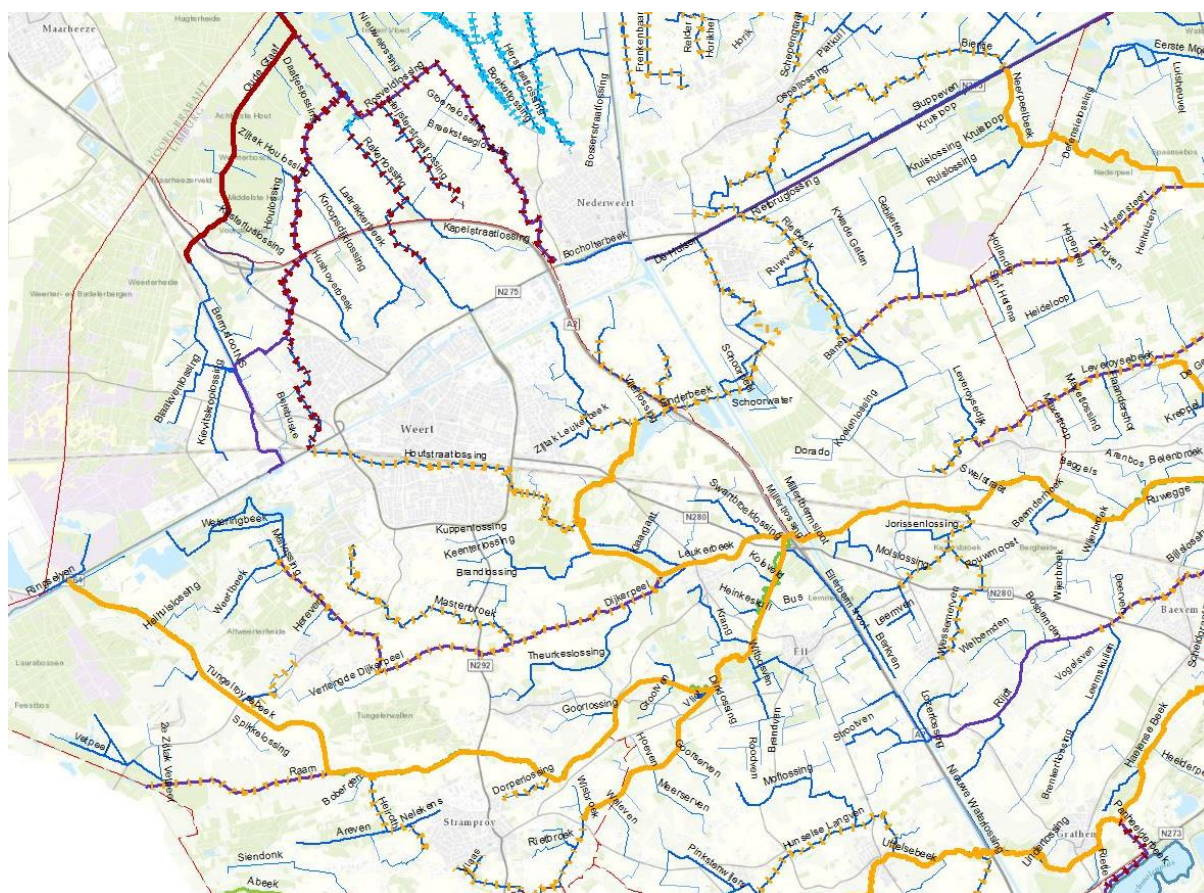
Het Waterschap Limburg heeft als taak te zorgen voor een gezonde leefomgeving voor mens, dier en plant. Onder de Europese Kaderrichtlijn Water is het WL ook wettelijk verplicht om gemotiveerd uiterlijk in 2027 aan de goede ecologische toestand van de oppervlaktewateren te voldoen. De Gemeente vormt een belangrijke partner in het bereiken van de doelen en dit is in het gezamenlijke ambitiedocument "Van helder naar schoon water" opgenomen. De ambitie is uitgesproken om op de lange termijn nagenoeg geen gemeentelijke overstorten op de watergangen te lozen. Als tussendoel om dat te bereiken is gekeken naar de kwetsbaarheid van de kenmerkende levensgemeenschappen en de hersteltijd die benodigd is om aan een ongewenste gebeurtenis (lees overstort) te herstellen (Tolkamp en Hofman, 2008). Deze kwetsbaarheid vormt het uitgangspunt om te beoordelen of de gemeentelijke overstort een belemmering vormt voor het bereiken van een kenmerkende aquatische levensgemeenschap en de gewenste ecologische toestand. In het Basisrioleringsplan is gekeken naar de hydraulische samenhang en de afstromingsgebieden. Voor de ecologische toetsing is het gehele stroomgebied en de kwetsbaarheid van de afzonderlijke watergangen in beeld gebracht.

Ten behoeve van de ecologische toetsing zijn gegevens zoals de overstortfrequentie en het gemiddelde overstortvolume gebruikt en niet het in het Basisrioleringsplan (BRP) gebruikte T=2 volume. Voor de definitie kwetsbaarheid geldt als toetsingscriteria dat de gemeentelijke overstort daadwerkelijk de (zeer) kwetsbare watergang bereikt. Er is niet alleen gekeken naar de impact van een gemeentelijke overstort gebeurtenis op de aquatische levensgemeenschap maar ook naar het haalbare streefbeeld. Naar de invloed van overstorten zijn al vele studies geweest en het is niet eenvoudig te beoordelen. Ecologie is immers een studie van de relaties tussen levende organismen onderling en met de relaties tussen deze organismen en het omringend abiotische en biotische milieu. In sommige gevallen zal de bijbehorende levensgemeenschap zich, ongeacht welke maatregelen er worden getroffen, niet meer kunnen herstellen. Afhankelijk van de aard en omvang van de versturende factoren in combinatie met de mate van natuurlijkheid en mogelijkheden tot herstel kan de ecologische waarde en potentie lager zijn dan gewent of verwacht. M.a.w. door onomkeerbare aantasting kan het aquatisch systeem zo ver van de natuurlijke situatie af zijn komen te staan, dat herstel niet meer mogelijk is. Anderzijds kunnen door extra inspanning kansen op een gezonde levensgemeenschap worden benut. Er wordt telkens gekeken welke levensgemeenschap er aanwezig is, welke levensgemeenschap er onder gezonde omstandigheden zou moeten leven, of dit nog mogelijk is en welke maatregelen nodig zijn. Zo wordt door maatwerk een efficiënte en doelmatige afweging gemaakt.

De score op de maatlat van de KRW wordt gebruikt als basis beoordelingsmethode om de actuele kwaliteit weer te geven. Deze score is vaak te weinig verfijnd maar geeft wel een goede indruk van de situatie. Daarnaast worden andere beoordelingsmethoden en vooral ook de autecologie van de soorten meegenomen in het vaststellen van de kwaliteit. In tabellen wordt schematisch de locaties van de overstorten in het watersysteem weergegeven en KRW-beoordeling van de ontvangende watergangen.

Om een goede inschatting te kunnen maken in hoeverre een riooloverstort een belemmering vormt voor het bereiken van het streefbeeld zijn gegevens nodig. Belangrijke parameters zijn de overstortfrequentie, -volume, debiet van het ontvangende water, peilverhoging, -verlaging, continuïteit, de potentie van de ontvangende watergang ect. nodig. Stroomt de beek langzaam of snel, is er sprake van hydraulische stress? Het antwoord op o.a. deze vragen leiden tot een onderbouwd ecologisch advies. Daar waar geen gegevens van de levensgemeenschappen

beschikbaar zijn is op basis van een veldbezoek eind oktober 2017 een inschatting gemaakt. Het was na een periode met weinig neerslag waardoor de impact van de overstorten mogelijk te mild is beoordeeld. Een aantal ecologisch minder waardevolle watergangen stond nagenoeg droog en was dichtgegroeid, kan zijn dat de overstorten minder vaak in werking zijn getreden.

Figuur 9.1 : Watergangen in het plangebied en de kwetsbaarheid van de aquatische levensgemeenschap.
 Rood: Zeer kwetsbaar of gestippeld uitmondend op zeer kwetsbaar.
 Oranje: kwetsbaar of gestippeld uitmondend op kwetsbaar.

Ecologische toetsing op basis van de aquatische levensgemeenschappen

Tungelroyse beek

De Tungelroyse beek ontspringt in Brabant, duikt onder de Zuid Willemsvaart door en komt bij de Kruispeel in Limburg. In de boven- middenloop geldt het KRW-type R4: langzaam stromende kleine tot middelgrote beek op zandbodem. Grote delen zijn heringericht en de beek stroomt door een bosrijke omgeving. Na het opnemen van de uit België afkomstige Raam wordt het robuustere KRW type R5 toegekend. In kleinere langzaam stromende wateren is het effect van een overstort groter dan in snelstromende grotere wateren. De Tungelroyse beek heeft de status kwetsbaar gekregen waarbij als uitgangspunt een overstortfrequentie van hoogstens eens in de twee jaar gewenst.

Figuur 9.2 : Tungelroyse beek Heltenbosdijk

Voor de ecologisch minder waardevolle watergangen die hier op uitmonden geldt in navolging daar van hetzelfde principe. Belangrijk toetsingscriteria hierbij is dat invloed van de overstort tot de kwetsbare watergang reikt. In de bovenloop is kwaliteit op de maatlat van de KRW ontoereikend (industrie, landbouw, maaibeheer, hoge belasting via de Raam ect). Bovendien is de maatlat voor R4 "strenger" dan de maatlat voor R5. Benedenstrooms van de Heiroth scoort de Tungelroyse beek matig op de mildere R5 maatlat. Bij Vloot op een traject met een hogere stroming wordt zelfs goed gescoord. De invloed van vooral de overstorten bij Stramproy Oost en Tungelroy zijn duidelijk merkbaar, bij Castert is de kwaliteit ontoereikend. Kanttekening: dit is gebaseerd op oudere gegevens maar wel bruikbaar.

Altweerderheide BBV

De ontvangende watergang Altweerderheidlossing heeft in aansluiting op de Tungelroyse beek als status kwetsbaar. Er zijn geen gegevens beschikbaar van de Altweerderheidlossing, de beoordeling vindt plaats op basis van een veldtoets. De verwachting is dat door infiltratie en buffering in de bermsloot en ecologisch minder waardevolle Altweerderheidlossing de impact van de overstort op de kwetsbare Tungelroyse beek zeer gering is.

Situatie ecologisch acceptabel.

Stramproy West Crixstraat

De ontvangende watergang Heiroth heeft in aansluiting op de Tungelroyse beek als status kwetsbaar. Er zijn geen gegevens beschikbaar van de Heiroth, de beoordeling vindt plaats op basis van een veldtoets. De bovenloop van de Heiroth wordt als ecologisch minder waardevol ingeschat. Tijdens het veldbezoek is de beek ver dichtgegroeid met planten waarin rioolreststoffen hangen. De beek staat over een ruim traject droog. Nabij Areven en de benedenloop is de kweldruk hoger en wordt de ecologische potentie van de Heiroth waardevoller ingeschat. De huidige situatie waarbij de overstort ongeveer 6 keer per jaar in werking treedt met een gemiddeld overstortingsvolume van 1,5 duizend kuub per jaar wordt toelaatbaar geacht. Wel dient een voorziening te worden getroffen om de visuele verontreiniging (lees rioolreststoffen) terug te dringen.

Overstortfrequentie en -volume bij voorkeur terugdringen maar wel ecologisch acceptabel.

De status van de Tungelroyse beek als overstort ontvangende watergang is kwetsbaar. In de huidige toestand treedt overstort Stramproy 10 keer per jaar in werking met een overstortingsvolume van gemiddeld 13 duizend kuub. Voor de overstort Tungelroy geldt een overstortfrequentie van 32 keer per jaar en een overstortingsvolume van gemiddeld 36 duizend kuub. Deze overstort frequenties en olumes zijn sterk belastend voor aquatische levensgemeenschappen van de Tungelroyse beek. Er leven vooral weinig kritische soorten, de karakteristieke soorten ontbreken. De score op de maatlat van de KRW is ontoereikend.

De situatie is ecologisch niet acceptabel. Bij voorkeur saneren naar basisinspanning met een overstortfrequentie van maximaal 6 keer per jaar voor beide overstorten samen.

Stramproy Oost Soutsweg

De ontvangende watergang Dorperlossing mondt uit in de kwetsbare Tungelroyse beek. Er zijn van de Dorperlossing geen gegevens voorhanden. Nabij Soutsweg is de watergang strak gemaaid en staat roog, dit ook meer benedenstrooms langs maisperceel en wordt als zodanig als ecologisch minder aardevol ingeschat. De invloed op de kwetsbare Tungelroyse beek zeer gering.

Situatie ecologische acceptabel.

Stramproy West Neelestraat

De ontvangende watergang Vlaas mondt via de Vliet uit in de kwetsbare Tungelroyse beek. Er zijn geen gegevens voorhanden. In de huidige toestand treedt de overstort 2 keer per jaar in werking met een overstortingsvolume van gemiddeld 0,5 duizend kuub. Tijdens het veldbezoek staat het beekje olledig droog en is begroeid met planten.

Situatie ecologisch acceptabel.

Stramproy West Breyvin

De ontvangende watergang Vliet mondt uit in de kwetsbare Tungelroyse beek. Er zijn van de ovenloop geen gegevens voorhanden. In de huidige toestand treedt de overstort ruim 10 keer per jaar in werking met een overstortingsvolume van gemiddeld 6 duizend kuub. Bij de veldtoets worden rioolreststoffen aangetroffen, het is wenselijk de overstort frequentie en – volume verder terug te dringen.

Situatie ecologisch niet acceptabel

Leukerbeek

De Leukerbeek is een belangrijke zijbeek van de Tungelroyse beek. Voor de recente saneringen werd de kwaliteit van de Leukerbeek sterk nadelig beïnvloedt door de organisch zwaar belaste Houtstraatlossing. De Houtstraatlossing mondt bij de Breijbaan tussen de Kootspeel en Moeselpeel uit in de Leukerbeek.

De Leukerbeek mondt vlak voor de snelweg A2 uit in de Tungelroyse beek. Het eerstvolgende meetpunt in de Tungelroyse beek ligt bij Mildert en behoort niet tot het plangebied. In 2010 is de beek daar heringericht. De score op de maatlat van het milde KRW-type R5 is daar goed. Ingezoomd op de soortenlijsten blijkt dat storingsindicerende soorten nauwelijks aanwezig zijn, blijktbaar zijn er weinig plekje met afbraakproducten in het onlangs aangelegde profiel. Kenmerkende soorten kokerjuffers en eendagsvliegen ontbreken echter ook. De score goed op de maatlat van de KRW wordt hier dan ook als een overschatting van de kwaliteit gezien zie met het gehele systeem van de Tungelroyse beek. Het volledige schema is opgenomen in Bijlage 1 omdat de te halen KRW-doelen voor het gehele waterlichaam Tungelroyse beek gelden en lozingen bovenstrooms van invloed zijn op de kwaliteit benedenstrooms.

Overstorten in de kern van Weert

De ontvangende watergang Houtstraatlossing heeft in aansluiting op de Leukerbeek de status kwetsbaar. eerdere overstorten in de kern van Weert lozen op de Houtstraatlossing. Het is kleine beek met een redelijke ecologische potentie die wordt gevoed met water uit de Zuid Willemsvaart. Ze stroomt door en stadspark en heeft als zodanig tevens een functie als stadswater. In het verleden was de organische belasting te groot, de kwaliteit t.h.v. de Louis Regoutstraat scoorde slecht. Met de aanleg van een nieuw riool zijn diverse overstorten gesaneerd en is de overstortfrequentie en het overstortingsvolume sterk terug gedrongen. De beekbodem is verhoogd om het zicht op de beek te verbeteren.

situatie naar verwachting ecologisch acceptabel.

Juliana-Bonesmolen

De overstort Juliana-Bonesmolen heeft volgens de huidige gegevens een overstortingsfrequentie van 6 keer per jaar met een gemiddeld overstortingsvolume van 11 duizend kuub, het is zeer wenselijk deze overstort verder terug te dringen. Verouderde gegevens van 2002 geven voor de outstraatlossing ter hoogte van het stadspark een slechte kwaliteit aan op de maatlat van de KRWscore.

Situatie ecologisch niet acceptabel, overstortingsfrequentie en –volume verder terugdringen.

BBV Weert en Groene buffer met helofytenfilter

Het Bergbezinkbassin Weert heeft een overstortfrequentie van 6 keer per jaar met een gemiddeld overstortingsvolume van 153 duizend kuub. Onlangs is benedenstrooms van het bergbezinkbassin een groene waterberging met helofytenfilter gerealiseerd (Fig 2). Naar verwachting worden de overstortfrequenties en –volume op de Houtstraatlossing daardoor flink terug gedrongen. Er zijn geen eetpunten benedenstrooms in de Houtstraatlossing maar bij de uitmonding in de Leukerbeek was in 1988 de kwaliteit zeer slecht. Het is aannemelijk dat door de getroffen voorzieningen de kwaliteit in de Houtstraatlossing en de Leukerbeek zal verbeteren. Of de kenmerkende levensgemeenschappen daadwerkelijk terug komen wordt onderzocht (WL) en de effectiviteit van de saneringen geëvalueerd.

Situatie voor naar verwachting ecologisch acceptabel; kwaliteitsontwikkeling onderzoeken en evalueren. Indien nodig verdere maatregelen treffen.

Bij BBV Weert zijn onlangs een extra berging en helofytenfilter gerealiseerd. Vanuit de extra berging wordt water naar het helofytenfilter links onder gepompt voor zuivering en opname door waterplanten. Na verblijf wordt dit weer terug gepompt naar de berging rechts boven. Links boven groene berging, rechts onder Houtstraatlossing parallel aan de extra berging en helofytenfilter.

Altweerderkapel 1 - Bungalowpark Weert Van Goghlaan

De ontvangende watergang Mastenbroek heeft via de Dijkerpeel in aansluiting op de Leukerbeek de status kwetsbaar. Er zijn geen gegevens beschikbaar van de Mastenbroek, tijdens het veldbezoek staat de beek droog en is ver dichtgegroeid. Vanaf de weg Dijkerpeel is ze wel enigszins watervoerend al lijkt dit niet in relatie tot de overstort te staan. Overstortfrequentie 5 keer per jaar met een gemiddelde overstortvolume van 2 duizend kuub.

Situatie ecologisch acceptabel.

Altweerderkapel 2 - Diesterbaan

Overstort Altweerderkapel 2 loost via een bermsloot op de Meilossing die via de Dijkerpeel op de kwetsbare Leukerbeek aan sluit. De Meilossing wordt gevoed met redelijk voedselrijk water uit de Zuid-Willemsvaart maar is vanwege de redelijke stroming en natuurlijke inrichting ecologisch waardevol en is de status kwetsbaar gerechtvaardigd. De overstortfrequentie Altweerderkapel 2 is 3 keer per jaar met een gemiddeld overstortingsvolume van 0,5 duizend kuub. De bermsloot werkt als buffering en het water zijgt hier deels weg voor de Meilossing wordt bereikt; het effect op de kwetsbare Meilossing als gering wordt ingeschat. Meer benedenstrooms is de score op de maatlat van de KRW matig.

Situatie ecologisch niet acceptabel, verdere sanering gewenst.

Boshoven BVV 8 en Eindhovense weg 7 en 21

De Nederweerder Riet wordt gevoed met water uit de Zuid-Willemsvaart, via de Rosveldlossing mondt ze uit in de zeer kwetsbare Oude Graaf en heeft in principe deze status. Op Boshoven stort de BBV Boshoven via een retentiebekken met een overstortfrequentie van 2 keer per jaar en een overstortvolume van gemiddeld 5 duizend kuub naar de Nederweerder Riet over. De Nederweerder Riet wordt op deze locatie op basis van een veldtoets als ecologisch minder waardevol ingeschat, gegevens van de levensgemeenschappen zijn niet beschikbaar. Zeer oude gegevens duiden op een slechte kwaliteit meer benedenstroom na het samen gaan met diverse andere watergangen waaronder de Hushoverbeek. De overstort van de Eindhovense weg stort op de Hushoverbeek over. Overstortfrequentie en – volume zijn gering en de ecologisch acceptabel voor de minder waardevolle Hushoverbeek. Bij de samenvoeging met de Rosveldlossing ligt nog Retentiebekken Laarderheide. In hoeverre de kwaliteit van de Oude Graaf negatief beïnvloed wordt door bovengenoemde overstorten en Laar is op dit moment niet duidelijk. In het gebied spelen meer aspecten mee die de aandacht van de gemeente en het Waterschap hebben zoals bv hoge grondwaterstanden.

Voor de ecologisch minder waardevolle Nederweerder Riet en de Hushoverbeek is de situatie ecologisch acceptabel. Situatie nader onderzoeken of dit ook voor de zeer kwetsbare Oude Graaf geldt.

In 2027 moet overal de goede ecologische toestand zijn gehaald.

Uit het meest recente Waterbeheerplan van WL blijkt dat de belangrijkste oorzaken van de achterblijvende waterkwaliteit liggen in de lozingen van effluent van rwzi's, te frequent werkende riooloverstorten en belasting vanuit de landbouw. Om een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier te bereiken is het van groot belang het aantal overstorten en de overstortingsfrequentie terug te dringen. Tegelijkertijd is de beschikbaarheid van zoet grond- en oppervlaktewater van belang voor industrie, landbouw, drinkwater en natuur.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect grond- en oppervlaktewater is voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat de situatie nog niet overal ecologisch acceptabel is.

Om te bepalen wat de ecologische waarde en potentie binnen de kwetsbaarheidsklasse van een watergang is, zal altijd maatwerk nodig zijn, de beoordeling dient door een ervaren ecooloog te worden uitgevoerd. Er is gebiedskennis vereist en inzicht in de aanwezige en te verwachten levensgemeenschappen in relatie tot aanwezige biotische en abiotische omstandigheden en de interacties tussen deze factoren en verstoringen.

9.2.3 Autonome ontwikkeling

Door het verder toepassen van de KRW-maatregelen is de verwachting dat de ecologische waterkwaliteit langzaam verbetert. Echter, grondwaterschommelingen, klimaatverandering en de landbouw kunnen een grote negatieve invloed hebben op de kwantiteit en kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

Overlast en gevolgen

Overlast van grondwater treedt op zodra de afstand tussen het grondwater en het maaiveld te klein wordt, in Weert wordt een ontwateringsnorm gehanteerd van 0,5 meter. Hitte en droogte kunnen leiden tot daling van de grondwaterstanden, droge beken en waterlossingen, daling van het maaiveld, watertekorten en mogelijke gevolgen voor gebouwen, landbouw, economie, Biodiversiteit en Natuur en Landschap.

Voldoende water van voldoende kwaliteit beschikbaar

Voor voldoende en kwalitatief goed water om drinkwater van te maken, is het ook in de toekomst voor de provincie Limburg nodig om strategische en nationale grondwaterbronnen te beschermen. Door langere droge zomers en hoge temperaturen verslechtert de kwantiteit en kwaliteit van grondwater en oppervlaktewater in de autonome ontwikkeling. Wanneer een watertekort (landbouw) grondwateronttrekking tot gevolg heeft, leidt dat tot een verslechtering van de waterkwaliteit.

De aanvoer van schoon zoetwater en voldoende voorraad moet worden veiliggesteld en er moet zuiniger omgegaan worden met de beschikbare voorraden. Functies moeten daar zo nodig op worden aangepast. Het debiet in de wateren vermindert bij verdroging en hitte waardoor extra maatregelen nodig zijn om het water kwalitatief geschikt te maken voor landbouwgebruik en natuurbehoud.

Voldoende debiet is belangrijk voor de kwaliteit van het water. Door bevolkingstoename zal er een tekort aan drinkwater ontstaan. Waterleidingmaatschappij Limburg werkt als waterbedrijf aan plannen om de drinkwaterproductie op peil te houden en indien nodig uit te breiden.

Vergunningverlening grondwateronttrekking, grondwaterstand en grondwaterkwaliteit

Daarnaast wordt er middels vergunningverlening voor grondwateronttrekking voorkomen dat het grondwater door overmatige onttrekking (door de woningbouw en industrie) plaatsvindt. Voor een gezonde waterkwaliteit geldt eveneens dat we op regionaal niveau afhankelijk zijn van internationale en lokale maatregelen. De gemeente Weert heeft regelgeving vastgesteld voor het onttrekken van grondwater bij bouwactiviteiten. De Provincie Limburg is in de basis het bevoegde gezag in deze en met name voor de grondwateronttrekking voor beregening van de Landbouw. Zowel de Provincie Limburg als het Waterschap Limburg zien erop toe dat de onttrekking conform de regels plaatsvindt.

In stedelijk gebied kan de ondergrond niet onbepaald worden gebruikt voor bodemenergie (gebruik van grondwater voor het koelen van gebouwen in de zomer, en in de winter om te verwarmen) en

in natuurgebieden zijn maatregelen nodig om grondwaterafhankelijke natuur te behouden of verbeteren. De natuur is namelijk vrijwel overal afhankelijk van goede watercondities. Een goede grondwaterstand, tegengaan van verdroging en toevoer van schoon water is belangrijk. Bij winning van aardwarmte als vorm van bodemenergie kan het nodig zijn om door aardlagen heen te boren, wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van het grondwater. Technologische ontwikkelingen bieden ook hier kansen én bedreigingen. Het terugdringen van medicijnresten, microplastics en nano-deeltjes zijn belangrijke nieuwe uitdagingen. WKO-installaties kunnen lokaal voor vervuiling van het grondwater zorgen. Door warmte ontstaan er problemen met de waterkwaliteit met een grotere kans op ziektes.

Waterkwaliteit overstorten

Voor waterkwaliteit bij overstorten gaat de gemeente Weert de procedure waterkwaliteitsspoor overstorten, opnemen in het Waterprogramma. De procedure brengt op basis van beschikbare informatie eventuele probleemlocaties in beeld. Hiervoor kan dan zo nodig een gezamenlijke strategie worden bepaald door de stakeholders in een afstroomgebied. Dit beleid voorziet in verbetering van lozingssituaties bij (mogelijke) problemen wanneer dat op doelmatige wijze mogelijk is. Omdat het beleid geen concrete verbeteringsacties voor locaties met een niet-optimale waterkwaliteit bevat, is het niet aannemelijk dat het aantal overstorten met mogelijke problemen wat betreft de waterkwaliteit afneemt ten opzichte van de huidige situatie.

Groen Blauwe Agenda

Zoals eerder vermeld gaat de Groen Blauwe Agenda invulling geven aan het gemeentelijke beleid en het treffen van maatregelen voor de werkvelden, Water & Klimaatadaptatie, Groen, Natuur & Landschap, Biodiversiteit. Hierin worden gebiedsgericht en integraal de opgaven en ambities, dwarsverbanden gelegd. Het verbeteren van de waterkwaliteit is in het kader van de Kaderrichtlijn Water een speerpunt.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect grond- en oppervlaktewater is voor de autonome ontwikkeling (2030) kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, met een verbeterende trend ten opzichte van de huidige situatie. Door de uitbreiding van het grondwatermeetnet krijgen we meer inzicht in de ontwikkelingen van de grondwaterstanden.

In het kader van de Kader Richtlijn Water moeten nog maatregelen getroffen worden om de waterkwaliteit te verbeteren. Dit vraagt om behoorlijke inspanningen.

Doorkijk 2040

Op basis van het huidige beleid is het aannemelijk dat de geschetste trend voor 2030 zich ook doorzet na 2030. Bij toenemende hitte en droogte onder invloed van klimaatverandering, is er risico op daling van de grondwaterstanden met nadelige effecten op de waterbeschikbaarheid, het grondwatergebruik, de Natuur en het Landschap en de Biodiversiteit.

Het is van belang om meer inzicht te krijgen in de grondwaterkwantiteit en de grondwaterkwaliteit. Het terugdringen van overstortingen is een speerpunt voor het verbeteren van de waterkwaliteit van de oppervlaktewateren. Dit bereiken we onder meer door het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering.

Op basis van een geactualiseerd beeld van het afgekoppelde verharde oppervlak maken we inzichtelijk welke effecten dit heeft gekregen op de overstortingen en brengen we in beeld welke opgaven er nog liggen om de overstortingen terug te dringen. Deze actualisatie gaat in 2022 plaatsvinden door het opstellen van een nieuw Basisrioleringsplan (BRP).

Het grondwatermeetnet wordt uitgebreid. Hiermee krijgen wij op termijn ook een beter beeld van de grondwaterstanden en de ontwikkeling hiervan. Pas na ongeveer een periode van 5 jaar kunnen inschattingen gemaakt worden welke trend zich heeft ingezet en of er sprake is van een dalingsontwikkeling van de grondwaterstanden in de verschillende gebieden.

10. Natuur en biodiversiteit

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema natuur en biodiversiteit.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Biodiversiteit in natuurgebieden, stad en land	N2000-beheer plan Weerter- en Budelerbergen	Gunstige staat N2000 habitat typen		
Connectiviteit natuur	Groene stad challenge N2000-beheer plan Weerter- en Budelerbergen	<ul style="list-style-type: none"> • Areaal openbaar groen • Gunstige staat N2000 habitat typen 		
Soortenbescherming	N2000-beheer plan Weerter- en Budelerbergen Waarneming.nl	<ul style="list-style-type: none"> • Areaal openbaar groen • Gunstige staat N2000 habitat typen 		

10.1 Biodiversiteit in natuurgebieden, stad en land

10.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Kwaliteit natuurgebieden stad/land	
Status gebruikte informatie	Referentie N2000-beheerplan Weerter- en Budelerbergen
Beschikbare referentiewaarden	Doelrealisatie N2000-beheerplan Weerter- en Budelerbergen
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Er is een sterke verbetering van de gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen
Oranje	De gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen is gelijk
Rood	Er is een verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen

10.1.2 Huidige situatie

Weert bevindt zich op droge, voedsel- en kalkarme zandgronden en natte, zure veengronden. Deze eigenschappen en de hoge intensiteit van landschap gradiënten maken de natuur in Weert uniek. De ontwikkeling en het gebruik van het landschap doorheen de eeuwen hebben ervoor gezorgd dat de potentie voor een rijke flora en fauna nog steeds aanwezig zijn. Echter het landschapsgebruik in Weert is sterk veranderd. Kleinschalige cultuurlandschappen hebben plaatsgemaakt voor grootschalige akkers met monoculturen. Extensief gebruikte akkers met veel gradiënten verdwenen en een intensief gebruik kwam hiervoor in de plaats. Scheidingen tussen akker en natuur zijn scherper geworden waardoor gradiënten en overhoekjes verdwenen. Deze geleidelijke overgangen tussen landschappen welke in aantal sterk zijn afgenomen, zijn hotspots van biodiversiteit. Overbemesting, schaalvergroting van landbouw en teelten van monotone gewassen hebben geleid tot een sterke afname van biodiversiteit op de agrarische percelen. En zijn er monotone naaldbossen aangeplant met als doel een hogere houtproductie te kunnen realiseren waardoor biodiversiteit in de natuur onder druk is gezet. Ook hebben het rechttrekken van beken en verlaagde grondwaterstanden geleid tot een afname van de lokale biodiversiteit.

Verder speelt in open gebieden op zandgronden recreatiedruk een rol in de achteruitgang van grond broedende vogels. Door betreding van deze gebieden is het broedsucces van deze soorten lager (Straaten et al., 2020). Ten slotte maar niet als minste spelen alle vormen van verontreiniging van water, lucht en bodem een rol in de verarming van biodiversiteit in Weert.

Naast verandering van het landgebruik in het buitengebied heeft ook de verdere verstedelijking van Weert de druk op biodiversiteit gezet. Niet door te verstedelijken, maar door de manier waarop dit heeft plaatsgevonden. De toenemende verstening heeft geleid tot een sterke afname van geschikt leefgebied in de stedelijke omgeving voor soorten waaronder onszelf. De stad is een steeds onprettigere leefomgeving geworden met hittestress, wateroverlast, monotone inrichting en overlast door onrust, lawaai en vervuiling. Waar het voor de mens onprettiger wordt, daar wordt het ook voor andere levensvormen onprettig om zich te ontwikkelen en te vestigen. Voor Weert valt in te schatten dat de biodiversiteit in natuurgebieden, stad en agrarisch gebied nog verder achteruit gaat, dit ondanks het feit dat er in Weert het voorbije decennia. Op de website www.waarneming.nl is op 24 maart 2020 te zien dat gemeente Weert 5954 soorten rijk is op haar grondgebied. Dit aantal geeft een indicatie van de biodiversiteit in gemeente Weert.

In Nederland komen bijvoorbeeld in totaal 18 soorten vleermuizen voor waarvan 10 soorten voorkomen binnen de grenzen van de gemeente Weert voor zover bekend via de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF, 2020). Dit wil echter niet zeggen dat de andere 8 soorten hier niet voorkomen omdat er nooit vlak dekkend is onderzocht.

Om te weten hoe het gaat met de biodiversiteit in Weert is het nodig om te monitoren; het doen van onderzoek naar het voorkomen van soorten volgens een vaste methode op vaste locaties met een vaste frequentie.

Om natuur te beschermen en te behouden, heeft Nederland zich gecommitteerd aan internationale afspraken, zoals de Conventie voor Biologische Biodiversiteit (CBD) van de Verenigde Naties en richtlijnen van de Europese Unie. Deze afspraken en richtlijnen zijn vertaald in nationale wetgeving. In de CBD is afgesproken om de mondiale biodiversiteit te beschermen. Een land dat zich bij deze afspraken heeft aangesloten is verplicht om de nationale biodiversiteit te beschermen, dus om de daar aanwezige variatie in genen, soorten en ecosystemen te behouden. Het achterliggende idee is dat mondiaal de biodiversiteit het grootst is als elk land zijn eigen soorten en ecosystemen beschermt. De bescherming richt zich daarbij op de oorspronkelijk aanwezige soorten en ecosystemen en niet op nieuwkomers zoals exoten en soorten die door klimaatverandering uit andere landen binnenkomen.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect kwaliteit natuurgebieden en stad/land wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'rood' toegekend, bij een continuering ten opzichte van de huidige situatie.

10.1.3 Autonome ontwikkeling

Biodiversiteit wordt verankert in rijks- en provinciaal beleid. Daarnaast is er voor het N-2000-gebied een beheerplan opgesteld om de instandhoudingsdoelstellingen te borgen. Om toe te werken naar een natuurinclusieve leefomgeving, is het nodig om voor een integrale aanpak te kiezen. Daarnaast worden de acties genoemd vanuit verschillende disciplines die nodig zijn om bij te dragen aan het herstellen van biodiversiteit waardoor gewerkt wordt aan een gezonde natuur inclusieve leefomgeving in Weert.

De Natura 2000 beheerplannen omvatten doelen en maatregelen die moeten worden uitgevoerd zodat de doelen behaald worden. In de daaropvolgende beheerplanperiodes ligt de focus op verbeteren en uitbreiding. De Provincie Limburg heeft een aanvalsplan voor de aanpak van stikstofreductie en natuurherstel opgesteld. De Limburgse Aanpak Stikstofreductie en Natuurherstel bestaat uit drie actielijnen, natuurverbetering en biodiversiteitsherstel, inzet op de reductie van stikstofdepositie op stikstofgevoelige natuur, het weer eenvoudiger mogelijk maken van economische en maatschappelijke ontwikkelingen. (provincie Limburg)

In de agrarische sector begint natuurinclusieve landbouw stilaan voet aan de grond te krijgen. Deze vorm van duurzame landbouw gaat uit van een veerkrachtig voedsel- én ecosysteem, optimaal gebruik maakt van de natuurlijke omgeving (het 'natuurlijk kapitaal') en deze integreert in de bedrijfsvoering. Natuurinclusieve landbouw produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving en heeft een positief effect op de biodiversiteit.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect kwaliteit natuurgebieden en stad/land wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, bij een continuering ten opzichte van de huidige situatie.

Doorkijk 2040

Met de maatregelen op Europees-, Rijks- en provinciaal niveau is het aannemelijk dat de biodiversiteit in natuurgebieden, in stad en op land er in 2040 sterk op vooruit is gegaan. De impact van het menselijk handelen is verkleind en is meer in evenwicht met de omgeving.

10.2 Connectiviteit natuur

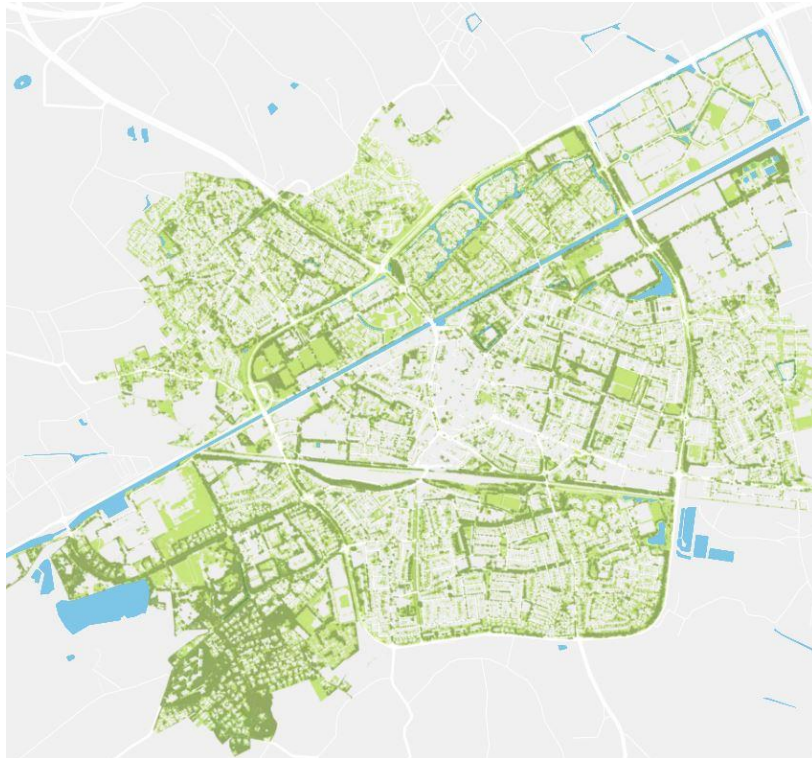
10.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Connectiviteit natuur	
Status gebruikte informatie	Groene stad Challenge 2021: <ul style="list-style-type: none"> Referentieonderzoek groen in stedelijke omgeving N2000-beheerplan Weerter- en Budelerbergen: <ul style="list-style-type: none"> Doelrealisatie N-2000 beheerplan Natuur- en landschapsvisie 2016
Beschikbare referentiewaarden	Groen Stad Challenge 2021 N2000-beheerplan Weerter- en Budelerbergen
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is toegenomen. Er is een sterke verbetering van de gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen
Oranje	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is stabiel. De gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen is gelijk
Rood	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is verder afgenomen. Er is een verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen

10.2.2 Huidige situatie

Het netwerk van natuur wordt gevormd door vele gradiënten en soorten van groenvoorziening, natuur en landschappen. Het huidige gemeentelijke beleid voorziet in streefbeelden voor landschappen in het buitengebied waarin biodiversiteit is meegenomen in de Landschapsvisie 2016. Deze benadering gericht op verscheidenheid van verschillende landschappen zorgt voor diversiteit in gebieden en werkt positief door een toename in de soortenrijkdom. De connectiviteit tussen deze landschappen verdient bijzondere aandacht om de genetische variatie te borgen tussen populaties van soorten en om de verspreiding van soorten mogelijk te maken. Barrières en ontbrekende schakels worden geslecht samen met provincie en terreinbeheerders. De belangrijkste fysieke barrières in het buitengebied worden gevormd door verkeerswegen, kanaal en spoor.

In de stedelijke omgeving worden de groene longen gevormd door stadspark, grote groenzones langs het spoor en door de sportparken. In de stedelijke omgeving is er ca. 96m² openbaar groen aanwezig per inwoner. Hiermee scoort Weert bovengemiddeld (landelijk ca. 50m²). Deze groenzones vormen belangrijke hotspots om biodiversiteit in de stedelijke omgeving te beschermen. Uit de analyse van de Groene Stad Challenge 2021 is gebleken dat ca. 54% van het groen openbaar is en 46% privaat groen (hugsi.green 2021).

Figuur 10.1: Groen in Weert

Door stedelijke ontwikkeling, inbreiding en verstening van zowel openbaar als private tuinen zijn deze gebieden vaak niet meer met elkaar verbonden of sterk versnipperd. De stedelijke omgeving van Weert is rijk aan boomstructuren, ca 20% (hugsi.green 2021) van de stedelijke omgeving kan genieten van een verkoelend bladerdek dat tegelijk belangrijk is in het netwerk van de stedelijke natuur.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect connectiviteit natuur wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, bij een continuering ten opzichte van de huidige situatie. Knelpuntgebieden voor connectiviteit zijn de binnenstad, ziekenhuisomgeving en de woonwijken Keent, Moesel en Groenenwoud.

10.2.3 Autonome ontwikkeling

Door stedelijke inbreiding staan de groenstructuren onder druk. Voor de woningbouwopgave moeten vaak open ruimtes, groen- of boomstructuren wijken. Dit vormt een verdere bedreiging voor de stedelijke natuur. Met grootschalige wijkreconstructies worden groenstructuren teruggebracht, zichtbaar water gerealiseerd en wordt gewerkt aan de soortenrijkdom noodzakelijk om de potentie voor biodiversiteit te verhogen. De basis hiervoor ligt bij de integrale (her)inrichting van de openbare ruimte en het doorvoeren van natuurinclusief bouwen. Daarnaast draagt natuurinclusiviteit in beheer van de openbare ruimte, zoals ecologisch maaibeheer bij tot een verrijking van soorten, biotopen en verbindingslinten.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect connectiviteit voor natuur wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, met een verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de druk op de beperkte open ruimte toeneemt en door ontwikkelingen /verdichting van het stedelijk weefsel, de verstening op de private eigendom toeneemt. Daartegenover wordt gesteld dat met de herinrichting van de openbare ruimte groen/blauwstructuren teruggebracht worden en gewerkt wordt aan een verrijking van de soortenrijkdom.

Doorkijk 2040

In 2040 is de groenblauwe dooradering van de stedelijke omgeving een feit, daarnaast draagt de ruimtelijke ontwikkeling bij aan de versterking van het groene weefsel door middel van natuurinclusief bouwen.

10.3 Soortenbescherming

10.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Soortenbescherming	
Status gebruikte informatie	actueel
Beschikbare referentiewaarden	www.waarneming.nl
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is toegenomen. Er is een sterke verbetering van de gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen
Oranje	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is stabiel. De gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen is gelijk
Rood	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is verder afgenomen. Er is een verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van N2000 habitattypen

10.3.2 Huidige situatie

In de Wnb is, naast de bescherming van de Natura 2000-habitattypen en -soorten de bescherming van alle beschermde soorten planten en dieren die in Nederland in het wild voorkomen geregeld. Alle kwalificerende Natura 2000-soorten zijn ook beschermd onder het onderdeel Wnb soorten (als bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10). Er zijn nog drie categorieën beschermde soorten: die van de Habitatrichtlijn, die van de Vogelrichtlijn en de overige minder zwaar beschermde soorten. De Natura 2000-gebieden maken onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland, en genieten De bepalingen in hoofdstuk 3 van de Wnb toetsen of er (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van habitats en soorten optreden. De bepalingen met betrekking tot de minder zwaar beschermde soorten toetsen of de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten in het geding komt en of de staat van instandhouding gewaarborgd kan worden. Voor beide geldt een ander afwegingskader, maar er is wel een grote overeenkomst in de wijze waarop (significant) negatieve effecten gemitigeerd en gecompenseerd kunnen worden. Indien beide regimes van toepassing zijn volstaat veelal eenzelfde set van maatregelen om te voorkomen dat verbodsbepalingen overtreden worden.

De soortenrijkdom in Weert bevindt zich niet allen in de natuurgebieden. Ook in de stedelijke omgeving en in het landschap is aandacht voor soorten en biotopen. In de stedelijke omgeving gaat het vooral om gebouw gebonden soorten, zoals vleermuizen, broedvogels etc.. In het buitengebied zijn soorten afhankelijk van bepaalde landschapstypen en activiteiten. Doordat het landschapsgebruik in Weert sterk is veranderd staan soorten ernstig onder druk. Kleinschalige cultuurlandschappen hebben plaatsgemaakt voor grootschalige akkers met monoculturen, open stallen hebben plaats gemaakt voor industriële gesloten gebouwen.

Naast verandering van het landgebruik in het buitengebied heeft ook de verdere verstedelijking van Weert de druk op biodiversiteit gezet. Niet door te verstedelijken, maar door de manier waarop dit heeft plaatsgevonden. De toenemende verstening heeft geleid tot een afname van geschikt leefgebied voor soorten waaronder onszelf. De stad is een steeds onprettigere leefomgeving geworden met hittestress, wateroverlast, monotone inrichting en overlast door onrust, lawaai en (licht- en lucht)vervuiling. Waar het voor de mens onprettiger wordt, daar wordt het ook voor andere soorten onprettiger waarmee er meer druk op biodiversiteit is komen te staan.

Voor Weert valt in te schatten dat de biodiversiteit in natuurgebieden, stad en agrarisch gebied ook nog achteruit gaat, vergelijkbaar met de rest van Nederland. Op de website www.waarneming.nl is op 24 maart 2020 te zien dat gemeente Weert 5954 soorten rijk is op haar grondgebied. Dit aantal geeft een indicatie van de biodiversiteit in gemeente Weert.

In Nederland komen bijvoorbeeld in totaal 18 soorten vleermuizen voor waarvan 10 soorten voorkomen binnen de grenzen van de gemeente Weert voor zover bekend via de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF, 2020). Dit wil echter niet zeggen dat de andere 8 soorten hier niet voorkomen omdat er nooit vlak dekkend is onderzocht.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect soortbescherming wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'rood' toegekend, bij een continuering ten opzichte van de huidige situatie.

Aandacht voor biodiversiteit speelt bij zowel ruimtelijke ontwikkelingen als bij de inrichting- en beheer van de openbare ruimte.

10.3.3 Autonome ontwikkeling

De groenstructuren en openruimtes staan onder druk, gebouwen lenen zich minder als verblijfplaats voor gebouwgebonden soorten, de openbare ruimte en tuinen zijn onderhevig aan verdere verstening en stedelijke inbreiding staan de groenstructuren onder druk. Voor de woningbouwopgave moeten vaak open ruimtes, groen- of boomstructuren wijken en worden gebouwen verduurzaamd. Dit vormt een verdere bedreiging voor de stedelijke soorten. Met grootschalige wijkreconstructies worden groenstructuren teruggebracht, zichtbaar water gerealiseerd en wordt gewerkt aan de soortenrijkdom noodzakelijk om de potentie voor biodiversiteit te verhogen. De basis hiervoor ligt bij de integrale (her)inrichting van de openbare ruimte en het doorvoeren van natuurinclusief bouwen. Daarnaast draagt natuurinclusiviteit in beheer van de openbare ruimte, zoals ecologisch maaibeheer bij tot een verrijking van soorten, biotopen en verbindingslinten.

Om te weten hoe het gaat met de biodiversiteit in Weert is het nodig om te monitoren en om biodiversiteit in beeld te brengen. Een instrument hiervoor is de biomorfologische kaart. De Biomorfologische kaart brengt de huidige stand van zaken in kaart, op een zodanige manier dat dit kosteneffectief is. Zowel de in een gebied voorkomende soorten als de kansen en bedreigingen worden beschreven. Hiervoor wordt een indeling in deelgebieden gemaakt op basis van gelijkwaardig ecologisch en maatschappelijk functioneren. Van ieder deelgebied worden per soortgroep de voor dat gebied aanwezige waardes beschreven op een manier dat niet alleen beleidsmakers maar ook inwoners een goed beeld krijgen van de aanwezige soorten in hun directe leefomgeving. De factsheets beschrijven op inspirerende wijze de aanwezige biodiversiteit. De gemeente kent door de grote afwisseling in grondsoorten, hydrologie, landschap en grondgebruik een hoge variatie in soorten.

Belangrijk om te beseffen is dat de biodiversiteitskaart gebruikt wordt voor verschillende doeleinden en verschillende doelgroepen. Het is een kaart waarin alle relevante informatie omtrent ecologie, natuur en biodiversiteit wordt samengebracht.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect soortbescherming wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, met een verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de druk op de beperkte open ruimte toeneemt en door ontwikkelingen /verdichting van het stedelijk weefsel, de verstening op de private eigendom toeneemt. Daartegenover wordt gesteld dat met de herinrichting van de openbare ruimte groen/blauwstructuren teruggebracht worden en gewerkt wordt aan een verrijking van de soortenrijkdom.

Doorkijk 2040

In 2040 is de groenblauwe en natuurlijke dooradering van de stedelijke omgeving een feit, daarnaast draagt de ruimtelijke ontwikkeling bij aan de versterking van het groene weefsel door middel van natuurinclusief bouwen.

11. Ruimtelijke kwaliteit

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema ruimtelijke kwaliteit.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteits-niveau huidige situatie	Kwaliteits-niveau autonome ontwikkeling 2030
Cultuurhistorie en erfgoed	Aanwezigheid en waarde van cultuurhistorisch erfgoed	<ul style="list-style-type: none"> • Nota beschermde stads- en dorpsgezichten • Welstandsnota 2017 • Erfgoedverordening • Monumentenbeleidsplan, 2019 • Windmolenbiotoop inventarisatie, 2010/2015 • Biotooprapport Centrum-Noord e.a. Weert, 2018 • Analyse en visie op erfgoedaspecten in de leefomgeving • Handboek Restauratie, HAN • Monumentenlijst • Cultuurhistorische waardenkaart • Visie op het Stadshart 		
Archeologie	Archeologische waarde en mate van verstoring van de bodem	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse en visie op erfgoedaspecten in de leefomgeving • Nota Archeologiebeleid gemeenten Weert en Nederweert, 2010 • Nota-update-beleidskaart archeologie-gemeenten Nedeweert-Weert, 2017 • Archeologische beleidskaart, 2018 		
Landschappelijke kwaliteit	Streefbeeld en herkenbaarheid landschapstypen	Natuur- en landschapsvisie 2016.		
Openbare ruimte	Areaal aan openbaar groen	Groene stad challenge		

11.1 Cultuurhistorie en erfgoed

11.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

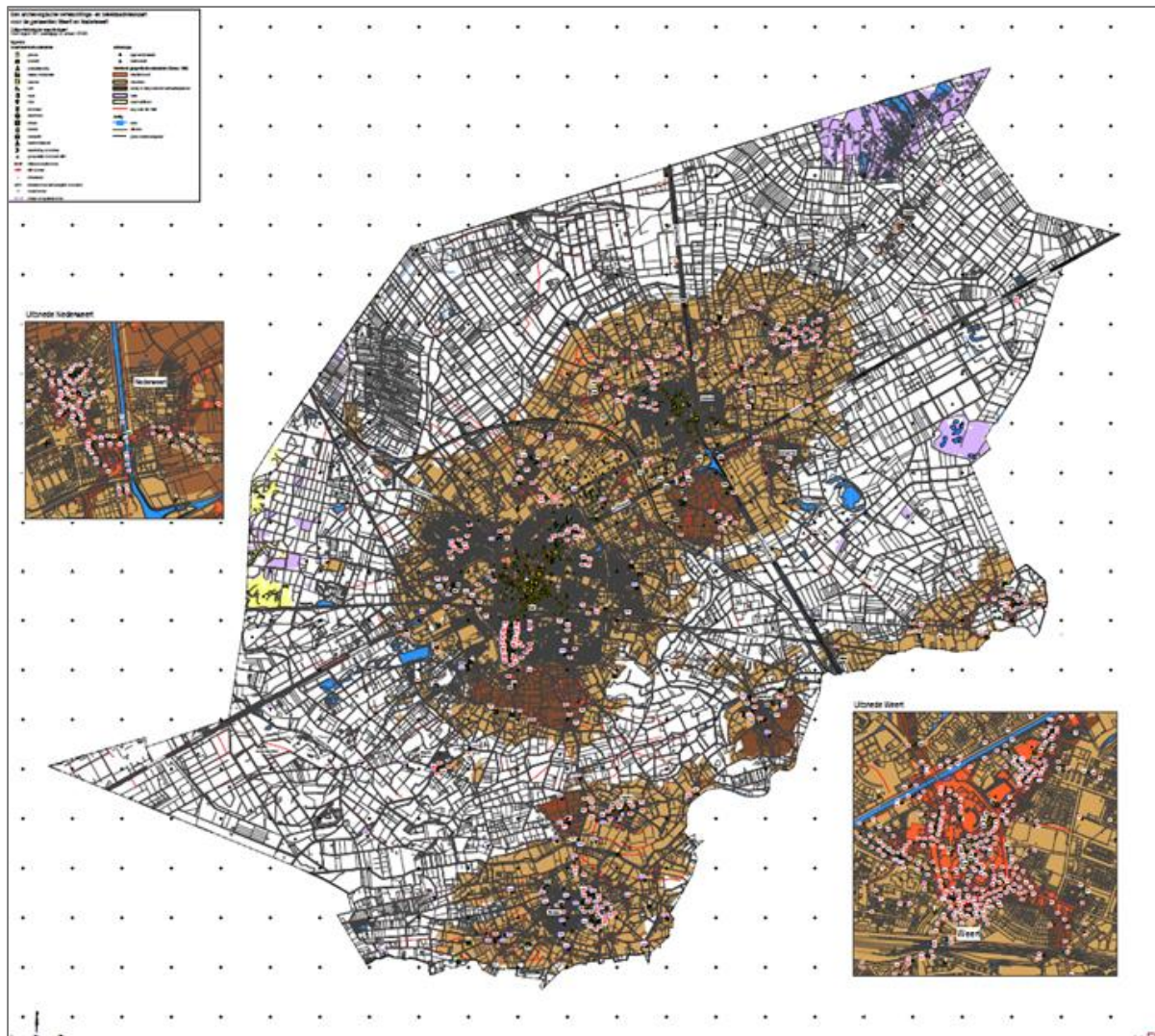
Cultuurhistorie en erfgoed	
Status gebruikte informatie	<ul style="list-style-type: none">• Nota beschermde stads- en dorpsgezichten• Welstandsnota 2017• Erfgoedverordening• Monumentenbeleidsplan, 2019• Windmolenbiotoop inventarisatie, 2010/2015• Biotooprapport Centrum-Noord e.a. Weert, 2018• Analyse en visie op erfgoedaspecten in de leefomgeving• Handboek Restauratie, HAN• Monumentenlijst• Cultuurhistorische waardenkaart• Visie op het Stadshart• https://www.monumentenwachtlimburg.nl/nieuwe-inventarisatie-molenbiotopen/• https://www.leydenacademy.nl/essay-erfgoed-als-middel/• https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/erfgoedparticipatie-faro/verdrag-van-faro
Beschikbare referentiewaarden	Vastgesteld beleid en expert judgement op basis van cultuurhistorische waardenkaart en molenbiotoopbeoordeling – overzichtskaart Midden-Limburg
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	(Bijna) overal is cultuurhistorisch erfgoed aanwezig en/of het aanwezige cultuurhistorisch erfgoed is overwegend van hoge waarde
Oranje	Op meerdere locaties is cultuurhistorisch erfgoed aanwezig en/of het aanwezige cultuurhistorisch erfgoed is overwegend van middelhoge waarde
Rood	Op geen of enkele locaties is cultuurhistorisch erfgoed aanwezig en/of het aanwezige cultuurhistorisch erfgoed is overwegend van lage waarde

11.1.2 Huidige situatie

Onder cultuurhistorisch erfgoed worden bouwhistorische elementen (alle gebouwde werken als gebouwen, bruggen, watertoren, schoorstenen, ijskelders etc) en historisch-geografische elementen (landschappen, infrastructuur, pleinen, steden en dorpen) verstaan. Cultureel erfgoed is overal in de samenleving aanwezig. In musea, historische binnenstad en in het landelijk gebied. Het is van belang om ons cultuurhistorisch erfgoed te behouden. Ze is immers belangrijk voor gemeente Weert danwel voor de regio of Nederland om de schoonheid, cultuurhistorische waarde en/of wetenschappelijke betekenis. Beschermde monumenten en stads- of dorpsgezichten bepalen mede de karakteristieken van de Weertse leefomgeving en wordt grotendeels bepaald door het historische, compacte karakter van de binnenstad. Voorts door het buitengebied en met name de relatie tot de stadswording van Weert.

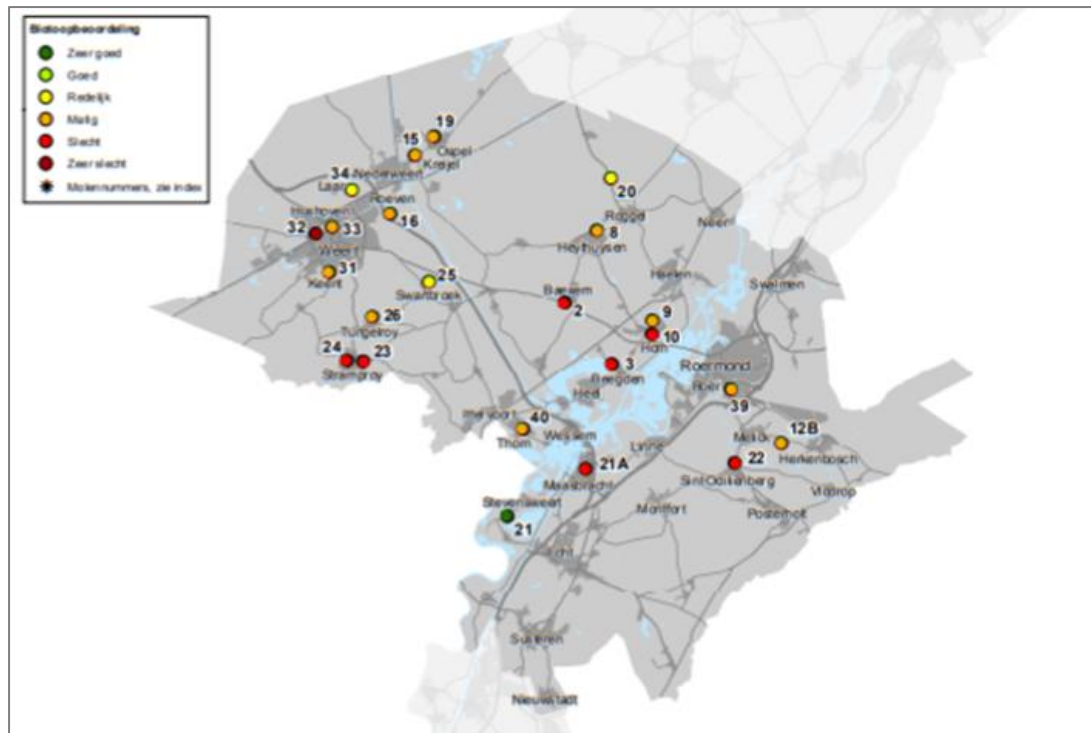
De aanwezige cultuurhistorische waarden in gemeente Weert zijn weergegeven in figuur 11.1. Uit de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeenten Weert en Nederweert kan worden afgeleid dat het cultureel erfgoed in de gemeente Weert een versnipperende ligging heeft met een concentratie in de binnenstad met de historische ontsluitingswegen en de dorpskernen. Weert kent op meerdere locaties de nodige rijks- en gemeentelijke monumenten, alsook stads- of dorpsgezichten, oude wegenpatronen, historische lintbebouwingen, kransackers, zichtlijnen naar historische plaatsen, schansen, waterlopen, molens landschappen en bossen.

Om historische kwaliteiten en samenhang in gebieden te waarborgen zijn 13 beschermde stads- en dorpsgezichten aangewezen, waaronder 1 rijks stads- en dorpsgezicht. De gemeente telt 84 rijksmonumenten en beschikt over 179 gemeentelijke monumenten. Bijzonder elementen van Weert zijn onder andere het klooster op de Biest, het klooster in de Maasstraat, het voormalige kasteel (ter plaatse van het woonhuis en de voormalige houthandel bij het stadspark), de St. Martinuskerk, het middeleeuwse stratenpatroon in het centrum, het voormalige stadhuis op de Markt en de Markt met de voormalige stadswaterput. Het grootendeel van de cultuurhistorische objecten in de gemeente Weert heeft een middelhoge tot hoge cultuurhistorische waarde.

Figuur 11.1: Cultuurhistorische waardenkaart van de gemeenten Weert en Nederweert

De molenbiotopen spelen een belangrijke rol in de gemeente Weert. Dit is het gebied rond een windmolen, met een straal van 400 meter. Weert is rijk aan 9 historische windmolens die allen een rijks beschermde status hebben. De molens zijn vanuit hun historisch perspectief beschermd. Bij deze bescherming behoort ook het garanderen van de bepaalde hoeveelheid windvang bij deze molens, zodat de wieken kunnen blijven draaien. In figuur 11.2 is te zien dat in Weert veelal matige tot slechtere molenbiotopen voor komen. Stedelijke uitbreidingen en verdichtingen alsook de groei van de dorpen hebben hoofdzakelijk bijgedragen aan de aantasting van de molenbiotopen. In mindere mate door begroeiing als bomen en struikgewas en andere windhinderobjecten als hoogspanningsmasten.

Figuur 11.2: Molenbiotoopbeoordeling – overzichtskaart Midden-Limburg [Monumentenwacht Limburg]

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect cultuurhistorisch erfgoed wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, omdat in de gemeente Weert cultuurhistorische objecten verspreid aanwezig zijn die grotendeels van middelhoge tot hoge waarden zijn.

11.1.3 Autonome ontwikkeling

Gemeente Weert let erop dat haar beschermde cultuurhistorische waarden actief in stand worden gehouden en worden versterkt. Zij streeft daarbij naar een duurzaam (her)gebruik van het erfgoed. De gemeente is voornemens om 46 nieuwe gemeentelijke monumenten aan te wijzen die als waardevolle elementen beschermd moeten worden. Cultureel erfgoed bepaalt mede de historische herkenbaarheid en afleesbaarheid van de stad en de identiteit van Weert. Het streefbeeld is om het historische karakter in de ruimtelijke structuur te verankeren en het cultureel erfgoed in de ruimtelijke opbouw van gebieden en straatbeelden integraler deel uit te laten maken. Er wordt meer (zichtbaar) aandacht besteed voor de historie van Weert en het opwaarderen van historische ruimten door het meer zichtbaar maken en verder ontwikkelen van cultureel erfgoed.

Het cultuurhistorisch gebouwd erfgoed wordt binnen de gemeente Weert op verschillende manieren beschermd. De meeste cultuurhistorische objecten en haar waarden worden beschermd door het overgangsrecht Monumentenwet 1988 en de Erfgoedwet. De gemeente heeft ook eigen beleid waarmee zij haar erfgoed en de cultuurhistorie beschermt. Dit beleid is onder andere vertaald in bestemmingsplannen. In de bestemmingsplannen zijn de cultuurhistorische waardevolle objecten, de beschermde stads- en dorpsgezichten, historische wegen en lintbebouwingen, landschappelijke elementen aangeduid. Hiervoor gelden bijzondere bouwregels. Onder deze monumentenbescherming geldt ook de vereiste van een omgevingsvergunning en een positief advies van de monumenten- welstandscommissie voor het in enig opzicht wijzigen van een monument en/of stads- en dorpsgezicht.

Door toenemende ruimtevrage, gebouwtransformaties en maatschappelijke opgaves als energietransitie is het de verwachting dat het cultuurhistorisch erfgoed en haar waarden onder druk komen te staan. Het erfgoed moet daar waar nodig aangepast worden aan de eisen van de tijd (als verduurzaming) en gestelde eisen aan het gebruik, waarbij het erfgoed actief ontsloten moet worden. Dit kan leiden tot een verandering (verlaging) van de cultuurhistorische waarden. Ook het verdichten en vergroenen van het stedelijk weefsel, klimaatadaptie alsook de

landschappelijke transformatie kunnen gevolgen hebben voor de beleefbaarheid en zichtbaarheid van het bovengrondse erfgoed. Verwacht mag worden dat belangrijke cultuurhistorische gebouwen en historische geografische objecten bewaard en beschermd zullen blijven. Maar het duidelijk zichtbaar houden van bijvoorbeeld historische structuren en schansen wordt bij de toenemende ruimtedruk een steeds grotere uitdaging.

Om het cultureel erfgoed in de samenleving te behouden en ze hun verhaal te kunnen blijven vertellen, moet het binnen de wettelijke kaders mee kunnen bewegen met maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen. Met name in de binnenstad zal de druk toenemen om de leefbaarheid van de stad te waarborgen. Het beschermen van gebouwd erfgoed is een doorlopende opgave. Het restaureren en rehabiliteren zijn kostbaar. De kosten van deze projecten zijn doorgaans zo hoog dat het huidige subsidies onvoldoende zijn. Vaker en steeds meer verkeren cultuurhistorische objecten in slechte staat en staan zij langer leeg. Hetgeen tot een verandering (vermindering) van de cultuurhistorische objecten alsook tot verandering (verlaging) van de historische waarden zullen leiden.

Gemeente Weert vindt het belangrijk dat historische windmolens als beeldbepalende elementen in de stad en landschap blijven bestaan en ook zichtbaar blijven. Daarom heeft zij een beschermend beleid op gesteld voor de omgeving van historische windmolens en de molenbiotopen in bestemmingsplannen. Ruimtelijke ontwikkelingen beïnvloeden de molenbiotopen van de windmolens. Het leidt tot extra windbelemmeringen alsook tot vermindering van de belevingswaarde en zicht op de molens. Om een windmolen goed te laten functioneren, moet deze voldoende wind kunnen vangen. Historische windmolens vervullen echter nauwelijks nog een economische rol. Hierdoor worden de molenbiotopen geleidelijk ingenomen door (hoge) gebouwen, bomen en struikgewas. Weert streeft ernaar om de nadelige gevolgen voor windvang van de windmolens tegen te gaan door daar regels voor in de bestemmingsplannen op te nemen. Ruimtelijke ontwikkelingen in de directe nabijheid van molenbiotopen zijn dus aan regels gebonden. Dat laat onverlet dat de druk op de molenbiotopen alsook op de beleefbaarheid en zichtbaarheid zal toenemen door het stedelijk weefsel en maatschappelijk opgaves zoals vergroening.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect cultuurhistorisch erfgoed wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, met een verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de druk op de beperkte ruimte toeneemt en door ontwikkelingen van het stedelijk weefsel. Ook maatschappelijke opgaves als energietransitie en klimaatadaptie en steeds krappere subsidiebudgetten en steeds hogere uitvoeringskosten neemt de druk op het cultureel erfgoed toe. Dit kan leiden tot aantasting van de cultuurhistorische waarden alsook op de beleving en zichtbaarheid van de historische objecten.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat na 2030 de druk op cultuurhistorisch erfgoed zal toenemen door ontwikkelingen op vlakken als verstedelijking, verdichten, energietransitie, vergroening, maar ook door een groot tekort aan subsidies en budgetten in combinatie met de steeds hoger wordende uitvoeringskosten. Naar verwachting treedt er ontvlechting van de ruimtelijk mogelijkheden met het cultureel erfgoed op en leiden ontwikkelingen tot verstoring van de historische waarden. Er zal daarom constante aandacht voor de versnippering en het verlies van cultuurhistorie moet blijven. Ook zal het dreigende gevaar voor vermindering van de leesbaar- en beleefbaarheid bestreden dienen te worden om een interessante leefomgeving te blijven behouden.

11.2 Archeologie

11.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Archeologie	
Status gebruikte informatie	<ul style="list-style-type: none"> Analyse en visie op erfgoedaspecten in de leefomgeving Nota Archeologiebeleid gemeenten Weert en Nederweert, 2010 Nota-update-beleidskaart archeologie-gemeenten Nedeweert-Weert, 2017 Archeologische beleidskaart, 2018 https://www.erfgoedhuisweert.nl/Archeologie-Weert https://archeologieonline.nl/nieuws/bijzondere-middeleeuwse-vondst-in-weert https://www.hartvanlimburg.nl https://www.rijkswaterstaat.nl/wegen/wegbeheer/aanleg-wegen/zorg-voor-cultuurhistorie-en-archeologie https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/archeologische-monumentenzorg
Beschikbare referentiewaarden	Vastgesteld beleid en expert judgement op basis van archeologische waardenkaart.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	(Bijna) overal is sprake van een hoge archeologische waarde of hoge archeologische verwachting en/of er is bijna nergens sprake van verstoringen in de bodem.
Oranje	(Bijna) overal is sprake van een middelhoge archeologische waarde of middelhoge archeologische verwachting en/of op meerdere locaties is sprake van verstoringen in de bodem.
Rood	(Bijna) overal is sprake van een lage archeologische waarde of lage archeologische verwachting en/of er is bijna overal sprake van verstoring in de bodem.

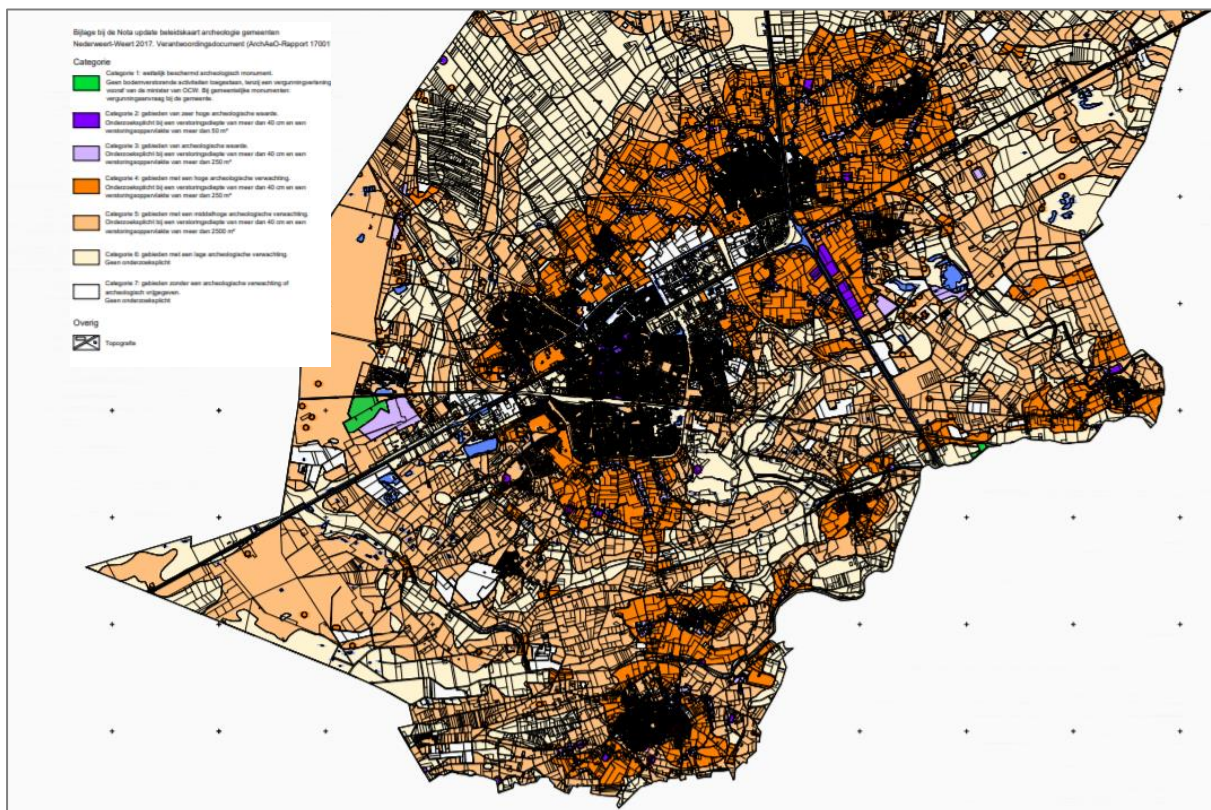
11.2.2 Huidige situatie

Archeologische waarden betreft sporen en vondsten die de mens achter heeft gelaten in de bodem en het landschap. In Weert zijn al sporen uit de Mesolithicum aangetroffen. De regio Weert - Nederweert (het zogenoemde Eiland van Weert) is één van de zes provinciaal archeologische aandachtsgebieden. Dit maakt eveneens deel uit van het onderzoek in de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NoAa). De regio Weert is reeds vanaf de late Bronstijd intensief is bewoond. Een belangrijk bewijs hiervoor vormt het urnenveld Boshoverheide. Dit is met een oppervlakte van minimaal 35 ha het grootste urnenveld uit Noordwest - Europa. Er zijn sinds het midden van de jaren '80 van de vorige eeuw belangrijke opgravingen gedaan welke nederzettingen hebben opgeleverd uit alle perioden van de geschiedenis sinds de late Bronstijd.. Zo is bekend dat Weert in de Romeinse tijd intensief is bewoond. Ook zijn Opmerkelijk in het landschap is het grote aantal schansen (vluchtplaatsen) uit de 17e eeuw dat Weert rijk is. Daarnaast is er ook een (voor Nederland unieke) dubbelomgrachte schans uit de late IJzertijd bekend op Molenakker. Deze aarden vestingwallen en oude vluchtheuvels zijn in het huidige landschap nog waarneembaar. Gemeente Weert is dus een gemeente met belangrijke archeologische waarden. Er zijn zelfs belangrijke nationale vondsten in Weert gedaan. Het 'Eiland van Weert' kent drie archeologische rijksmonumenten, waaronder twee binnen de gemeentelijke grenzen van Weert vallen; het reeds genoemde grootste urnenveld van Noordwest - Europa op de Boshoverheide en de Romeinse brug over de Tungelroyse beek. Het derde archeologisch rijksmonument, de Mesolitische vindplaats op de Mildert is ook gesitueerd op het 'Eiland van Weert'.

De aanwezige archeologische waarden in gemeente Weert zijn weergegeven in figuur 11.3. Uit de archeologische kaart van de gemeenten Weert en Nederweert kan worden afgeleid dat het grootste gedeelte van de gemeente Weert een middelhoge tot zeer hoge verwachting van archeologische waarde heeft. De historische dorpskernen en de binnenstad van de stad Weert zijn gebieden van (zeer) hoge archeologische waarde. Net als hoeven, kasteel-, kerk-, kloosterterreinen, schansen en (water-)molenlocaties. De gemeentelijke archeologische monumenten hebben een zeer hoge archeologische waarde en hebben daarom een wettelijk

beschermde status. Voor de gemeente Weert geldt dat bijna het gehele grondgebied van archeologisch belang is.

Archeologische erfgoed moet goed beschermd worden. Deze objecten zijn het beste beschermd in een onaangestaste bodem. Echter vinden er verstoringen in de bodem plaats en bedreigen deze het archeologische erfgoed. Verstoringen kunnen op verschillende manieren veroorzaakt worden zoals door grondwerkzaamheden ten behoeve van de ontwikkeling van een woonwijk (Laarveld) of bedrijventerrein (Kampshoek 2.0). Maar ook het aanleggen van ondergrondse infrastructuur (zoals kabels en leidingen) en het verlagen of verhogen van het grondwaterniveau kan het archeologisch erfgoed aantasten. Verstoringen hebben als gevolg dat archeologische objecten in de grond mogelijk aangetast worden. Dit kan leiden tot een achteruitgang in waarde van het object. Voor de bescherming van de archeologische objecten is het wenselijk om deze zoveel mogelijk duurzaam in de (water)bodem te behouden. Echter is dat niet altijd mogelijk. Vaak kunnen archeologische resten niet in de bodem behouden blijven, omdat plangebieden of projecten al vast liggen. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de archeologische resten opgegraven (behoud ex situ). Voorts dient er bij ondergrondse sloop aandacht te zijn voor het voorkomen van vernietiging van ondergrondse resten. Daarom wordt er in dat geval een "richtlijn voor sloop in archeologische gebieden" verbonden aan de sloopmelding.

Figuur 11.3: Archeologische waardenkaart van de gemeenten Weert en Nederweert

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect archeologie wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, omdat de archeologische waarde en verwachting in de bodem bijna overal middelhoog tot zeer hoog is. De locaties waar, in het verleden een vernietiging of aantasting van de archeologische ondergrond heeft plaats gevonden, hebben op de archeologische beleidskaart een lage verwachting gekregen.

11.2.3 Autonome ontwikkeling

Gemeente Weert waarborgt de kwaliteit en het behoud van de archeologische objecten middels omgevingsvergunningen, bestemmingsplannen, gemeentelijke en provinciale verordeningen en nota's, dan wel via het overgangsrecht Monumentenwet 1988 en de Erfgoedwet. Door verwachte toekomstige ontwikkelingen op vlakken als verstedelijking, klimaatadaptie en landbouwtransitie zal de druk op de beschikbare ruimte toenemen en daarmee komt de benutting van de grond steeds meer onder druk te staan. De kans is groot dat de het gevaar van verstoringen in en aan de bodem toenemen. In het kader van de Erfgoedwet dient dit voorkomen te worden, opdat anders het verstoren van de archeologische ondergrond verandering (verlaging) van de historische waarden zou leiden.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect archeologie wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau "groen" met het gevaar van een verslechterende trend vanwege de verwachte druk op de ondergrond door aspecten als verstedelijking, klimaatadaptie en landbouwtransitie. Dit betekent dat verstoring van de ondergrond ten alle tijden voorkomen dienen te worden. Mocht het onmogelijk zijn, dan zal in het uiterste geval, conform de Erfgoedwet het archeologisch erfgoed Ex Situ veilig gesteld dienen te worden (d.w.z. middels het opgraven ervan).

Doorkijk 2040

De verwachting is dat na 2030 de druk op de bodem en op het landschap door ruimtelijke ontwikkelingen toeneemt. Het is hierbij aannemelijk dat verstoringen in en aan de bodem worden doorgezet en daarmee druk op archeologische waarden zorgt. In het ultieme geval zal het archeologisch erfgoed Ex Situ veilig gesteld dienen te worden.

11.3 Landschappelijke kwaliteit

11.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Landschappelijke kwaliteit	
Status gebruikte informatie	Natuur- en landschapsvisie 2016.
Beschikbare referentiewaarden	
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	De streefbeelden en herkenbaarheid van landschapstypen voor natuur en landschap zijn hersteld en versterkt.
Oranje	De streefbeelden en herkenbaarheid van landschapstypen voor natuur en landschap behouden en hersteld.
Rood	De streefbeelden en herkenbaarheid van landschapstypen voor natuur en landschap zijn verder aangetast.

11.3.2 Huidige situatie

Het landschap van Weert is in te delen in diverse deelgebieden op basis van haar landschappelijke kwaliteiten. We onderscheiden daarbij het N2000-gebied Weerter- en Budelerbergen en Ringselven, de Laurabossen en omgeving, de pelen, het jonge ontginningslandschap, de oude ontginningen en de stads- en kernrandzones.

Het N-2000 gebied Budeler- en Weerterbergen en Ringselven zijn gelegen tussen Budel en Weert, op de grens van de gemeenten Cranendonck en Weert en daarmee op de grens van de provincies Noord-Brabant en Limburg. Deels in gebruik als militair oefenterreinen, zoals veel oefenterreinen, oorspronkelijk op woeste gronden gesitueerd omdat daar nauwelijks ander gebruik was. Aan het einde van de negentiende eeuw vestigde zich in dit gebied een zinkfabriek welke oorspronkelijk uit België kwam. Eén van de redenen om zich hier te vestigen was de leegheid van het gebied en het gebrek aan economische ontwikkeling. De relatief afgelegen ligging en de ongeschiktheid voor landbouw heeft het gebied gevrijwaard van agrarische ontwikkeling. Daardoor ontstonden kansen voor behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Deze natuurwaarden zijn nu dusdanig groot in vergelijking met de rest van Nederland en Vlaanderen dat grote delen van het gebied een status hebben gekregen als beschermd gebied, Natura 2000. In dit gebied is de meest opzienbarende archeologische vindplaats van Weert te vinden, het urnenveld Boshoverheide. Met een omvang van in totaal 30 hectare en ca. 900 grafheuvels is dit het grootste urnenveld in Noordwest-Europa.

De Laurabossen is van oudsher een productiebos voor de mijnbouw. Voor deze periode was deze omgeving voornamelijk een heide- en stuifzandgebied. De Laurabossen worden vanaf de jaren '90 omgevormd van productie naaldbomenbos naar een meer natuurlijk loofbos.

Het landschap van Weert kent vanuit de ontstaansgeschiedenis een zeer rijke schakering van dekzandruggen en lage landduinen tot dalvormige laagtes en beekdalbodems. De natuurlijke ontwikkeling, alsmede het type en detaillering van het landschap is bepaald door de afwisselende bodemgesteldheid. De natte natuurgebieden van de Weerter Kempen maken van oorsprong deel uit van één groot doorstroommoeras aan de zuidwestzijde van Weert met de gebieden Kettingdijk, Wijffelterbroek en de Kruispeel. Deze moerassige laagten samen vormen het brongebied van de Tungelroysche beek. De huidige beek is dus stroomopwaarts van de Tungelwallen ontstaan door vergraving om sneller de venige moerassen droog te leggen. Aan de oostzijde vormen het parelsnoer van pelen, Moeselveel, Kootspeel, Roukespeel, Rouventerpeel en de Krang drassige laagten.

Voor ontwatering en ontginning in de bovenstroomse broekgebieden zijn gaandeweg vele ontwateringsgreppels en waterlopen (lossingen) gegraven. De relatief recent (1930) gegraven Raam loopt door het Wijffelterbroek. De Tungelroysche beek zelf is via de Kruispeel doorgegraven tot aan het Ringselven. Ontwateringen en lossingen met als doel gebieden geschikter te maken voor agrarische productielandschap.

Dit samen met de verdere intensivering sinds 1970 van de landbouw en de ruilverkaveling ontstond een grootschalig, intensief agrarisch landschap waarin vrijwel alleen de meest natte en meest schrale gebiedsdelen als natuurgebiedjes bewaard zijn gebleven. Hiermee gaat gepaard dat de natuurgebieden verdrogen en door milieulast sterk achteruit gaan. Beschermden soorten komen verder onder druk te staan en de instandhoudingsdoelstellingen worden niet behaald.

Deze kleinschalige natuurgebiedjes zijn veelal onsamenhangend en niet robuust genoeg voor beschermden soorten. Een uitzondering op dit relatief grootschalige landschapsbeeld vormen de oudere landbouwgebieden rond Stramproy, Tungelroy en Altweerderheide. Hier zijn nog restanten van een oud, kleinschalig agrarisch landschap aanwezig met houtwallen en singels, kleine, soms bolle akkertjes, oude graslanden en slingerende zandpaden. Een landschap dat vooral toeristisch recreatief zeer gewaardeerd wordt. Veel van deze gebieden bevatten een bijzonder verhaal, hebben hun eigen identiteit en geschiedenis.

Een historisch bijzondere watergang is de in 1296 gegraven en nu vrijwel verdwenen Weerterbeek of Bocholterbeek. Deze gegraven watergang voorzag de stad Weert van water voor de grachten en de lakenindustrie. Deze Weerterbeek werd via houten bakconstructies, dwars door de natuurlijke hoge en droge waterscheidingsruggen gegraven. Vandaag zij hier slechts nog restanten van zichtbaar en beleefbaar als gevolg van ingrepen door menselijk handelen. Het landschap zoals we dat nu in Weert kennen, is eveneens het resultaat van de millennia lange wisselwerking tussen de omgeving en de mens. Oorspronkelijk bepaalden de bodem en de daarop ontwikkelde natuur waar de mens kon overleven en waar niet. Het landschap is er drager van een stille, bescheiden geschiedenis van de bewoners zelf. Ruimte of geld voor grootse bouwwerken was er niet: we vinden er dan ook geen grote kathedralen of kastelen terug.

Conclusie:

Het landschap van Weert kent een hoge variatie aan landschapstypen met een rijk historisch verleden. De sporen van het verleden zijn nog zichtbaar en moeten gekoesterd worden. Dit is van groot belang voor de herkenbaarheid en identiteit van het landschap en voor toeristisch recreatieve beleving. Aan het beoordelingsaspect soortbescherming wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, bij een continuering ten opzichte van de huidige situatie.

Landschapskwaliteit staat met name onder druk als gevolg van transitie van de agrarische sector en de stedelijke ontwikkelopgaven.

11.3.3 Autonome ontwikkeling

Schaalvergroting, transitie van de landbouw, energietransitie, stedelijke ontwikkeling en klimaatverandering hebben een impact op de landschappelijke kwaliteit. De druk op ruimte in het landschap wordt groter en vraagt om sturing. Het landschap is gevormd door de veranderingen van vele eeuwen. Deze veranderingen zullen blijven doorgaan. Belangrijk is de manier waarop de

veranderingen antwoord bieden op de opgaven van huidige en toekomstige tijd. Door verdere rationalisering in de landbouw, milieulast en verschraving van het landschap gaat de biodiversiteit verder achteruit. Daarnaast is de ruimtevrage vanuit stedelijke ontwikkelingen (wonen en bedrijven) en voorzieningen (energietransitie en recreatie). Al deze processen hebben een ruimteclaim welke niet steeds binnen de huidige stedelijke structuur te vatten is.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect landschappelijke kwaliteit wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend voor de autonome ontwikkeling, bij een continuering ten opzichte van de huidige situatie. De ingrepen in het landschap gaan gepaard met kwaliteitsverbetering van bestaande groenstructuren en de aanleg van nieuwe groenstructuren.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat na 2040 de druk op de landschapskwaliteit verder zal toenemen door ontwikkelingen op het vlak van verstedelijking, energietransitie en landbouwtransitie.

11.4 Openbare ruimte

11.4.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Openbare ruimte	
Status gebruikte informatie	Groene stad Challenge 2021: <ul style="list-style-type: none"> Referentieonderzoek groen in stedelijke omgeving.
Beschikbare referentiewaarden	Groen Stad Challenge 2021
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is toegenomen.
Oranje	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is stabiel.
Rood	Het areaal aan openbaar groen per inwoner is verder afgenomen.

11.4.2 Huidige situatie

De kwaliteit van de openbare ruimte, waaronder alle voor publiek vrij toegankelijke ruimten zoals straten, pleinen, parken, parkeerplaatsen, winkelcentra en sportvelden zijn met zorg en kwaliteit ingericht. Op basis van de ontwikkelingsperiode van de diverse wijken en kernen is de inrichtingskwaliteit en de belevingswaarde onderscheidend. In veel van de oudere wijken in de stad Weert zijn nauwelijks of geen buurt- of wijkparken aanwezig. Het grotere groen wordt daar vooral gevormd door sportcomplexen. De jongere wijken hebben in verhouding meer groene ruimten, parken en structuren. De historische binnenstad met een herkenbaar patroon van wegen heeft vooral een stenig en hoogwaardig karakter ondersteunend aan de functies van een levendige binnenstad. Ondanks de stenige binnenstad scoort gemeente Weert met 96m² aan openbare groenvoorziening per inwoner bovengemiddeld ten opzichte van vergelijkbare Nederlandse steden. Toch heeft de gemeente een opgave in ontstening en vergroening om de impact van klimaatverandering op te vangen. Om hieraan invulling te geven wordt bij grootschalige reconstructies gewerkt aan meer vergroening en ruimte voor water.

De kwaliteit van het openbare groen scoort met een waarde van 0.67 op een schaal van 0-1 gemiddeld (Groene Stad Challenge 2021). Uit de wijkschouwen, waarbij de gehele openbare ruimte bekeken wordt, blijkt dat kwaliteit van de plantsoenen als gevolg van ouderdom en klimaatverandering (verdroging, hitte) snel achteruit gaan. De kwaliteit van de weginfrastructuur en riolering wordt bewaakt op basis van meerjarige onderhoudsplannen. De kwaliteit van de verhardingen wordt op kwaliteit B onderhouden. Het relatief grote areaal bomen naast of in de verhardingen heeft een negatief effect op de kwaliteit van de verhardingen. De wortels van deze bomen veroorzaken schade doordat de wortels de verhardingen omhoog drukken.

Door verdroging, mechanisch onderhoud en stedelijk gebruik verouderen de plantsoenen sneller waardoor er op termijn hogere beheerkosten ontstaan. Een goede kwaliteit van de openbare ruimte met veel groene verblijfsplekken draagt bij aan een positieve invloed op de gezondheid van gebruikers van de openbare ruimte.

In de openbare ruimte zijn formele en informele speelruimtes aangewezen. Met informele speelruimte wordt de ruimte aangeduid waar kinderen leven, wonen en (veilig) kunnen spelen, zoals de straat, de stoep en het plantsoen, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan. De formele speelruimtes zijn de ingerichte speelplekken op basis van demografische cijfers.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect openbare ruimte wordt voor de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, een continuering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de gemeente Weert bovengemiddeld oppervlakte aan groen per inwoner heeft. Aandacht dient te gaan naar de kwaliteit van de groenvoorzieningen in met name de oudere wijken.

11.4.3 Autonome ontwikkeling

De gevolgen van klimaatverandering en stedelijke verdichting leren ons om efficiënter om te gaan met de ruimte en om meer integraal naar de inrichting en het beheer van de openbare ruimte te kijken. Om onze stad ook voor toekomstige generaties veilig en aantrekkelijk te houden zijn natuurlijke en dynamische oplossingen noodzakelijk. Het is hierbij belangrijk om opgaven integraal en op elkaar gelegd aan te pakken. Verbinding leggen tussen water-, groen, biodiversiteitsthema's en de fysieke leefomgeving is hiervoor essentieel. In Weert zijn we hier al jaren mee bezig. Voorbeelden daarvan zijn de grootschalige reconstructies in de wijken, waar ingezet wordt op ontstening en vergroening. Maar ook bij kleinschaligere ingrepen zoals de speelvoorziening aan de Maaseikerweg in combinatie met waterbuffering. Hiermee laten we zien dat door integraal naar de openbare inrichting te kijken er mooie ontwikkelingen kunnen plaatsvinden.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect openbare ruimte wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, een continuering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de gemeente Weert al jaren programmatisch stadsdelen aan het herinrichten is met aandacht voor huidige en toekomstige opgaven.

Doorkijk 2040

Bij voortzetting en aanscherping van beleid (integraler, groener) is na 2040 bestendinging van kwaliteitsniveau 'groen' te verwachten.

12. Energie

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema energie.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Energiebesparing	lektriciteits- en gasbehoefte	Energiebehoefte uitgesplitst in woningen, utiliteit en industrie (in TJ)	*	
Duurzame energieopwekking	Het aandeel hernieuwbare energie	Aandeel hernieuwbare energie van Weerter totale behoefte (%)	*	
	Het aandeel lokale hernieuwbare energie	Aandeel lokaal opgewekte hernieuwbare energie	*	
Aardgasvrij-proof	Aandeel woningen dat aardgasvrij-proof is	Aandeel woningen dat aardgasvrij-proof is van het totaal aantal woningen in Weert (%)	39%	

* Dit oordeel is een schatting. Bij de huidige situatie kan nog geen waardering van het kwaliteitsniveau worden aangegeven, omdat 2020 als benchmark wordt genomen en recente data nog niet beschikbaar is.

Voor het hoofdstuk Energie wordt de situatie in 2020 wordt als benchmark genomen, omdat dit de waarden zijn op basis waarvan de doelen in de Weerter Routekaart Energietransitie zijn opgesteld. Omdat de gegevens van de klimaatmonitor standaard minimaal een jaar achterlopen, kan er nog geen oordeel gemaakt worden van de huidige situatie. Bovendien is ervoor gekozen om de huidige situatie te toetsen aan de in 2020 opgestelde doelen voor Weert, en dit niet te vergelijken met het landelijk gemiddelde. Dit wordt geoorloofd geacht, omdat de doelstellingen uit de Weerter Routekaart Energietransitie ambitieuzer zijn dan de landelijke doelstellingen.

12.1 Energiebesparing

12.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Energiebesparing	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> Energiebehoefte van woningen, utiliteit en industrie (prognose) [Weerter Routekaart Energietransitie, 2020]; Energiebehoefte van woningen, utiliteit en industrie huidig [Klimaatmonitor, 2019]; Energiebehoefte van utiliteit [Weerter Energietransitie monitor, 2022].
Beschikbare referentiewaarden	Benchmarking van huidige energiebehoefte ten opzichte van situatie in 2019/2020 in Weert.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Totale energiebehoefte ligt lager dan de totale energiebehoefte in 2020 en in lijn met de doelstelling van een daling van ~2500 TJ in 2030.
Oranje	Totale energiebehoefte is gelijk aan de totale energiebehoefte in 2020 en daarmee niet (volledig) in lijn met de doelstelling van een daling van ~2500 TJ in 2030.
Rood	Totale energiebehoefte is hoger dan de totale energiebehoefte in 2020 en daarmee niet in lijn met de doelstelling van een daling van ~2500 TJ in 2030.

12.1.2 Huidige situatie

In 2020 heeft de gemeente Weert de Weerter Routekaart Energietransitie vastgesteld. Naast vier hoofddoelstellingen geeft de routekaart verschillende stappen weer die Weert nog moet nemen om in 2030 aardgasvrij-proof, en in 2040 energieneutraal te zijn. De routekaart geeft door middel van de kernwaarden eerlijk, kansrijk en groen randvoorwaarden aan de projecten die onder dit beleid vallen. Onder energiebehoefte wordt een gecombineerde vraag aan elektriciteit, gas en overige energiebronnen verstaan, voor zowel woningen, bedrijven als mobiliteit.

Doelstellingen die energiebesparing vergen zijn: 1) Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030, 2) Het aandeel energiebehoefte t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd in 2030. De eerste doelstelling vergt energiebesparing, omdat alle gebouwen in de gemeente hiervoor klaar gemaakt moeten worden om over te kunnen stappen op een alternatieve energievoorziening, die in de meeste gevallen een goed geïsoleerde gebouwschil eist. Een goed geïsoleerd gebouw betekent vervolgens een lagere energiebehoefte. Op het gebied van mobiliteit wordt er ingezet op energiereductie in de vorm van minder persoonlijk autogebruik en meer persoonlijk gebruik van openbaar vervoer, fietsen en wandelen.

De Klimaatmonitor geeft aan dat het totale energieverbruik van Weert in 2019 4.927 TJ is. Dit wijkt enigszins af van de prognose in de routekaart (4.500 TJ), maar de Klimaatmonitor wordt hier als leidend beschouwd. De Klimaatmonitor cijfers voor verkeer en vervoer (inclusief auto(snel)wegen en exclusief elektrisch railverkeer) geven in 2019 een verbruik van 1.948 TJ aan.

Conclusie:

Door missende cijfers voor 2021 en 2022 kan er nog geen definitief oordeel worden toegekend aan de huidige situatie, aangezien 2019/2020 als benchmark wordt genomen. Verwacht wordt dat door groeiende bevolking de energiebehoefte toeneemt. Mede door zowel lokaal als nationaal beleid op het gebied van energie wordt er in de periode 2021-2022 een (minimale) shift van gas naar elektriciteit verwacht. Een verwacht oordeel van 'oranje' wordt daarom toegekend aan de huidige situatie.

12.1.3 Autonome ontwikkeling

Naast de Weerter Routekaart Energietransitie geven internationale, Europese, nationale en provinciale doelstellingen richting aan de Weerter energietransitie. Zonder lokaal beleid van de gemeente, wordt er dus nog steeds voortgang gemaakt met de energietransitie. Echter geeft de Routekaart invulling aan de doelstellingen die op nationaal niveau gesteld worden, en zijn de lokale doelstellingen ambitieuzer dan nationale doelstellingen. Daarnaast kan de nationale overheid bijvoorbeeld geen aanvullende eisen stellen aan de energiebron van een nieuwbouwwijk, of maatwerk geven als het aankomt op de individuele transitie.

Hoewel de doelstellingen in de Weerter Routekaart Energietransitie ambitieuzer zijn dan wat er door andere overheidslagen wordt voorgeschreven, zijn er toch een aantal incentives die de nationale overheid de burger voorlegt om actiever te participeren aan de energietransitie. Zo bestaat de Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE), waarbij woningeigenaren subsidie kunnen aanvragen voor woningisolatie, duurzame energieopwekking en voor aansluiting op een warmtenet. Daarnaast bestaan er verschillende leningen om een huis te verduurzamen, zoals de Energiebespaarlening of de Stimuleringslening Duurzaam Thuis van de provincie Limburg. Als laatst zijn er regelingen voor voordelige BTW tarieven op zonnepanelen en isolatiewerkzaamheden. Ondanks het feit dat de gemeente enkele regelingen aanbiedt voor de verduurzaming van huizen, kan het geen grote subsidies of leningen uitkeren. Daarmee blijft Weert afhankelijk van hulp van de nationale of provinciale overheid, met óf zonder gemeentelijk beleid.

Conclusie:

Het oordeel 'oranje' kan worden toegekend aan de autonome ontwikkeling van energiebesparing, omdat de Weerter doelstellingen ambitieuzer zijn dan nationale doelstellingen, welke niet worden bereikt zonder inspanningen van de gemeente. Echter biedt de nationale en provinciale overheid burgers de mogelijkheid subsidies aan te vragen voor energiebesparende activiteiten, waardoor zij worden aangespoord maatregelen te nemen.

Doorkijk 2040

In 2040 moet de totale energievraag zijn gedaald naar 2.500 TJ, dit is gelijk aan de doelstelling voor 2030. Daarbij is het met name van belang dat de volledige energievraag duurzaam wordt opgewekt. Zo kan het voldoen aan de doelstelling om energieneutraal te zijn.

12.2 Duurzame energieopwekking

12.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Duurzame energieopwekking	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none">Klimaatmonitor [2019]
Beschikbare referentiewaarden	Benchmarking van huidige (lokale) hernieuwbare opwek van energie ten opzichte van de situatie in Weert in 2019/2020.
Schaallat kwaliteitsniveaus hernieuwbare energie	
Groen	Totale verbruik van hernieuwbare energie ligt hoger dan in 2020, de verhouding van hernieuwbare energie van het totale verbruik is beter dan in 2020*, en dit ligt in lijn met de doelstelling van energieneutraliteit in 2040.
Oranje	Totale verbruik van hernieuwbare energie ligt hoger dan in 2020, de verhouding van hernieuwbare energie van het totale verbruik is gelijk aan dat van 2020*, en dit ligt niet in lijn met de doelstelling van energieneutraliteit in 2040.
Rood	Totale verbruik van hernieuwbare energie is gelijk aan of lager dan in 2020, de verhouding van hernieuwbare energie van het totale verbruik is slechter dan in 2020*, en dit ligt niet in lijn met de doelstelling van energieneutraliteit in 2040.
Schaallat kwaliteitsniveaus 50% lokale opwek	
Groen	Totale lokale opwek van hernieuwbare elektriciteit (privaat of publiek) ligt hoger dan in 2020, en in lijn met de doelstelling om in 2030 600 TJ lokale elektriciteitsopwekking te realiseren.
Oranje	Totale lokale opwek van hernieuwbare elektriciteit (privaat of publiek) ligt hoger dan in 2020, maar niet in lijn met de doelstelling om in 2030 600 TJ lokale elektriciteitsopwekking te realiseren.
Rood	Totale opwek van hernieuwbare elektriciteit (privaat of publiek) ligt gelijk aan of lager dan in 2020, en dus niet in lijn met de doelstelling om in 2030 600 TJ lokale elektriciteitsopwekking te realiseren.

* Rekening houdend met een eventuele stijging van het totale energieverbruik.

12.2.2 Huidige situatie

In 2019 wordt 96 TJ elektriciteit lokaal opgewekt.

De Weerter Routekaart Energietransitie stelt het doel in 2030 600 TJ van de hernieuwbare elektriciteit lokaal op te wekken. Dat is de helft van het doel voor 2040.

Conclusie:

Door ontbrekende cijfers voor 2021 en 2022 kan er nog geen definitief oordeel worden toegekend aan de huidige situatie, aangezien 2019/2020 als benchmark wordt genomen. Op basis van de cijfers uit 2019 wordt verwacht dat het oordeel 'oranje' kan worden toegekend. Enkele nieuwe initiatieven en samenwerkingen zorgen voor een hoger aandeel (lokale) hernieuwbare energie, maar rekening houdend met de capaciteiten van het elektriciteitsnet en de beschikbare ruimte, is een lokale opwek van 600 TJ in 2030 nog ver weg.

12.2.3 Autonome ontwikkeling

Ook naast het gemeentelijk beleid worden vorderingen gemaakt op het gebied van hernieuwbare energiebronnen. Op nationaal niveau investeert de overheid in wind- en zonneparken en wordt er onderzoek gedaan naar alternatieve bronnen van schone energie, zoals waterstof. Ook helpen de

nationale en provinciale overheid de burger een handje door het aanbieden van subsidies, leningen en btw-kortingen. Door middel van de ISDE subsidie kan men bijvoorbeeld van het gas af stappen, door een deel van de kosten voor een warmtepomp terug te krijgen en de Stimuleringsregeling Duurzaam Thuis leningen van de provincie Limburg helpen de burger met het financieren van vergelijkbare maatregelen. De btw-korting op zonnepanelen is een specifieke regeling voor het individueel opwekken van duurzame energie. Er wordt dus massaal energie opgewekt door de nationale overheid en vanuit de nationale en provinciale overheid wordt er ingezet op individuele opwek van duurzame energie.

Aan de doelstelling van lokale opwek van duurzame energie zal de gemeente weinig voldoen wanneer er op dit gebied geen beleid wordt gevoerd. Individuele investeringen zullen door blijven gaan, maar wanneer de gemeente geen grootschalige lokale opwek stimuleert (zowel in samenwerking als in financiën), zullen dergelijke initiatieven minder snel ontstaan.

Het is belangrijk om te onthouden dat energiebesparing en duurzame energieopwek hand in hand gaan. Dat betekent dat beleid op het gebied van energiebesparing nooit volledig effectief kan zijn zonder beleid op het gebied van duurzame energieopwek en vice versa. Ook kan er in veel gevallen geen transitie naar compleet duurzame energiebronnen in een woning plaatsvinden, omdat er eerst de nodige energiebesparende maatregelen genomen moeten worden.

Conclusie:

Door nationaal en provinciaal beleid, waaronder subsidies voor individuele opwekking van energie, worden burgers aangespoord om te investeren in alternatieve, duurzame bronnen van energie. Zonder gemeentelijk beleid wordt hier geen versnelling aan gegeven en worden de lokale doelstellingen naar verwachting niet (tijdig) behaald. Om deze reden wordt het oordeel 'oranje' toegekend aan zowel de totale hernieuwbare opwek, als het aandeel lokale hernieuwbare opwek.

Doorkijk 2040

In 2040 moet de volledige energievraag bestaan uit hernieuwbare energie. Ook moet ongeveer de helft van de beoogde energievraag lokaal worden opgewekt. In 2030 wordt opnieuw bekeken wat de actuele energiebehoefte is, zodat er nieuwe doelen gesteld kunnen worden voor de beoogde lokale opwek van hernieuwbare energie. Er kan op dat moment ook rekening gehouden worden met ontwikkelingen in de techniek, en eventuele alternatieve bronnen van duurzame opwek.

12.3 Aardgasvrij-proof

12.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Duurzame energieopwekking	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> • Klimaatmonitor [2019]; • Weertse Routekaart Energietransitie.
Beschikbare referentiewaarden	Benchmarking van huidig aantal aardgasvrij-proof woningen ten opzichte van de situatie in Weert in 2019/2020.
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Totale aantal huizen dat aardgasvrij-proof is ligt hoger dan in 2020, en in lijn met de doelstelling om een volledige aardgasvrij-proof situatie te realiseren in 2030.
Oranje	Totale aantal huizen dat aardgasvrij-proof is ligt hoger dan in 2020, maar niet in lijn met de doelstelling om een volledige aardgasvrij-proof situatie te realiseren in 2030.
Rood	Totale aantal huizen dat aardgasvrij-proof is ligt gelijk aan het aantal in 2020, en dus niet in lijn met de doelstelling om een volledige aardgasvrij-proof situatie te realiseren in 2030.

12.3.2 Huidige situatie

Naast energiebesparing en hernieuwbare energie, zet Weert zich ook in om woningen aardgasvrij te maken. Om dit te bereiken moet er eerst duidelijk zijn voor elke woning hoe deze van het aardgas af kan, waarna de nodige voorbereidingen worden getroffen om deze (individuele of

gezamenlijke) transitie in gang te zetten. Deze ontwikkeling kan alleen plaatsvinden door zowel de sociale, economische als de technische aspecten in acht te nemen. Bovendien moet dit op een participatieve manier worden ingestoken, om het draagvlak zo groot mogelijk te maken, en is om deze reden een grote opgave. De transitievisie warmte heeft een technisch inzicht gegeven in de mogelijkheden voor de warmtetransitie in Weert. De Weerter Routekaart Energietransitie stelt het doel dat in 2030 alle woningen in de gemeente aardgasvrij-proof zijn.

Voor de stand van zaken met betrekking tot de verduurzaming van woningen wordt verwezen naar paragraaf 4.2.

Conclusie:

Door ontbrekende cijfers voor 2021 en 2022 kan er nog geen definitief oordeel worden toegekend aan de huidige situatie, aangezien 2019/2020 als benchmark wordt genomen. De klimaatmonitor geeft geen inzicht in individuele woningsituaties, wat het toekennen van een oordeel erg lastig maakt. Een dergelijk oordeel kan verbonden worden aan de energielabels in wijken. Verwacht wordt dat de huidige situatie 'oranje' scoort.

12.3.3 Autonome ontwikkeling

De gemeente zet de komende jaren in op een versnelling van het aardgasvrij-proof maken van woningen. Hierbij is bewustwording van burgers van belang, maar er zijn ook extra maatregelen en extra inzet nodig.

Conclusie:

Door ontbrekende cijfers voor 2021 en 2022 kan er nog geen definitief oordeel worden toegekend aan de autonome ontwikkeling, aangezien 2019/2020 als benchmark wordt genomen. Verwacht wordt dat er door nationaal en provinciaal beleid wel voortgang kan worden geboekt op het isoleren/ventileren en daarmee aardgasvrij-proof maken van woningen, al zal dit niet voldoen aan de Weerter doelstellingen, die hiervoor een kortere tijdspanne nemen. De autonome ontwikkeling wordt daarmee met 'oranje' beoordeeld.

Doorkijk 2040

Het is aannemelijk dat ook na 2040 het aardgasvrij-proof maken van woningen in de gemeente Weert zal verbeteren. In hoeverre deze verbetering doorzet is afhankelijk van het beleid na 2030.

13. Grondstoffen en circulariteit

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema grondstoffen en circulariteit.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Afval	De hoeveelheid restafval en hergebruik	<ul style="list-style-type: none"> Aantal kg ingezameld afval per jaar en het aandeel restafval. Scheiden van afval (%) 		

13.1 Afval

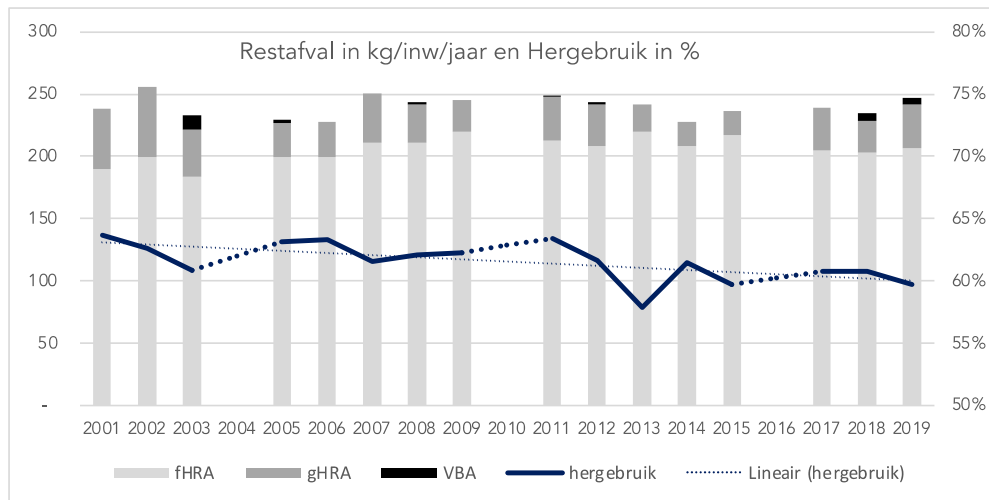
13.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Afval	
Status gebruikte informatie	Startnotitie Afvalbeleid: Afval in Weert (16 januari 2022)
Beschikbare referentiewaarden	Landelijke doelstelling max. 100 kg restafval per inwoner in 2020 met verdere afname van max 30 kg in 2025 + doelstelling gescheiden afval
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Er wordt voldaan aan de landelijke doelstelling met betrekking tot de hoeveelheid restafval en er wordt voldaan aan de landelijke doelstelling met betrekking tot het percentage gescheiden afval
Oranje	Rond het niveau van de landelijke doelstelling met betrekking tot de hoeveelheid restafval en/of rond het niveau van de landelijke doelstelling (gescheiden afval) met het risico op niet behalen van de doelen
Rood	Er wordt niet voldaan aan de landelijke doelstelling met betrekking tot de hoeveelheid restafval en er wordt niet voldaan aan de landelijke doelstelling met betrekking tot het percentage gescheiden afval

13.1.2 Huidige situatie

In een circulaire economie worden afvalstoffen opnieuw gebruikt als grondstof voor nieuwe producten, waardoor kringlopen gesloten worden. De hoeveelheid grondstoffen die wereldwijd wordt gebruikt, is in de afgelopen eeuw verachtvoudigd. Inkomensgroei en de toename van de bevolking zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. Tegelijkertijd is er veel verspilling, waardoor onnodig waarde verloren gaat, het milieu vervuult en het klimaat negatief wordt beïnvloed. De huidige milieuschade in Nederland is geraamd op 31 miljard euro per jaar. Nederland behoort met ruim 80 procent recycling al jaren tot de kopgroep van Europese landen, maar de inzet van secundair materiaal in de Nederlandse economie bedraagt maar 8 procent. Nederland gebruikt veel meer grondstoffen dan er als recycleat beschikbaar komt [PBL, 2018b] en de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner is verviervoudigd sinds 1950. Deze berg afval moet op één of andere manier verwerkt worden. Het nuttig toepassen van afvalstoffen spaart grondstoffen én energie uit. Er is een landelijke doelstelling van max. 100 kg restafval per inwoner in 2020 (met verdere afname van max 30 kg in 2025).

Het sluiten van ketens is essentieel, ook bij huishoudelijk afval. In Weert is op dat vlak nog een wereld te winnen: de hoeveelheid restafval schommelde de afgelopen 20 jaar tussen 220 en 250 kilogram per inwoner per jaar.

Figuur 13.1: Hoeveelheid restafval en percentage hergebruik

De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval (fHRA) is met plusminus 200 kg per inwoner per jaar in de afgelopen 20 jaar vrijwel niet gewijzigd. De hoeveelheid grof huishoudelijk restafval (gHRA) fluctueert met het economisch tij. Het percentage van het huishoudelijk afval dat wordt hergebruikt, lijkt licht dalende te zijn tot 60% (zie lineaire trendlijn).

Deze - constante - grote hoeveelheid zegt iets over het inzamelsysteem in Weert: niet geschikt om tot minder restafval te komen. En dat komt voornamelijk door de huis-aan-huis inzameling van fijn restafval met een duobak zonder prijsprikkel. De hoeveelheid van zo'n 200 kilogram per inwoner per jaar bestaat namelijk voor bijna 60% uit materialen die nu ook al gescheiden aangeboden kunnen worden. Veel restafval in combinatie met een op service gerichte inzameling (bijvoorbeeld de mogelijkheid om PMD gescheiden aan te bieden, ook al wordt deze ook al nagescheiden uit het restafval) maakt dat Weert een relatief hoge afvalstoffenheffing kent. Deze hoge kosten worden - op dit moment - ook nauwelijks goed gemaakt doordat de marktopbrengsten voor PMD, oud papier en karton (OPK), glas en textiel teruglopen.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect grondstoffen (en circulariteit) wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'rood' toegekend. Dit omdat het aantal kilogram restafval per inwoner in de gemeente Weert hoger ligt dan het Nederlandse gemiddelde, en omdat de landelijke doelstelling voor het scheiden van afval niet gehaald wordt.

13.1.3 Autonome ontwikkeling

De behoefte aan grondstoffen en energie neemt de komende jaren naar verwachting toe. Zonder aanvullend beleid leidt dit tot toenemende milieudruk. Daarnaast leidt de toenemende internationale concurrentie om grondstoffen tot leveringszekerheidsrisico's voor cruciale grondstoffen. Rijksbeleid is een halvering van het gebruik van nieuwgewonnen mineralen, fossiele grondstoffen en metalen in 2030. De Rijksoverheid beoogt de transitie naar een circulaire economie te versnellen met beleid dat is neergelegd in het rijksbrede programma Circulaire Economie (2016), het Grondstoffen-akkoord (2017) en de kabinetsreactie op de transitieagenda's (juni 2018). Het kabinet heeft in zijn beleid geen extra geld gereserveerd voor de transitie naar een circulaire economie. Het PBL constateert dat dat het realiseren van de ambities van het rijksbrede programma Circulaire Economie en de halveringsdoelstelling voor primair grondstoffengebruik lastig maakt [PBL, 2018b].

Tegen de achtergrond van de huidige situatie is de vraag hoe Weert binnen contractuele kaders minder restafval, lagere kosten en zo hoog mogelijke service kan realiseren. In 2022 staan daartoe op de rol:

- een interne (raad, college, ambtelijk) en externe (inwoners) analyse 'Wat wil Weert?';
- voorbereiding van de aanbesteding voor de GFT-verwerking (al dan niet in ASL-verband);
- invulling geven aan de overeenkomst met Afvalfonds over de vergoeding voor PMD;
- herzien van de overeenkomst voor OPK;
- marktonderzoek naar luierinzameling en -verwerking;

- marktonderzoek naar kringloop als onderdeel van de inzamelstructuur;
- verkenning van samenwerkingsmodellen en -partners in de afvalverwijdering.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect afval wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, met een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de gemeente Weert enerzijds met haar beleid betreffende restafval niet voldoet aan de landelijk gestelde normen en anderzijds wel nieuw beleid gaat formuleren. Hiermee zet zij actief in op nascheiding om zo het scheidingspercentage te verlagen om gestelde doelstellingen te behalen.

Doorkijk 2040

Met de invoering van nieuw beleid is in 2040 het kwaliteitsniveau 'groen' te verwachten.

14. Economische vitaliteit

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema economische vitaliteit.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Economische zelfredzaamheid	Het aantal mensen met inkomensondersteuning per 1000 inwoners (15-65 jaar)	Aantal mensen met inkomensondersteuning per 1000 inwoners (WW/bijstand)		
Werkgelegenheid	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar	Totaal aantal banen (uitsplitsing in sectoren) per 1000 inwoners in potentiële beroepsbevolking (15-65 jaar)		
Kwaliteit en kwantiteit werklocaties	Het areaal en kwaliteit van vestigingslocaties (bedrijventerreinen, detailhandel en kantoren)	<ul style="list-style-type: none"> • Leegstand (%) • Aantal bezoekers binnenstad • Uitgeefbare ruimte bedrijventerreinen 		
Vitaliteit binnenstad	Leegstand binnenstad	Leegstand verkooppunten binnenstad (%)		
Landbouw	Totaal oppervlakte agrarisch grondgebruik	Toe- of afname agrarisch grondgebruik		

14.1 Economische zelfredzaamheid

14.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Economische zelfredzaamheid	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> • Aantal personen met bijstandsuitkering [CBS, 2020]
Beschikbare referentiewaarden	Benchmarking van verbetering/verslechtering en landelijk gemiddelde van het aantal inwoners vanaf 18 jaar met een bijstandsuitkering
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het aantal personen per 1000 inwoners vanaf 18 jaar met een bijstandsuitkering ligt onder het landelijk gemiddelde
Oranje	Het aantal personen per 1000 inwoners vanaf 18 jaar met een bijstandsuitkering ligt rond het landelijk gemiddelde
Rood	Het aantal personen per 1000 inwoners vanaf 18 jaar met een bijstandsuitkering ligt boven het landelijk gemiddelde

14.1.2 Huidige situatie

Economische zelfredzaamheid is gedefinieerd als de verandering in het aantal personen dat aanspraak maakt op een bijstandsuitkering. Het aantal personen met een bijstandsuitkering op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB) en de Participatiewet ligt in de gemeente Weert op 22,7 per 1000 inwoners van 18 jaar en ouder. Dit ligt lager dan het Nederlandse gemiddelde van 27,9 per 1000 inwoners van 18 jaar of ouder.

Over de periode 2016-2020 is het aantal personen per 1000 inwoners vanaf 18 jaar met een bijstandsuitkering afgenomen met 13,3%. Dit is nagenoeg het dubbele van de afname gemiddeld genomen over Nederland in dezelfde periode, 6,7% [CBS, 2020].

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect economische zelfredzaamheid wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, omdat het aantal personen met inkomensondersteuning ruim onder het landelijk gemiddelde ligt. De afgelopen jaren is dit behoorlijk afgenomen.

14.1.3 Autonome ontwikkeling

De impact van de contactbeperkende maatregelen voor het bedrijfsleven en de werkgelegenheid is groot. Mede door de steunpakketten van de overheid blijft het aantal faillissementen en ontslagen nog beperkt. De verwachting is dat op termijn niet alle bedrijven in staat zullen zijn overeind te blijven en al hun personeel in dienst te houden. De werkloosheid loopt daarmee op.

Transformeren is een proces van lange adem

Transformeren heeft tijd nodig. Tijd om hardnekkige schotten te slechten, samenwerking te bevorderen en ruimte te bieden aan eigentijdse vormen van ondersteuning. In 2020 is hier verder aan gewerkt waar dat mogelijk was binnen de grenzen van de coronacrisis. Hieronder lichten we een aantal stappen toe die zijn gezet.

Beleidsplan sociaal domein 2020-2023

2020 was het eerste jaar van het regionaal beleidsplan sociaal domein 2020 tot en met 2023. Het is een integraal beleidsplan met één visie die de diverse beleidsvelden, zoals Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, overstijgt. De visie is als volgt geformuleerd: 'Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen'. De visie geeft verdere richting aan de ingeslagen weg zoals eerder vastgelegd in afzonderlijke beleidsplannen. Het beleidsplan is vertaald in een Regionaal Uitvoeringsplan Sociaal Domein. Hierin is uitgewerkt welke activiteiten plaats zullen vinden en hoe gemonitord wordt of resultaten bereikt worden.

Cijfers

Het aantal huishoudens dat in 2020 een uitkering ontvangt is voor het eerst sinds 2016 gestegen. Het aantal is gestegen met 15 huishoudens (2%). In december 2020 ontvingen 883 huishoudens een uitkering. In december 2019 waren dat er 868. Het effect van de coronacrisis is voornamelijk zichtbaar in een lagere uitstroom van uitkeringsgerechtigden, doordat er minder mogelijkheden voor uitkeringsgerechtigden zijn op de arbeidsmarkt.

Naast de reguliere uitkeringen heeft de gemeente Weert in 2020 aan 723 ondernemers een Tozouitkering verstrekt. Van deze ondernemers hebben er 76 gebruik gemaakt van een lening voor bedrijfskapitaal.

Ook in 2020 is door de gemeente Weert en Werk.Kom ingezet op instroombeperkende en uitstroombevorderende maatregelen, al dan niet in samenwerking met andere partners. Door de contactbeperkende maatregelen als gevolg van corona, hebben sommige activiteiten geen of in andere vorm doorgang gevonden.

In totaal maakten 1.786 huishoudens gebruik van één of meerdere minimaregelingen in 2020. In 2019 waren dat er 1.820. De daling is in lijn met het op jaarbasis gemiddeld lagere aantal huishoudens met een uitkering.

Ook bij het aantal meldingen voor schulddienstverlening was een effect van de coronacrisis zichtbaar. Tijdens de lockdowns meldden zich minder inwoners voor ondersteuning bij hun financiële problematiek. Ten tijde van de periode met versoepelingen was juist sprake van een toename van het aantal hulpvragen. Dit beeld sluit aan bij het landelijke beeld dat het aantal inwoners met financiële problemen door de coronacrisis is toegenomen. De coronamaatregelen lijken inwoners ervan te weerhouden hulp te zoeken. Een fikse toename in aanmeldingen ten gevolge van de coronacrisis volgt naar verwachting ná de crisis.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect economische zelfredzaamheid wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, een continuering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de gemeente Weert beleid opgesteld heeft om op verschillende manieren en niveaus de economische zelfredzaamheid van haar inwoners te verbeteren. De verwachting is dat het aantal personen dat aanspraak maakt op inkomensondersteuning lager blijft dan het landelijk gemiddelde. De verwachting is wel dat op termijn niet alle bedrijven in staat zullen zijn overeind te blijven en al hun personeel in dienst te houden. De werkloosheid loopt daarmee op.

Doorkijk 2040

Bij voortzetting van beleid is na 2030 bestendinging van kwaliteitsniveau 'groen' te verwachten.

14.2 Werkgelegenheid

14.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Werkgelegenheid	
Status gebruikte informatie	weert.incijfers.nl, UWV
Beschikbare referentiewaarden	Benchmarking op basis van landelijk gemiddelde aantal arbeidsplaatsen per 1000 inwoners
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het aantal arbeidsplaatsen per 1000 inwoners ligt hoger dan het landelijke gemiddelde
Oranje	Het aantal arbeidsplaatsen per 1000 inwoners ligt op het niveau van het landelijk gemiddelde
Rood	Het aantal arbeidsplaatsen per 1000 inwoners ligt lager dan het landelijk gemiddelde

14.2.2 Huidige situatie

Wat de werkgelegenheid betreft zijn er gemiddeld gezien in de gemeente Weert 822 banen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. Dit is hoger dan het Nederlandse gemiddelde (796 banen).

In de gemeente Weert zijn in 2020 in totaal 25.869 banen en 25.000 werkzame personen. Het totaal aantal banen is in de periode 2011-2020 afgenomen met 7,9%. De meeste banen liggen in verhouding in de groot- en detailhandel, 20,2% in Weert ten opzichte van 17,4% in Nederland. Andere grote sectoren zijn de gezondheids- en welzijnszorg (18,0%) en de industrie (15,9%). De netto arbeidsparticipatie ligt in Weert in 2020 met 68,3% ongeveer op het Nederlandse niveau (68,4%), terwijl deze in de jaren daarvoor hier nog 1 a 2% onder bleef.

Het percentage WW-uitkeringen bedroeg in november 2021 2,3%, t.o.v. 2,0% landelijk (UWV).

Conclusie:

Aan beoordelingsaspect werkgelegenheid wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, omdat het aantal arbeidsplaatsen in de gemeente Weert hoger ligt dan het landelijke gemiddelde.

14.2.3 Autonome ontwikkeling

Taskforce Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

Om de verbinding en samenwerking in de regio te bewerkstelligen is in 2020 de Taskforce Economie-Arbeidsmarkt-Onderwijs Midden-Limburg gestart bestaande uit: de Arbeidsmarktregio Midden Limburg, het Regionaal Werkbedrijf, Samenwerking Midden-Limburg, Ondernemend Limburg, MBO-instellingen en Keyport. De Taskforce heeft het op zich genomen om een antwoord te formuleren voor de wijze waarop de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg de crisis te lijf moet gaan. Er moet zoveel als mogelijk vanuit één gecoördineerde aanpak gewerkt gaan worden aan een herstelprogramma voor het versterken van een krachtige arbeidsmarkt die in de post corona

periode zowel economisch herstel als sociale doelstellingen kan bewerkstelligen. Het plan van aanpak Post-Corona "Met veerkracht uit de crisis!" Midden-Limburg is gericht op herstel en het ontwikkelen van veranderingen om beter uit de crisis te komen. Het programma bestaat uit zes speerpunten die zijn gekozen omdat ze een samenhangend, integraal en doeltreffend pakket aan maatregelen vormen om onze veerkracht te versterken:

- Circulaire economie
- Leven Lang Ontwikkelen / Mobiele arbeidsmarkt
- Aantrekken en behoud van jong talent
- Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid
- Steun voor ondernemers

Relatie met het plan Perspectief op Werk

Voor de realisatie van het plan Perspectief op Werk is door het rijk een impulsfinanciering van € 1 miljoen aan de arbeidsmarktregio uitgekeerd met de decembercirculaire 2019 en de meicirculaire 2020. Dit bedrag is toegekend aan de gemeente Roermond. Het ministerie heeft aan de arbeidsmarktregio's gevraagd in het kader van Perspectief op Werk om met de samenwerkende partijen te beoordelen of er wijzigingen in het actieplan nodig zijn als gevolg van de coronacrisis. In de arbeidsmarktregio Midden-Limburg hebben we ervoor gekozen om de middelen vanuit Perspectief op Werk ondersteunend en faciliterend te laten zijn aan de benodigde aanpak voor de postcorona arbeidsmarkt. Hiervoor is op basis van een postcorona plan van aanpak een Doe-Agenda opgesteld waar met name in 2021 en 2022 uitvoering aan wordt gegeven.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect werkgelegenheid wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend, een continuering ten opzichte van de huidige situatie. Dit omdat de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg zoveel als mogelijk vanuit één gecoördineerde aanpak werkt aan een herstelprogramma voor het versterken van een krachtige arbeidsmarkt.

Doorkijk 2040

Bij voortzetting van beleid is, onder voorbehoud van de gevolgen van de coronacrisis, na 2030 bestendiging van kwaliteitsniveau 'groen' te verwachten.

14.3 Kwaliteit en kwantiteit werklocaties

14.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

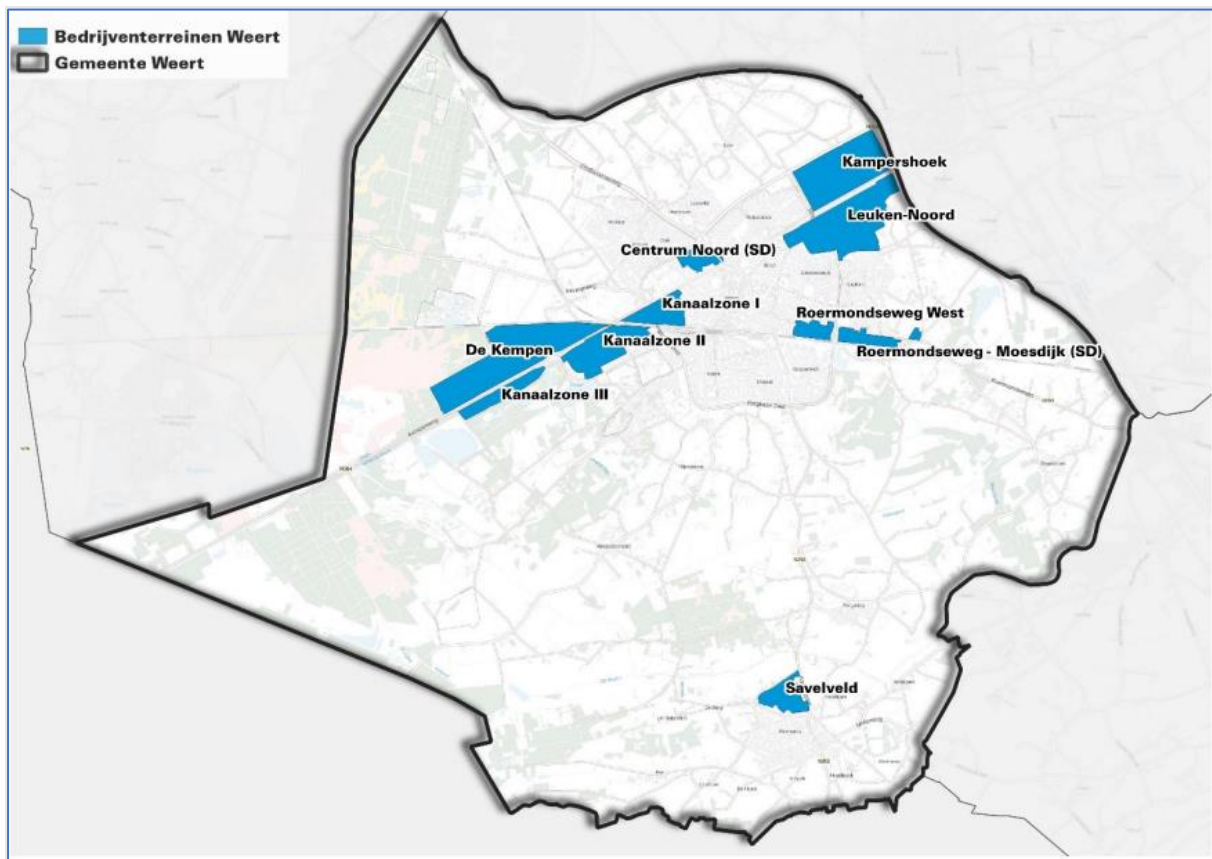
Kwaliteit en kwantiteit werklocaties	
Status gebruikte informatie	Vraag- en aanbodgegevens gemeente Weert Jaarlijkse monitoring Weert-Nederweert
Beschikbare referentiewaarden	Ruimtebehoefte onderzoek bedrijventerreinen, adviesbureau Stec (2021) Kwantitatieve vraag en aanbod: hectares bedrijventerrein
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Er wordt voldaan aan de kwalitatieve vraag naar een bepaald type bedrijventerrein en er wordt voldaan aan de kwantitatieve vraag naar bedrijventerreinen
Oranje	Er wordt voldaan aan de kwalitatieve vraag naar een bepaald type bedrijventerrein of er wordt voldaan aan de kwantitatieve vraag naar bedrijventerreinen
Rood	Er wordt niet voldaan aan de kwalitatieve vraag naar een bepaald type bedrijventerrein en er wordt niet voldaan aan de kwantitatieve vraag naar bedrijventerreinen

14.3.2 Huidige situatie

De werklocaties in Weert zijn gezamenlijk goed voor zo'n 442 hectare aan netto areaal (Bron: REBIS, 31-12-2018). Zij huisvesten ruim 750 bedrijven, die gezamenlijk werk bieden aan circa 11.300 werkzame personen. Dat is 45% van de totale werkgelegenheid in de gemeente. Dit is een hoog aandeel. Ter duiding: landelijk ligt het aantal werkzame personen op bedrijventerreinen in een gemeente gemiddeld tussen de 30-35%.

De werklocaties vertegenwoordigen een grote sociaal- en maatschappelijke economische waarde voor de gemeente en de regio. De toegevoegde waarde is met €890 miljoen aanzienlijk (Bron: CBS, bewerking Stec Groep). Op de werklocaties is veelal stuwende bedrijvigheid aanwezig die ook zorgt voor indirecte werkgelegenheid in andere sectoren in Weert en regio, denk aan rechtskundige dienstverlening (accountancy, belastingadvies), financiële dienstverlening en ICT-bedrijven en overige zakelijke dienstverlening. De werklocaties en bedrijventerreinen in het bijzonder zijn daarmee een cruciaal onderdeel in het ruimtelijk-economisch functioneren van gemeente Weert.

Gemeente Weert kenmerkt zich door een divers pallet aan werklocaties. Tot het bedrijvenbestand behoren grote (inter)nationaal georiënteerde bedrijven, maar de werklocaties huisvesten ook een belangrijk deel van het lokale midden- en kleinbedrijf (MKB). Met name de bedrijventerreinen De Kempen, Kampershoek en Leuken-Noord kenmerken zich door een relatief hoog aandeel bovenregionale bedrijvigheid.

Figuur 14.1 Bedrijventerreinen gemeente Weert (bron: Stec Groep, 2020)

Uit een Next Economy Effectrapportage van de Stec Groep (2020) blijkt dat de Weerter bedrijventerreinen gemiddeld genomen vanuit ruimtelijk-economisch perspectief goed functioneren, en dat de sociaal-economische waarde relatief groot is. Liefst 45% van de Weerter werkgelegenheid bevindt zich op de bedrijventerreinen (gemiddeld ligt dit in Nederland op zo'n 30%). Wel zijn er verschillen van de positie van de werklocaties op de economische levenscyclus. De meeste bedrijventerreinen hebben een hoge "next economy" potentie (duurzaamheid en energietransitie, circulaire economie, automatisering, smart industry, e-commerce).

Volgens de prognose van Stec is er per 31 december 2020 een uitbreidingsvraag van circa 17 hectare (scenario laag) tot maximaal 35 hectare (scenario hoog) voor Weert en Nederweert in de periode 2020 tot 2030. Dit aanbod ligt volledig in Weert, in Nederweert is de laatste kavel uitgegeven. Tegenover deze uitbreidingsvraag staat een hard planaanbod van 32,5 hectare. In het aanbod zit bovendien nog ruimte voor het huisvesten van logistiek, met name bij Heylen (warehouses). Daarmee zijn vraag en aanbod in het hoge scenario min of meer in evenwicht tot 2030. De ruimtevraag is afkomstig van bedrijfssectoren met een gunstig groeiperspectief. Het gaat dan met name om bedrijven actief in logistiek (en groothandel), industrie en regulier-gemengd lokaal MKB. Medio 2022 is de vraag-aanbodsituatie sterk veranderd: het direct uitgeefbare aanbod

is, rekening houdend met opties en contracten, fors afgenomen tot 3,4 ha. Vanaf mei 2025 komt daar 3 ha bij op Kampershoek 2.0. Tegenover dit aanbod staat een vraag van 28 ha.

Het kwalitatief meest geschikte uitgeefbare aanbod bevindt zich op Kampershoek 2.0. Dit is bijna de helft van het planaanbod. Met name op Kanaalzone II en Leuken Noord is sprake van kwalitatieve mismatch, oftewel onvoldoende aansluiting bij de locatiewensen- en eisen van bedrijven.

14.3.3 Autonome ontwikkeling

De economie vernieuwt en verduurzaamt. Circulariteit, energietransitie en digitalisering zijn de grootste investeringsthema's die voor extra veel dynamiek zorgen op de bedrijventerreinen. Dynamiek die zeker in de overgangperiode naar een nieuwe economie substantieel meer ruimte vraagt, waardoor het belangrijk is de positie van bedrijventerreinen te waarborgen. Daarbij hoort ook actieve (her)inrichting van bestaande bedrijventerreinen om onnodig ruimtebeslag te voorkomen. Het is dus van belang dat bedrijventerreinen in de toekomst beschikken over fysieke groeiruimte voor bedrijven, zowel kwalitatief als kwantitatief. Om goed in te kunnen spelen op wijzigingen in de marktdynamiek wordt de vraag-aanbodsituatie, leegstand e.d. jaarlijks gemonitord.

Binnen de regio Midden-Limburg hebben gemeenten onderling afspraken gemaakt om de voorraad van vraag en aanbod op regionale schaal beter in balans te brengen naar de toekomst toe en de bijbehorende afspraken vast te leggen. Deze afspraken zijn vastgelegd in het regionaal beleidskader werklocaties Midden-Limburg.

Conclusie:

Aan kwaliteit en kwantiteit werklocaties wordt bij bestemming van het beleid voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, gelijk aan de huidige situatie. Dit omdat onzekerheid bestaat over de precieze vraag naar bepaalde typen bedrijventerreinen zowel kwalitatief als kwantitatief.

Doorkijk 2040

Door onder andere digitalisering en robotisering van de samenleving is het onduidelijk wat dit met de vraag naar ruimte voor bedrijvigheid op bedrijventerreinen doet na 2030. De juiste combinatie van vraag en aanbod in vorm van kwaliteit, verbindingen en arbeid wordt naar verwachting belangrijker om bedrijven aan een bedrijventerrein te blijven binden.

14.4 Vitaliteit binnenstad

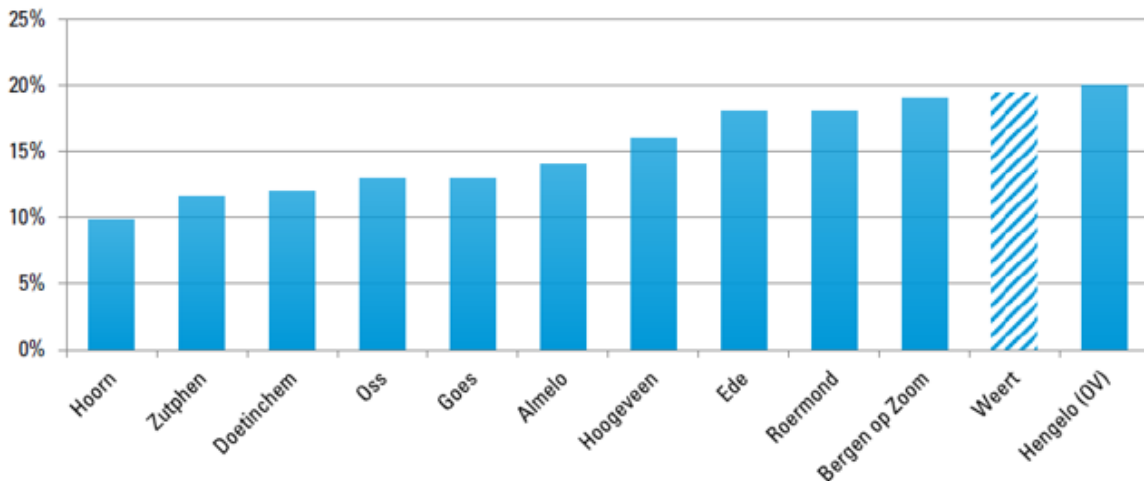
14.4.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Vitaliteit binnenstad	
Status gebruikte informatie	Locatus Leegstand verkooppunten gemeente Weert 2017-heden
Beschikbare referentiewaarden	Benchmark vergelijkbare middelgrote centra (Stec Groep, rapport toekomstbestendig programma voor de binnenstad van Weert (2022))
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Het leegstandspercentage is lager dan het gemiddelde leegstandspercentage van vergelijkbare middelgrote centra
Oranje	Het leegstandspercentage is gelijk aan het gemiddelde leegstandspercentage van vergelijkbare middelgrote centra
Rood	Het leegstandspercentage is hoger dan het gemiddelde leegstandspercentage van vergelijkbare middelgrote centra

14.4.2 Huidige situatie

De binnenstad van Weert beschikt met ruim 335 winkels, horecazaken, culturele instellingen en dienstverleners over een divers pallet aan publiekstrekkingen. Winkels zijn in de binnenstad dominant in het straatbeeld. Met bijna 36.500 m² wvo en 175 winkels (exclusief leegstand) bestaat ongeveer de helft van het aanbod uit winkels. Recreatieve winkels vormen de grootste branche en concentreren zich met name in de Langstraat en een deel van de Muntpassage. Het dagelijks aanbod bestaat voor een groot deel (bijna 60%) uit supermarkten en wordt aangevuld met enkele speciaalzaken en drogisterijen. Dit aanbod is vooral in en rondom de Muntpassage gevestigd. Het doelgerichte aanbod bestaat vooral uit (kleinschalige) winkels die gericht zijn op woon(inrichting) en die verspreid zijn gelegen door de binnenstad.

In de binnenstad blijft de leegstand van het aantal verkooppunten een groot aandachtspunt. Deze is gestegen van 16% in 2017 naar 20% in 2022, met een hoge concentratie in de Stationsstraat en in de Langstraat. Laatstgenoemde straat bevindt zich binnen het huidige kernwinkelgebied. Parallel daaraan is ook het aantal bezoekers in de binnenstad afgenomen, van 75.500 in 2017 naar 48.100 bezoekers per week in 2021. Hierbij is de invloed van de coronamaatregelen duidelijk zichtbaar. In vergelijkbare middelgrote centra is de leegstand met een gemiddeld percentage van 15% beduidend lager:

Figuur 14.2: Percentage Leegstand (bron: Locatus, 2022)

Horeca heeft (een deel van) het gat dat is ontstaan door winkelsluitingen opgevangen. Het aantal horecavestigingen in de Weerter binnenstad (84 in 2022) is relatief hoog en sinds 2015 (per saldo) met zes gestegen (met name toename eetgelegenheden, het aantal cafés nam daarentegen af).

Het aanbod aan culturele instellingen in de Weerter binnenstad is groot en divers. Ook hebben (commerciële) dienstverleners een belangrijk aandeel in de binnenstad en is de behoefte aan kleinschalige werkruimtes zoals Cwartier die biedt.

Voor de functie wonen is de potentie in de binnenstad groot. Tot op heden zijn er reeds ruim 210 woningen (16.500 m² bvo) in en rondom de binnenstad gerealiseerd door transformatie. Met name van oudere huishoudens in Weert die de stap maken van een grondgebonden woning naar gestapelde bewoning nabij voorzieningen wordt er voldoende vraag verwacht. De Stec Groep verwacht voldoende ruimte om de komende 20 jaar circa 395 tot 595 woningen in verschillende prijsklassen en typologieën in het centrumgebied toe te voegen. Het overgrote deel van de behoefte gaat uit naar een appartement of nultredewoning (circa 235 tot 460 woningen) in een stedelijke setting. Daarnaast is er behoefte aan circa 130 tot 160 grondgebonden woningen binnen het stedelijke woonmilieu in Weert. Het gaat daarbij om woningen in zowel het koop als het (sociale) huursegment.

Het bestrijden van de leegstand zit vooral in concentratie van winkels en horeca in het kernwinkelgebied en in transformatie van functies buiten dit gebied. Gezien de beperkte vraag en daarmee draagvlak voor een stedelijk programma met (meer) detailhandel, kantoren, bedrijfsruimte en andere (commerciële) functies, vormt de woonfunctie de basis voor de transformatie. In het kernwinkelgebied met name boven en achter de winkels, in de aanloopstraten ook in de plint.

Conclusie:

Aan de leegstand in de binnenstad wordt in de huidige situatie het kwaliteitsniveau 'rood' toegekend aangezien deze (veel) hoger dan de leegstand in vergelijkbare middelgrote centra.

14.4.3 Autonome ontwikkeling

Het winkelaanbod in de Weertse binnenstad staat onder druk. Het traditionele winkelen verandert door de verdere toename van het internet winkelen. Bezoekers komen niet meer puur voor het winkelen naar de binnenstad, maar om de beleving. Ook de vergrijzing heeft invloed op het koopgedrag: oudere bezoekers besteden minder dan groepen in de opbouwfase van hun leven (meubels, kleding, sport etc.). De verandering van het consumentengedrag en de technologische en demografische ontwikkelingen leiden tot een verandering van binnenstedelijke functies. Detailhandel wordt steeds meer aangevuld met horeca, cultuur en leisure. In de binnenstad treedt spanning op tussen de wens voor een bruisend centrum en de toename van woonfuncties door transformatie van leegstaande panden. Geluid bij horeca(terrassen) en evenementen zijn zaken die horen bij een bruisend centrum, maar kunnen overlast veroorzaken voor (toekomstige) bewoners.

Conclusie:

Aan de leegstand in de binnenstad wordt in bij bestendiging van het beleid het kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. Transformatie, verkleinen kernwinkelgebied, sfeerverhoging etc. zullen naar verwachting de leegstand enigszins kunnen terugdringen, echter slechts gedeeltelijk.

Doorkijk 2040

De landelijke trend van meer wonen en minder winkelen in de binnenstad zal zich verder doorzetten. De binnenstad gaat steeds meer draaien om vermaak en het bieden van ervaringen. Een stad dient echt onderscheidend te zijn om consumenten aan te trekken.

14.5 Landbouw

14.5.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Landbouw	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief, CBS Statline
Beschikbare referentiewaarden	Benchmark totale oppervlakte agrarisch grondgebruik (5 jaarlijkse vergelijking)
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	De totale oppervlakte agrarisch grondgebruik is met meer dan 2% toegenomen t.o.v. 5 jaar geleden
Oranje	De totale oppervlakte agrarisch grondgebruik is vrijwel gelijk gebleven (plus/min 2%) t.o.v. 5 jaar geleden
Rood	De totale oppervlakte agrarisch grondgebruik is met meer dan 2% afgenomen t.o.v. 5 jaar geleden

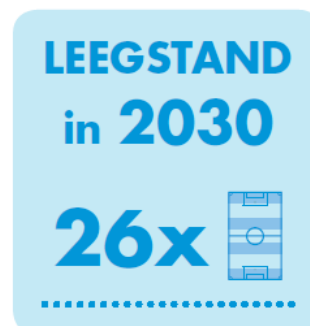
14.5.2 Huidige situatie

In het Weertse buitengebied is de land- en tuinbouw een belangrijke speler. De waarde van de landbouw is daarbij breder dan alleen het economisch perspectief (ondernemerschap en verdien capaciteit). De waarde van de landbouw voor de gemeente Weert zit ook nadrukkelijk in de sociale waarde (leefbaarheid) en de rol van de – met name grondgebonden – landbouw als beheerder van het buitengebied. De sector heeft het overgrote deel van dit buitengebied in eigendom en/of beheer.

Keyport heeft voor de regio uitgerekend dat slechts 25% van de primaire bedrijven op dit moment de verdien capaciteit heeft om een volwaardig gezinsinkomen te realiseren. Mede omdat het huidige kostprijs gedreven verdienmodel aan het einde van zijn cyclus lijkt te zijn gekomen. De continuïteit van bedrijven komt steeds verder onder druk te staan. Dit heeft ook consequenties voor de continuïteit van de blijvers en voor het productievolume in de regio. Er komt dus een groot transitieproces op de sector af.

Cijfers voor Weert:

- tussen 2000 en 2019 is 50% van de ondernemers gestopt. De meeste stoppers zijn akkerbouwers. In 2021 telde Weert nog 149 landbouwbedrijven;
- de leegstand van agrarische stallen en schuren bedroeg in 2019 25.000 m²; naar verwachting neemt deze toe tot 131.000 m² in 2030 (26 voetbalvelden);
- van de agrarische ondernemers in Weert is 42% ouder dan 65 jaar;
- slechts 18% (ouder dan 50 jaar) van de ondernemers heeft een opvolger. Met name akkerbouwbedrijven hebben de minste bedrijfsopvolgers. Van de grote en zeer grote bedrijven heeft 33% een opvolger;
- toekomstplannen: 71% van de ondernemers wil doorgaan op de huidige voet, 15% gaat stoppen en 14% gaat uitbreiden of heeft een opvolger.

Een belangrijke indicator voor de vitaliteit van de landbouwsector is de ontwikkeling van de totale oppervlakte aan agrarisch grondgebruik. Onderstaand het beeld van de afgelopen jaren.

	2000	2005	2010	2015	2020
Oppervlakte (are)	423.144	400.939	401.483	364.678	355.484
5-jaarlijkse toe/afname (%)		- 5,2 %	+0,1%	- 9,2%	- 2,5%

Tabel 14.1: Ontwikkeling totale oppervlakte agrarisch grondgebruik

Conclusie:

Aan de totale oppervlakte agrarisch grondgebruik wordt in de huidige situatie het kwaliteitsniveau 'rood' toegekend aangezien deze met meer dan 2% is afgenomen t.o.v. 5 jaar geleden.

14.5.3 Autonome ontwikkeling

De land- en tuinbouw is een sector die zich continu ontwikkelt en aanpast naar aanleiding van veranderende opgaven en vragen vanuit de markt en de maatschappij. Op basis van de maatschappelijke roep: "Nooit meer honger" is de sector na de Tweede Wereldoorlog op indrukwekkende wijze gegroeid. Schaalvergroting, specialisatie, product- en teeltinnovaties gecombineerd met een hechte samenwerking tussen agrariërs, overheid en toeleverende en afnemende bedrijven maakten de sector sterker en sterker. De exportpositie (producten, kennis, voer- en teeltsystemen) groeide tot grote hoogte. Een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op het toekomstbeeld van de landbouw:

- Meer ruimtedruk op landbouwgrond;
- Ontwikkeling van nieuw ondernemerschap (naar circulaire landbouw) als voorwaarde voor ontwikkeling;
- Toename regelgeving en maatschappelijke druk;
- Veranderend energiesysteem (naar een klimaatneutrale landbouw);
- Arbeid als kritieke factor (tekort aan vakmensen);
- Innovatie en data belangrijker voor bedrijfsvoering.

De weerstand tegen verdere groei en intensivering van de veehouderij is groter dan ooit, ook gezien het risico op zoönosen (infectieziektes die van dier op mens kunnen overgaan). Steeds meer mensen zijn op zoek naar een veilige woon- en leefomgeving met voedselvoorziening die aansluit bij hun specifieke wensen. Wat betreft productkeuze was de vraag naar biologische

producten nog nooit zo hoog. Waarbij het wel erg wrang is dat agrarische ondernemers die investeren in verbeteringen ten gunste van dierenwelzijn, natuurinclusieve en biologische producten deze soms toch weer als 'reguliere' producten moeten afzetten.

De genoemde maatschappelijke veranderingen zijn voor de overheid aanleiding om (nog) meer te reguleren, waardoor bedrijven in hun groei worden belemmerd. Schaalvergroting wordt door steeds meer partijen als ongewenst gezien. Geen maximalisatie, maar optimalisatie. Het is complex om het hele systeem te veranderen en daarom moeten alle schakels meedoen. Ook de consumenten. Tot nu toe is verandering blijven hangen in de verwijtende sfeer wat leidt tot wederzijds onbegrip. Dit heeft niet geholpen bij het zoeken naar een uitweg. Niemand komt ermee weg door alleen maar te wijzen naar de agrariër. Het is geen zaak van de landbouw alleen, al levert die een cruciale bijdrage. Het vraagt dus om nieuwe verbindingen.

Zowel CBS als LEI Wageningen UR voorspellen dat de huidige trend van afname van het aantal bedrijven met 3% per jaar de komende jaren doorzet, zo niet groter wordt. Verwachting is dat met name het aantal kleine tot middelgrote landbouwbedrijven daalt. Dit betekent echter niet dat deze productieruimte verdwijnt. Het verleden leert dat deze ruimte door grote bedrijven wordt overgenomen. Dit leidt tot een toename van vrijkomende agrarische gebouwen en bedrijfswoningen die, volgens de huidige prognose in 2030 oploopt tot 26 voetbalvelden. Omdat dergelijke objecten weinig courant zijn, ligt verpaupering van het platteland op de loer.

Voor Weert heeft deze ontwikkeling veel impact. Zeker gezien het feit dat bedrijven in de gemeente Weert voor 72% behoren tot de traditionele gangbare familiebedrijven, die vooral goed zijn in het produceren van voedsel. De stap naar nieuwe verdienmodellen met eigen afzetkanalen of verbreding met ander functies is vaak groot. Dit kan betekenen dat een groot aantal agrarische ondernemers met hun gezinnen en bedrijven uiteindelijk verdwijnen uit het Weert. Dit heeft dan een grote impact op de economie (ondernemerschap, verdien capaciteit), maar ook op de kwaliteit en de leefbaarheid van het landelijk gebied.

Conclusie:

Aan de totale oppervlakte agrarisch grondgebruik wordt het kwaliteitsniveau 'rood' toegekend. Naar verwachting neemt dit verder af, onder meer onder invloed van Rijksmaatregelen (stoppersregelingen, maatregelen i.v.m. de stikstofproblematiek).

Doorkijk 2040

Door de snelle terugloop resteert er in 2040 nog maar een selecte groep agrarische ondernemers. Door de verwachte afname van ongeveer 2/3 van het aantal bedrijven zal de toegevoegde waarde per agrarisch productiebedrijf meer dan verdubbeld moeten zijn. De omslag naar klimaatneutrale landbouw, die volgens het Klimaatakkoord in 2050 moet zijn bereikt, is voor een belangrijk deel gerealiseerd.

15. Bereikbaarheid

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema bereikbaarheid.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Auto bereikbaarheid	Afstand tot ontsluitingswegen	Gemiddelde afstand Percentage binnenstedelijke congestie	Oranje	Groen
Duurzame slimme mobiliteit	Percentage werknemers die duurzaam rijden stimuleren en aantal laadpalen t.o.v. woningen		Rood	Oranje
Openbaar vervoer	Afstand tot OV-voorziening	350 meter	Oranje	Groen
Wandel- en fietsnetwerk	Wandelroutes (wandelnet) Fietsroutes (Businessplan Routebureau Noord- en MiddenLimburg)	Aantal voorzieningen en kwaliteitsniveau voorzieningen	Oranje	Groen
Ondergrondse infrastructuur			Rood	Oranje

15.1 Auto bereikbaarheid

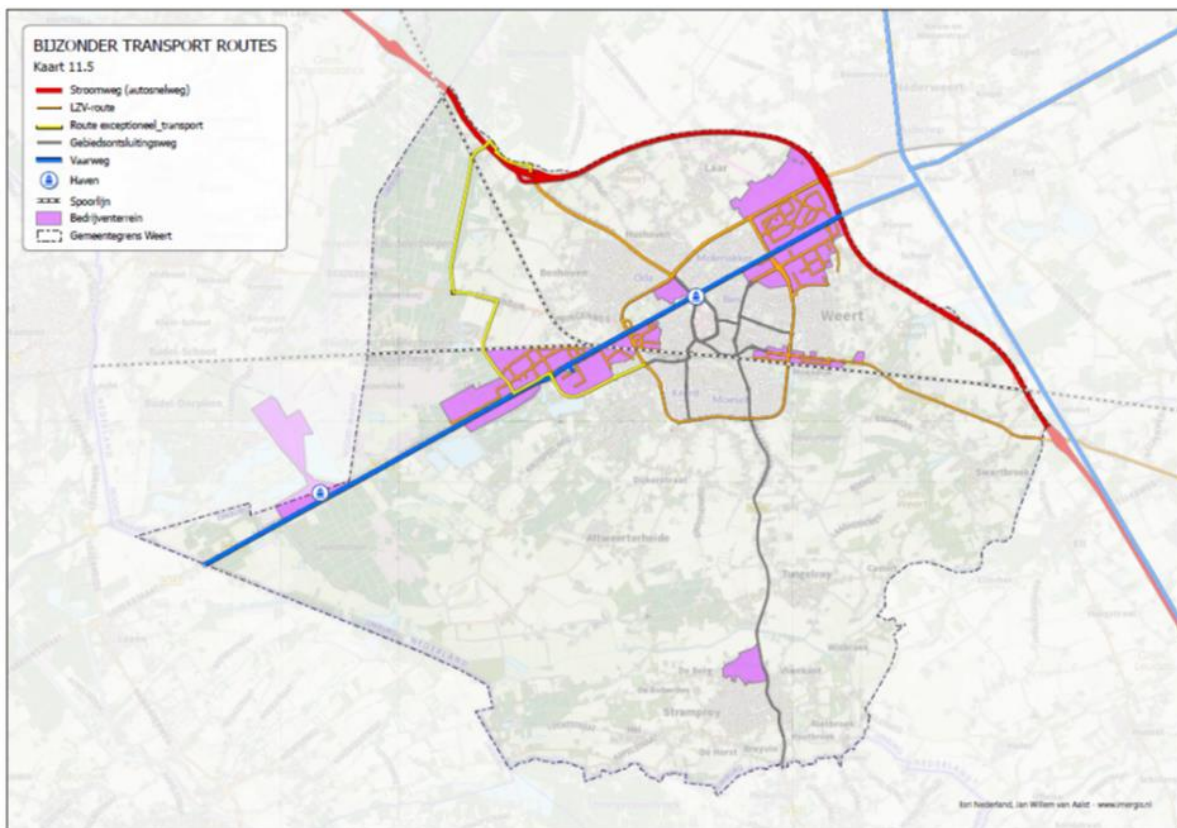
15.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Auto bereikbaarheid	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> Gemiddelde afstand tot ontsluitingswegen (snelwegen en N-wegen) [Telos PBL, 2017e] Mate van binnenstedelijke congestie [TomTom Traffic Index, 2020]
Beschikbare referentiewaarden	
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Er is sprake van een gemiddelde afstand tot ontsluitingswegen die onder het landelijk gemiddelde ligt en er is sprake van minder dan 20% binnenstedelijke congestie.
Oranje	Er is sprake van een gemiddelde afstand tot ontsluitingswegen rond het landelijk gemiddelde en er is sprake van een binnenstedelijke congestie tussen de 20 en 50%.
Rood	Er is sprake van een gemiddelde afstand tot ontsluitingswegen die hoger ligt ten opzichte van het landelijk gemiddelde en er is sprake van meer dan 50% binnenstedelijke congestie.

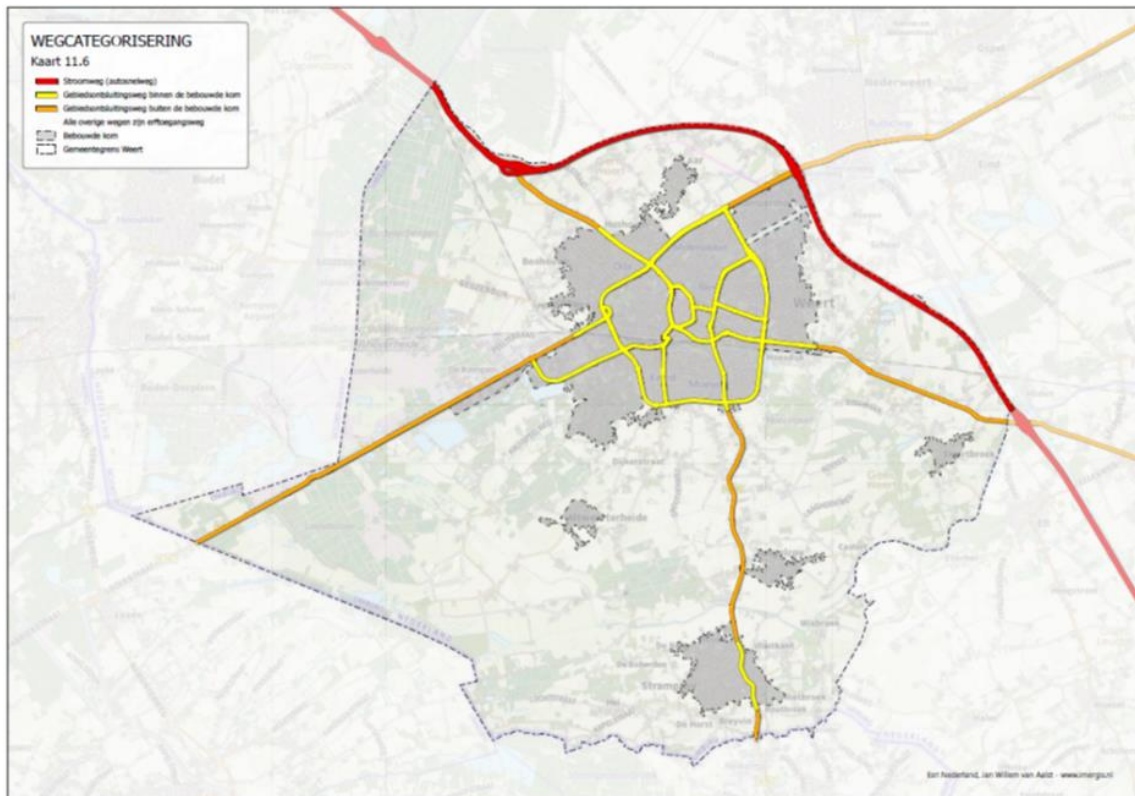
15.1.2 Huidige situatie

De autobereikbaarheid van Weert is goed. Weert is gesitueerd naast de A2 en wordt gekenmerkt door een robuuste ringbanenstructuur en een singelring. Deze structuur biedt kansen voor de toekomst. Er is weinig sprake van zware congestie. De filegevoeligheid op de A2 richting Eindhoven is hoog. Hiervoor zijn alternatieven in uitwerking, maar het blijft een aandachtspunt. Ook de route naar Nederweert over de Ringbaan Noord (tussen Suffolkweg en de Eindhovenseweg vraagt om een rigoureuze aanpak, danwel een sterke afname van verkeer.

In de verbinding met de regio zijn de wegverbinding met Eindhoven en de spoorverbinding met Hamont onze belangrijkste aandachtspunten. De A2 tussen Weert en Eindhoven staat op nummer 8 in de landelijke file top 10 van de ANWB. Een verbreding van de A2 is nu niet aan de orde omdat de rijksoverheid andere bereikbaarheidsproblemen op dit moment belangrijker vindt. In regionaal verband is daarom gekeken naar een maatregelenpakket om de filedruk te verminderen. Deze maatregelen staan omschreven in het rapport "A2 Weert-Eindhoven, Anders reizen" d.d. 24-02-2020. De spoorverbinding tussen Weert en Hamont wordt momenteel alleen sporadisch gebruikt voor goederenvervoer. Vanuit de regio bestaat de wens om deze verbinding ook te benutten voor personenvervoer. Niet alleen om Weert en Hamont met elkaar te verbinden, maar om de hele regio beter met Antwerpen te verbinden en het reizen tussen Antwerpen en Eindhoven via het spoor te bevorderen.

Figuur 15.1: Bijzondere transportroutes in Weert

Figuur 15.2: Categorisering wegen Weert

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect autobereikbaarheid wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend. De gemiddelde afstand tot een hoofdweg ligt rond het landelijk gemiddelde, de binnenstedelijke congestie ligt tussen de 20% en 50%.

15.1.3 Autonome ontwikkeling

Het verkeersnetwerk van de gemeente Weert kenmerkt zich door meerdere locaties met een hoge verkeersbelasting. De gemeente Weert hanteert een categorisering van het wegennet in Weert. Dit omvat niet alleen het autoverkeer maar ook overige modaliteiten. Er is een verkenning gedaan naar oplossingen om de bereikbaarheid van Weert te verbeteren.

De opkomst van nieuwe technologieën en verdergaande digitalisering heeft invloed op de mobiliteit. De opkomst van slimme, zelfrijdende voertuigen en het delen van vervoermiddelen zijn daar voorbeelden van.

Tot 2030 is het de verwachting dat het aandeel auto's die deels of geheel automatisch rijden nog niet zo groot is dat er substantiële veranderingen in het wegbeeld gaan optreden [De Zwarte Hond, Goudappel Coffeng, Tauw, Rebel, 2017].

Autodelen is vooral te zien in grote steden, op dit moment maakt 1 à 2% van de autogebruikers daar gebruik van. De verwachting is dat dit kan groeien tot mogelijk 20-30%. De mobiliteitseffecten van autodelen worden kleiner verondersteld dan het effect op ruimtegebruik (minderparkeerplaatsen nodig). Autodelers maken vaak minder gebruik van de auto, vaak zijn het ook mensen die anders geen auto zouden gebruiken. Mensen die veel autorijden zijn minder geneigd om te delen, omdat dat niet praktisch wordt bevonden [De Zwarte Hond, Goudappel Coffeng, Tauw, Rebel, 2017].

Voor personenvervoer zijn substantiële positieve effecten van nieuwe ontwikkelingen als zelfrijdende auto's en autodelen op de bereikbaarheid in 2030 niet te verwachten. Het slimmer delen en combineren van ladingen kan in het goederenvervoer mogelijk nog wel winst opleveren, waardoor minder vrachtverkeer nodig is [De Zwarte Hond, Goudappel Coffeng, Tauw, Rebel, 2017].

Nieuwe technologieën als drones, kleine elektrische bezorgvoertuigen, toename van milieuzones, opkomst van nul-emissiezones en toenemende e-commerce zorgen naar verwachting voor nieuwe logistieke concepten in steden. In drukke stedelijke gebieden is in de toekomst een prominenter rol voor de fiets voorzien en krijgt de auto een minder prominente plek in het beleid. De elektrische fiets ontwikkelt zich tot een aantrekkelijk alternatief voor middellange afstanden voor zowel auto als OV. Een extra stimulans om vaker de fiets of e-bike te gebruiken is een toename van snelfietspaden. In het mobiliteitssysteem blijft de auto vooralsnog de meest gebruikte modaliteit, al is de verwachting dat de modal split verandert en het openbaar vervoer procentueel gezien iets sterker toeneemt.

Conclusie:

Naar verwachting blijft de auto vooralsnog de meest gebruikte modaliteit in 2030. Daarnaast zijn er nog geen substantiële veranderingen van het verkeersysteem te verwachten onder invloed van nieuwe technologieën zoals autonoom rijden. De gemeente Weert heeft wel concreet beleid om huidige congestie te verminderen. Dit wordt gedaan door te investeren in projecten (zoals de knelpuntennotitie Ringbanen waardoor de (auto-)bereikbaarheid verbeterd. Ondanks het feit dat er geen verbeterende autonome trend te verwachten is, wordt er door de concrete projecten die al uitgevoerd worden en projecten die in de toekomst uitgevoerd gaan worden wel een positieve trend verwacht.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat nieuwe technologieën als autonoom rijden, verdergaande digitalisering, kleine elektrische verzorgvoertuigen, e-bikes na 2030 verder wortel schieten. Dat biedt kansen voor een intelligenter en efficiënter verkeer- en vervoerssysteem en daardoor verbetering van doorstroming en autobereikbaarheid.

15.2 Duurzame slimme mobiliteit

15.2.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Duurzame slimme mobiliteit	
Status gebruikte informatie	Kwantitatief <ul style="list-style-type: none"> Aantal elektrische auto's per 1000 inwoners [Klimaatmonitor, 2021] Aantal deelauto's per 100.000 inwoners [CROW, 2019]
Beschikbare referentiewaarden	Benchmarking op basis van landelijk gemiddelde aantal elektrische auto's
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Alle indicatoren (modal split fiets, aantal elektrische auto's per 1000 inwoners, aantal deelauto's per 100.000 inwoners) liggen hoger dan het landelijk gemiddelde
Oranje	Alle indicatoren (modal split fiets, aantal elektrische auto's per 1000 inwoners, aantal deelauto's per 100.000 inwoners) zijn gelijk aan het landelijk gemiddelde
Rood	Alle indicatoren (modal split fiets, aantal elektrische auto's per 1000 inwoners, aantal deelauto's per 100.000 inwoners) liggen lager dan het landelijk gemiddelde

15.2.2 Huidige situatie

De omslag naar duurzame en slimme mobiliteit is één van de transitie die actueel is in de Nederlandse samenleving. De stikstofproblematiek vraagt om nieuwe en duurzame oplossingen. Eén van die oplossingen is de overstap naar duurzaam en slimme mobiliteit. Dit kunnen verschillende vormen van mobiliteit zijn, zoals deelauto's of elektrische auto's.

Naast de opkomst van deelauto's beginnen elektrische auto's een groter aandeel te krijgen in de mobiliteit. In de periode 2013-2019 steeg het bezit van elektrische auto's per 1000 inwoners in de gemeente Weert van 0,87 naar 8,0. Deze toename is vergelijkbaar met het gebruik van elektrische auto's in het Nederlandse verkeer. In dezelfde periode nam het aantal elektrische auto's per 1000 inwoners gemiddeld genomen over Nederland toe van 1,7 per 1000 inwoners naar 8,4 elektrische auto's per 1000 inwoners [Klimaatmonitor, 2019b].

Elektrische auto's zijn afhankelijk van laadpalen. Tot en met 2030 wordt er door de provincie Noord-Brabant en Limburg met de aanbesteding van Vattenfall in proactieve plaatsing van laadpalen voorzien. In Weert zijn al veel laadpalen aanwezig waardoor er nog 'maar' circa 200 laadpalen tot 2030 gerealiseerd moeten worden.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect duurzame en slimme mobiliteit wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'rood toegekend', omdat het aantal elektrische auto's per 1000 inwoners lager ligt dan het landelijke gemiddelde.

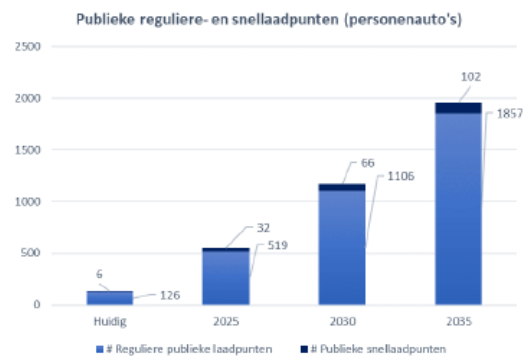
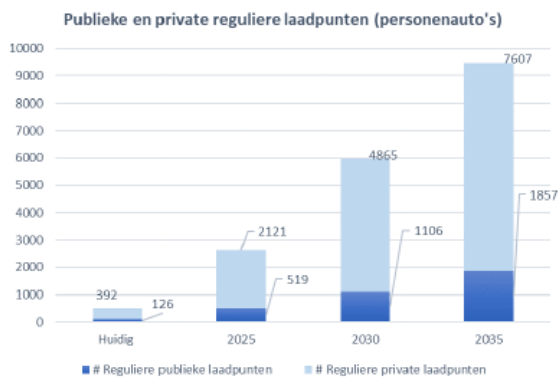
15.2.3 Autonome ontwikkeling

In haar Mobiliteitsplan 2030 geeft de gemeente Weert aan op verscheidene manieren het gebruik van duurzame en slimme mobiliteit te bevorderen. Voor wat betreft duurzaamheid van het mobiliteitssysteem wordt ten eerste ingezet op schonere en zuinigere voertuigen en het gebruik van alternatieve bronnen van brandstof/elektriciteit. De gemeente Weert als organisatie neemt het goede voorbeeld door het wagenpark te vervangen voor duurzame varianten zodra vervanging nodig is. Daarnaast wil de gemeente Weert het gebruik van elektrische voertuigen bevorderen door het plaatsen van publieke laadpalen in de openbare ruimte zoals gemeentelijke parkeergarages. Parallel hieraan loopt het proces om procedures rondom laadinfrastructuur te verkorten. Tenslotte werkt de gemeente Weert aan zero-emissiezones die beperkingen oplegt aan voertuigen die afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Dit zorgt voor het ontstaan van een prikkel om de overstap tot duurzame vervoersmiddelen te stimuleren. Daarnaast zet de gemeente Weert in op duurzaamheid van het openbaar vervoerssysteem, door invloed uit te oefenen op de duurzaamheidseisen die te stellen zijn aan de concessieverleningen door de provincie.

Vanuit het Rijk komen er vanuit het Klimaatakkoord aanschafsubsidies voor elektrische personenauto's, wat naar verwachting bijdraagt aan vergroting van het aandeel elektrische auto's. In het mobiliteitsplan wordt verder uitwerking gegeven aan de ambitie om een leefbaar en duurzaam bereikbare stad te houden. Eén van de uitgangspunten is om de binnenstad autoluw te maken met als doel om de fiets en voetganger meer ruimte te geven.

Voor wat betreft verslimming van het mobiliteitssysteem wordt ingezet op het bevorderen van autodelen. De gemeente faciliteert dit door meer parkeerplaatsen hiervoor te reserveren, het ontlenen van ontheffingen voor een parkeervergunning en in te zetten op de communicatie voor autodelers. Daarnaast werkt de gemeente Weert aan het verslimmen van het verkeersmanagementsysteem door bijvoorbeeld het intelligenter maken van verkeersregelinstallaties om zo de doorstroom van het verkeer te bevorderen en daarmee de uitstoot van het verkeer te verminderen.

Daarnaast zet de gemeente Weert zich actief in om de positie van de fiets in de stad te verbeteren. Dit gebeurt door onder andere nieuwe fietsverbindingen aan te leggen maar ook meer parkeergelegenheden voor fietsers te creëren. Door het verbeteren van de positie van de fiets kan de ketenverplaatsing aantrekkelijker worden omdat door meer verbindingen de bereikbaarheid van treinstations en OV-punten verbetert en het aantrekkelijker wordt om hier gebruik van te maken als er meer parkeergelegenheden zijn voor de fiets. Het vergroten van het aandeel fietsers door bovenstaande maatregelen zal naar verwachting Weert tot een verbeterende bereikbaarheid maar daarnaast ook tot duurzaamheid en leefbaarheid.

Figuur 15.3:

Links: Prognose aantal reguliere laadpunten in gemeente, publiek en privaat (bron: RVO en Klimaatmonitor)
 Rechts: Prognose aantal (semi-)publieke (snellaad)punten in gemeente (bron: RVO en Klimaatmonitor)

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect duurzame en slimme mobiliteit wordt voor de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'oranje' met een verbetering ten opzichte van de huidige situatie toegekend. Dit omdat naar verwachting het aantal elektrische auto's per 1000 inwoners zal toenemen, onzeker is of dit boven het landelijke gemiddelde zal stijgen. Daarnaast zal naar verwachting de bereikbaarheid per fiets stijgen.

Doorkijk 2040

De verwachting is dat technologische ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit na 2030 verder door ontwikkelen, waardoor duurzame vormen van vervoer steeds vaker voor zullen komen. Het is daardoor aannemelijk dat het kwaliteitsniveau op het vlak van duurzame en slimme mobiliteit na 2030 verder verbetert.

15.3 Openbaar vervoer

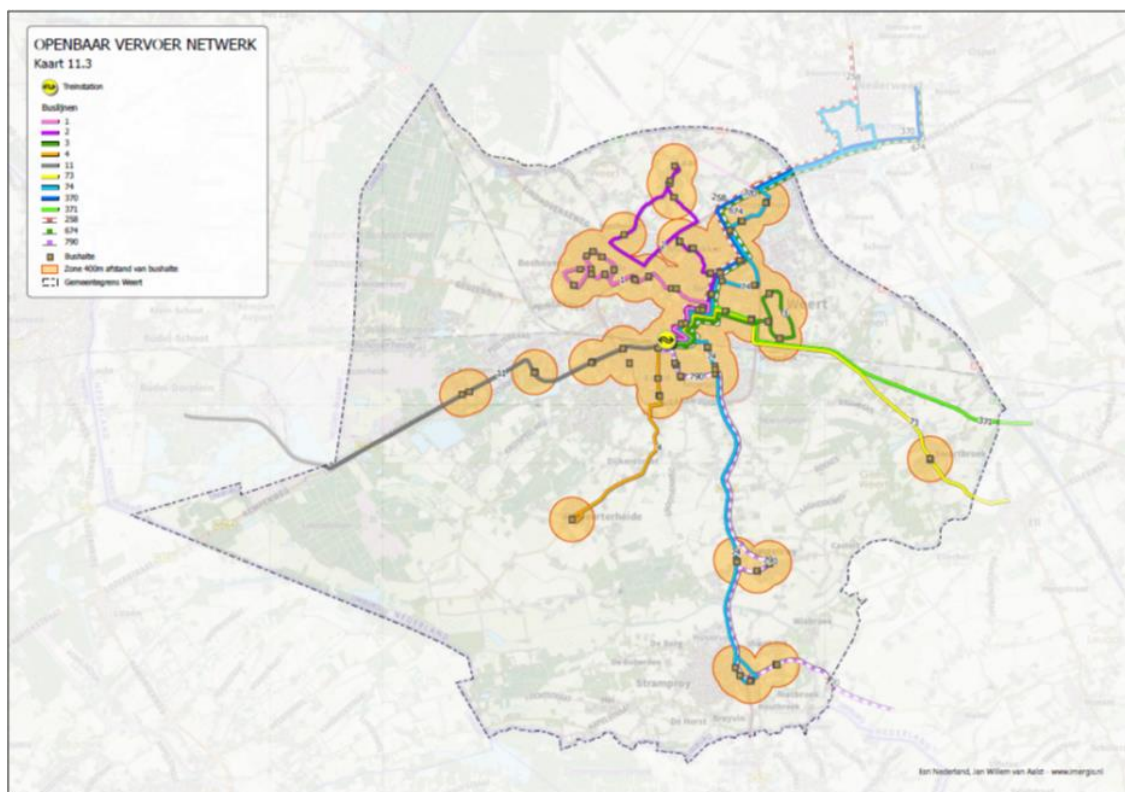
15.3.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Openbaar vervoer	
Status gebruikte informatie	Afstand van woning tot bushalte c.q. openbaar vervoer HUB (trein, bus, etc.)
Beschikbare referentiewaarden	350 meter van voorziening tot woning
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Percentage woningen binnen een straal van 350 meter van een bushalte ligt boven de 95%
Oranje	Percentage woningen binnen een straal van 350 meter van een bushalte ligt tussen de 85% en de 95%
Rood	Percentage woningen binnen een straal van 350 meter van een bushalte ligt lager dan de 85%

15.3.2 Huidige situatie

De wereld, Europa en Nederland veranderen; de bevolkingsomvang groeit, de verstedelijking zet door, internationale samenwerking wordt belangrijker en er zijn grote duurzaamheidsopgaven. Deze ontwikkelingen leiden in veel gevallen tot een toename van verschillende vormen van reizigers- en goederenvervoer. Omdat investeringen in de infrastructuur en in dienstregelingen lange doorlooptijden hebben, willen we weten welke bereikbaarheidsopgaven en knelpunten in de toekomst kunnen ontstaan.

Het openbaar vervoer binnen Weert kenmerkt zich door het NS-IC Station, het busstreekvervoer en de reguliere OV-buslijnen. Het streekvervoer is niet lang meer rendabel voor Arriva. Zij vragen aan Provincie en Gemeente om mee te denken hoe dit opgelost kan worden.

Figuur 15.4: openbaar vervoer netwerk Weert

Bushaltes

Nog niet alle bushaltes zijn goed toegankelijk, in het bijzonder voor mensen met een fysieke beperking. Een aantal van deze haltes passen we op korte termijn aan. Daarnaast voeren we samen met Punt Welzijn een analyse uit van alle bushaltes in onze gemeente om te bepalen welke maatregelen nodig zijn om de haltes voor iedereen toegankelijk te maken. Daarbij kijken we ook naar de routes van en naar de bushaltes.

De haltes die aangepast dienen te worden zijn:

- Graafschap Hornelaan: tijdelijke bushalte vervangen door permanente bushalte, die toegankelijk is voor ouderen en gehandicapten.
- Roermondseweg: Aanleg van nieuwe bushalte nabij de rotonde Middelstestraat.
- Kempenweg (N564): Toegankelijk maken en verkeersveilig inrichten van bushalte Kempenweg, met mogelijke omlegging busroute over bedrijventerrein (verantwoordelijkheid provincie).

Conclusie:

In de huidige situatie zijn weinig grote problemen te ontdekken in het aanbod van Arriva en NS. Er zijn voldoende halteplaatsen, maar door nieuwbouw blijft het een aandachtspunt. Tevens zijn niet alle haltes goed toegankelijk. Daarom een 'oranje' score. Met 'het nieuwe normaal' moeten keuzes gemaakt worden en is de verwachting dat met name in de dorpen en wijken er meer vervoer op maat noodzakelijk is om aan de vraag te blijven voldoen.

15.3.3 Autonome ontwikkeling

De komende jaren ontwikkelen we station Weert tot mobiliteitshub voor de regio. Een belangrijke eerste stap hierin is dat we het station beter bereikbaar en toegankelijk maken. Dit doen we door ten zuiden van het station fietsenstallingen en een Kiss&Ride plaats in te richten. Openbaar vervoer reizigers die vanuit het zuiden komen kunnen dan via de Louis Regoutstraat onder het spoor door lopen. Op termijn streven we ernaar om een aparte zuidelijke entree bij het station te realiseren.

Station Weert moet een belangrijke functie krijgen binnen het regionale mobiliteitsnetwerk. Door de bereikbaarheid en toegankelijk van het station te verbeteren wordt het aantrekkelijker voor forensen uit Weert en de regio om met de trein te reizen. Daarom waarderen we station Weert op tot regionale mobiliteitshub. We beginnen met het beter bereikbaar maken van het station met de fiets vanuit de wijken en omliggende dorpen. Onderdeel hiervan is het realiseren van een fietsstalling aan de zuidzijde van het treinstation. Ook het halen en brengen van reizigers verplaatsen we op termijn naar de zuidzijde van het station. Om dit mogelijk te maken zetten we in op het realiseren van een zuidelijke entree van het station.

Conclusie:

De komende jaren ontwikkelen we station Weert tot mobiliteitshub voor de regio. Een belangrijke eerste stap hierin is dat we het station beter bereikbaar en toegankelijk maken.

Dit doen we door ten zuiden van het station fietsstallingen en een Kiss&Ride plaats in te richten. Openbaar vervoer reizigers die vanuit het zuiden komen kunnen dan via de Louis Regoutstraat onder het spoor door lopen. Op termijn streven we ernaar om een aparte zuidelijke entree bij het station te realiseren.

Doorkijk 2040

Op basis van het Mobiliteitsplan Weert. In 2040 is het NS station in Weert gegroeid tot een volwaardige regionale mobiliteit hub. Er zijn geen files meer binnen de ringbanen. Al het gemotoriseerd verkeer bevindt zich buiten de singelring en er is een milieuzone ingesteld om de fijnstof in de binnenstad tegen te gaan.

15.4 Wandel- en fietsnetwerk

15.4.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Wandel- en fietsnetwerk	
Status gebruikte informatie	Wandelroutes (wandelnet)
Beschikbare referentiewaarden	Fietsroutes (Businessplan Routebureau Noord- en MiddenLimburg)
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Kwantitatief is het wandelnetwerk uitgebreid met 20% en kwalitatief is het wandelnetwerk verbeterd. De kwaliteit van het fietsnetwerk scoort voldoende en is verbeterd. De kwaliteit van de voorzieningen gekoppeld aan de routes is verbeterd.
Oranje	Kwantitatief en kwalitatief is het wandelnetwerk is in stand gehouden. De kwaliteit van het fietsnetwerk scoort voldoende, de kwaliteit is gelijk gebleven. De kwaliteit van de voorzieningen gekoppeld aan de routes is gelijk gebleven.
Rood	Kwantitatief is het wandelnetwerk achteruit gegaan en kwalitatief is het wandelnetwerk verslechtert. De kwaliteit van het fietsnetwerk scoort onvoldoende. De kwaliteit van de voorzieningen gekoppeld aan de routes zijn niet verbeterd.

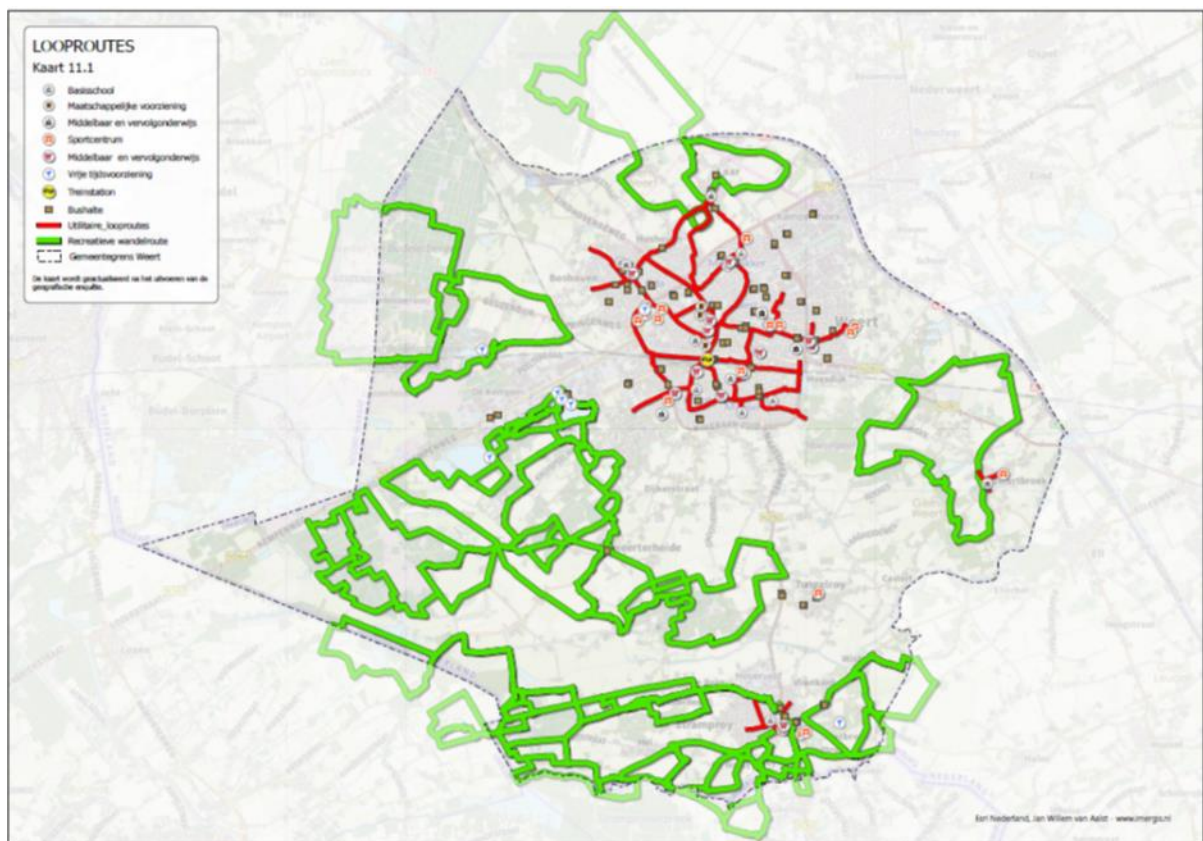
15.4.2 Huidige situatie

Wandelnetwerk

Wandelen is samen met fietsen het belangrijkste speerpunt binnen Weert. Dit is vastgelegd in het Mobiliteitsplan Weert 2030. Om het wandelen te bevorderen, moeten er voldoende en aantrekkelijke (knooppunten)routes en wandellussen beschikbaar zijn. De wens om het wandelen in de toekomst te doen toenemen is er. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met toerisme &

recreatie binnen de gemeente Weert, maar ook met onze regionale partners zoals het grenspark Kempen~Broek, het routebureau Noord-Midden Limburg, Stichting Wandelnet en de Provincie Limburg en Noord-Brabant. In Weert ligt in totaal circa 95 km aan wandelroutes. Deze wandelroutes zijn veelal ontstaan vanuit ommetjes vanuit de kerkdorpen, de natuurgebieden, in en rondom de IJzeren man en vakantiepark Weerterbergen. De stedelijke omgeving en de zone daarrond is nog niet ontsloten met bewegwijzerde routes.

Onderstaande kaart geeft de huidige analyse aan van veel gebruikte looproutes binnen Weert. Lopen is binnen Weert vooral recreatief. Utilitaire wandelroutes concentreren zich in en rondom het centrum. Veelal i.c.m. het gebruik van het openbaar vervoer.

Figuur 15.5: Looproutes in Weert

Fietsnetwerk

Het fietsgebruik voor verplaatsingen met een afstand van 7,5 kilometer of minder waarin de gemeente Weert als vertrekplaats is aangemerkt neemt toe. Bijna de helft van de korte afstand verplaatsingen in de gemeente Weert wordt gedaan op de fiets.

De gemeente Weert maakt onderscheid in vier verschillende fietsroutes: snelfietsroutes tussen omliggende kernen en Weert; hoofd fietsroutes, de belangrijkste routes door de stad; utilitaire fietsroutes; en recreatieve fietsroutes.

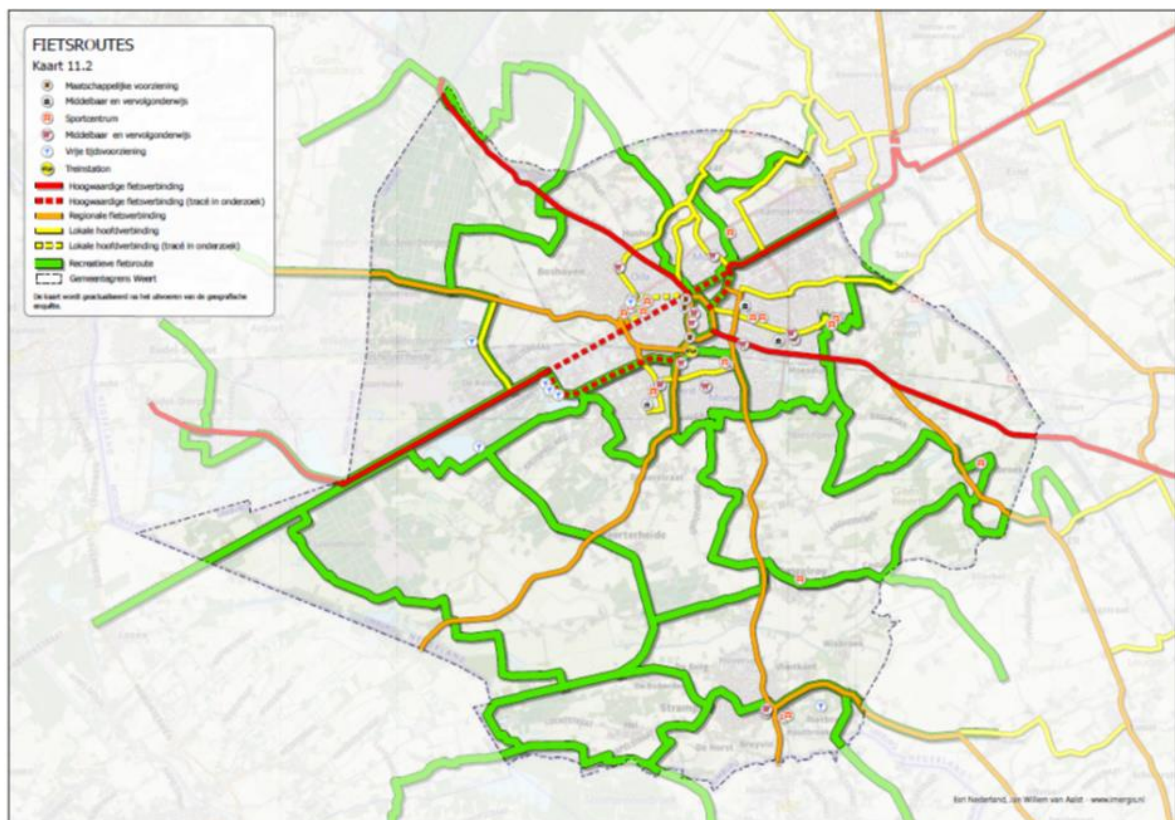
De aanwezige fietsnetwerken in de gemeente Weert zijn gedeeltelijk onderdeel van het provinciaal fietsnetwerk. Om de doorstroming en bereikbaarheid van Weert en haar dorpen te vergroten wordt geïnvesteerd in dit fietsnetwerk. Op dit moment is de voorbereiding voor de snelfietsroute Weert - Nederweert - Venlo getroffen. De doortraproute naar Eindhoven is voor het gedeelte Weert klaar als de verbinding op de Azaleaweg is gerealiseerd.

In Weert ligt ongeveer 115 km recreatieve fietspaden met een matig tot goed kwaliteitsniveau. Veel fietspaden in het fietsnetwerk moeten gedeeld worden met andere weggebruikers. Vooral de wegen waar ook landbouwverkeer komt (de smalle buitenwegen), kunnen als onveilig ervaren worden.

Voor het recreatieve fietsverkeer vormt de Zuid-Willemsvaart een fysieke barrière. Over een afstand van 9 km is het niet mogelijk om het kanaal over te steken, de oversteek bij sluis 16 wordt als onveilig ervaren.

Met het toenemende gebruik van de e-bike, wordt het bereik en de snelheid van fietsen hoger. Meer mensen maken gebruik van de fiets om dagtochten te ondernemen. Gevolg hiervan is dat de bestaande fietsroutes drukker worden. Een aantal van de fietsroutes in Weert zijn er niet op uitgerust om sneller kruisend fietsverkeer op een veilige manier te laten plaatsvinden.

Het hoofdfietsroute netwerk is op onderstaande kaart in Oranje aangegeven. Deze routes verbinden de dorpen met het centrum en verbinden de snelfietsroutes met elkaar.

Figuur 15.6: Fietsroutes in Weert

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect wandel- en fietsnetwerk wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat voor het recreatieve wandelverkeer de routestructuren niet optimaal zijn in verbinding met de stedelijke omgeving en voor het fietsverkeer een aantal routes in het buitengebied onvoldoende geschikt zijn voor de elektrische fiets en omdat de zuid-willemsvaart een fysieke barrière vormt.

15.4.3 Autonome ontwikkeling

Wandelnetwerk

Het stadscentrum van Weert en de woonwijken binnen de Ringbanen verbinden we voor fietsers en voetgangers beter met de omgeving buiten de Ringbanen. Dat doen we waar mogelijk met ongelijkvloerse verbindingen. Onze speciale aandacht gaat uit naar de verbindingen met: Weerterbergen, IJzeren Man, Boshoven, Laarveld, Swartbroek, Tungalroy, Altweeterheide en Stramproy. Verder maken we kleine wandelommetjes mogelijk vanuit Weert Zuid naar het gebied ten zuiden van de Ringbaan-Zuid. De informatievoorziening en aanhaking op omliggende routesystemen wordt verbeterd.

Fietsnetwerk

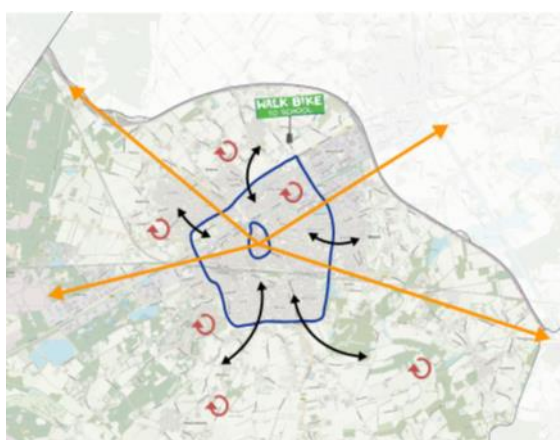
De komst van de elektrische fiets en speed pedelec zorgt ervoor dat mensen bereid zijn om langere afstanden per fiets af te leggen voor hun dagelijkse ritten – naar school of het werk. Waar voorheen met de conventionele fiets een maximale afstand van 7,5 km voor de dagelijkse rit de norm was, zien we dat mensen met de elektrische fiets bereid zijn om 15 km of verder naar school of werk te fietsen. Dit betekent dat inwoners van kernen als Baexem, Someren, Budel en Hamont allemaal potentiële fietsforensen zijn.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect wandel- en fietsnetwerk wordt in de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend

Doorkijk 2040

Als we naar later kijken dan streven we naar een goed functionerende Ringbanen structuur waardoor de leefbaarheid op de singels is toegenomen, er meer plaats is voor de fiets en wandelen.

15.5 Ondergrondse infrastructuur

15.5.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveaus

Ondergrondse infrastructuur	
Status gebruikte informatie	Expert judgement
Beschikbare referentiewaarden	
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Data van de ondergrond is op orde
Oranje	Data van de ondergrond is deels op orde
Rood	Data van de ondergrond is niet op orde

15.5.2 Huidige situatie

Zowel op nationaal, provinciaal niveau als bij markt partijen is de afgelopen jaren de aandacht voor de ondergrond sterk toegenomen. Met name is de roep op alle niveaus om de ondergrond breed, integraal en vroegtijdig te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven. Veel thema's in de ondergrond worden nu meestal sectoraal en meer in de uitvoeringsfase van projecten pas betrokken. Er is duidelijk sprake van een trendbreuk met hoe de ondergrond wordt benaderd.

Op 17 maart 2015 is het Convenant 'Bodem en ondergrond 2016-2020' ondertekend door het ministerie van I&M, IPO, VNG en de Unie van Waterschappen. Dit convenant bevat op hoofdlijnen afspraken over het afronden van de bodemopgave in Nederland. Partijen onderschrijven het belang van bijdrage die de bodem en ondergrond kunnen leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelen zoals energievoorziening, drinkwatervoorziening, grondwaterreserves,

landbouw, cultuurhistorie, natuur en klimaatmitigatie en -adaptatie. Een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond levert hiermee een belangrijke bijdrage aan de gezondheid, het welzijn en de welvaart. De bodem en ondergrond scheppen binnen de natuurlijke grenzen van het bodem- en watersysteem mogelijkheden voor ruimtelijke gebiedsontwikkeling. Een goede afweging en afstemming tussen ondergrondse en bovengrondse activiteiten is daarbij van belang. Bij duurzaam gebruik van de ondergrond worden de verschillende thema's in de ondergrond als een samenhangend geheel beschouwd, en wordt een relatie gelegd met de bovengrondthema's zoals ruimtelijke ontwikkeling. Duurzaam gebruik van de ondergrond heeft betrekking op het inventariseren en ordenen van de ondergrond en op het vinden van een balans tussen beschermen en benutten.

Volgens het convenant gaan provincies en gemeenten bij het opstellen of actualiseren van hun ruimtelijke plannen zoveel mogelijk de ondergrond betrekken en beschouwen de boven- en ondergrond als één geheel. Partijen werken actief samen aan de verdere inrichting van een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond, mede indachtig de Omgevingswet.

Thema	Rol ondergrond	Opgave (wat kan er mis gaan?)	Onderwerp voor visie
Energietransitie	<ul style="list-style-type: none"> - Drager van elektriciteitskabels en warmtenetten; - Warmte koude opslag (WKO); - Energiebron (geothermie, aquathermie). 	<ul style="list-style-type: none"> - Concurrentie om ruimte tussen leidingen en andere ruimtevragers; - Ongeordende verdeling koude en warmte systemen en dus onvoldoende benutting WKO-capaciteit van de bodem, niet halen energiedoelstellingen; - Anticiperen op de strategie van verwarming/energie transport van de toekomst. 	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming ketenpartners over planmatig benutten ondergrond voor energie, in relatie met bovengrondse energiewinning; - Voorkomen interferentie WKO systemen; - Visie op nutsvoorzieningen / ondergrondse infrastructuur.
Circulaire economie	<ul style="list-style-type: none"> - Bodem als grondstof. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik primaire grondstoffen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren hergebruik (vervuilde)grond.
Klimaatadaptatie	<ul style="list-style-type: none"> - Bodem kan gevolgen van klimaatverandering deels bufferen: waterberging (sponswerking). 	<ul style="list-style-type: none"> - Droogte met gevolg voor landbouw en stedelijke groen; - Hittestress; - Wateroverlast; 	<ul style="list-style-type: none"> - Klimaatbestendige inrichting (vergroening, waterberging, natuurontwikkeling); - Robuust bodem en watersysteem.
Gezondheid, leefklimaat	<ul style="list-style-type: none"> - Drager van groen, boomwortels. 	<ul style="list-style-type: none"> - Te weinig ruimte in ondergrond (en bovengronds) voor groen in stad. 	<ul style="list-style-type: none"> - Klimaat adaptief bouwen; - Kwalitatief hoogwaardig groen in de stad.
Kansengelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Drager van elektriciteitskabels en warmtenetten. 	<ul style="list-style-type: none"> - De toegang tot (nuts)voorzieningen op kunnen nemen. 	
Verstedelijking: extra woningen en mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> - Ondergronds bouwen (kelders, tunnels); - Kabels en leidingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Binnenstedelijke verdichting zorgt voor meer druk op de bestaande ruimte. Met andere woorden: er wordt meer gevraagd van de ruimte die overblijft ook ondergronds. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kijk bij verstedelijking naar de gehele ruimte. Denk als het ware het maaiveld weg bij ontwerpen.

Verstedelijking: ondergrondse ruimte	<ul style="list-style-type: none"> - De ondergrond is ook een plek waar dingen samenkomen en ruimte beperkt is; - 3D ruimtelijke ordening. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ruimtegebrek, resulterend in suboptimale benutting van ondergrond, en daarmee suboptimaal realiseren van maatschappelijk opgaven. - Benutten en beschermen niet in balans; - Aantasting ondergrondse aardkundige en archeologische waarden. 	<ul style="list-style-type: none"> - 3D ruimtelijke ordening (bovengrond en ondergrond in samenhang wegen); - Visie op kabels en leidingen, meervoudig ruimtegebruik (optimaliseren beschermen en benutten); - Beheeropgave en beheerskosten stedelijk gebied.
Veiligheid: omgevings- kwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> - Bodemverontreiniging - Gezonde bodem als basis voor duurzame landbouw en biodiversiteit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Verspreiding risicovolle stoffen via grondverzet en afvalwater; - Verspreiding mest/nutriënten; - Vermindering biodiversiteit; - Vermindering bodemvruchtbaarheid - Te hoge emissie, te weinig koolstofopslag. 	<ul style="list-style-type: none"> - Verduurzaming landbouwgrond; - Natuurontwikkeling; - Herontwikkeling (sanering) verontreinigde locaties / brown fields; - Ambities bodemkwaliteit.
Economie	<ul style="list-style-type: none"> - Bodem bepaalt landschap en landbouwmogelijkheden; - Speelt rol in toerisme, landbouw. 	<ul style="list-style-type: none"> - De land- en tuinbouwsector krijgt te maken met verdroging; - Risico op bos- en natuurbranden neemt door verdroging toe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maatwerk bij functiebeoordeling en ontwikkelperspectieven.

Draagkwaliteiten

De draagkwaliteiten beschouwen de ondergrond als bouw en opslagruimte. Ze bestaan uit draagkracht om te bouwen, ondergronds bouwen, kabels en leidingen, buisleidingen, wortelruimte, warmtekoede-opslag en opslag van stoffen.

Een toenemende drukte in de ondergrond vraagt een zorgvuldig(er) aanpak over hoe en waar de ondergrond gebruikt wordt en wat in de toekomst nodig kan zijn. Als Weert wil vergroenen, ook in de binnenstad, dan is het prettig dat bomen de ruimte hebben om te wortelen zonder ondergrondse kabels te beschadigen. Als zonder aardgas de regel wordt, zal een alternatief nodig zijn (warmtenet, zwaarder elektriciteitsnet, bufferruimte/accu's) met gevolgen voor de ondergrond. De ondergrondse ruimte mag benut worden mits zorgvuldig geordend. Het mag niet leiden tot ongewenste schade aan het bodemecosysteem en aan cultuurhistorische waarden. Prioriteiten stellen, goed inpassen en ondergrond kansen benutten, bespaart veel kosten in de uitvoering en veel ongemak en beheerskosten in de gebruiksfase. Graafrust in de compacte binnenstad is veel waard.

Conclusie:

Bodem en ondergrond kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelen zoals energievoorziening, landbouw, cultuurhistorie, natuur en klimaatadaptatie. Er vindt afstemming plaats met de nutsbedrijven maar de druk op de ondergrond neemt toe. Het is nog niet voldoende duidelijk wat de maatschappelijke opgaven gaan betekenen voor de ondergrond. Een integrale afweging van alle bovengenoemde aspecten is nodig. Ook in de ondergrond is de ruimte beperkt. Op dit moment is er onvoldoende zicht op de ruimte en de mogelijkheden van de ondergrond. Daarom beoordelen wij dit rood.

15.5.3 Autonome ontwikkeling

De marges in de ondergrondse ruimte raken snel op. Met name de ondiepe ondergrond in het stedelijk gebied ligt vol kabels, leidingen, afvalcontainers, funderingen, archeologische vindplaatsen en/of boomwortels en nog meer, of wordt benut voor het opwekken van bodemenergie.

De druk op de ruimte zal door verstedelijking, klimaatverandering en energietransitie nog verder toenemen. De verdichting van de bebouwing die hiervan het gevolg is, leidt tot concurrentie van ondergrondse functies en tot een slag om de ruimte zowel boven als ondergronds. De ondergronds ruimte dreigt zo een knelpunt te worden voor de ambities en de opgaven waar we aan werken. De oplossing voor de beperkte ondergrondse ruimte voor boomwortels, kabels en leidingen moet in samenhang met het bovengrondse gebruik gezocht worden.

Conclusie:

De ruimte is schaars, niet alleen boven, maar ook onder de grond. Trends als verdichting van de bebouwing, klimaatadaptatie, digitalisering en energietransitie hebben gevolgen voor de ondergrond. De druk op de ondergrond neemt ook in de toekomst toe. Doordat er in de toekomst steeds meer informatie beschikbaar is de verwachting dat er meer en beter inzicht komt in de ondergrond. Desondanks blijft de druk groot en beoordelen wij dit oranje.

Doorkijk 2040

De ruimte is en blijft schaars. Wellicht dat in de toekomst nieuwe technieken nieuwe oplossingen beschikbaar komen die voor andere oplossingen kunnen zorgen.

16. Recreatie en toerisme

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor het thema recreatie en toerisme.

Aspect	Criterium	Betrokken indicatoren	Kwaliteitsniveau huidige situatie	Kwaliteitsniveau autonome ontwikkeling 2030
Recreatie en toerisme	Aantal overnachtingen	Toe- of afname aantal overnachtingen		

16.1 Toerisme en Recreatie

16.1.1 Informatiebronnen en kwaliteitsniveau

Recreatie	
Status gebruikte informatie	BsGW overnachtingscijfers
Beschikbare referentiewaarden	Aantal overnachtingen
Schaallat kwaliteitsniveaus	
Groen	Er is een toename van het aantal overnachtingen
Oranje	Het aantal overnachting is gelijk gebleven
Rood	Het aantal overnachtingen is afgenomen

16.1.2 Huidige situatie

Weert kent een groot en divers aanbod aan dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen. Deze voorzieningen zijn veelal in een groen en natuurlijke omgeving gesitueerd. Het landschap van Weert vormt daarmee een van de grote toeristisch- recreatieve troeven. Deze landschappen en natuurgebieden maken deel uit van het grenspark Kempen~Broek. Het grenspark Kempen~Broek weerspiegelt een mozaïek van landschappen van moerassen, beekvalleien, vennen, bossen, heide, hooilanden, weilanden, akkers tot grootschalige landbouwgebieden met wijdse en open zichten.

Het landschap en de natuurgebieden zijn voorzien van een groot aantal grensoverschrijdende bewegwijzerde routes voor wandelaars, fietsers, ruiters, menbers en mountainbikers. De landschapsbeleving wordt aantrekkelijk gemaakt door zichtbare en verscholen historie zoals de interessante monumentale boerderijen met karakteristieke bakhuizen, molens, schansen, veldkapellen, openluchttheater de Lichtenberg en het grootste grafheuvelveld van Noord West Europa.

Het recreatiegebied De IJzeren Man vormt een concentratiepunt voor recreatieve beleving met o.a. een Natuur- en milieucentrum, een kinderboerderij, binnen- en buitenspeeltuin Kinderpretland en subtropisch zwembad De IJzeren Man, een klimbos en een waterskibaan. Het dagstrand aan het Blauwe meertje vormt een waardevolle aanvulling op de groene beleving.

Er zijn diverse verblijfsrecreatieve voorzieningen, waaronder een voormalige camping, natuurcamping, kampeerboerderijen en twee bungalowparken: het vakantiepark Weerterbergen met 540 recreatiewoningen en Vosseven met 87 recreatiewoningen.

Het kanaal zelf wordt gezien als belangrijke kwaliteit: een groenblauwe ader die stad en landschap met elkaar verbindt. Bovendien is de Zuid-Willemsvaart een belangrijke verbinding voor recreatievaart tussen Maas en Schelde.

Conclusie:

Aan beoordelingsaspect recreatie en toerisme wordt in de huidige situatie kwaliteitsniveau 'oranje' toegekend, omdat in de gemeente Weert nog veel onbenutte potenties op gebied van toerisme en recreatie aanwezig zijn.

16.1.3 Autonome ontwikkeling

Grenspark Kempen~Broek is één van de vijf Europese Wildlife Economy pilotprojecten (Interreg programma). Het project draait om het stimuleren van natuurbeleving gekoppeld aan de lokale economie. Doelen zijn het realiseren van één herkenbaar en aantrekkelijk recreatief natuurgebied waarin de samenwerking over sectoren heen leidt tot nieuwe duurzame verdienmodellen, waarbij de natuur niet wordt beschadigd of wordt uitgeput.

Als onderdeel van de investeringsagenda midden-limburg wordt gewerkt aan de recreatieve verbinding van de 5 midden-Limburgse natuurgebieden als toevoeging op het lokale recreatieve netwerk. Bij de zandwinning wordt verder gewerkt aan de realisatie van een duikplas en een outdoor-activiteitenterrein. Vanuit de transitie van de landbouw vindt een uitbreiding van vormen van verblijfsrecreatie plaats met camperplaatsen, boerderijcampings, etc.

Conclusie:

Aan het beoordelingsaspect recreatie en toerisme wordt in de autonome ontwikkeling kwaliteitsniveau 'groen' toegekend.

Doorkijk 2040

Weert is niet voor iedereen, Weert is voor mensen met een hart voor plekken waar een authentieke lokale beleving en persoonlijke aandacht nog echt hoog in het vaandel staan. Natuur en cultuur zijn altijd dichtbij en het gevarieerde aanbod is goed ontsloten. Weert herbergt gastvrij horeca en biedt verschillende vormen van verblijfsaccommodaties die in de directe omgeving passen. Deze rijke mix van natuur- en cultuur-inclusieve recreatievoorzieningen staat garant voor een memorabele ervaring. De unieke kwaliteiten en hoge belevingswaarde trekt en bindt mensen en stimuleert het gebruik. Hierdoor groeien de toeristische bestedingen met gemiddeld minimaal 2 procent per jaar.